

Årsrapport 2024

KLP Konsern og Kommunal
Landspensjonskasse

The KLP logo is rendered in a large, white, serif font. The 'K' and 'L' are connected, and the 'P' is positioned to the right. The logo is centered horizontally and vertically on the page.

KLP

Innholdsfortegnelse

I. Styreleder og konsernsjefen innleder

II. Pensjon og offentlig tjenestepensjon på 1-2-3

III. Årets høydepunkter 2024

IV. 2024 i tall

Årsberetningen og bærekraftsrapporten

15	1. Dette er KLP
21	2. Strategi og virksomhetsstyring
32	3. Bærekraftsrapporten
165	4. Resultat og disponeringer
177	5. Rammebetingelser
178	6. Veien fremover
182	7. Noter til bærekraftsrapporten
182	ESRS 2 Generelle opplysninger
182	Note 1. Endringer fra tidligere bærekraftsrapportering
183	Note 2. Sammensetning og kompetanse i styre og ledelse
192	Note 3. Eierskapsutøvelse
193	Note 4. Eksponering i investeringsporteføljen
193	Note 5. Organisering og gjennomføring av rapportering
194	Note 6. Aktsomhetsvurdering («due diligence»)
196	Klima, miljø og natur
196	Note 7. Finansierte utslipp
198	Note 8. Datadekning og kvalitet
198	Note 9. Vitenskapsbaserte klimamål godkjent av SBTi

199	Note 10. Klimavennlige investeringer
200	Note 11. Klimaregnskap
202	Note 12. Energimiks og opprinnelsesgarantier
203	Note 13. Intensitetsindikatorer
203	Note 14. Naturrisiko
205	Note 15. Naturomstilling
205	Sosiale forhold
205	Note 16. Egen arbeidsstyrke
207	Note 17. Kundeklager
208	Note 18. Varsler

Regnskap KLP Konsern

209	Resultatregnskap
210	Balanse
212	Egenkapitaloppstilling
213	Kontantstrømoppstilling
214	Noter til regnskapet
214	Note 1. Generell informasjon
214	Note 2. Informasjon om vesentlige regnskapsprinsipper
233	Note 3. Vesentlige regnskapsestimater og vurderinger
238	Note 4. Forsikringsrisiko
243	Note 5. Finansiell markedsrisiko
244	Note 6. Likviditetsrisiko
246	Note 7. Renterisiko
248	Note 8. Valutarisiko
250	Note 9. Kredittrisiko
254	Note 10. Segmentinformasjon
255	Note 11. Forsikringsinntekter og -kostnader
256	Note 12. Inntekter og kostnader fra gjenforsikring
257	Note 13. Netto inntekter fra investering som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet
257	Note 14. Inntekter og kostnader fra investeringer som måles til amortisert kost
257	Note 15. Investeringseiendommer

261	Note 16. Investeringer i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet	304	Note 2. Informasjon om vesentlige regnskapsprinsipper
262	Note 17. Netto investeringsinntekter og forsikringsrelaterte finanskostnader	313	Note 3. Viktige regnskapsestimater og vurderinger
263	Note 18. Andeler i konsoliderte verdipapirfond	316	Note 4. Risikostyring
264	Note 19. Honorar til revisor	321	Note 5. Likviditetsrisiko
264	Note 20. Ytelser og lån til ledende ansatte m.v.	322	Note 6. Renterisiko
268	Note 21. Skatt	324	Note 7. Valutarisiko
269	Note 22. Immaterielle eiendeler	326	Note 8. Kredittrisiko
270	Note 23. Driftsmidler	329	Note 9. Forsikringstekniske forhold
270	Note 24. Gjenforsikringskontrakter eiendeler	332	Note 10. Kapitalavkastning
271	Note 25. Virkelig verdi av finansielle instrumenter	333	Note 11. Netto inntekter fra finansielle instrumenter
277	Note 26. Virkelig verdi hierarki	334	Note 12. Tap på rentebærende verdipapir og utlån til amortisert kost
279	Note 27. Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør	336	Note 13. Andre forsikringsrelaterte inntekter og kostnader
280	Note 28. Pantelån og andre utlån	336	Note 14. Salgskostnader
280	Note 29. Ansvarlige lån og fondsobligasjonslån	337	Note 15. Pensjonsansvar egne ansatte
281	Note 30. Pensjonsansvar egne ansatte	340	Note 16. Ytelser og lån til ledende ansatte m.v.
284	Note 31. Forsikringsforpliktelser	342	Note 17. Honorar til revisor
287	Note 32. Sikringsbokføring	343	Note 18. Investeringseiendom
288	Note 33. Innlån konsern	343	Note 19. Skatt
289	Note 34. Overførte eiendeler med restriksjoner	345	Note 20. Immaterielle eiendeler
290	Note 35. Kapitalavkastning for kollektiv pensjon offentlig virksomhet	345	Note 21. Virkelig verdi hierarki
291	Note 36. Endring i forpliktelser fra finansieringsaktiviteter	348	Note 22. Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak
291	Note 37. Annen kortsiktig gjeld	350	Note 23. Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser
291	Note 38. Egenkapital	353	Note 24. Aksjer og andeler
292	Note 39. Kapitaldekning	383	Note 25. Transaksjoner med nærstående parter
295	Note 40. Antall ansatte	384	Note 26. Leieavtaler
295	Note 41. Betingede forpliktelser	384	Note 27. Pantelån og andre utlån
		385	Note 28. Overførte eiendeler med restriksjoner
		386	Note 29. Ansvarlige lån og fondsobligasjonslån
		387	Note 30. Endring i forpliktelser fra finansieringsaktiviteter
		387	Note 31. Sikringsbokføring
		388	Note 32. Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør
		389	Note 33. Andre forpliktelser
		389	Note 34. Betingede forpliktelser
		389	Note 35. Antall ansatte
		389	Note 36. Kapitaldekning

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

Regnskap KLP

297	Resultatregnskap
299	Balanse
302	Egenkapitaloppstilling
303	Kontantstrømoppstilling
304	Noter til regnskapet
304	Note 1 Generell informasjon

Appendiks

- 391** Appendiks 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse etter Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES)
- 397** Appendiks 2 PAI-rapportering for KLP-konsernet

- 398** Appendiks 3 Land-for-land-rapportering på skatt

Uavhengig revisors beretning

Kontaktinformasjon

I. Styreleder og konsernsjefen innleder

Vi i KLP forvalter over 1000 milliarder pensjonskroner på vegne av kommune- og helse-Norge. Det er penger som eierne forventer at skal gi god avkastning samtidig som de bidrar til en bærekraftig utvikling.

Vi vet at mange av våre kunder opplever en presset økonomi, og da er det gledelig at vi i år kan tilføre rekordhøye 37,7 milliarder kroner til kundenes premiefond. Det er en økning på 70 prosent fra i fjor. Pengene kan mottakerne bruke til å dekke fremtidige innbetalinger til pensjonsordningen. De vil derfor både redusere kundenes pensjonskostnader og bedre deres likviditet.

Årsaken til rekordtilførselen er at vi oppnådde 9,0 prosent avkastning på kundenes midler i fjor. Siden vi har bygget opp god soliditet i form av buffere i selskapet gjennom flere år, kan vi overføre det aller meste av fjorårets overskudd til kundene, samtidig som vi styrker soliditeten ytterligere med 13,9 milliarder kroner.

KLP er kommune- og helse-Norges pensjonsselskap, og det blir stadig større interesse for pensjon både i mediene, hos politikerne og for folk flest. Det henger nok sammen med at det skjer mange endringer på området. De som fyller 62 år i år og fremover tar ut pensjon etter nye regler i offentlig sektor.

En av de største endringene er at du tjener opp pensjon av alt du jobber. Og jo lenger du jobber, jo høyere pensjon får du. Og den blir også høyere jo lenger man kan utsette det å begynne å ta ut pensjon.

Vi skal alle på et eller annet tidspunkt gå over til å bli pensjonister på heltid. Men noe nytt er det også at du nå kan begynne å ta ut pensjon tidligere. Det gir fleksibilitet til den enkelte fordi det blir mulig å kombinere jobb og pensjon. Forhåpentligvis gjør det det lettere å stå litt lenger i jobb.

De nye reglene gir altså flere muligheter og mer fleksibilitet. Det kommer også med et ansvar for at hver enkelt av oss må tenke mer over valgene vi skal ta. Derfor har KLP blant annet utviklet systemer og en helt ny pensjonskalkulator som gir medlemmene muligheter til å prøve seg frem med forskjellige scenarier, og se hvilken konsekvens det har for deres pensjon.

Vi har også et mål om at pengene vi forvalter skal gjøre noe mer enn å gi god avkastning. De skal også bidra til en bærekraftig utvikling i verden. En av milepælene vi oppnådde i fjor, var å være den første norske finansaktøren som fikk godkjent våre klimamål av den britiske klimastiftelsen Science Based Targets initiative (SBTi). Det betyr først og fremst at de har bekreftet at KLPs mål er i tråd med den siste versjonen av klimastandarden fra SBTi, og i overensstemmelse med Parisavtalens forpliktelser.

KLPs reviderte klimastrategi fra 2024 innebærer en betydelig satsing på omstillingsfinansiering, der 30 milliarder kroner årlig kanaliseres til selskaper med robuste vitenskapsbaserte omstillingsplaner eller som leverer klimaløsninger. Krav til avkastning skal ivaretas også på denne delen av porteføljen. Siden 2018 har KLP årlig investert minst seks milliarder kroner i klima- og naturløsninger. Dette vil vi fortsette med.

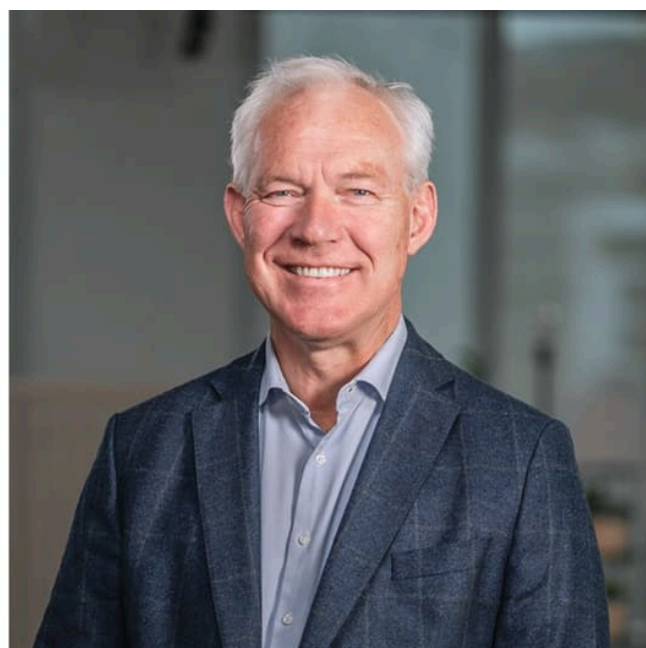
Som pensjonsselskap er det selvsagt også viktig for oss å fortsette å utvikle servicetilbudet på pensjon overfor våre medlemmer. Nye pensjonsregler for alle som fyller 62 i år og senere innebærer en omfattende

kommunikasjonsjobb. Samtidig skal systemer utvikles for å tilpasses nye regler innenfor for eksempel AFP og særaldersgrenser.

Vi vender blikket tilbake der vi begynte, på god forvaltning og god soliditet. Størrelsen på beløpet vi tilfører våre kunder i år viser at vi har bygd soliditet over mange år. Særlig når verdensbildet er urolig som nå, er det godt å vite at vi er godt rustet for dagene som kommer.

Tine Sundtoft, styreleder KLP

Sverre Thornes, konsernsjef KLP

II. Pensjon og offentlig tjenstepensjon på 1-2-3

Pensjonen er den inntekten du skal leve av i alderdommen. Hvor mye du får i pensjon, avhenger av når du er født, lønnen din, hvor mange år du jobber, og når du går av med pensjon. Alle som bor eller jobber i Norge har rett på alderspensjon fra folketrygden, altså Nav – uansett om du jobber i det private eller i det offentlige.

I tillegg til pensjonen fra Nav, sparer arbeidsgivere opp til pensjon for deg som ansatt. Mens pensjon i privat sektor varierer, har alle offentlig ansatte samme pensjonsordning.

Det norske pensjonssystemet

Det norske pensjonssystemet er bygd opp av tre hovedelementer: I bunn ligger utbetaling av alderspensjon fra folketrygden. Alle som bor eller jobber i Norge, opparbeider seg rett til denne pensjonen, som administreres og utbetales av Nav.

Det andre elementet er pensjonen fra arbeidsgiver, gjerne kalt tjenstepensjon. Alle lønnstagere tjener opp pensjon gjennom arbeidsgiveren, men hvordan ordningen er avhenger av hvor du jobber.

Til slutt kommer egen sparing i form Individuell pensjonssparing (IPS), av nedbetaling av gjeld på egen bolig, sparing på bankkonto eller investeringer, for eksempel i aksjefond.

Offentlig tjenstepensjon som ferdig pakke

De som jobber i offentlig sektor, som staten, kommuner og helseforetak, har offentlig tjenstepensjon gjennom jobben. Ansatte meldes inn ordningen når de starter i jobben. Derfor omtaler vi ansatte som medlemmer av pensjonsordningen.

Arbeidsgiveren betaler for størsteparten av pensjonssparingen. Medlemmer trekkes som hovedregel to prosent av sin lønn, som kan ses på som en «egenandel».

Hvordan opptjeningen til pensjon skjer og hvilke ulike elementer den består av, bestemmes gjennom forhandlinger mellom partene i arbeidslivet. I kommunal sektor og i helseforetakene er ordningen en ferdig pakke som i tillegg til alderspensjon består av uførepensjon og etterlattepensjon. Mange har også AFP (avtalefestet pensjon), som hovedregel gjennom tariffavtale.

Alderspensjonen fra tjenstepensjonen utbetales livsvarig og gir deg trygghet for deg og familien din hvis du blir syk eller hvis det verste skulle skje.

Ordning avhenger av fødselsår og yrke

Er du født i 1963 eller senere, tjener du opp alderspensjon av alle måneder i arbeid. Det lønner seg derfor å jobbe lengre – da får du en høyere pensjon.

De som er født i 1962 eller tidligere kan få mellom 62 og 66 prosent i samlet pensjon fra tjenstepensjon og folketrygden om de har full opptjening på 30 år på heltid i offentlig sektor.

Uførepensjon hvis du ikke kan jobbe

Dersom du ikke kan jobbe like mye som tidligere, og blir ufør, er uførepensjon en del av pakken i offentlig tjenstepensjon. Denne pensjonen utbetales om du er mellom 20 og 100 prosent ufør. Som hovedregel utbetales den frem til 67 års alder – eller aldersgrensen for stillingen din, om den er lavere. Når uførepensjonen stopper, er det alderspensjon som tar over som inntektssikring.

Etterlattepensjon gir trygghet for familien

Offentlig tjenstepensjon gir også sikkerhet for dine nærmeste. Når du en gang går bort og etterlater deg en ektefelle og eventuelt barn under 20 år, får de etterlattepensjon fra KLP. Ektefellepensjon utbetales livsvarig.

Sjekk hva du får i pensjon

Du lurer sikkert på hvor mye du får i pensjon. Det varierer fra person til person, og kommer blant annet an på hvor lenge og hvor mye du har jobbet.

Du kan sjekke hvordan din pensjon blir og hvordan ulike valg, som å vente med å ta ut pensjon, påvirker utbetalingen din i KLPs pensjonskalkulator på klp.no.

Hold deg oppdatert

Det skjer for tiden flere endringer både i offentlig tjenstepensjon og i pensjonssystemet fra lovgiver. KLP oppfordrer ansatte i offentlig sektor til å sette seg godt inn i ordningen og sine egne valgmuligheter før de blir pensjonister.

III. Årets høydepunkter 2024

Januar

- KLP Banken kåret til Årets kundefavoritt av omtale- og prissammenligningstjenesten Bytt.no.
- H.K.H Kronprins Haakon og Oslos ordfører Anne Lindboe besøker KLP, for å få en gjennomgang av hvem KLP er, hva samfunnsoppdraget er, hvordan KLP forvalter pensjonspengene samtidig som samfunnsansvaret settes høyt.

Februar

- KLP fyller 75 år
- KLP investerer i Norges største fergereferi. Oppkjøpet gir KLP en 20 prosent eierandel i Fjord1, og er KLPs største enkeltinvestering i et norsk infrastrukturetselskap.

Mars

- For andre år på rad er KLP kåret til et av Norges mest kjente selskaper, og havnet på en tolvte plass i Apelands Traction omdømmemåling. Med en omdømmescore på 75 av 100, kom KLP best ut av alle bank- og finansselskaper.
- KLP-fondet AksjeEuropa Indeks ble kåret til beste europeiske aksjefond under Morningstar Fund Awards. Prisen ble gitt basert på fondets resultater for fjoråret, samt avkastning og risiko for de siste tre og fem årene.
- KLP Eiendom gjør rekordkjøp med avtale om kjøp av Stortorvet 7. Med en eiendomsverdi på 2,5 milliarder kroner er dette KLP Eiendoms største kjøp av en enkelteiendom noensinne.

April

- Ellen Langeggen blir ansatt som ny administrerende direktør i KLP Eiendom.
- KLP fikk en andreplass i årets SHE Index. Dette er den beste plasseringen selskapet har fått i likestillingsmålingen noen gang.
- KLP Banken lanserer spareproduktet Fastrenteinnskudd, som gir medlemmene bankens beste innskuddsrente mot å binde innskuddet i seks måneder.

Mai

- KLPs gode resultater fra 2023 fortsetter inn i 2024, og selskapet kan vise til solid avkastning på pensjonsmidlene i årets første kvartal. Dette danner grunnlaget for overskudd og lavere pensjonskostnader for selskapets kunder.

Juni

- KLP og KLP-fondene utelukker det amerikanske selskapet Catepillar på grunn av fare for å bidra til brudd på menneskerettigheten og folkeretten på Vestbredden og Gaza.
- KLP og AFF deler for fjerde gang ut prisen «Fremtidens ledere i kommune- og helse-Norge» til ledere i starten av sin lederkarriere, som tar ansvar på en forbilledlig og fremtidsrettet måte.

August

- KLPs Arbeidslivsrapport for 2024 lanseres under Arendalsuka. Årets rapport viser at få arbeidstakere vil jobbe lenger enn til 67 år, og arbeidsgivere vil ikke ha ansatte lenger enn til samme alder.
- Sammen med Norfund inngår KLP en avtale om å investere i kraftlinjer i India. Investeringen skal bidra til landets overgang fra kullkraft til fornybar energi.

September

- KLP lanserer ny pensjonskalkulator hvor medlemmer født i 1963 eller senere kan simulere sin pensjon i henhold til det nye pensjonsregelverket.
- KLP er blant de norske selskapene som ble kåret til «klimavinner» i PwCs klimaindeks 2024.

Oktober

- Møre og Romsdal fylkeskommune velger å beholde KLP som pensjonsleverandør etter anbud på tjenestepensjon

November

- Ålesund kommune beslutter å bli i KLP etter anbudsrunde om tjenestepensjon.
- Dobbeltsølv til KLP Skadeforsikring i kundetilfredshetsundersøkelse for forsikringsbransjen. KLP Skadeforsikring havnet på andreplass både for bedrifts- og privatmarkedet.

Desember

- KLP Banken samarbeider med Skatteetaten og lanserer «Tett på boligkjøper», som skal få bankkundene til å ta gode valg når de skal bygge, pusse opp eller bygge på. Målet er å redusere risikoen for arbeidslivskriminalitet og svart arbeid.
- KLP blir første selskapet i Norge til å få sine klimamål godkjent etter SBTi sin nye standard for vitenskapsbaserte klimamål for finansinstitusjoner.
- Norges første indeksfond KLP AksjeGlobal Indeks fyller 20 år. Fondet har vokst til å bli et av Norges største, og er i dag investert i mer enn 1500 selskaper fordelt på 23 land verden over.

IV. 2024 i tall

27,8

Milliarder kroner utbetalt i pensjon

9,0%

Avkastning kollektivporteføljen

337 197

pensjonister

37,7

Milliarder kroner tilført kundenes premiefond

475 535

yrkesaktive medlemmer

1 147,4

milliarder kroner til forvaltning

217 892

Personer med oppsatte pensjonsrettigheter

105,5

Milliarder kroner i klimavennlige investeringer

1 169

fast ansatte

5,3%

av inntekter som er bærekraftig i samsvar med Eus taksonomi

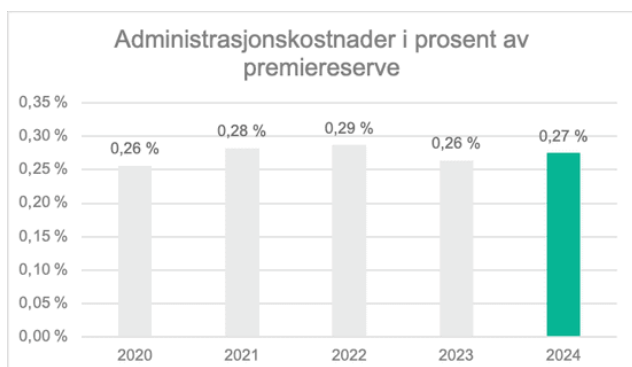
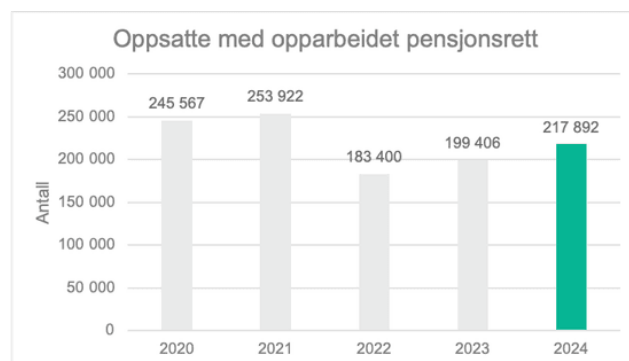
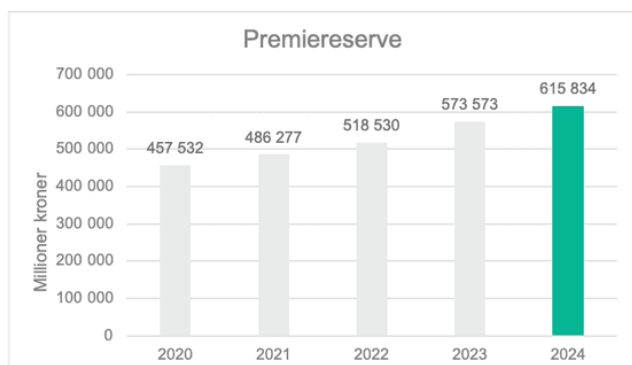
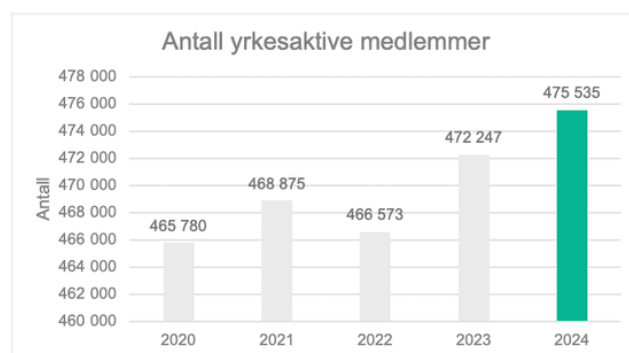
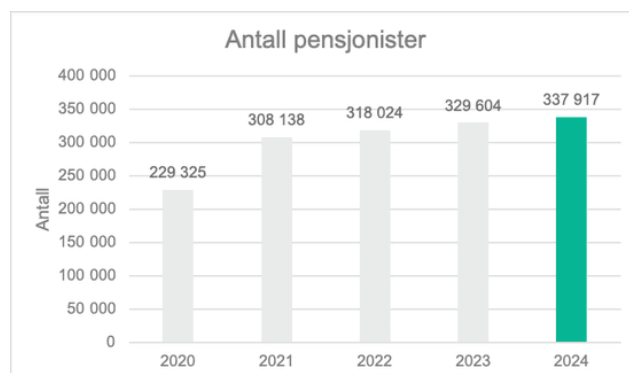
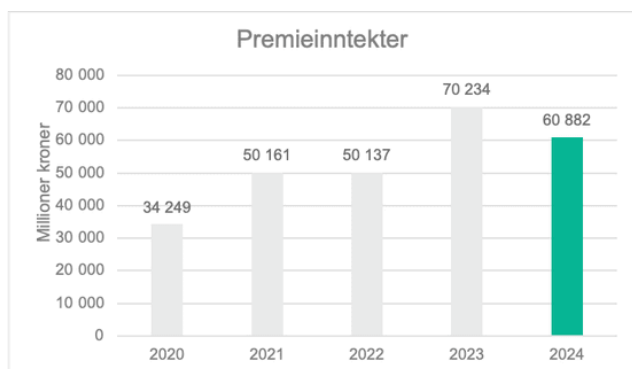
255

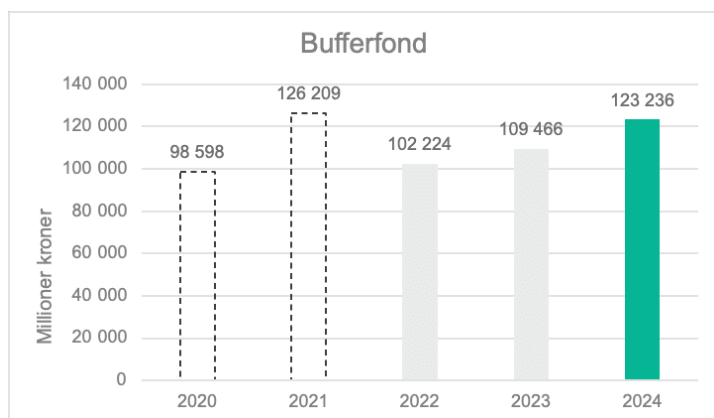
dialoger med selskaper i investeringsporteføljen

298%

Solvensdekning konsern

* Bufferfond ble innført fra og med regnskapsåret 2022.

Grafen for 2020 og 2021 utgjør sum av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond som representerte finansielle kundebuffer til og med 2021.

	Enhet	2020	2021	2022	2023	2024	Mål
FINANSIELT							
Kapitalavkastning kollektivportefølje	Prosent	4,2	8,4	-1,1	6,4	9	-
Solvensdekning konsern	Prosent	264	287	288	285	298	>150
KUNDEORIENTERING[1]							
Kundetilfredshet	Skala 0-100	85	86	86	87	86	>75
Totalt antall søkere pensjon – alle ytelser	Antall	1 358	6 364	6 162	7 943	17 295	
Antall digitale søknader pensjon – alle ytelser	Antall	1 344	5 530	4 876	6 490	13 205	
Fullautomatiseringsgrad digitale søknader om pensjon – alle ytelser	Prosent	43	38	52	73	56	
Antall behandlinger i Pensjonssystemet - alderspensjon	Antall	1 944	41 075	64 820	411 839	269 917	
Fullautomatisering for alle behandlinger - alderspensjon	Prosent	41	56	68	94	93	
Antall behandlinger i Pensjonssystemet - AFP	Antall	N/A	N/A	N/A	2 573	14 295	
Fullautomatisering for alle behandlinger - AFP	Prosent	N/A	N/A	N/A	72	75	
Antall behandlinger i Pensjonssystemet - uførepensjon	Antall	N/A	N/A	N/A	N/A	14 295	
Fullautomatisering for alle behandlinger - uførepensjon	Prosent	N/A	N/A	N/A	N/A	59	
Antall behandlinger i Pensjonssystemet - etterlattepensjon	Antall	N/A	N/A	N/A	N/A	1 800	
Fullautomatisering for alle behandlinger - etterlattepensjon	Prosent	N/A	N/A	N/A	N/A	9	
ANSATTE							
Antall fast ansatte	Antall	1 018	1 048	1 093	1 133	1 169	-
Kjønnfordeling blant ansatte(kvinner/menn)	Prosent	47/53	47/53	48/52	48/52	48/52	>40
Kjønnfordeling alle ledernivåer totalt (kvinner/menn)	Prosent	40/60	38/62	40/60	40/60	41/59	>40
Arbeidsglede	Skåre 0-100	76	76	N/A	77	77	>75
Totalt sykefravær	Prosent	3,2	3,3	4,5	4,5	5,1	<4,0
Turnover	Prosent	3,1	6,4	7,3	7	6	
BÆREKRAFT OG EIERKAPSUTØVELSE I INVESTERINGSPORTEFØLJEN							
Andel selskaper med SBTi-godkjent klimamål	Prosent	5 %	9 %	12 %	18 %	31 %	55% i 2030
Netto nye, årlige klimavennlige investeringer	Milliarder kroner	N/A	12,6	9,5	7,6	17,4	6 mrd.
Antall dialoger med selskaper i porteføljen	Antall	362	294	259	243	255	

[1] Tallene knyttet til pensjon er fra det nye pensjonssystemet KLP har utviklet siden 2019 og som ferdigstilles i 2025. Det er derfor en begrenset, men økende andel av pensjonsvirksomheten som dekkes av de oppgitte tallene i tabellen. Alle saker vil bli håndtert i dette systemet når de siste konverteringene er gjennomført i 2025.

Årsberetningen og bærekraftsrapporten

1. Dette er KLP

KLP ble stiftet for 75 år siden som et spleiselag av små kommuner over hele landet, for å tilby tjenestepensjon til deres ansatte. I dag er vi Norges største leverandør av offentlig tjenestepensjon og KLP trygger alderdommen for nesten en million nordmenn. Kundene med offentlig tjenestepensjon er kommuner og fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter som har en tilknytning til offentlig sektor. Det er kundene med offentlig tjenestepensjon som eier KLP. Vår visjon er å være den beste partner for dagene som kommer.

Mer om KLPs historie kan du lese på [nettsiden vår](#).

1.1. KLPs kjernevirksomhet

SBM-1

KLPs hovedprodukt og kjernevirksomhet er offentlig tjenestepensjon. Vi skal være en partner for norske kommuner, fylkeskommuner, helseforetak, og bedrifter med offentlig tjenestepensjon, for en bærekraftig omstilling. Vi skal levere en trygg pensjonssparing og verdiskapende tjenester på en måte som er forenlig med Parisavtalens ambisjon og FNs bærekraftsmål. Overordnet er kjernevirksomheten tredelt.

1. Vi sørger for at det enkelte medlem mottar korrekt pensjon til rett tid.
2. Vi legger til rette for at den enkelte kan ta opplyste pensjonsvalg.
3. Vi skaper avkastning gjennom effektiv og god forvaltning av pensjonsmidlene.

Dette har KLP gjort for eierne våre i 75 år, og vi ser frem til de neste 75 årene.

Siden våre kunder med offentlig tjenestepensjon også er våre eiere, går all verdiskaping tilbake til kundene. Det er derfor sammenfallende interesser mellom kunder og eiere, og kundenes beste er førende for virksomheten. Dette skiller oss fra andre leverandører. Våre medlemmer er de ansatte hos våre kunder med den offentlige tjenestepensjonsordningen, og de som mottar pensjon fra oss.

1.2. Datterselskaper

SBM-1

KLP har fem datterselskaper organisert som heleide aksjeselskap.

KLP Eiendom anskaffer, utvikler og forvalter KLPs eiendomsinvesteringer, som en del av KLPs forvaltning av kundenes pensjonsmidler. Ved å oppnå konkurransedyktig avkastning på eiendomsinvesteringene på en

kostnadseffektiv måte, bidrar selskapet til lavere pensjonskostnader for KLPs kunder med offentlig tjenstepensjon.

KLP Kapitalforvaltning er spesialisert på verdipapirforvaltning. Ved å oppnå konkurransedyktig avkastning på pensjonsmidlene som er investert i verdipapirer, på en kostnadseffektiv måte, bidrar kapitalforvaltningsselskapet til lavere pensjonskostnader for KLPs kunder med offentlig tjenstepensjon. Selskapet gir også eksterne kunder tilgang til samme type verdipapirforvaltning som KLP selv benytter for forvaltning av pensjonsmidler i offentlig tjenstepensjon. Stordriftsfordeler i fonds- og sparemarkedet gjør at en økende forvaltningskapital bidrar til å holde KLPs driftskostnader lave. Selskapet bidrar også til lavere kostnader for KLPs kunder med offentlig tjenstepensjon gjennom å tilføre avkastning til KLPs egenkapital.

KLP Banken er KLPs redskap for å tilby lånefinansiering til KLPs eiere og deres ansatte. Utlånene finansieres både fra forvaltning av pensjonsmidlene til KLP, bankens egne innlån til gunstige vilkår og bankinnskudd som banken tilbyr arbeidsgivere og deres ansatte med pensjonsordning i KLP. Gjennom disse finansieringsformene, spesielt utlån finansiert fra KLPs pensjonsmidler, har KLP Banken mulighet for å være en stabil tilbyder av finansiering til offentlig sektor selv når andre markedsaktører får problemer og må trekke seg ut slik man erfarte under finanskrisen.

Ved å oppnå konkurransedyktig avkastning på pensjonsmidlene som er plassert i utlån på en kostnadseffektiv måte, bidrar banken til lavere pensjonskostnader for KLPs eiere. Banken tilbyr også andre produkter og tjenester til konkurransedyktige betingelser som skaper verdi for KLPs kunder med offentlig tjenstepensjon og deres ansatte. Selskapet bidrar dermed også til lavere kostnader for KLPs eiere ved å tilføre avkastning til KLPs egenkapital.

KLP Skadeforsikring er en betydelig aktør innenfor forsikringer til kommuner, og til bedrifter med offentlig tilknytning, samt medlemmer i konsernets pensjonsordninger. Selskapet ble etablert for å levere personalforsikringer til våre kunder med offentlig tjenstepensjon, i tråd med deres forpliktelser etter tariffavtalen. Etter hvert har selskapet blitt en totalleverandør av forsikringsløsninger i dette markedet, der det er nyttig for KLPs eiere. Selskapet bidrar også til lavere kostnader for KLPs eiere ved å tilføre avkastning til KLPs egenkapital.

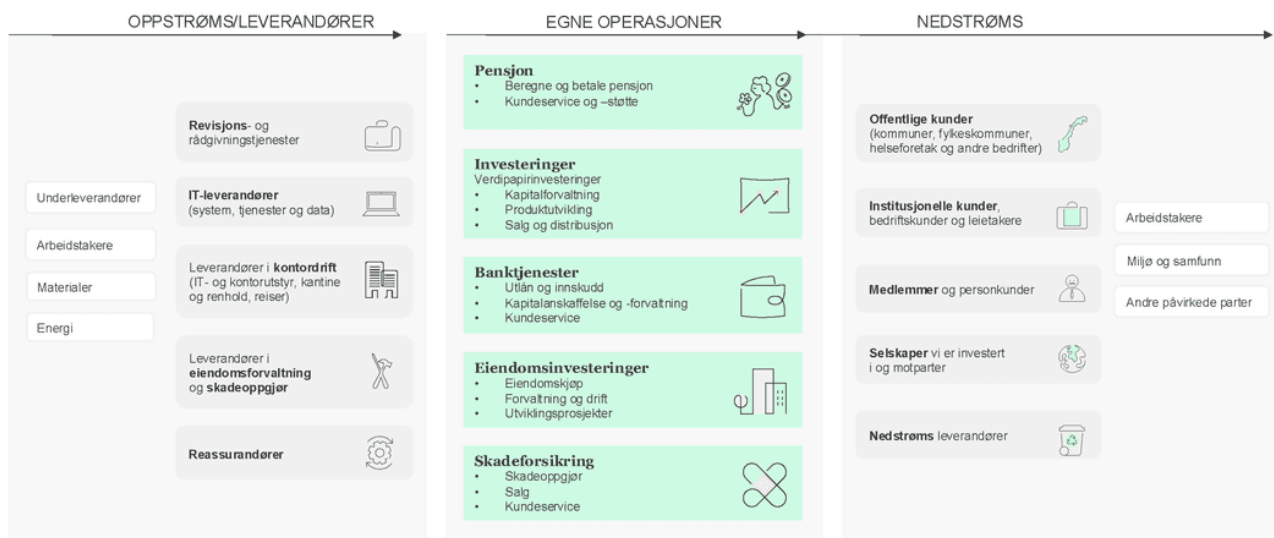
KLP Forsikringsservice selger tjenester til pensjonskasser med offentlig tjenstepensjon.

1.3. KLP-konsernets verdikjeder

SBM-1

Overordnet har KLP-konsernet fire hovedaktiviteter; pensjon, investeringer, banktjenester og skadeforsikring. Hver aktivitet har sin egen verdikjede med tilhørende ledd oppstrøms og nedstrøms. Figuren under illustrerer de ulike verdikjedene for KLP-konsernet samlet, med hovedaktivitetene i midten av verdikjeden. Ulike ledd i oppstrøms- og nedstrøms verdikjede kan være de samme på tvers av hovedaktiviteter, og disse er derfor samlet, som for eksempel IT-leverandører. Det samme gjelder nedstrøms verdikjede og kundeledet.

KLP-konsernets verdikjeder

Våre kunder og eiere – kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter med offentlig tjenstepensjon – er våre aller viktigste interessenter. En styrke ved den gjensidige eiermodellen, er at kundene og eierne er de samme. Dermed er det alltid eiernes og kundenes behov som er grunnlaget for vår strategi og prioriteringer.

1.4. Ledelse

Styret

GOV-1

Styret i KLP består av åtte medlemmer, hvorav to ansattrepresentanter. Det er i tillegg to varamedlemmer, hvorav ett er fast møtende. I tillegg møter to observatører. Ledelsen i KLP er ikke representert i styret, og prosentandelen av uavhengige styremedlemmer i henhold til definisjonen i opplysningskravet «Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene» i ESRS 2, er 100. Dagens styre består av fire kvinner og fire menn, det vil si 50 prosent av hvert kjønn.

Selskapets styre er valgt av de generalforsamlingsvalgte utsendingene i foretaksforsamlingen.

Arbeidstakerorganisasjonene i offentlig sektor er representert i de styrende organer i selskapet.

Styret i KLP består av:

- Tine Sundtoft, styrets leder, fylkeskommunedirektør i Agder fylkeskommune
- Terje Rootwelt, nestleder, administrerende direktør i Helse Sør-Øst RHF
- Eli Arnstad, ordfører i Stjørdal kommune
- Kjerstin Fyllingen, administrerende direktør i Haraldsplass diakonale sykehus
- Torkild Varran, selvstendig næringsdrivende
- Odd Haldgeir Larsen, nestleder i Fagforbundet
- Erling Bendiksen, ansattvalgt
- Vibeke Heldal, ansattvalgt
- Rune Simensen, 1. vara, direktør for teknologi i og digitalisering i Helse Sør-Øst RHF
- Tone Ikdahl, 2. vara, administrerende direktør i Lovisenberg Diagonale Sykehus
- Erik Orskaug, observatør, UNIO
- Trond Ellefsen, observatør, Delta/YS

Styret i KLP, fra venstre: Trond Ellefsen (observatør), Odd Haldgeir Larsen, Erik Orskaug (observatør), Vibeke Heldal (ansattrepresentant), Terje Rootwelt (nestleder), Tine Sundtoft (styreleder), Kjerstin Fyllingen, Erling Bendiksen (ansattrepresentant), Eli Arnstad, Torkild Varran, Rune Simensen (fast møtende vara).

Torkild Varran er styremedlem fra 15. november 2024, valgt etter at medlem Egil Matsen fratrådte.

Styret har utnevnt tre arbeidsutvalg; risikoutvalget, revisjonsutvalget og godtgjørelsesutvalget.

Se nærmere redegjørelse for styrets sammensetning og kompetanse i kapittel 2.3. Virksomhetsstyring, og kapittel 7. Noter til bærekraftsregnskapet, Note 2 «Sammensetning og kompetanse i styre og ledelse».

Konsernledelsen

GOV-1

Det er konsernsjefen som velger sammensetningen av konsernledelsen, i dialog med styreleder. Konsernledelsen består av åtte medlemmer i tillegg til konsernsjefen. Dette er lederne i konsernets kjernevirksomhet og lederne av konsernets støttefunksjoner. Kjernevirksomheten er henholdsvis Liv og pensjon, Pensjonsdrift og Økonomi og finans. Konsernets støttefunksjoner er Forretningsutvikling, Virksomhetsstyring, Kommunikasjon og marked, Teknologi, og Mennesker og organisasjon. De fire sistnevnte er konsernfunksjoner som støtter alle selskapene i konsernet.

Konserndirektør økonomi og finans er styreleder i KLP Kapitalforvaltning og KLP Eiendom, mens konsernsjef er styreleder i KLP Banken, KLP Skadeforsikring og KLP Forsikringservice.

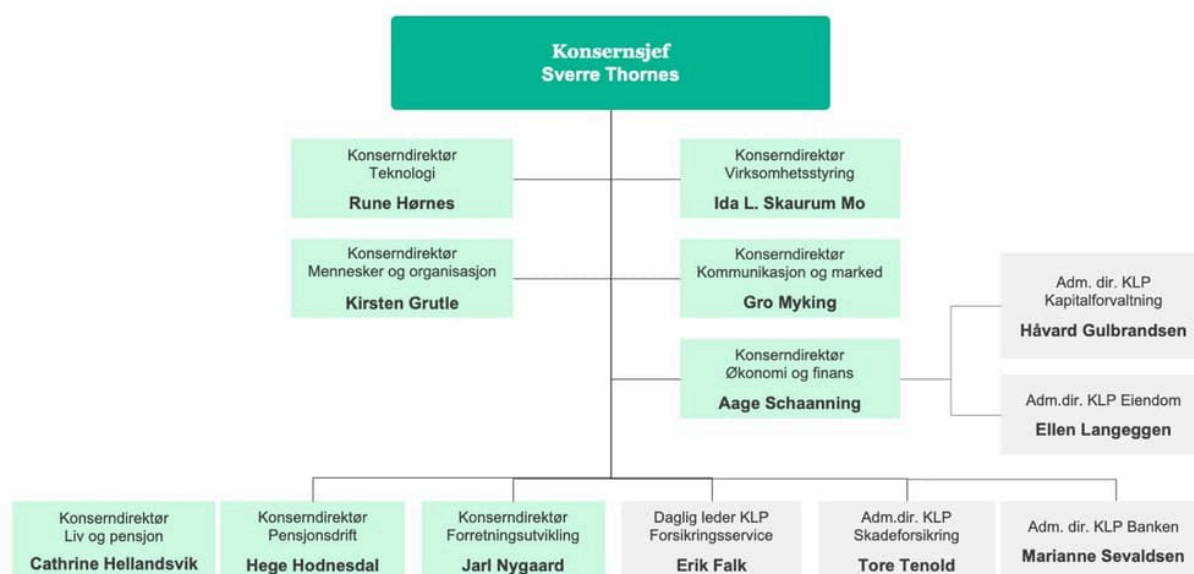
Konsernledelsen i KLP består av:

- Sverre Thornes, konsernsjef
- Aage E. Schaanning, konserndirektør Økonomi og finans
- Cathrine Hellandsvik, konserndirektør Liv og pensjon
- Hege Hodnesdal, konserndirektør Pensjonsdrift
- Rune Hørnes, konserndirektør Teknologi
- Ida Louise Skaurum Mo, konserndirektør Virksomhetsstyring
- Gro Myking, konserndirektør Kommunikasjon og marked
- Kirsten Grutle, konserndirektør Mennesker og organisasjon
- Jarl Nygaard, konserndirektør Forretningsutvikling

Fra venstre: Rune Hørnes, Gro Myking, Jarl Nygaard, Ida Louise Skaurum, Sverre Thornes, Kirsten Grutle, Hege Hodnesdal, Aage E. Schaanning, Cathrine Hellandsvik.

Sammensetningen av konsernledelsen, og organiseringen av KLP-konsernet, fremgår av figuren under. Grønn er morselskapet i konsernet, mens grå er datterselskapene.

Administrerende direktører i datterselskapene:

- KLP Skadeforsikring AS: administrerende direktør Tore Tenold
- KLP Eiendom AS: administrerende direktør Ellen Langeggen (fra og med august 2024), tidligere Gunnar Gjørtz
- KLP Kapitalforvaltning AS: administrerende direktør Håvard Gulbrandsen
- KLP Banken AS: administrerende direktør Marianne Sevaldsen
- KLP Kommunekreditt AS: administrerende direktør Carl Steinar Lous
- KLP Boligkreditt AS: administrerende direktør Christopher Steen
- KLP Forsikringservice AS: aktuar/daglig leder Erik Falk

Se nærmere redegjørelse for konsernledelsens sammensetning og kompetanse i note 2 «Sammensetning og kompetanse i styre og ledelse». Se kapittel 2.3 Virksomhetsstyring for mer informasjon om styrets og konsernledelsens rolle.

Kapittel 3. «Bærekraftsrapporten» og kapittel 7. «Noter til bærekraftsrapporten»; begge disse kapitlene signeres av styret og konsernsjef.

2. Strategi og virksomhetsstyring

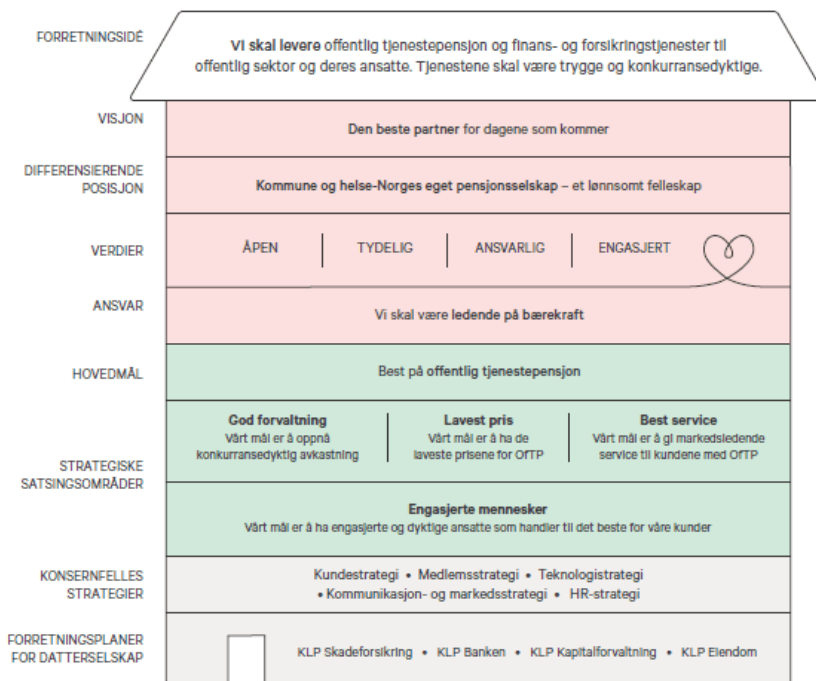
2.1. Strategi

SBM-3, E1 SBM-3

KLP er etablert for å ivareta eiernes behov for offentlig tjenstepensjon, derfor er dette vårt hovedprodukt. KLP skal gi eierne og deres ansatte en trygg pensjonssparing som bidrar til bærekraftig utvikling. Konsernets hovedmål er å være best på offentlig tjenstepensjon. Vår strategi for å bli best på offentlig tjenstepensjon er at det skal lønne seg for offentlig sektor å ha pensjonsordningen sin hos oss. Alt vi gjør i konsernet skal bidra til dette. De vesentlige bærekraftstemaene støtter opp under dette. Vi er kommune- og helse-Norges eget pensjonsselskap – et lønnsomt fellesskap.

KLP er den ledende leverandøren av offentlig tjenstepensjon, og oppnår stordriftsfordeler som skal komme kundene til gode i form av god forvaltning og høy service til konkurransedyktige priser. For å få til dette, er vi avhengig av våre ansatte; vi trenger *engasjerte mennesker*.

KLP-konsernets strategihus for 2022–2025

Satsingsområdene henger sammen. Menneskene i KLP er vår viktigste ressurs for å nå våre målsetninger. God forvaltning er avgjørende for å gi kundene lavest mulige pensjonskostnader over tid. I tillegg er det viktig for kundene at vi har lavest pris, både på kort og lang sikt. Med god forvaltning og lavest pris, vil våre kunder få de laveste pensjonskostnadene. Det betyr at de har mer ressurser til å løse sine egne oppgaver, som for eksempel å drifte skoler, sykehus, sykehjem og barnehager. Vi skal jobbe for å gi markedsledende service. Det betyr at vi skal levere tjenester som gir høy kundeverdi, samtidig som vi har en effektiv drift og synkende driftskostnader.

For å levere på målsettingene om lavest pris og best service, er teknologiutvikling sentralt for KLP. De siste årene har vi særlig investert i nye løsninger som muliggjør selvbetjening og automatisering i forbindelse med søknad og uttak av pensjon. Vi har også etablert en utmerket pensjonskalkulator, som gir flere og flere medlemmer anledning til å beregne sin forventede pensjon. Gjennom nye digitaliserte løsninger og informasjonsutveksling tar disse beregningene nå bare sekunder.

Vi skal være blant de ledende på bærekraft i vår bransje. Vår doble vesentlighetsanalyse, som du kan lese mer om i kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse», er grunnlaget for å fastsette bærekraftsmål i konsernstrategien. Å levere offentlig tjenstepensjon er det vi er til for, og samfunnsansvaret vårt er å gjøre det på en bærekraftig måte. Bærekraftsmålene i konsernstrategien inngår i satsingsområdene god forvaltning, best service og engasjerte mennesker:

- Vi skal være en partner for kommune- og helse-Norge for en bærekraftig omstilling.
- Vi skal levere en trygg pensjonssparing og verdiskapende tjenester mens vi bidrar til å nå Parisavtalens ambisjon og FNs bærekraftsmål.

- Vi skal være en pådriver til bærekraftig omstilling gjennom egen drift.

I kapittel 3 Bærekraft beskriver vi mer om hvordan vi jobber for å nå disse bærekraftsmålene.

2.2. Trygg og konkurransedyktig pensjonssparing

SBM-3

KLPs investeringsstrategi skal levere konkurransedyktig avkastning over tid og bidra til en bærekraftig utvikling. For å støtte opp om målet har KLP fastsatt følgende generelle prinsipper for kapitalforvaltningsstrategien:

- Et langsiktig investeringsperspektiv
- Bredt sammensatte porteføljer
- Stor grad av effisiente markeder og fokus på kostnadseffektiv forvaltning
- Risikostyring tilpasset selskapets regulatoriske rammer og økonomiske forpliktelser
- Ansvarlige og bærekraftige investeringer

Prinsippet om bredt sammensatte porteføljer, innebærer at KLP er investert i over 9 600 selskaper globalt, fordelt over de fleste sektorer og i både utviklede og fremvoksende markeder for å spre risikoen. KLPs strategi i forvaltningen er å i mindre grad basere investeringene på kortsiktige taktiske markedssyn, men på langsiktig å kunne høste risikopremier i markedet. KLPs fokus på kostnadseffektiv forvaltning medfører at forvaltningen i de likvide markeder hovedsakelig er indeksnær.

Risikoen i forvaltningen tilpasses slik at det er svært liten sannsynlighet for at selskapet ikke tilfredsstiller myndighetsfastsatte solvenskrav. Samtidig er det viktig for oss å opprettholde risikokapasitet over tid, for å kunne høste risikopremier i ulike markeder. Derfor er god soliditet, gjennom høy bufferkapital, sentralt for å kunne nå selskapets målsetting om lavest mulig pensjonskostnader over tid for våre eiere. Det betyr at selskapets soliditet ses i et lengre perspektiv ved fastsettelse av risikonivået i forvaltning av pensjonsmidlene. Gjennom året styres risikoen dynamisk gjennom en handlingsregel for å håndtere kraftige markedsbevegelser.

For at verdien av investeringene skal øke over tid, må den underliggende økonomiske aktiviteten være ansvarlig og bærekraftig. Vi jobber derfor kontinuerlig for mer ansvarlighet i våre investeringer og i næringslivet for å redusere bærekraftsrisiko og for å bidra til effektive og velfungerende kapitalmarkeder. Arbeidet dekker alle bærekraftstemaer. KLP overvåker investeringene kontinuerlig for alvorlige og/eller systematiske brudd på internasjonale normer og konvensjoner gitt av FN, ILO og OECD.

Ved å være en aktiv og engasjert eier søker vi å påvirke selskaper til mer bærekraftig drift, som bidrar til at verden når de globale målene vi har satt i fellesskap og bærekraftsmålene i KLPs konsernstrategi. KLP har et mål om å innrette investeringsporteføljen til å være forenlig med Parisavtalens ambisjoner, og å påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål. I dette arbeidet benytter vi hovedsakelig fire virkemidler:

- Vi inkluderer bærekraftsfaktorer og bærekraftsrisiko i investeringsanalyser og beslutningsprosesser både på portefølje- og selskapsnivå.
- Vi arbeider for å påvirke selskaper, bransjer og markeder til bærekraftig verdiskapning gjennom eierskapsutøvelse, blant annet gjennom:
 - Dialog med selskapers styre og ledelse. KLP er hovedsakelig en passiv indeksinvestor, så i praksis er tilnærmet all selskapsdialog knyttet til bærekraftstemaer.
 - Stemmegiving og støtte til aksjonærforslag på generalforsamlinger
 - Deltagelse i og påvirkning av selskapsorganer
 - Bidrag til utvikling av bransje- og markedsstandarder og samarbeid med andre investorer.
- Vi utelukker selskaper som bryter med våre kriterier, og som ikke viser evne eller vilje til endring.
- Vi investerer i løsninger for et mer bærekraftig samfunn.

Eierskapsutøvelse

Vår eierskapsutøvelse er basert på en vurdering og prioritering av hvordan og på hvilke områder vi kan ha størst effekt. Med over 9 600 selskaper i porteføljen prioriterer vi vår innsats til utvalgte selskaper basert på størrelsen på eierandelen, geografisk beliggenhet, sektortilhørighet, størrelse på selskapet, risiko for normbrudd, og temaet for dialogen. Valget av temaer og selskaper kan også være hendelsespreget, og vi prioriterer basert på fremoverskuende risiko knyttet til bærekraftsforhold. Vi har også spesialisert oss på enkelte temaer, blant annet menneskerettigheter i krig og konflikt, og klima.

I 2024 har de prioriterte temaene blant annet vært klimaomstilling i høyutslippsektorer, avskoging, oppdrettsnæring og gruvedrift, menneskerettigheter i krig og konflikt, og korrupsjon. Se eksempler på arbeidet vårt senere i dette kapittelet.

Vi har forventningsdokumenter som dekker alle bærekraftstemaer, herunder menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, klima, natur og korrupsjon. Forventningsdokumentene beskriver KLPs forventninger til selskaper i investeringsporteføljen knyttet til de ulike temaene, og er grunnlaget for vår eierskapsutøvelse.

Generalforsamlingen er en viktig arena for dialog mellom selskapsledelsen og aksjonærene, og vi bruker vår stemmerett aktivt, både i Norge og i utlandet. Vi støtter aksjonærforslag som tar selskapene i en mer bærekraftig og ansvarlig retning, enten om det gjelder bedre likestilling, reduksjon av lønnsgap mellom kjønn eller etniske grupper, styrking av personvern eller økt åpenhet om selskapets drift. De gangene vi ikke støtter bærekraftsrelaterte forslag er hvis for eksempel forslaget søker å detaljstyre selskapet på en uheldig måte eller er fremmet for å motarbeide selskapets innsats på bærekraft.

Tabellen under gir en oversikt over KLPs eierskapsutøvelse gjennom henholdsvis selskapsdialog og stemmegiving. Den gir også informasjon om utelukkelse fra KLPs investeringsportefølje.

Note	2024		2023	2022
3 Selskapsdialog	Antall	Andel		
Antall unike selskapsdialoger om bærekraftsmaer	255		243	259
Selskapsdialoger om klima og natur	81	32 %		
Selskapsdialoger innen sosiale forhold	105	41 %		
Selskapsdialoger innen virksomhetsstyring	69	27 %		
3 Stemmegivning	Antall	Andel		
Generalforsamlinger i norske selskaper hvor KLP har stemt	127	100,0 %	132 / 99,2 %	115 / 95,0 %
Generalforsamlinger i utenlandske selskaper hvor KLP har stemt	8 127	99,6 %	8 472 / 99,6 %	8 787 / 99,0 %
Generalforsamlingssaker hvor KLP har stemt imot ledelsens anbefalinger	17 932	20 %	21 %	20 %
Generalforsamlinger hvor KLP ha stemt imot styret	5 341	65 %		
Generalforsamlinger hvor KLP har stemt mot styremedlemmer på grunn av manglende kjønnsbalanse	3 006	36 %		
Generalforsamlinger hvor KLP har stemt mot styret og/eller styremedlemmer på grunn av utilstrekkelig håndtering av bærekraftsmaer	41	0,5 %		
Aksjonærforslag KLP har støttet innen bærekraftsmaer	437	74 %		
Aksjonærforslag KLP har støttet innen klima og natur	101	17 %		
Aksjonærforslag KLP har støttet innen sosiale forhold	220	37 %		
Aksjonærforslag KLP har støttet innen andre bærekrafts-relaterte temaer*	116	20 %		
3 Utelukkelse	Per 31.12.2024	I 2024		
Selskaper utelukket fra investeringene	794	47	799	758
Selskaper utelukket pga. atferdsbaserte kriterier	200	10		
Selskaper utelukket pga. produktbaserte kriterier	594	37		
Selskaper utelukket fra investeringene per 31.12.2024 inkludert datterselskaper**	835			
Selskaper som er re-inkludert i investeringene	104	14	9	55
Andelen av MSCI World-indeksen utelukket	5,5 %		6,0 %	6,8 %
Andelen av Bloomberg Barclays Global Corporates-indeksen utelukket	9,2 %		9,0 %	9,2 %
* Aksjonærforslag ISS kategoriserer under 'E&S Blended' og 'Corporate Governance'				
** Totalt antall selskaper utelukket per 31.12.2024				

Se note 3 «Eierskapsutøvelse» for KLPs produkt- og adferdsbaserte utelukkelseskriterier.

I 2024 har KLP jobbet med følgende innen klima og natur:

- KLP har spesielt prioritert oppfølging av Equinor, Yara og oppdrettsselskaper.
- **Omstillingsplaner:** KLP har i 2024 styrket kravene til klimaomstillingsplaner ved kjøp av obligasjoner som holdes til forfall. Vi har hatt dialog med en rekke selskaper for å klargjøre KLPs forventninger til vitenskapsbaserte omstillingsplaner. I 2023 stemte KLP mot styret i 46 selskapene i høyutslippsindustrier som ble vurdert å ikke ha tilfredsstillende omstillingsplaner. I 2024 hadde 15 av disse, ifølge vurderinger gjort av organisasjonen Climate Action 100+, forbedret sine strategier. I løpet av året har vi hatt eller forsøkt å ha samtaler med de resterende selskapene. 17 av disse har kunnet vise til planer og pågående prosesser med ambisjon om å forbedre sine klimastrategier. Det var ingen norske selskaper blant de selskapene hvor vi stemte mot styret etter KLPs kriterier. Eksempler på selskaper som har blitt satt på observasjonsliste er Kikkoman, Bunge, Exxon Mobil, SAIC Motor, WH Group.
- **Avskoging:** Fremgangen knyttet til mål og strategier for håndtering av avskogingsrisiko har vært mindre oppløftende. KLP har hatt eller forsøkt å få kontakt med 22 selskaper hvor vi stemte mot styret i 2023. Kun fire av disse kunne vise til forbedringer registrert av initiativet Forest500. En del andre ble likevel vurdert å ha begrenset avskogingsrisiko, og KLP stemte mot styret i 10 selskaper.

- **Samarbeid:** KLP har vært aktivt med i initiativer organisert under Climate Action 100+, Nature Action 100 og PRI Spring og gitt støtte til initiativer organisert av ChemSec (utfasing av ikke-nedbrytbare kjemikalier) og FAIRR (naturbelastninger knyttet til kvegdrift og mer bærekraftig proteinproduksjon).
- **Åpenhet og rapportering:** Den australske organisasjonen ACCR (Australasian Centre for Corporate Responsibility) fremmet sammen med KLP og en annen investor et aksjonærforslag med krav om større åpenhet i Shell sin rapportering av lobbyaktiviteter overfor myndigheter i land de opererer i. Shell erkjente raskt at det var rom for forbedring og kommenterte offentlig at de vil styrke sin rapportering. På denne bakgrunn har gruppen hatt en rekke samtaler med Shell med sikte på å klargjøre omfanget av Shells rapporteringsforpliktelser. Resultatet av samtalene ble betydelige og konkrete forpliktelser fra Shell til større åpenhet og videre samarbeid med ACCR om neste rapportering. KLP ga støtte til aksjonærforslag hos Amazon om at selskapet skal offentliggjøre scope 3 klimagassutslipp. KLP støttet også aksjonærforslagene knyttet til tredjepartsrevisjon om arbeidsmiljø og transparens rundt selskapets lobbyvirksomhet.
- KLP har styrket sitt engasjement mot selskaper innen metall- og gruveindustrien og spesielt fulgt opp selskaper registrert i Kina. Gruveselskapene har høy risiko for å bidra til klima- og miljøskader. Vi mener de bør presentere relevante data for klimautslipp og miljøpåvirkning, og et sterkt rammeverk for risikostyring. Vi har hatt eller forsøkt å få kontakt og dialog med en rekke selskaper for å diskutere åpenhet om og strategier knyttet til klima- og naturrisiko.

I 2024 har KLP jobbet med følgende innen menneske- og arbeidstakerrettigheter:

- I forbindelse med rettslige prosesser mot Lundin Energy, som Aker BP fusjonerte med i 2022, og deres virksomhet i Sør-Sudan, har Norsk Folkehjelp bedt Aker BP om å forklare sin posisjon og respondere til ofrenes bekymringer. De har også bedt Aker BP om å gå i dialog med Ørron Energy (tidligere Lundin Energy) og deres aksjonærer om erstatning til ofrene dersom de blir dømt. KLP vurderer at dette er i tråd med åpenhetsloven og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter. Vi har offentliggjort vår vurdering og hatt dialog med Aker BP før generalforsamlingen.
- **Skraping av skip:** Vi fortsetter vårt årlige arbeid med å gjennomgå NGO Shipbreaking Platforms lister over skip som blir hugget i områder med høy risiko, som India, Pakistan og Bangladesh. Der vi er investert, følger vi opp selskapene med spørsmål om retningslinjer og praksis for ansvarlig skraping.
- **Retten til å organisere seg:** Sammen med andre investorer har vi sendt brev til ledelsen i Tesla om etterlevelse av arbeidstakerrettigheter og støttet aksjonærforslag for å flagge våre forventninger om fagforeningsfrihet til styret. Sammen med to grupper av investorer har vi sendt flere brev til Amazons styre om selskapets etterlevelse av arbeidstakerrettigheter. Vi har fremmet aksjonærforslag sammen med SHARE og ca. 20 andre institusjonelle aksjonærer. Dette er et pågående arbeid. Vi har uttalt oss i media om våre forventninger til Tesla og Amazon.
- **Menneskerettigheter i krig og konflikt:** Etter starten av Gaza-krigen har vi fulgt opp Cemex, Caterpillar og HP. Etter grundig vurdering besluttet vi i juni å utelukke Caterpillar fra våre investeringer. Dette er begrunnet i uakseptabel risiko for at selskapet kan bidra til brudd på menneskerettigheter i krig- og konfliktsituasjoner og folkeretten i de okkuperte palestinske områdene.

- **Arbeidstakerrettigheter:** I flere år har vi hatt dialog med Volkswagen om deres operasjoner i Xinjiang, Kina. Hovedtema er selskapets tiltak for å hindre tvangsarbeid i sine verdikjeder, særlig med fokus på Xinjiang-regionen. Det ble nylig kjent at etter betydelig press fra investorer, inkludert KLP, har selskapet solgt virksomheten i regionen. KLP gav støtte til flere aksjonærforslag hos Walmart knyttet til tredjepartsrevisjon av arbeidsmiljø, etablering av retningslinjer for levelønn og vurdering av hvordan selskapet etterlever sine forpliktelser knyttet til menneskerettigheter i forsyningskjedene.
- **Barns rettigheter:** I samarbeid med Global Child Forum (GCF) og en rekke nordiske investorer (Swedbank; Danica Pension; SEB og andre) følger vi opp selskaper innen sektorene Mat og drikkevarer, og Informasjonsteknologi og telekommunikasjon om praksis rundt markedsføring av varer og tjenester til barn. KLP gav støtte til aksjonærforslag hos Mondelez International hvor selskapet bes om å rapportere mål for å utrydde barnearbeid i kakaoforsyningskjeden. Lignende forslag knyttet til barnearbeid i forsyningskjedene har vi også støttet hos Tyson Foods, Ford Motor Company og General Motors Company.
- **Menneskerettigheter:** KLP gav støtte til to aksjonærforslag hos det danske selskapet A.P. Moller-Maersk knyttet til forbedring av deres retningslinjer og standarder for menneskerettigheter, samt bedre rapportering på selskapets arbeid med risikoer knyttet til menneskerettigheter.

I 2024 har KLP jobbet med følgende innen god virksomhetsstyring:

- KLP fortsatte dialog med flere norske selskaper (blant annet Borregaard, Equinor, Kongsberg Automotive) om velfungerende styrever og styrehonorarer.
- **Kjønnsbalanse:** KLP har i flere år stemt mot valg av enkelte styremedlemmer på grunn av manglende kjønnsbalanse. KLP stemmer mot styremedlemmer om kjønnsbalansen er utilstrekkelig i forhold til våre forventninger. Hvilket krav vi stiller avhenger av hvilket marked selskapet er i. Vi forventer minst 40 prosent kjønnsbalanse i utviklede markeder og minst en kvinne i styret i fremvoksende markeder. Vi ser at regulatoriske krav har mye større effekt i Asia enn ikke-bindende oppfordringer. Dette har vi fremhevet i dialog med myndighetene i Japan, Korea og Malaysia. KLP har sendt brev til 28 selskaper i Japan og Sør-Korea som fortsatt mangler kjønnsbalanse i sine styrever. I brevet har vi etterspurt tydelige planer for arbeidet med å øke kvinneandelen i styret og ledelsen.
- **Uavhengighet:** KLP har hatt flere dialoger med selskaper i Singapore hvor vi har løftet våre forventninger til uavhengighet i styrene og behov for tilstrekkelige kontrollmekanismer for å sikre at styrene ivaretar alle aksjonærenes interesser. Mange asiatiske børsnoterte selskaper har kontrollerende aksjonærer som ofte er familiemedlemmer og er tungt representert i både ledelse og styre.
- **Risikoer knyttet til AI:** KLP gav støtte til aksjonærforslag hos Alphabet som ba selskapet om å rapportere om risikoer knyttet til AI-generert feilinformasjon og desinformasjon.

2.3. Virksomhetsstyring

GOV-1, GOV-2, G1 GOV-1

Figuren under beskriver virksomhetsstyringen og rollen til de ulike styrende organene i KLP.

For å sikre at KLP leverer trygge og konkurransedyktige finans- og forsikringstjenester til kundene, og ivaretar selskapets eiendeler og verdier, er det etablert et system for risikostyring og internkontroll. Systemet skal sikre at KLP når sine mål mens risiko holdes på et forsvarlig nivå. Styret fastsetter en risikovilje (risikoappetitt), det vil si hvor mye risiko KLP aksepterer for å nå sine mål og ambisjoner. Våre verdier, etiske retningslinjer og vårt samfunnsoppdrag står sentralt når denne fastsettes. Ved å identifisere og analysere relevante risikoer kan selskapet iverksette effektive tiltak for å håndtere og kontrollere risikoene. Dette gjøres fortløpende og ved alle beslutninger om vesentlige endringer i virksomheten.

Regnskapsloven stiller særskilte krav til å redegjøre for styringen av bærekraft.

Bærekraft er integrert i og følger ordinær rolledeling og etablerte strategi- og styringsprosesser, inkludert risikostyring. De overordnede føringer, som er vedtatt av styret, fastsetter hvordan selskapet skal arbeide med bærekraft, og hensynta våre vesentlige påvirkninger og muligheter på en tilfredsstillende måte. Vurdering av selskapets eksponering og håndtering av bærekraftsrisiko er inntatt som en del av styrets oppgaver i styrets instruks. Bærekraftsrelaterte saker inngår i styrets årshjul. Særlig relevant er Retningslinje for investeringsrisiko, Retningslinje for forsikringsrisiko, og kapitalforvaltningsstrategien. Retningslinje for KLP som ansvarlig investor er utformet med tanke på både vår påvirkning og vår risiko.

Konsernsjefens instruks fastslår konsernsjefens plikt å sørge for implementering disse retningslinjene, og rapportere til styret om etterlevelse, risiko og måloppnåelse.

KLPs arbeid med vesentlige bærekraftstemaer og tilhørende påvirkninger, risikoer og muligheter er basert på målsettingene i konsernstrategien. Målsettingene konkretiseres i målbildene for bærekraft. Hvert målbilde har en dedikert eier i ledelsen (konserndirektør eller administrerende direktør i datterselskap), som har det øverste ansvaret for håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter. Se oversikt over styrende dokumenter under hvert enkelt ESRS-tema for en oppsummering av målbildet.

Styret vedtar bærekraftsstrategien som en integrert del av konsernstrategien. Målbildene vedtas av den enkelte målbildeeier, men legges frem til behandling i konsernledelsen. Konsernledelsen får kvartalsvis rapportering om måloppnåelse, i tilknytning til øvrig målkortrapportering. Styret får halvårlig orientering om måloppnåelse.

Ledelsen blir orientert om resultat av gjennomførte aktsomhetsvurderinger og planlagte tiltak gjennom passende forum, avhengig av tematikk. Styret behandler og vedtar årlig KLPs redegjørelse om aktsomhetsvurderinger (Åpenhetsloven), denne finnes [her på klp.no](#). Det samme gjelder for KLPs redegjørelse om likestilling, denne finnes [her på klp.no](#). Redegjørelsen om KLPs etterlevelse av Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES) er inntatt i appendiks. Redegjørelsene om aktsomhetsvurderinger, likestilling og NUES er ikke en del av årsberetningen og bærekraftsrapporten, og rapporteres separat.

2.4. Håndtering av vesentlige risikoer

KLP eksponeres for ulike typer risikoer. Som finanskonsern er forsikringsrisiko, finansiell markedsrisiko, kredittrisiko, likviditetsrisiko og operasjonell risiko særlig relevante. Risiko knyttet til bærekraft er også en relevant risikofaktor. KLP håndterer denne risikofaktoren som en del av de ovennevnte risikofaktorene, og ikke som et eget område. Kapittel 3 beskriver relevante risikofaktorer knyttet til bærekraft.

Forsikringsrisiko

Forsikringsrisiko knyttes til konsernets kontrakter innen offentlig tjenestepensjon og produkter innen skadeforsikring. Forsikringsrisiko er risiko for at det inntreffer en forsikret hendelse som KLP må kompensere den forsikrede for. Som kompensasjon for å ta denne risikoen, beregner KLP en forsikringspremie som kunden må betale. Denne premien er basert på forventede forsikringsutbetalinger. Dette er usikre estimater, og det er en gjenværende forsikringsrisiko knyttet til at utbetalingene blir høyere enn forventet. Denne risikoen har ulike former og ulike risikoreduserende tiltak:

- Offentlig tjenestepensjon er et produkt som gir livsvarige pensjonsutbetalinger. Den største forsikringsrisikoen er derfor knyttet til at den forsikrede lever lenger enn antatt. KLP følger derfor utviklingen i levealder nøye.
- Uførerisiko er en annen vesentlig forsikringsrisiko. Uføreforsikring gir utbetalinger til den uføre som engangsutbetaling (uførekapital) eller årlige pensjonsutbetalinger. Høyere uførefrekvens utgjør derfor en risiko for konsernet. Uførepensjon betales til den uføre blir alderspensjonist. Det avsettes et beløp for dette når den enkelte blir ufør. Beløpene som er satt av tar hensyn til at noen blir arbeidsføre igjen. Det blir

da en risiko for at færre enn antatt blir arbeidsføre. Uførerisiko avhenger derfor både av uførefrekvens og av hvor mange av de uføre som igjen blir arbeidsføre.

- Det er også knyttet forsikringsrisiko til antallet dødsfall (dødsrisiko), enten i form av engangsutbetaling eller årlige pensjonsutbetalinger til etterlatte. Disse produktene har begrenset omfang, og det anses at konsernets risiko er begrenset.
- Konsernet har skadeforsikringsdekninger hvor risikoen er knyttet til erstatningsutbetalinger innen yrkesskade og tingskade. Innen tingskade er eiendoms- og kjøretøyforsikringer de mest vesentlige. Klima- og værendringer påvirker framtidig utbetalinger knyttet til tingskade. Konsernet har gjenforsikringsavtaler som begrenser konsernets andel av utbetaling ved storskader.

For offentlig tjenestepensjon, kan KLP ved fornyelse av avtalene, reprise forsikringsrisiko som hører til opptjening av nye pensjonsrettigheter. Risiko knyttet til tidligere opptjente rettigheter kan ikke reпрises. KLP kan for skadeforsikringsdekninger fullt reprise risiko knyttet til fremtidige perioder.

Finansiell markedsrisiko

Finansiell markedsrisiko er risiko for tap som skyldes endringer i markedsvariabler som aksjekurser, renter og valuta. Offentlig tjenestepensjon inneholder et minstekrav til årlig avkastning på innbetalte beløp. Garantien må innfris årlig. Avkastningen oppnås ved å investere midlene i finansmarkedene, og KLP er dermed utsatt for markedsrisiko. Risikoen reduseres ved å bygge bufferfond i år med god avkastning som kan benyttes til å dekke manglende avkastning i perioder med lav avkastning. KLP har også mulighet for å fakturere en årlig premie som kompensasjon for den årlige avkastningsgarantien. Styret fastsetter årlige rammer for markedsrisiko gjennom foretakets kapitalforvaltningsstrategi. Foretakets markedsrisiko håndteres i hovedsak ved å spre investeringene i ulike aktiva og å dynamisk tilpasse markedsrisikoen i porteføljen i tråd med fastsatt risikovilje.

KLP anser at finansiell markedsrisiko vil påvirkes av klimarisiko. Dette følger av at utviklingen i den globale økonomien påvirkes av klima. Det kan også innebære en vesentlig overgangsrisko å ligge i etterkant av omstillingen i markedet. KLP jobber bevisst med hvordan klimarisiko kan påvirke avkastningen gjennom allokering og påvirkningsarbeid med formål om å begrense global oppvarming.

I skadeforsikring er investeringsporteføljen fordelt på ulike aktiva, men størsteparten er plassert i rentemarkedet. Dermed utjevnes en del av effekten av renteendringer i forsikringsforpliktelsene. Konsernets øvrige investeringsporteføljer er primært plassert i rentemarkedet for å oppnå løpende avkastning fra rentemarkedet.

Kredittrisiko

Konsernet har betydelig utlånsvirksomhet, og det gir risiko for at låntaker ikke evner å tilbakebetale lånene. Denne risikoen håndteres ved at utlånene enten er sikret med offentlig garanti eller pant i bolig. For øvrige renteplasseringer gjøres det en vurdering av utsteders kredittverdighet innenfor de kredittlinjer som er fastsatt av konsernets kredittkomité.

Likviditetsrisiko

Konsernet foretar betydelige utbetalinger i pensjons- og forsikringsvirksomheten. For å sikre at konsernet har nok frie kontanter til dette, er det i investeringsporteføljene til enhver tid eiendeler som lett kan omsettes til kontanter på kort tid.

Likviditetsrisiko kan oppstå også internt i investeringsvirksomheten som følge av at aktiva kan være vanskelig å selge når det trengs. Denne risikoen håndteres gjennom rammer for denne type virksomhet, innlånsprogram og tilgjengelige verdipapirer som kan stilles som sikkerhet.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er risiko for at vi ikke når våre mål som følge av interne feil og mangler eller som følge av hendelser utenfor KLP. For å håndtere denne operasjonelle risikoen har KLP en rekke tiltak, blant annet:

- Prosesser for å avdekke og følge opp feil og mangler.
- Retningslinjer, rutiner, prosesser og andre føringer for å redusere risikoen for at feil og mangler oppstår.
- Systemkontroller for å minimere feil i saksbehandling.
- Opplæringsaktiviteter og jevnlig informasjon om risikoen for økonomisk kriminalitet og cyberangrep for at våre ansatte skal gjenkjenne og reagere på slike trusler i hverdagen.

3. Bærekraftsrapporten

I dette kapittelet redegjør vi for hvordan KLP jobber med bærekraft, hvilke målsettinger vi har og hvilke resultater vi har oppnådd.

Bærekraftsrapporteringen omfatter hele KLP-konsernet og bygger på KLPs verdier: åpen, tydelig, ansvarlig og engasjert. Vi ønsker å være så åpne og transparente som mulig, fordi det legger til rette for en informativ dialog med våre interessenter som kan bidra til å forbedre vårt og bransjens bærekraftsarbeid. Vi tror også at åpenhet kan gi vårt arbeid større påvirkning og effekt.

Kapittel 3. Bærekraftsrapporten, med tilhørende noter i kapittel 7. Noter til bærekraftsrapporten signeres av styret.

3.1. Opplysningskrav i bærekraftsrapporten

IRO-2

Opplysningskrav i ESRS-standardene

Tabellen under gir en oversikt over hvilke opplysningskrav i ESRS-standardene som er inkludert i rapporten. Utvelgelsen av opplysningskrav og datapunkter er basert på de vesentlige underemnene, med tilhørende påvirkninger, risikoer og muligheter som ble identifisert i vår doble vesentlighetsanalyse.

Opplysningskrav	Beskrivelse	Henvisning
ESRS 2 Generelle opplysninger		
Grunnlag for utarbeidelsen (BP)		
BP-1	Generelt grunnlag for utarbeiding av bærekraftsrapporter	Kap 3.1. Opplysningskrav i bærekraftsrapporten
BP-2	Opplysninger i forbindelse med særlige omstendigheter	Kap 3.2. Om bærekraftsrapporten Kap 3.2. Om bærekraftsrapporten
Styring (GOV)		
GOV-1*	Administrasjons-, ledelses- og kontrollorganenes rolle	Kap 1.4. Ledelse Kap 2.3. Virksomhetsstyring.
GOV-2*	Opplysninger som gis til foretakets administrasjons-, ledelses- og kontrollorganer, og bærekraftsforhold som behandles av disse organene	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 2 Sammensetning og kompetanse i styre og ledelse Kap 2.3. Virksomhetsstyring.
GOV-3*, E1 GOV-3*	Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger	Note 2 Sammensetning og kompetanse i styre og ledelse – Styrets arbeid med bærekraftspørsmål Regnskap KLP Konsern – Note 20 Ytelser og lån til ledende ansatte mv.
GOV-4	Erklæring om aktsomhetsvurdering	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 6 Aktsomhetsvurdering ("due diligence")
GOV-5	Risikostyring og internkontroll med bærekraftsrapportering	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 5 Organisering og gjennomføring av rapportering
Strategi, forretningsmodell og verdikjede (SBM)		

SBM-1*	Strategi, forretningsmodell og verdikjede	Kap 11. KLPs kjernevirksomhet
		Kap 12. Datterselskaper
		Kap 1.3. KLP-konsernets verdikjeder
		Kap 2.1. Strategi
		Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter
SBM-2*	Interessenters interesser og synspunkter	Kap 3.1. KLP-konsernets verdikjeder
		Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter – Interessenter og interessentdialog
SBM-3*	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell	Kap 2.1. Strategi
		Kap 2.2. Trygg og konkurransedyktig pensjonssparing
		Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter
Håndtering av påvirkninger, risikoer og muligheter (IRO)		
Opplysninger om prosessen med vurdering av vesentlighet		
IRO-1	Beskrivelse av prosessen for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter	Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter – Dobbel vesentlighetsanalyse – Prosess for dobbel vesentlighetsanalyse
IRO-2	Opplysningskrav i ESRS-standarder som er omfattet av foretakets bærekraftsrapport	Kap 3.1. Opplysningskrav i bærekraftsrapporten
		Kap 3.2. Om bærekraftsrapporten
		Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter
Minstekrav til opplysninger om strategier og tiltak (MDR)		
MDR-P	Strategier vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold	Kap 3.4. Styrende dokumenter på bærekraft
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Styrende dokumenter
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystem – Styrende dokumenter
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Styrende dokumenter
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter
		Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Personvern – Styrende dokumenter
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Styrende dokumenter
		Kap 3.7. Forretningskikk – Styrende dokumenter

MDR-A

Tiltak og ressurser i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold

Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer– Tiltak og resultater

Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystem– Tiltak og resultater

Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Skadeoppgjør – Tiltak og resultater

Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Eiendomsdrift og -utvikling – Tiltak og resultater

Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke– Likestilling og mangfold – Gjennomførte tiltak

Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Helse, miljø og sikkerhet – Gjennomførte tiltak

Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Personvern – Tiltak og resultater

Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv – Tiltak og resultater

Kap 3.7. Forretningsskikk– Tiltak og resultater

Minstekrav til opplysninger om parametere og mål

MDR-M

Parameterer i forbindelse med vesentlige bærekraftsforhold

Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 5
Organisering og gjennomføring av rapportering

Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 15
Naturomstilling

MDR-T	Oppfølging av effektiviteten av strategier og tiltak gjennom mål	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer– Omstillingsplan og mål for begrensning av klimaendringer
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer– Tiltak og resultater
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystem– Målsettinger knyttet til biologisk mangfold og økosystemer
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi–Skadeoppgjør -Målsettinger ressursbruk og sirkulær økonomi
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi–Eiendomsdrift og -utvikling -Målsettinger ressursbruk og sirkulær økonomi
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Likestilling og mangfold - Målsettinger
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Likestilling og mangfold - Resultater
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Helse, miljø og sikkerhet – Målsettinger
		Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Personvern – Målsettinger
		Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv – Målsettinger
ESRS E1 Klimaendringer		
E1 GOV-3*	Integrering av bærekraftsrelaterte resultater i insentivordninger	Konsernregnskap – Note 20 Ytelser og lån til ledende ansatte mv.
E1 SBM-3	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Klimarisiko
	strategi og forretningsmodell	
E1 IRO-1	Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Klimarisiko
	klimarelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter	
E1-1*	Omstillingsplan for begrensning av klimaendringer	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer - Tiltak og resultater
		Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer - Omstillingsplan og mål for begrensning av klimaendringer.
		Kap 2.4. Håndtering av vesentlige risikoer – Finansiell markedsrisiko
		Kap3.2. Om bærekraftsrapporten
E1-2	Strategier for begrensning av og tilpasning til klimaendringer	Kap 2.4. Håndtering av vesentlige risikoer – Finansiell markedsrisiko
E1-3	Tiltak og ressurser i forbindelse med strategier for klimaendringer	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer –Tiltak og resultater

E1-4	Mål knyttet til begrensning av og tilpasning til klimaendringer	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer - Omstillingsplan og mål for begrensning av klimaendringer
E1-5	Energiforbruk og energimiks	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer - Tiltak og resultater - Oppnådde resultater Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Energiforbruk og energimiks
E1-6**	Brutto klimagassutslipp innenfor scope 1, 2, 3 og samlede klimagassutslipp	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 12 Energimiks og opprinnelsesgarantier Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Klimaregnskap Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 7 Finansierte utslipp
E1-7	Prosjekter med hensyn til opptak av klimagasser og begrensning av klimagassutslipp finansiert ved hjelp av karbonkreditter	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 11 Klimaregnskap Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Karbonfjerning og kreditter
E1-8	Intern karbonprissetting	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Karbonpris
E1-9	Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer og omstillingsrisikoer samt potensielle klimarelaterte muligheter	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Tiltak og resultater Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Klimarisiko
ESRS E2 Forurensning		
E2 IRO-1	Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige forurensningsrelaterte påvirkninger, risikoer og muligheter	Ikke inkludert da den ikke er vesentlig for KLP. Se kapittel 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter.
ESRS E3 Vann og marine ressurser		
E3 IRO-1	Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter i forbindelse med vann og marine ressurser	Ikke inkludert da den ikke er vesentlig for KLP. Se kapittel 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter.
ESRS E4 Biologisk mangfold og økosystemer		
E4 SBM-3	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell	Ikke inkludert da den ikke er vesentlig for KLP
E4 IRO-1	Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer	Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 14 Naturrisiko
E4-1	Omstillingsplan og ivaretagelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi og forretningsmodell	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Omstillingsplan og ivaretagelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi NKap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 14 Naturrisiko
E4-2	Strategier for biologisk mangfold og økosystemer	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Styrende dokumenter
E4-3	Tiltak og ressurser i forbindelse med biologisk mangfold og økosystemer	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Tiltak og resultater
E4-4	Mål knyttet til biologisk mangfold og økosystemer	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Målsettinger knyttet til biologisk mangfold og økosystemer
E4-5	Parametere for påvirkning knyttet til endringer i biologisk mangfold og økosystemer	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Oppnådde resultater knyttet til biologisk mangfold og økosystemer
E4-6	Forventede finansielle virkninger av vesentlige risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 14 Naturrisiko
ESRS E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi		

Sirkulærøkonomi i skadeforsikring

E5 IRO-1	Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi	Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse
E5-1	Strategier for ressursbruk og sirkulær økonomi	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Styrende dokumenter
E5-2	Tiltak og ressurser i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Skadeoppgjør – Tiltak og resultater
E5-3	Mål knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Skadeoppgjør – Målsettinger ressursbruk og sirkulær økonomi
E5-4	Inngående ressurser	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Skadeoppgjør – Beskrivelse av ressursflyt

Sirkulærøkonomi i eiendomsporteføljen

E5 IRO-1	Beskrivelse av prosessene for å identifisere og vurdere vesentlige	Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse
	påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi	
E5-1	Strategier for ressursbruk og sirkulær økonomi	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Styrende dokumenter
E5-2	Tiltak og ressurser i forbindelse med ressursbruk og sirkulær økonomi	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Eiendomsdrift og -utvikling – Tiltak og resultater
E5-3	Mål knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Eiendomsdrift og -utvikling – Målsettinger ressursbruk og sirkulær økonomi
E5-4	Inngående ressurser	Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Eiendomsdrift og -utvikling – Beskrivelse av ressursflyt

ESRS S1 Egen arbeidsstyrke

S1 SBM-3	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell	Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til egen arbeidsstyrke
S1-1	Strategier i forbindelse med egen arbeidsstyrke	Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Prosess for oppfølging og involvering av ansatte
S1-2	Rutiner for kontakt med egne arbeidstakere og arbeidstakerrepresentanter om påvirkninger	Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Prosess for oppfølging og involvering av ansatte
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold - Målsettinger
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold - Gjennomførte tiltak
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Resultater
		Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Målsettinger

S1-3	Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der egen arbeidsstyrke kan gi uttrykk for bekymringer	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Prosesser for varsling og rettgjøring</p> <p>Kap 3.7. Forretningsskikk - Prosesser knyttet til økonomisk kriminalitet</p>
S1-4	Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på egen arbeidsstyrke og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med egen arbeidsstyrke, og effektiviteten av disse tiltakene	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold - Gjennomførte tiltak</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Resultater</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Gjennomførte tiltak</p>
S1-5	Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold - Målsettinger</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Resultater</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Målsettinger</p>
S1-6	Opplysninger om foretakets ansatte	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte</p> <p>Note 16 Egen arbeidsstyrke - Ansattstatistikk</p>
S1-9	Mangfoldsparametere	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold - Resultater</p>
S1-11	Sosialstønad	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte</p>
S1-15	Parametere for balanse mellom arbeid og fritid	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Resultater</p> <p>Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 16 Egen arbeidsstyrke – Likestilling og mangfold</p>
S1-16	Parametere for godtgjøring (lønnforskjell og samlet godtgjøring)	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Resultater</p> <p>Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 16 Egen arbeidsstyrke – Likestilling og mangfold</p>
S1-17	Hendelser, klager og alvorlige menneskerettighetsbrudd	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke</p> <p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Prosesser for varsling og rettgjøring</p> <p>Kap 3.7. Forretningsskikk – Forretningsskikk - Prosesser knyttet til økonomisk kriminalitet</p>
<p>ESRS S4 Kunder og sluttbrukere</p> <p>Personvern</p>		

S4-SBM-3	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern</u>
		<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere</u>
		<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere</u>
S4-1	Strategier for forbrukere og sluttbrukere	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Styrende dokumenter</u>
S4-2	Rutiner for kontakt med forbrukere og sluttbrukere om påvirkninger	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring</u>
S4-3	Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der forbrukere og sluttbrukere kan gi uttrykk for bekymringer	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring</u>
S4-4	Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med forbrukere og sluttbrukere, og effektiviteten av disse tiltakene	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring</u>
		<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Tiltak og resultater</u>
S4-5	Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Målsettinger</u>
Bærekraftig arbeidsliv		
S4-SBM-3	Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter og deres samspill med strategi og forretningsmodell	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Bærekraftig arbeidsliv</u>
		<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere</u>
		<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Bærekraftig arbeidsliv - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere</u>
S4-1	Strategier for forbrukere og sluttbrukere	<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Bærekraftig arbeidsliv - Styrende dokumenter</u>
		<u>Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Bærekraftig arbeidsliv - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring</u>

S4-2	Rutiner for kontakt med forbrukere og sluttbrukere om påvirkninger	Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring
S4-3	Rutiner for å avhjelpe negative påvirkninger og kanaler der forbrukere og sluttbrukere kan gi uttrykk for bekymringer	Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring
S4-4	Tiltak knyttet til vesentlige påvirkninger på forbrukere og sluttbrukere og strategier for å håndtere vesentlige risikoer og utnytte vesentlige muligheter i forbindelse med forbrukere og sluttbrukere, og effektiviteten av disse tiltakene	Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring
S4-5	Mål for hvordan vesentlige negative påvirkninger skal håndteres, positive påvirkninger styrkes og vesentlige risikoer og muligheter håndteres	Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Tiltak og resultater Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Målsettinger
ESRS G1 Forretningsskikk		
G1.GOV-1	Rollen til administrasjons-, ledelses- og kontrollorganene	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 3 Sammensetning og kompetanse i styre og ledelse – Styrets arbeid med bærekraftsspørsmål
G1-1	Strategier for god forretningsskikk og bedriftskultur	Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Prosesser for varsling og rettgjøring Kap 3.7. Forretningsskikk – Forretningsskikk - – Styrende dokumenter
G1-3	Håndtering av forbindelser med leverandører	Kap 3.7. Forretningsskikk – Forretningsskikk - Prosesser knyttet til økonomisk kriminalitet Kap 3.7. Forretningsskikk – Forretningsskikk - Tiltak og resultater
G1-4	Forebygging og avdekking av korrupsjon og bestikkelser	Kap 3.7. Forretningsskikk – Forretningsskikk - Prosesser knyttet til økonomisk kriminalitet Kap 3.7. Forretningsskikk – Forretningsskikk - Tiltak og resultater

*Opplysningskravet finnes helt eller delvis utenfor bærekraftsrapporten og de tilhørende notene

** E1-6: paragraf 53 «Lokasjons- og markedsbasert utslippsintensitet basert på net revenue» - Net revenue som nevner gir et misvisende bilde av utslippsintensiteten til KLP. KLP rapporterer derfor ulike intensiteter, tilpasset de ulike aktivaklassene. Se tabellen i kapittelet «Tiltak og resultater», under «Klimaendringer», samt note 11 Finansierte utslipp.

KLP har i hovedsak benyttet innfasingmuligheten for de datapunktene hvor det er mulig. KLP har ikke utelatt bærekraftsinformasjon basert på immaterialrett, innovasjons- eller konkurransehensyn.

Tabellen over viser hva bærekraftsrapporten (kapittel 3) omfatter. I tillegg henviser vi til «Dette er KLP» (kapittel 1) og «Strategi og virksomhetsstyring» (kapittel 2), for å svare ut ESRS 2 Generelle opplysninger fullstendig. I tillegg er det referanser til notene som gir opplysninger om beregningsmetodikk, estimater, usikkerhet og eventuelle endringer fra tidligere år. Merk at «Håndtering av vesentlige risikoer» (kapittel 2.4) ikke er en del av bærekraftsrapporten.

Oversikt over utelatelser i ESRSe

BP-1

Datapunkt	ESRS	Rasjonale for utelatelse	Eventuelt alternativ løsning
Generelt		Vi har i dag ikke tilstrekkelig data eller analysemodeller til å kvantifisere den finansielle effekten av risikoer og muligheter	Dette er noe vi vil jobbe videre med.
E1-9_07 Forventede finansielle virkninger av vesentlige fysiske risikoer skal omfatte andelen av eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko, og som er omfattet av tiltak for tilpasning til klima-endringer	ESRS E1	KLP investerer i en global portefølje bestående av 9600 selskap. Vår klimarisikomodellering er ikke designet for å svare på dette på en måte som informerer omverdenen på en god måte. Vi har ikke oversikt over hvilke sektorer som er særlig eksponert, men vi har scenarioer som anslår hvor mye klimaendringer kan påvirke verdien av porteføljen.	I investeringsporteføljen har vi ikke gjort allokeringstiltak med hensyn til klimatilpasning for å redusere fysisk klimarisiko. Vi gjør slike vurderinger i forkant av kjøp av eiendommer, men er ikke kartlagt hvor stor andel.
S1-14_06, 07 Antall tilfeller av arbeidsrelatert dårlig helse som skal registreres	ESRS S1	I henhold til norsk lov kan ikke KLP skille mellom arbeidsrelatert og ikke-arbeidsrelatert sykefravær. Dette er informasjon KLP som arbeidsgiver ikke har tilgang til.	Vi rapporterer derfor på egendefinert "totalt sykefravær"
S4.MDR-T_01-13 med tilhørende datapunkter S4-5_01-03 Målbare, resultatorienterte og tidsbestemte målene for vesentlige bærekraftsforhold	ESRS S4 (Personvern)	Har ikke definerte målsettinger for personvern.	Vi rapporterer derfor på S4.MDR-T_14-19, se kapittel om målsettinger under Kunder og sluttbrukere – Personvern.
S4.MDR-P_01-06 (S4 Bærekraftig arbeidsliv) Strategier som er vedtatt for å håndtere vesentlige bærekraftsforhold	ESRS S4 (Bærekraftig arbeidsliv)	Finnes ingen policy for denne type arbeid	Bærekraftig arbeidsliv er forankret i KLPs konsernstrategi under kunde verdi. Tjenestene vi leverer skal være en slik kvalitet at det dekker behovet innen offentlig tjenestepensjon. I tillegg skal vi tilby tjenester som er verdiskapende og kan bidra til å løse kundenes utfordringer. Et av punktene er at vi skal bidra til å fremme et bærekraftig arbeidsliv i kommune- og helse Norge.

Datapunkter som stammer fra annen EU-lovgivning

Tabellen nedenfor gir en oversikt over datapunkter som stammer fra annen EU-lovgivning, henholdsvis offentliggjøringsforordningen (SFDR), pilar 3 (P3), forordningen om referanseverdier (BRR) og klimaforordningen (ECL). Den gir en henvisning til hvor informasjonen finnes i KLPs årsrapport, i tråd med kravene i IRO-2.

Opplysningskrav	Paragraf	Datapunkt	Referanse til annet regelverk	Vurdering	Henvising
ESRS 2 GOV-1	21 d)	Kjønnfordeling i styret	SFDR, BRR	Vesentlig	Kap 1.4 LedelseLedelse
ESRS 2 GOV-1	21 e)	Prosentdel av styremedlemmer som er uavhengige	BRR	Vesentlig	Kap 1.4 LedelseLedelse
ESRS 2 GOV-4	30	Erklæring om aktsomhetsvurdering	SFDR	Vesentlig	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 6 Aktsomhetsvurderinger («due diligence»)
ESRS 2 SBM-1	40 d) i	Deltakelse i aktiviteter knyttet til fossilt brensel	SFDR, P3, BRR	Vesentlig	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 4 Eksponering i investerings-porteføljen
ESRS 2 SBM-1	40 d) ii	Deltakelse i aktiviteter knyttet til kjemisk produksjon	SFDR, BRR	Vesentlig	Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 4 Eksponering i investerings-porteføljen
ESRS 2 SBM-1	40 d) iii	Deltakelse i aktiviteter knyttet til kontroversielle våpen	SFDR, BRR	Ikke relevant – ekskludert fra KLPs investeringer	
ESRS 2 SBM-1	40 d) iv	Deltakelse i aktiviteter knyttet til dyrking og produksjon av tobakk	BRR	Ikke relevant – ekskludert fra KLPs investeringer	
ESRS E1-1	14	Omstillingsplan for å oppnå klimanøytralitet innen 2050	ECL	Vesentlig	Kap 3.5 Klimaendringer Omstillingsplan og mål for begrensning av klimaendringer
ESRS E1-1	16 g)	Foretak utelukket fra EU-referanseverdier for tilpasning til Parisavtalen	P3, BRR	Vesentlig	Kap 3.2 Om bærekraftsrapporten
ESRS E1-4	34	Mål for reduksjon av klimagassutslipp	SFDR, P3, BRR	Vesentlig	Kap 3.5 Klimaendringer
ESRS E1-5	38	Energiforbruk fra fossile kilder oppdelt etter kilder (bare sektorer med høy klimapåvirkning)	SFDR	Vesentlig	Kap 3.5 Klimaendringer
ESRS E1-5	37	Energiforbruk og energimiks	SFDR	Vesentlig	Kap 3.5 Klimaendringer
ESRS E1-5	40-43	Energiintensitet i forbindelse med aktiviteter i sektorer med høy klimapåvirkning	SFDR	Vesentlig	Kap 3.5 Klimaendringer
ESRS E1-6	44	Brutto klimagassutslipp innen scope 1, 2 og 3 og samlede klimagassutslipp	SFDR, P3, BRR	Vesentlig	Kap 3.5 Klimaendringer Klimaregnskap
ESRS E1-6	53-55	Brutto utslippintensitet for klimagassutslipp	SFDR, P3, BRR	Utelatt. KLP beregner utslippintensitet for ulike aktivklasser basert på den måleenheten vi mener er mest relevant. Se note 11 «Finansierte utslipp» for mer informasjon	
ESRS E1-7	56	Opptak av klimagasser og karbonkreditter	ECL	Vesentlig	Kap 3.5 Klimaendringer Karbonfjerning og kreditter
ESRS E1-9	66	Referanseporteføljens eksponering mot klimarelaterte fysiske risikoer	P3	KLP har benyttet seg av innfasingsmuligheten for dette datapunktet	
ESRS E1-9	66 a)	Oppdeling av pengebeløp etter akutt og kronisk fysisk risiko	P3	KLP har benyttet seg av innfasingsmuligheten for dette datapunktet	
ESRS E1-9	66 c)	Plassering av vesentlige eiendeler som er utsatt for vesentlig fysisk risiko	P3	KLP har benyttet seg av innfasingsmuligheten for dette datapunktet	
ESRS E1-9	69	Porteføljens grad av eksponering mot klimarelaterte muligheter	BRR	KLP har benyttet seg av innfasingsmuligheten for dette datapunktet	

Opplysningskrav	Paragraf	Datapunkt	Referanse til annet regelverk	Vurdering	Henvising
ESRS E2-4	28	Mengden av hvert forurensende stoff som er oppført i vedlegg II til E-PRTR-forordningen (europaisk register over utslipp og overføring av forurensende stoffer), som slippes ut i luft, vann og jord	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS E3-1	9	Vann og marine ressurser	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS E3-1	13	Særskilt strategi	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS E3-1	14	Bærekraftige havområder	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS E3-4	28 c)	Samlet mengde vann som gjenvinnes og brukes om igjen	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS E3-4	29	Samlet vannforbruk i m3 per nettoinntekt av egen virksomhet	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS E4 SBM-3	16 a) i	Aktivitetene som har en negativ påvirkning på områder som er følsomme for biologisk mangfold	SFDR	Ikke relevant da opplysningskravet omfatter egen virksomhet, og ikke verdikjede	
ESRS E4 SBM-3	16 b)	Vesentlige negative påvirkninger med hensyn til forringelse av land, ørkenspredning eller jordforsegling	SFDR	Ikke relevant da opplysningskravet omfatter egen virksomhet, og ikke verdikjede	
ESRS E4 SBM-3	16 c)	Aktiviteter som berører truede arter	SFDR	Ikke relevant da opplysningskravet omfatter egen virksomhet, og ikke verdikjede	
ESRS E4-2	24 b)	Bærekraftig areal/ landbrukspraksis eller -strategi	SFDR	Vesentlig	Kap 3.5 Klima, miljø og natur - Biologisk mangfold og økosystemer – Styrende dokumenter
ESRS E4-2	24 c)	Bærekraftige metoder eller strategier for havområder	SFDR	Vesentlig	Kap 3.5 Klima, miljø og natur - Biologisk mangfold og økosystemer – Styrende dokumenter
ESRS E4-2	24 d)	Strategi for å håndtere avskoging	SFDR	Vesentlig	Kap 3.5 Klima, miljø og natur - Biologisk mangfold og økosystemer – Styrende dokumenter
ESRS E5-5	37 d)	Ikke-gjenvunnet avfall	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS E5-5	39	Farlig avfall og radioaktivt avfall	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S1 SBM-3	14 f)	Risiko for tilfeller av tvangsarbeid	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S1 SBM-3	14 g)	Risiko for tilfeller av barnearbeid	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S1-1	20	Forpliktelser i forbindelse med retningslinjer for menneskerettigheter	SFDR	Vesentlig	Kap 3.6 Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter
ESRS S1-1	21	Retningslinjer for aktsomhetsvurdering i spørsmål som behandles i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) grunnleggende konvensjoner 1–8	BRR	Ikke relevant	
ESRS S1-1	22	Prosesser og tiltak for å forebygge menneskehandel	SFDR	Ikke relevant	
ESRS S1-1	23	Strategi for forebygging av arbeidsulykker eller et system for å håndtere slike	SFDR	Vesentlig	Kap 3.6 Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter

Opplysningskrav	Paragraf	Datapunkt	Referanse til annet regelverk	Vurdering	Henvising
ESRS S1-3	32 c)	Klagebehandlingsordninger	SFDR	Vesentlig	Kap 3.6 Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter Prosesser for varsling og rettgjøring Prosesser for varsling og rettgjøring
ESRS S1-14	88 b) og c)	Antall dødsfall og antall arbeidsrelaterte ulykker samt ulykkesfrekvens	SFDR, BRR	Ikke vesentlig	
ESRS S1-14	88 c)	Antall dager tapt på grunn av skader, ulykker, dødsfall eller sykdom	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S1-16	97 a)	Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene	SFDR, BRR	Vesentlig	Appendiks 2 PAI-rapportering for KLP-konsernet Likestilling og mangfold
ESRS S1-16	97 b)	For høy lønnsandel til administrerende direktør	SFDR	Vesentlig	Kapittel 7 Noter til bærekraftsrapporten, note 16 «Egen arbeidsstyrke» Likestilling og mangfold
ESRS S1-17	103 a)	Tilfeller av forskjellsbehandling	SFDR	Vesentlig	Kap 3.6 Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke – Styrende dokumenter Prosesser for varsling og rettgjøring Prosesser for varsling og rettgjøring
ESRS S1-17	104 a)	Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer	SFDR, BRR	Ikke vesentlig	
ESRS S2 SBM-3	11 b)	Vesentlig risiko for barnarbeid eller tvangsarbeid i verdikjeden	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S2-1	17	Forpliktelser i forbindelse med retningslinjer for menneskerettigheter	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S2-1	18	Strategier for arbeidstakere i verdikjeden	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S2-1	19	Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer	SFDR, BRR	Ikke vesentlig	
ESRS S2-1	19	Retningslinjer for aktsomhetsvurdering i spørsmål som behandles i Den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO) grunnleggende konvensjoner 1–8	BRR	Ikke vesentlig	
ESRS S2-4	36	Menneskerettighetsspørsmål og -hendelser i forbindelse med oppstrøms og nedstrøms verdikjede	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S3-1	16	Forpliktelser i forbindelse med retningslinjer for menneskerettigheter	SFDR	Ikke vesentlig	

Opplysningskrav	Paragraf	Datapunkt	Referanse til annet regelverk	Vurdering	Henvising
ESRS S3-1	17	Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer	SFDR, BRR	Ikke vesentlig	
ESRS S3-4	36	Menneskerettighetsspørsmål og -hendelser	SFDR	Ikke vesentlig	
ESRS S4-1	16	Strategier for forbrukere og sluttbrukere	SFDR	Vesentlig	Kunder og sluttbrukere – Styrende dokumenter
ESRS S4-1	17	Manglende overholdelse av FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer	SFDR, BRR	Vesentlig	Kap 3.6. Sosiale Forhold- Kunder og sluttbrukere – Personvern – Styrende dokumenter Kap 3.6. Sosiale Forhold- Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv – Styrende dokumenter Styrende dokumenter
ESRS S4-4	35	Menneskerettighetsspørsmål og -hendelser	SFDR	Vesentlig	Kap 3.6. Sosiale Forhold- Kunder og sluttbrukere – Personvern – Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring Kap 3.6. Sosiale Forhold- Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv – Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring Tiltak
ESRS G1-1	10 b)	FNs konvensjon mot korrupsjon	SFDR	Vesentlig	Kap 3.7. Forretningsskikk - Forretningsskikk – Styrende dokumenter
ESRS G1-1	10 d)	Vern av varslere	SFDR	Vesentlig	Kap 3.6. Sosiale Forhold- Kunder og sluttbrukere – Prosesser for varsling og rettgjøring
ESRS G1-4	24 a)	Bøter for brudd på lover om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser	SFDR, BRR	Vesentlig	Kap 3.7. Forretningsskikk - Forretningsskikk – Prosesser knyttet til økonomisk kriminalitet
ESRS G1-4	24 b)	Standarder om bekjempelse av korrupsjon og bestikkelser	SFDR	Vesentlig	Kap 3.7. Forretningsskikk - Forretningsskikk – Prosesser knyttet til økonomisk kriminalitet

3.2. Om bærekraftsrapporten

BP-1, BP-2, IRO-2

Dette er første året KLP omfattes av regnskapslovens nye regler for bærekraftsrapportering, jf. Regnskapslovens § 2-3 om plikten til å utarbeide bærekraftsrapportering. Strukturen for årsberetningen og bærekraftsrapporteringen er endret for å hensynta kravene i regelverket.

KLP rapporterer konsolidert for KLP-konsernet for regnskapsåret 2024, slik vi har gjort på frivillig basis de siste årene. Bærekraftsrapporteringen er basert på vår doble vesentlighetsanalyse og omfatter selskapene som inngår i konsernregnskapet: KLP Banken-konsernet, KLP Eiendom-konsernet, KLP Kapitalforvaltning og KLP Skadeforsikring. Rapporteringen dekker hovedaktivitetene i KLP-konsernet (pensjon, investeringer i

verdipapirer og eiendom, utlån, og skadeforsikring) og de mest vesentlige oppstrøms og nedstrøms verdikjedene, først og fremst egen drift, investeringer, leverandører og kunder. Se KLPs verdikjeder for nærmere beskrivelse av verdikjedene.

Rapporteringsfeil i tidligere perioder

KLP har ikke identifisert vesentlige feil i tidligere rapporterte tall, og det er følgelig ikke gjort noen korrigeringer.

Tidshorisonter

KLP har brukt samme definisjon av tidshorisonter på mellomlang og lang sikt som definert i ESRS 1, nemlig mellom 1 og 5 år på mellomlang sikt og over 5 år på lang sikt.

Estimater og kilder til usikkerhet

For å øke dekningsgraden av data benyttet i bærekraftsrapporteringen bruker KLP estimater for enkelte datapunkter. Dette er både estimater vi beregner internt og estimater som beregnes av eksterne tredjeparter. Vi benytter estimater for følgende datapunkter:

- Finansierte utslipp, se note 7 Finansierte utslipp
- Utslipp fra drivstoff-forbruk, se note 11 Klimaregnskap og scope 1
- Utslipp fra energiforbruk, se note 11 Klimaregnskap og scope 2
- Utslipp fra innkjøp, se note 11 Klimaregnskap og scope 3
- Utslipp fra skadeoppgjør, se note 11 Klimaregnskap og scope 3
- Utslipp fra drivstoff og energi-relaterte aktiviteter, se note 11 Klimaregnskap og scope 3
- Utslipp fra flyreiser, se note 11 Klimaregnskap og scope 3
- Utslipp fra avfall, se note 11 Klimaregnskap og scope 3
- Energimiks, se note 11 Klimaregnskap og scope 2, note 12 Energimiks og opprinnelsesgarantier
- Statistikk for ansatte i Danmark og Sverige, se Kapittel 7 noter til bærekraftsrapporten, note 16 Egen arbeidsstyrke

Opplysninger som stammer fra annen lovgivning eller allment anerkjente uttalelser om bærekraftsrapportering

KLP har ikke inkludert opplysninger som stammer fra annen lovgivning eller standarder for bærekraftsrapportering.

3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter

SBM-3, IRO-2

Grunnlaget for KLPs bærekraftsstrategi og -rapportering er en dobbel vesentlighetsanalyse; en analyse av hvordan KLP henholdsvis *påvirker* bærekraftsforhold og *påvirkes av* bærekraftsforhold i form av risiko eller muligheter for KLPs virksomhet. Figuren under gir en oppsummering av hvilke bærekraftstemaer som er vurdert som vesentlige for de ulike aktivitetene i KLP-konsernet. Alle påvirkningene, risikoene og mulighetene er dekket av definerte opplysningskrav i ESRS. Det gis en nærmere beskrivelse av hver enkelt påvirkning, risiko og mulighet i det tilhørende temakapittelet.

Vesentlige bærekraftstemaer med tilhørende målbilder

ESRS	Type IRO	IRO (Påvirkninger, risikoer og muligheter)	Aktivitet	Tilhørende målbilde
E1 Klimaendringer	Positiv påvirkning	Bidra til raskere klimaomstilling hos porteføljeselskaper og økt kompetanse om klima hos kommuner	Verdipapirer Skadeforsikring	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen Partner for kommunenes klimatilpasning og -omstilling
		Bidrar til utbygging av fornybar energi og energieffektivisering, samt skadeforebygging	Investeringer bank Skadeforsikring	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen
	Negativ påvirkning	Finansierte utslipp fra investeringer og utlån	Verdipapirer Investeringer bank Eiendom	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen
		Utslipp fra innkjøp, eiendomsdrift og -utvikling og skadeoppgjør	Pensjon Eiendom Skadeforsikring	Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen Gjøre bærekraftige innkjøp
		Energiforbruk ved forvaltning og drift av eiendom	Eiendom	Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen
	Risiko	Klimarisiko som systematisk markedsrisiko, samt selskaps-spesifikk risiko pga. treg klimaomstilling	Verdipapirer	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen
		Klimaendringer kan gi økte skadekostnader og fysiske naturskader på bygg.	Eiendom Skadeforsikring	Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen
		Økte kostnader pga. strengere reguleringer og endret tilbud	Eiendom	Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen
		Uforutsigbarhet rundt hvordan klima vektet i anbud og fremtidige forventninger fra kunder	Pensjon Verdipapirer Eiendom	Nå netto null i forvaltningen av pensjonskapitalen
	E4 Biologisk mangfold og økosystemer	Negativ påvirkning	Bidrar til finansiering av naturtap via investeringer og endring i arealbruk som følge av eiendomsutvikling	Verdipapirer Investeringer bank Eiendom
Restriksjoner i arealbruk for nybygg av eiendom.			Eiendom	
Risiko		Naturtap som en del av systematisk markedsrisiko, og omdømmetap knyttet til finansiering av nedbygging av natur.	Verdipapirer Investeringer bank	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål
Muligheter		Restriksjoner i arealbruk for nybygg gir god avkastning på eksisterende bygg med sentral beliggenhet	Verdipapirer Investeringer bank	

E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi	Positiv påvirkning	Tilby produkter som gir insentiver til ombruk i skadeoppgjør	Skadeforsikring	Pådriver for en sirkulær økonomi
	Negativ påvirkning	Material- og ressursbruk i skadeoppgjør og eiendomsdrift og -utvikling	Skadeforsikring Eiendom	Pådriver for en sirkulær økonomi
	Risiko	Redusert tilgang eller økt pris på innsatsfaktorer	Skadeforsikring	Pådriver for en sirkulær økonomi
	Muligheter	Sikre ombruk av gjenverdier ved skader på eiendom	Skadeforsikring	Pådriver for en sirkulær økonomi
S1 Egen arbeidsstyrke	Positiv påvirkning	Tilby fleksibel arbeidshverdag til ansatte	Hele konsernet	Mangfold og likestilling
	Negativ påvirkning	Langvarig sykefravær gjør det krevende å komme tilbake på jobb	Hele konsernet	
		Ikke kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger og lederstillinger	Hele konsernet	Mangfold og likestilling
	Risiko	Utfordrende å rekruttere kvinner til noen stillinger og fagområder, fordi det utdannes færre kvinner og mange konkurrerer om de samme ressursene	Hele konsernet	Mangfold og likestilling
	Muligheter	Fleksibel arbeidshverdag kan gi økt tilfredshet og redusert stress blant ansatte	Hele konsernet	Mangfold og likestilling
S4 Kunder og sluttbrukere	Positiv påvirkning	Dele informasjon slik at medlemmer kan ta bevisste valg og stå lenger i arbeid	Pensjon	Fremme et bærekraftig arbeidsliv i kommune- og helse-Norge
	Negativ påvirkning	Mulig personvernbrudd og spredning av sensitive opplysninger	Pensjon	
	Risiko	Spredning av sensitive opplysninger kan føre til omfattende omdømmetap, tap av kunder og bøter	Pensjon	
G1 Forretningsskikk	Positiv påvirkning	Bidra til å avdekke, bekjempe og redusere muliggjøring av økonomisk kriminalitet	Investeringer bank	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Bekjempe økonomisk kriminalitet
		Aktivt eierskap som driver bærekraftig utvikling	Verdipapirer	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Bekjempe økonomisk kriminalitet
	Negativ påvirkning	Muliggjør økonomisk kriminalitet gjennom investeringene og egne transaksjoner	Verdipapirer Investeringer bank	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Bekjempe økonomisk kriminalitet
	Risiko	Involvert i svindel, hvitvasking eller annen økonomisk kriminalitet gjennom egne transaksjoner eller i investeringsporteføljen som kan gi økonomisk tap	Pensjon Investeringer bank Eiendom Skadeforsikring	Påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål Bekjempe økonomisk kriminalitet

Bærekraftsmålene som inngår i KLPs konsernstrategi dekker og er basert på de vesentlige temaene med tilhørende vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

Bærekraftsmålene er videre konkretisert i målbilder, som består av mål på kort og lang sikt med tilhørende resultatindikatorer og tiltak. Disse tydeliggjør bærekraftsambisjonene for de ulike aktivitetene i konsernet. Temaene i målbildene sammenfaller i stor grad med bærekraftstemaer i ESRS-ene. Figuren under viser hvordan de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene som er oppgitt i tabellen over, henger sammen med de ulike målbildene i strategien.

Målbildene er utarbeidet i samarbeid mellom ulike fagområder på tvers av konsernet, basert på blant annet innspill fra interessenter. I hovedsak har ikke interessenter vært direkte involvert i utarbeidelse av målbildene.

Oppfølging av målbildene følger ordinær virksomhetsstyring i KLP, og det gjøres jevnlige vurderinger om at KLP har treffende og tilstrekkelige tiltak. Vår vurdering er at KLP er godt rustet til å håndtere og utnytte identifiserte vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter.

Interessenter og interessentdialog

SBM-2, IRO-1

KLP har gjennomført en interessentanalyse for å identifisere våre interne og eksterne interessenter. Våre kunder og eiere – kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og bedrifter med offentlig tjenstepensjon – samt KLPs egne ansatte, er våre aller viktigste interessenter. En styrke ved den gjensidige eiermodellen, er at kundene og eierne er de samme. Dermed er det alltid eiernes og kundenes behov som er grunnlaget for vår strategi og prioriteringer. Det er også andre interessenter vi er opptatt av å ha en god dialog med. Alle er nærmere omtalt i tabellen under.

Hvordan interessent-dialogen er organisert	Formålet med dialogen	Eksempler på utfall av dialogen	Hensyn til interessenters synspunkter	Informasjonsflyt til ledelse og styre om interessenters synspunkter
Kunder og eiere – dette er kommuner, fylkeskommuner, helseforetak, og bedrifter som har pensjonsordningen sin i KLP, og med det også er medeier i det gjensidig eide selskapet				
Kunder og eiere er representert i alle styrende organer, og er derfor tett på beslutninger som tas.	KLP er et gjensidig selskap hvor kundene også er eierne, og det gir dem god mulighet til å påvirke.	Det vesentlige området, kalt «Bærekraftig arbeidsliv» som beskrives under ESRs S4, er et direkte resultat av at KLPs eiere har vurdert dette arbeidet som vesentlig, og dermed definert det inn i strategien.	Styret i KLP, der kunder og eiere er representert, har løftet frem dette temaet og ønsker at KLP skal bistå våre kundeieiere i å løse utfordringene de står i. Det førte til at KLP endret sin strategi, og har fokus på «bærekraftig arbeidsliv» -strategien for dette ligger i målbildet for temaet	Denne gruppen er representert i alle styrende organer skjer informasjonsflyten blant annet i styremøter. Den skjer også i andre veletablerte møteplasser der kunder og eiere er representert, og der det er åpen dialog. Som for eksempel eiermøter, ressursgruppemøter, og fylkessamlinger.
KLP arrangerer annet hvert år henholdsvis eiermøter og valg møter.	Dette er fora hvor ledelsen i kommuner og fylkeskommuner inviteres til å dele sine synspunkter om KLPs virksomhet.			
Kontakten som skjer løpende gjennom kundearbeidet, og arrangementer.	Den tette kundedialogen er en arena for dialog, der den kundeansvarlige er åpen for synspunkter.			
KLP gjennomfører tidvis interessentundersøkelser med intervjuer av disse. Siste med bærekraft som tema var våren 2021.	Etablere tillit til at vi behandler deres opplysninger korrekt og sikkert.			
Ansatte - i KLP-konsernet				
Representert i styret og i foretaksforsamling.	Dialog om strategien til selskapet – både for innspill og for å skape forståelse.			Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - "Prosess for oppfølging og involvering av ansatte"
Formelle og uformelle fora for samarbeid mellom ledelsen, tillitsvalgte, vernetjenesten og ansatte der eksempelvis resultater fra medarbeiderundersøkelser legges frem.	Gi de ansatte mulighet til å påvirke forhold som berører dem.			
Informasjon fra ledelsen med mulighet for de ansatte til å stille spørsmål direkte både i allmøte og på intranettet.	Identifisere utfordringer og sikre godt arbeidsmiljø.			
KLP gjennomfører tidvis interessentundersøkelser der de ansatte involveres. Siste var gjennom en spørreundersøkelse ifm med DVA i 2023.	Styrket tillit og samarbeid gjennom åpen og ærlig dialog.			
	Etablere tillit til at KLP behandler ansattes opplysninger korrekt og sikkert.			
Medlemmer - Ansatte hos våre kunder med offentlig tjenestepensjon, og de som mottar pensjon fra oss.				
Informasjon på klp.no.	Gi dem informasjon, men også mulighet til å diskutere hvilke valg som er best for den enkelte.	Dialog om verdien av å stå i jobb som følge av endringer i pensjonssystemet		Tilbakemeldinger fra medlemmer blir logget i CRM, og skal tas videre fra kundeansvarlig via deres ledere til øverste administrasjon
Offentlige rapporter, nyhetsbrev.				
Direkte kontakt og innlogget område.	Etablere tillit til at vi behandler deres opplysninger korrekt og sikkert			
Informasjonsmøter.				
Åpne kanaler inn for kontakt.				
Arbeidsgiverorganisasjonene og arbeidstakerorganisasjonene, hos våre eiere - En arbeidsgiverorganisasjon er en sammenslutning av arbeidsgivere som arbeider for å ivareta deres interesser overfor arbeidstakere og myndigheter. Mens en arbeidstakerorganisasjon, også kalt fagforening, er representanter for de ansatte				
Representert i styret og foretaksforsamling, m.fl.	Med på å diskutere og vedta strategier.	Dialog med partene rundt verdien av å stå i jobb som følge av endringer i pensjonssystemet		Disse er representert i KLPs styre
Dialog om regelverket på offentlig tjenestepensjon	Diskutere problemstillinger, og "se deres side av saken".			
Myndigheter, tilsyn, politikere, NGOer, bransjen og samfunnet for øvrig				
Dialog med politisk ledelse, NGOer m.fl.	Skape felles forståelse for bærekraftsforhold.	Dialog med partene rundt verdien av å stå i jobb som følge av endringer i pensjonssystemet		
Deltagelse i ulike bransjefora.	Etablere tillit.			
Offentlige høringer.				
Selskaper vi er investert i – Dette er selskaper der KLP har investert pensjongspengene og er en eier				

Dialog med selskaper.	Etterlevelse av våre retningslinjer.	
Deltakelse på generalforsamlinger.	Drive en grønn omstilling	
Deltakelse på seminarer og konferanser.		
Leverandører – dette er selskaper som leverer varer og tjenester til KLP		
Leverandørmøter	Etterlevelse av våre prinsipper .	Dialog om hvordan de jobber for å redusere sin påvirkning på miljø, natur, og mennesker
	Drive en grønn omstilling.	
	Etablere tillitt.	

Tabellen gir en oversikt over dialogen, hvilke interessenter det gjelder, interessentenes synspunkter, og hvordan dette viderefordles til styret og ledelsen. Vi lytter til våre eiere, kunder, ansatte, medlemmer og organisasjoner for å forstå deres synspunkter og behov. Dette benytter vi oss av i utformingen av vår strategi. Viktige interessenter har innflytelse på våre prioriteringer og retning. Videre hensyntar vi tilbakemeldinger fra interessenter i utarbeidelsen av styrende dokumenter, der det er relevant, se tabeller i kapittel 3.4 «Styrende dokumenter», samt under alle ESRS-temaene for konkrete eksempler på dialog. De styrende dokumentene som er øverst i dokumenthierarkiet vedtas av styret.

Involvering av interessenter skjer i stor grad gjennom etablerte møteplasser; styremøter, samarbeidsfora, gruppemøter etc. I tillegg gjennomføres intervjuer og spørreundersøkelser.

Dobbel vesentlighetsanalyse

IRO-1, E1 IRO-1, E4 IRO-1, E5 IRO-1, E2 IRO-1, E3 IRO-1

Grunnlaget for KLPs bærekraftsstrategi og -rapportering er den doble vesentlighetsanalysen som ble gjennomført i 2024. Dette er en revidering av analysen fra 2023.

De viktigste endringene fra analysen i 2023 er:

- **Hver verdikjede er analysert.** Det er gjennomført egne analyser for hver hovedaktivitet/verdikjede i konsernet.
- **Vekting basert på konsernbalansen.** For å vekte resultatene fra den enkelte verdikjede på konsernnivå, har vi tatt utgangspunkt i hvor stor andel hver verdikjede utgjør av konsernbalansen.
- **Tilpasset scoringsmodell.** For å vurdere hver påvirkning, risiko og mulighet har vi tatt utgangspunkt i matrisen for vurdering av sannsynlighet og konsekvens i «Reglement for Risikostyring og internkontroll i KLP», se scoringsmatrisen under.
- **Vesentlighetsterskler.** Det er satt konkrete terskler for hver verdikjede for å prioritere hvilke påvirkninger, risikoer og muligheter som er vesentlige.
- **Vurdering på mer detaljert temanivå.** Vi har tatt utgangspunkt i det mest detaljerte temanivået («sub-sub-topics»), og ikke inkludert egendefinerte temaer.

- «**Ansvarelig i investeringene**» er ikke løftet frem som et eget tema, men vurdert som et aspekt under de ulike bærekraftstemaene, samt at det er koblet opp til SBM-3; se kapittel 2.2 «Trygg og konkurransedyktig pensjonssparing»
- «**Ansatte i verdikjeden**» er ikke prioritert som et vesentlig tema. KLP har ikke en komplisert verdikjede relativt sett. Dette innebærer ikke at det ikke arbeides med dette, og «Bærekraftige innkjøp» inngår i konsernstrategien. Videre er KLP underlagt åpenhetslovens aktivitets- og redegjøringsplikt. Denne rapporterer KLP på separat, uavhengig av bærekraftsrapporten i årsberetningen.

Prosess for dobbel vesentlighetsanalyse (IRO 1)

KLPs vesentlighetsanalyse har analysert vesentlighet langs alle verdikjedene i konsernet. Analysen er basert på veiledning fra European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) og ble ledet av en prosjektgruppe med medlemmer fra alle virksomhetsområder. Figuren under beskriver de overordnede stegene i analysearbeidet.

Prosess for dobbel vesentlighetsanalyse

Steg 1 til 5 foretas for hver enkelt aktivitet i konsernet, med jevnlig kalibrering og forankring i ledergrupper

Identifisering av påvirkninger, risikoer og muligheter

Analysen bygger på etablerte rutiner for aktsomhetsvurderinger og risikovurderinger. Det er benyttet flere typer input:

- Innspill fra interessenter gjennom generell interessentdialog (beskrevet over)
- Aktsomhetsvurderinger for menneske- og arbeidstakerrettigheter
- Internt temaspesifikt analysearbeid, som for eksempel klima- og naturrisikoanalyser

- Vurderinger som del av konsernets prosess for risikostyring og internkontroll
- Eksterne analyser og forventningsdokumenter
- HR-funksjonens analyser og risikovurderinger knyttet til egne ansatte
- Intervjuer med interessenter til skadeforsikringsselskapet, eiendomsselskapet og banken, herunder viktige leverandører og kunder
- Dialog med utvalgte fagpersoner innen bærekraft og risiko i KLP-konsernet
- Frivillig spørreundersøkelse blant ansatte i konsernet, samt dialog og spørreundersøkelse blant ansatte i skadeforsikringsselskapet, eiendomsselskapet og banken
- Gjennomgang av verdikjedene, herunder viktige leverandører og innsatsfaktorer, for henholdsvis skadeoppgjør og bygge- og anleggsvirksomhet for skadeforsikringsselskapet og eiendomsselskapet

Vurdering av påvirkninger, risikoer og muligheter

For å vurdere hver påvirkning, risiko og mulighet har vi benyttet følgende scoringsmatrise. Matrisen er lik på tvers av konsernet med unntak av økonomisk tap, som hensyntar størrelsen på eiendelene til de ulike selskapene.

Score	Alvorlighetsgrad			Sannsynlighet		Finansiell effekt
	Skala Hvor stor er påvirkningen?	Omfang Hvor utbredt er påvirkningen?	Reverserbarhet Er det mulig å gjenopprette skaden?			
5	Absolutt Kritiske psykiske eller fysiske personskader, flere dødsfall, svært alvorlig og graverende skade på miljø eller samfunn	Global/total Store deler av befolkningen blir påvirket. Har påvirkning globalt eller i hele verdikjeden	Ikke gjenopprettbart Ikke gjenopprettbart	Nesten sikkert	Inntreffer med 70-100% sannsynlighet, årlig eller enn én gang hvert år	Svært alvorlig økonomisk tap/gevinst, langvarig og omfattende svekket rykte eller langvarig og omfattende driftsavbrudd
4	Alvorlig Alvorlig psykisk eller fysisk personskade, varig uførhet eller dødsfall. Alvorlig skade på miljø eller samfunn	Utbredt Over 500 personer blir påvirket. Utbredt påvirkning i region eller store deler av verdikjeden	Veldig vanskelig	Sannsynlig	Inntreffer med 30-70% sannsynlighet, mellom hvert 2. og 5. år	Alvorlig økonomisk tap/gevinst, langvarig negativ omtale eller langvarig driftsavbrudd
3	Moderat Psykisk eller fysisk personskade med sykefravær, moderat skade på miljø eller samfunn	Medium Under 500 personer blir påvirket. Påvirkning i by/større område eller enkelt ledd i verdikjeden	Vanskelig	Mulig	Inntreffer med 10-30% sannsynlighet, mellom hvert 5. og 10. år	Moderat økonomisk tap/gevinst, kortvarig negativ omtale eller svekket rykte eller driftsavbrudd
2	Liten Mindre psykiske eller fysiske personskader, liten skade på miljø eller samfunn	Konsentrert Under 50 personer blir påvirket. Påvirkningen er lokal eller hos en leverandør	Mulig	Lite sannsynlig	Inntreffer med 5-10% sannsynlighet, mellom hvert 10. og 25. år	Liten økonomisk tap/gevinst, begrenset negativ omtale eller svekket rykte eller kortere driftsavbrudd
1	Ubetydelig Ingen fysisk eller psykisk skade på personer, ubetydelig skade på miljø eller samfunn	Begrenset Enkeltpersoner blir påvirket. Påvirkningen er helt begrenset lokalt	Relativt enkelt	Usannsynlig	Inntreffer med 0-5% sannsynlighet, mindre enn en gang hvert 25. år	Ubetydelig økonomisk tap/gevinst, påvirkning på rykte eller driftsavbrudd

For hver påvirkning, risiko og mulighet er det beregnet en påvirkningsscore eller risikoscore basert på alvorlighetsgrad (snitt av skala, omfang og gjenopprettbarhet) og sannsynlighet for påvirkninger, og finansiell effekt og sannsynlighet for risikoer og muligheter. Etter scoring av alle påvirkninger, risikoer og muligheter er det satt en vesentlighetsterskel for å avgjøre hvilke som er vesentlige. Dette er kalibrert og kvalitetssjekket ved å gjennomgå listen over påvirkninger, risikoer og muligheter som ikke kommer over vesentlighetsterskelen, med særlig fokus på dem som faller rett under.

For påvirkninger knyttet til menneskerettigheter er det gjort en særskilt vurdering av påvirkninger som havner under vesentlighetsterskelen for å hensynta at alvorlighetsgrad skal veie tyngre enn sannsynlighet. Denne vurderingen er gjort kvalitativt.

Vi har brukt følgende tidshorisonter i vurderingen:

Kort: Innen 1 år

Mellomlang: Mellom 1 til 5 år

Lang: Over 5 år

Identifiserte vesentlige risikoer innen bærekraft følges opp gjennom etablerte rutiner for risikostyring. Bærekraftsrisiko følger samme prinsipper for prioritering og risikovilje som annen risiko. I 2024 ble identifisering og vurdering av bærekraftsrisiko gjennomført som en del av vesentlighetsanalysen, men fremover vil dette integreres i den årlige gjennomgangen av risikostyring og internkontroll. Da vil denne prosessen gi input til den doble vesentlighetsanalysen, og de vesentlige risikoene vil systematisk integreres i risikooppfølgingssystemet på lik linje med annen risiko. Identifisering, vurdering og oppfølging av bærekraftsrelaterte muligheter vil være en integrert del av oppfølging av strategi og målbilder i hvert virksomhetsområde.

Resultater av vesentlighetsanalysen

Vesentlighetsanalysen har identifisert følgende vesentlige klimarelaterte risikoer og muligheter:

Risikofaktor	Påvirker type tjeneste	Type klimarisiko
Global oppvarming fører til systematisk markedsrisiko knyttet til lavere global produktivitet	Offentlig tjenestepensjon	Fysisk klimarisiko
Klimaendringer kan gi økte skadekostnader og fysiske naturskader på bygg.	Offentlig tjenestepensjon	Fysisk klimarisiko
Selskaps-spesifikk risiko pga. treg klimaomstilling.	Offentlig tjenestepensjon	Overgangsrisiko
Økte kostnader pga. strengere reguleringer	Offentlig tjenestepensjon	Overgangsrisiko
KLP investerer i utvikling og skalering av klimaløsninger	Offentlig tjenestepensjon	Overgangsrisiko
Uforutsigbarhet rundt hvordan klima vektet i anbud og fremtidige forventninger fra kunder	Offentlig tjenestepensjon	Overgangsrisiko
KLP bidrar til energieffektivisering	Eiendomsforvaltning og bank	Overgangsrisiko
KLP bidrar til skadeforebygging	Skadeforsikring	Overgangsrisiko og fysisk risiko
Utslipp fra innkjøp, eiendomsdrift og -utvikling og skadeoppgjør	KLPs drift	Overgangsrisiko

Se også kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer - Klimarisiko.

Hvilke vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter vi har identifisert under de andre temaene, har vi redegjort for i kapitlene «Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter» under hvert ESRS-tema (Biologisk mangfold og økosystemer; Ressursbruk og sirkulærøkonomi; Egen arbeidsstyrke; Kunder og sluttbrukere; og Forretningsskikk).

For bærekraftstemaene forurensing (ESRS E2), vann og marine ressurser (ESRS E3), og ressursbruk og sirkulærøkonomi (ESRS E5) har identifiseringen fulgt fremgangsmåten som beskrevet i prosessfiguren over. Hvert forretningsområde har tatt utgangspunkt i sin verdikjede og identifisert påvirkninger, risikoer og muligheter basert på input fra interessenter. Gjennom den doble vesentlighetsanalysen ble det vurdert at bærekraftstemaene forurensing og vann og marine ressurser ikke er vesentlige for KLP-konsernet samlet sett.

I vesentlighetsanalysen for investeringsporteføljen ble det identifisert to påvirkninger som ikke er vurdert som vesentlige på konsernnivå; «fagforeningsrettigheter i porteføljeselskapene» under ESRS S2 (Arbeidere i verdikjeden) og «menneskerettigheter i krig og konflikt» under ESRS S3 (Påvirkede lokalsamfunn). Menneskerettigheter er et prioritert tema for KLPs eierskapsutøvelse, hvor vårt arbeid er med på å utvikle beste praksis i bransjen. KLP ønsker å være åpne om vårt arbeid, men opplever at opplysningskravene i ESRS S2 og ESRS S3 ikke omfatter eierskapsutøvelse på en tilstrekkelig og relevant måte. Vi har vurdert at ESRS S2 og S3 ikke er vesentlige for KLP på konsernnivå. Vi redegjør for vårt arbeid med menneskerettigheter i investeringsporteføljen i kapittel 2.2 «Trygg og konkurransedyktig pensjonssparing», samt i redegjørelsen etter åpenhetsloven publisert på klp.no.

Tabellen under gir en oversikt over hvilke bærekraftstemaer som er vurdert som vesentlige og ikke.

	Emne og underemne	Vesentlighetsvurdering
ESRS E1	Klimaendringer	Vesentlig
	Tilpasning til klimaendringer	Vesentlig
	Begrensning av klimaendringer	Vesentlig
ESRS E2	Energi	Vesentlig
	Forurensing	Ikke vesentlig
	Luftforurensing	Ikke vesentlig
	Vannforurensing	Ikke vesentlig
	Forurensing av jord eller berggrunn	Ikke vesentlig
	Forurensing av levende organismer og matressurser	Ikke vesentlig
	Stoffer som gir grunn til bekymring	Ikke vesentlig
	Stoffer som gir grunn til svært alvorlig bekymring	Ikke vesentlig
ESRS E3	Mikroplast	Ikke vesentlig
	Vann og marine ressurser	Ikke vesentlig
ESRS E4	Vann	Ikke vesentlig
	Marine ressurser	Ikke vesentlig
	Biologisk mangfold og økosystemer	Vesentlig
ESRS E5	Direkte påvirkningsfaktorer for tap av biologisk mangfold	Vesentlig
	Påvirkninger på arters tilstand	Ikke vesentlig
	Påvirkninger på økosystemers omfang og tilstand	Ikke vesentlig
	Påvirkninger på og avhengigheter av økosystemtjenester	Ikke vesentlig
ESRS S1	Ressursbruk og sirkulær økonomi	Vesentlig
	Inngående ressurser, herunder ressursbruk	Vesentlig
	Utgående ressurser knyttet til produkter og tjenester	Ikke vesentlig
ESRS S2	Avfall	Ikke vesentlig
	Egen arbeidsstyrke	Vesentlig
	Arbeidsvilkår	Vesentlig
ESRS S3	Likebehandling og like muligheter for alle	Vesentlig
	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Ikke vesentlig
	Arbeidere i verdikjeden	Ikke vesentlig
ESRS S4	Arbeidsvilkår	Ikke vesentlig
	Likebehandling og like muligheter for alle	Ikke vesentlig
	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Ikke vesentlig
ESRS S5	Berørte samfunn	Ikke vesentlig
	Samfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	Ikke vesentlig
	Samfunnenes sivile og politiske rettigheter	Ikke vesentlig
ESRS S6	Urbefolkningens rettigheter	Ikke vesentlig
	Forbrukere og sluttbrukere	Vesentlig
	Informasjonsrelaterte konsekvenser for forbrukere og/eller sluttbrukere	Vesentlig
ESRS G1	Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere	Ikke vesentlig
	Sosial inkludering for forbrukere og/eller sluttbrukere	Ikke vesentlig
	Forretningsskikk	Vesentlig
	Bedriftskultur	Ikke vesentlig
	Vern av varslere	Ikke vesentlig
	Dyrevelferd	Ikke vesentlig
	Politisk engasjement og lobby-virksomhet	Ikke vesentlig
Forvaltning av forbindelser til leverandører, herunder betalingspraksis	Ikke vesentlig	
Korrupsjon og bestikkelser	Vesentlig	

3.4. Styrende dokumenter på bærekraft

MDR-P

KLP har flere styrende dokumenter som adresserer bærekraftsforhold og skal sikre håndtering av vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter. Tabellen under gir en oversikt over de viktigste. I tillegg beskrives temaspesifikke styrende dokumenter under hvert temakapittel. I tabellen under er alle notehenvisninger til «Noter til bærekraftsrapporten».

Styrende dokument	Relevant ESRS	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessenter	Tilgjengelighet
KLPs konsernstrategi	E1, E4, E5, S1, S4	Se «Strategi og virksomhetsstyring» og «Bærekraft»	Hele konsernet	Styret	Konsernsjef	FNs bærekraftsmål	Se tabell i Kap 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter - Interessenter og interessentdialog	Internt strategidokument, forretningssensitivt. Oppsummering gis i kapittel 2.1
Kapitalforvaltningsstrategi	Alle	Beskriver investeringsprinsipper, strategi og rammer for allokering, og tilnærming til bærekraft.	Alle investeringer til livselskapet KLP	Styret	Konsernsjef	FNs bærekraftsmål, FNs Global Compact	Se tabell i Kap 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter - Interessenter og interessentdialog	Internt strategidokument, forretningssensitivt. Oppsummering gis i kapittel 2.2
Målbilder bærekraft	E1, E4, E5, S1, S4, G1	KLPs mål og tiltak for å oppfylle bærekrafts-målene i konsern- og kapitalforvaltningsstrategien.	Hele konsernet	Definert konserndirektør eller adm.dir. i datterselskap	Definert leder	FNs bærekraftsmål	Ikke relevant	Internt strategidokument. Oppsummering av målbilder gis under hvert tema i kapittel 3.3
Retningslinje for investeringsrisiko	Alle	Fastsetter krav til styring av investeringsrisiko, herunder bærekraftsrisiko. Den definerer grunnleggende prinsipper, prosesser, risikovilje, og roller og ansvar.	Livselskapet KLP	Styret	Konsernsjef		Ikke relevant	Internt styringsdokument
Retningslinje for forsikringsrisiko	Alle	Fastsetter krav til styring av forsikringsrisiko og definerer prinsipper, prosesser, risikovilje, og roller og ansvar. Omtaler bærekraft som en faktor som må inngå i vurderingene av forsikringsrisiko.	Livselskapet KLP	Styret	Konsernsjef		Ikke relevant	Internt styringsdokument
Retningslinje for KLP som ansvarlig investor	E1, E4, E5, S4, G1	KLPs tilnærming til ansvarlighet og bærekraft i investeringene	Investeringer	Styret	Konsernsjef	FNs bærekraftsmål UN Global Compact PRI	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no
Retningslinje for etikk	S1, G1	Fastsetter prinsipper for hvordan ansatte skal utføre sine oppgaver og ivareta sin rolle for KLP	Alle ansatte	Styret	Konsernsjef	FNs bærekraftsmål	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no
Reglement for varsling	S1, G1	Beskriver hvordan ansatte skal gå frem for å varsle, samt arbeidsgivers saksbehandling av varsel. Legger vekt på forbud mot gjengjeldelse, slik at varsler skal kunne føle seg trygg og ivaretatt.	Alle ansatte	Styret	Konsernsjef	FNs bærekraftsmål Arbeidsmiljøloven, kapittel 2A	Ikke relevant	Internt dokument, ikke av interesse for offentligheten. Informasjon om varsling er tilgjengelig på klp.no
Prinsipper for samfunnsansvarlig leverandøratferd	E5, G1	Forventninger til KLPs leverandører	Innkjøp	Konsernsjef	Konserndirektør Økonomi & finans	FNs bærekraftsmål ILOs konvensjoner Etisk Handel Norge Oslo komune og "Oslomodellen"	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no
KLPs forventninger som eier	Alle ESRS-er	Selskaper skal ha lønnsomme forretningsmodeller som ikke er til skade for mennesker og miljø, og som bidrar til å nå verdens mål for en bærekraftig fremtid.	Investeringer	Konsernsjef	Konserndirektør Økonomi & finans, Adm.dir. for KLP Kapitalforvaltning	FNs bærekraftsmål	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no

Reglement for hvordan KLP reduserer sin påvirkning på miljø

E1, E4, E5

Beskrive tilnærming og rammer for hvordan KLP skal redusere miljøpåvirkning fra egen drift

Egen drift

Konsernsjef

Konserndirektør
Virksomhetsstyring

Miljøfyrtårn

Ikke relevant

Tilgjengelig på klp.no

3.5. Klima, miljø og natur

EU-taksonomien

EU-taksonomien er et klassifiseringssystem for å definere bærekraftige økonomiske aktiviteter. EU-taksonomien har en nøkkelrolle i EUs klimastrategi og oppnåelse av EUs klimamål, med formål å tydeliggjøre for investorer og kunder hvilke aktiviteter som er bærekraftige og bidra til å dra kapital i deres retning. For at en økonomisk aktivitet kan klassifiseres som bærekraftig og være forenelig med taksonomien, må den oppfylle tre kriterier:

- Bidra vesentlig til ett eller flere av de seks miljømålene (tekniske kriterier)
- Ikke påføre vesentlig skade på noen av de andre miljømålene (Do no significant harm-kriteriet)
- Oppfylle sosiale og styringsmessige minimumskrav (MSS)

KLP har som overordnet mål å bidra til at verden når målene i Parisavtalen. Som konsern har vi flere muligheter til å bidra i klimaomstillingen og vi jobber aktivt både for å redusere vårt klimaavtrykk og øke vårt positive bidrag til omstillingen. Vår klimastrategi fastsetter konkrete målsettinger og tiltak for å redusere utslipp fra investeringsporteføljen, og det er utarbeidet målbilder som konkretiserer hvordan for de ulike forretningsområdene i konsernet skal jobbe med klima.

KLP jobber kontinuerlig med å integrere bærekraft i virksomhetsprosesser og produktutvikling. Taksonomien en naturlig standard å legge til grunn i dette arbeidet. Vi ser standardisering som en styrke i det globale klimaarbeidet og benytter taksonomiens definisjoner og kriterier i investeringer og i produktutvikling når det er mulig og hensiktsmessig.

- KLPs klimastrategi fokuserer på å redusere finansierte utslipp fra investeringsporteføljen og øke andelen selskaper som har en vitenskapsbasert omstillingsplan i henhold til SBTi sin «near term»- standard for vitenskapsbaserte klimamål for finansinstitusjoner. Det er rimelig å anta at tiltak som støtter opp om disse målene over tid også vil føre til at andelen av investeringene som er forenlige med taksonomien vil øke, da selskapenes aktiviteter vris i en mer bærekraftig retning.
- I utvelgelse av og i dialog med eksterne forvaltere og selskaper er taksonomien et godt utgangspunkt for å forstå hvordan de jobber helhetlig med bærekraft og i hvilken grad investeringene er bærekraftige i henhold til taksonomien. Gjennom dialog forsøker vi å påvirke forvaltere og selskaper til å tilpasse sine aktiviteter i en bærekraftig retning og å rapportere i tråd med kravene i taksonomien.
- Vi jobber kontinuerlig med å gjøre byggene i vår eiendomsportefølje mer bærekraftige og energieffektive. Vi ønsker å øke andelen av eiendommer som er bærekraftige i henhold til taksonomien og vil derfor i økende grad prioritere tiltak for å løfte eiendommer som er nært å tilfredsstille taksonomi-kriteriene, og dermed kan bli forenlige med taksonomien.
- I 2024 lanserte KLP et nytt forsikringsprodukt for kommuneeiendom. Forsikringsproduktet er utviklet basert på kriteriene i taksonomien og skal insentivere kommuner til mer sirkulære valg i

forsikringsoppgjør. I tiden fremover vil KLP fortsette arbeidet med å sikre at dette og andre forsikringsprodukter for eiendom er forenelige med kriteriene i taksonomien.

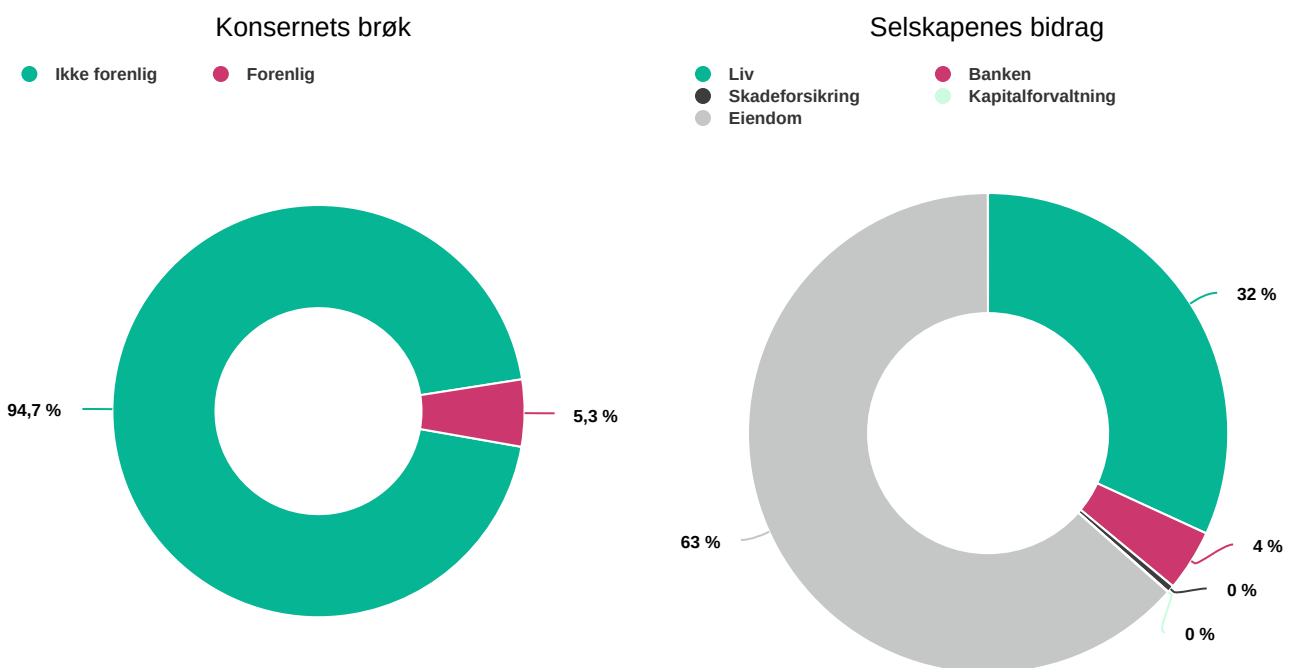
- Kommer og fylkeskommuner kan søke om grønt lån til prosjekter med en tydelig og dokumentert klima- og miljøeffekt. Etter en revidering av kriteriene for grønne lån i slutten av 2024 har vi innført krav om dokumentasjon av arealbruk til nybygg. Dette gir oss et bedre grunnlag for å vurdere om grønne lån til nybygg er forenlige med kriteriene i taksonomien.

Vi legger til grunn at alle KLPs aktiviteter oppfyller taksonomiens sosiale og styringsmessige minimumskrav. I KLP-konsernet fremmer vi grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold som investor, arbeidsgiver og innkjøper. Våre aktsomhetsvurderinger knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold følger OECDs aktsomhetshjul.

- **Investor:** Vi jobber kontinuerlig for ansvarlighet i våre investeringer og i næringslivet for å redusere bærekraftsrisiko og bidra til velfungerende og effektive kapitalmarkeder. KLP overvåker investeringene for brudd på internasjonale normer og konvensjoner fra FN, ILO og OECD, som beskrevet i våre retningslinjer for KLP som ansvarlig investor og bruker eierskapsutøvelse for å påvirke selskaper i en mer bærekraftig retning. Se kapittel 2.2 «Trygg og konkurransedyktig pensjonssparing» for mer informasjon om KLPs arbeid som ansvarlig investor.
- **Arbeidsgiver:** Vi har et sterkt fokus på å være en ansvarlig arbeidsgiver og ivareta grunnleggende menneskerettigheter, personvern, helse, miljø og sikkerhet for våre ansatte. Se Egen arbeidsstyrke for mer informasjon om hvordan vi sikrer gode arbeidsforhold.
- **Innkjøper:** I våre prinsipper for samfunnsansvarlig leverandørferd er ILOs konvensjoner sentrale. Vi gjennomfører årlige aktsomhetsvurderinger av alle faste og vesentlige leverandører med en risikobasert tilnærming:
 - Nivå 1: Automatisert vurdering basert på bransje og lokasjon.
 - Nivå 2: Detaljert vurdering ved høy risiko, stor verdi eller høyrisikoliste. Leverandøren besvarer en standard spørreundersøkelse.
 - Nivå 3: Direkte vurdering ved høy risiko etter nivå 2 eller spesielle forhold. Vi kommuniserer med leverandører om høy risiko knyttet til menneskerettigheter og følger opp deres arbeid.
- **Økonomisk kriminalitet:** Vi har nulltoleranse for økonomisk kriminalitet. Se Forretningskikk for mer informasjon om hvordan vi bekjemper økonomisk kriminalitet.

Som konsern har vi flere ulike aktiviteter som kan være forenlige med taksonomien. Vi rapporterer taksonomi-brøker, som viser hvor stor andel av aktivitetene våre som er forenlige med taksonomien, for konsernet og hvert av selskapene i konsernet separat. KLP er investert i over 9 600 selskaper over hele verden og er derfor avhengige av data fra dataleverandører for å kunne vurdere og rapportere i tråd med taksonomien. Etter hvert som modenhet og bevissthet rundt EU-taksonomien øker, og flere selskaper blir omfattet av CSRD, forventer vi bedre datakvalitet og -tilgang ettersom det blir flere rapporterende selskaper.

KLP har rapportert i henhold til taksonomien siden 2022, men hadde første pålagte taksonomi-rapportering for regnskapsåret 2023. Da beregnet vi konsernets taksonomibrøk med utgangspunkt i konsernets balanse. For regnskapsåret 2024 er KLP, gjennom CSRD, pålagt å ta inn taksonomien i bærekraftsrapporteringen i konsernets årsrapport. Beregningen av konsernets taksonomibrøk er endret slik at den tar utgangspunkt i konsernets inntekter, og ikke balanse. Dette gir noe utslag i hvordan de ulike aktivitetene i konsernets vektet i beregningen av konsernets taksonomibrøk. Av KLPs konsernets totale inntekter er 5,3 prosent forenlige med taksonomien, og 2,3 prosent forenlig med taksonomien basert på investeringsutgifter. Dette er en liten endring fra 2023, men brøkene er ikke direkte sammenlignbare fordi fjorårets brøker var beregnet med utgangspunkt i balansen. Endringen kan således skyldes kun endret metodikk, men også økt tilgang til data fra investeringer og at flere aktiviteter har blitt bærekraftige i henhold til taksonomien. Diagrammet «Selskapenes bidrag» viser hvor mye de ulike selskapenes bidrag inn til konsernbrøken er.

Metode for taksonomiberegninger

Dette kapitlet beskriver hvordan de ulike taksonomibrøkene som inngår i KLP-konsernets taksonomirapportering er beregnet.

Verdipapirinvesteringer

Noterte verdipapirer

I taksonomiberegningen for noterte verdipapirer bruker vi først og fremst data fra MSCI, mens vi bruker data fra Nordic Trustee for nordiske obligasjonsutstedere.

Omfattet av taksonomien

I henhold til forordningen skal vurderingen og rapporteringen om hvorvidt en investering er omfattet av taksonomien baseres på data kun fra selskaper som er underlagt EUs regnskapsdirektiv (Directive (EU) 2013/34) paragraf 19a og 29a. Disse selskapene utgjør en begrenset del av KLPs totale investeringsportefølje, da en stor andel av investeringene er i ikke-europeiske selskaper. Det er fortsatt kun en liten andel av rapporteringspliktige selskaper som rapporterer taksonomidata. For selskaper som ikke har rapportert taksonomidata beregner MSCI taksonomibrøker basert på en vurdering av om, og eventuelt hvor stor andel av, et selskaps inntekter som kommer fra aktiviteter som er omfattet av taksonomien. Vi inkluderer disse taksonomibrøkene i våre beregninger for å øke datadekningen benytter vi estimer utarbeidet av MSCI for å kunne si om et selskap har aktiviteter underlagt taksonomiens kriterier eller ikke. For å utarbeide estimer vurderer MSCI om, og eventuelt hvor stor andel av, et selskaps inntekter som kommer fra aktiviteter som er omfattet av taksonomien.

Hvor stor andel av markedsverdien som er omfattet beregnes ved å vekte hvert selskap med sin vekt i porteføljen multiplisert med andel av inntektene til selskapet som er omfattet.

Forenelig med taksonomien

I vurderingen av hvorvidt verdipapirinvesteringer er forenlige med taksonomien baserer vi oss på rapportert data og ikke estimer. Der hvor det er tilgjengelig, henter vi ut data på selskapets inntekter («turnover») og investeringsutgifter («capex») som er forenlige med taksonomien. Investeringer hvor data ikke er tilgjengelig, anses ikke å være forenlig med taksonomien.

Hvor stor andel av markedsverdien som er forenlig med taksonomien beregnes ved å vekte hvert selskap med sin vekt i porteføljen multiplisert med andel av inntektene til selskapet som er omfattet.

For å rapportere i tråd med malene for taksonimirapportering, beregner vi også summen av markedsverdi som er forenlig basert på selskapets investeringsutgifter («capex»).

For å klassifisere selskaper i henhold til kategoriene i malen i (EU 2021/2178) annekse III har vi gjort følgende antagelser:

- Finansielle og ikke-finansielle selskaper: Klassifiseringen baseres på sektorkoder som GICS, NACE eller andre sektorkoder
- Selskaper i EU og utenfor EU: Klassifiseringen baseres på hvor selskapet er skattemessig registrert
- Selskaper underlagt regnskapsdirektivet (EU2013/34) paragraf 19a og 29a: Klassifiseringen baseres på data fra MSCI eller ved bruk av egen vurdering gitt inntektsdata fra selskapene. I vår egen vurdering antar vi at selskaper med nettoomsättning på 580 millioner kroner er underlagt regnskapsdirektivet. Samtlige av selskapene er børsnoterte, og vil være selskaper av allmenn interesse, men vi har ikke kontrollert for om selskapet har over 500 ansatte. Dette vil føre til en overrapportering av selskaper som er omfattet av taksonomien. Siden enkelte av selskapene ikke faktisk er omfattet og følgelig heller ikke rapporterer i tråd med taksonomien, vil de bidra med null-verdier i telleren i forenlig-brøken. Vi jobber med våre dataleverandører for å få bedre datadekning på dette punktet.

Grunnlaget til taksonomitabellene for investeringer er basert på selskapenes innrapporterte tall til våre dataleverandører. Datagrunnlaget bærer preg av delvis ufullstendig rapportering, da en del selskap har rapportert på hvor stor andel av selskapenes aktiviteter som er forenlig med taksonomien, uten å spesifisere hvilke miljømål som selskapenes aktiviteter er forenlige med. Vi ønsker å ha en forsiktig tilnærming til de innrapporterte tallene og tar utgangspunkt i at underliggende selskaper i investeringsporteføljen som ikke har spesifisert miljømål til sine aktiviteter, anses som omfattet av taksonomien, og ikke forenlig med taksonomien i våre beregninger. Dette lager avvik i delen om «Andre tilleggsopplysninger: spesifikasjon av telleren i KPI-en» i taksonomitabellene for KLP Skadeforsikring, KLP Kapitalforvaltning og KLP Livselskapet.

Unoterte verdipapirer

Unoterte verdipapirer består blant annet av unoterte aksje- og gjeldsfond, og investeringer som er klassifisert som tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i regnskapet. Det er forholdsvis lite data tilgjengelig for disse investeringene, og KLP er kontinuerlig i dialog med forvaltere for å få tilgang på mer data og data av bedre kvalitet. For å inntas i beregningen av taksonomibrøkene må selskapene være underlagt NFRD, hvilket de fleste unoterte investeringene ikke er. KLP har derfor antatt at disse investeringene ikke er omfattet av taksonomien, og de vil dermed telle som null i telleren i brøken.

Utlån

KLP gir i hovedsak to typer lån som er relevante under taksonomien: boliglån til privatpersoner bosatt i Norge og lån til norske kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og offentlig tilknyttede selskaper. Følgende forutsetninger ligger til grunn for taksonomiberegning for utlån:

- Alle boliglån er inkludert.
- I tråd med artikkel 7 (EU 2021/2178) i utfyllende bestemmelser har vi ekskludert alle eksponeringer mot myndigheter og sentralbanker fra nevneren og telleren, mens derivater, kontanter og andre finansielle instrumenter er inkludert i nevneren, men ekskludert fra telleren.
- All eksponering mot kommuner, både via utlån og verdipapirer, er inkludert i nevneren.
- Vi forutsetter at grønne lån som et produkt til kommuner kan være omfattet av taksonomien og inkluderer disse i beregningen av taksonomiforenlig aktivitet, da disse har et definert formål.
- Vurderingen av om grønne lån til kommuner er forenlige med taksonomien er begrenset til utlån til nybygg og renovasjon av bygg. Disse to formålene utgjør hovedandelen av grønne lån, og det er denne kategorien hvor vi har data til å vurdere oppfyllelse av de tekniske kriteriene.

Grønne lån til kommuner

Denne utlåns-kategorien er lån til prosjekter med positive klima- eller miljøeffekter. Grønne lån ytes til kommuner, fylkeskommuner og offentlig relaterte bedrifter. Eksempel på prosjekter er rehabilitering av bygg, investering i vann og avløp samt investering i ladeinfrastruktur. Prosjektet må tilfredsstille forhåndsdefinerte kriterier.

I taksonomivurderingen deles lånene inn i forskjellige lånekategorier for å ses opp mot de tekniske kriteriene i EU taksonomien. Majoriteten av de grønne lånene er i kategorien «nybygg», og vesentlig bidrag til miljømål 1 blir vurdert opp mot de tekniske kriteriene for taksonomiaktiviteten «7.1 Construction of new buildings». I tillegg vurderes kriteriene for å ikke påføre vesentlig skade på noen av de andre miljømålene ved å kartlegge fysisk klimarisiko knyttet til bygg i tillegg til kriteriene for de øvrige miljømålene.

For 2024 vurderer vi at 0 prosent av grønne lån til kommuner er forenlige med taksonomien. Dette skyldes primært mangel på dokumentasjon for å sikre at lånene oppfyller de tekniske kriteriene. Etter en revidering av kriteriene for grønne lån i slutten av 2024, har vi innført krav om dokumentasjon av arealbruk til nybygg. Dette gir oss fremover et bedre grunnlag for å vurdere om grønne lån til nybygg er i tråd med taksonomien fremover.

Boliglån

Boliglån til privatmarkedet finansierer kjøp av boliger og er dermed omfattet av taksonomien under aktiviteten 7.7. «Acquisition and ownership of buildings». I den tekniske screeningsprosessen blir boliglånet vurdert mot de tekniske kriteriene for målet vesentlig bidrag til «Begrensning av klimaendringer». Vi vurderer at alle boliglån til småhus og leiligheter med energimerke A eller som anses å være innenfor topp 15 prosent av de mest energieffektive boligene nasjonalt bidrar til en vesentlig positiv påvirkning. For å vurdere topp 15 prosent mest energieffektive boliger nasjonalt baserer vi oss på data fra Eiendomsverdi AS. For boliger bygget før 31.12.2020 samler Eiendomsverdi inn data om energieffektivitet for boligene i Norge, og analyserer energibruksdata for en stor gruppe boliger og identifiserer grensen for de øverste 15 prosentene. Grensene er funnet med 140 kWh/m² per år for småhus og 120 kWh/m² per år for boligblokker.

For å vurdere «ingen betydelig skade» (DNSH)-kriteriene på miljømålet «klimatilpasning» har vi gjennomført en klima-og-sårbarhetsanalyse i tråd med kravene i Anneks A i taksonomiforordningen (EU 2021/2139). Klima-og-sårbarhetsanalysen tar utgangspunkt i hele boliglånsporteføljen. Datagrunnlaget er innhentet fra Eiendomsverdi AS og inneholder risikotall for flom, ras og overvann for eiendommene i porteføljen. For de boliglånene som er vurdert til å vesentlig bidra til «begrensning av klimaendringer», så er det svært få av disse som er utsatt for vesentlig fysisk klimarisiko. KLP Banken vil fremover vurdere mulige tiltak for de boligene i boliglånsporteføljen som er utsatt for fysisk klimarisiko.

For boliger utsatt for fysisk klimarisiko er det lagt inn et fall i boligprisen for å se hvordan belåningsgraden for disse lånene påvirkes. De ulike prisfallscenarioene tar for seg belåningsgraden med dagens prisnivå, ved 10 prosent, 20 prosent og 30 prosent prisfall. Dette er gjort for å avdekke hvordan de klimarisikoutsatte boligene vi finansierer vil tåle et prisfall.

I 2024 har vi fått tilgang til data om risiko for overvann for boliglånsporteføljen. Dette, i tillegg til mer kartlegging og bedre datakvalitet, har ført til at en større andel av porteføljen nå anses å være utsatt for en eller annen form for fysisk klimarisiko. Totalt er omtrent 40 prosent av den totale boliglånsporteføljen i større eller mindre grad eksponert for de fysiske klimarisikoene vi har vurdert (også inkludert aktsomhetsområder). Analysen viser også at klimarisikoutsatte boliger som får et fall i boligpriser får en høyere belåningsgrad (lån med pant i bolig i prosent av forsvarlig verdigrunnlag). Prisfall ved en klimahendelse kan føre til at bankens pant forringes, noe som øker bankens risiko for tap dersom kunden misligholder boliglånet sitt og banken ikke lengre har dekning for lånet. Mulige risikoreduserende tiltak for

denne risikoen kan være å kreve en lavere belåningsgrad på boliger som er utsatt for klimarisiko, eller raskere nedbetalingstid på lånet.

Alle boliglån med energimerke A, eller som inngår i topp 15 prosent av de mest energieffektive boligene, og som oppfyller DNSH-kriteriene, vurderes derfor til å være forenlige med taksonomien.

Eiendom

I praksis vil de fleste aktivitetene til KLP Eiendom være omfattet av taksonomien. Basert på en vurdering av aktiviteter og prosjekter i 2024 er det kun «7.7 «Kjøp og eierskap av bygg» (Acquisition and ownership of buildings) som er relevant for årets beregning. For de andre aktivitetene innen kategorien «Construction and real estate activities» har det i) ikke vært aktiviteter eller prosjekter i år som antas å være forenlige med taksonomien, og ii) vi kan ikke hente ut nødvendig data for å vurdere om aktivitetene eller prosjektene er forenlige med taksonomien.

I beregningene har vi forutsatt at leieinntekter er omfattet av taksonomien og ikke andre driftsrelaterte inntekter. Dette medfører at 99 prosent av inntektene er omfattet av taksonomien.

Leieinntekter

Aktiviteten 7.7 kjøp og eierskap av bygg kan være bærekraftig ved å bidra vesentlig til miljømålene «Begrensning av klimaendringer» og «Tilpasning til klimaendringer». På lik linje som for boliglån vurderes oppfyllelse av de tekniske kriteriene for begrensning av klimaendringer ved å vurdere byggenes primærenergibehov eller energimerke, som baseres på grenseverdier målt i kWh/m² oppvarmet BRA per år.

Bygg oppført før 31.12.2020 kan oppfylle kriteriet dersom de har en energiklasse som er blant topp 15 prosent av alle bygg innenfor samme nasjon eller region. Vi har benyttet ulike kilder for å definere terskelverdien for topp 15 prosent for bygg i ulike land:

- Norge: NVE har i et notat til olje- og energidepartementet fra 2023 beregnet terskelverdier for energiforbruk per kvadratmeter for å definere topp 15 og 30 prosent. Vi benytter terskelverdiene for topp 15 prosent for ulike bygningskategorier i våre beregninger.
- Sverige: Interesseorganisasjonen «Fastighetsägarna» har utarbeidet egne grenseverdier for å definere topp 15 prosent. Disse tar også utgangspunkt i energiforbruk per kvadratmeter og her bruker vi 80 kWh/m² som terskelverdi for kontorbyggene i porteføljen.
- Danmark: Interesseorganisasjonen «Rådet for Bæredyktig Byggeri» har utarbeidet veiledere til vurdering av taksonomiaktiviteter som blir benyttet for rapportering av de danske eiendommene. Der anses det at bygg oppført før 31.12.2020 og innehar energimerke C eller bedre, oppfyller kriteriene.

For bygg oppført etter 31.12.2020 blir beregnet utifra levert energi i henhold til energimerkeordningen. Bygg som er innenfor de forskjellige terskelverdiene vurderes til å bidra vesentlig til miljømålet «begrensning av klimaendringer».

For å vurdere kriteriene for å ikke påføre vesentlig skade på noen av de andre miljømålene er det gjennomført en klimarisikovurdering i tråd med kravene i anneks A (EU 2021/2178). Vurderingene er i første rekke basert på informasjon hentet inn over tid fra driftsorganisasjonen om hendelser og skader knyttet til naturskade. Det er også utarbeidet en porteføljevurdering basert på kartverktøy og modeller som gir indikasjon på fremtidig risiko knyttet til klimaendringer. Se kapittel 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Klimarisiko, for nærmere detaljer om KLP Eiendoms klimarisikoanalyse.

KLP Eiendom omfattes av overordnede føringer i konsernet som dokumenterer overholdelse av taksonomiens krav til sosiale minimumskrav. Videre forutsetter vi at alle bygg KLP eier, men ikke drifter selv, ikke er forenlige med taksonomien fordi vi ikke kan garantere for at byggene oppfyller de sosiale og styringsmessige minimumskravene i. Dette gjelder først og fremst hoteller. Ved å gå i dialog med leietakere vil det i fremtiden kunne være mulig å dokumentere samsvar med disse kriteriene også for eiendommer der vi ikke har egen drift.

Investeringsutgifter

I nevneren i brøken investeringsutgifter inngår anlegg under utførelse i balansen.

De mest relevante aktivitetene for KLP Eiendom knyttet til investeringsutgifter er «7.1 Oppføring av bygninger», «7.2 Renovasjon av eksisterende bygg» og «7.7 Kjøp og eierskap av bygg». Per i dag er det ingen investeringsutgifter som er dokumentert å være forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, så vår vurdering er at ingen av våre pågående prosjekter oppfyller taksonomikriteriene.

Driftskostnader

Nevneren i brøken for driftskostnader omfatter direkte, ikke-balanseførte kostnader knyttet til

renovering, vedlikehold og reparasjoner samt alle andre direkte utgifter knyttet til løpende vedlikehold av eiendom, anlegg og utstyr som forestås av foretaket eller av en tredjepart. Utdraget fra regnskapet omfatter kontotype vedlikeholdskostnader.

Aktuelle taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter som er relevant for KLP Eiendom kan eksempelvis være «7.3 Installasjon og drift av energieffektiviseringsutstyr», «7.5 Installasjon og drift av instrumenter for kontroll av bygningers energiutnyttelse» og 7.7 «Kjøp og eierskap av bygg». For 2024 er det i selskapets regnskap ikke mulig å skille ut andelen av driftsutgifter knyttet til aktiviteter som kan tenkes å oppfylle miljøkriteriene. Det er også uklart hvordan komponentkravene til energieffektivt utstyr skal tolkes, da disse viser til bygningsenergidirektivet fra 2010 som ikke er innført i Norge. Da disse aktivitetene dekker en snever del av de postene som utgjør driftsutgiftene til selskapet er det forventet at andelen som eventuelt kunne utgjort taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter ville vært lav sammenliknet med de totale driftsutgiftene. I rapporteringen for 2024 settes teller derfor til 0.

Forsikringsinntekter

Følgende forutsetninger ligger til grunn for taksonomberegningen for forsikringsinntekter:

- Nevneren i brøken er total forsikringsinntekt fratrukket forsikringsinntekt fra livsforsikringer.
- Vi forutsetter at alle forsikringskategorier vi tilbyr, utenom alminnelig ansvarsforsikring og livsforsikring, kan være omfattet av taksonomien
- Vår vurdering er at samtlige forsikringsprodukter vi tilbyr innenfor disse kategoriene gir dekning for minst én klimarelatert risiko og dermed er omfattet av taksonomien.

I henhold til EU-kommisjonens veiledning fra 2023 skal kun de delene av premieinntektene som kan direkte tilskrives dekning for klimarelaterte hendelser, tas med i beregning av henholdsvis taksonomiomfattet og taksonomi-forenelig forsikringsinntekt. Denne veiledningsteksten er blitt tolket svært ulikt av ulike forsikringsselskaper, og en arbeidsgruppe i regi av Finans Norge har forsøkt å komme fram til en felles norsk tolkning av veiledningen. Denne ble ferdigstilt i desember 2024, og vi har ikke rukket å etablere en metodikk for å beregne klimarelatert andel av premien for alle de aktuelle forsikringskategoriene i etterkant av dette. I rapporteringen av premieinntekt som omfattes av taksonomien for 2024 inkluderer vi derfor bare naturskadepremien, som dekker en rekke skadeårsaker nevnt i taksonomiforordningens oversikt over klimarelaterte hendelser.

Det er en rekke kriterier på ulike nivå som må oppfylles for at premieinntekt skal kunne regnes som forenelig med taksonomien. Noen av kriteriene retter seg mot prisingsmodeller og vilkår for forsikringsproduktene, og noen kriterier svares ut på overordnet nivå for selskapet som helhet. Felles for kriteriene er at de har som hensikt å innrette skadeforsikringsaktiviteten slik at den bidrar til å styrke samfunnets tilpasning til et endret klima.

Vår vurdering er at vi oppfyller de mer overordnede kriteriene. Blant annet har vi et omfattende program for skadeforebygging, særlig rettet mot kunder i offentlig sektor og bedriftsmarkedet. Vi tilbyr forsikringsdekninger for de fleste natur- og klimarelaterte skader kundene våre kan oppleve i dag, og vi vurderer fortløpende behovet for nye eller utvidede dekninger. Vi legger stor vekt på å yte god og effektiv bistand til kundene våre når de opplever skade, noe som bekreftes i de gode resultatene vi har i tilfredsundersøkelser etter skadeoppgjørprosesser. Videre deler vi skadedata fra natur- og vannrelaterte skader med kommuner og andre relevante myndigheter i samarbeid med Finans Norge, slik at de som har ansvar for regulering, klimatilpasning og opprustning av offentlig infrastruktur kan bruke det historiske skadebildet i beslutningsprosesser.

Vær- og klimarelatert risiko inngår i selskapets samlede risikovurderinger. Gjennom skadehistorikk preger slik risiko også premiefastsettelsen til hver enkelt kunde.

I 2024 har vi arbeidet med flere tiltak som også bidrar til å svare ut kriteriene som retter seg mot de enkelte forsikringsproduktene. Vi styrker klimarisikovurderingen på objektnivå gjennom å integrere en overvannsfaktor i tariffen for viktige eiendomsprodukter fra 1. januar 2025. Arbeidet med klimarisikoplanlegging gjøres i sammenheng med et mer omfattende produktutviklingsløp som skal resultere i at klimarisiko og bærekraft i større grad skal prege sentrale forsikringsprodukter.

Siden de nevnte vilkårs- og tariffendringene for enkeltprodukter først trer i kraft 1. januar 2025, vurderer vi at ingen av våre forsikringsprodukter oppfyller alle de tekniske kriteriene for skadeforsikring i EU-

taksonomien ved utgangen av rapporteringsåret 2024. Vi forholder oss til veiledningen om at bare klimarelatert andel av premieinntektene skal tas med i beregningen i premieinntekt som er forenelig med taksonomien. Dette får likevel ingen praktisk betydning for beregningen for dette rapporteringsåret. Andelen forsikringsinntekt som er forenelig med taksonomien settes til 0 for 2024.

KLP-konsernet

For konsernet rapporterer vi andelen inntekter som er omfattet av og forenelig med kriteriene i taksonomien. Taksonomibrøken blir utregnet basert på «mixed-group table» i appendix II fra commission note (2024/6691).

KLP-konsernets taksonomibrøker og tilhørende taksonomitabeller er basert på taksonomibrøker for henholdsvis morselskapet og datterselskapene. Disse vil bli presentert hver for seg i dette kapitlet.

Eiendelene som inngår i konsernbrøken er beregnet basert på mor- og datterselskapenes økonomiske aktiviteter. For å beregne hvor stor andel som hver økonomisk aktivitet skal vektlegges i konsernets grønne brøk, benytter vi forholdet mellom inntektene for hver aktivitet, opp mot konsernets totale inntekter.

Obligatoriske taksonomitabeller

Mixed-group table 2024						
	Revenue	Proportion of total group revenue (A)	KPI turnover based (B)	KPI CapEx based (C)	KPI turnover based weighted (A*B)	KPI CapEx based weighted (A*C)
A. Financial activities	42 516 967 392	88 %				
Livsforsikring*	36 766 972 202	76 %	2,2 %	2,7 %	1,7 %	2,0 %
Banken	2 648 902 330	5 %	4,0 %	4,0 %	0,2 %	0,2 %
Skadeforsikring**	3 067 681 324	6 %	0,4 %	0,5 %	0,0 %	0,0 %
Kapitalforvaltning	33 411 536	0 %	3,2 %	3,4 %	0,0 %	0,0 %
B. Non-financial activities	5 914 971 596	12 %				
Eiendom	5 914 971 596	12 %	27 %	0 %	3,3 %	0,0 %
Total revenue on the group	48 431 938 988	100 %				
					Average KPI turnover based	Average KPI CapEx based
Average KPI of the Group					5,3 %	2,3 %

*Eiendomsinvesteringene og investeringer i datterselskapene inngår ikke i brøken for Livsforsikring i mixed-group table.

**Brøken til Skadeforsikring er vektet i henhold til hvor stor andel av de forenlige inntektene fra Skadeforsikrings investeringsportefølje er, sammenlignet mot totale inntekter.

KLP

Morselskapet KLP (livselskapet) skal rapportere andelen av investeringer som er omfattet av og forenelig med kriteriene i taksonomien. Dette er beskrevet i artikkel 6 og annekse IX i utfyllende bestemmelser til taksonomiforordningen (EU 2021/2178) om rapporteringskrav for forsikring og reassurance.

Eiendelene som inngår i telleren i KLPs taksonomibrøk er:

- **Eiendomsinvesteringer.** For investeringseiendom har vi brukt brøken fra leieinntekter fra byggene. Vi har regnet KLPs verdi av omfattede og forenlige eiendomsinvesteringer som brøkene ganget med balanseverdien av eiendomsinvesteringer.
- **Utlån.** Her inngår lånekategoriene «boliglån» og «grønne lån til kommuner og fylkeskommuner» på KLPs balanse.
- **Verdipapirinvesteringer.** Alle verdipapirinvesteringer på KLPs balanse inngår i vurderingen.
- **Eierandeler i datterselskapene.** For å beregne verdien fra eierskap i datterselskapene som skal inngå i telleren til KLP har vi brukt døtrenes egne brøker og multiplisert med balanseverdien av datterselskapene:
 - For KLP Banken har vi brukt bankkonsernets grønne brøk (GAR).
 - For KLP Skadeforsikring har vi brukt selskapets brøk for forsikringsinntekter, siden dette gir det best beskrivende bildet av selskapets virksomhet.
 - For KLP Kapitalforvaltning har vi brukt selskapets brøk, som kun inkluderer forvaltningskapital på KLP Kapitalforvaltnings egen balanse og ekskluderer KLPs og eksterne kunders forvaltningsmidler.

Obligatoriske taksonomitabeller

Investeringer

Andel i prosent		Verdi i millioner kroner	
Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vektorer for investeringer i foretak		Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vektorer for investeringer i foretak	
Basert på omsetning	5,12 %	Basert på omsetning	42 181
Basert på investeringsutgifter	2,35 %	Basert på investeringsutgifter	19 260
Prosentdelen av eiendelene som dekkes av KPI-en, i forhold til forsikrings- eller gjenforsikringsforetakenes samlede investeringer (samlede eiendeler under forvaltning). Unntatt investeringer i offentlige enheter.	95,42 %	Pengeverdien av eiendelene som dekkes av KPI-en. Unntatt investeringer i offentlige enheter.	824 368
Andre tilleggsopplysninger: spesifikasjon av nevneren i KPI-en			
Prosentdelen av derivater i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en. Dekningsgrad	-0,53 %	Derivatenes verdi i pengebelp.	-4 387
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU	
For ikke-finansielle foretak	30,50 %	For ikke-finansielle foretak	251 425
For finansielle foretak	2,66 %	For finansielle foretak	21 948
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak fra land utenfor EU som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak fra land utenfor EU som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU	
For ikke-finansielle foretak	17,19 %	For ikke-finansielle foretak	141 726
For finansielle foretak	7,90 %	For finansielle foretak	65 104
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU	
For ikke-finansielle foretak	17,23 %	For ikke-finansielle foretak	142 076
For finansielle foretak	10,54 %	For finansielle foretak	86 874

Andel i prosent		Verdi i millioner kroner	
Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vektorer for investeringer i foretak		Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vektorer for investeringer i foretak	
Andelen eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	14,51 %	Verdien av eksponeringer mot andre motparter	119 600
Andel av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter	100,00 %	Verdien av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter	824 368
Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	63,75 %	Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien	525 523
Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er taksonomiforenlige, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	31,13 %	Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er taksonomiforenlige	256 664
Andre tilleggsopplysninger: spesifikasjon av telleren i KPI-en			
Andelen taksonomiforenlige eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av taksonomiforenlige eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU	
<i>For ikke-finansielle foretak</i>		<i>For ikke-finansielle foretak</i>	
Basert på omsetning	1,84 %	Basert på omsetning	15 183
Basert på investeringsutgifter	2,33 %	Basert på investeringsutgifter	19 249
<i>For finansielle foretak</i>		<i>For finansielle foretak</i>	
Basert på omsetning	0,02 %	Basert på omsetning	194
Basert på investeringsutgifter	0,00 %	Basert på investeringsutgifter	19
Andel av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter		Verdien av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter	
Basert på omsetning	1,86 %	Basert på omsetning	15 321
Basert på investeringsutgifter	2,35 %	Basert på investeringsutgifter	19 366
Andelen taksonomiforenlige eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av taksonomiforenlige eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	
Basert på omsetning	0,01 %	Basert på omsetning	69
Basert på investeringsutgifter	0,01 %	Basert på investeringsutgifter	113

		Andel i prosent		Verdi i millioner kroner	
Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vektorer for investeringer i foretak			Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vektorer for investeringer i foretak		
Spesifikasjon av telleren i KPI-en etter miljømål					
Taksonomiforenlige aktiviteter – forutsatt at aktivitetene vurderes til ikke å være til betydelig skade (DNSH), og de sosiale garantiene vurderes som positive					
1) Begrensning av klimaendringer	Omsetning	5,10 %	Omstillingsaktiviteter	0,12 %	
			Muliggjørende aktiviteter	0,76 %	
	Investeringsutgifter	2,34 %	Omstillingsaktiviteter	0,16 %	
			Muliggjørende aktiviteter	1,12 %	
2) Tilpasning til klimaendringer	Omsetning	0,01 %	Omstillingsaktiviteter	0,00 %	
			Muliggjørende aktiviteter	0,00 %	
	Investeringsutgifter	0,01 %	Omstillingsaktiviteter	0,00 %	
			Muliggjørende aktiviteter	0,00 %	
3) Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser	Omsetning	0,00 %	Muliggjørende aktiviteter	0,00 %	
	Investeringsutgifter	0,00 %			
4) Omstilling til en sirkulær økonomi	Omsetning	0,00 %	Muliggjørende aktiviteter	0,00 %	
	Investeringsutgifter	0,00 %			
5) Forebygging og begrensning av forurensning	Omsetning	0,00 %	Muliggjørende aktiviteter	0,00 %	
	Investeringsutgifter	0,00 %			
6) Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer	Omsetning	0,00 %	Muliggjørende aktiviteter	0,00 %	
	Investeringsutgifter	0,00 %			

Gass og kjernekraft

Templates for gass og kjernekraft er beregnet for KLP og KLP Skadeforsikring samlet, som begge rapporterer som forsikringsselskaper.

Template 1 - inntekter

Nuclear energy related activities		
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	YES
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	YES
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	YES
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	YES
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	YES
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	YES

Template 2 - inntekter

Economic activities		Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	3 256 540	0,00 %	3 256 540	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	210 001 193	0,04 %	210 001 193	0,04 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	7 613 642 781	1,53 %	7 613 642 440	1,53 %	341	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	20 379	0,00 %	20 379	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity EN 3 EN referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	73 029 781	0,01 %	40 594 121	0,01 %	32 435 660	0,01 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	3 654 079	0,00 %	3 654 079	0,00 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	7 647 663 584	0,89 %	7 418 233 677	0,86 %	229 429 908	0,03 %
8.	Total applicable KPI	15 551 268 338	2,47 %	15 289 402 429	2,44 %	261 865 908	0,03 %

Template 3 - inntekter

Economic activities		Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	25 949	0,00 %	25 949	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 EN 4 EN of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	109 035 748	0,70 %	109 035 748	0,70 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	1 125 057 262	7,23 %	1 125 057 262	7,23 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	74 280	0,00 %	74 280	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	7 440 844	0,05 %	3 752 597	0,02 %	3 688 247	0,02 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	299 603	0,00 %	299 603	0,00 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the numerator of the applicable KPI	14 309 334 652	92,01 %	11 140 536 280	71,64 %	3 168 798 372	20,38 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-aligned economic activities in the numerator of the applicable KPI	15 551 268 338	100,00 %	12 378 781 719	79,60 %	3 172 486 619	20,40 %

Template 4 - inntekter

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1 699 836	0,00 %	1 699 836	0	0	0
2.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1 828 987	0,00 %	1 828 987	0	0	0
3.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	5 492 597	0,00 %	5 492 597	0	0	0
4.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	2 727 915 046	0,53 %	2 727 914 940	0	106	0
5.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	6 564 004 879	1,24 %	6 531 569 220	0	32 435 659	0
6.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated EN 6 EN Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	289 026 738	0,06 %	289 026 738	0	0	0
7.	Amount and proportion of other taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	170 830 628 374	26,83 %	169 149 615 090	26,57 %	1 681 013 284	0,27 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy eligible but not taxonomy-aligned economic activities in the denominator of the applicable KPI	180 420 596 457	28,67 %	178 707 147 408	28,40 %	1 713 449 049	0,27 %

Template 5 - inntekter

	Economic activities	Amount	Percentage
1.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 1 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	183 962	0,00 %
2.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 2 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	4 376 789	0,00 %
3.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 3 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	150 731 146	0,04 %
4.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 4 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	75 711	0,00 %
5.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 5 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of EN 7 EN the applicable KPI	32 374 038	0,01 %
6.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 6 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	184 022	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-noneligible economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	433 140 651 761	68,81 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-noneligible economic activities in the denominator of the applicable KPI	433 328 577 429	68,86 %

Template 1 - investeringskostnader

Nuclear energy related activities		
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	YES
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	YES
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	YES
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	YES
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	YES
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	YES

Template 2 - investeringskostnader

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	222 061	0,00 %	222 061	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	3 628 238 289	0,70 %	3 628 238 289	0,70 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1 832 115 345	0,42 %	1 832 115 345	0,42 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	641 078	0,00 %	641 078	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity EN 3 EN referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	32 683 552	0,01 %	32 683 552	0,01 %	0	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	44 242 688	0,01 %	44 242 688	0,01 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	14 102 162 343	1,99 %	14 102 162 343	1,99 %	0	0,00 %
8.	Total applicable KPI	19 640 305 355	3,12 %	19 640 305 355	3,12 %	0	0,00 %

Template 3 - investeringskostnader

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	62 803	0,00 %	62 803	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 EN 4 EN of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	2 406 078 276	12,25 %	2 406 078 276	12,25 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	1 940 157 337	9,88 %	1 940 157 337	9,88 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	669 504	0,00 %	669 504	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	3 156 500	0,02 %	3 156 500	0,02 %	0	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	438 120	0,00 %	437 952	0,00 %	168	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the numerator of the applicable KPI	15 289 742 816	77,85 %	11 071 973 697	77,85 %	4 217 769 119	0,00 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-aligned economic activities in the numerator of the applicable KPI	19 640 305 355	100,00 %	15 422 536 068	100,00 %	4 217 769 287	0,00 %

Template 4 - investeringskostnader

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	473 622	0,00 %	473 622	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	274	0,00 %	274	0,00 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1 395 456	0,00 %	1 395 456	0,00 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	75 390 518	0,02 %	82 296 249	0,02 %	539 270	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	4 325 388 897	0,83 %	4 317 383 729	0,83 %	0	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated EN 6 EN Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	541 456 043	0,12 %	541 451 015	0,12 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	13 566 303 335	6,25 %	13 454 842 377	6,19 %	129 005 399	0,06 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy eligible but not taxonomy-aligned economic activities in the denominator of the applicable KPI	45 445 496 251	7,22 %	45 315 951 582	7,16 %	129 544 669	0,06 %

Template 5 - investeringskostnader

	Economic activities	Amount	Percentage
1.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 1 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	2	0,00 %
2.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 2 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	227 404 804	0,12 %
3.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 3 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	71 518 776	0,02 %
4.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 4 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	6 365	0,00 %
5.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 5 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of EN 7 EN the applicable KPI	32 516 398	0,01 %
6.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 6 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	66	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-noneligible economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	9 569 223 279	89,51 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-noneligible economic activities in the denominator of the applicable KPI	564 214 640 617	89,66 %

KLP Kapitalforvaltning

For KLP Kapitalforvaltning rapporterer vi andelen av forvaltningskapitalen som er omfattet av og forenlig med kriteriene i taksonomien. Dette er beskrevet i artikkel 3 og annekks III (annekks IV for taksonomitabell) og i utfyllende bestemmelser til taksonomiforordningen (EU 2021/2178) om rapporteringskrav for kapitalforvaltere. Taksonomibrøken for KLP Kapitalforvaltning baserer seg på eiendelenene i datterselskapets egen balanse.

	Andel i prosent	Verdi i millioner kroner
Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vekt for investeringer i foretak:		Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vekt for investeringer i foretak:
Basert på omsetning	3,2 %	Basert på omsetning 19
Basert på investeringsutgifter	3,4 %	Basert på investeringsutgifter 20
Prosentdelen av eiendelene som dekkes av KPI-en, i forhold til alle investeringer (samlede eiendeler under forvaltning). Unntatt investeringer i offentlige enheter.	100,0 %	Pengeverdien av eiendelene som dekkes av KPI-en. Unntatt investeringer i offentlige enheter. 584
Andre tilleggsopplysninger: spesifikasjon av nevneren i KPI-en		
Prosentdelen av derivater i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en. Dekningsgrad	0,0 %	Derivatenes verdi i pengebøp. 0
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU
For ikke-finansielle foretak	24,1 %	For ikke-finansielle foretak 141
For finansielle foretak	4,3 %	For finansielle foretak 25
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak fra land utenfor EU som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak fra land utenfor EU som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU
For ikke-finansielle foretak	4,7 %	For ikke-finansielle foretak 27
For finansielle foretak	1,2 %	For finansielle foretak 7
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU
For ikke-finansielle foretak	20,1 %	For ikke-finansielle foretak 117

Andel i prosent		Verdi i millioner kroner	
Det vektede gjennomsnittet av verdien av alle investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vektorer for investeringer i foretak:		Det vektede gjennomsnittet av verdien av alle investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vektorer for investeringer i foretak:	
For finansielle foretak	43,1 %	For finansielle foretak	252
Andelen eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	2,6 %	Verdien av eksponeringer mot andre motparter	15
Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	88,9 %	Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien	519
Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er taksonomiforenlige, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	7,3 %	Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er taksonomiforenlige	46

Andre tilleggsopplysninger: spesifikasjon av telleren i KPI-en			
Andelen taksonomiforenlige eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av taksonomiforenlige eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU	
<i>For ikke-finansielle foretak</i>		<i>For ikke-finansielle foretak</i>	
Basert på omsetning	3,2 %	Basert på omsetning	19
Basert på investeringsutgifter	3,4 %	Basert på investeringsutgifter	20
<i>For finansielle foretak</i>		<i>For finansielle foretak</i>	
Basert på omsetning	0,0 %	Basert på omsetning	0
Basert på investeringsutgifter	0,0 %	Basert på investeringsutgifter	0
Andelen taksonomiforenlige eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av taksonomiforenlige eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	
Basert på omsetning	0,0 %	Basert på omsetning	0
Basert på investeringsutgifter	0,0 %	Basert på investeringsutgifter	0

Spesifikasjon av telleren i KPI-en etter miljømål				
Taksonomiforenlige aktiviteter – forutsatt at aktivitetene vurderes til ikke å være til betydelig skade (DNSH), og de sosiale garantiene vurderes som positive				
1) Begrensning av klimaendringer	Omsetning	3,2 %	Omstillingsaktiviteter	0,3 %
	Investeringsutgifter	3,4 %	Muliggjørende aktiviteter	0,9 %
2) Tilpasning til klimaendringer	Omsetning	0,0 %	Omstillingsaktiviteter	0,4 %
			Muliggjørende aktiviteter	1,3 %
	Investeringsutgifter	0,0 %	Omstillingsaktiviteter	0,0 %
			Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
3) Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		
4) Omstilling til en sirkulær økonomi	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		
5) Forebygging og begrensning av forurensning	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		
6) Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		

Gass og kjernekraft

Template 1 – inntekter

Nuclear energy related activities		
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	YES
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	YES
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	YES
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	YES
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	YES
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	YES

Template 2 – inntekter

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	4	0,00 %	4	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	5 320	0,00 %	5 320	0,00 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	194 079	0,03 %	194 079	0,03 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity EN 3 EN referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	64	0,00 %	27	0,00 %	37	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	18 635 859	3,19 %	18 635 552	3,19 %	306	0,00 %
8.	Total applicable KPI	18 835 325	3,22 %	18 834 982	3,22 %	343	0,00 %

Template 3 – inntekter

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 EN 4 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	2 659	0,00 %	2 659	0,00 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	14 877	0,08 %	14 878	0,00 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	1	0,00 %	1	0,00 %	4	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the numerator of the applicable KPI	18 817 788	100,00 %	18 774 612	99,99 %	43 176	0,01 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-aligned economic activities in the numerator of the applicable KPI	18 835 325	100,00 %	18 792 149	99,99 %	43 180	0,01 %

Template 4 – inntekter

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	2	0,00 %	2	0	0	0
2.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	2	0,00 %	2	0	0	0
3.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	3	0,00 %	3	0	0	0
4.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	61 172	0,01 %	61 172	0	0	0
5.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	164 890	0,03 %	164 853	0	37	0
6.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated EN 6 EN Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0	0	0
7.	Amount and proportion of other taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	46 024 017	7,88 %	46 023 695	7,88 %	323	0,00 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy eligible but not taxonomy-aligned economic activities in the denominator of the applicable KPI	46 250 086	7,92 %	46 249 727	7,92 %	359	0,00 %

Template 5 – inntekter

	Economic activities	Amount	Percentage
1.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 1 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 2 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 3 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1	0,00 %
4.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 4 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 5 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of EN 7 EN the applicable KPI	36	0,00 %
6.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 6 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-noneligible economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	519 201 449	88,86 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-noneligible economic activities in the denominator of the applicable KPI	519 201 487	88,86 %

Template 1 – investeringskostnader

Nuclear energy related activities		
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	YES
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	YES
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	YES
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	YES
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	YES
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	YES

Template 2 – investeringskostnader

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	93 061	0,02 %	93 061	0,02 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	42 539	0,01 %	42 539	0,01 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	4	0,00 %	4	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity EN 3 EN referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	36	0,00 %	36	0,00 %	0	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	3	0,00 %	3	0,00 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	19 993 946	3,42 %	19 993 639	3,42 %	307	0,00 %
8.	Total applicable KPI	20 129 590	3,45 %	20 129 283	3,45 %	307	0,00 %

Template 3 - investeringskostnader

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 EN 4 EN of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	62 159	0,01 %	62 159	0,01 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	40 488	0,01 %	40 488	0,01 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	2	0,00 %	2	0,00 %	0	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the numerator of the applicable KPI	1	0,00 %	1	0,00 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the numerator of the applicable KPI	20 026 941	100,00 %	20 026 621	99,98 %	321	0,00 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-aligned economic activities in the numerator of the applicable KPI	20 129 590	100,00 %	20 129 590	100,00 %	321	0,00 %

Template 4 – investeringskostnader

	Economic activities	Amount and proportion					
		CCM + CCA		Climate change mitigation (CCM)		Climate change adaptation (CCA)	
		Amount	%	Amount	%	Amount	%
1.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1	0,00 %	1	0,00 %	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1	0,00 %	1	0,00 %	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1	0,00 %	1	0,00 %	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	93 079	0,02 %	93 079	0,02 %	0	0,00 %
6.	Amount and proportion of taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activity referred to in Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated EN 6 EN Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	1	0,00 %	1	0,00 %	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-eligible but not taxonomy-aligned economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	20 860 873	3,57 %	20 860 552	3,57 %	321	0,00 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy eligible but not taxonomy-aligned economic activities in the denominator of the applicable KPI	20 953 954	3,59 %	20 953 634	3,59 %	321	0,00 %

Template 5 – investeringskostnader

	Economic activities	Amount	Percentage
1.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 1 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.26 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
2.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 2 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.27 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
3.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 3 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.28 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
4.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 4 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.29 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
5.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 5 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.30 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of EN 7 EN the applicable KPI	37	0,00 %
6.	Amount and proportion of economic activity referred to in row 6 of Template 1 that is taxonomy-non-eligible in accordance with Section 4.31 of Annexes I and II to Delegated Regulation 2021/2139 in the denominator of the applicable KPI	0	0,00 %
7.	Amount and proportion of other taxonomy-noneligible economic activities not referred to in rows 1 to 6 above in the denominator of the applicable KPI	543 203 317	92,97 %
8.	Total amount and proportion of taxonomy-noneligible economic activities in the denominator of the applicable KPI	543 203 354	92,97 %

KLP Eiendom

KLP Eiendom er et ikke-finansielt selskap som driver med kjøp, salg, eie og forvaltning av eiendom.

For KLP Eiendom rapporterer vi andelen av inntekter, kapitalutgifter og driftsutgifter som er omfattet av og forenlige med i kriteriene i taksonomien. Dette er beskrevet i artikkel 2 i taksonomiforordningen (EU direktiv 2021/2178) om rapporteringskrav for ikke-finansielle selskaper og anneks I.

Rapporteringen omfatter hele eiendomsporteføljen, uavhengig av eierskap innad i KLP-konsernet (KLPs selskapskapital, KLPs kollektivportefølje, KLP Skadeforsikring). Den omfatter ikke eiendomsfond som forvaltes av eksterne forvaltere og som er investeringer ført på KLPs balanse.

Leieinntekter

Økonomisk aktivitet (1)	Kode (2)	Absolutt omsetning i mill. NOK (3)	Andel av omsetningen 2024, (4)	Kriterier for vesentlig bidrag						Kriterier mht. at aktiviteten ikke er til betydelig skade (DNSH)							Andel av taksonomiforenlige (A.1) eller -omfattet (A.2) omsetning, 2023 (18)	Kategori (muliggjørende aktivitet) (19)	Kategori omstillingsaktivitet (20)
				Begrensning av klimaendringer (5)	Tilpasning til klimaendringer (6)	Vann- og havressurser (7)	Forurensning (8)	Sirkulær økonomi (9)	Biologisk mangfold og økosystemer (10)	Begrensning av klimaendringer (11)	Tilpasning til klimaendringer (12)	Vann- og havressurser (13)	Forurensning (14)	Sirkulær økonomi (15)	Biologisk mangfold og økosystemer (16)	Minstegarantier (17)			
A. AKTIVITETER SOM ER OMFATTET AV TAKSONOMIEN																			
A.1. Miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige) aktiviteter																			
Acquisition and ownership of buildings	CCM 7.7	1 350	27,3 %	100,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	35,0 %		
Omsetning for miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige) aktiviteter (A.1)		1 350	27,3 %	100,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	35,0 %		
Hvorav muliggjørende			100,0 %	100,0 %															
Hvorav omstilling			0 %	0 %															
A.2 Aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er miljømessig bærekraftige (ikke taksonomiforenlige aktiviteter)																			
Acquisition and ownership of buildings	CCM 7.7	3 514	71,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								63,0 %		
Omsetning for aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er miljømessig bærekraftige (ikke taksonomiforenlige aktiviteter) (A.2)		3 514	71,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								63,0 %		
Omsetning fra aktiviteter som er omfattet av taksonomien (A.1 + A.2)		4 864	98,3 %	100,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								98,0 %		
B. AKTIVITETER SOM IKKE ER OMFATTET AV TAKSONOMIEN																			
Omsetning for aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien (B)		83	1,7 %																
Sum (A + B)		4 947	100,0 %																

Investeringsutgifter

Økonomisk aktivitet (1)	Kode (2)	Absolutt investeringsutgifter i mill. NOK (3)	Andel av investeringsutgifter, 2024 (4)	Kriterier for vesentlig bidrag						Kriterier mht. at aktiviteten ikke er til betydelig skade (DNSH)							Andel av taksonomiforenlige (A.1) eller -omfattede (A.2) investeringsutgifter, 2023 (18)	Kategori (muliggjørende aktivitet) (19)	Kategori omstillingsaktivitet (20)
				Begrensning av klimaendringer (5)	Tilpasning til klimaendringer (6)	Vann- og havressurser (7)	Forurensning (8)	Sirkulær økonomi (9)	Biologisk mangfold og økosystemer (10)	Begrensning av klimaendringer (11)	Tilpasning til klimaendringer (12)	Vann- og havressurser (13)	Forurensning (14)	Sirkulær økonomi (15)	Biologisk mangfold og økosystemer (16)	Minstegarantier (17)			
A. AKTIVITETER SOM ER OMFATTET AV TAKSONOMIEN																			
A.1. Miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige) aktiviteter																			
Acquisition and ownership of buildings	CCM 7.7	0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	0,0 %		
Investeringsutgifter til miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige) aktiviteter (A.1)		0	0,0 %	0,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	0,0 %		
Hvorav muliggjørende																			
Hvorav omstilling																			
A.2 Aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er miljømessig bærekraftige (ikke taksonomiforenlige aktiviteter)																			
Construction of buildings	CCM 7.1	0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL										
Renovation of buildings	CCM 7.2	0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL										
Acquisition and ownership of buildings	CCM 7.7	0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								0,0 %		
Investeringsutgifter til aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er miljømessig bærekraftige (ikke taksonomiforenlige aktiviteter) (A.2)		0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								0,0 %		
Investeringsutgifter til aktiviteter som er omfattet av taksonomien (A.1 + A.2)		0	0,0 %	100,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								0,0 %		
B. AKTIVITETER SOM IKKE ER OMFATTET AV TAKSONOMIEN																			
Investeringsutgifter til aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien (B)		4 589	100,0 %																
Totalt		4 589	100,0 %																

Driftsutgifter

Økonomisk aktivitet (1)	Kode (2)	Absolutt driftsutgifter i mill. NOK (3)	Andel av driftsutgifter, 2024 (4)	Kriterier for vesentlig bidrag						Kriterier mht. at aktiviteten ikke er til betydelig skade (DNSH)							Andel av taksonomiforenlige (A.1) eller -omfattede (A.2) investeringsutgifter, 2024 (18)	Kategori (muliggjørende aktivitet) (19)	Kategori omstillingsaktivitet (20)
				Begrensning av klimaendringer (5)	Tilpasning til klimaendringer (6)	Vann- og havressurser (7)	Forurensning (8)	Sirkulær økonomi (9)	Biologisk mangfold og økosystemer (10)	Begrensning av klimaendringer (11)	Tilpasning til klimaendringer (12)	Vann- og havressurser (13)	Forurensning (14)	Sirkulær økonomi (15)	Biologisk mangfold og økosystemer (16)	Minstegarantier (17)			
A. AKTIVITETER SOM ER OMFATTET AV TAKSONOMIEN																			
A.1. Miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige) aktiviteter																			
Acquisition and ownership of buildings	CCM 7.7	0	0,0 %	100,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	0,0 %		
Driftsutgifter til miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige) aktiviteter (A.1)		0	0,0 %	100,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL	Y	0,0 %		
Hvorav muliggjørende																			
Hvorav omstilling																			
A.2 Aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er miljømessig bærekraftige (ikke taksonomiforenlige aktiviteter)																			
Installation and operation of energy efficiency equipment	CCM 7.3	0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL										
Installation, maintenance and repair of instruments and devices for measuring, regulation and controlling energy performance of buildings	CCM 7.5	0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL										
Acquisition and ownership of buildings	CCM 7.7	0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								0,0 %		
Driftsutgifter til aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er miljømessig bærekraftige (ikke taksonomiforenlige aktiviteter) (A.2)		0	0,0 %	N	N	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								0,0 %		
Driftsutgifter til aktiviteter som er omfattet av taksonomien (A.1 + A.2)		0	0,0 %	100,0 %	0,0 %	N/EL	N/EL	N/EL	N/EL								0,0 %		
B. AKTIVITETER SOM IKKE ER OMFATTET AV TAKSONOMIEN																			
Driftsutgifter til aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien (B)		278	100,0 %																
Totalt		278	100,0 %																

Gass og kjernekraft

Template 1 – gjelder for både inntekter og investeringskostnader

Nuclear energy related activities		
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	No
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	No
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	No
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	No
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	No
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	No

KLP Banken

For KLP Banken rapporterer vi andelen av eiendeler som er omfattet av og forenlig med kriteriene i taksonomien. Dette er beskrevet i artikkel 4 og annekset V i utfyllende bestemmelser til taksonomiforordningen (EU direktiv 2021/2178) om rapporteringskrav for kredittinstitusjoner. KLP Bankens taksonomibrøk omfatter utlån og verdipapirinvesteringer. KLP Banken har ikke eksponering mot kjernekraft eller fossil gass i sine utlån og vil dermed kun rapportere på template 1 basert på (EU direktiv 2021/2178) annekset XII.

Obligatoriske taksonomitabeller

Malnr.	Betegnelse
0	Sammendrag av KPI-er
1	Eiendeler som inngår i beregningen av GAR
2	GAR – sektoropplysninger
3	GAR – KPI for beholdninger
4	GAR – KPI for strømmer
5	KPI for eksponeringer utenfor balansen
6	KPI for gebyr- og provisjonsinntekter fra andre tjenester enn utlån og kapitalforvaltning
7	KPI for handelsporteføljen

Sammendrag

		Sum miljømessig bærekraftige eiendeler	KPI****	KPI*****	Dekningsgrad i % (av samlede eiendeler)***	% av eiendeler som ikke er tatt med i telleren i GAR (artikkel 7 nr. 2 og 3 og avsnitt 1.1.2 i vedlegg V)	% av eiendeler som ikke er tatt med i nevneren i GAR (artikkel 7 nr. 1 og avsnitt 1.2.4 i vedlegg V)
Hoved-KPI	Grønn brøk (GAR) for beholdninger	2 039 565	4,0 %	4,0 %	98,6 %	37,7 %	1,4 %
		Sum miljømessig bærekraftige aktiviteter	KPI	KPI	Dekningsgrad i % (av samlede eiendeler)***	% av eiendeler som ikke er tatt med i telleren i GAR (artikkel 7 nr. 2 og 3 og avsnitt 1.1.2 i vedlegg V)	% av eiendeler som ikke er tatt med i nevneren i GAR (artikkel 7 nr. 1 og avsnitt 1.2.4 i vedlegg V)
<i>Andre KPI-er</i>	<i>Grønn brøk (strømmer)</i>	502 546	1,0 %	1,0 %	1,0 %	0 %	0 %
	<i>Handelsportefølje*</i>	I/A					
	<i>Finansielle garantier</i>	I/A					
	<i>Eiendeler under forvaltning</i>	I/A					
	<i>Gebyr- og provisjonsinntekter**</i>	I/A					

2024																																				
Tusen kroner	Samlet brutto balanseført verdi	Begrensning av klimaendringer (CCM)						Tilpasning til klimaendringer (CCA)			Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann-og havressurser (WTR)			Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)			Forebygging og begrensnings av forurensning (PPC)			Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)			SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)													
		Hvorav mot taksonomirelevante sektorer (omfattet av taksonomien)						Hvorav mot taksonomirelevante sektorer (omfattet av taksonomien)			Hvorav mot taksonomirelevante sektorer (omfattet av taksonomien)			Hvorav mot taksonomirelevante sektorer (omfattet av taksonomien)			Hvorav mot taksonomirelevante sektorer (omfattet av taksonomien)			Hvorav mot taksonomirelevante sektorer (omfattet av taksonomien)			Hvorav mot taksonomirelevante sektorer (omfattet av taksonomien)													
		Hvorav miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige)						Hvorav miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige)			Hvorav miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige)			Hvorav miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige)			Hvorav miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige)			Hvorav miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige)			Hvorav miljømessig bærekraftige (taksonomiforenlige)													
			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling /tilpasning	Hvorav muliggjørende			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling /tilpasning	Hvorav muliggjørende			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling /tilpasning	Hvorav muliggjørende			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling /tilpasning	Hvorav muliggjørende			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling /tilpasning	Hvorav muliggjørende			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling /tilpasning	Hvorav muliggjørende	
GAR – dekkede eiendeler i både teller og nevner																																				
40	Motparter fra land utenfor EU som ikke er omfattet av opplysningsplikten i direktivet om ikke-finansiell rapportering																																			
41	Lån og forskudd																																			
42	Gjeldsinstrumenter																																			
43	Egenkapitalinstrumenter	1 853																																		
44	Derivater	83 852																																		
45	Interbanklån på anfordring																																			
46	Kontanter og kontantrelaterte eiendeler																																			
47	Andre eiendeler (f.eks. goodwill, varer osv.)	28 607																																		
48	Samlet GAR for eiendeler	51 096 939	24 230 298	2 039 565	2 039 565	2 039 565																														0
49	Andre eiendeler som ikke inngår i beregningen av GAR																																			
50	Sentralmyndigheter og overnasjonale utstedere	237 846																																		
51	Eksponeringer mot sentralbanker	467 829																																		
52	Handelsportefølje																																			
53	Samlede eiendeler	51 802 614																																		
Eksponeringer utenfor balansen – Foretak som er omfattet av opplysningsplikten i direktivet om ikke-finansiell rapportering																																				
54	Finansielle garantier																																			
55	Eiendeler under forvaltning																																			
56	hvorav gjeldsinstrumenter																																			
57	hvorav egenkapitalinstrumenter																																			

2. GAR - sektoropplysninger

Spesifisering etter sektor – firesifret nivå i NACE-klassifiseringen (Kode og betegnelse)	Begrensning av klimaendringer (CCM)				Tilpasning til klimaendringer (CCA)				Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann-og havressurser (WTR)				Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)				Forebygging og begrenning av forurensning (PPC)				Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)				SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)			
	Ikke-finansielle foretak (omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering)		SMB-er og andre ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering		Ikke-finansielle foretak (omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering)		SMB-er og andre ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering		Ikke-finansielle foretak (omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering)		SMB-er og andre ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering		Ikke-finansielle foretak (omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering)		SMB-er og andre ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering		Ikke-finansielle foretak (omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering)		SMB-er og andre ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering		Ikke-finansielle foretak (omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering)		SMB-er og andre ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av direktivet om ikke-finansiell rapportering					
	Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi		Brutto balanseført verdi			
	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige (begrensning)	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige	Millioner kroner	Hvorav miljømessig bærekraftige		
1																												
2																												
3																												
4																												

3. GAR – KPI for beholdninger basert på investeringsutgifter (capex)

		2024																							
% i forhold til samlede dekkede eiendeler i nevneren)	Begrensning av klimaendringer (CCM)						Tilpasning til klimaendringer (CCA)			Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser (WTR)			Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)			Forebygging og begrensnings av forurensning (PPC)			Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)			SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)			Andel av totalt samlede dekkede eiendeler
	Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)	Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			
	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	
GAR – dekkede eiendeler i både teller og nevner																									
1	Lån og forskudd, gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter som ikke innehas for handelsformål, og som inngår i beregningen av GAR																								
2	Finansielle foretak																								
3	<i>Kredittinstitusjoner</i>																								
4	Lån og forskudd	2,3 %	0																						
5	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny	12,1 %	0																						
6	Egenkapitalinstrumenter																								
7	<i>Andre finansielle foretak</i>																								
8	hvorav verdipapirforetak																								
9	Lån og forskudd																								
10	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																								
11	Egenkapitalinstrumenter																								
12	<i>hvorav forvaltningsselskaper</i>																								
13	Lån og forskudd																								
14	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																								
15	Egenkapitalinstrumenter																								
16	<i>hvorav forsikringsforetak</i>																								
17	Lån og forskudd																								
18	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																								
19	Egenkapitalinstrumenter																								
20	Ikke-finansielle foretak																								
21	Lån og forskudd																								
22	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																								
23	Egenkapitalinstrumenter																								
24	Husholdninger																								
25	hvorav lån med sikkerhet i boligeiendommer	47,3 %	4,0 %	4,0 %																					
26	hvorav lån til byggrenovering																								
27	hvorav billån																								
28	Finansiering til lokale myndigheter																								
29	Overtatte sikkerheter: bolig- og næringsseiendommer																								
30	Annen finansiering av lokale myndigheter																								
31	Sikkerhet i pant i eiendeler fra: private -og kommersielle faste eiendommer																								
32	Samlet GAR for eiendeler	47,4 %	4,0 %	4,0 %																					

3. GAR – KPI for beholdninger basert på inntekter (turnover)

		2024																								
% (i forhold til samlede dekkede eiendeler i nevneren)		Begrensning av klimaendringer			Tilpasning til klimaendringer			Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser (WTR)			Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)			Forebygging og begrensning av forurensning (PPC)			Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)			SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)						
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)						
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)						
		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Andel av totalt samlede dekkede eiendeler
GAR – dekkede eiendeler i både teller og nevner																										
1	Lån og forskudd, gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter som ikke innehas for handelsformål, og som inngår i beregningen av GAR																									
2	Finansielle foretak																									
3	<i>Kredittinstitusjoner</i>																									
4	Lån og forskudd	2,3 %																								2,3 %
5	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny	12,1 %																								12,1 %
6	Egenkapitalinstrumenter																									
7	<i>Andre finansielle foretak</i>																									
8	hvorav verdipapirforetak																									
9	Lån og forskudd																									
10	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
11	Egenkapitalinstrumenter																									
12	<i>hvorav forvaltningsselskaper</i>																									
13	Lån og forskudd																									
14	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
15	Egenkapitalinstrumenter																									
16	<i>hvorav forsikringsforetak</i>																									
17	Lån og forskudd																									
18	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
19	Egenkapitalinstrumenter																									
20	Ikke-finansielle foretak																									
21	Lån og forskudd																									
22	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
23	Egenkapitalinstrumenter																									
24	Husholdninger																									
25	hvorav lån med sikkerhet i boligeiendommer	47,3 %	4,0 %	4,0 %																						47,3 %
26	hvorav lån til byggrenovering																									
27	hvorav billån																									
28	Finansiering til lokale myndigheter																									
29	Overtatte sikkerheter: bolig- og næringseiendommer																									
30	Annen finansiering av lokale myndigheter																									
31	Sikkerhet i pant i eiendeler fra private- og kommersielle faste eiendommer																									
32	Samlet GAR for eiendeler	47,4 %	4,0 %	4,0 %																						47,4 %

4. GAR – KPI for strømmer basert på investeringsutgifter (capex)

		2024																								
% (i forhold til strømmen av alle eiendeler som omfattes av taksonomien)		Begrensning av klimaendringer			Tilpasning til klimaendringer			Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser (WTR)			Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)			Forebygging og begrensnings av forurensning (PPC)			Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)			SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)						
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)						
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)						
		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Andel av nye totalt samlede dekkede eiendeler
GAR – dekkede eiendeler i både teller og nevner																										
1	Lån og forskudd, gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter som ikke innehas for handelsformål, og som inngår i beregningen av GAR																									
2	Finansielle foretak																									
3	<i>Kredittinstitusjoner</i>																									
4	Lån og forskudd																									
5	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
6	Egenkapitalinstrumenter																									
7	<i>Andre finansielle foretak</i>																									
8	hvorav verdipapirforetak																									
9	Lån og forskudd																									
10	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
11	Egenkapitalinstrumenter																									
12	<i>hvorav forvaltningsselskaper</i>																									
13	Lån og forskudd																									
14	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
15	Egenkapitalinstrumenter																									
16	<i>hvorav forsikringsforetak</i>																									
17	Lån og forskudd																									
18	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
19	Egenkapitalinstrumenter																									
20	Ikke-finansielle foretak																									
21	Lån og forskudd																									
22	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																									
23	Egenkapitalinstrumenter																									
24	Husholdninger																									
25	hvorav lån med sikkerhet i boligeiendommer	5,5 %	0,0 %	0,0 %																						5,5 %
26	hvorav lån til byggrenovering																									0,0 %
27	hvorav billån																									0,0 %
28	Finansiering til lokale myndigheter																									
29	Overtatte sikkerheter: bolig- og næringsseiendommer																									
30	Annen finansiering av lokale myndigheter																									
31	Sikkerhet i pant i eiendeler fra: private -og kommersielle faste eiendommer																									
32	Samlet GAR for eiendeler	5,5 %	0,0 %	0,0 %																						5,5 %

4. GAR – KPI for strømmer basert på inntekter (turnover)

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	2024															
% (i forhold til strømmen av alle eiendeler som omfattes av taksonomien)		Begrensning av klimaendringer			Tilpasning til klimaendringer			Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser (WTR)			Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)			Forebygging og begrenning av forurensning (PPC)			Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)			SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)								
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)								
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)								
			Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav mulig-gjørende	Andel av nye totalt samlede dekkede eiendeler		
1	GAR-dekkede eiendeler som inngår i både teller og nevner																											
1	Lån og forskudd, gjeldsinstrumenter og egenkapitalinstrumenter som ikke innehas for handelsformål, og som inngår i beregningen av GAR																											
2	Finansielle foretak																											
3	<i>Kredittinstitusjoner</i>																											
4	Lån og forskudd																											
5	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																											
6	Egenkapitalinstrumenter																											
7	<i>Andre finansielle foretak</i>																											
8	hvorav verdipapirforetak																											
9	Lån og forskudd																											
10	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																											
11	Egenkapitalinstrumenter																											
12	<i>hvorav forvaltningsselskaper</i>																											
13	Lån og forskudd																											
14	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																											
15	Egenkapitalinstrumenter																											
16	<i>hvorav forsikringsforetak</i>																											
17	Lån og forskudd																											
18	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																											
19	Egenkapitalinstrumenter																											
20	Ikke-finansielle foretak																											
21	Lån og forskudd																											
22	Gjeldsinstrumenter, herunder bruk av proveny																											
23	Egenkapitalinstrumenter																											
24	Husholdninger																											
25	hvorav lån med sikkerhet i boligeiendommer	5,5 %	1,0 %	1,0 %																			5,5 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %		
26	hvorav lån til byggrenovering																											
27	hvorav billån																											
28	Finansiering til lokale myndigheter																											
29	Overtatte sikkerheter: bolig- og næringsseiendommer																											
30	Annen finansiering av lokale myndigheter																											
31	Sikkerhet i pant i eiendeler fra: private -og kommersielle faste eiendommer																											
32	Samlet GAR for eiendeler	5,5 %	1,0 %	1,0 %							0,0 %													5,5 %	1,0 %	1,0 %	0,0 %	

5. KPI for eksponeringer utenfor balansen basert på investeringsutgifter (capex)

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k											l	m	n
		2024																							
% (i forhold til samlede eiendeler utenfor balansen som omfattes av taksonomien)		Begrensning av klimaendringer			Tilpasning til klimaendringer			Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser (WTR)			Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)			Forebygging og begrensning av forurensning (PPC)			Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)			SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)					
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)					
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)					
		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende
1	Finansielle garantier (KPI for FinGuar)																								
2	Eiendeler under forvaltning (KPI for AuM)																								

5. KPI for eksponeringer utenfor balansen basert på inntekter (turnover)

		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k											l	m	n
		2024																							
% (i forhold til samlede eiendeler utenfor balansen som omfattes av taksonomien)		Begrensning av klimaendringer			Tilpasning til klimaendringer			Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser (WTR)			Omstilling til en sirkulær økonomi (CE)			Forebygging og begrensning av forurensning (PPC)			Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer (BIO)			SUM (CCM+CCA+WTR+CE+PPC+BIO)					
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (som er omfattet av taksonomien)					
		Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)			Andel av samlede dekkede eiendeler som finansierer taksonomirelevante sektorer (taksonomiforenlige)					
		Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende	Hvorav lån for spesielle formål	Hvorav omstilling	Hvorav muliggjørende
1	Finansielle garantier (KPI for FinGuar)																								
2	Eiendeler under forvaltning (KPI for AuM)																								

Gass og kjernekraft

Template 1 for KLP Banken

Nuclear energy related activities		
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	No
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	No
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	No
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	No
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	No
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	No

KLP Skadeforsikring

For KLP Skadeforsikring rapporterer vi andelen av forsikringsinntekter og investeringer som er omfattet av og forenlige med i kriteriene i taksonomien. Dette er beskrevet i artikkel 6 og anneks IX i utfyllende bestemmelser til taksonomifordningen (EU direktiv 2021/2178) om rapporteringskrav for forsikring og reassuranse. KLP Skadeforsikrings taksonomibrøk omfatter inntekter fra skadeforsikringsprodukter og investeringer i verdipapir samt i eiendom.

Forsikringsinntekter

Økonomisk aktivitet (1)	Absolutte premier, 2024 (2)	Premieandel, 2024 (3)	Premieandel, 2023 (4)	Begrensning av klimaendringer (5)	Vann og havressurser (6)	Sirkulærøkonomi (7)	Forurensning (8)	Naturmangfold og økosystemer (9)	Minstegarantier (10)
A.1 Skadeforsikringsaktiviteter og reassurans som samsvarer med kriteriene i taksonomien (taxonomy aligned)	0	0	0	Y	Y	Y	Y	Y	Y
A.1.1 Hvorav gjenforsikret	0	0	0	Y	Y	Y	Y	Y	Y
A.1.2 Hvorav stammer fra gjenforsikringsvirksomhet	0	0	0	Y	Y	Y	Y	Y	Y
A.1.2.1 Hvorav gjenforsikret (retrosesjon)	0	0	0	Y	Y	Y	Y	Y	Y
A.2 Skadeforsikringsaktiviteter og reassurans som er omfattet men ikke samsvarer med kriteriene i taksonomien (ikke inkludert i A.1)	89	4 %	4 %						
Sum A (A.1 + A.2)	89	4 %	4 %						
B. Skadeforsikringsaktiviteter og reassurans ikke omfattet av taksonomien (taxonomy non-eligible)	2 296	96 %	96 %						
Sum (A.1 + A.2 + B)	2 384	100 %	100 %						

Absolutte premier = forsikringsinntekt iht IFRS17.

Post A.2 omfatter for 2024 kun forsikringsinntekt fra naturskadedekningene.

Livsforsikringer er ekskludert fra hele regnestykket.

Investeringer

	Andel i prosent	Verdi i millioner kroner
Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vekt for investeringer i foretak		Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vekt for investeringer i foretak
Basert på omsetning	3,8 %	Basert på omsetning
Basert på investeringsutgifter	4,5 %	Basert på investeringsutgifter
Prosentdelen av eiendelene som dekkes av KPI-en, i forhold til forsikrings- eller gjenforsikringsforetakenes samlede investeringer (samlede eiendeler under forvaltning). Unntatt investeringer i offentlige enheter.	98,8 %	Pengeverdien av eiendelene som dekkes av KPI-en. Unntatt investeringer i offentlige enheter.
		230
		269
		6 019
Andre tilleggsopplysninger: spesifikasjon av nevneren i KPI-en		
Prosentdelen av derivater i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en. Dekningsgrad	-0,7 %	Derivatenes verdi i pengebep. -39
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU
For ikke-finansielle foretak	23,1 %	For ikke-finansielle foretak
For finansielle foretak	2,2 %	For finansielle foretak
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak fra land utenfor EU som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak fra land utenfor EU som ikke er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU
For ikke-finansielle foretak	16,6 %	For ikke-finansielle foretak
		1 000

Andel i prosent		Verdi i millioner kroner	
Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vekter for investeringer i foretak		Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vekter for investeringer i foretak	
For finansielle foretak	12,1 %	For finansielle foretak	729
Andelen eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU	
For ikke-finansielle foretak	27,5 %	For ikke-finansielle foretak	1 653
For finansielle foretak	18,0 %	For finansielle foretak	1 083
Andelen eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av eksponeringer mot andre motparter	
Andel av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter	100,0 %	Verdien av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter	6 019
Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som ikke er omfattet av taksonomien	
	60,2 %		3 624
Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er taksonomiforenlige, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av alle investeringer som finansierer økonomiske aktiviteter som er omfattet av taksonomien, men som ikke er taksonomiforenlige	
	33,2 %		2 165
Andre tilleggsopplysninger: spesifikasjon av telleren i KPI-en			
Andelen taksonomiforenlige eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU, i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av taksonomiforenlige eksponeringer mot finansielle og ikke-finansielle foretak som er omfattet av artikkel 19a og 29a i direktiv 2013/34/EU	
<i>For ikke-finansielle foretak</i>		<i>For ikke-finansielle foretak</i>	
Basert på omsetning	3,8 %	Basert på omsetning	230
Basert på investeringsutgifter	4,5 %	Basert på investeringsutgifter	269
<i>For finansielle foretak</i>		<i>For finansielle foretak</i>	
Basert på omsetning	0,0 %	Basert på omsetning	0
Basert på investeringsutgifter	0,0 %	Basert på investeringsutgifter	0
Andel av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter		Verdien av forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer utenom investeringer som er knyttet til livsforsikringsavtaler der investeringsrisikoen bæres av forsikringstakerne, som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter	
Basert på omsetning	3,8 %	Basert på omsetning	230
Basert på investeringsutgifter	4,5 %	Basert på investeringsutgifter	269
Andelen taksonomiforenlige eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en		Verdien av taksonomiforenlige eksponeringer mot andre motparter i forhold til de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en	
Basert på omsetning	0,0 %	Basert på omsetning	0
Basert på investeringsutgifter	0,0 %	Basert på investeringsutgifter	0

		Andel i prosent	Verdi i millioner kroner	
<p>Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, i forhold til verdien av de samlede eiendelene som dekkes av KPI-en, med følgende vektorer for investeringer i foretak</p>			<p>Det vektete gjennomsnittet av verdien av alle forsikrings- eller gjenforsikringsforetakets investeringer som er rettet mot finansiering eller er forbundet med taksonomiforenlige økonomiske aktiviteter, med følgende vektorer for investeringer i foretak</p>	
Spesifikasjon av telleren i KPI-en etter miljømål				
Taksonomiforenlige aktiviteter – forutsatt at aktivitetene vurderes til ikke å være til betydelig skade (DNSH), og de sosiale garantiene vurderes som positive				
1) Begrensning av klimaendringer	Omsetning	3,8 %	Omstillingsaktiviteter	0,2 %
			Muliggjørende aktiviteter	1,3 %
	Investeringsutgifter	4,4 %	Omstillingsaktiviteter	0,3 %
			Muliggjørende aktiviteter	2,0 %
2) Tilpasning til klimaendringer	Omsetning	0,0 %	Omstillingsaktiviteter	0,0 %
			Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %	Omstillingsaktiviteter	0,0 %
			Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
3) Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		
4) Omstilling til en sirkulær økonomi	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		
5) Forebygging og begrensning av forurensning	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		
6) Beskyttelse og restaurering av biologisk mangfold og økosystemer	Omsetning	0,0 %	Muliggjørende aktiviteter	0,0 %
	Investeringsutgifter	0,0 %		

Kjernekraft og gass

Template 1 for KLP Skadeforsikring basert på forsikringsinntekter.

Nuclear energy related activities		
1.	The undertaking carries out, funds or has exposures to research, development, demonstration and deployment of innovative electricity generation facilities that produce energy from nuclear processes with minimal waste from the fuel cycle.	No
2.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction and safe operation of new nuclear installations to produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production, as well as their safety upgrades, using best available technologies.	No
3.	The undertaking carries out, funds or has exposures to safe operation of existing nuclear installations that produce electricity or process heat, including for the purposes of district heating or industrial processes such as hydrogen production from nuclear energy, as well as their safety upgrades.	No
Fossil gas related activities		
4.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction or operation of electricity generation facilities that produce electricity using fossil gaseous fuels.	No
5.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment, and operation of combined heat/cool and power generation facilities using fossil gaseous fuels.	No
6.	The undertaking carries out, funds or has exposures to construction, refurbishment and operation of heat generation facilities that produce heat/cool using fossil gaseous fuels.	No

Klimaendringer

ESRS E1

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til klimaendringer

SBM-3

Tabellen under gir en oversikt over vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til klimaendringer. Se kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse av vesentlighetsanalysen.

Tabell: oversikt over vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til klimaendringer

	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont	Relevant aktivitet i KLP	Sted i verdikjeden
Tilpasning til klimaendringer				
Positiv påvirkning	Bidra til raskere klimaomstilling hos porteføljeselskaper og økt kompetanse om klima hos kommuner	Medium/lang	Verdipapirinvesteringer Skadeforsikring	Nedstrøms – Investeringer Nedstrøms – Kunder
Risiko	Klimarisiko som systematisk markedsrisiko, samt selskapsspesifikk risiko pga. treg klimaomstilling.	Lang	Verdipapirinvesteringer Eiendomsinvesteringer Bank Skadeforsikring	Oppstrøms – Leverandører Nedstrøms – Investeringer
Mulighet	Sikre ombruk av gjenverdier ved skader på eiendom	Medium	Skadeforsikring	Oppstrøms – Leverandører Nedstrøms – Kunder
Begrensning av klimaendringer				
Positiv påvirkning	KLP bidrar til utbygging av fornybar energi og energieffektivisering, samt skadeforebygging	Kort	Verdipapirinvesteringer Bank Skadeforsikring	Nedstrøms – Investeringer Nedstrøms - Kunder
Negativ påvirkning	Finansierte utslipp og utslipp fra innkjøp	Kort	Alle verdikjeder	Oppstrøms – Leverandører Egne operasjoner Nedstrøms - Investeringer
Risiko	Økte kostnader pga. strengere reguleringer og endret tilbud	Medium	Eiendomsinvesteringer	Oppstrøms – leverandører
Risiko	Uforutsigbarhet rundt hvordan klima vektet i anbud og fremtidige forventinger fra kunder	Kort	Pensjon Eiendomsinvesteringer Verdipapirinvesteringer	Egne operasjoner Nedstrøms - kunder
Energi				
Negativ påvirkning	Energiforbruk ved forvaltning og drift av eiendom	Kort	Eiendomsinvesteringer	Egne operasjoner

Styrende dokumenter

E1-2

Tabellen under gir en oversikt over de viktigste styrende dokumentene for KLPs arbeid med klima og håndtering av de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene beskrevet i tabellen over. KLPs

klimaarbeid er primært fokusert på kapitalforvaltningen, som er der KLPs vesentlige klimagassutslipp og klimarisiko og -muligheter ligger. Se også Styrende dokumenter på bærekraft, hvor det finnes en oversikt over overordnede føringer knyttet til bærekraft.

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessenter	Tilgjengelighet
KLPs klimastrategi	Mål og tiltak for å forvalte investeringsporteføljen i tråd med Parisavtalens målsetning	Alle investeringer	Styret	Konsernsjef	SBTi IPCC	Dialog med SBTi. Dialog med kunder og eiere gjennom styret	Tilgjengelig på klp.no
Målbildet «Nå netto null i investeringsporteføljen»	Mål og tiltak for å gjennomføre klimastrategien	Alle investeringer	Konserndirektør Økonomi og finans	Direktør for strategisk aktivaallokering	SBTi IPCC EU-taksonomien	Som over	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis i dette kapitlet.
KLPs eierforventninger klima og natur	Forventninger til selskaper KLP er investert i mht. bærekraftig påvirkning på klima og natur.	Alle investeringer	Konsernsjef	Konserndirektør Økonomi og Finans, Adm.dir. KLP kapitalforvaltning	FNs bærekraftsmål UNFCCC CBD	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no

Omstillingsplan og mål for begrensning av klimaendringer

E1-1, E1-4

KLPs omstillingsplan fokuserer på investeringsporteføljen, som er der KLPs vesentlige klimagassutslipp ligger. I tillegg har vi mål og tiltak for å redusere utslipp fra egen drift. Vi bruker begrepet «klimastrategi» om vår omstillingsplan fordi vi mener strategi er et mer dekkende ord enn plan, og fordi vi mener «klima» gir en mer presis beskrivelse av tema enn «omstilling».

KLPs ambisjonsnivå er høyt og er basert på hva som er vitenskapelig nødvendig for å oppfylle KLPs, Norges og Parisavtalens langsiktige mål om å begrense global oppvarming.

Strategien tar utgangspunkt i det faktum at det å mislykkes i å nå klimamålene medfører en svært høy samfunnskostnad, og dermed høy systemisk markedsrisiko. Vi mener at det også innebærer en vesentlig overgangsrisiko å ligge i etterkant av omstillingen i markedet.

KLP anser klimarisiko som en sentral kilde til avkastningsrisiko for pensjonskapitalen framover, og mener at pensjonskostnadene vil øke dersom videre global oppvarming ikke begrenses.

For å nå klimamålene og stanse den globale temperaturøkningen, må hele den globale økonomien omstille seg i retning nullutslipp. Med utgangspunkt i dette perspektivet, kan alle aktører anses som små og med begrenset individuell endringskraft. I mangel av global regulering er KLPs utgangspunkt at alle må bidra til en omstillingsdynamikk ved å utnytte sitt eget handlingsrom, her og nå. Gjennom vårt klimamål og tilhørende tiltak, vil KLP bidra til å akselerere omstillingstakten, samtidig som vi er avhengig av at alle drar i samme retning for å nå målet.

KLPs klimamål er oppsummert i tabellen under. Alle klimamålene er vitenskapsbaserte. Ambisjonsmålet, utslippsmålet for eiendom og utslippsmålet egen drift fram mot 2030 er også verifisert av Science Based

Target initiative (SBTi) i henhold til deres «near-term criteria» standard for finansinstitusjoner ([versjon 2.0, publisert i mai 2024](#)). KLPs klimamål dekker scope 1, 2 og scope 3 kategori 15 (finansierte utslipp). Scope 3 kategori 1 til 14 er ikke omfattet av KLPs tallfestede vitenskapsbaserte klimamål. Disse utslippene utgjør mindre enn 0,2 prosent av utslippene i KLPs klimagassregnskap.

Relevant målbilde i bærekraftsstrategien er «Nå netto null i investeringsporteføljen».

KLPs klimamål

KLPs klimamål er strukturert i følgende underkategorier. Se nærmere forklaring av disse, samt tilhørende tabell under.

Utslippsmål

Målsetningen er i tråd med [FNs klimapanel \(2023\)](#) sin medianbane for reduksjon i klimagassutslipp for å begrense global oppvarming til 1,5°C med over 50 prosent sannsynlighet. Den oppnådde prosentvise utslippsreduksjonen vil korrigeres for endringer i KLPs andel av kapitalmarkedet. Dette innebærer at dersom KLPs investeringsportefølje vokser mer enn kapitalmarkedet vil vekstraten for finansierte utslipp justeres ned med faktoren for «mervekst», og tilsvarende justeres opp hvis kapitalmarkedet vokser mer enn porteføljen.

Inkludering av porteføljeselskapenes scope 3 utslipp ved beregning av finansierte utslipp er i tråd med anbefalt beste praksis fra Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) og Science Based Target initiative (SBTi). Se note 11 Finansierte utslipp for beregningsmetodikk.

Ambisjonsmål

Målsetningen er basert på en lineær framskrivning mellom nivået i basisåret (2022) og 100 prosent i 2040, i tråd med SBTi sitt krav til et «near-term» vitenskapsbasert klimamål for finansinstitusjoner ([SBTi, 2024](#)). Vi benytter i denne sammenheng godkjent Science Based Targets initiativ (SBTi) som kriterium for «vitenskapsbasert klimamål». Se note 9 «Vitenskapsbaserte klimamål godkjent av (SBTi)».

Investeringer i klima- og naturløsninger

Ifølge [IEA \(2023\)](#) sin bane mot netto-null i 2050 i tråd med 1,5°C-målet i Parisavtalen bør årlige globale investeringer i løsninger for ren energi (lavutslippsenergi, strømnett, batterier og «energieffektivisering») være på rundt USD 4 500 mrd. i året per 2030. KLPs investeringsportefølje utgjør anslagsvis 0,15 promille av globale kapitalmarkeder. Dersom KLP skal bidra med «sin andel» av kapitalmarkedet tilsvarer det investeringer på 7 milliarder i året i løsninger for ren energi. KLPs mål om minimum 6 mrd. i året i netto nye klima- og naturløsninger dekker det meste av denne andelen. I tillegg bidrar KLP gjennom eierskap i børsnoterte selskap og investeringer i obligasjoner med finansiering av løsninger for ren energi som ikke fanges opp av målet om 6 milliarder, slik at KLPs faktiske investeringer er godt over 7 milliarder kroner i året.

Kategorien «Klima- og naturløsninger» fanger opp aktiviteter som bidrar til nødvendig løsninger på klima- og naturutfordringene. I stor grad innebærer dette investeringer i nye prosjekter eller ny teknologi, men den kan også inkludere kjøp av aksjer og obligasjoner i annenhåndsmarkedet knyttet til eksempelvis fornybar energi.

Eiendom

Utslippsmålet fram mot 2030 for eiendomsporteføljen er satt i tråd med SBTi sitt krav til vitenskapsbaserte klimamål innen eiendom («SDA Tool for Commercial Real Estate and Residential Mortgages»).

Målsettingen inkluderer scope 1 og scope 2 beregnet med nordisk energimiks.

Boliglån

Målbanen for KLPs boliglånsportefølje fra 2020 til 2050 er basert på en lineær framskrivning mot et mål om netto null-utslipp i 2050. KLPs 2050-mål er i tråd med utslippsnivået i 2050 for Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM)-banen for boliger. KLPs målbane for utslippsreduksjoner fra bolig fram mot 2030 er mindre ambisiøs enn CRREMs, som innebærer raskere kutt fram mot 2030. Vi har valgt å avvike fra CRREM-målbanen for boligutlån fordi vi ikke ser det som realistisk å oppnå gitt at det krever vesentlige energieffektiviseringstiltak utenfor KLPs kontroll.

Mål	Omfang	Referanseverdi i 2022 (basisår):	2030	2035	2040	2045	2050	Status mål-oppnåelse (2022-24)
KLPs investeringsportefølje								
Utslippsmål: Redusere finansierte utslipp, målt i tonn CO2e	Hele porteføljen av verdipapirinvesteringer	19,1 millioner tonn CO2e	- 45%	- 60%	- 70%	-85%	- 95%	-5,2%
På kort sikt forventer vi at finansierte utslipp vil fluktuere både som følge av endringer i datakvalitet og at vi prioriterer selskap i omstilling med høye utslipp. Etter som selskapene med klimamål og omstillingsplaner gjennomfører tiltak og reduserer utslipp, vil imidlertid også KLPs finansierte utslipp falle.	Inngår i KLPs scope 3-utslipp, kategori 15 Inkluderer scope 1-3-utslipp fra investeringer							
Ambisjonsmål: Øke andelen selskaper i porteføljen med vitenskapsbaserte klimamål	Hele porteføljen av verdipapirinvesteringer	12% av investeringsporteføljen, vektet etter finansierte utslipp	55%	75%	100%	100%	100%	+19 pp.
Ambisjonsmålet vil bidra til å stimulere omstilling, samtidig som KLP over tid får en portefølje med selskaper som er tilpasset den globale omstillingen, med fallende utslipp i tråd med våre egne utslippsmål. KLPs klimaarbeid rettes mot selskapene og sektorene der utslippene er størst. KLP skal bidra til å stimulere reell omstilling og utslippsreduksjoner, heller enn å allokere midler bort fra sektorer med høye utslipp.								
Investeringer i klima- og naturløsninger: Årlig investere 6 nye mrd.	Hele porteføljen av verdipapirinvesteringer	6 mrd.	6 mrd.	Samme som 2030-mål	Samme som 2030-mål	Samme som 2030-mål	Samme som 2030-mål	6,0* mrd.
Investeringer i klima- og naturløsninger bidrar til å akselerere innføringen av løsninger for overgangen til et bærekraftig samfunn.								
Eiendom: Redusere utslipp per kvm	Eiendomsinvesteringer forvaltet av KLP Eiendom	3,2 kilo CO2e per kvm (lokasjonsbasert metode)	- 37%	- 60%	Ikke tallfestet	Ikke tallfestet	Ikke tallfestet	-28%
Oppføring og drift av eiendom medfører store klimagassutslipp, både direkte som en del av energibruk og indirekte gjennom materialbruk.	Scope 3 kategori 15 (inkl. scope 1-2)							
Boliglån: Redusere utslipp per kvm	Hele boliglånsporteføljen	3,06 kilo CO2e per kvm*	- 33%	- 50 %	- 67 %	-85%	- 100 %	-7,3%
Utslippene fra boliglånsporteføljen utgjør en relativt liten andel av KLPs samlede finansierte utslipp, men en vesentlig del av KLP Bankens utslipp.	Scope 3 kategori 15 (inkl. scope 1-2)							
KLPs drift								
Direkte utslipp fra KLPs drift	KLP-konsernet	2,2 tonn CO2e	- 50%					-50%
	Scope 1							
Indirekte utslipp fra innkjøpt energi	Utslipp fra drift av KLPs kontorbygg	66.8 tonn CO2e (lokasjonsbasert metode)	- 35%					-12%
	Scope 2							
Andel fornybar energi fra innkjøpt strøm	Utslipp fra drift av KLPs kontorbygg	14% (markedsbasert metode)	Øke andelen fornybar strøm til 100%					100%
	Scope 2							

*Gjennomsnittlig årlig investeringer i klima- og naturløsninger fra og med 2022.

For å fange opp alle vesentlig utslipp gjennom verdikjedene, og tilhørende klimarisiko, etterstreber KLP å også inkludere scope 3-utslipp i vår rapportering på finansierte utslipp. Inkludering av scope 3 er i tråd med anbefalt beste praksis fra Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) og SBTi. Se note 7 «Finansierte utslipp» for beregningsmetodikk. Unntaket er boliglånporteføljen hvor vi foreløpig kun har inkludert scope 2-utslipp, og eiendomsinvesteringer hvor vi for scope 3 kun har inkludert utslipp knyttet til avfall. Utfordring med scope 3-utslipp er at det innebærer større grad av estimering av verdier. Samtidig gir inkludering av scope 3 en bedre virkelighetsbeskrivelse av verdikjeden, og de tilhørende risikoene, virksomhetene er eksponert mot.

Arbeidet med etablering av vitenskapsbaserte mål har vært en modningsprosess over tid, med involvering og innspill fra interne og eksterne ressurser. KLP etablerte i 2021 «Veikartet til Paris» – et vitenskapsbasert klimamål for investeringsporteføljen. Denne ble revidert i 2024 for å utarbeide en tydeligere klimastrategi med målsetninger også på kort og mellomlang sikt, og etablering av tiltak som gjør måloppnåelse realistisk. Strategien for investeringsporteføljen er vedtatt av styret i KLP. Klimamålet for eiendomsdriften er vedtatt av styret i KLP Eiendom og målet for boliglånporteføljen er vedtatt av styret i KLP Banken. Klimamålene for KLPs drift er vedtatt av KLPs konsernledelse. De enkelte delmålene følges opp i linjen, og målene samlet sett følges opp av konsernledelsen og styret i KLP.

Målene for investeringsporteføljen gjelder pensjonskapital forvaltet på vegne av KLPs kundeeiere. Kapital forvaltet på vegne av eksterne kunder er ikke omfattet av målene. Totalt dekker KLPs klimamål 73 prosent av de finansierte utslipp i basisåret 2022. Dette er beregnet som finansierte utslipp for kundeeiere delt på totalen av finansierte utslipp (jf. tabellen i Klimaregnskapet for Scope 3-utslipp, kategori 15 – investeringer). Basisåret for klimastrategien er satt til 2022 fordi det er vurdert som det første året etter pandemien hvor den økonomiske aktiviteten var tilbake til representative normale nivåer. Utviklingen i finansierte utslipp vil korrigeres for endringer i KLPs andel av kapitalmarkedet. Se kapittel 3.4 Klima, miljø og natur – klimaendringer – KLPs klimamål, for nærmere detaljer om klimamålene og beregninger.

Tiltak og resultater

E1-3, MDR-A

Handlingsplan for å nå målene for investeringsporteføljen mot 2030

For å bidra effektivt og målrettet til klimaomstillingen har KLPs klimastrategi to fokusområder: 1) Omstilling av risikosektorer og 2) Finansiering av klima- og naturløsninger. Målet er konkrete resultater, enten i form av at selskaper setter seg vitenskapsbaserte klimamål og realiserer utslippskutt, eller i form av skalering av nye klima- og naturløsninger. For å oppnå 2030-målene har KLP følgende tiltakspakke:

Beskrivelse av tiltak	Omfang	Status	Tidshorisont
Påvirkningsarbeid for omstilling:	Alle aktivaklasser	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Påvirke selskaper til omstilling (inkl. å sette vitenskapsbasert klimamål) gjennom dialog og stemmegivning, samt formidle våre forventninger til rammevilkår for bærekraftig næringsutvikling til myndigheter og andre interessenter.			
Prioritering av selskap med vitenskapsbaserte omstillingsplaner:	Nye investeringer i obligasjoner som holdes til forfall (anleggsobligasjoner)	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Prioritere selskap med vitenskapsbaserte overgangsplaner godkjent av SBTi tilpasset 1,5°C utslippbaner.			
Klimabasert nedsalg i høyutslippsektorer:	Aksjer og omløpsobligasjoner	Planlagt i 2025	Mellomlang
Foreta klimabasert nedsalg av selskap i høyutslippsektorer som er dårlig tilpasset klimaomstillingen og ikke viser evne eller vilje til forbedring.			
Investere i klima- og naturløsninger:	Alle aktivaklasser	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Investeringer i utvikling av nye prosjekter eller ny teknologi, samt kjøp av aksjer og obligasjoner i annenhåndsmarkedet knyttet til fornybar energi.			
Energi- og utslippseffektiv eiendomsportefølje:	Eiendomsporteføljen	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Redusere bruk av energi og materialer, økt ombruk og installasjon av fornybar energi.			
Grønne lån:	Utlånsporteføljen	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Tilby bedre rentebetingelser på lån til prosjekter med klar positiv miljø- og klimaeffekt.			

Tiltakene dekker alle aktivaklasser i KLPs investeringsportefølje, og er utformet med tanke på å bidra aktivt i den globale omstillingsdynamikken. KLP vurderer summen av tiltak som nødvendig og tilstrekkelig for å kunne nå KLPs klimamål på kort og lang sikt. KLPs klimastrategi inkluderer ikke kompensierende tiltak rettet mot aktører som har vært utsatt for klimaendringer. Strategien inkluderer heller ikke tiltak for tilpasninger til klimaendringer.

KLPs allokeringstiltak vil skje gradvis og bygge på markedsendringer som også drives av andre aktørers tiltak. Dette innebærer at tiltakene vil implementeres uavhengig av eksterne forhold, mens omfanget og farten på de vil avhenge av utviklingen i klimapolitikken og graden av markedsbevegelser som drar i samme retning. Målene fram mot 2030 anses som realistiske, også med dagens globale klimapolitikk. KLPs klimastrategi skal evalueres på nytt senest innen 2030. Dersom det skulle vise seg at klimapolitikken og markedet står stille, eller går i motsatt retning av det klimamålene skulle tilsi, vil det være en grense for hvor langt KLPs investeringsportefølje kan være tiltet i retning av klimaomstilling sammenlignet med resten av markedet. Selv om prinsippet om å beholde en bredt sammensatt portefølje på tvers av sektorer ligger fast, innebærer tiltakene tydelige klimarelaterte prioriteringer og tilpasninger i KLPs portefølje. Tiltakene som er satt i gang i KLPs portefølje innebærer imidlertid ikke noen vesentlige investeringsutgifter («capex») på KLPs balanse.

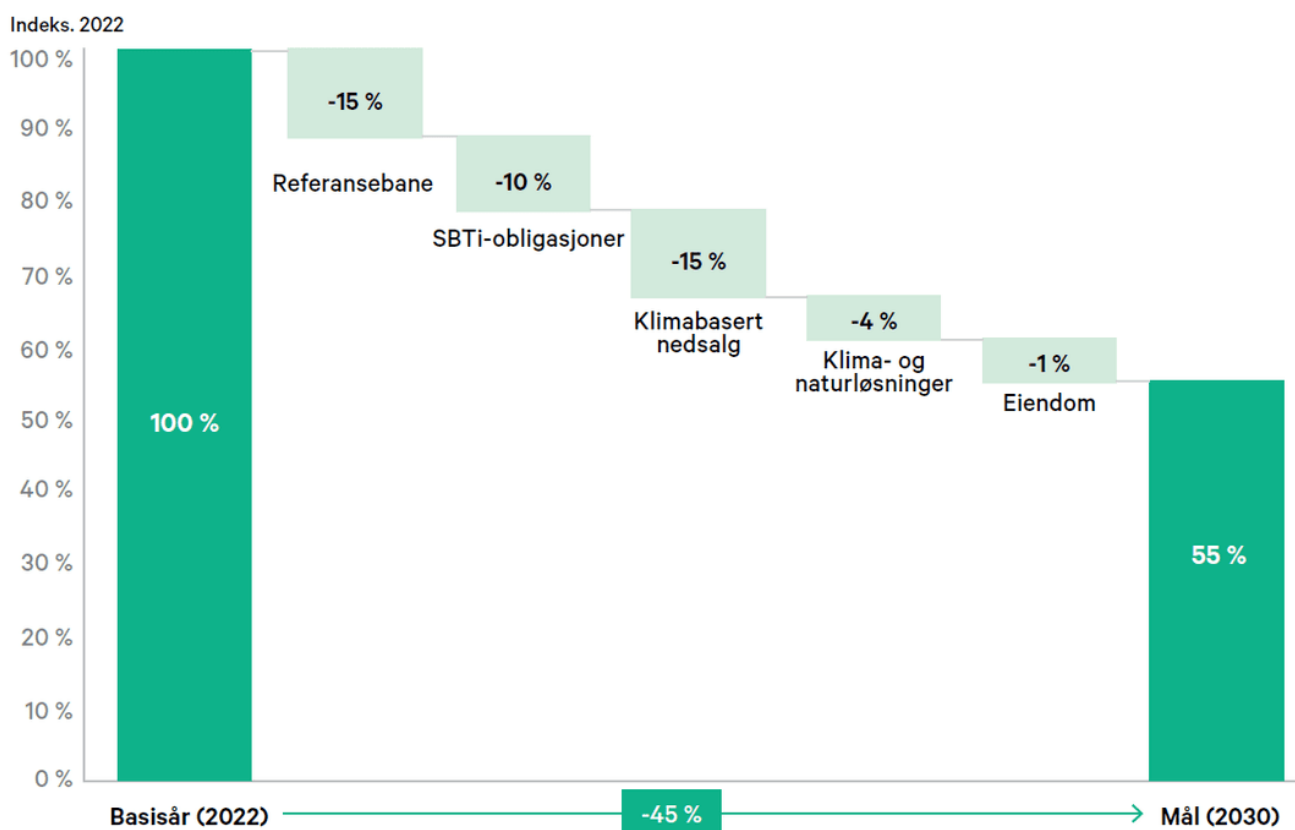
Unntaket er KLPs eiendomsportefølje hvor det gjennomføres investeringer i energieffektiviseringstiltak på KLPs balanse. Alle eiendommer tilhørende KLP Eiendom har et mål om energireduksjon på 3 prosent per år, en sorteringsgrad på minimum 65 prosent og et vannforbruk på under 0,35 kubikk per kvadratmeter. KLP gjennomfører årlige vedlikeholdsbeferinger og miljøbeferinger for å kartlegge potensielle tiltak som kan bidra til å nå disse målene på eiendommene. Ved hver budsjettperiode gjennomgås resultatet fra disse beferingene og det prioriteres hvilke tiltak som skal gjennomføres for å nå overnevnte mål. For eiendommer med leietaker på langtidskontrakt inngås det en tilleggskontrakt som fastsetter kostnadsdeling av investering i energieffektivisering mellom KLP Eiendom og leietaker. KLP ønsker å få flest mulig eiendommer taksonomitilpasset for å bekrefte at eiendommene er i henhold til fremtidens klima- og energikrav. KLP Eiendom vil derfor i økende grad prioritere å løfte eiendommer som er nærliggende å bli taksonomitilpasset for å få et større antall av eiendommene i henhold til gjeldende krav fra taksonomien.

Omstillingsarbeidet er integrert i KLPs virksomhet på en måte som gjør at alle ansatte engasjert i kapitalforvaltningen er del av arbeidet. KLPs vurdering er at det ikke er behov for vesentlige driftsutgifter («opex») for å gjennomføre omstillingsplanen. Dersom det vil være behov for økt bemanning vil KLP likevel tilpasse denne ressursinnsatsen løpende etter behov.

Forventede resultater fra omstillingsplan

Figuren under viser hvordan KLP forventer å oppnå våre klimamål fram mot 2030 med hensyn til finansierte utslipp fra investeringsporteføljen. Basert på fremskrivninger fra Climate Action Tracker (CAT) legger vi til grunn at om lag en tredjedel av kuttene i finansierte utslipp i denne perioden (-15 prosent) vil skje i markedet uten aktive allokeringstiltak, vist som referansebane i figuren under, mens hoveddelen av de øvrige utslippskuttene følger aktive investeringsbeslutninger.

OMSTILLINGSPLAN FOR REDUKSJON AV FINANSIERTE UTSLIPP (2022-2030)

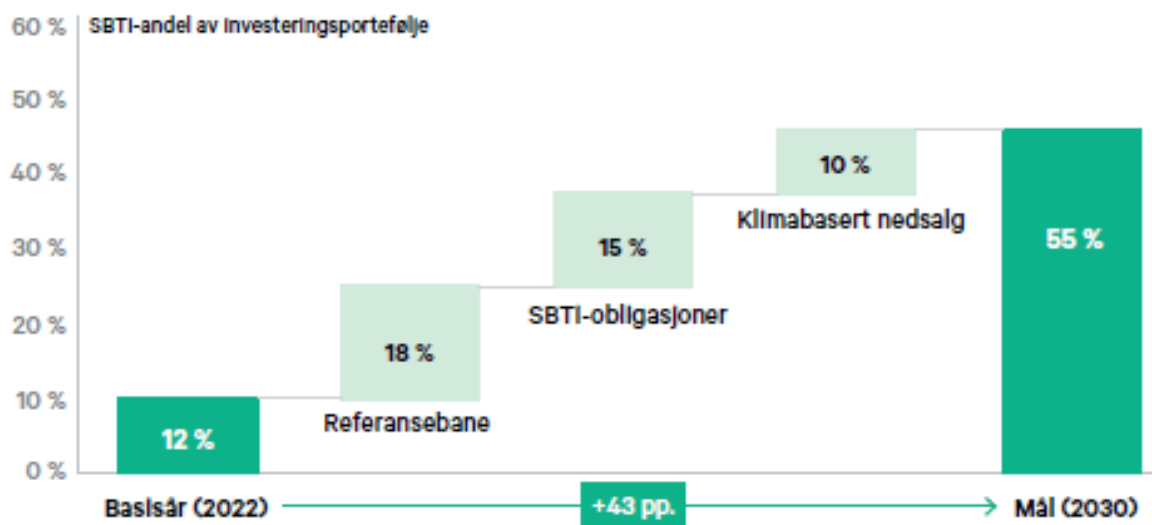

Figur 1. KLPs plan for kutt i finansierte utslipp fra investeringsporteføljen i tråd med målsetning for 2030.

Det er ulik grad av sammenfall mellom kutt i KLPs finansierte utslipp og forventede kutt i klimagasser i realøkonomien for de ulike tiltakene presentert i Figur 1. Dette gjør det utfordrende å anslå presist hvilke reduksjoner i klimagassutslipp vi forventer fra tiltakene, og hvilke som faktisk er realisert. Målet er at tiltakene vil bidra til å skape positive markedsdynamikker som gir utslippskutt utover KLPs egne finansierte utslipp. Disse virkningene er imidlertid vanskelig, eller umulig, å tallfeste. Investeringer i klima- og naturløsninger gir eksempelvis relativt moderat bidrag til reduksjon i finansierte utslipp fra porteføljen, men bidrar i praksis også til å fortrenge fossil energi. Dette er bidrag til utslippskutt som ikke inngår i denne beretningen. Et annet eksempel er klimabaserte nedsalg i høyutslippssektorer. Et slikt tiltak innebærer rent teknisk en reallokering av investeringsmidler i KLPs portefølje, som ikke bidrar direkte til faktiske kutt i klimagassutslipp i økonomien. Målet med tiltaket er imidlertid å bidra til å skape en positiv omstillingsdynamikk i høyutslippssektorer, som indirekte kan bidra til både store utslippskutt og reduksjon i finansierte utslipp. Sistnevnte tiltak forventes påstartet i 2025, og kan ikke vise til utslippsreduksjoner så langt.

Figur 2 viser hvordan KLP forventer å øke andelen av porteføljen med SBTi-godkjente klimamål fordelt på tiltak. Vi legger til grunn at 30 prosent av porteføljen vil ha satt seg vitenskapsbaserte klimamål innen 2030 uten aktive allokeringstiltak fra KLP (basisår + referansebane). De øvrige 25 prosentpoengene forventer vi realisert gjennom aktive grep fra KLP. Tiltakene forventes også å ha en positiv markedseffekt på andre investorers omstillingskrav til sine investeringer og selskapenes omstillingsstrategier.

TILTAKSPLAN FOR PROSENTVIS ØKNING AV PORTEFØLJE MED VITENSKAPSBASERTE KLIMAMÅL (2022-2030)

Figur 2. KLPs plan for økning i andel av portefølje med klimamål godkjent av Science Based Target initiative (SBTi) innen 2030.

Det er stor usikkerhet i forutsetningene KLP legger til grunn for både mål og strategi. For det første er det betydelig usikkerhet i datagrunnlaget KLP bruker for å sette klimamål og rapportere fremdrift. Dette gjelder spesielt hvordan selskap rapporterer utslipp fra innsatsfaktorer i egen produksjon og bruk av produktene de produserer (såkalt scope 3-utslipp). For det andre er det ikke tilstrekkelig at KLP alene har ressurser til å gjennomføre klimastrategien og gjør aktive grep for å bidra til en positiv omstillingsdynamikk. For å påvirke effektivt som finansaktør er vi også avhengig av porteføljeselskaperenes omstillingsvilje som igjen avhenger av forutsetninger utenfor KLPs kontroll, herunder politiske rammebetingelser, geopolitiske endringer, og stadig mer synlige konsekvenser av klimaendringene selv.

KLP har besluttet å ikke investere i selskaper med inntekter fra kull (siden 2014) og oljesand (siden 2018). Tiltaket gjelder alle midler forvaltet av KLP. Dette bidrar isolert sett til å redusere vår overgangsrisiko knyttet til finansiering av innelåste klimagassutslipp og risikoen for å ende opp med «stranded assets». KLP er imidlertid investert 28,7 milliarder i olje- og gasssektoren, en sektor som står overfor mange av de samme utfordringene som kull. Av disse utgjør kunde-eiernes investeringer i olje- og gasssektoren 17,7 milliarder. Per 2024 utgjør olje- og gasssektoren 2 prosent av KLPs investeringsportefølje, og skiller seg særlig negativt ut med hensyn til faren for å ende som «stranded assets» i ulike netto-null scenarier frem mot 2030 og 2050. Frem mot 2030 viser klimarisikomodellering i «netto-null financial crisis»-scenario et verdifall på 30-50 prosent, og 50-60 prosent verdifall frem mot 2050, sammenlignet med scenario med videreføring av dagens klimapolitikk (basisscenario). For å redusere risikoen for «stranded assets» er vi i dialogen med olje- og gasselskapene tydelig på at vi mener de bør la være å bygge ut nye olje- og gassfelt som også krever utvikling av ny infrastruktur og som gir lange levetider. For pensjonskapitalen som forvaltes på vegne av KLPs kundeeiere vil vi som en del av vår eskaleringsstrategi også gjennomføre gradvis nedslag i sektoren med utgangspunkt i de selskapene som ikke viser vilje eller evne til å omstille i tråd med Parisavtalens ambisjoner. KLP har ingen investeringsutgifter («capex») på sin balanse knyttet til kull, olje eller gass.

KLPs klimastrategi innebærer at vi skal kutte de finansierte utslippene med 45 prosent fram mot 2030. Det tilsvarer en flat reduksjon på 5,6 prosentpoeng av 2022-nivået årlig. Intensiteten vil reduseres mer enn dette ettersom porteføljen forventes å vokse framover.

KLP eier olje- og gasselskap, som ikke er tråd med EU Paris-aligned benchmark. Her er vår primære strategi oppfølging gjennom dialog og stemmegivning. For selskap som ikke jobber mot vitenskapsbaserte omstillingsmål vil vi vurdere klimabaserte nedvalg.

Oppnådde resultater

E1-5, MDR-M

I tabellen under er alle notehenvvisninger til [Kapittel 7. «Noter til bærekraftsrapporten»](#).

Note		2024	2023	2022 (basisår)	Mål
11	Endring i finansierte utslipp fra KLPs investeringsportefølje, justert for KLPs andel i kapitalmarkedet	-5,2 %	-4,8 %	19 103 000	-45% innen 2030
13	Andel selskaper med vitenskapsbaserte klimamål	31 %	18 %	12 %	55 %
14	Årlig investert beløp i klimavennlige investeringer* (milliarder kroner)	17,4	7,6	9,5	6,0

* I 2024 endret vi målsettingen til å fokusere på klima- og naturløsninger, som har en sneverere definisjon enn klimavennlige investeringer. Tallet som rapporteres her er dermed høyere enn tallet som ble rapportert under måloppnåelse på investeringer i klima- og naturløsninger

Fra 2022 til 2024 har finansierte utslipp fra KLPs investeringsportefølje falt med -5,2 prosent. Nærmere analyse viser at reduksjonen følger av lavere rapporterte utslippstall fra porteføljeselskapene. Kjøp og salg av verdipapirer, herunder økning i eierandeler, har isolert sett bidratt til en marginal økning i finansierte utslipp. Totalt har karbonavtrykket i KLPs portefølje blitt redusert med 26 prosent i samme periode, og redusert med 12 prosent siden i fjor. Samtidig økte andelen av porteføljen med SBTi-godkjent klimamål med 13 prosentpoeng. Ettersom selskapene med klimamål og omstillingsplaner gjennomfører tiltak og reduserer utslipp, forventer vi at også KLPs finansierte utslipp vil falle raskere på sikt. I perioden før gjeldende basisår, fra 2019 til 2022, var de finansierte utslippene fra KLPs investeringsportefølje om lag uendret (finansierte utslipp fra statsobligasjoner er holdt utenom beregning ettersom første måleår for disse er 2021).

Målsetning om minimum 6 milliarder kroner netto nye investeringer i klimavennlige investeringer per år ble implementert allerede i 2018, hvilket medfører at klimavennlige investeringer utgjør en vesentlig andel av porteføljen i dag. I forbindelse med revidering av klimastrategi i 2024 ble det besluttet å øke ambisjonsnivået ved å fastsette at 6-milliardermålet framover kun gjelder for investeringer i «klima- og naturløsninger». Dette innebærer at «overgangsinvesteringer» ikke lenger inkluderes eller teller i måloppnåelsen.

Klimaregnskap

E1-6

KLP jobber for å redusere utslippene knyttet til hele vår virksomhet. Derfor søker vi å ha et så fullstendig klimaregnskap som mulig som dekker alle våre vesentlige utslipp. KLP har utarbeidet et klimaregnskap for driften siden 2009 og har stadig utvidet det ved å inkludere flere utslippsskilder. For å få frem nyansene

mellom kildene til KLPs utslipp viser vi først et samlet klimaregnskap med fokus på driftsrelaterte utslipp, før vi går mer i detalj i KLPs finansierte utslipp.

Vi rapporterer også på karbonintensiteten i porteføljen (se Kapittel 7. Noter til bærekraftsrapporten, Note 13 Intensitetsindikatorer, for mer informasjon om beregningsmetodikk), men grunnet metodiske svakheter ved indikatoren for finansinstitusjoner anser KLP den som lite relevant.

KLP-konsernets klimaregnskap over direkte (scope 1) og indirekte (scope 2 og 3) utslipp viser KLPs direkte og indirekte bidrag til klimagassutslipp. Det mest vesentlige bidraget til klimaendringer er utslippene fra KLPs investeringsportefølje (Scope 3 kategori 15).

I tabellen under er alle notehenvvisninger til Kapittel 7. «Noter til bærekraftsrapporten».

Note	TONN CO2e	Retrospektivt				Milepæler og målår*			
		Endring fra 2023 til 2024	2024	2023	Basisår 2022	2025	2030	2050	Årlig %-vis endring mot basisår
11	SCOPE 1-UTSLIPP								
	Totale scope 1-utslipp	-25 %	1,1	1,4	2,2	n/a	- 50 %	n/a	-26 %
11,12	SCOPE 2-UTSLIPP								
	Totale lokasjonsbaserte utslipp	-75 %	21	85	78	n/a	n/a	n/a	-36 %
	Totale markedsbaserte utslipp	-4 %	1 482	1 545	1 290	- 100 %	- 100 %	n/a	7 %
	SCOPE 3-UTSLIPP								
11	1 Innkjøpte varer og tjenester	22 %	15 342	12 580	11 693	n/a	n/a	n/a	16 %
	- hvorav kantinedrift	2 %	59	58	29				52 %
	- hvorav skadeoppgjør	n/a	2 403						
	- hvorav IT-innkjøp	-1 %	615	624	903				-16 %
	- hvorav spend-basert	3 %	12 265	11 898	10 761				7 %
	2 Kapitalgoder								
11	3 Drivstoff og energi-relaterte aktiviteter	n/a	11	0,0	0,1	n/a	n/a	n/a	n/a
	4 Oppstrøms transport og distribusjon								
11	5 Avfall fra drift	12 %	10	9	10	n/a	n/a	n/a	-1 %
11	6 Forretningsreise	12 %	826	740	551	n/a	n/a	n/a	25 %
	7 Pending								
	8 Oppstrøms leasede eiendeler								
	9 Nedstrøms transport og distribusjon								
	10 Prosessering av solgte produkter								
	11 Bruk av solgte produkter								
	12 Sluttbehandling solgte produkter								
	13 Nedstrøms leasede eiendeler								
	14 Franchise								
7, 11	15 Investeringer (ekskl. LULUCF)	4 %	26 611 000	25 644 000	26 254 000	n/a	n/a	n/a	1 %
	- Investeringer kundeeiere	0 %	18 106 000	18 182 000	19 103 000	n/a	-45 %	-95 %	-3 %
	• Andel av totale investeringer	n/a	68 %	71 %	73 %	n/a	n/a	n/a	n/a
	- Investeringer eksterne kunder	14 %	8 505 000	7 462 000	7 151 000	n/a	n/a	n/a	9 %
	• Andel av totale investeringer	n/a	32 %	29 %	27 %	n/a	n/a	n/a	n/a
	Totale scope 3-utslipp (ekskl. LULUCF)	4 %	26 627 188	25 657 328	26 266 254				1 %
	Totale klimagassutslipp (lokasjonsbasert ekskl. LULUCF)	4 %	26 627 211	25 657 415	26 266 334				1 %
	Totale klimagassutslipp (markedsbasert ekskl. LULUCF)	4 %	26 628 672	25 658 875	26 267 546				1 %
	Totale driftsrelaterte utslipp (lokasjonsbasert)	n/a	16 211	13 415	12 334				n/a

* LULUCF står for "Land Use, Land-Use Change and Forestry" og brukes for å beskrive om man inkluderer utslipp og opptak av klimagasser fra skog og annen arealbruk eller ikke.

For milepæler og målår i tabellen over, se vår oversikt over KLPs klimamål i tabellen i kapittelet Omstillingsplan og mål for begrensning av klimaendringer.

Klimagassutslipp fra KLPs egen drift blir omregnet til tonn CO2-ekvivalenter i tråd med standard fra Greenhouse Gas Protocol. Klimagassutslippene omfatter utslipp fra bruk av dieslbiler (scope 1), energiforbruk (scope 2), og utslipp innenfor scope 3 kategori 1: Innkjøp av varer og tjenester, kategori 3: utslipp fra drivstoff og energi, kategori 5: Avfallshåndtering, kategori 6: Forretningsreiser og kategori 15: Investeringer.

KLP rapporterer ikke på utslipp knyttet til scope 3 kategori 4 og kategori 7-14. Begrunnelsen for dette er at omfanget av utslipp fra disse aktivitetene er vurdert som ikke-vesentlig for KLPs indirekte utslipp, og

følgelig at det ikke prioriteres å kartlegge de i detalj. Tabellen under gir en oversikt over hvilke utslippskategorier som er inkludert i klimaregnskapet til KLP.

Scope	Kategori	KLPs klimaregnskap
Scope 1		Inkludert
Scope 2		Inkludert
Scope 3	1 Innkjøpte varer og tjenester	Inkludert
	2 Kapitalvarer	Ikke inkludert
	3 Drivstoff og energi-relaterte aktiviteter	Inkludert
	4 Oppstrøms transport og distribusjon	Ikke inkludert
	5 Avfall fra drift	Inkludert
	6 Forretningsreise	Inkludert
	7 Pendling	Ikke inkludert
	8 Oppstrøms leasede eiendeler	Ikke inkludert
	9 Nedstrøms transport og distribusjon	Ikke inkludert
	10 Prosessering av solgte produkter	Ikke inkludert
	11 Bruk av solgte produkter	Ikke inkludert
	12 Sluttbehandling av solgte produkter	Ikke inkludert
	13 Nedstrøms leasede eiendeler	Ikke inkludert
	14 Franchise	Ikke inkludert
	15 Investeringer	Inkludert

De rapporterte utslippene innenfor scope 1 og 2 er fullt ut sammenlignbare over tid. Innenfor scope 3 kategori 1-14 har KLPs klimarapportering gradvis blitt mer omfattende og inkludert flere kategorier slik at beregningsgrunnlaget blir større. Eksempelvis har KLP i 2024 for første gang rapportert på utslipp knyttet til skadeoppgjør i KLP Skadeforsikring. I 2024 anskaffet KLP også et nytt system for estimering av utslipp basert på innkjøpsdata, noe som har gitt økt dekning av utslipp fra innkjøpte varer og tjenester (spend-basert). Disse utslippstallene er oppdatert bakover i tid slik at tallene i perioden 2022–2024 er sammenlignbare.

Ellers er det verdt å merke seg at KLPs samlede finansierte utslipp har økt fra 2022 til 2024. Disse utslippene inkluderer også finansierte utslipp knyttet til eksterne midler, som ikke inngår i KLPs klimamål. For nærmere om KLPs klimamål og -resultater se E1-1 og E1-4.

51 prosent av KLPs samlede rapporterte scope 3-klimagassutslipp er basert på selvrapporterte data. Klimagassutslippene er uttrykt i karbondioksidkvivalenter (CO₂e) og omfatter alle de syv klimagassene under Kyoto-protokollen.

Innenfor utslippene knyttet til KLPs investeringsaktivitet (scope 3 kategori 15) har vi konsistent estimeringsmetodikk over tid, men det er utfordrende å vurdere hvorvidt selskapenes selvrapportering er konsistent over tid.

Finansierte utslipp

KLP sikter mot å måle direkte og indirekte utslipp fra alle investeringer i KLP-konsernet.

KLP følger Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) anbefalinger for hvordan finansselskaper skal rapportere finansierte utslipp. I tråd med disse anbefalingene arbeider KLP målrettet med å øke andelen av porteføljen hvor finansierte utslipp rapporteres. For å oppnå dette, bruker KLP egendefinerte

estimerer for utslipp fra selskaper hvor det mangler nødvendige data for å beregne finansierte utslipp. Vi inkluderer også finansierte utslipp gjennom statsobligasjoner og utlån til bolig for privatpersoner. For å være transparente om andelen som er estimert, har KLP beregnet dekningsgraden for de ulike indikatorene. Dette inkluderer hvor stor andel av børsnoterte aksjer, stats- og selskapsobligasjoner, samt boliglånsporteføljen, som rapporterer faktiske utslippstall. I henhold til anbefalingene fra PCAF inkluderer KLPs rapportering på finansierte utslipp både direkte (scope 1) og indirekte utslipp fra investeringene (scope 2 og 3). Dette medfører vesentlig høyere rapporterte utslipp fra KLPs portefølje sammenlignet med rapportering som kun inkluderer scope 1 og 2.

I tabellen under er alle notehenvvisninger til [Kapittel 7. «Noter til bærekraftsrapporten»](#). For eiendomsinvesteringer har det vært en justering i metoden, se note 1 «Endringer fra tidligere bærekraftsrapportering» for dette.

Note	TONN CO2e	2024	2023	2022	2021	2020
7	EIENDOMSINVESTERINGER					
	Scope 1	35	27	24	1	1
	Scope 2 (lokasjonsbasert)	2 631	3 237	3 404	4 499	6 965
	Scope 2 (markedsbasert)	55 913	63 522	52 582	27 748	35 404
	Scope 3	33 563	30 321	29 014	842	901
	Utslppsintensitet scope 1 og 2 (kg CO2e per kvadratmeter, lokasjonsbasert)	2,9	3,0	3,3	ny	ny
	Utslppsintensitet scope 1, 2 og 3 (kg CO2e per kvadratmeter, lokasjonsbasert)	39,1	30,9	31,5	ny	ny
	Totale utslipp (lokasjonsbasert)	36 230	33 585	32 441	5 343	7 866
	Totale utslipp (markedsbasert)	89 512	93 871	81 619	28 591	36 306
7	VERDIPAPIRINVESTERINGER					
	Scope 1	2 006 000	2 019 000	2 214 000	2 305 000	2 653 000
	Scope 2	612 000	604 000	629 000	634 000	654 000
	Scope 3	23 339 000	22 312 000	22 548 000	19 792 000	19 277 000
13	Karbonavtrykk scope 1 og 2 (tonn CO2e per million kroner investert)	3	4	5	5	6
13	Karbonavtrykk scope 1, 2 og 3 (tonn CO2e per million kroner investert)	31	35	42	36	41
13	Karbonintensitet scope 1 og 2 (tonn CO2e per million kroner investert)	10	11	13	13	14
13	Karbonintensitet scope 1, 2 og 3 (tonn CO2e per million kroner investert)	90	100	124	109	99
	Totale utslipp	25 957 000	24 935 000	25 391 000	22 731 000	22 584 000
7	STATSOBLIGASJONER					
	Scope 1 (inkludert LULUCF*)	341 000	393 000	466 000	609 000	ny
	Scope 1 (ekskludert LULUCF*)	389 000	453 000	547 000	741 000	ny
	Scope 2	5 000	5 000	6 000	9 000	ny
	Scope 3	222 000	251 000	309 000	449 000	ny
	Totale utslipp (inkl. LULUCF)	568 000	649 000	781 000	1 067 000	ny
	Totale utslipp (ekskl. LULUCF)	616 000	709 000	862 000	1 199 000	ny
7	BOLIGLÅN					
	Scope 2 (total utlånsportefølje)	3 000	10 000	8 000	8 000	9 000
	Utslppsintensitet (kg per kvm)					
	Totale finansierte utslipp (lokasjonsbasert og inkl. LULUCF)	26 564 230	25 627 585	26 212 441	23 811 343	22 600 866
	Totale finansierte utslipp (lokasjonsbasert og ekskl. LULUCF)	26 612 230	25 687 585	26 293 441	23 943 343	22 600 866

* LULUCF står for "Land Use, Land-Use Change and Forestry" og brukes for å beskrive om man inkluderer utslipp og opptak av klimagasser fra skog og annen arealbruk eller ikke.

Energiforbruk og energimiks

E1-5

KLP Eiendom er det selskapet i KLP-konsernet som er definert å være i en sektor med høy klimapåvirkning. Deres virksomhet inngår i beregningen av KLPs energiintensitet, angitt i tabellen under. Vi har benyttet samme inntektsgrunnlag i beregning av energiintensiteten fra eiendomsinvesteringer som i taksonomiberegningene. I tabellen under er alle notehenvvisninger til Kapittel 7. «Noter til bærekraftsrapporten».

Note	ENERGIFORBRUK I MWH	2024	2023	2022	2021
7, 12	Totalt energiforbruk knyttet til egen drift	4 122	4 240	3 862	4 183
	I KLPs egne kontorlokaler (kWh per m2)	144	134	125	137
7, 12	Totalt energiforbruk fra eiendomsporteføljen	138 520	167 600	153 455	159 370
	I KLPs eiendomsportefølje (kWh per m2)	145	141	143	150
	Fra fornybare kilder	130 367	154 922	ny	ny
	Andelen fra fornybare kilder	94 %	92 %	ny	ny
	Totalt energiforbruk fra fossile kilder	5 236	6 529	ny	ny
	Andelen av totalt energiforbruk fra fossile kilder	4 %	4 %	ny	ny
	Totalt energiforbruk fra kjernekraft	2 909	3 118	ny	ny
	Andelen av totalt energiforbruk fra kjernekraft	2 %	2 %	ny	ny
	DRIVSTOFF-FORBRUK I MWH				
	Fra fornybare kilder	5	4	ny	ny
	Fra kull og kull-produkter	0	0	ny	ny
	Fra råolje og petroleumsprodukter	0	0	ny	ny
	Fra naturgass	4	0,3	ny	ny
	Fra andre fossile kilder	0	0	ny	ny
	KONSUM AV STØM, VARME, DAMP OG KJØLING I MWH				
	Fra fornybare kilder	130 362	154 918	ny	ny
	Fra fossile kilder	5 147	6 525	ny	ny
	ENERGIPRODUKSJON I MWH				
	Totalt i KLPs eiendomsportefølje	1 301	1 177	1 048	652
	Konsum av egen-generert fornybar energi (som ikke er drivstoff)	1 301	1 177	1 048	652
	Ikke-fornybar energiproduksjon	0	0	0	0
	ENERGIINTESITET				
	Energiintensitet for eiendomsinvesteringer	0,02	ny	ny	ny

Karbonfjerning og kreditter

E1-7

KLP har ingen prosjekter i egenregi for fangst og lagring av klimagasser, men valgte i 2024 å kjøpe klimakreditter for å kompensere for KLPs gjenstående direkte utslipp fra egen drift (scope 1). Kredittkjøpet innebærer fangst og lagring tilsvarende 3 tonn CO2e. Karbonkredittene representerer karbonfjerning med en varighet på minst 1 000 år. Lagringen i sin helhet (100 prosent) skjer i Nordsjøen innenfor EØS-området gjennom Northern Lights, som er en del av Langskip CCS-prosjektet. Karbonkredittene som kjøpes representerer netto CO2-fjerning. Det innebærer at det totale volumet beregnes ved å trekke fra CO2-utslipp som genereres direkte eller indirekte fra produksjonsprosessen eller materialene som brukes for å lagre CO2en, for eksempel knyttet til logistikk. 100 prosent av kredittene vil sertifiseres av anerkjent tredjepart, Puro.earth eller tilsvarende.

Klimakredittene som kompenserer for KLPs scope 1-utslipp i 2024 er knyttet til fangst og permanent lagring av klimagassutslipp fra forbrenning av biologisk avfall, utviklet av det norske klimakreditselskapet Inherit. Dette innebærer at klimakredittene med svært høy grad av sikkerhet bidrar til netto-negative utslipp. Fangst- og lagringsprosjektet er under utvikling og forventes først gjennomført i 2026. Kredittene vil slettes når de mottas i 2026, og vil da kompensere for KLPs scope1-utslipp for 2023 og 2024. Kredittene omfattes etter hva vi vet ikke av artikkel 6 i Parisavtalen. Det begrensede omfanget av karbonkreditter for å kompensere for utslipp fra egen drift er et resultat av at KLP har jobbet systematisk med å kutte utslippene fra egen drift over tid. KLP kjøper opprinnelsesgarantier for våre scope 2-utslipp, hvilket innebærer at det ikke er noen gjenværende klimagassutslipp å kompensere for knyttet til elektrisitetsforbruket.

KLP har ikke etablert en samlet oversikt over omfanget av frivillige klimakreditter knyttet til karbonfangst og lagring fra vår verdikjede (scope 1-15). Gjennom KLPs investeringsportefølje er KLP indirekte involvert i utvikling av fasiliteter for fangst og lagring av klimagasser.

KLP mener det mest effektive for å skalere løsninger for fangst og lagring av utslipp er at hver enkelt aktør i økonomien tar ansvar for å kompensere for de direkte utslippene fra sin virksomhet. KLP kompenserer derfor ikke for våre scope 3-utslipp gjennom egne fangst- og lagringsprosjekter eller kjøp av klimakreditter. KLPs kjøp av klimakreditter er ikke en del av våre utslippsreduksjonsmål, men kommer i tillegg til vårt mål på utslippsreduksjoner på 50 prosent for scope 1-utslipp fra 2022 til 2030.

Kategori	Verdikjede	Tonn CO2e (%-andel av totale utslipp)		Beskrivelse
		2024	2023	
Bidrag til fjerning og lagring av CO2e	Eget foretak	0 tonn (0%)	0 tonn (0%)	
	Oppstrøms verdikjede	0 tonn (0%)	0 tonn (0%)	
	Nedstrøms verdikjede	0 tonn (0%)	0 tonn (0%)	
Karbonkreditter finansiert	Reduksjoner utenfor verdikjeden	1,1 tonn (100%)	1,4 tonn (100%)	Kompensasjon for KLPs scope 1 utslipp i 2023 og 2024. Permanent lagring under bakken (teknologisk løsning).
	Fremtidige kanselleringer	1,1 tonn (100%)	1,4 tonn (100%)	Fangst og lagring vil finne sted i 2026.

Karbonpris

E1-8

KLP opererer per i dag ikke med en intern pris på karbon. KLP vurderer å etablere en intern karbonpris knyttet til aktiviteter som ikke er eksponert for effektiv karbonpris i markedet, eksempelvis flyreiser utenfor EØS-området. KLP ønsker imidlertid ikke å operere med en intern karbonpris på aktiviteter som allerede er dekket av kvotesystemer eller CO2-avgiftssystemer, ettersom dette vil medføre en «dobbelbeskatning» av disse aktivitetene, og således gi u hensiktsmessig vridning av atferd.

Klimarisiko

E1-9, E1 IRO-1

Kjernen i KLPs forretningsmodell er å sørge for en trygg pensjonssparing for våre eiere med offentlig tjenstepensjon. Det sentrale spørsmål for KLPs robusthet for klimarisiko er derfor hvor robust pensjonssparingen er for klimarisiko, og tiltak vi har for å styrke robustheten. Dette er operasjonalisert ved å analysere investeringsporteføljen knyttet til offentlig tjenstepensjon, hvilke konsekvenser klimarisiko kan ha for den, og hvordan KLPs klimastrategi påvirker robustheten.

KLPs robusthet mot fysisk klimarisiko

For å vurdere hvor robust KLP er mot klimarisiko har vi gjennomført klimascenarioanalyser. Analysene, gjennomført i 2024 ved bruk av eksternt utviklet modellrammeverk, indikerer at KLPs investeringsportefølje er vesentlig eksponert mot fysisk klimarisiko. I scenarioene hvor verden styrer mot 2,6-3,7 graders oppvarming i år 2100 anslås avkastningen på KLPs investeringsportefølje å være 10-20 prosent lavere på 15-25 års sikt, sett opp mot scenarioene hvor verden lykkes (under 2 graders oppvarming). Slik vil det også være for andre bredt diversifiserte investorer. Analyser indikerer at i scenarioene med 2,6 og 3,7 graders oppvarming blir verdens kapitalmarkeder mindre verdt med lavere økonomisk produksjon som følge av høyere temperaturer, mer ekstremvær og sosial ustabilitet som følge krevende arbeids- og livsforhold på utsatte steder. Analyseperioden strekker seg 40 år fram i tid, hvor vi definerer kort sikt som opptil 5 år, mellomlang sikt er 5-15 år og lang sikt over 15 år.

Dersom avkastningen i finansmarkedene blir vesentlig svekket som følge av klimaendringer vil det gi høyere pensjonskostnader for virksomheter med offentlig tjenstepensjon, og tilhørende negative økonomiske konsekvenser for offentlige budsjetter og evne til å levere andre velferdstjenester.

Utgangspunktet for KLPs klimastrategi er å gi et reelt bidrag til å redusere global fysisk klimarisiko, både for samfunnets del og KLPs finansielle avkastning. Gjennom vårt klimamål og tilhørende tiltak, vil KLP bidra til å akselerere omstillingstakten, for å på den måten redusere utslipp, som igjen bidrar til lavere fysisk klimarisiko. Kun ved at en kritisk masse av markedsaktører, selskaper og regulerende myndigheter bidrar til omstilling kan vi redusere den globale fysiske klimarisikoen, KLP er derfor opptatt av å være åpen om våre tiltak, med håp om at flere følger etter i å løse vår felles utforing. Med unntak av eiendomsporteføljen har KLP til nå i liten grad gjort tilpasninger til økende fysisk risiko, men vil vurdere dette løpende framover.

KLPs robusthet mot overgangsrisiko

Analyserammeverket indikerer at KLPs forretningsmodell er robust for omstillingen til en lavutslippsøkonomi. Vurderingen er basert på tre ulike scenarier som alle styrer i retning netto null utslipp fra verdensøkonomien i 2050, men hvor omstillingen følger ulike baner, og grader av overgangsrisiko, på veien dit. Netto null-scenarioene har til felles en moderat økonomisk vekst på tvers av land, rask teknologisk fremgang samt tiltak for sosial inkludering og fordeling i forbindelse med omstilling. Scenarioene inkluderer innføring av karbonprising globalt for de aller fleste sektorer, tilsvarende EUs kvotesystem. Dette gir insentiver til overgang til ren energi, inkl. biodrivstoff for sektorer som ikke kan elektrifiseres, energieffektivisering, karbonfangst og lagring og vesentlig lavere forbruk av ikke-fornybare

ressurser. KLPs bredt diversifiserte portefølje innebærer at vi er eksponert mot både tapere og vinnere av en strammere klimapolitikk, og analysene bekrefter at KLPs finansielle avkastning er robust mot ulike scenarioer for overgangsrisiko. I tillegg bidrar KLPs klimastrategi til ytterligere reduksjon av overgangsrisiko. Videre viser analyser at KLPs gode soliditet gjør virksomheten godt rustet mot scenarioer med mer drastiske og uventede innstramminger i klimapolitikken, med tilhørende negative konsekvenser for finansmarkedene på kort sikt.

Vi har også gjort en kvalitativ vurdering av KLPs klimarelaterte overgangsrisiko knyttet til omdømme og risiko for søksmål. Vår vurdering er at den finansielle risikoen knyttet til søksmål av selskap KLP er investert i er relativt begrenset, da dette i stor grad er en risiko vi håndterer gjennom diversifisering. Derimot vil et negativt klimaomdømme for KLP som selskap potensielt ha vesentlige konsekvenser for KLPs konkurransevne og kunne føre til en reduksjon i tilgjengelige attraktive investeringsmuligheter.

Klimarisiko i KLPs verdipapirinvesteringer

For å analysere klimarisiko i KLPs investeringsportefølje ser vi på konsekvensene for avkastning på knyttet til fem ulike klimascenarier. Følgende klimascenarier ligger til grunn for analysen:

- **Net-Zero (NZ):** Moderat overgangsrisiko og lav fysisk risiko. 50 prosent sannsynlighet for å begrense oppvarming til 1,5 grader innen 2100 gitt en ambisiøs klimapolitikk, sterk sosial bærekraft og moderat økonomisk vekst.
- **Delayed Net-Zero (DNZ):** Ligner NZ, men med forsinket klimapolitikk og oppnåelse av netto nullutslipp etter 2050, som gir moderat fysisk klimarisiko. Globale temperaturer stabiliserer seg på 2 graders oppvarming innen 2100.
- **Net-Zero Financial Crisis (NZFC):** Ligner NZ, men med høy overgangsrisiko. Klimapolitikken strammes plutselig inn i 2025, noe som fører til kraftige reprisinger og usikkerhet i finansmarkedene.
- **Limited Action (LA):** Ligner basisscenarioet, med høy fysisk risiko og noe overgangsrisiko. Forventer 2,6 graders oppvarming innen 2100, med moderat økonomisk vekst og begrensede klimatiltak.
- **High Warming (HW):** Svært høy fysisk risiko og ingen overgangsrisiko. Forventer 3,7 grader oppvarming innen 2100, med økte sosiale ulikheter, manglende samarbeid, lav produktivitet og flere ekstremværhendelser som har negative konsekvenser for kapitalmarkedene

Scenariene beskriver et spenn i global oppvarming fra 1,5 til 3,7 grader fram mot 2100, herunder politikken og markedsendringene de neste 40 årene som er konsistent med en slik klimautvikling. Scenariene fra Ortec tar utgangspunkt i fysiske og sosioøkonomiske scenarier i FN klimapanel (IPCC) sine [5.](#) og [6.](#) hovedrapporter. Scenariene er ikke de samme som er utviklet av sentralbankenes og tilsynsmyndighetenes Network for Greening the Financial System (NFGS) selv om begge bygger på IPCC sine rapporter og grunntanken er lik.

Scenarioene analyseres ved bruk av klimarisikomodellen ClimateMAPS med utgangspunkt i KLPs investeringsportefølje. Modellen er utviklet av Ortec Finance i samarbeid med Cambridge Econometrics. Modellen gir resultater på sektor og regionsnivå per aktivaklasse. KLPs finansielle regnskap er basert på markedsverdivurderinger. Resultatene fra scenarioanalysen er utformet som avvik fra et basisscenario, som

reflekterer en global oppvarming på 2 til 3 grader, med en antagelse om at klimarisiko er undervurdert i kapitalmarkedene. En slik antagelse tilsier at den fysiske klimarisikoen heller ikke er tilstrekkelig fanget opp i KLPs finansielle regnskap. Resultatene fra scenarioanalysene gir uansett grunnlag for å identifisere hvilke sektorer innenfor gitte aktivklasser som er særlig eksponert mot både overgangsrisiko og fysisk klimarisiko. Den viser også hvilke sektorer som står overfor store muligheter.

Resultatene indikerer at en typisk portefølje til en institusjonell investor, og også KLPs portefølje, er vesentlig eksponert mot både kronisk og akutt fysisk klimarisiko, og at den er økende over tid. Kronisk fysisk klimarisiko er estimert basert på forskningsartiklene [Burke og Tanutama \(2019\)](#) og [Nelson mfl. \(2014\)](#). Fra disse artiklene modelleres sammenheng mellom økt temperatur, BNP og inflasjon. De økonomiske konsekvensene av økt akutt fysisk klimarisiko estimeres med modellen ClimatePredict. ClimatePredict estimerer sammenheng mellom økt hyppighet av ulike former for ekstremvær og nasjonal BNP-vekst. De økonomiske sjokkene knyttet til klimaendringer, i form av endringer i BNP og inflasjon på nasjonalt nivå og verdiskaping på sektornivå, danner grunnlaget for å estimere effekter på finansmarkedene. Dette gjøres via Ortec Finance sin stokastiske modellering av finansmarkedene som tar utgangspunkt i at verdien av eiendelene er lik nåverdien av forventet inntjening over eiendelens levetid, gitt en antagelse om hvilken informasjon som er tilgjengelig for markedet på et gitt tidspunkt.

Overgangsrisikoen i ClimateMAPS er modellert basert på den makroøkonomiske modellen E3ME, utviklet av Cambridge Econometrics. E3ME modellerer sammenhengen mellom verdikjeder i økonomien, energisystemer og miljø. Modellen er basert på statistiske sammenhenger uten pålagte forutsetninger om rasjonelle aktører og generell likevekt i økonomien. Det gjør at E3ME fanger realistiske realøkonomiske effekter av policyendringer på kort og mellomlang sikt knyttet til eksempelvis flaskehals i økonomien, ufrivillig arbeidsledighet og spredning av innovative teknologier.

Vår vurdering er at alle selskap og prosjekter i KLPs investeringsportefølje (100 prosent), på tvers av regioner og sektorer, er eksponert mot fysisk klimarisiko på lang sikt. KLPs investeringsportefølje utgjorde ved utgangen av 2024 i overkant av 800 milliarder kroner.

KLPs klimarisikomodellering har et porteføljeperspektiv. Dette innebærer at vi ikke har lokasjons- og selskapsspesifikke klimarisikoestimer, med unntak av eiendomsporteføljen (se egen omtale). KLP har frem til nå ikke gjennomført klimatilpasningstiltak for investeringsporteføljen, men er noe vi vil vurdere nærmere framover. KLP har vesentlig fysisk klimarisiko i vår investeringsportefølje, men har ingen salgsinntekter fra virksomheter som er vesentlig eksponert mot fysisk klimarisiko.

På kort sikt (1-5 år) utgjør uventede klimapolitiske innstramminger, med tilhørende uro i finansmarkedene, den største overgangsrisikoen for KLPs portefølje. På kort sikt er det eksponeringen mot olje og gass som gir svak avkastning i scenarioene med progressiv klimapolitikk, mens lavutslipps elektrisitetsproduksjon får relativt høy avkastning. På lengre sikt, når uroen har lagt seg, er overgangsrisikoen mindre viktig. Dette følger av at effektene av politikkenninger jevner seg ut i en bredt diversifisert portefølje som KLPs, med både vinnere og tapere i markedet. Eiendelene utsatt for høy overgangsrisiko, definert som 10 prosent eller mer avkastningsavvik på oppsiden eller nedsiden i scenarioet med størst overgangsrisiko fram mot 2030 («Net zero financial crisis-scenario»), har en verdi på om lag 230 milliarder kroner, tilsvarende om lag 30 prosent av KLPs investeringsportefølje (2023-tall). Analysen peker tydelig i retning av at olje- og gasssektoren er svært risikoeksponert i et scenario hvor klimapolitikken strammes til slik at vi greier å

begrense global oppvarming til 1,5 grader. KLPs aksjer i olje- og gasssektoren, og dens verdikjede, har en verdi på om lag 18 milliarder kroner, tilsvarende 2 prosent av KLPs investeringsporteføljen. Alle sektorer med høy overgangsrisiko (100 prosent) er omfattet av KLPs tiltak for å redusere klimarisiko, herunder tiltak for økte investeringer i klima- og naturløsninger og klimabasert nedsalg innenfor høyutslippsektorer innenfor aksje og omløpsporteføljen.

Det er også gjennomført en forenklet beregning av scenarioenes innvirkning på KLPs solvensdekning på kort sikt. Det er kun i et «Net-Zero financial crisis»-scenario, hvor klimapolitikken strammes hardt og uventet inn, vi får en merkbar effekt på solvensdekningen. I scenarioet er en slik hendelse tenkt inntruffet i forbindelse med landenes rapportering på status for sine klimamål til FN i 2025, og hvor det klart går fram at omstillingen skjer for sakte, med påfølgende økt prising og regulering av klimagassutslipp.

På grunn av den gode soliditeten til KLP er selskapet i stand til å absorbere tapet i et slikt overgangsrisiko-scenario uten å måtte iverksette solvenstiltak.

Klimarisiko i KLPs eiendomsinvesteringer

KLP Eiendom forvalter verdier for om lag 15 prosent av KLPs investeringsportefølje. Det er gjennomført to nivåer av klimarisikoanalyser for eiendomsporteføljen.

På samme måte som for øvrige aktivaklasser har vi benyttet klimarisikomodellen ClimateMAPS til å vurdere avkastning for fem ulike klimascenarioer, relativt til et basiscenario. Analysen indikerer at klimarisikoen i eiendomsporteføljen er moderat, midt mellom aksjer og kreditt, hvilket følger av at eiendomsporteføljen er lokalisert i regioner med høy bygningsstandard, samt at etterspørselen etter eiendomstjenester er lite berørt av klimaendringer. På lengre sikt anslår modellen at i klimascenarioer med høy global oppvarming (3,7 grader i forventet oppvarming innen 2100) er eiendomsporteføljen om lag 20 prosent lavere i verdi å 15-25 års sikt, hvilket tilsvarer et mulig verditap på om lag 20 milliarder kroner, målt i forhold til verdien på dagens eiendomsportefølje. Dette følger både av kronisk og akutt kronisk klimarisiko. Klimarisikoen på kort sikt, både fysisk risiko og overgangsrisiko, vurderes for eiendomsporteføljen som lav.

Videre har KLP Eiendom gjennomført en separat kartlegging av fysisk klimarisiko for samtlige eiendommer, foruten om festetomter og utviklingseiendommer. Kartleggingen er basert på mal utviklet av det danske «Rådet for Bæredygtigt Byggeri», tilgjengelig gjennom <https://taksonomiportalen.dk/>.

Klimarisikovurderingen ser mot klimaendringer fram mot år 2100 og gir en vurdering av hver enkelt eiendom med hensyn til eksponering mot, og konsekvenser av, havnivåstigning, vannopsamling, flom, skogbrann og skred. For hver av disse faktorene er det på en skala fra svært lav (1) til svært høy (5) vurdert sannsynligheten for at hendelsen inntreffer (eksponering), samt konsekvensen dersom den faktisk inntreffer (risikonivå). Se tabell under for nærmere beskrivelse.

Risiko-nivå	Beskrivelse
1	Eiendommen vil ikke bli negativt påvirket av naturfaren.
2	Eiendommen kan bli negativt påvirket av naturfaren, men sannsynlighet er svært lav eller konsekvens er svært begrenset.
3	Eiendommen kan bli negativt påvirket dersom naturfaren opptrer kraftigere enn forventet. Eiendom er sensitiv til endring i underlag og bør overvåkes. Tiltak kan vurderes.
4	Eiendommen vil bli negativt påvirket med en «mulig» eller «høy» sannsynlighet eller konsekvens. KLPE bør vurdere tiltak for å begrense konsekvens.
5	Eiendommen vil bli negativt påvirket med en «høy» eller «svært høy» sannsynlighet eller konsekvens. KLPE må vurdere tiltak for å begrense konsekvens.

Moderat fysisk klimarisiko (Risikonivå 3) er eiendommer som ikke kan utelukkes for risiko, men hvor det samtidig ikke er en betydelig sannsynlighet eller konsekvens. Dette er eiendommer som kan bli utsatt og som må overvåkes. Eksempel på en moderat risiko for stormflo er knyttet til KLPs hovedkontor i Dronning Eufemias gate i Oslo. Fremtidig forventet havnivå innebærer at havnivået ikke når eiendommen, men at det kommer veldig nærme. Dette innebærer at eiendommen ikke forventes å bli berørt (tilsvarende risikonivå 4-5), men vi kan heller ikke ignorere at havnivået kommer veldig nærme eiendommen (tilsvarende risikonivå 1-2). Dersom vi tar høyde for en usikkerhet i underlaget, og antar at havnivået kan gå litt høyere enn underlaget tilsier (f.eks. pga. vind og bølger), vil eiendommen bli påvirket, hvilket gjør at den får risikonivå 3.

Den overordnet konklusjon er at eiendomsporteføljens gjennomsnittlige risikonivå er mellom lav til moderat, i tråd med resultatet fra risikoanalysen den overordnede risikolysen i ClimateMAPS. Det er imidlertid enkelte eiendommer med moderat til høy risiko for de akutte naturfarene flom, havnivåstigning og overvann (se oversikt i tabellen under).

Region	Oslo	Trondheim	Sverige	Danmark	Totalt
Antall eiendommer kartlagt	46	31	8	10	95
Hetebølge	13 %	6 %	0 %	0 %	8 %
Kuldebølge	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Skogbrann (skog-, gress-, lyngbrann)	7 %	3 %	0 %	0 %	4 %
Syklon, orkan, tyfon	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Storm (også snø-, støv- og sandstorm)	0 %	0 %	0 %	100 %	11 %
Tornado	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Tørke	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Kraftig nedbør (regn, hagl, snø/is)	11 %	29 %	50 %	100 %	29 %
Flom (hav/tidevann, elv, regn, grunnvann)	4 %	45 %	13 %	70 %	25 %
Flombølge fra smeltevann (isbre e.l.)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Snøskred	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Skred (løsmasse, steinsprang kvikkleire)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Senkning/subsidering (synkehull)	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %

Akutte hendelser knyttet til kraftig nedbør og flom er de to faktorene er de største enkeltfaktorene og dekker hhv. 29 og 25 prosent av eiendommene i porteføljen. En eiendom kan være utsatt for flere naturfarer og prosenttallene kan derfor ikke summeres. Blant de varige naturfarene er det forventet at økte temperaturer vil medføre behov for økt investering i kjøle- og ventilasjonssystem på eiendommene, men at dette vil komme over tid. Analysen indikerer også at eiendomsporteføljen i Danmark er spesielt utsatt for klimarisiko.

Klimarisiko i KLP Bankens portefølje

KLP Banken har innhentet data om fysisk klimarisiko (flom, havnivåstigning, overvann og ras) for boliglånsporteføljen. Nytt i 2024 er at vi også har fått data om overvann. Dette fører til at andel av porteføljen som i større eller mindre grad er eksponert for fysisk klimarisiko har økt fra 19 til 40 prosent, inkludert aktsomhetsområder som skal utredes nærmere. Vi har fått tilgang til mer data, samtidig som flere områder er kartlagt og datakvaliteten er bedret. Den direkte eksponeringen mot klimarisiko er dekket gjennom forsikring på boligene, men banken har en risiko knyttet til verdiforringelse av pantet som følge av klimarisiko. Det må likevel presiseres at de fleste av bankens pant har en lav risikoscore knyttet til klimarisiko totalt sett.

Den finansielle klimarisikoen for KLP knyttet til utlånene til privatboliger, og finansiering av investeringsaktivitet hos kommuner og fylkeskommuner vurderes som lav.

Klimarisiko i KLP Skadeforsikring

Gjennom KLP Skadeforsikring har KLP påvirkning på, og risiko knyttet til, klimatilpasning og klimarisiko. Skadeselskapets risiko knyttet til ekstremvær og naturskadehendelser vurderes som en del av selskapets samlede risikobilde. I skadeselskapets ORSA for 2024 analyserte vi et scenario med fire store naturskadehendelser i løpet av ett år. Konklusjonen fra denne analysen var at klimarelatert risiko ikke utfordrer foretakets finansielle posisjon per nå. God forståelse for klimarelatert risiko, og da særlig risiko knyttet til uekte naturskader, er likevel viktig for å opprettholde ønsket lønnsomhet i produktene. Vi jobber derfor med å styrke modelleringen av klimarelatert forsikringsrisiko i tråd med kriteriene for bærekraftig skadeforsikring i EU-taksonomien.

Disse kriteriene vektlegger bruk av klimarisikoinformasjon, både historisk og framoverskuende, i risikovurderinger og premiefastsettelse. Som et ledd i dette tar vi inn en variabel for risiko for overvannsskader i tariffene for viktige eiendomsprodukter fra og med 1. januar 2025. Parallelt setter vi opp insentiver for å redusere klimareduert risiko i forsikringsvilkår, i første omgang for produktet Kommuneeiendom. Skadeselskapet legger vekt på å være en partner for kommunekundene i møtet med klimaendringene, og deltar blant annet i det EU-finansierte forskningsprosjektet SOTERIA hvor målet er å kartlegge beste praksis og komme opp med mulige nye løsninger for å hensynta klimarisiko i kommuners forsikringer, både på produktutviklingssiden og i prising/databasert risikovurdering.

KLP Skadeforsikring utgjør en liten andel av KLPs investeringsportefølje og inntekter, og er således også en begrenset finansiell eksponering. Nivået på klimarisiko for KLP skadeforsikring vurderes uansett som begrenset.

Usikkerhetsmomenter og strategisk tilpasning

En viktig del av KLPs kapitalforvaltningsstrategi er at allokeringen av midlene skal gjenspeile pensjonsforpliktelsen langsiktige karakter. Det er stor usikkerhet knyttet til hva slags klimascenario som faktisk vil spille seg ut fram i tid på tidspunktet når pensjonene skal utbetales. Den politiske og teknologiske utviklingen vil avgjøre om vi ligger nærmere et netto-null scenario for 2050, eller om utslippene vil forbli på dagens nivå, og global oppvarming fortsette å øke. Ønsket om å unngå store svingninger i avkastning over tid innebærer at KLP fokuserer på å bygge en portefølje som er robust mot både klimaomstillingen og klimaendringene som kommer, samtidig som vi gjennom vår virksomhet bidrar til

en lavest mulig temperaturøkning. Eksempelvis varierer den fysiske klimarisikoen betydelig mellom aktivklasser. Klimarisikoen er klart størst i aksjeporteføljen, mens den er mer moderat i renteporteføljen. KLP vurderer denne risikoen nøye videre, herunder tiltak som reduserer overgangsriskoen knyttet til høyutslippssektorer, eksempelvis prioritering av selskap som har satt seg vitenskapsbasert klimamål. KLP har høy grad av fleksibilitet med hensyn til å tilpasse porteføljen til disse risikofaktorene med hensyn til å redusere våre kunders pensjonskostnader.

Biologisk mangfold og økosystemer

ESRS E4

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer.

SBM3

Tabellen under gir en oversikt over identifiserte vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til biologisk mangfold og økosystemer. Se kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse i vesentlighetsanalysen og se kapittel 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter – Interessenter og interessentdialog, for omtale av interessenter og lokalsamfunn.

	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont	Relevant aktivitet i KLP	Sted i verdikjeden
Direkte påvirkningsfaktorer for tap av biologisk mangfold				
Arealbruks-endringer, endringer i bruk av ferskvann og hav				
Negativ påvirkning	Bidrar til finansiering av naturtap via investeringer og endring i arealbruk som følge av eiendomsutvikling	Medium	Verdipapir-investeringer Bank	Egne operasjoner Nedstrøms - Investeringer
Risiko	Naturtap som en del av systematisk markedsrisiko, og omdømmetap knyttet til finansiering av nedbygging av natur.	Lang	Eiendomsinvesteringer Verdipapir-investeringer Bank	Nedstrøms - Investeringer
Risiko	Restriksjoner i arealbruk for nybygg av eiendom.	Lang	Eiendomsinvesteringer	Egne operasjoner
Mulighet	Restriksjoner i arealbruk for nybygg gir god avkastning på eksisterende bygg med sentral beliggenhet	Lang	Eiendomsinvesteringer	Egne operasjoner

Styrende dokumenter

E4-2

Tabellen gir en oversikt over de viktigste styrende dokumentene for KLPs arbeid med biologisk mangfold og økosystemer og håndtering av de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene beskrevet i tabellen over. I tillegg finnes en oversikt over overordnede føringer knyttet til bærekraft under.

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessenter	Tilgjengelighet
Naturstrategi	Omstillingsplan for natur mht. påvirkning på natur og naturrisiko. Dekker også mål og tiltak for å stanse og reversere tap av natur.	Investeringer	Konsernsjef	Konserndirektør Økonomi og finans	Naturavtalen CBD	Ikke relevant	Internt strategidokument. Vil publiseres på klp.no. Strategien oppsummeres i dette kapittelet.
KLPs eierforventninger klima og natur	Forventninger til selskaper KLP er investert i mht. påvirkning på natur og naturrisiko. Dekker både klimaendringer, arealbruk i særlig sårbare områder, forurensing av ferskvann, spredning av fremmede arter og forurensing. eksplisitte forventninger til utvalgte høyrisikosektorer Dekke også våre forventninger til at selskaper tar hensyn til de sosiale følgene av deres påvirkning på natur og økosystemer.	Investeringer	Konsernsjef	Konserndirektør Økonomi og Finans, Adm.dir. KLP Kapitalforvaltning	FNs bærekraftsmål UNFCCC CBD	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no

Omstillingsplan og ivaretagelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi

E4-1

KLP har som overordnet mål for arbeidet med natur å stanse og reversere tap av natur, basert på de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene identifisert gjennom vesentlighetsanalysen. KLPs naturstrategi gjelder for hele konsernet og skal integreres i alle virksomhetsområder.

Med en bredt diversifisert portefølje med investeringer i over 9 600 selskaper, har KLP indirekte eksponering for alle typer naturpåvirkninger og avhengigheter. Strategien fokuserer derfor særlig på sektorer der vår investeringsportefølje har størst påvirkning og risiko. Disse omtales som høyrisikosektorer og er identifisert gjennom naturrisikoanalysen, se note 14 «Naturrisiko». Tiltakene som er satt i gang i KLPs portefølje medfører imidlertid ikke vesentlige investeringsutgifter («capex») på KLPs balanse.

Gjennom dialog med selskaper, stemmegivning på generalforsamlinger og samarbeid i investorinitiativer arbeider KLP for å redusere negativ påvirkning på natur og økosystemer, samt å fremme ansvarlig selskapsatferd.

For å nå målet om å stanse og reversere tap av natur har KLPs naturstrategi definert følgende tre målsettinger, med prioriterte høyrisikosektorer innenfor hver målsetting:

- 1. Stanse avskoging:** Naturstrategien vektlegger arbeid for å motvirke tropisk avskoging. KLP prioriterer selskaper i sektorer med høy risiko for avskoging, enten direkte eller via forsyningskjeder. Dette gjelder spesielt de som bidrar til klimagassutslipp og naturskade gjennom storfeproduksjon, som er en viktig driver for avskoging

2. **Netto null tap av natur:** KLPs naturstrategi inkluderer en forventning om at selskaper i olje-, gass- og gruvesektoren unngår utvinning i sårbare biologiske områder, hvor slik aktivitet har betydelig negativ innvirkning på naturmangfoldet.
3. **Bærekraftig bruk av havressurser:** KLP følger opp akvakultursektoren og forventer at selskaper sikrer sporbarhet i sine produkter for å motvirke urapportert og uregulert fiskeing. Vi forventer også at selskapene unngår bruk av fiskefôr som bidrar til avskoging eller som kan føre til overbeskatning av fiskebestander gjennom bruk av marine ressurser i fôret.

Vi følger opp disse målsettingene basert på følgende aspekter, som indikerer selskapenes bevissthet om deres påvirkning på og avhengighet av natur, og dermed deres naturrisiko:

- **Forpliktelse:** Har selskapet gjort en offentlig forpliktelse og/eller støttet noen initiativer knyttet til biodiversitet?
- **Verdikjede:** Vurderer selskapet påvirkning på biodiversitet gjennom sin egen verdikjede?
- **Handling:** Har selskapet gjennomført handlinger i rapporteringsperioden for å oppfylle forpliktelsene knyttet til biodiversitet?

Målsettinger knyttet til biologisk mangfold og økosystemer

E4-4

For å stanse og reversere naturtap må vi bidra til omstilling av sektorene med størst påvirkning på og avhengighet av naturen. Derfor er KLPs naturmål fokusert på nettopp dette.

Beskrivelse av mål	Relevant målbilde i bærekraftsstrategien	Virkeområde	Basisår og referanseverdi	Tidslinje
Stanse avskoging 100 % av virksomhetene skal ha satt seg naturmål, en strategi for å oppnå disse målene, og rapportere på fremdrift	«Nå FNs bærekraftsmål»	Verdipapirinvesteringer i sektorene landbruk, skogdrift og papirproduksjon	Basisår: 2024 Referanseverdi: 2024 er første rapporteringsår og vil utgjøre den fremtidige referanseverdien. Se tabellen under «Oppnådde resultater» for tall for 2024.	Ikke tidsfestet
Netto null tap av natur 100 % av virksomhetene skal ha satt seg naturmål, en strategi for å oppnå disse målene, og rapportere på fremdrift	«Nå FNs bærekraftsmål»	Verdipapirinvesteringer i sektorene gruvedrift og olje og gass	Basisår: 2024 Referanseverdi: 2024 er første rapporteringsår og vil utgjøre den fremtidige referanseverdien. Se tabellen under «Oppnådde resultater» for tall for 2024.	Ikke tidsfestet
Bærekraftig bruk av havressurser 100 % av virksomhetene skal ha satt seg naturmål, en strategi for å oppnå disse målene, og rapportere på fremdrift	«Nå FNs bærekraftsmål»	Verdipapirinvesteringer i sektorene fiskeri og oppdrett	Basisår: 2024 Referanseverdi: 2024 er første rapporteringsår og vil utgjøre den fremtidige referanseverdien. Se tabellen under «Oppnådde resultater» for tall for 2024.	Ikke tidsfestet

Målene er forankret i og støtter naturavtalen ved å fremme integrering av naturhensyn i finansielle beslutninger og kapitalstrømmer, i tråd med mål 14 i naturavtalen (som handler om å integrere naturhensyn i all politikk og forvaltning) og mål 15 (som fokuserer på rapportering av avhengighet av og påvirkning på naturen). Målene er utarbeidet med hensikt å bidra til å stanse tap av natur og biologisk mangfold og

reduere skadevirkninger, samt restaurere økosystemer (se naturløsninger under klimavennlige investeringer). Målene er ikke eksplisitt basert på en vitenskapsbasert metodikk grunnet manglende metodikk. Økologiske terskelverdier og naturkreditter har ikke blitt brukt i utforming av naturmål eller -strategi.

KLPs eiendomsportefølje og direkte investeringer i infrastruktur, herunder utlån til kommuner innenfor de samme områdene, inngår også i KLPs målsetting om å bidra til stans i avskoging og netto null tap av natur. Disse sektorene følges opp gjennom egne risikovurderinger og bilateral dialog.

Tiltak og resultater

E4-3, MDR-A

KLPs klima- og naturarbeid henger tett sammen. Klimaendringer er en av hoveddriverne for påvirkning på biologisk mangfold og økosystemer, og således er KLPs klimastrategi, med tilhørende tiltak, indirekte en del av arbeidet med å redusere vår negative naturpåvirkning.

Samtidig har KLP avdekket risikoer og muligheter tilknyttet natur og jobber systematisk med å sette mål og tiltak for å adressere disse.

For å håndtere naturrisiko i investeringsporteføljen gjennomfører KLP risikovurderinger etter *do no significant harm*-prinsippet (DNSH) i alle direkteinvesteringer, utlån, langsiktige obligasjoner og eiendomskjøp. Videre styrker vi vårt fokus på klima- og naturløsninger, ikke bare for å redusere miljøpåvirkning, men også for å skape langsiktig verdi. Bærekraftige investeringer som integrerer hensyn til klima og natur bidrar til en mer robust og motstandsdyktig økonomi og reduserer overgangsriskoen i KLPs portefølje. Videre skjerpes kriteriene for grønne lån til nybygg for å sikre at de ikke bidrar til avskoging eller tap av økosystemer.

Påvirkningsarbeid for omstilling omfatter også natur. Dette inkluderer selskapsdialog og stemmegivning, samt tydelig formidling av våre forventninger til rammevilkår for bærekraftig næringsutvikling til myndigheter og andre interessenter. Naturmålene vi har satt, som beskrevet i forrige avsnitt, er en viktig del av dette arbeidet. Samtidig er oppfølging av naturmål utfordrende, da kvaliteten på tilgjengelige indikatorer varierer. KLP jobber derfor kontinuerlig med å identifisere de beste indikatorene for selskapsoppfølging og vil tilpasse tilnærmingen i takt med utviklingen av dette feltet.

Beskrivelse av tiltak	Virkeområde	Status	Tidshorisont
Påvirkningsarbeid for omstilling:	Alle aktivaklasser	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Påvirkningsarbeid for omstilling omfatter også natur. Dette inkluderer selskapsdialog og stemmegivning, samt formidling av våre forventninger til rammevilkår for bærekraftig næringsutvikling til myndigheter og andre interessenter.			
Investeringer i klima- og naturløsninger:	Alle aktivaklasser	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Investeringer i utvikling av nye prosjekter eller ny teknologi, samt kjøp av aksjer og obligasjoner i annenhåndsmarkedet knyttet til fornybar energi.			
Eiendom:	Eiendomsporteføljen	Pågående	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Alle nybygg og rehabiliteringsprosjekter skal medføre netto biodiversitets-forbedring.			
Risikovurdering:	Direkteinvesteringer, utlån, langsiktige obligasjoner og eiendomskjøp	Under utvikling	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Risikovurdering etter «do no significant harm»-prinsippet (DNSH) i alle direkteinvesteringer, utlån, langsiktige obligasjoner og eiendomskjøp.			
Grønne lån:	Utlånsporteføljen	Under utvikling	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Kriteriene for grønne lån til nybygg innskjerpes til også å omhandle natur.			

Oppnådde resultater

Tabellen under viser til note 15 «Naturomstilling».

Note	Mål 1) Stanse avskoging	Mål 2) Netto null tap av natur	Mål 3) Bærekraftig bruk av havressurser
15	Skogdrift, papirindustri og landbruk	Gruvedrift og olje og gass	Fiskeri og oppdrett
Har forpliktet seg til eller tilknyttet seg initiativer			
Antall selskaper	173	114	5
Andel selskaper	80 %	41 %	83 %
Vurderer påvirkning gjennom sin verdikjede			
Antall selskaper	46	46	3
Andel selskaper	21 %	17 %	50 %
Har gjennomført tiltak for å nå forpliktelsene			
Antall selskaper	80	75	4
Andel selskaper	37 %	27 %	67 %

Tabellen viser antall selskaper som har satt seg mål eller iverksatt tiltak innenfor de ulike aspektene forpliktelse, verdikjede og handling. Andelen selskaper angir hvor stor andel dette utgjør av det totale antallet selskaper i de høyrisikosektorene som er presentert i tabellen.

Det er stor variasjon mellom sektorene med hensyn til deres forpliktelsene og tiltak knyttet til avskoging, naturpåvirkning og bærekraftig bruk av havressurser. Fiskeri og oppdrett skiller seg ut som sektoren med

høyest andel selskaper som har forpliktet seg til relevante initiativer. Blant porteføljeselskapene i denne sektoren har fem av seks rapportert via CDP, og samtlige har forpliktet seg til initiativer knyttet til bærekraftig bruk av havressurser. I tillegg har halvparten vurdert påvirkningen gjennom verdikjeden (for eksempel via fôr), og to tredjedeler har gjennomført tiltak for å oppfylle sine forpliktelser.

Innen skogdrift, papirindustri og landbruk har også en høy andel selskaper, 80 prosent, rapportert via CDP og forpliktet seg til tiltak for å stanse avskoging. Likevel er det en lavere andel som vurderer påvirkningen gjennom verdikjeden (21 prosent), og kun 37 prosent har gjennomført konkrete tiltak for å oppnå sine målsettinger.

I sektorene gruvedrift og olje og gass er det en lavere andel selskaper som rapporterer via CDP og forplikter seg til tiltak for å redusere naturtap. Kun 41 prosent av selskapene i disse sektorene har inngått offentlige forpliktelser, og 27 prosent har implementert tiltak for å etterleve disse. Dette antyder et generelt lavere fokus på å vurdere og håndtere sektorens påvirkning på natur og økosystemer sammenlignet med de andre sektorene. Samtidig kan kvaliteten på disse indikatorene variere, og de gir primært en overordnet indikasjon på selskapenes arbeid med naturrelaterte problemstillinger. For å sikre bedre oppfølging og forståelse av faktiske tiltak og forpliktelser, følges selskapene opp gjennom eierskapsutøvelsen og dialog. Dette er særlig viktig ettersom naturrelaterte indikatorer fortsatt er under utvikling og preges av metodiske utfordringer.

KLPs eiendomsportefølje og direkte investeringer i infrastruktur, herunder utlån til kommuner innenfor de samme områdene, inngår også blant KLPs risikosektorer. Disse sektorene er ikke børsnoterte og inngår derfor ikke i tallmaterialet vi har tilgang til. Se note 15 «Naturomstilling» for detaljer om beregningene.

Ressursbruk og sirkulær økonomi

ESRS E5

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi

SBM3

Tabellen under gir oversikt over de identifiserte vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til ressursbruk og sirkulær økonomi. Disse er identifisert på tvers av aktiviteter og verdikjeder knyttet til skadeoppgjør og eiendomsinvesteringer. Se kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse av vesentlighetsanalysen.

	Beskrivelse av påvirkning, risiko eller mulighet	Tidshorisont	Relevant aktivitet i KLP	Sted i verdikjeden
Inngående ressurser, herunder ressursbruk				
Positiv påvirkning	Tilby produkter som gir insentiver til ombruk i skadeoppgjør	Kort	Skadeoppgjør	Oppstrøms – leverandører Nedstrøms – kunder
Negativ påvirkning	Material- og ressursbruk i skadeoppgjør og eiendomsdrift og -utvikling	Kort	Skadeoppgjør Eiendomsinvesteringer	Oppstrøms – leverandører
Risiko	Redusert tilgang eller økt pris på innsatsfaktorer	Lang	Skadeoppgjør	Oppstrøms – leverandører
Mulighet	Sikre ombruk av gjenverdier ved skader på eiendom	Medium	Skadeoppgjør	Oppstrøms – leverandører Nedstrøms – kunder

Styrende dokumenter

E5-1

Tabellen gir en oversikt over de viktigste styrende dokumentene for KLPs arbeid med ressursbruk og sirkulær økonomi og håndtering av de vesentlige påvirkningene, risikoene og mulighetene beskrevet i tabellen over. I tillegg finnes en oversikt over overordnede føringer knyttet til bærekraft under Styrende dokumenter på bærekraft.

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessenter	Tilgjengelighet
Skadeoppgjør							
Målbilde: Pådriver for sirkulærøkonomi i skadeforsikring	Konkretiserer mål, tiltak og KPI-er for å levere på konsernstrategiens mål knyttet til sirkulærøkonomi.	KLP Skadeforsikring	Adm.dir. KLP Skadeforsikring	Direktør for Skadeoppgjør KLP Skadeforsikring		Ikke relevant	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis i dette kapitlet.
Målbilde: Partner for kommunene i klimaomstillingen	Konkretiserer ambisjoner, tiltak og KPI-er knyttet til hvordan KLP kan hjelpe kommunene i omstillingen	KLP Skadeforsikring	Adm.dir. KLP Skadeforsikring	Direktør for Produkt KLP Skadeforsikring		Ikke relevant	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis i dette kapitlet.
Innkjøpsstrategi KLP Skadeforsikring 2024-2027	Operasjonaliserer konsernstrategien for innkjøp relatert til skadeoppgjør innenfor eiendom og motor. Årlige tiltaksplaner. Innfører KPI-er knyttet til bærekraft og sirkularitet. Overordnet mål å utvikle sirkulære oppgjørprosesser og verdikjeder for å redusere forbruket av jomfruelige råvarer . Per i dag ingen styrende dokumenter på overordnet nivå om bærekraftig utvinning og bruk av fornybare ressurser.	Innkjøp skadeoppgjør eiendom og motor	Adm.dir. KLP Skadeforsikring	Direktør for Skadeoppgjør KLP Skadeforsikring		Intervju med kommunekunde og en leverandør	Internt strategidokument, forretningssensitiv
Skadehåndboken	Saksbehandlernes rutinebeskrivelse i en skadesak. Fastsetter at det alltid skal vurderes om det er mulig å gjennomføre en kostnadseffektiv reparasjon i stedet for å erstatte med nytt.	Skadeoppgjør bygningsskader	Adm.dir. KLP Skadeforsikring	Direktør for Skadeoppgjør	n/a	Samarbeid med andre selskaper for erfaringsutveksling, bidrag fra takstkonsulenter, saksbehandlere, regulatoriske krav fra myndigheter	Internt rutinedokument, ikke av interesse for offentligheten
Forsikringsvilkår skade på eiendom	Vilkårene tydeliggjør at selskapet prioriterer bærekraftige og sirkulære oppgjørsmetoder.	Kommuneeiendom og tingskader privatmarked (bolig, innbo, reise mm.)	Adm.dir. KLP Skadeforsikring	Direktør for Produkt	n/a	Diskusjon med flere interessenter, spesielt kunder	Vilkår kommuneeiendom: internt dokument, forretningssensitivt Vilkår privat: tilgjengelig på klp.no

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessenter	Tilgjengelighet
Eiendomsdrift og -utvikling							
Målbilde: Pådriver for sirkulærøkonomi leietakertilpasninger	Som ovenfor	KLP Eiendom	Adm.dir. KLP Eiendom	Leder for bærekraft i Eiendom, innkjøpere i Eiendom og vedlikeholdsavdelinger		Ikke relevant	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis i dette kapitlet.
Målbilde: Pådriver for sirkulærøkonomi – nybygg og tot.rehabilitering	Som ovenfor	KLP Eiendom	Adm.dir. KLP Eiendom	Leder for bærekraft, innkjøpere og prosjektledere i KLP Eiendom		Ikke relevant	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis i dette kapitlet.
Bærekraftstrategi KLP Eiendom	KLP Eiendoms bærekraftsambisjoner. Begrense bruk av materialressurser, samt å benytte materialer med minst mulig klimafotavtrykk	Eiendomsporteføljen	Adm.dir. KLP Eiendom	Leder bærekraft KLP Eiendom	BREEAM, CREEM	Intervjuer nøkkelpersonell internt og eksternt, leverandører og kunder	Tilgjengelig på klp.no
Retningslinjer for miljøvennlig innkjøp og materialer i KLP Eiendom	Beskriver hvilke faktorer det er naturlig å vurdere, hvilke myndighetskrav som gjelder og hvordan materialvalgsprosessen gjennomføres. Forventninger til hvordan leverandører håndtererressursbruk og sirkulærøkonomi i sin leverandørkjede, som å gjennomføre tiltak for minimering av utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk og minimere klimagassutslipp i produksjon og transport.	Innkjøp i KLP Eiendom	Leder bærekraft KLP Eiendom	Leder bærekraft KLP Eiendom	n/a	Ikke relevant	Internt rutinedokument, ikke av interesse for offentligheten
Materialdokumentet	Krav til hvilke materialer KLP Eiendom ønsker inn i våre lokaler. Formålet er å redusere klimabelastning fra våre prosjekter.	Materialer	Forvaltningsavdelingen KLP Eiendom	Forvaltningsavdelingen KLP Eiendom	n/a	Intervjuer interessenter internt og eksternt, leverandører og kunder.	Tilgjengelig på klp.no

Skadeoppgjør

Beskrivelse av ressursflyt

E5-4

Som skadeforsikringsselskap er det primært to verdikjeder under skadeoppgjørene våre som har et betydelig ressursbruk:

- Utbedring av skader på eiendom: Viktige material- og varegrupper som inngår i utbedring av skader på eiendom er treverk, glass, gips, mineralull og steinull, parkett og laminat, MDF- og sponplater. Ved store skader der stål- og betongkonstruksjoner ikke ombrukes, inngår også stål og betong som viktige komponenter. Produkter som brukes i mindre volum, men som likevel har en miljøpåvirkning, er blant annet maling, kjemi til desinfisering, silikon og akryl.
- Utbedring av skader på kjøretøy: Forbruker i hovedsak plast (i diverse sammensetninger), glass, aluminium og stål. Materialer av lavere volum, men med miljøbelastning, inkluderer lakkmateriale, lim og primere, tectyl og rustbeskyttelse.

Målsettinger ressursbruk og sirkulær økonomi

E5-3

Beskrivelse av mål	Relevant målbilde i bærekraftsstrategien	Virkeområde	Basisår og referanseverdi	Tidslinje	Måloppnåelse
Gjenverdier på eiendom	«Pådriver for sirkulær-økonomi i Skade-forsikring»	Skadeoppgjør i skadesaker på eiendom, der skadekostnad er større enn 10 millioner kroner.	n/a – nytt mål for 2024	Mål for 2024	Status: Mål innført sent på året, foreløpig ikke vært aktuelle skader.
Dokumenterer gjenværdi på 100 prosent av eiendomsskader med skadekostnad større enn 10 millioner kroner.		Omfatter kun oppgjørprosesser i KLPs regi, ikke prosesser styrt av forsikringstaker.			
Reparasjoner av glasskader på bil	«Pådriver for sirkulærøkonomi i skadeforsikring»	Forsikringsprodukter for bil. Gjelder glassverksteder vi har rammeavtale med. Det er bare frontruteskader som kan repareres, og som dermed tas med i brøken.	n/a – nytt mål for 2024	Mål for 2024	Status: 46 % Dette har vært et fokusområde på bilforsikringsområdet i 2024, og målet er overopplyst som en konsekvens av dette. Utviklingen med mer teknologi integrert i frontruter trekker imidlertid i retning av at færre ruter kan repareres, noe som gjør at det vil kunne bli vanskelig å oppnå en så høy reparasjonsandel framover.
Minimum 40 prosent av glasskader på bil repareres kontra at ruten skiftes ut					

Målsettingene inngår i selskapets målbilder for bærekraft, som styret og eier har vært involvert i utformingen av. Målene i tabellen er aktivitetsmål, og det er dermed ikke lagt til grunn noen spesiell metodikk eller antakelser i utformingen av målene eller måling av måloppnåelse. Målene er heller ikke basert på noe spesifikt vitenskapelig grunnlag. Målsettingene er frivillige og dermed ikke basert på nasjonale mål eller krav. Vi vil jobbe videre med å utvikle målsettinger og tiltak i 2025. Eksempelvis innfører vi målsetting om 80 prosent sorteringsgrad for avfall på frekvente skader på eiendom. Siden det er første år vi rapporterer på disse målsettingene, er det ingen endringer i målsettingene, målingene eller underliggende antakelser fra tidligere år.

Flere av målsettingene for 2024 handler om å redusere behovet for nye innsatsfaktorer i skadeoppgjørene, gjennom å reparere heller enn å skifte ut det som er skadet, og å legge til rette for å ombruke det som er mulig å ombruke (gjenverdier) ved store skader på eiendom. Dette gir et lavere ressursbruk og genererer mindre avfall. Samtidig skaper det etterspørsel etter reparasjonstjenester og ombruk fra aktører i verdikjeden vår for skadeoppgjør. I henhold til Avfallshierarkiet, hvor målet er at ressurser skal behandles så høyt oppe som mulig, retter målsettingene seg mot nivå 2 (ombruk og reparasjon) samt 1 (unngåelse av at avfall oppstår).

Innsatsen vår for å ombruke blant annet betongkonstruksjoner i store skadesaker gir redusert behov for nyproduksjon av sement og betong. Dette er svært utslippsintensiv industri som også kan ha negativ påvirkning på natur og økosystemer, blant annet gjennom uttak av sand. Vi har ikke hatt spesifikke målsettinger om bærekraftig uttak og bruk av fornybare ressurser i 2024, men dette vil komme i 2025. Utover det som er nevnt her, retter ikke målsettingene våre seg mot andre temaer innenfor sirkulærøkonomi og ressursbruk.

Tiltak og resultater

E5-2, MDR-A

Tiltakene våre dreier seg om å bevare de ressursene som allerede er utvunnet og brukt, gjennom å oppfordre og gi insentiv til å vedlikeholde eiendeler og unngå skader. Vi mener også at forsikringsvilkår som prioriterer reparasjoner ved skade kan bidra til å redusere antall skader og mer spesifikt omfanget av framprovoserte skader.

Beskrivelse av tiltak	Virkeområde	Resultater	Tidshorisont
Systematisk innsats for ombruk av gjenverdier (stål- og betongkonstruksjoner og nedgravd infrastruktur) ved store skader på bygninger	Skadeoppgjør: Store skader på eiendom	Pågående. Vi forbedrer stadig egne prosesser for klargjøring for ombruk av gjenverdier, men er samtidig avhengige av samarbeid med kunden om å realisere gjenverdiene.	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Politikerdashboard.no; for beslutningstakere i kommuner. Samarbeid med Norsk kommunalteknisk forening for å synliggjøre gevinster ved bedre vedlikehold.	n/a	Pågående, med gode tilbakemeldinger fra testbrukere Dashbordet rulles ut til alle kommuner som ønsker det i 2025.	Besluttet videreført i fire år fra og med 2024.
Vilkår og skadeoppgjør rutiner som prioriterer sirkulære skadeoppgjør	Forsikringsprodukter for eiendom, tingforsikringer for privatmarkedet i første omgang samt kommuneeiendom-forsikring. Skadeoppgjør rutiner gjelder eiendomsskader generelt.	Utført. Privatmarked i kraft 1.1.2024, muliggjør blant annet at vi har kunnet reparere om lag 85 % av mottatte skadede mobiltelefoner i 2024. Kommuneeiendom trer i kraft 1.1.2025.	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Inngå nye samarbeid med leverandører som tilbyr reparasjonstjenester	Skadeoppgjør: Skade på forbrukerelektronikk, sterkstrøminstallasjoner, maskiner og lignende til industri	Pågående. Et viktig samarbeid inngått i 2024 var med reparatør av mobiltelefoner og annen forbrukerelektronikk, jf. punktet over.	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Insentiver for skadeforebygging i vilkår	Kommuneeiendom	Planlagt. Vilkårsendringer trer i kraft 1.1.2025.	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Skadeforebyggende aktiviteter	Kunder i offentlig- og bedriftssegmentet.	Utført. Gjennomført 86 befaringer og 95 øvrige skadeforebyggende kurs og aktiviteter i 2024, med totalt 1115 deltakere. Dette er en solid økning fra 2023, da vi registrerte 773 deltakere på slike arrangementer.	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Insentiver og krav til å øke andel reparasjoner (kontra utskiftinger) i leverandøravtaler innenfor eiendom og motor.	Leverandører med rammeavtale som leverer til skadeoppgjør på tingskade	Utført. Har blant annet hatt insentiver for samlet tilkjøring av materialer til skadested, fjernavlesning av tørking ved vannskader, og krav til andel rutereparasjoner ved glasskader.	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist

De fleste tiltakene i oversikten er aktiviteter som gjennomføres som en integrert del av KLP Skadeforsikrings ordinære drift, og er dermed ikke skilt ut som egne budsjettposter eller har spesifikke allokerte midler. Selskapet har to ansatte som koordinerer og følger opp tiltak knyttet til sirkulærøkonomi og bærekraft, en i produktseksjonen og en i skadeoppgjørseksjonen, mens arbeidet utføres i linjen. Tiltakene som dreier seg om reparasjon eller ombruk i skadesaker gjennomføres av våre leverandører og deres underleverandører, på bakgrunn av leverandørenes avtaler med oss og de kravene som avtalene inneholder. Slike leverandører og underleverandører inkluderer takstmenn, skadebegrensningsselskaper, håndverkere, bilverksteder med mer. Gjennom tydelige føringer for reparasjon og ombruk overfor leverandørene våre, bidrar vi til en mer sirkulær utvikling i verdikjeden for skadeoppgjør. Det er i mange tilfeller vanskelig å måle resultater av slike tiltak på kort sikt fordi det er krevende å sette opp et realistisk alternativt scenario. Det er eksempelvis vanskelig å vite om en leverandør på skadebegrensning ville revet

opp et helt kjøkkengulv og erstattet det med nytt, om det ikke var for at vi gir incentiver i retning av reparasjon. Når denne utviklingen følges over tid, og vi samtidig får bedre målinger av hva som repareres kontra skiftes ut, forventer vi å se at tiltakene våre gir effekt. Noen av tiltakene innenfor skadeoppgjør har en merkostnad sammenlignet med rimeligste oppgjørsalternativ. Disse merkostnadene vurderes på kost/ nytte-basis fra skadetype til skadetype, eller sak til sak for større skader, og merkostnaden tas over ordinært driftsbudsjett. Vi mener at kostnaden for slike tjenester og løsninger på sikt vil komme ned, i takt med at tjenestene videreutvikles og skaleres opp. Vi ser det som en del av vårt samfunnsansvar å bidra til etterspørsel etter slike tjenester også på et tidlig stadium.

Dette er første år vi rapporterer på disse tiltakene, og mange av tiltakene og/eller målinger knyttet til dem, er i seg selv nye. Derfor har vi ikke inkludert informasjon om resultater tidligere år, utenom for tiltaket Skadeforebyggende aktiviteter.

Vår største negative påvirkning innenfor tematikken ressursbruk og sirkulærøkonomi er ressursfotavtrykket våre skadeoppgjørsprosesser har. Vi har ikke avdekket noen konkrete forhold som det ville være naturlig at KLP Skadeforsikring korrigerer eller forsøkte å gjøre opp for.

Eiendomsdrift og -utvikling

Beskrivelse av ressursflyt

E5-4

KLP Eiendom sin ressursflyt består i drift av egen eiendom, leietakertilpasninger, utviklingsprosjekter og nybygg. Oppstrøms ressursbruk består hovedsakelig av byggematerialer som betong, stål, tre, og teknisk utstyr som er nødvendig for konstruksjon og vedlikehold av eiendommer. Ressursbruken inngår i KLP Eiendom som direkte varekjøp, eller indirekte gjennom tjenestekjøp.

Målsettinger ressursbruk og sirkulær økonomi

E5-3

Beskrivelse av mål	Relevant målbilde i bærekraftsstrategien	Virkeområde	Basisår og referanseverdi	Tidslinje	Måloppnåelse
Redusere materialutslipp og økt sirkularitet	«Pådriver for sirkulærøkonomi i Eiendom» - både leietakertilpasninger og nybygg/tot.rehab	Alle leietakertilpasninger, utviklingsprosjekter og nybygg	2020	2035	Arbeider med å etablere rutiner og systemer for å beregne og sammenstille materialutslipp i leietakertilpasninger, utviklingsprosjekter og nybygg.
Redusere materialutslipp med 50% innen 2030 og 80% innen 2035					
Materialgjenvinning	«Pådriver for sirkulærøkonomi i Eiendom» - både leietakertilpasninger og nybygg/tot.rehab	Som ovenfor	2020	2030	Planlagt utvikling av intern plattform for sammenstilling av materialgjenvinningsgrad fra leietakertilpasninger, utviklingsprosjekt og nybygg i løpet av 2025
Materialgjenvinningsgrad på 70%					
Økt sorteringsgrad	«Pådriver for sirkulærøkonomi i Eiendom» - både leietakertilpasninger og nybygg/tot.rehab	Alle egendriftede bygg, leietakertilpasninger, utviklingsprosjekter og nybygg	2020	2030	Sorteringsgrad egendriftede bygg: 62%
Sorteringsgrad på minimum 65% for egendriftede bygg og minimum 90% for leietakertilpasninger, utviklingsprosjekt og nybygg					Planlagt utvikling av intern plattform for sammenstilling av avfallsdata fra leietakertilpasninger, utviklingsprosjekt og nybygg i løpet av 2025

Målsettingene er fastsatt i KLP Eiendom sin bærekraftsstrategi, som er forankret i ledergruppen og styret i KLP Eiendom. Det er ikke lagt til grunn noen spesiell metodikk eller antakelser i utforming av mål eller måling av måloppnåelse. Målene er ikke basert på spesifikt vitenskapelig grunnlag, og svarer ikke direkte til nasjonale mål eller krav, utover regjeringens målsetting til sorteringsgrad. Det er første gang det rapporteres på målsettingene og det er derfor ingen endringer i målsetting, måling eller underliggende antakelser fra tidligere år.

Målsettingene for 2024 handler om å redusere behovet for nye innsatsfaktorer, gjennom proaktivt vedlikehold for å forlenge levetiden på alle bygg og dets komponenter, samt å legge til rette for ombruk og økt sirkularitet. I alle prosjekter arbeider KLP Eiendom for å minimere mengden avfall og vurderer alltid rehabilitering fremfor riving. Ved bruk av Materialdokumentet fremheves produkter av høy materialkvalitet med lang levetid og ombrukbarhet. Fleksibilitet vektlegges for å minimere behovet for fremtidig rehabilitering, og bidrar dermed til økt ombruk. I prosjekter arbeider KLP Eiendom kontinuerlig med å velge ansvarlige leverandører, og stiller krav til materialkvaliteter for å redusere vår belastning fra bruk av primærressurser. Utover det som er nevnt her, retter ikke målsettingene seg mot andre temaer innenfor sirkulærøkonomi og ressursbruk.

Tiltak og resultater

E5-2, MDR-A

Beskrivelse av tiltak	Virkeområde	Status	Tidshorison
Gjennomføre ombrukskartlegging og vurdere muligheten for ombruk internt og/eller eksternt	Alle rehabiliterings- og riveprosjekter over 100 m2, eller der riveavfallet overstiger 10 tonn	Pågående. Denne kartleggingen er gjennomført for alle utviklingsprosjekter påbegynt 2024.	2020-2030
Implementere materialkrav: benytte standardiserte produkter og materialer med lavt klimagassutslipp for å øke ombruk og redusere materialinnkjøp	Alle leietakertilpasninger og utviklingsprosjekter	Pågående. Materialdokumentet benyttes ved alle leietakertilpasninger på kontoreiendommer. Det arbeides for også å inkludere dokumentet i pågående utviklingsprosjekter.	2020-2030
Tilpasse lokaler for fremtidig ombruk	Alle leietakertilpasninger, utviklingsprosjekter og nybygg	Pågående. Pilotprosjekt for leietakertilpasninger. For utviklingsprosjekter arbeider vi med å se på hva som skal til for å finne løsninger for økt ombrukbarhet og endringsdyktighet (fleksible løsninger) over tid.	2020-2030
Beregne utslipp fra leietakertilpasninger for å synliggjøre effekten av å begrense tilpasningen eller velge materialer fra Materialdokumentet	Utvalgte leietakertilpasninger	Pågående pilotprosjekt, foreløpig utført beregning for 3 ulike leietakertilpasninger.	2020-2030
Beregne klimagassutslipp tilknyttet utviklings- og nybyggprosjekter	Alle utviklings- og nybyggprosjekter	Pågående. Gjennomføres for alle utviklingsprosjekter påbegynt 2024.	2020-2030
Utbedre guide for kildesortering og optimalisere type og antall avfallsfraksjoner	Alle egedrivede bygg	Pågående. Fra 2024 er det blant annet tilrettelagt for egen fraksjon: Tekstil, lær og skinn på alle våre kjøpesentre som svarer opp EUs rammedirektiv om utsortering av denne fraksjonen fra 2025.	2020-2030
Utvikle plattform for automatisering av avfallsdata	Alle leietakertilpasninger, utviklingsprosjekter og nybygg	Planlagt	2020-2030
Beregne klimagassutslipp ved innkjøp	Alle innkjøp knyttet til leietakertilpasninger, utviklingsprosjekter og nybygg	Planlagt og pågående. Arbeider med å finne metoder og/eller systemer for å løse dette på en god måte.	2020-2030
Interne/eksterne ombruksplattformer for materialer og komponenter med gjenværende levetid	Alle eiendommer	Planlagt	2020-2030
Proaktivt vedlikehold for å forlenge levetid på alle bygg og dets komponenter ved å utarbeide og følge opp vedlikeholds- og miljøhandlingsplaner	Alle eiendommer	Pågående. Alle eiendommer har vedlikeholdsplaner som oppdateres årlig. Egedrivede eiendommer befares hvert tredje år. Eiendommer som driftes av leietaker befares årlig. Alle eiendommer har fått angitt en vedlikeholdsindeks ut ifra tilstanden på eiendommen. Vedlikeholdsplanene danner grunnlag for budsjettering- og gjennomføring av vedlikeholdstiltak. Miljøhandlingsplaner per bygg er i oppstartfasen, med mål om å kartlegge to bygg per mnd.	2020-2030

Det er første året vi rapporterer på tiltakene, og flere av tiltakene og/eller målingene knyttet til dem, er i seg selv nye. Derfor har vi ikke inkludert informasjon om resultater tidligere år.

KLP Eiendom har oversikt over vedlikeholdstiltak og miljøtiltak, men per i dag ingen gjeldende handlingsplan som redegjør for allokering av nåværende og fremtidige økonomiske ressurser. Vi arbeider med å legge til rette for dette.

3.6. Sosiale forhold

Egen arbeidsstyrke

ESRS S1

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til egen arbeidsstyrke

S1 SBM3

Tabellen under gir oversikt over de identifiserte vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til egen arbeidsstyrke. Rapporteringen i dette kapittelet dekker alle KLPs ansatte. Se kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse av vesentlighetsanalysen.

	Beskrivelse av påvirkninger, risiko eller mulighet	Tidshorisont	Relevant aktivitet i KLP	Sted i verdikjeden
Arbeidsvilkår				
Balanse mellom arbeid og fritid				
Positiv påvirkning	Tilby fleksibel arbeidshverdag til ansatte	Kort	Alle	Egne operasjoner
Mulighet	Fleksibel arbeidshverdag kan gi økt tilfredshet og redusert stress blant ansatte	Kort	Alle	Egne operasjoner
Arbeidsmiljø				
Negativ påvirkning	Langvarig sykefravær gjør det krevende å komme tilbake på jobb	Lang	Alle	Egne operasjoner
Likebehandling og like muligheter for alle				
Likestilling og likelønn				
Negativ påvirkning	Ikke kjønnsbalanse i tynge fagstillinger og lederstillinger	Kort	Alle	Egne operasjoner
Risiko	Utfordrende å rekruttere kvinner til noen stillinger og fagområder, fordi det utdannes færre kvinner og mange konkurrerer om de samme ressursene.	Kort	Alle	Egne operasjoner

KLP er avhengige av å ha en kompetent, motivert og engasjert arbeidsstyrke for å levere kvalitet og effektivitet i alle forretningsaktiviteter. For at vi skal kunne være en attraktiv arbeidsgiver og tiltrekke oss de beste kandidatene, er det viktig å utvikle medarbeidere og ledere, lære av hverandre og ta ansvar for egen utvikling i tråd med de forretningsmessige mål og ambisjoner KLP har.

KLP har ansvar for å sørge for et trygt og inkluderende arbeidsmiljø, både fysisk og psykososialt, for egne ansatte, midlertidige ansatte og innleide ansatte. For å unngå negative påvirkninger som sykefravær og dårlig psykososialt arbeidsmiljø, har KLP et sterkt fokus på å være en ansvarlig arbeidsgiver og ivareta grunnleggende menneskerettigheter, personvern, helse, miljø og sikkerhet for våre ansatte.

KLP sikrer trygge arbeidsforhold gjennom forsvarlige lønns- og arbeidsvilkår, god utvikling gjennom hele ansettelsesforholdet, likestilling og likebehandling i et inkluderende arbeidsmiljø.

Generelt har våre ansatte lav risiko for arbeidsrelaterte skader. Ansatte i KLP Eiendom, som jobber med driften av våre bygg, har noen flere risikofaktorer enn de kontoransatte. Annethvert år gjennomføres det derfor en risikovurdering for å fange opp risikofaktorer knyttet til arbeidsutførelse, utstyr, kjemikalier o.l. og sørge for at vi har rutiner og tiltak som minimerer risiko så mye som mulig. Det gjennomføres jevnlige helsekontroller for denne ansattgruppen.

Styrende dokumenter

S1-1

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessenter	Tilgjengelighet
HR-strategi	Overordnede føringer for hvordan vi skal oppnå konsernstrategiens mål og forretningsområdenes strategiske målsettinger i et menneske- og organisasjonsperspektiv	Alle ansatte	Konserndirektør Mennesker og organisasjon	Mennesker og organisasjon, Ledere i KLP	FNs bærekrafts mål	Dialog ledere, ansatte og tillitsvalgte, for å forme måten vi jobber og for implementering	Internt strategidokument, ikke av interesse for offentligheten
Bedriftsavtalen og særavtaler	KLP er medlem av arbeidsgiverforeningen Finans Norge/NHO og er tilknyttet deres hovedavtale og sentralavtale med arbeidstakerorganisasjonen Finansforbundet. Vår lokale bedriftsavtale og særavtaler utfyller disse med lokale føringer	Alle ansatte, unntatt toppledelse og ledere som rapporterer til disse, samt midlertidig ansatte i korte engasjement	Konserndirektør Mennesker og organisasjon	Mennesker og organisasjon	FNs bærekrafts mål, Sentralavtalen og Hovedavtalen mellom Finans Norge og Finansforbundet	Avtalene er fremforhandlet mellom ledelsen og lokale representanter fra Finansforbundet	Interne dokumenter
Målbilde: Likestilling og mangfold	Samler de viktigste mål, tiltak og KPLer knyttet til området.	Alle ansatte	Konserndirektør Mennesker og organisasjon	Mennesker og organisasjon	Aktivitets- og redegjørelsesplikten i Likestillings- og diskrimineringsloven	Ikke relevant	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis i dette kapittelet.
Retningslinje for lønn og annen godtgjørelse	Sikre etterlevelse av regelverket og med hensikt å belønne adferd og påvirke kultur som sikrer langsiktighet og bærekraftig verdiskapning	Alle ansatte	Konserndirektør Mennesker og organisasjon	Mennesker og organisasjon, Ledere i KLP	FNs bærekrafts mål	Utarbeidet i samarbeid med godtgjørelsesutvalget og vedtatt av konsernstyret	Internt styringsdokument, ikke av interesse for offentligheten
Reglement for konfliktløsning i KLP	Beskrivelse av ulike typer konflikter, hva en ansatt er vernet mot iht. arbeidsmiljøloven, rutine for å melde fra om en konflikt, når og hvordan leder skal ta tak i en situasjon og hvor ansatte kan søke råd og hjelp	Alle ansatte	Konserndirektør Mennesker og organisasjon	Mennesker og organisasjon		Utarbeidet i samarbeid med tillitsvalgte og vernetjenesten	Internt styringsdokument, ikke av interesse for offentligheten
Retningslinje for likestilling og mangfold	Beskriver hvordan KLP skal arbeide for å fremme likestilling, hindre diskriminering, trakassering og kjønnsbasert vold	Alle ansatte	Mennesker og organisasjon	Mennesker og organisasjon	FNs bærekrafts mål	I samarbeid med Likestillings- og mangfolds utvalget	Tilgjengelig på klp.no
Posisjonsnotat Likestilling og mangfold	Oppsummerer innholdet i de styrende dokumenter og beskriver KLPs tilnærming til likestilling og mangfold i KLP på arbeidsplass, i innkjøp, hos våre eiere og kunder samt som ansvarlig investor	Alle ansatte	Konsernsjef	Mennesker og organisasjon	FNs bærekrafts mål	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no

Prosess for oppfølging og involvering av ansatte

S1-2

Ledelsen har et godt samarbeid med de ansattes representanter gjennom både arbeidsmiljøutvalg og i ulike samarbeidsutvalg. Vi arrangerer jevnlig fellessamlinger hvor tillitsvalgte og vernetjenesten deltar sammen med ledelsen for å understøtte samarbeid og drøfte aktuelle problemstillinger.

- Likestillings- og mangfoldsutvalg: Utarbeider overordnede mål og handlingsplaner med tiltak rettet mot marginaliserte grupper definert innenfor mangfold. Består av representanter fra ledelsen, HR og de ansatte. Kvartalsvise møter.
- Arbeidsmiljøutvalg (AMU): Sentralt AMU behandler saker som gjelder selskapet som helhet. Hovedtillitsvalgt og hovedverneombud deltar sammen med konsernsjef, konsernledere, bedriftshelsetjenesten og HR. I lokale AMU behandles saker som gjelder lokalt. Administrerende direktør for det aktuelle datterselskap deltar sammen med HR og lokale tillitsvalgte og verneombud. I tillegg gjennomføres det kvartalsvis samarbeidsmøter med ledelsen og tillitsvalgte samt hovedverneombud.
- AKAN-utvalg: Partssammensatt underutvalg av AMU. Ansvar for å drive informasjons- og holdningsskapende arbeid, planlegge, organisere og gjennomføre rusmiddelforebyggende arbeid i KLP.
- Ansettelsesutvalg: Behandler alle ansettelser som normalt ligger innenfor lønnsregulativet. Partssammensatt med to representanter fra ledelsen og HR og to fra tillitsvalgte.
- I lønnsoppgjøret kommer ledelsen og tillitsvalgte sammen for å drøfte det forestående lønnsoppgjøret lokalt. Partene utveksler informasjon og drøfter forhold som ønskes spesielt vektlagt.

KLP gjennomfører årlig en undersøkelse blant våre ledere om forhold knyttet til helse, miljø og sikkerhet. Undersøkelsen omfatter følgende områder: oppfølging av og tilretteleggingsarbeid for sykemeldte, overtidsbestemmelser, ufrivillig deltid, oppfølging av medarbeiderundersøkelsen, tiltaksarbeid, varsling av kritikkverdige forhold og avvik, samt forebygging av rus- og avhengighetsproblemer. Resultatet av undersøkelsen inngår i selskapets systemrevisjon iht. internkontrollforskriften, sammen med selskapets mål for helse, miljø og sikkerhet som godkjennes i AMU. Dette er med på å sikre et godt og forsvarlig arbeidsmiljø og bidrar til å redusere og forhindre risikoforhold.

I KLP Eiendom Danmark involveres de ansatte gjennom en egen valgt ansattrepresentant som møter ledelsen i en fast møtестruktur til drøfting av forhold knyttet til organisasjonen og arbeidsmiljøet. KLP Eiendom Sverige har tilsvarende møter og innhold, og involverer de ansatte gjennom faste fellesmøter.

Prosesser for varsling og rettgjøring

S1-3, S1-17

Vi har skriftlige rutiner for å håndtere klager, trakassering og annen uakseptabel atferd. Se styrende dokumenter på bærekraft for en beskrivelse av *Reglement for varsling* og *Reglement for konfliktløsning*.

Alle ansatte kan benytte KLPs interne varslingskanaler for å varsle om kritikkverdige forhold. Den som varsler får raskt informasjon om at varslet er mottatt og hvordan prosessen videre skal håndteres. Varslet skal undersøkes så raskt som mulig. Det er i tillegg opprettet en uavhengig varslingskanal der en ekstern tjenesteleverandør behandler varslet i første instans. Varslingskanalen er tilgjengelig for både faste, midlertidige ansatte og konsulenter via klp.no og er tilrettelagt for anonym varsling. KLP har et varslingsombud, og et varslingsråd hvor hovedverneombudet er medlem. Varslingsrådet og varslingsombudet har et tett samarbeid med tillitsvalgte. Dette er med på å sikre at de ansatte blir ivaretatt i varslingssaker. I tabellen under vises det til Kapittel 7 Noter til bærekraftsrapporten, note 16 «Egen arbeidsstyrke».

Note		2024	2023	2022
16	Antall tilfeller av diskriminering	1	0	0
16	Antall mottatte varsler via interne varslingskanaler	1	3	2
	Antall klager til OECD kontaktpunkt	0	0	0
	Bøter, straffegebyr og kompensasjon for skader knyttet til diskriminering	0	0	0

I 2024 ble det innrapportert en varslingssak, og saken ble håndtert etter KLP sitt varslingsreglement. Saken er ferdigbehandlet og lukket. Det er ikke registrert tilfeller av, klager, brudd på sosiale rettigheter eller brudd på menneskerettigheter i arbeidsstyrken.

Om KLPs ansatte

S1-6, S1-11

All tekst og alle tall som rapporteres tar utgangspunkt i faste ansatte i KLP-konsernet i Norge, Sverige og Danmark, med mindre noe annet er spesifisert. I tabellene under vises det til Kapittel 7 Noter til bærekraftsrapporten, note 16 Egen arbeidsstyrke.

Note	Totalt antall ansatte	2024	2023	2022	2021
21	Norge	1 153	1 148	1 115	1 082
16	Danmark	22	22	20	17
21	Sverige	11	12	7	9

Note		2024	2023	2022	2021
16	Fast ansatte				
	Kvinner	561	544	525	493
	Menn	606	589	568	555
	Totalt	1 167	1 133	1 093	1 048
16	Midlertidig ansatte				
	Kvinner	11	8	11	18
	Menn	8	7	11	16
	Totalt	19	15	22	34
16	Deltidsansatte				
	Kvinner	36	ny	ny	ny
	Menn	12	ny	ny	ny
	Totalt	48	48	59	50
16	Ansatte uten garantert arbeidstid				
	Kvinner	0	ny	ny	ny
	Menn	0	ny	ny	ny
	Totalt	0	ny	ny	ny
16	Alle ansatte				
	Kvinner	572	552	536	511
	Menn	614	596	579	571
	Totalt	1 186	1 148	1 115	1 082

Ingen ansatte i KLP jobber deltid ufrivillig, og alle ansettes i heltidsstillinger. Deltid forekommer kun når ansatte selv søker om det i forbindelse med for eksempel fødselspermisjoner, utdanning eller andre livssituasjoner som tilsier at de ønsker eller har behov å jobbe redusert. I 2024 arbeidet 4,1 prosent av de faste ansatte deltid. 6,4 prosent kvinner og 2 prosent av menn har i 2024 jobbet deltid. Det er en nedgang blant kvinner, og likt for menn sammenliknet med i fjor.

Alle ansatte er dekket av sosiale ordninger, som tilbys fra KLP eller fra det offentlige, som sikrer ansatte mot inntektstap ved sykdom, arbeidsledighet, uførhet, foreldrepermisjon og pensjon. I tabellen under vises det til note 21 «Egen arbeidsstyrke».

Note		2024	2023	2022	2021
16	Turnover i antall	69	78	78	ny
	Turnover i prosent	6 %	7,0 %	7,3 %	6,4 %
16	Totalt antall nyansatte	98	113	ny	ny
	Kvinner	49	52	ny	ny
	Menn	49	61	ny	ny

Det var 6 prosent av de ansatte som sluttet i 2024, det er 1 prosentpoeng lavere enn i 2023.

Likestilling og mangfold

Målsettinger

S1-5

HR utarbeider årlig en risikovurdering knyttet til likestilling og mangfold i samarbeid med utvalget for likestilling og mangfold. Basert på risikovurderingen utarbeides det mål for å adressere risikoene.

Beskrivelse av mål	Relevant målbilde i bærekraftsstrategien	Virkeområde	Basisår og referanseverdi	Tidslinje
<p>Kjønnsbalanse i ledende stillinger og styret</p> <p>Minimum 40% av hvert kjønn på alle ledernivåer og i styret</p>	Likestilling og mangfold	Ledere og styret	<p>Alle ledernivå: Referanseverdi: 40/60 (kvinner/menn) Basisår: 2023</p> <p>Styret: Referanseverdi: 43/57 (kvinner/menn) Basisår: 2023</p> <p>SHE-index: Referanseverdi: 11. plass Basisår: 2023</p>	Innen 2026
<p>Kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger</p> <p>Minimum 40% av hvert kjønn i tyngre fagstillinger</p>	Likestilling og mangfold	Tyngre fagstillinger	<p>Referanseverdi: 30/70 (kvinner/menn) Basisår: 2023</p>	Innen 2026
<p>Jobbe systematisk for å oppnå lønnsbalanse</p> <p>Gjennomføre lønnsanalyser for å avdekke evt. ubegrunnet skjevheter mellom kvinner og menn</p>	Likestilling og mangfold	Alle ansatte	<p>Referanseverdi: Kvinner tjener i forhold til menn totalt: 85% Basisår: 2023</p>	Innen 2026
<p>Sikre god oppfølging og utvikling i alle livsfaser</p> <p>Opprettholde mulighet for fleksibel arbeidshverdag og høy arbeidsglede</p>	Likestilling og mangfold	Alle ansatte	<p>Arbeidsglede: Referanseverdi: 77 poeng Basisår: 2023</p>	Innen 2026

Gjennomførte tiltak

S1-4, MDR-A

For å følge opp målsettingene utarbeides det en handlingsplan med ulike tiltak. Vi har tiltak både for å redusere risiko og utnytte muligheter. Det er ikke satt av øremerkede midler til gjennomføring av tiltak, men kostandene tas løpende og avsettes fra flere selskap og ulike kontoer.

Tiltakene følges opp kvartalsvis ved å hente ut statistikk og gjennomføre undersøkelser i etterkant av kompetansetiltak og medarbeiderundersøkelsen. Resultatene fra medarbeiderundersøkelsen presenteres for konsernledelsen og sentralt AMU, og lederne er ansvarlig for oppfølging med tiltak.

Beskrivelse av tiltak	Virkeområde	Status	Tidshorisont
Kjønnsbalanse i KLPs lederutviklingsprogram.	Alle ledere i KLP	Løpende	Hvert halvår, kontinuerlig uten tidsavgrensning
Tilpasse språk, annonsetekster og intervjuprosessen for å sikre tilfang og god kjønnsbalanse i lederstillinger og tynge fagstillinger	Alle rekrutteringsprosesser	Løpende	Kontinuerlig tiltak uten tidsavgrensning
Samarbeid med Kvinner i Finans for å øke andel kvinner i finansbransjen	Alle kvinner som jobber i finans	Løpende	Årlig
Fokus på likelønnspektivet i lønnsprosesser	Alle ansatte	Lønnsoppgjøret	Årlig, uten tidsavgrensning
Kompetanseplaner og utvikling	Alle ansatte	Løpende	Gjelder årlig og evalueres halvårlig
Internship i områder der rekruttering av kvinner kan være utfordrende	Teknologi og kapitalforvaltning	Årlig	Kontinuerlig tiltak uten tidsavgrensning
Markering av dager med formål om et inkluderende arbeidsliv. Organiseres av Mennesker og organisasjon, Likestilling og mangfoldsutvalget,	Alle ansatte	Løpende	Årlig uten tidsavgrensning
Tilby hjemmekontoravtale der arbeidsoppgavene muliggjør det	Alle ansatte	Løpende	Gjelder årlig og evalueres halvårlig
Hensiktsmessig og god personalpolitikk. Ansatte har mulighet til fleksibilitet gjennom fleksitid, seniorordninger, permisjoner til ulike formål, ammeferi, etc.	Alle ansatte	Løpende	Årlig uten tidsavgrensning

Resultater

S1-9, S1-15, S1-16

I tabellen under vises det til Kapittel 7 Noter til bærekraftsrapporten, note 16 «Egen arbeidsstyrke».

Note	Kjønnsbalanse	2024		2023	2022	2021
		Antall	Andel	Andel	Andel	Andel
16	Styret					
	Kvinner	4	50 %	43 %	50 %	43 %
	Menn	4	50 %	57 %	50 %	57 %
16	Konsernledelsen					
	Kvinner	5	56 %	56 %	40 %	30 %
	Menn	4	44 %	44 %	60 %	70 %
16	Ledernivå 1					
	Kvinner	7	54 %	46 %	40 %	30 %
	Menn	6	46 %	54 %	60 %	70 %
16	Ledernivå 2					
	Kvinner	30	42 %	43 %	39 %	38 %
	Menn	41	58 %	57 %	61 %	62 %
16	Ledernivå 3					
	Kvinner	33	43 %	35 %	41 %	42 %
	Menn	43	57 %	65 %	59 %	58 %
16	Alle ledernivåer totalt					
	Kvinner	73	41 %	40 %	40 %	38 %
	Menn	104	59 %	60 %	60 %	62 %
16	Tynge fagstillinger					
	Kvinner	72	31 %	30 %	28 %	27 %
	Menn	159	69 %	70 %	72 %	73 %
16	Ansatte på øverste ledernivå*	9	0,8 %	0,8 %	0,9 %	1,0 %

*Andel ansatte på øverste ledernivå er som andel av totalt antall ansatte

Innenfor enkelte fagområder er det ekstra utfordrende å rekruttere kvinner, spesielt innenfor fagområdene teknologi og finans der det er betydelig færre kvinner enn menn i kandidatutvalget. Vi ser at vi har nådd målsettingen om minimum 40 prosent av hvert kjønn totalt på alle ledernivåer og fordelt på de ulike nivåene. På tyngre fagstillinger ser vi en videre positiv utvikling, men utviklingen går sakte og det vil derfor være et viktig fokusområde for 2025.

I 2024 oppnådde vi andreplass i SHE-Index sine målinger på kjønnsbalanse i finanssektoren hvor kjønnsbalanse i ledelsen, blant ansatte, styrever og i prosesser blir målt. I tabellene under vises det til note 21 «Egen arbeidsstyrke».

Note	Aldersfordeling	2024		2023		2022		2021	
		Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
16	Under 30 år	89	8 %	85	8 %	82	7 %	78	7 %
16	Mellom 30 og 50 år	601	51 %	591	52 %	585	51 %	570	55 %
16	Over 50 år	477	41 %	457	40 %	425	42 %	399	38 %

Note		2024	2023	2022	2021	2020
16	Konsernsjefens lønn i forhold til medianlønn i konsernet	7,0	6,6	6,5	6,2	6,0
16	Kvinner tjener i forhold til menn (totalt i KLP)	85 %	85 %	83 %	84 %	84 %
	Kvinner tjener i forhold til menn på ledernivå 1	76 %	74 %	64 %	76 %	77 %
	Kvinner tjener i forhold til menn på ledernivå 2	84 %	84 %	88 %	87 %	86 %
	Kvinner tjener i forhold til menn på ledernivå 3	86 %	89 %	93 %	92 %	91 %
	Kvinner tjener i forhold til menn i tyngre fagstillinger	95 %	95 %	93 %	93 %	95 %
	Kvinner tjener i forhold til menn øvrige medarbeidere	98 %	96 %	94 %	96 %	95 %

Når det gjelder lønnsbalanse, hvor kvinners andel av menns lønn måles, så har vi en positiv utvikling hos øvrige medarbeidere og på øverste ledernivå. Vi har imidlertid en nedgang på ledernivå tre.

I 2025 vil det bli spesielt viktig å fortsette arbeidet med utviklingen i lønns- og kjønnsbalanse i tyngre fagstillinger og ledende stillinger, og å opprettholde et godt og inkluderende arbeidsmiljø som oppleves som attraktivt.

Foreldrepermisjon	2024	2023	2022	2021
Andel kvinner med rett på foreldrepermisjon som tok ut foreldrepermisjon	6,6 %	ny	ny	ny
Andel menn med rett på foreldrepermisjon som tok ut foreldrepermisjon	4,0 %	ny	ny	ny
Kjønnsfordeling uttak av foreldrepermisjon (kvinner / menn)	69 / 31 %	75 / 25 %	74 / 26 %	75 / 25 %

Helse, miljø og sikkerhet

Målsettinger

S1-5

HR utarbeider risikovurderingen for HMS-området i samarbeid med hovedverneombud og hovedtillitsvalgt. Risikovurderingen godkjennes av sentralt arbeidsmiljøutvalg. Basert på risikovurderingen utarbeides målsettinger for å adressere risikoene. Årlig gjennomføres det en systemrevisjon for HMS-området hvor vi

ser om målene er nådd og om vi har hatt avvik. Ut ifra systemrevisjonen, setter vi nye målsettinger og utarbeider tiltak for å nå målene.

Beskrivelse av mål	Relevant målbilde i bærekraftsstrategien	Virkeområde	Basisår og referanseverdi	Tidslinje
Sykefravær Årlig sykefravær på under 4% i gjennomsnitt	«Likestilling og mangfold»	Alle ansatte	Basisår: 2023 Referanseverdi: 4,48 %	2024

Gjennomførte tiltak

S1-4, MDR-A

Det er ikke satt av øremerkede midler til gjennomføring av tiltak, men kostandene tas løpende og avsettes fra flere selskap og ulike kontoer.

Beskrivelse av tiltak	Virkeområde	Status	Tidshorison
Kurs for ledere i sykefraværsoppfølging	Ledere i KLP	Pågår	Høsten 2024
Oppfølging av sykefravær	Alle ansatte	Løpende	Hele året
Risikovurdering teknisk drift KLP Eiendom	Ansatte på Teknisk avdeling i KLP Eiendom	Gjennomført	Høsten 2024
Helsekontroller driftspersonell hos KLP Eiendom	Driftspersonell hos KLP Eiendom	Gjennomført	Høsten 2024
Risikovurdering HMS i KLP	Alle ansatte	Pågår	Høsten 2024
Webinar om psykisk helse	Alle ansatte	Gjennomført	Høsten 2024
Lunskurs om kvinnehelse og overgangsalder	Alle ansatte	Gjennomført	Høsten 2024
Oppfølging av overtid	Ledere og ansatte i KLP	Løpende	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Oppfølging av gravide medarbeidere støtte fra bedriftshelsetjenesten	Alle gravide ansatte	Løpende	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Rammeavtale for psykologtjenester, tilbud til ansatte	Alle ansatte	Løpende	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Støtte fra bedriftshelsetjenesten	Alle ansatte	Løpende	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist

Resultater

S1-14

	2024	2023	2022	2021
Totalt sykefravær	5,1 %	4,5 %	4,5 %	3,3 %
Korttidssykefravær	1,6 %	1,8 %	2,0 %	1,1 %
Langtidssykefravær	3,4 %	2,7 %	2,5 %	2,2 %
Sykefravær kvinner	6,7 %	5,7 %	5,7 %	4,3 %
Sykefravær menn	3,5 %	3,3 %	3,5 %	2,5 %
Antall personskader	0	3	0	1
Kjønnfordeling fravær syke barn (kvinner / menn),	59 / 41%	51 / 49 %	52 / 48 %	49 / 51 %

I 2024 var det totale sykefraværet på 5,06 prosent, noe som er høyere enn i 2023. Resultatene for 2024 viser noe nedgang i korttidsfraværet og en økning i langtidssykefraværet. Basert på disse tallene vil sykefravær være et område vi vil jobbe med innsikt og flere ulike tiltak utover 2025

Det er ikke rapportert inn noen alvorlige personalskader eller andre vesentlige avvik i selskapet i 2024. Det har ikke vært noen arbeidsrelaterte dødsfall.

Kunder og sluttbrukere

ESRS S4

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere

SBM-3

KLPs vesentlige temaer tilhørende «kunder og sluttbrukere» er henholdsvis personvern og bærekraftig arbeidsliv. Dette er to ulike tematikker, som følges opp på ulike måter i KLP, og de vil derfor bli beskrevet hver for seg i dette kapittelet. Tabellen under gir oversikt over de identifiserte vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til disse to temaene. Se kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse av vesentlighetsanalysen.

	Beskrivelse av påvirkninger, risiko eller mulighet	Tidshorison	Relevant aktivitet i KLP	Sted i verdikjeden
Informasjonsrelaterte konsekvenser for forbrukere og/eller sluttbrukere				
Privatliv				
Negativ påvirkning	Mulig personvernbrudd og spredning av sensitive opplysninger	Alle	Pensjon Bank	Egne operasjoner
Risiko	Spredning av sensitive opplysninger kan føre til omfattende omdømmetap, tap av kunder og bøter	Alle	Skadeforsikring Pensjon Bank Skadeforsikring	Egne operasjoner
Tilgang til (kvalitets-) opplysninger				
Positiv påvirkning	Dele informasjon slik at medlemmer kan ta bevisste valg og stå lenger i arbeid	Medium	Pensjon	Nedstrøms – kunder

Personvern

Styrende dokumenter

MDR-P

Tabellen gir en oversikt over de viktigste styrende dokumentene for KLPs arbeid med personvern og håndtering av de vesentlige påvirkningene og risikoene beskrevet i tabellen over. I tillegg finnes en oversikt over overordnede føringer knyttet til bærekraft under Styrende dokumenter på bærekraft.

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessente	Tilgjengelighet
Retningslinje for personvern og informasjonssikkerhet	Sikre at selskaper i konsernet etablerer gode rutiner for ivaretagelse av personvernet til de vi behandler personopplysninger om, krav til informasjonssikkerhet, stabil drift, og kontroll med informasjonsflyt og ivaretar omdømme og omverdenens tillit til konsernet	Konsernet	Styret	Konsernsjef	EUs personvernforordning Den europeiske menneskerettskonvensjon FNs menneskerettighetskonvensjoner	Ikke relevant	Internt styringsdokument, ikke av interesse for offentligheten
Reglement for personvern	Sikre at personopplysningsvernet til KLPs medlemmer, kunder og ansatte er ivare tatt på en trygg og god måte og utdype krav som er fastsatt i Retningslinje for personvern og informasjonssikkerhet.	Konsernet	Konsernsjef	Personvernombud	EUs personvernforordning Den europeiske menneskerettskonvensjon FNs menneskerettighetskonvensjoner	Ikke relevant	Internt styringsdokument, ikke av interesse for offentligheten
Reglement for informasjonssikkerhet	Sikre at informasjonssikkerheten i KLP og datterselskapene er ivare tatt på en trygg og god måte og utdype krav som er fastsatt i Retningslinje for personvern og informasjonssikkerhet.	Konsernet	Konsernsjef	Sikkerhetssjef		Ikke relevant	Internt styringsdokument, forretnings sensitiv
KLPs strategi og policy for informasjonssikkerhet	KLPs strategi for informasjonssikkerhet er utformet i tråd med regulatorisk krav, og favner dermed krav til personopplysnings sikkerhet i personopplysningsregelverket. Ledelsen krav og planer for å sikre etterlevelse av personvernregelverket på andre områder enn sikkerhet ivaretas gjennom andre styrende dokumenter og rutiner.	Konsernet	Sikkerhetssjef	Sikkerhetssjef		Ikke relevant	Internt styringsdokument, ikke av interesse for offentligheten

KLP har styrende føringer i retningslinje og reglement som angir hvilke prinsipper for personvern som skal følges, at det er lav risikovilje for brudd på regelverket og hvem som har ansvar for å sikre etterlevelse i praksis. Det er videre gitt en rekke konsernovergripende rutiner og maler som skal sikre etterlevelse i praksis, for eksempel rutine for håndtering av henvendelser fra kunder og medlemmer som ønsker å benytte seg av sine rettigheter. Styrende dokumenter er i tråd med EUs personvernforordning, som skal sikre vern av fysiske personers grunnleggende rettigheter og friheter, og Den europeiske menneskerettskonvensjon og FN's menneskerettighetskonvensjoner.

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere

S4 SBM-3

For å kunne levere våre tjenester og produkter, må KLP innhente og behandle personopplysninger om pensjonister og medlemmer av offentlig tjenstepensjonsordningen, kunder innenfor bank, eiendom, fond og forsikring, og ansatte i KLP. KLP behandler også personopplysninger om andre personer, for eksempel de som besøker vår nettside, kontaktpersoner hos våre leverandører og eksterne samarbeidspartnere. Det er derfor vesentlig at KLP behandler personopplysninger på en forsvarlig og sikker måte, i tråd med personopplysningsregelverket. Dette er viktig for å beholde kunder og medlemmers tillit. Se kapittel 3.3

«KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse av vesentlighetsanalysen.

KLPs hovedprodukt, offentlig tjenestepensjon, inkluderer uførepensjon som kan innebære behandling av helseopplysninger. Helseopplysninger og andre såkalt særlige kategorier personopplysninger har et særlig vern i personopplysningsregelverket. All behandling av personopplysninger medfører en viss risiko, og vi er derfor opptatt av å følge kravene til sikker og forsvarlig behandling. Vi har iverksatt egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre at vi etterlever regelverket, som rutiner, tilgangsstyring og løsninger for sikker kommunikasjon. Dette reduserer risiko og sikrer våre kunder og medlemmers personvern. KLP benytter i liten eller ingen grad personopplysninger til profilering til markedsføringsformål og benytter ikke markedsføringstjenester fra Facebook.

KLP ivaretar sine forpliktelser etter personvernregelverket på eget initiativ. Kunder og medlemmer er ikke avhengig av produkt- og tjenesterelaterte opplysninger for å ivareta sine personvernrettigheter. Hvorvidt kunder og medlemmer ønsker at det deles personopplysninger om dem mellom selskapene i konsernet, i hvilken grad og på hvilken måte de ønsker å motta markedsføring fra KLP, styrer de selv gjennom samtykkeløsning på MinSide.

Mange av de som KLP behandler opplysninger om er eldre og i det som kan kalles et avhengighetsforhold til KLP som pensjonsleverandør. Risiko og mulige negative konsekvenser av dette kartlegges i personvernkonsekvensvurderinger og tas hensyn til i utforming av kommunikasjon og utforming av selvbetjeningsløsninger. Vi ivaretar også forpliktelsen i personvernregelverket til å føre behandlingsprotokoll. Det sikrer god oversikt over vår behandling av personopplysning, herunder behandling av data om sårbare grupper, og gir god kontroll med lovligheten av behandlingen.

Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring

S4-2, S4-3

KLP ivaretar forpliktelsene i personopplysningsregelverket ved blant annet å gjøre grundige personvern vurderinger i forkant av innføring av tiltak eller inngåelse av avtaler som innebærer ny behandling av personopplysninger. Kravet til å gjøre grundige personvern vurderinger, og iverksette nødvendige tiltak for å avhjelpe mulige negative konsekvenser, gjelder også ved behandling av personopplysninger for markedsføringsformål. KLP har kunder og medlemmers ståsted og rettigheter for øye i disse vurderingene.

For å gjøre gode vurderinger av personvernkonsekvenser og avhjelpende tiltak kreves ofte både juridisk og teknisk kompetanse, og ikke minst kunnskap om forretningens behov. Det vil derfor som regel være flere personer som deltar i disse vurderingene. Personvernombudet deltar alltid i personvernkonsekvensvurderinger og bistår ofte på andre måter også. Vi har rutiner og maler som skal sikre at vurderingene gjøres riktig, og sørge for at det iverksettes tiltak for å avhjelpe eventuelle negative konsekvenser for de som berøres av det aktuelle tiltaket. Dette gjelder særlig der de som berøres av tiltaket står i en økonomisk avhengighetssituasjon til KLP fordi vi er leverandør av pensjonsytelser. At det skal gjøres slike vurderinger av konsekvenser og avhjelping med tiltak følger også av styrende dokumenter.

Personvernkonsekvensvurderinger skal også, ifølge tilsynsmyndighetenes veiledning, utføres med utgangspunkt i de det behandles opplysninger om sitt perspektiv. Det er ikke så ofte at kunder og medlemmer involveres direkte i slike vurderinger, men det skal alltid dokumenteres om berørte har vært involvert, og det skal begrunnes dersom de ikke har blitt det. Det er ikke utpekt en spesiell rolle i selskapet som har ansvar for dette, det er den lederen som er ansvarlig for den enkelte vurdering som tar stilling til dette. At personvernombudet alltid involveres når det gjøres personvernkonsekvensvurderinger i KLP, bidrar til å sikre at risikoer og krav blir belyst fra de registrertes ståsted. Tillitsvalgte blir involvert dersom det er tiltak som gjelder ansattes personvern.

Åpenhet og lett tilgjengelig informasjon om hvordan KLP behandler personopplysninger om sine sluttbrukere, er viktig for å bygge tillit og oppfylle informasjonsplikten i personvernregelverket. Vi er derfor opptatt av at personvernerklæringen på klp.no er oppdatert og korrekt. Her er det lett tilgjengelig kontaktinformasjon til KLP og personvernombudet, dersom kunder og medlemmer har spørsmål, klager eller ønsker å benytte seg av sine personvernrettigheter. Vi besvarer slike henvendelser løpende, og innen lovpålagte frister, for å ivareta kunder og medlemmers rettigheter og rette opp eventuelle feil og skader som har oppstått. Vi opplyser også om at man kan rette klage til Datatilsynet, dersom man ønsker å klage til en uavhengig tilsynsfunksjon. Kunder og medlemmer som ønsker å varsle om kritikkverdige forhold kan benytte vår varslingskanal, dette kan gjøres anonymt. Se tabell Styrende dokumenter på bærekraft for informasjon om varslingsreglementet. Kunder og medlemmer finner informasjon om hvordan de kan varsle på KLPs nettside.

Personvernombudet mottar melding om alle avvik som registreres i avvikssystemet og følger med på hvilke avvik som registreres. Ombudet har som en av sine oppgaver å kontrollere om KLP etterlever personvernregelverket. Compliancefunksjonen gjør også vurderinger av etterlevelse og håndtering av risiko for brudd på personvernregelverket, på samme måte som for andre regelverk KLP er forpliktet til å følge.

Kunder og medlemmer tar jevnlig kontakt, men KLP får et lite antall henvendelser der det bes om innsyn eller lignende. Vi har ikke et eksakt tall på hvor mange som henvender seg til oss. Personvernregelverket og de rettigheter det gir må likevel antas kjent for KLPs kunder og medlemmer siden vi opplyser aktivt om det i mange kanaler, for eksempel på vår nettside og i våre vedtaksbrev. Vi har lovpålagt taushetsplikt om vår kontakt med kunder og medlemmer i finansforetaksloven og vi har rutiner som skal sikre at henvendelser håndteres på en god måte og kunder og medlemmers rettigheter ivaretas.

Målsettinger

S4-5

Retningslinjen og øvrige føringer fastsette krav til organisasjonen for å sikre etterlevelse, men det har så langt ikke vært ansett som naturlig å uttrykke målbare, resultatorienterte mål på dette området. Dette er heller ikke et krav i personopplysningsregelverket, det sentrale her er at virksomheten anerkjenne det faktiske ansvaret og iverksetter nødvendige tiltak og føringer for å sikre og påvise at kravene følges i praksis. Hvordan vi har gjort dette beskrives under.

Ambisjonsnivået er konkretisert ved at det risikoviljen for å bryte regelverket er satt til lavt. Det har høsten 2024 pågått et arbeid med å revidere føringer for styring og kontroll i konsernet, og i forbindelse med det

har risikoviljen når det gjelder informasjonssikkerhet og personvern blitt konkretisert nærmere. Dette vil i praksis innebære en tydeliggjøring av mål, i den forstand at det blir mer konkret hva som ikke vil bli akseptert med hensyn til brudd på konfidensialitet, for eksempel personopplysninger på avveier, integritet og tilgjengelighet. Strategien for informasjonssikkerhet vil også bli oppdatert i forbindelse med innføringen av Forordning om digital operasjonell motstandskraft (DORA).

Tiltak og resultater

S4-4, MDR-A

Det er over tid iverksatt en rekke rutiner, prosesser og tekniske løsninger for å forebygge, begrense og avhjelpe potensielle negative konsekvenser knyttet til brudd på personvernregelverket. Tabellen under oppsummerer noen av tiltakene som er gjennomført i 2024.

Beskrivelse av tiltak	Virkeområde	Status	Tidshorison
Holde personvernerklæring oppdatert	All behandling av personopplysninger	Er igangsatt. Endres ved behov og ved planlagte gjennomganger.	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Holde behandlingsprotokoll oppdatert		Endre ved behov og ved årlig sjekk og oppdatering Siste revisjon på tvers av konsernet var Q2 2024	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Kompetanseheving og bevisstgjøring			
1) Obligatoriske e-læringer.	Alle ansatte	1) Ny e-læring lansert i 2024	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
2) Sikkerhetsdag og sikkerhetsmåned, med en rekke arrangementer om ulike temaer innen sikkerhet og personvern. I 2024 inkluderte dette foredrag fra Datatilsynet om personopplysningssikkerhet.	Alle ansatte	2) Utført	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
3) Innføring av opplæringsverktøy der de ansatte mottar e-poster for å teste om de avslører phishing-angrep.	Alle ansatte	3) Utført	Løpende tiltak, ingen avgrenset tidsfrist
Sikker kommunikasjon		Utført	2024
Etablert nye kanaler for sikker kommunikasjon for å hindre at personopplysninger kommer på avveier			

KLP har ikke rapportert detaljert om tiltak for personvern tidligere år. Det er derfor ikke naturlig å sammenligne effekt eller resultater fra gjennomførte tiltak med tidligere år. De gjennomførte tiltakene som gjelder kompetanseheving synes å ha hatt en god effekt, men det er vanskelig å måle konkrete resultater på denne typen tiltak.

Arbeid med å sikre at de som eventuelt lider skade der det skjer brudd på personopplysningsregelverket håndteres som beskrevet tidligere. Det har ikke vært noen hendelser med brudd på personvern som har medført vesentlig negativ påvirkning. Det har derfor ikke vært aktuelt å tilby rettsmidler eller gjennomføre avhjelpende tiltak. KLP har heller ikke hatt saker hos tilsynsmyndighetene eller hatt hendelser knyttet til brudd på menneskerettigheter. Vi samarbeider med andre virksomheter gjennom Finans Norge for å sikre at vår praksis er i tråd med det som er god praksis i bransjen.

Konsernets risikovilje knyttet til etterlevelse av personvernregelverket, herunder krav til personopplysningssikkerhet, er lav. Vi har iverksatt de tiltak som vi mener er nødvendig og egnet for å etterleve kravene og for at vi skal være i stand til å ivareta personvernet til de vi behandler personopplysninger om, krav til informasjonssikkerhet og sikre stabil drift.

Arbeidet med å ivareta personvernet og informasjonssikkerheten til våre kunder og medlemmer er omfattende, og det påløper derfor betydelige driftsutgifter til dette. Det er mange løpende tiltak, særlig som gjelder ivaretagelse av informasjonssikkerhet og krav til stabil drift, og dermed også mange personer involvert i arbeidet. Det er også ressurskrevende å gjennomføre personvern vurderinger. Ettersom dette er en integrert del av virksomheten, og henger sammen med øvrige kostnader ved å levere våre tjenester, er det vanskelig å angi kostnaden for dette arbeidet.

Vi forventer at kravene til ivaretagelse av personvern og informasjonssikkerhet kommer til å øke. Innføringen av Forordning om digital operasjonell motstandskraft (DORA), den raske teknologiske utviklingen, herunder kunstig intelligens, og sikkerhetssituasjonen i verden vil trolig medføre at kostnadene vil øke. KLP vil måtte påregne å bruke mye ressurser også fremover for å sikre etterlevelse av regulatoriske krav og verne om vårt omdømme, men det er vanskelig å tallfeste dette.

Mottatte klager

KLP skal drive på en ansvarlig måte som bidrar til at våre kunder får den pensjonen og de tjenestene de har rett og krav på. Det er viktig for oss at våre eiere og deres ansatte er fornøyde, og derfor er vi åpne om at vi mottar klager. Tabellen under viser til note 17 «Kundeklager» og note 18 «Varsler».

Note		2024	2023	2022	2021
18	Mottatte varsler fra eksterne parter	0	3	2	0
17	Mottatte klager på pensjonssaker via KLPs kontaktpunkter	1 106	1 159	1 082	991
17	Saker behandlet i Trygderetten	59	34	29	37
	Saker behandlet i Trygderetten hvor kunden har fått medhold	4	2	1	3
17	Mottatte klager på bank, skadeforsikring og fond via KLPs kontaktpunkter	162	152	155	155
	Mottatte klager på bank, skadeforsikring og fond via KLPs kontaktpunkter hvor kunden har fått medhold	40	33	30	55
17	Saker behandlet i Finansklagenemda	126	98	85	94
	Saker behandlet i Finansklagenemda hvor kunden har fått medhold	21	12	9	16

Bærekraftig arbeidsliv

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere

S4 SBM-3

Tidlig frafall fra arbeidslivet har mange konsekvenser, både for enkeltmennesket, for eierne våre, samfunnet og for KLP. Et bærekraftig arbeidsliv der ansatte har godt arbeidsmiljø og arbeidshelse kan utsette tidspunktet for pensjonering og kan bidra positivt når det gjelder bemanning og å redusere pensjonskostnader. Se kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse av vesentlighetsanalysen.

Bemannings situasjonen er en stor utfordring hos våre eiere og den blir enda strammere fremover. Dette henger sammen med demografiutviklingen med stadig flere eldre og færre yrkesaktive. Det er viktig å jobbe for å fremme et godt arbeidsmiljø for å beholde den arbeidskraften man allerede har og redusere sykefravær og turnover. Et godt arbeidsmiljø er viktig for å rekruttere ny arbeidskraft.

KLPs arbeid for et bærekraftig arbeidsliv retter seg mot medlemmer, ledere, HR-/HMS-ansatte, tillitsvalgte, verneombud og politikere i kommune- og helse-Norge. KLP tilbyr kurs, fagdager og verktøy til bruk i arbeidslivsprosesser. Vi har relevante data, tall og innsikt som kan brukes i analyse og planlegging av tiltak. KLP formidler kunnskap fra forskning og deler erfaringer fra prosjekter som andre har gjennomført. Det kan være en risiko for feilinformasjon i den forskningen vi mottar, eller at vi gjengir den på feil måte. I ulike nettverk legger vi til rette for erfaringsutveksling på tvers av kommuner og helseforetak. Gjennom informasjonsdeling ønsker KLP å hjelpe våre eiere til å få de ansatte til å stå lenger i arbeid. Dette vil lette deres pensjonsbyrde. Effektene av arbeidet kan derfor påvirke alle medlemmene i KLP.

Det er viktig å øke pensjonskompetansen til det enkelte medlemmet og arbeidsgivere om verdien av å stå i arbeid, slik at de kan ta informerte valg om pensjon. Gjennom en aktiv kundedialog i verdt å vite kurs, informasjonsmøter og personlige veiledninger bidrar KLP til innsikt og forståelse om pensjon og se sammenhengen mellom pensjonsøkonomi og arbeidsliv.

Styrende dokumenter

Tabellen gir en oversikt over de viktigste styrende dokumentene for KLPs arbeid med bærekraftig arbeidsliv og håndtering av de vesentlige påvirkningene beskrevet i tabellen over. I tillegg finnes en oversikt over overordnede føringer knyttet til bærekraft under [Styrende dokumenter på bærekraft](#).

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interesser	Tilgjengelighet
Målbildet for Bærekraftig arbeidsliv	Samler mål, tiltak og KPIer for å levere på konsernstrategiens mål knyttet til temaet.	KLPs kundearbeid rettet mot medlemmer og administrasjonen hos våre kunder og eiere	Konserndirektør liv og pensjon	Avdeling strategi, analyse og arbeidsliv	FN bærekraftsmål	«Bærekraftig arbeidsliv» ble identifisert som vesentlig tema etter eksplisitt tilbakemelding fra styret. Vi har hatt dialog med eiere og medlemmer for å fastsette hva KLP skal legge i et bærekraftig arbeidsliv	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis her.
Handlingsplaner	Årsplan med beskrivelse av alle aktiviteter	Alle relevante aktiviteter knyttet til kundearbeidet med bærekraftig arbeidsliv	Konserndirektør Liv og pensjon	Avdeling strategi, analyse og arbeidsliv	FNs bærekraftsmål,	Basert på tilbakemeldinger og innspill fra kunder og medlemmer	Interne rutinedokumenter, ikke av interesse for offentligheten
Betjeningskonsept	Inndeling av KLPs kunder etter størrelse, segment, prioritering	En del av KLPs kundestrategi	Konserndirektør liv og pensjon	Avdeling strategi, analyse og arbeidsliv	FNs bærekraftsmål,	Basert på tilbakemeldinger og innspill fra eiere	Internt dokument, forretningssensitivt
Prosessbeskrivelser	Beskrivelse av kundemøter, personlig veiledning	Divisjonen liv og pensjon	Konserndirektør liv og pensjon	Kompetanse og veiledningssenteret, Kunde	Ingen	Basert på tilbakemeldinger og erfaringer fra kunder	Interne rutinedokumenter, ikke av interesse for offentligheten

Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring

S4-2, S4-3

Tilbudet på arbeidsliv er en integrert del av servicen på offentlig tjenstepensjon som retter seg mot både medlemmer og arbeidsgivere. I tillegg til å ta initiativ og arrangere regionale fagdager, kurs og månedlige webinarer har KLP fortløpende direkte kontakt med kunder om pensjon og arbeidslivstemaer, hvor KLP kan bistå med veiledning på konkrete problemstillinger.

Alle leveranser blir evaluert sammen med kundene med tanke på nytteverdi og relevans.

KLP utvikler produkter og tjenester med tilknytning til vår kjernevirksomhet, som svarer på noen av bærekraftsutfordringene våre kunder og eiere har, og som derigjennom kommer samfunnet som helhet til gode.

Allerede nå er det rekordstor mangel på faglært arbeidskraft i hele Norge. Det er viktig at de ansatte i kommune- og helsesektoren opplever at jobben er meningsfull, og har helse og motivasjon til å jobbe i flest mulig av de årene de er i yrkesaktiv alder. Gjennom prosjekter og prosesser KLP støtter, har flere kommuner og helseforetak utarbeidet tiltak for å fremme et helsefremmende arbeidsmiljø som bidrar til et lavere sykefravær. KLPs arbeidsmiljønettverk er eksempel på dette.

Dersom kundene ikke er fornøyde med leveransene på arbeidsliv vil det kunne bli rapportert til kundeansvarlig i livselskapet som også er med på å prioritere og koordinere kundeaktiviteten på arbeidsliv inn mot eierne. Alle aktiviteter blir også evaluert og er en kanal når det gjelder å vurdere kvalitet på tjenesten. Gjennom ulike fora som for eksempel ressursgruppemøter og eiermøter med øverste ledelse diskuterer KLP kundens utfordringer og innhenter innspill til samarbeid på arbeidsliv.

Målsettinger

S4-5

Bærekraftig arbeidsliv er en forutsetning for at KLPs eiere skal løse sitt samfunnsoppdrag. Bemanning er en stor utfordring hos våre eiere og situasjonen blir enda strammere fremover. Denne utfordringen er knyttet til KLPs kjerneprodukt og vår rolle som pensjonsleverandør. Styret i KLP har løftet frem dette temaet og ønsker at KLP skal bistå våre kundeiere i å løse utfordringene de står i. Det kommer også frem i annen dialog KLP har med kunder. På bakgrunn av dette har KLP utforsket våre muligheter for å fremme et bærekraftig arbeidsliv med utgangspunkt i vår rolle som pensjonsleverandør.

Beskrivelse av mål	Relevant målbilde i bærekraftsstrategien	Virkeområde	Basisår og referanseverdi	Tidslinje
Integrere bærekraftig arbeidsliv i kundearbeidet 2 utviklingsprosjekter	«Bærekraftig arbeidsliv»	Alle kundeansvarlige	Basisår: 2024 Ingen referanseverdi	2024

Tiltak og resultater

S4-4, MDR-A

Beskrivelse av tiltak	Virkeområde	Status	Tidshorison
Tilby fagdager og webinar med arbeidslivstemaer for kunder/eiere	Holdes for ledere, HR, HMS, tillitsvalgte, verneombud hos alle KLPs eiere	Pågår	Løpende
Sammenstille demografiske data knyttet til uføre og pensjoneringstidspunkter, i KLPs arbeidslivsrapport og gjennom seminarer, for å hjelpe våre eiere til å planlegge og iverksette tiltak knyttet til rekruttering og pensjonskostnader fremover.	Aktuelt for ledere, HR, HMS, tillitsvalgte, verneombud hos alle KLPs eiere	Pågår	Løpende
Integrere bærekraftig arbeidsliv i kjerneleveransen fra KLP, herunder prosjekt i Kunde- og veiledningssenteret for å øke kompetansen om verdien om å stå i jobb til bruk i samtaler med KLPs medlemmer	Vil hjelpe alle medlemmer de er i kontakt med	Pågår	Løpende
Utvikle og inngå strategiske partnerskap knyttet til bærekraftig arbeidsliv med eksterne aktører.	Med KLPs eiere, partene i arbeidslivet, fagmiljø, forskningsmiljø	Pågår	Løpende
Forankre arbeidet med bærekraftig arbeidsliv internt i KLP gjennom løpende statusmøter med sentrale interessenter. Videre gjennom bidrag til utvikling av konsernstrategi, medlemsstrategi, kundestrategi og innsiktsarbeid om kunde verdi.	Samarbeid på tvers i KLP, og i diskusjon med våre kunder og eiere	Pågår	Løpende
Personlige veiledninger om hva pensjon er, og hva som skal til for å stå lenger i arbeid, og hva det påvirker.	Holdes for å informere om ulike valg medlemmene har, slik de selv vil være i stand til å ta bevisste valg om egen fremtid	Pågår	Løpende
«Verdt-å-vite kurs» om hva pensjon er, og hva som skal til for å stå lenger i arbeid, og hva det påvirker.	Holdes for å lære opp de som jobber med pensjon hos våre kunder og eiere i hele landet, slik at de er i stand til å veilede egne ansatte	Pågår	Løpende
Informasjonsmøter om hva pensjon er, og hva som skal til for å stå lenger i arbeid, og hva det påvirker.	Holdes i fellesmøter for både administrasjonen og medlemmene hos våre kunder og eiere i hele landet.	Pågår	Løpende

Bærekraftig arbeidsliv er et strategisk satsingsområde for KLP. I 2024 har KLP fått på plass et eget målbilde som tydeliggjør hvilken rolle KLP har overfor kundene og samfunnet innenfor arbeidsliv. Det har blitt jobbet systematisk for at tiltakene vi iverksetter skal være en naturlig del av kjernevirksomheten til KLP og kundearbeidet. Dette fører til at våre eiere ser på oss som en sentral og synlig partner som fremmer et bærekraftig arbeidsliv, der vi tydeliggjør sammenhengen mellom verdien av å stå i arbeid og verdien av pensjonen. Målet er å få folk til å stå i jobb. Arbeidet er systematisert og utvikles kontinuerlig.

Aktivitetene til KLP evalueres og forbedres fortløpende slik at innholdet i tilbudet er kunnskapsbasert og i henhold til gjeldende forskning. Prosjektene KLP gir støtte til rapporterer i henhold til kontrakt og prosjektplan der KLP publiserer resultatene fra arbeidet ved prosjektslutt. KLP støtter utvalgte kunde-prosjekter og bruker pensjonsfellesskapets ressurser i samarbeidet. I kontraktene vi inngår er deling av erfaringer i ulike fora en viktig del av samarbeidet.

3.7. Forretningsskikk

Forretningsskikk

ESRS G1

Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til forretningsskikk

SBM3

Tabellen under gir oversikt over identifiserte vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til økonomisk kriminalitet, som er KLPs vesentlige tema under forretningsskikk. Se kapittel 3.3 «KLPs vesentlige påvirkning, risiko og mulighet – dobbel vesentlighetsanalyse» for nærmere beskrivelse av vesentlighetsanalysen.

	Beskrivelse av påvirkninger, risiko eller mulighet	Tidshorisont	Relevant aktivitet i KLP	Sted i verdikjeden
Korrupsjon og bestikkelser				
Positiv påvirkning	Bidra til å avdekke, bekjempe og redusere muliggjøring av økonomisk kriminalitet	Kort	Bank	Nedstrøms – Investeringer
Negativ påvirkning	Muliggjør økonomisk kriminalitet gjennom investeringene og egne transaksjoner	Kort	Bank Skadeforsikring Verdipapirinvesteringer	Nedstrøms – Investeringer Nedstrøms – Kunder
Risiko	Involvert i svindel, hvitvasking eller annen økonomisk kriminalitet gjennom egne transaksjoner eller i investeringsporteføljen som kan gi økonomisk tap	Medium	Bank Skadeforsikring Verdipapirinvesteringer	Nedstrøms – Investeringer Nedstrøms – Kunder

Styrende dokumenter

G1-1, MDR-P

Vår nulltoleranse mot økonomisk kriminalitet er omhandlet i konsernstrategien, og understøttes av både retningslinjer og underliggende rutiner. Tabellen gir en oversikt over de viktigste styrende dokumentene for KLPs arbeid med økonomisk kriminalitet og håndtering av de vesentlige påvirkningene og risikoene beskrevet i tabellen over. I tillegg finnes en oversikt over overordnede føringer knyttet til bærekraft under Styrende dokumenter på bærekraft.

Styrende dokument	Oppsummering av innhold	Virkeområde	Eier	Ansvarlig for implementering	Overholdelse av standarder eller initiativer	Hensyn til interessenter	Tilgjengelighet
Målbilde: Bekjempe økonomisk kriminalitet	Gjennom tiltak mot økonomisk kriminalitet skal KLP beskytte egen virksomhet mot uønskede hendelser og utnytte posisjonen til å påvirke interessenter og samfunnet for øvrig til bedre beskyttelse mot slik kriminalitet.	Alle ansatte	Konserndirektør Virksomhetsstyring	Direktør Økonomisk kriminalitet		Ikke relevant	Internt strategidokument. Oppsummering av målbildet gis i dette kapittelet.
Retningslinje for interessekonflikter	Beskriver KLPs forventninger til kartlegging, vurdering og håndtering av interessekonflikter.	Alle ansatte	Styret	Konsernsjef	FNs bærekraftsmål	Ikke relevant	Internt styringsdokument, ikke av interesse for offentligheten
Retningslinje for etterlevelse av hvitvaskings- og sanksjonsområdet	Beskriver overordnet KLPs tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, i tillegg til sanksjonsområdet.	Alle ansatte	Styret	Konsernsjef	FNs bærekraftsmål FATFs anbefalinger	Ikke relevant	Internt styringsdokument, ikke av interesse for offentligheten
Reglement for tiltak mot økonomisk kriminalitet	Utdyper KLPs tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, i tillegg til sanksjonsområdet. Setter rammen for hvordan økonomisk kriminalitet skal forebygges, avdekkes og håndteres. Periodevis rapportering til konsernsjef og styret gir status innen områdene og opplyser hvilke tiltak som er nødvendig for å styre risikoen i tråd med styrevedtatt risikovilje.	Alle ansatte	Konsernsjef	Konserndirektør virksomhetsstyring	FNs bærekraftsmål FATFs anbefalinger	Ikke relevant	Tilgjengelig på klp.no
Håndbok for tiltak mot korrupsjon	Setter rammen og utdyper innholdet i KLPs antikorrupsjonsprogram.	Fagansvarlige og funksjoner/roller med oppgaver innen antikorrupsjon.	Konsernsjef	Konserndirektør virksomhetsstyring	FNs bærekraftsmål	Ikke relevant	Internt dokument, ikke av interesse for offentligheten

Det er ikke identifisert roller og funksjoner i KLP som har vesentlig risiko for korrupsjon og bestikkelser, men det er vurdert at innkjøpsområder og allokering på generelt grunnlag kan utgjøre en forsterket risiko.

Prosesser knyttet til økonomisk kriminalitet

G1-3

Det er etablert et antikorrupsjonsprogram, som skal bidra til å forebygge og avdekke korrupsjon og bestikkelser i og mot vår virksomhet. Programmet inneholder følgende elementer:

- ledelsen skal fremsnakke antikorrupsjon
- risikovurderinger, rutiner, klare retningslinjer og prosedyrer
- opplæring og bevisstgjøring
- varslingsystemer, bakgrunnsundersøkelser, kontroll og overvåking
- sanksjoner og konsekvenser
- verifikasjon på etterlevelse og kontinuerlig forbedring

Det opplyses eksternt om eventuelle siktelser, bøter eller domfellelser for korrupsjon og bestikkelser. KLP har ikke fått noen slike siktelser, bøter eller domfellelser i 2024.

Vi holder oss oppdaterte innen trusselbildet. Ressursinnsatsen prioriteres overfor risikoene med størst sannsynlighet og konsekvens. Her inngår overvåking og kontroll av toleransegrenser og rapportering av områdene som inngår i økonomisk kriminalitet. Gjennom våre risikovurderinger kartlegges eget kontrollmiljø, som grunnlag for å forbedre tiltak som skal forebygge, avdekke og håndtere økonomisk kriminalitet.

I 2024 er det gjennomført obligatorisk e-læring i antikorrupsjon for alle ansatte, inkludert ledere. Det er gitt klasseromsundervisning til særlig utsatte roller og funksjoner. Her inngår informasjon om hvordan korrupsjon skal forebygges og avdekkes. Krav til gjennomføringsgrad for obligatorisk opplæring for alle ansatte, i tillegg til utvalgte roller og funksjoner er oppnådd. Ansatte som ikke gjennomfører opplæringen følges opp.

Tabell under viser hvordan opplæring i antikorrupsjon skjer for de relevante funksjoner.

Funksjon	Formål med opplæringen	Opplæringsform	Gjennomførings-grad	Frekvens
Øverste ledelse: Styret	Forstå virksomhetens risiko. Inneha tilstrekkelig kunnskap til å kunne styre og kontrollere administrasjonens håndhevelse av anti-korrupsjonsprogrammet	Klasseromsundervisning	Planlagt i 2025	Periodevis og ved behov
Øverste ledelse: Konsernsjef og konsernledelse	Forstå virksomhetens risiko. Inneha tilstrekkelig kunnskap til å kunne håndheve anti-korrupsjonsprogrammet.	E-læring for ansatte Klasseromsundervisning	100 prosent Planlagt i 2025	Periodevis
Spesialistfunksjon: Seksjon Økonomisk kriminalitet og utpekte kontaktpersoner i virksomheten.	Forstå virksomhetens risiko. Inneha tilstrekkelig kunnskap til å kunne utforme og gjennomføre antikorrupsjonsprogrammet. Kunne utføre alle relevante handlinger på en måte som viser at man kan identifisere, forutse, forebygge feil og redusere risiko.	E-læring for ansatte. Fagsamlinger i regi av Finans Norge og andre bransjeorganisasjoner.	100 prosent 100 prosent	Periodevis Løpende Løpende
Alle ansatte (Inkluderer nyansatte, midlertidig ansatte og innleide vikarer)	Beslutte og utforme opplæringsaktiviteter som er relevant for de ulike roller og funksjoner. Grunnleggende kunnskap om risiko og antikorrupsjonsprogrammet. Gjort i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere korrupsjon.	E-læring for ansatte.	81 prosent	Periodevis og ved behov
Utsatte roller og funksjoner	Grunnleggende kunnskap om risiko og antikorrupsjonsprogrammet. Gjort i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere korrupsjon.	E-læring for ansatte. Klasseroms-undervisning	100 prosent 90 prosent	Periodevis og ved behov

Ansvarlige for KLPs antikorrupsjonsprogram involveres ikke i gransking av hendelser som kan omfatte korrupsjon eller bestikkelser, av hensyn til at undersøkelsene kan omfatte kvaliteten på innholdet i antikorrupsjonsprogrammet. Konsernsjef og styret skal informeres om status i antikorrupsjonsarbeidet og underrettes i alvorlige saker.

Tiltak og resultater

G1-4, MDR-A

Gjennom årlig risikostyring og internkontroll, og evaluering av antikorrupsjonsprogrammet, identifiseres tiltak som er nødvendig for å håndtere risikoen for korrupsjon og bestikkelser.

I 2024 har vi styrket vårt arbeid mot økonomisk kriminalitet ved å implementere flere tiltak for å sikre at vår virksomhet drives på en måte som er ansvarlig, transparent og i tråd med våre verdier og samfunnets forventninger (se tabell). Viktigste tiltak er innkjøp av ny antihvitvaskingsløsning. Vi forventer at løsningen vil effektivisere flere prosesser innen tiltak mot økonomisk kriminalitet.

Beskrivelse av tiltak	Omfang	Status	Tidshorisont
<p>Oppdatere antikorrupsjonsprogram for å reflektere kravene i bærekraftdirektivet:</p> <p>Programmet inneholder tiltak som skal forebygge, avdekke og håndtere korrupsjon. Disse er kommunisert til alle ansatte og integrert i våre forretningsprosesser. Inneholder forventning til at administrative ledere skal fremsnakke viktigheten av antikorrupsjonsarbeid.</p>	Hele konsernet	Implementert	Løpende. Antikorrupsjonsprogrammet evalueres og verifiseres årlig, slik at forbedringstiltak ved behov kan gjennomføres.
<p>Etablere bestillingsskjema for granskning:</p> <p>Skjema stiller krav til forsvarlig fremgangs-måte ved granskingsaktiviteter.</p>	Hele konsernet	Implementert	Løpende
<p>Etablere rutine for utredning av svik og annen økonomisk kriminalitet:</p> <p>Rutinen stiller krav til forsvarlig fremgangsmåte utredningsaktiviteter.</p>	Hele konsernet	Implementert	Løpende
<p>Opplæring og bevisstgjøring:</p> <p>Alle ansatte har gjennomgått obligatorisk opplæring i anti-korrupsjon og tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Endring i risikobildet, regulatoriske krav og rutiner omfattes av opplæringen.</p>	Hele konsernet	Implementert	Løpende
<p>Overvåking og rapportering:</p> <p>Vi har implementert systemer for kontinuerlig overvåking og styring av risikoen for økonomisk kriminalitet. Dette inkluderer hvilke toleransegrenser som er fastsatt for etterlevelse av styrefastsatt risikovilje innen områdene som inngår i økonomisk kriminalitet. Resultatene av denne overvåkingen blir regelmessig rapportert til styret.</p>	Hele konsernet	Implementert	Løpende
<p>Medlemskap i bransjeorganisasjoner og interesseorganisasjoner:</p> <p>Gjennom deltakelse i utvalg i Finans Norge holder vi oss oppdatert om trusselsituasjonen og operasjonelle tiltak som skal forebygge og avdekke økonomisk kriminalitet. Her gir vi også innspill til risikoreduserende tiltak og offentlig-/privat samarbeid. KLP er medlem i Transparency International Norge - som vi mener er viktige bidragsytere til kampen mot økonomisk kriminalitet.</p>	Hele konsernet	Implementert	Løpende
<p>Ny antihvitvaskingsløsning:</p> <p>Vi har investert i ny løsning, som vil styrke arbeidet med å forhindre og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Løsningen ble påbegynt implementert høsten 2024 og ferdigstilles i 2025.</p>	Deler av konsernet	Produksjon-settes i Q2/2025	Løpende

I regnskapsåret 2024 er det ikke registrert hendelser om korrupsjon og bestikkelser som involverer våre ansatte. Vi har ikke hatt mistanker om avtaleparter eller sagt opp avtaler med avtaleparter på grunn av deres eventuelle involvering i korrupsjon og bestikkelser. Det er derfor ikke iverksatt tiltak som følge av faktiske tilfeller av korrupsjon og bestikkelser.

KLPs systematiske mottiltak har avdekket 324 bedragerier mot KLP. Vi har forhindret økonomiske tap både for egen virksomhet og andre finansforetak. I 2024 er det ikke innkommet eller behandlet varsler om egne ansatte knyttet til interne bedragerier.

KLP-konsernet rapporterte om 99 mistenkelige forhold til Økokrim i 2024 og stanset transaksjoner relatert til skatteunndragelser, heleri, bedrageri og økonomisk utroskap. Det er ikke avdekket sanksjonsomgåelser tilknyttet vår virksomhet, kunder, transaksjoner eller forretningsforbindelser.

4. Resultat og disponeringer

Kommunal Landspensjonskasse Gjensidig forsikringssselskap (KLP) avlegger konsernregnskap etter IFRS reporting standards[®], mens selskapsregnskapet er avlagt etter norske regnskapsregler (Norwegian General Accepted Accounting Principals, NGAAP) for livsforsikringsforetak. Konsernregnskap for gjensidige forsikringsforetak avlagt etter IFRS har et null-resultat ettersom all verdiskaping tilfaller forsikringstakerne og således utgjør en forpliktelse til disse. Nedenfor kommenteres resultatene fra de ulike virksomhetsområdene i konsernet basert på selskapsregnskapene avlagt etter de respektive virksomheters regnskapsregler for den aktuelle type virksomhet. Det er definert følgende virksomhetsområder:

Resultat før skatt		
MILLIONER KRONER	2024	2023
Kollektiv pensjon offentlig	2 169	-20
Skadeforsikring	386	273
Bank	325	285
Verdipapirforvaltning	103	55
Øvrig og eliminerings	-2 324	-286
Konsern	-61	-254

Morforetaket KLP driver selv virksomhetsområdet offentlig tjenstepensjon, og er heleier av øvrige virksomhetsområder. Resultatet fra offentlig tjenstepensjon inkluderer dermed også resultatet fra øvrige virksomhetsområder ettersom resultatet fra disse inngår som inntekt i KLP etter egenkapitalmetoden.

Offentlig tjenestepensjon (NGAAP)/Morforetakets selskapsregnskap

Finansielle resultater

MILLIONER KRONER	2024	2023
Premieinntekter for egen regning	60 883	70 326
Inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	65 265	42 500
Inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	304	212
Erstatningsutbetalinger	-30 200	-28 261
Endring i premiereserve (I)	-42 144	-54 870
Endring i bufferfond (II)	-13 556	-7 949
Endring i premiefond (III)	-711	-550
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfasatte forpliktelser (I+II+III)	-56 412	-63 368
Endring i pensjonskapital (I)	-117	-173
Endring i premiefond (II)	-6	-6
Endring i andre avsetninger (III)	-75	-136
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsvalgportefølje (I+II+III)	-197	-315
Overskudd på avkastningsresultatet	-36 747	-20 039
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-790	-594
Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfasatte forpliktelser	37 537	-20 632
Forsikringsrelaterede driftskostnader	-1 693	-1 512
Andre forsikringsrelaterede inntekter/kostnader	2	7
Resultat av teknisk regnskap	416	-1 043
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	1 989	1 282
Andre inntekter og kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-236	-258
Resultat av ikke-teknisk regnskap	1 753	1 024
Resultat før skattekostnad	2 169	-20
Skattekostnad	-356	-82
Resultat før andre inntekter og kostnader	1 812	-101
Andre inntekter og kostnader	329	-111
Totalresultat	2 142	-213
Disponeringer og overføringer:		
Overført til egenkapitaltilskudd	-1 050	-428
Overført til risikoutjevningfond	-325	969
Overført annen opptjent egenkapital	-766	-329
Sum resultatdisponering og overføringer	-2 142	213

KLP følger imidlertid opp virksomheten på denne alternative resultatoppstillingen:

MILLIONER KRONER	2024	2023	Henvvisning til offisielt regnskap
Avkastningsresultat	51 090	29 465	Finansinntekter kollektiv- og investeringsvalgporteføljen fratrukket avkastningsgaranti (andel av resultatførte endringer i forpliktelser)
Risikoresultat	790	648	Forventet erstatningsutbetaling (andel av resultatførte endringer forsikringsforpliktelser fratrukket erstatninger)
Kundenes andel avkastnings- og risikoresultat	-51 554	-29 819	Midler tilordnet forsikringskontrakter og andel av resultatførte endringer forsikringsforpliktelser (kollektiv og investeringsvalg)
Rentegarantipremie	14	291	Andel av premieinntekter
Andre inntekter fra teknisk regnskap	0	-1 773	
Administrasjonsresultat	77	144	Andel av premieinntekter, andel av resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser og forsikringsrelaterte driftskostnader
Andre inntekter/kostnader	1 752	1 024	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og andre inntekter/kostnader i ikke-teknisk regnskap
Skatt	-356	-82	
Andre resultatелеmenter	329	-111	
Totalresultat	2142	-213	

Avkastningsresultat

Avkastningsresultatet består av oppnådd avkastning utover garantert avkastning på kundeporteføljene. Kundeporteføljene består i all hovedsak av kollektivporteføljen. Den utgjorde 790,2 milliarder kroner (718,2) ved utgangen av 2024. Nedenfor vises hvordan porteføljen var investert per 31.12., samt avkastning oppnådd fra de ulike aktiva:

Aksjer og alternative investeringer

Samlet eksponering i aksjer og alternative investeringer, inkludert aksjederivater, var 35,1 prosent ved utgangen av året. Samlet avkastning for aksjer og alternative investeringer i 2024 var 19,2 prosent. KLPs globale børsnoterte aksjer hadde en avkastning på 23,7 prosent, mens den norske børsnoterte aksjeporteføljen ga en avkastning på 12,4 prosent for året. Valutasikringsgraden på aksjer i utviklede markeder og de mest likvide valutaene i fremvoksende markeder lå mellom 40 og 60 prosent gjennom året. Den norske kronen svekket seg mot blant annet amerikanske dollar i løpet av 2024.

Anleggsobligasjoner

Investeringer i anleggsobligasjoner utgjorde 26,5 prosent av kollektivporteføljen ved årsslutt. Ikke-regnskapsførte mindreverdier i kollektivporteføljen utgjorde 10,5 milliarder kroner ved utgangen av 2024. Porteføljen er godt diversifisert og består av papirer utstedt av låntakere med høy kredittverdighet. Avkastningen målt til amortisert kost var 3,6 prosent for året.

Eiendom

Eiendomsinvesteringer, inkludert norske og internasjonale eiendomsfond, utgjorde 12,9 prosent av kollektivporteføljen.

Kollektivporteføljens eiendomsinvesteringer oppnådde en avkastning på 4,7 prosent i 2024. Avkastningen inkluderer valutasikring.

Utlån

Utlån i kollektivporteføljen utgjorde 87,6 milliarder kroner ved utgangen av året. Dette er fordelt med 77,9 milliarder kroner i utlån med offentlig garanti, 3,4 milliarder i pantesikrede boliglån og 6,1 milliarder til utlån i andre land med sikkerhet i pant eller offentlig garanti.

Utlånsporteføljen er kjennetegnet av høy kvalitet, uten tap på kommunelån og meget beskjedne avsetninger til tap på boliglån. Ikke-regnskapsførte mindreverdier i utlånsporteføljen (fastrentelån) utgjorde 1,1 milliard kroner ved årsslutt.

Avkastningen for 2024 utgjorde 4,7 prosent.

Omløpsobligasjoner og pengemarked

Omløpsobligasjoner utgjorde 10,8 prosent, mens pengemarkedsinstrumenter utgjorde 3,7 prosent av eiendelene i kollektivporteføljen ved årsslutt. Lange statsrenter i Norge og globalt steg gjennom 2024. KLPs globale statsobligasjonsindeks fikk en valutasikret avkastning på 0,6 prosent, mens den norske statsobligasjonsindeksen hadde en avkastning på 1,1 prosent for året.

Globale kredittmarginer falt gjennom året. Årsavkastningen for KLPs globale kredittobligasjonsindeks ble 2,4 prosent, mens avkastningen på norsk kredittobligasjonsindeks var 2,7 prosent. Samlet hadde omløpsobligasjoner en avkastning på 4,1 prosent i 2024. Pengemarkedsavkastningen var 5,4 prosent for året.

Risikoresultat

Risikoresultatet viser hvordan utviklingen av dødelighet og uførhet i forsikringsbestanden har vært sammenlignet med forutsetningene som er lagt til grunn ved den årlige premiefastsettelsen. For hele 2024 utgjør risikoresultatet 790 millioner kroner (648).

Risikoresultatet på overlevelse og død utgjør 795 millioner kroner (928). I 2024 som i 2023 har dødeligheten vært høyere enn normalt. Unntaket har vært Pensjonsordningen for sykehusleger. Der ble tariffene styrket 31.12.2023 som følge av lav dødelighet, og dette har bidratt til positiv margin i 2024 også for denne gruppen.

Risikoresultatet for uførhet utgjør minus 5 millioner kroner (minus 280). Det er to forhold som har påvirket utføreresultatet. For det første har utbetalingene og avsetningene for uførhet økt som følge av at KLP kontaktet NAV for å undersøke om det var personer som mottok uførepensjon fra NAV, men som ikke har søkt om uførepensjon fra KLP selv om de har opptjening i KLP. Ved å oppfordre disse til å søke om uførepensjon i KLP har det oppstått et etterslep av saker som har påvirket uførebetalingene og

uføreavsetningene i 2023 og 2024. Det vil bli årlig sjekk mot NAV slik at vi unngår slikt etterslep av uføresaker i framtiden, og de med rett til uførepensjon får det de har krav på så raskt som mulig.

For det andre økte uførheten, både på KLPs bestand og i samfunnet for øvrig, under koronapandemien. Uførheten har fortsatt å holde seg på et høyere nivå enn før pandemien.

Rentegarantipremie

Rentegarantipremien utgjør 13,7 millioner kroner (291). Rentegarantipremien er en funksjon av rentenivå, bufferfond og risikotakning. Høyere buffer- og rentenivå har ført til at rentegarantien er redusert sammenlignet med 2023.

Administrasjonsresultat

Differansen mellom omkostningselementene i premieinntektene, uttak fra administrasjonsreserve og forsikringsrelaterte driftskostnader utgjør administrasjonsresultatet. Dette viser et overskudd på 77 millioner kroner (144) i 2024. Forsikringsrelaterte driftskostnader utgjør 1 693 millioner kroner (1 512) i 2024.

Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og andre inntekter/kostnader i ikke-teknisk regnskap

Av inntektene på 1 753 millioner kroner skyldes 1 989 millioner kroner avkastning på eiendelene i selskapsporteføljen. Selskapsporteføljen omfatter eiendeler finansiert av egenkapital, ansvarlig lån og fondsobligasjonslån.

Selskapsporteføljen forvaltes med en langsiktig investeringshorisont med moderat risiko, og med en målsetting om stabil avkastning. Investeringene i selskapsporteføljen oppnådde en avkastning på 4,8 prosent i 2024.

Balanse og markedsutvikling

Ved utgangen av året utgjorde premiereserve for offentlig tjenstepensjon 615,8 milliarder kroner (573,5). Veksten skyldes økning av opptjente pensjonsrettigheter gjennom året.

Bufferfondet utgjør 123,2 milliarder kroner (109,5) ved utgangen av året. Bufferfondet utgjør dermed 20,0 prosent av premiereserven. Bufferfondet representerer tidligere avkastningsoverskudd på forsikringskontrakten, og kan benyttes til å dekke manglende avkastning fra forvaltningen av pensjonsmidlene. Fondet gir dermed økt risikoevne i forvaltningen av pensjonsmidlene, og dermed forventning om høyere avkastning uten å måtte betale høye rentegarantipremier. Avkastning på pensjonsmidlene er viktig fordi desto mer av pensjonsforpliktelsene som finansieres fra avkastning, desto mindre trenger kundene å betale i premie.

KLP er den ledende tilbyder av offentlig tjenestepensjon som forsikret ordning. Det er et relativt stabilt marked, men i løpet av 2024 har kunder med premiereserver for cirka 2,4 milliarder kroner valgt en annen leverandør enn KLP med virkning fra og med 2025.

Nøkkeltall Offentlig tjenestepensjon

MILLIONER KRONER	2024	2023
Premieinntekter	60 883	70 326
Erstatningsutbetalinger	-30 200	-28 261
Netto overført premiereserve ved flytting	-2 035	-1 704
Premiereserve	615 834	573 573
Bufferfond	123 236	109 466
Bufferfond i prosent av premiereserve	20,0 %	19,1 %
Gjennomsnittlig avkastningsgaranti	2,3 %	2,3 %
Kapitalavkastning kollektivporteføljen	9,0 %	6,4 %

Disponering av årets resultat til kunder og totalresultat til foretaket

Kunderesultat:

MILLIONER KRONER	Avkastningsresultat	Risikoresultat	Total
Til premiefond	36 747	790	37 537
Til bufferfond	14 018		14 018
Total disponert	50 765	790	51 555

Selskapsresultat:

MILLIONER KRONER	Selskap
Til risikoutjevningssfond	325
Til egenkapitaltilskudd	1 050
Til opptjent egenkapital	766
Totalt disponert	2142

Av selskapets resultat disponeres 325 millioner kroner til risikoutjevningssfond. Dette består av fondets avkastning som etter regelverket skal tilføres risikoutjevningssfondet. Øvrig selskapsresultat disponeres relativt til egenkapitaltilskudd og annen opptjent egenkapital (fratrasket risikoutjevningssfond). Egenkapitalen har også økt gjennom året som følge av netto innbetalt egenkapitaltilskudd med 1 248 millioner kroner (1 162)¹.

Likviditetssituasjon

Kontantstrømoppstillingen viser at KLP har økt beholdningen av kontanter og bankinnskudd fra 1 141 millioner kroner til 1 430 millioner kroner i løpet av året. I tillegg framkommer det at det innbetales mer i

¹ Netto innbetalt egenkapitaltilskudd består av innbetalt egenkapitaltilskudd fratrukket utbetalt egenkapitaltilskudd, primært som følge av fraflytting.

premier enn det som benyttes til utbetaling av erstatninger. Dette følger av at premiene innbetales på forskudd, og erstatningene først forfaller til betaling til dels langt fram i tid. KLP har investert denne overskuddslikviditeten i eiendom og verdipapirer gjennom kundeporteføljene (kollektiv og investeringsvalg), og flere av disse gir løpende likviditet som følge av rentebetalinger, utbytter og leieinntekter. Disse kan benyttes til å dekke erstatningsutbetalinger eller reinvesteres. I tillegg er en stor andel av investeringene likvide og kan realiseres på kort varsel ved behov. Selskapsporteføljen har investert en betydelig andel i finansielle eiendeler som gir løpende rentebetalinger og dermed gir jevnlig påfyll av likviditet som kan benyttes til å dekke likviditetsbehov eller reinvesteres. Det er også en betydelig andel eiendeler som kan realiseres på kort tid for å skaffe ytterligere likviditet ved behov. Likviditetssituasjonen anses således å være tilfredsstillende.

Skadeforsikring (IFRS i selskapsregnskapet)

MILLIONER KRONER	2024	2023
Forsikringsinntekt for egen regning	2758	2505
Forsikringskostnad for egen regning	-2132	-2092
Driftskostnader	-360	-351
Forsikringsresultat etter gjenforsikring	-178	-71
Forsikringsresultatet for egen regning	88	-9
Finansinntekter	380	313
Netto finansresultat fra forsikring og gjenforsikring	-84	-42
Andre forsikringsrelaterte inntekter/kostnader	2	10
Resultat før skatt	386	273

Finansielle resultater

Forsikringsinntekt for egen regning økte med 253,2 millioner kroner, tilsvarende 10,1 prosent, til 2 758,4 millioner kroner i 2024 (2 505,2). Veksten skyldes en kombinasjon av vekst i alle segmenter (person, offentlig og bedrift) og en justering av premiesatser som følge av økte materialkostnader og skadefrekvens innen motorsegmentet. Foretaket styrket sin posisjon som markedsleder i markedet for offentlig virksomhet etter anbudene i fjerde kvartal, og har en markedsandel på 31,4 prosent ved inngangen til 2025.

Forsikringskostnadene økte med 1,9 prosent til 2 132,5 millioner kroner i 2024 (2 092,4). Det var mange vinterrelaterte skader ved starten av året, men skadesituasjonen bedret seg gjennom året. Høyere oppgjørskostnader medfører fortsatt høye skadekostnader innen motorsegmentet.

Antall skademeldinger knyttet til Covid-19 relaterte yrkessykdommer fortsatte å falle i 2024.

Skademeldingene er i det vesentlige relatert til langtidsvirkninger knyttet til sykdommen for medarbeidere i spesielt utsatte yrker. Dette kan medføre økte fremtidige utbetalinger.

Stormen Ingunn, som rammet nordlige deler av Vestlandet, Trøndelag og Nord-Norge i overgangen mellom januar og februar, var den største værrelaterte enkelthendelsen i 2024. Vår andel av skadeutbetalingene er anslått til 30 millioner kroner.

Samlet skade- og gjenforsikringsprosent endte på 83,7 prosent for året, 2,6 prosentpoeng lavere enn i 2023. Den lavere skadeprosenten i 2024 skyldes i stor grad lavere andel kostnader knyttet til naturhendelser, samt økte premierater i 2024. Videre var reassuransekostnadene noe lavere i 2024 enn i 2023.

Forsikringsbransjer med lang avviklingstid har de siste årene vist en positiv utvikling, mens særlig eiendomsforsikring innen det offentlige- og bedriftsmarkedet har svak lønnsomhet.

Driftskostnadene for året utgjorde minus 359,7 millioner kroner (minus 351,3) og resulterte i en kostnadsprosent på 13 prosent i 2024 (14). Kostnadsprosenten har gjennom flere år vært fallende og synes nå å ha stabilisert seg på nivå med markedet generelt. Nedgangen de siste årene skyldes i hovedsak veksten i forsikringsinntektene.

Finansinntektene utgjorde 379,8 millioner kroner (313,4). Dette tilsvarer en avkastning på 6,2 prosent (5,5).

Nøkkeltall skadeforsikring

	2024	2023
Skadeprosent	77,3 %	83,5 %
Gjenforsikringsprosent	6,4 %	2,8 %
Kostnadsprosent	13,0 %	14,0 %
Totalkostnadsprosent	96,8 %	100,4 %
Forsikringsinntekt		
MILLIONER KRONER	2024	2023
Personmarkedet	1146	1009
Offentlig	818	755
Bedrift	794	741
Total forsikringsinntekt	2 758	2 505

Bank (IFRS)

MILLIONER KRONER	2024	2023
Netto renteinntekter	520	465
Netto gebyr- og provisjonsinntekter	33	28
Andre honorarinntekter	63	61
Netto finansinntekter	-7	2
Driftskostnader	-284	-271
Driftsresultat før skatt	325	285

Finansielle resultater

Netto renteinntekter økte med 55 millioner kroner (11,8 prosent) til 520 millioner kroner i 2024. Det generelle rentenivået har vært stabilt og relativt høyt gjennom 2024. Banken har tilpasset utlånene til dette rentenivået, og har i gjennomsnitt hatt omtrent de samme utlånsmarginene i 2024 som året før. Økningen i netto renteinntekter skyldes dermed i hovedsak at det jevnt høyere rentenivået gjennom 2024 gir høyere margin på utlån finansiert med egenkapital.

Det er resultatført tapsavsetninger med 1,0 millioner kroner i 2024 (0,9) knyttet til boliglånsporteføljen. Tapsavsetningene utgjør dermed 7,7 millioner kroner (6,2) ved utgangen av året. Individuelle tap og

tapsavsetninger på utlån og annen kreditt er knyttet til engasjementer i personmarkedet. Det er ingen tap knyttet til utlån fra offentlig sektor.

Netto gebyr- og provisjonsinntekter følger i hovedsak endringer i volumet av utestående kreditt i personmarkedet. Noe høyere utlånsvolum, justering av enkelte gebyrsatser samt økte inntekter fra kredittkort medførte at netto gebyr og provisjonsinntekter økte med 5 millioner kroner til 33 millioner kroner. Dette er en økning på 17,9 prosent.

Bankvirksomheten forvalter også utlånsportefølje finansiert med kundemidler fra offentlig tjenstepensjon. Honorar for denne virksomheten inngår i posten "Andre honorarinntekter". Denne inntekten er konsernintern og elimineres i konsernregnskapet.

Driftskostnadene utgjorde minus 284 millioner kroner (minus 271). Økningen skyldes generell pris- og lønnsvekst, samt økte kostnader til IT-drift og digitaliseringsprosjekter.

Balanse og markedsutvikling

Etterspørselen etter boliglån har vært høy gjennom 2024, og volumet er økt med 0,5 milliarder kroner til 24,2 milliarder kroner gjennom året. Ved å inkludere boliglån finansiert med pensjonsmidler, utgjør konsernets samlede boliglånportefølje 27,6 milliarder kroner. Dette er en vekst på 0,5 milliarder kroner tilsvarende 1,9 prosent. Utlån med fast rente utgjorde 10 (7) prosent av utestående boliglån ved årsskiftet.

Innen det offentlige er volumet redusert gjennom året med 0,3 milliarder kroner til 18,7 milliarder kroner. Inkluderes offentlige lån finansiert med pensjonsmidler, utgjør de samlede utlån til offentlige låntakere og bedrifter 96,1 (91,4) milliarder kroner ved utløpet av 2024. Dette er en økning på 4,7 milliarder kroner tilsvarende 5,1 prosent. Av samlede utlån utgjør utlån med fast rente 28 (27) prosent ved utløp av året.

Nøkkeltall

Områderesultat		
MILLIONER KRONER	2024	2023
Resultat personmarked	252	199
Resultat offentlig marked	74	86
Totalt	325	285

Utlånsvolum		
MILLIARDER KRONER	2024	2023
Boliglån	24,2	23,5
Offentlige lån	18,7	19,0
Sum utlån KLP Banken	42,8	42,5
Boliglån	3,4	3,6
Offentlige lån	77,4	72,4
Valutalån	6,7	6,4
Sum utlån forvaltet for KLP	87,6	82,4
Totalsum	130,4	124,9

Verdipapirforvaltning (NGAAP)

MILLIONER KRONER	2024	2023
Honorarinntekter	593	560
Driftskostnader	-520	-528
Netto finansinntekter	29	23
Resultat før skatt	103	55

Finansielle resultater

Honorarinntektene er økt med 33 millioner kroner til 593 millioner kroner som følge av økte midler til forvaltning, delvis på grunn av verdistigning, delvis på grunn av økt nettosalg. Honorarinntekter fra konserninterne kunder er eliminert i konsernregnskapet.

Driftskostnadene reduseres med 8 millioner kroner til 520 millioner kroner. Bortfall av storkunderabatter har redusert kostandene med 40 millioner kroner mens øvrige kostnader er økt med 32 millioner kroner.

Balanse og markedsutvikling

Verdipapirforvaltningen er i utgangspunktet tilpasset behovene for forvaltning av midler fra konsernets kontrakter på offentlig tjenestepensjon. Forvaltningen er imidlertid også tilgjengelig for andre kunder som ønsker samme produkter. Ved utgangen av 2024 forvaltet virksomheten verdipapirer for 879 milliarder kroner. Dette er en økning på 118 milliarder kroner tilsvarende 15,5 prosent siden inngangen til året. Netto nyttegning for konserneksterne kunder utgjorde 20 milliarder kroner.

Nøkkeltall verdipapirforvaltning

Volum forvaltet		
MILLIARDER KRONER	2024	2023
Konserninterne kunder	640,8	581,3
Andre kunder	238,1	179,2
Totale midler til forvaltning	878,9	760,5

Konsernregnskap (IFRS)

Finansielle resultater

MILLIONER KRONER	2024	2023
Forsikringsinntekter	2 788	1 780
Forsikringskostnader	-4 230	-3 986
Inntekter og kostnader fra gjenforsikring	-178	-71
Resultat fra forsikringstjenester	-1 620	-2 277
Netto investeringsinntekter	66 598	47 480
Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	-63 663	-44 179
Andre forsikringsrelaterte finanskostnader og -inntekter	-84	-42
Netto resultat fra forsikringstjenester og forsikringsfinans	1 231	982
Andre inntekter og kostnader	-1 292	-1 236
Skattekostnader	-1 634	-1 031
Resultat	-1 695	-1 285
Poster i utvidet resultat	1 531	1 784
Totalresultat	-163	499

Forsikringsinntektene representerer inntekter fra forsikringstjenestene levert i perioden.

Forsikringsinntektene økte med 1 008 millioner kroner til 2 788 millioner kroner i 2024. Av økningen skyldes 539 millioner kroner frigjøring av risikjustering for ikke-finansiell risiko på kontraktene for offentlig tjenstepensjon. 253 millioner kroner skyldes premie- og volumvekst innen skadeforsikring, mens 216 knyttet til inntekter fra levering av tjenester på kontraktene for offentlig tjenstepensjon.

Forsikringskostnadene ble 4 230 millioner kroner som er en økning på 244 millioner kroner fra 3 986 millioner kroner i 2023. 195 millioner kroner skyldes økte kostnader på leveranser av forsikringstjenestene knyttet til offentlig tjenstepensjon, mens 49 millioner kroner skyldes kostnader knyttet til levering av forsikringstjenester på skadekontraktene, hovedsakelig på grunn av økte oppgjørskostnader på motor.

I 2024 oppnådde konsernet netto investeringsinntekter på 66 598 millioner kroner (47 480). Det er en økning på 19 118 millioner kroner eller 40,3 prosent fra 2023. God utvikling i finansmarkedene, spesielt aksjemarkedene, bidro til å løfte investeringsinntektene sammenlignet med 2023.

KLP eies utelukkende av kundene på offentlig tjenstepensjon, og er således et gjensidig forsikringssselskap. All verdiskapning tilfaller nåværende eller framtidige poliseholdere. Verdiendring av netto eiendeler skal bidra til å finansiere beste estimat på forsikringsforpliktelsene inkludert risikjustering. Dersom verdien av netto eiendeler overstiger beste estimat inkludert risikjustering, avsettes resten som en residualverdi. Residualverdien er en gjeld til nåværende og framtidige poliseholdere og inngår som en del av forsikringsforpliktelsen i balansen. Det oppstår således hverken overskudd eller egenkapital i konsernet.

Netto eiendeler som tilføres poliseholderne skal måles til markedsverdi, og dersom markedsverdi avviker fra bokført verdi oppstår det en måledifferanse. Denne måledifferansen vil utgjøre konsernets egenkapital, mens periodens endring i måledifferanse vil utgjøre periodens resultat.

Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter har vokst med 19 484 millioner kroner fra 44 179 millioner kroner i 2023 til 63 663 millioner kroner i 2024. Dette skyldes i hovedsak økte finansinntekter.

Totalresultatet utgjør -163 millioner kroner (499). Dette innebærer at endring i virkelig verdi på netto eiendeler tilført forsikringsforpliktelsen har økt mer enn endring i bokført verdi på netto eiendeler i perioden.

Nøkkeltall

MILLIONER KRONER	2024	2023
Estimat nåverdi av framtidige kontantstrømmer gjenværende dekning, offentlig tjenestepensjon	411 318	377 742
Estimat nåverdi av framtidige kontantstrømmer inntrufne skader, skadeforsikring	2 808	2 944
Avsetning for gjenværende dekning, skadeforsikring	364	320
Total beste estimat nåverdi forsikringsforpliktelse	414 490	381 006
Risikojustering, offentlig tjenestepensjon	29 181	29 068
Risikojustering, skadeforsikring	121	128
Total risikojustering	29 302	29 196
Residualverdi	395 820	355 979
Egenkapital	-3 303	-3 140

Beste estimat nåverdi forsikringsforpliktelse er økt med 33 484 millioner kroner til 414 490 millioner kroner. Av dette kan 33 575 millioner kroner knyttes til offentlig tjenestepensjon. Endring i diskonteringsrentekurven har redusert beste estimat på offentlig tjenestepensjon med 28 425 millioner kroner i 2024, mens endring premiefond har økt beste estimat med 39 330 millioner kroner. Påløpt rente har økt beste estimat med 16 492 millioner kroner, mens øvrige endringer har økt beste estimat med 6 178 millioner kroner.

Residualverdien er økt med 39 841 millioner kroner gjennom 2024 til 395 820 millioner kroner. Dette skyldes at verdistigningen på netto eiendeler har vært høyere gjennom 2024 enn det som har vært nødvendig for å finansiere beste estimat på forsikringskontraktene inkludert risikojustering.

Egenkapitalen utgjør - 3 303 millioner kroner (-3 140), og består av bokført verdi netto eiendeler fratrukket virkelig verdi netto eiendeler.

Finansiell soliditet og kapitalforhold

KLP er gjennom finansforetaksloven underlagt soliditetsregelverket Solvens II. Regelverket spesifiserer et solvenskapitalkrav som skal beregnes ut fra den totale risikoeksponeringen foretaket har innen forsikringsrisiko, markedsrisiko, operasjonell risiko, mv. Solvenskapitalkravet må i sin helhet dekkes av ansvarlig kapital. Bufferfond, som består av tidligere opptjent avkastningsresultat, vil redusere solvenskapitalkravet fra markedsrisiko.

Solvens II deler den ansvarlige kapitalen inn i tre nivåer etter tapsabsorberende evne. Ansvarlig kapital i kapitalgruppe 1 er uten restriksjoner med tanke på å dekke ethvert tap i virksomheten. Differansen mellom virkelig verdi på foretakets eiendeler og forpliktelser klassifiseres som ansvarlig kapital i kapitalgruppe 1. For eiendeler som har en annen verdsettelse i regnskapet, blir verdien justert slik at den representerer virkelig verdi i Solvens II-balansen. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som reflekterer en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta forpliktelsene.

Solvenskapitalen ble i 2024 økt gjennom innbetaling av det planmessige og varslede årlige egenkapitaltilskuddet på 1,2 milliarder kroner. Av årets resultat på 2 142 millioner kroner til selskapet er 1 050 millioner kroner disponert til egenkapitaltilskudd og 766 millioner kroner til annen opptjent egenkapital. Risikoutjevningfondet ble økt med 325 millioner kroner og utgjør 3 999 millioner kroner ved utgangen av 2024. Bufferfond er gjennom året økt fra 109,5 milliarder kroner til 123,2 milliarder.

KLPs gjensidige selskapsform og kredittverdige eiere gir en god trygghet for at foretaket kan innfri sine fremtidige forpliktelser. Finanstilsynet har i den forbindelse godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes inn med inntil 2,5 prosent av premiereserven som solvenskapital. Dagens godkjenning ble fornyet for fire nye år i 2023 og gjelder til og med 31.12.2027. Fordi kapitalen ikke er innbetalt, rangeres den som supplerende kapital i kapitalgruppe 2. Ettersom KLPs premiereserve har vokst gjennom året, har den supplerende kapitalen økt med 1,1 milliarder kroner til 15,4 milliarder kroner. Tellende kapital i kapitalgruppe 2 vil imidlertid begrenses ved at det maksimalt kan utgjøre 50 prosent av kapitalkravet, tilsvarende 7,3 milliarder kroner per utgangen av 2024.

Solvenskapitalkravet til KLP utgjorde 14,7 milliarder kroner (14,3) 31.12.2024. Den tellende solvenskapitalen økte med 3,4 milliarder kroner til 53,0 milliarder kroner. Uten bruk av overgangsregler er foretakets kapitaldekning på 361 prosent (346). Med overgangsordningen for tekniske avsetninger ble kapitaldekningen 361 prosent (346). Kapitaldekningen ligger dermed godt over det interne målet på minst 150 prosent og myndighetskravet på 100 prosent. For konsernet utgjør solvensdekningen 298 prosent (285). En god soliditet bidrar til at KLP kan innrette sin kapitalforvaltning med en langsiktig horisont.

KLPs finansielle stilling er vurdert til A2 hos Moody's Investor Service med tilleggsopplysning om forventet stabile ratingutsikter.

Forutsetninger om fortsatt drift

Styret i KLP anser at resultatregnskapet og balansen for 2024 med noter, kontantstrømoppstilling og

oppstilling over endringer i egenkapital, gir god informasjon om driften gjennom året og foretakets

økonomiske stilling ved utgangen av året. Regnskapet er avlagt i samsvar med forutsetningen om fortsatt drift og styret bekrefter at denne forutsetningen er til stede. Styret vurderer risikoen ved foretakets virksomhet som forsvarlig. Selskapsregnskapet for KLP er avlagt etter årsregnskaps-forskriften for livforsikringsforetak. Konsernregnskapet er avlagt i samsvar med IFRS Accounting Standards som er godkjent for bruk i EU/EØS.

5. Rammebetingelser

I 2020 ble reglene om offentlig tjenestepensjon endret for årskullene etter 1962, men de siste regelendringene ble avklart først nå i 2024 (knyttet til AFP og særalderspensjon). Stortingsmeldingen om «Et forbedret pensjonssystem med en styrket sosial profil» gir grunnlag for ytterligere justeringer i pensjonsordningen, inkludert heving av aldersgrenser, som vil påvirke våre kunder og medlemmer. Endringene gjelder fra og med 2025 når 1963-kullet som de første kan ta ut pensjon etter de nye reglene. Kort tidsfrist for implementering utfordrer tilpasning av systemer og informasjon og rådgivning til medlemmene, men KLP jobber tett med kunder og myndigheter for å sikre god implementering.

Storebrand har klaget Norge inn for EFTAs overvåkningsorgan (ESA) med påstand om at KLP får ulovlig statsstøtte, og at norske kommuner og helseforetak har brutt reglene for offentlige anskaffelser. Staten har avvist begge klagen. Begge sakene er fortsatt under behandling hos ESA. Konkurransetilsynets

undersøkelser av hvorvidt KLP kan ha brutt konkurranseloven § 11 om utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling er fortsatt pågående. KLP har siden saken ble aktuell, samarbeidet med Konkurransetilsynet i deres undersøkelser, særlig ved å gi svar på informasjonsforespørsler.

6. Veien fremover

Pensjonsreformen

Pensjonsreformen skal bidra til å øke bærekraften i pensjonssystemet ved å bidra til at flere jobber lenger. I 2025 kan de første årskullene ta ut pensjon etter de nye reglene for offentlig tjenstepensjon. Reglene gir økt fleksibilitet og skal bidra til at det er lettere og mer lønnsomt å stå lenger i arbeid. For at reformen skal lykkes, er det nødvendig at både arbeidsgivere og deres ansatte forstår insentivene og mulighetene i regelverket, og at de kan ta informerte valg om sin pensjon. Å sette medlemmene hos KLPs kunder og eiere i stand til dette har vært en hovedoppgave for KLP i 2024 og vil fortsette å være det i årene som kommer. Alle medlemmer må ta et større ansvar for sin egen pensjon og arbeidssituasjon, gitt den økte fleksibiliteten som nå er tilgjengelig. Det vil si at KLP i enda større grad må være i stand til å veilede basert på situasjonen til det enkelte medlem. Dette stiller høye krav til tjenestene KLP tilbyr sine kunder og medlemmer i deres valg om pensjon og videre arbeid. Pensjonsplattformen som KLP har utviklet de siste årene er en markedsledende, fremtidsrettet og kraftig plattform med høy grad av automatisering og selvbetjening. Plattformen gir kunder, eiere og medlemmer effektive tjenester med høy kvalitet knyttet til offentlig tjenstepensjon.

Samarbeid

For å kunne gi medlemmene veiledning om pensjon er alle leverandører av offentlig tjenstepensjon avhengig av å få informasjon fra øvrige aktører i økosystemet for offentlig tjenstepensjon. Digitaliseringen som er levert gjennom 2024 sikrer deling av informasjon på tvers av alle pensjonsleverandører, og fra 2025 inkluderes også alderspensjon for de som er født i 1963 og senere. Samarbeidet medfører at medlemmer får umiddelbart svar på sine søknader om alderspensjon som følge av at KLP innhenter nødvendig informasjon fra alle aktørene i økosystemet digitalt.

Deling av data bidrar sterkt til økt datakvalitet og at KLP kan tilby enda bedre tjenester til sine kunder og deres ansatte. Digitaliseringen vil fortsette i årene fremover og blir en viktig del av fremtidig utvikling av tjenestene KLP tilbyr sine kunder og medlemmer.

Innføring av nytt regelverk

Innføringen av nytt regelverk har pågått i KLP over lang tid og gjennom hele 2024. Mange av tjenestene KLP tilbyr sine kunder og medlemmer er helt nye eller videreutviklet. KLP har utviklet en ny pensjonsplattform som blant annet inkluderer en helt ny pensjonskalkulator og muligheten for å ta ut alderspensjon for de som er født i 1963 og senere. Kombinert med muligheten for å få individuell veiledning, gjør den nye pensjonskalkulatoren at det enkelte medlem selv kan se konsekvensene av ulike valg for sin situasjon. Både folketrygd, privat pensjon og offentlig tjenstepensjon vises gjennom pensjonskalkulatoren til KLP. Kalkulatoren bidrar til å vise de økonomiske konsekvensene av å jobbe lenger og kombinere jobb og

pensjon, og KLP er godt forberedt på å bistå medlemmene med god veiledning i tiden fremover, enten det er selvbetjent gjennom digitale løsninger eller gjennom veiledningssamtaler med KLPs pensjonsveiledere.

Gjennom samme pensjonskalkulator kan medlemmene be om uttak av pensjon, og de første utbetalingene skjer i februar 2025.

Selv om det meste av regelverket for alderspensjonen for de som er født i 1963 og senere nå er avklart, gjenstår avklaringer og tilpasninger for de med særaldersgrenser. I KLP utgjør medlemmer med særaldersgrense en stor andel, nærmere 40 prosent. I hovedsak består denne gruppen av sykepleiere med aldersgrense 65 år, og er derfor et område KLP prioriterer å finne gode løsninger for, ikke minst gode veiledningstjenester som gjør det mulig for medlemmene å kunne ta informerte valg om sin pensjon.

Bruk av kunstig intelligens (KI)

Kunstig intelligens blir i økende grad trukket frem som et viktig verktøy for å effektivisere og skape bedre tjenester i offentlig sektor. KI er fortsatt på et tidlig stadium og KLP jobber med å se hvordan KI kan brukes til å effektivisere prosesser, øke datakvaliteten og forbedre tjenestene til kunder og medlemmer. For å kunne utnytte KI best mulig vil datakvalitet og kontroll på egne data være avgjørende for å kunne utnytte KI fullt ut. KLP jobber derfor målrettet med å øke datakvaliteten og strukturere innsikt for å bli mer og mer datadrevet.

Teknologiske retningsvalg

KLP jobber strategisk for å tilby effektive og brukervennlige tjenester innen offentlig tjenstepensjon ved å utnytte moderne teknologier og synergier innen bransje og konsern. Det er fokus på digital transformasjon gjennom bruk av skyteknologi, styrket IT-sikkerhet og kostnadsbesparelser gjennom effektivisering og sanering av gamle løsninger. Fremover vil KLP fortsette å levere innovative løsninger for å støtte konsernets strategiske mål og gi merverdi til kunder, eiere og mer. Ved å fokusere på digital motstandsdyktighet og automatisering, søker KLP å redusere kostnader og risiko, og øke operasjonell effektivitet. KLP vil fortsette å forbedre brukeropplevelsene med intuitive digitale løsninger og sikre god dataforvaltning, som igjen styrker omdømme og tillit hos medlemmer og kunder. Videre vil KLP investere i medarbeiderengasjement og teknologisk kompetanse for å sikre en robust og fremtidsrettet organisasjon.

De strategiske teknologiske retningsvalgene for KLP kan oppsummeres som følger:

- Levere effektive og brukervennlige tjenester for offentlig tjenstepensjon
- Søke standardiserte løsninger og utnytte synergier i bransje og konsern
- Ha fremtidsrettede og robuste teknologiløsninger
- Styrke digital motstandsdyktighet

Buffere sikrer pensjonsmidlene

For å møte en usikker verden har KLP opparbeidet solide buffere som legger til rette for stabil og god forvaltning av pensjonskapitalen framover. Dette er viktig fordi denne avkastningen bidrar til å finansiere pensjonssparingen og reduserer pensjonskostnadene til arbeidsgiverne. Det er viktig ettersom det vil gi rom for mer til helse, omsorg, skole og bedre og tryggere lokalsamfunn.

Bærekraft blir stadig viktigere

Verdenssituasjonen og svekket internasjonalt samarbeid utfordrer mulighetene for en bærekraftig utvikling langs alle dimensjoner: miljømessig, sosialt og økonomisk. I 2024 er det slått nye rekorder ingen ønsker; utslippene av klimagasser var høyere enn noensinne, og året har vært det varmeste året målt i historien. Konsekvensene av klimaendringene er allerede smertefulle for mange. For å nå klimamålene og stanse den globale temperaturøkningen, må hele den globale økonomien omstille seg i retning nullutslipp. Med utgangspunkt i dette perspektivet, kan alle aktører anses som små og med begrenset individuell endringskraft.

Alle må likevel gjøre det de kan for å bidra til en omstillingsdynamikk ved å utnytte sitt eget handlingsrom, her og nå. KLP vil fortsette sitt arbeid for å forsøke å akselerere omstillingstakten, og for å sikre en god håndtering av klima- og annen bærekraftsrisiko til det beste for pensjonskapitalen for våre kunder og eiere. Vi ønsker at forvaltningen av kommune- og Helse-Norges store verdier skaper bærekraftig vekst og utvikling både i Norge og internasjonalt.

Viktige avklaringer knyttet til offentlig tjenstepensjon

KLP avventer om ESA vil åpne sak mot Norge med basis i Storebrands klager. Uavhengig av utfall vil det viktigste for KLP alltid være å levere de laveste pensjonskostnadene og den beste service til sine kunder. Da vil KLPs sterke markedsposisjon kunne opprettholdes.

Kundenes og medlemmenes behov er viktig premis for videre utvikling

Kundene og medlemmenes behov for finansielle tjenester påvirker KLP. KLP vil videreutvikle sine tjenester innen bank, fond og forsikring, for å styrke sin posisjon som en helhetlig partner for offentlig sektor og deres ansatte. Vi vil lytte til hva våre kunder er opptatt av, og utvikle tjenester som gjør deres hverdag lettere.

Oslo, 21. mars 2025

Styret i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

TINE SUNDTOFT

Styrets leder

TERJE ROOTWELT

Styrets nestleder

ODD HALDGEIR LARSEN

KJERSTIN FYLLINGEN

TORKILD SINDRE VARRAN

ELI ARNSTAD

VIBEKE HELDAL

Valgt av og blant de ansatte

ERLING BENDIKSEN

Valgt av og blant de ansatte

SVERRE THORNES

Konsernsjef

Dette dokumentet er signert elektronisk

7. Noter til bærekraftsrapporten

ESRS 2 Generelle opplysninger

Note 1. Endringer fra tidligere bærekraftsrapportering

IRO

Endringer i utarbeiding og presentasjon av bærekraftsopplysninger

Siden KLP gjennomførte en test-rapportering etter CSRD i årsrapporten for 2023 er de strukturelle endringene i selve bærekraftsrapporten relativt små.

Følgende indikatorer er tatt ut av rapporten:

- Paristilpasningsprosent. KLP har tidligere rapportert på paristilpasningsprosenten i investeringsporteføljen. Dette er en egendefinert indikator som beskriver andelen av selskaper i porteføljen som har utslipp i tråd med 1,5-gradersmålet. Under revidering av KLPs klimastrategi ble indikatoren tatt ut som styringsparameter, og indikatoren er derfor tatt ut av bærekraftsrapporteringen.
- Karbonintensitet og vektet karbonintensitet. KLP har tidligere rapportert på samtlige av de anbefalte TCFD-indikatorene (vektet karbonintensitet, karbonintensitet og karbonavtrykk), men rapporterer i år kun på karbonavtrykk. Karbonavtrykket er en intensitetsindikator og beregnes relativt til investert beløp, mens vektet karbonintensitet og karbonintensitet beregnes relativt til omsetning i porteføljeselskapene, hvor KLP har mangelfull data. KLP har derfor valgt å kun inkludere karbonavtrykk.
- Såkorninvesteringer. For å bidra til innovasjon og samfunnsutvikling har KLP bygget opp en egen portefølje med investeringer i såkornfond, de fleste tilknyttet norske forskningsmiljøer. KLP vil fortsette med disse investeringene, men indikatoren er tatt ut av bærekraftsrapporteringen da det ikke er definert som vesentlige i den doble vesentlighetsanalysen.
- Investeringer i bank og finans i utviklingsland. Ved å investere i bank og finans i utviklingsland ønsker KLP å bidra til økonomisk vekst og bedre levekår gjennom at flere får tilgang til finansielle tjenester som sparing, lån og forsikring. KLP vil fortsette med disse investeringene, men indikatoren er tatt ut av bærekraftsrapporteringen da det ikke er definert som vesentlige i den doble vesentlighetsanalysen.
- Utbygging av fornybar energi og unngåtte utslipp. Utbygging av mer fornybar energi er en forutsetning for å lykkes med energiomstillingen og nå målene i Parisavtalen. KLP har tidligere år rapportert om vårt bidrag til utbygging av fornybar energi, herunder bidrag til unngåtte utslipp gjennom nye fornybar-prosjekter som er bygget ut. Disse indikatorene er tatt ut av bærekraftsrapporteringen i påvente av en omforent standard og metode for hvordan rapportere på denne typen effekter.

Følgende indikatorer er tatt inn eller har endret metodikk:

- Selskaper med omstillingsplaner på natur. KLP har forbedret metodikken og bruker annen data for beregningen. Dette gjør at vi ikke har sammenlignbare historiske tall, men vil få historikk fremover. Se note 15 Naturomstilling for detaljer.
- Utslipp fra energiforbruk. KLP har benyttet klimamodul i nytt leverandøroppfølgingssystem for estimering av utslipp fra energiforbruk. Historiske tall er oppdatert med samme metodikk slik at de er sammenlignbare. De historiske tallene vil derfor avvike fra tallene som er rapportert tidligere.
- Utslipp fra skadeoppgjør. KLP har jobbet med leverandører for å få tilgang til utslippsdata fra skadeoppgjør. Dette gjør at vi for 2024 kan inkludere denne utslippskategorien i klimaregnskapet. Se note 11 Klimaregnskap for detaljer.
- Utslipp fra innkjøp. Nytt leverandøroppfølgingssystem har en egen klimamodul for estimering av utslipp fra innkjøpte varer og tjenester. Dette gjør at vi for 2024 kan inkludere flere typer innkjøp i klimaregnskapet. Se note 11 Klimaregnskap for detaljer.
- Beregning av klimagassutslipp. KLP har endret metodikken fordi vi har byttet system fra Cemasys til Ignite Procurement. De mest vesentlige endringene er en betydelig forbedring i dekingen av innkjøpsdata, oppdaterte utslippsfaktorer for Scope 3-kategoriene og overgang fra nordisk miks til lokasjonsbaserte utslippsfaktorer for Scope 2. For å sikre sammenlignbarhet over tid er historiske utslippstall beregnet på nytt med den samme metodikken.
- Eiendomsinvesteringer. Har inkludert historiske verdier fra før basisåret 2022 beregnet med Cemasys-metodikken. Dette sikrer en lengre historikk å vise til. Leseren bør likevel være oppmerksom på at tallene før 2022 ikke er fullt konsistente med tallene fra og med 2022.

Note 2. **Sammensetning og kompetanse i styre og ledelse**

GOV-1

Styret

Foretaksforsamlingen velger fem styremedlemmer, inkludert styrets leder og nestleder. Arbeidstakerorganisasjonen som har flest medlemmer med pensjonsrettigheter i KLP velger ett styremedlem med personlig vara. To styremedlemmer velges av og blant KLPs ansatte.

Styret har tre underutvalg: risikoutvalget, revisjonsutvalget og godtgjørelsesutvalget. Disse forbereder styrebehandling og gir sine anbefalinger til styret, men fatter ikke vedtak. Sammensetningen av utvalgene er regulert i finansforetaksloven og -forskriften. Revisjonsutvalget dekker hele konsernet, mens bankkonsernet har sitt eget risikoutvalg bestående av medlemmer fra styret i KLP Banken.

Risikoutvalget og revisjonsutvalget består av tre styremedlemmer og ett varamedlem. Det er de samme personene som sitter i begge utvalgene, og de avholder sine møter noen dager før styremøtet. I 2024 hadde risikoutvalget 10 møter og revisjonsutvalget 11 møter.

Godtgjørelsesutvalget er utvalg for styret i KLP og for de datterforetakene som skal ha slikt utvalg. Godtgjørelsesutvalget er et saksforberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styrets behandling av

kompensasjonsspørsmål, lederutvikling på konsernledelsesnivå og HR-strategi for konsernet. Godtgjørelsesutvalget består av fire styremedlemmer, og har vanligvis to møter i året. I 2024 hadde godtgjørelsesutvalget ett møte.

Styrets arbeid med bærekraftsspørsmål

Styret har et helhetlig ansvar for finansiell rapportering og bærekraftsrapportering. Styrets revisjonsutvalg rådgir styret når det gjelder dette.

Styret har en strategisamling per år og diskuterer i tillegg strategiske spørsmål for KLP jevnlig. KLPs bærekraftsstrategi er en integrert del av konsernstrategien, og en del av styrets strategidiskusjoner. Styret behandler dobbel vesentlighetsanalyse, og styret behandler jevnlig temaspesifikke strategier eller saker av strategisk eller prinsipiell art knyttet til bærekraft.

Styret behandler i tillegg bærekraftstemaer gjennom løpende saker, for eksempel rapportering og oppfølging av strategiske målsettinger, risikorapporteringer, retningslinjer, internrevisjoner hvor bærekraft er relevant, og etterlevelsesrapporteringer.

Styret har en studietur en gang i året, hvor relevante og aktuelle problemstillinger diskuteres, gjerne med eksterne innledere. I 2024 fikk styret orientering om et svensk forsikringsselskaps arbeid med bærekraft i sin investeringsvirksomhet.

I 2024 har styret og dets utvalg hatt saker relatert til følgende påvirkninger, risikoer og muligheter:

1. KLPs doble vesentlighetsanalyse, herunder alle vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter
2. KLPs konsernstrategi, herunder alle vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter
3. Revidert klimastrategi for KLPs investeringsportefølje
4. Klima- og naturreisikoanalyse
5. ORSA for 2024
6. Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger etter åpenhetsloven
7. Redegjørelse for KLPs aktivitetsplikt etter lov om likestilling og forbud mot diskriminering
8. Periodisk rapportering på status for arbeidet for å motvirke økonomisk kriminalitet

Styrets kompetanse

Myndighetene stiller krav til egnethet til styremedlemmer i et forsikringsforetak. Samtlige styremedlemmer skal egnethetsvurderes og meldes til Finanstilsynet. Egnethetskrav knytter seg blant annet til utdanning, erfaring, økonomiske forhold og atferd. I vurderingen av hvilke kvalifikasjonskrav som skal stilles til et styremedlems kompetanse, legges det vekt på at styremedlemmene til sammen oppfyller kompetansekravene. Vurderingen av styrets samlede kompetanse må gjøres konkret opp mot den virksomheten foretaket driver, og den må hensynta den siste evalueringen av styrets arbeid.

Styret i KLP har fastsatt hvilken kompetanse det samlede styre skal besitte, i retningslinje for egnethet. De myndighetspålagte kravene fremkommer av denne retningslinjen, hvor styret i tillegg har tatt inn samfunnsforståelse og bærekraftskompetanse om temaer som er vesentlige for KLPs forretning som kompetanseområder som bør dekkes.

I styret finnes blant annet kompetanse om KLPs kunder, og hovedproduktet offentlig tjenstepensjon. I tillegg har styret kompetanse om blant annet teknologi, kapitalforvaltning og bærekraft. KLP er lokalisert i Norge, og styret besitter god kompetanse om norske forhold og det norske samfunnet.

Ved tiltredelse får nye styremedlemmer tilbud om en innføring i KLP, KLPs produkter og forvaltning og viktige regelverk og prosesser. Etter styrets årlige egevaluering, peker styret på to emner som de i løpet av året ønsker en nærmere innføring i. I 2024 har revisjonsutvalget fått opplæring i CSRD-regelverket. Styret får årlig opplæring i anti-hvitvasking og anti-korrupsjon.

Styret evaluerer årlig sin kompetanse og eget arbeid, også kompetanse og faktagrunnlag knyttet til vurderinger av foretakets bærekraftsrisiko. Styret vurderer i ett møte hvilket grunnlag de ønsker å basere sin vurdering på (spørsmål), og gjennomfører vurdering og diskusjon i det påfølgende møtet. Utfallet av evalueringen deles med KLPs valgkomite, og er viktig i komitéens arbeid med å finne egnede kandidater til styret. Valgkomiteen arbeider for å foreslå kandidater til styret som fyller eller bidrar til oppfyllelse av kravene til styrets samlede kompetanse. Styret består av personer med leder- og styreerfaring fra forskjellige virksomheter. I alle disse virksomhetene må bærekraft tas hensyn til og følges opp, noe som gir styremedlemmene erfaring som kan tas med i arbeidet med bærekraft i KLP.

Styreansvarsforsikring

For styremedlemmer og daglig leder i KLP er det tegnet styreansvarsforsikring. Forsikringen dekker sikredes ansvar for formuestap for krav fremsatt mot sikrede i forsikringsperioden som følge av en ansvarsbetingende handling eller unnlattelse hos sikrede i egenskap av daglig leder eller styremedlem. Forsikringen er tegnet hos eksternt selskap.

Styremedlemmer

Tine Sundtoft

Styreleder siden 2022.

Tine Sundtoft er til daglig fylkeskommunedirektør i Agder fylkeskommune. Hun var klima- og miljøminister i regjeringen Solberg (2013–2015), og før dette næringspolitisk rådgiver for Høyres stortingsgruppe (1995–1996), regiondirektør i NHO i Agder (1996–2005) og fylkesrådmann i Vest-Agder fylkeskommune (2005–2013). Sundtoft har styreerfaring fra blant annet Agder Energi, Statens Lånekasse og Norsk kulturminnefond.

Sundtoft er utdannet ved Handelshøyskolen BI.

Sundtoft tilfører styret en særlig kompetanse innenfor generell samfunnsforståelse samt kunde- og produktforståelse. Hennes tidligere virke som klima- og miljøminister, og i kraft av hennes nåværende lederstilling i offentlig sektor hvor krav til bærekraft øker kontinuerlig, tilfører hun styret kompetanse innen bærekraft generelt og klima- og miljøspørsmål spesielt.

Terje Rootwelt

Nestleder og styremedlem siden 2023.

Terje Rootwelt er administrerende direktør i det regionale helseforetaket Helse Sør-Øst siden 2021. Han var inntil 2021 klinikkleder for Barne- og ungdomsklinikken ved Oslo universitetssykehus HF og professor II i pediatri ved universitetet i Oslo. Han har også vært viseadministrerende direktør ved Oslo universitetssykehus HF (2015–2016). Rootwelt har styreerfaring fra Spekter-Helse og Oslo Science City.

Rootwelt er utdannet barnelege, dr. med., helseleder og har en doktorgrad fra Universitetet i Oslo.

Som toppleder for en foretaksgruppe med over 80 000 ansatte, Norges største virksomhet, tilfører Rootwelt erfaring fra styring av store foretak, som er relevant også for store finanskonsern, herunder virksomhetsstyring, risikostyring og bærekraftskompetanse. Rootwelt tilfører også kompetanse innenfor IKT-strategi og digital forståelse, samt beredskaps- og samfunnsforståelse. Hans virke som leder av helseforetak tilfører styret kunnskap knyttet til kunde- og sluttbrukerperspektivet i KLPs bærekraftsarbeid.

Kjerstin Fyllingen

Styremedlem siden 2023.

Kjerstin Fyllingen er til daglig administrerende direktør på Haraldsplass Diakonale Sykehus. Hun var tidligere konserndirektør i Tryg Forsikring (2006–2013), divisjonsdirektør i Vital forsikring (2002–2006) samt innehatt lederstillinger i DNB-konsernet (1986–2000). Fyllingen har styreerfaring fra blant annet Fana Sparebank, Landkreditt forsikring, NSB-konsernet, Finansnæringens Hovedorganisasjon og ulike styreverv i Tryg-konsernet.

Fyllingen er utdannet ved Handelshøyskolen BI og INSEAD.

Denne kompetansen og erfaringen gjør henne egnet til å lede risiko- og revisjonsutvalget. Fyllingen har erfaring fra tidligere arbeid i toppledelsen i større finanskonsern, og tilfører styret kompetanse knyttet til finans og forsikring, i tillegg til forretningsforståelse, strategi, virksomhetsstyring og risikoforståelse. Fyllingen tilfører også styret kunde- og sluttbrukerkompetanse knyttet til blant annet KLPs bærekraftsarbeid, fra sin nåværende stilling som administrerende direktør ved Haraldsplass Diakonale Sykehus.

Eli Arnstad

Styremedlem siden 2024.

Eli Arnstad har vært ordfører i Stjørdal kommune siden 2022. Hun har tidligere vært medlem av Nord-Trøndelag fylkesting (1984–1991) og møtte fast som stortingsrepresentant for Nord-Trøndelag (1985–1986 og 1989–1990). Arnstad har vært administrerende direktør ved Stiklestad Nasjonale kultursenter, daglig leder i Stjørdal Næringsforum, administrerende direktør i Enova og konsernbanksjef i Sparebank 1 SMN. Hun har erfaring fra en rekke styreverv, blant annet i Vattenfall, AF Gruppen, Posten Norge, Sparebank 1 SMN og NTE Holding.

Arnstad har studert administrasjon og ledelse, offentlig rett og statsvitenskap ved Høgskolen i Nord-Trøndelag.

Arnstads erfaring som leder i offentlig sektor, tilfører styret samfunnsmessig forståelse, i tillegg til kompetanse innen bærekraft generelt. I tillegg gir hennes bakgrunn fra finanssektoren kompetanse om finansmarkedene og styringsmessige forhold.

Torkild Varran

Styremedlem siden 2024.

Torkild Varran var administrerende direktør i DNB NOR Kapitalforvaltning ASA (nå DNB NOR Asset Management AS) fra 2007 til 2018. Før dette var Varran investeringsdirektør i samme selskap. Fra 2018 til 2023 var han rådgiver i DNB NOR Kapitalforvaltning ASA. Han har ellers hatt en rekke andre stillinger innen kapitalforvaltning, herunder i Avanse Fondsforvaltning, K-Fondene (Nordea Funds), Christiania bank og Folketrygdfondet. Varran er i dag selvstendig næringsdrivende. Varran har styreefaring fra tidligere, og er i dag styremedlem i Landkreditt forvaltning AS og DnB Scandinavian Property Fund DA.

Varran er utdannet samfunnsøkonom fra UiO og har i tillegg mastergrad i finans fra NHH.

Varrans bakgrunn og erfaring fra det norske og europeiske kapitalforvaltningsmarkedet bidrar med kompetanse innen finansiell analyse, forståelse for finansmarkedene og hvordan bærekraftsperspektiver som klima, miljø eller styringsmessige forhold kan påvirke disse og forvaltningen av KLPs pensjonskapital.

Odd Haldgeir Larsen

Styremedlem siden 2018.

Odd Haldgeir Larsen er nestleder i Fagforbundet og representerer den arbeidstakerorganisasjonen som har flest medlemmer i KLP.

Fra sin lange fartstid innenfor fagforeningsarbeid tilfører Larsen KLPs styret en særlig viktig samfunnsforståelse og forståelse av KLPs forsikringskunder.

Erling Bendiksen

KLP-ansattes representant i styret siden 2021.

Erling Bendiksen har vært ansatt i KLP siden 1981 og jobber som kunde- og salgsleder. Han har mange år bak seg som tillitsvalgt og er nå hovedverneombud i KLP. Bendiksen har høyere forsikringseksamen fra Forsikringsakademiet.

Bendiksen har gjennomført studieprogrammet Retorikk, kommunikasjon og ledelse på Handelshøyskolen BI.

Bendiksen tilfører styret forsikrings-, kunde- og produktkompetanse, samt innsikt i de ansattes forhold og interesser i KLP-konsernet.

Vibeke Heldal

KLP-ansattes representant i styret siden 2021.

Vibeke Heldal har vært ansatt i KLP siden 2003 og arbeider som IT business analytist i IT avtaleadministrasjon ved Bergenskontoet. Hun er hovedtillitsvalgt for KLPs ansatte i Bergen siden 2016. Vibeke Heldal har variert arbeidsbakgrunn og arbeidet i perioden 1989–1999 innenfor olje- og gass sektoren.

Heldal har en bachelorgrad i økonomi og administrasjon fra Handelshøyskolen BI.

Heldal tilfører styret virksomhetsspesifikk produkt- og IKT-kompetanse, samt innsikt i de ansattes forhold og interesser i KLP-konsernet.

Rune Simensen, 1. varamedlem

1.varamedlem siden 2022, og har vært fast møtende. I perioden fra et styremedlems fratreden 10. september, til nytt styremedlems tiltreden 15. november fungerte Rune Simensen som styremedlem.

Rune Simensen er direktør for teknologi og digitalisering i Helse Sør-Øst RHF. Simensen har erfaring fra IKT-området, både innenfor privat og offentlig sektor, og tilfører styret kompetanse på dette området.

Tone Ikdahl

2. varamedlem

Tone Ikdahl er administrerende direktør i Lovisenberg Diakonale Sykehus.

Konsernledelsen

Konsernledelsens arbeid med bærekraftsspørsmål

Konsernledelsen behandler jevnlig bærekraftsrelaterte saker. Det skjer både i forbindelse med strategiprosesser og i oppfølgingen av mål på strategiske satsingsområder. Konsernledelsen behandler også faste saker som for eksempel dobbelt vesentlighetsanalyse, bærekraftsrapportering og

risikorapportering. I tillegg behandler konsernledelsen jevnlig temaspesifikke saker basert på aktualitet, pågående utviklingsarbeid eller prinsipielle problemstillinger som oppstår i løpet av året.

Konsernledelsens kompetanse

På lik linje med krav til egnethet for styremedlemmer, stiller myndighetene krav til egnethet for ledelsen i finansforetak. Når det gjelder egnethetsvurdering av den enkelte leder, skal foretakenes vurdering være konkret med hensyn til at personen har nødvendige kvalifikasjoner for den konkrete virksomheten foretaket driver, og den funksjonen og oppgavene personen skal ivareta.

Rapporteringsstandardene stiller krav om å kommentere særskilt om egnet kompetanse er tilgjengelig eller vil bli utviklet for å føre tilsyn med bærekraftsforhold.

Konsernledelsen utvikler bærekraftskompetansen primært gjennom den løpende behandlingen av bærekraftsrelaterte saker. I tillegg til faste eller ordinære saker relatert til bærekraft, settes det opp spesifikke temasaker på konsernledelsens agenda når det oppstår et kompetansebehov. Konsernledelsen har over tid fått opplæring gjennom interne og eksterne foredrag, og orienteringssaker om ulike bærekraftstema. I tillegg utvikles kompetansen gjennom deltakelse i kurs, eksterne fora og samarbeidsinitiativer på bærekraftsområdet.

Kompetansen i konsernledelsen knyttet til bærekraft beskrives overordnet som følger:

- Konsernsjefen har lang erfaring med bærekraftsarbeid både som følge av tidligere roller innen selskapets investeringsvirksomhet, og rollen som øverste leder. Han har gjennom lang tids engasjement for bærekraft opparbeidet seg kompetanse. Han deltar aktivt i samfunnsdebatten gjennom KLPs dialog med interessenter.
- Konserndirektør virksomhetsstyring har det overordnede ansvaret for integrering av bærekraft, i konsernledelsen. Direktør for bærekraft, direktør økonomisk kriminalitet og risikodirektør inngår i hennes ledergruppe.
- Konserndirektør økonomi og finans har lang erfaring med bærekraftig finans, som er en vesentlig del av hans rolle for investeringsvirksomheten.
- Konserndirektør mennesker og organisasjon har kompetanse på bærekraftig arbeidsmiljø, herunder gode arbeidsforhold, likestilling og mangfold.
- Konserndirektør liv og pensjon har kompetanse om ordningen for offentlig tjenstepensjon, pensjonsmønster, og kundenes behov og utfordringer – herunder behov for arbeidskraft og et bærekraftig arbeidsliv.

Konsernledelsen har sikret tilgjengelig kompetanse ved seksjon for bærekraft på konsernnivå som støtter og rådgir ledelsen. I tillegg har alle konsernets forretningsområder egne bærekraftspesialister på sine produkter og tjenester som bidrar i utviklingsarbeidet. Konsernet har også mange nøkkelroller som har ansvar for å integrere bærekraft på sine fagområder i tett samarbeid med representanter fra konsernledelsen.

Konsernledelsens medlemmer

Sverre Thornes

Konsernsjef siden 2008.

Sverre Thornes har tidligere vært konserndirektør med ansvar for Livsforsikring i KLP, og fra 2001 til 2006 ledet Thornes KLP Kapitalforvaltning. Han kom til KLP som renteforvalter i 1995.

Thornes har en Bachelor of Arts degree i administration fra The American College i Paris.

Aage Schaanning

Konserndirektør Økonomi og finans siden 2008.

Aage Schaanning ledet KLP Kapitalforvaltning fra 2006 til 2008. Han har tidligere arbeidet med innlån, balansestyring og forvaltning i BNbank og Kredittkassen før han i 2001 begynte som investeringsdirektør i KLP Kapitalforvaltning.

Schaanning har MBA fra University of Colorado i USA og er autorisert finansanalytiker.

Kirsten Grutle

Konserndirektør Mennesker og organisasjon siden 2016.

Kirsten Grutle kom til KLP i 2011 som HR-direktør, og har sittet i konsernledelsen fra 2016. Hun kom fra stillingen som senior manager og HR-direktør i Accenture Norge og har tidligere hatt lederstillinger innenfor HR i EDB Business partner og Telenor. Hun har også hatt ansvar for informasjon og interne stabsfunksjoner.

Grutle er utdannet cand-mag. fra Universitetet i Bergen.

Cathrine Hellandsvik

Konserndirektør Liv og Pensjon siden 2023.

Cathrine Hellandsvik var direktør for Kundeseksjonen i KLP fra 2012 til 2023. Tidligere har hun vært direktør for Næringspolitikk og analyse i KLP og har også mange års departementserfaring.

Hellandsvik er samfunnsøkonom fra Universitetet i Oslo.

Hege Hodnesdal

Konserndirektør Pensjonsdrift siden 2023.

Hege Hodnesdal kom fra stillingen som direktør for skadeforsikring i Finans Norge, hvor hun i seks år hadde ansvaret for næringspolitikken knyttet til skadeforsikring. Før dette har hun jobbet i forskjellige stillinger i Storebrand i over 20 år. Blant annet har hun ledet kundeservicemiljøer, produktområder og jobbet med forretningsutvikling. Hun var i en periode administrerende direktør for Storebrand Skadeforsikring og del av konsernledelsen.

Hodnesdal er siviløkonom fra Handelshøyskolen BI med finans som spesialisering.

Rune Hørnes

Konserndirektør Teknologi siden 2016.

Rune Hørnes var leder av IT (CIO) i Storebrand fra 2011 til 2016. Forut for dette hadde han ulike IT-lederstillinger i Storebrand fra 2005. I tiden før Storebrand var Hørnes konsulent i Accenture innen bank, verdipapirhandel og forsikring siden 1995. Som konsulent arbeidet han fortrinnsvis med større fusjoner, nyetableringer og digitalisering. Han har gjennom sine ulike roller erfaring fra arbeidsoppgaver i krysningen mellom forretningsstrategi og-utvikling, teknologi, organisasjonsutvikling og prosesseffektivisering.

Hørnes er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Ida Louise Skaurum Mo

Konserndirektør Virksomhetsstyring siden 2023.

Ida Louise Skaurum Mo leder divisjon Virksomhetsstyring hvor følgende seksjoner inngår: Konsernjuridisk, Bærekraft, Strategi og styring, Compliance, Risikoanalyse og kontroll, og Økonomisk kriminalitet. Mo kom fra stillingen som juridisk direktør og leder av virksomhetsstyring konsern i KLP, og tiltrådte som advokat i KLP i 2006. Hun har tidligere arbeidet som juridisk utreder i Høyesterett, dommerfullmektig og i advokatfirmaet Thommessen.

Mo er cand. jur. fra Universitetet i Oslo og bedriftsøkonom fra Norges Handelshøyskole.

Gro Myking

Konserndirektør Kommunikasjon og marked siden 2016.

Gro Myking var markedsdirektør i Posten Norge AS fra 2007 til 2016. Myking har tidligere vært konserndirektør marked i Hakon Gruppen/ICA Norge, og har drevet eget konsulentsselskap. Hun har styreefaring fra flere store norske selskaper.

Myking er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Jarl Nygaard

Konserndirektør Forretningsutvikling siden 2023.

Jarl Nygaard kom til KLP i 2018 som direktør for Forretningsutvikling i Livdivisjonen. Før det var han leder av Forretningsutvikling for bedriftsområdet i Storebrand Livsforsikring hvor han har hatt ulike stillinger siden 2005. I tiden før Storebrand var Nygaard manager i Accenture, innen pensjon og forsikring. Han har mer enn 25 års erfaring med forretningsutvikling og arbeid i grensesnittet mellom forretning og IT, primært innenfor pensjons- og forsikrings området i Norge og Norden.

Nygaard er siviløkonom fra Norges Handelshøyskole.

Note 3. **Eierskapsutøvelse**

Ved å være en aktiv og engasjert eier ønsker KLP å innrette investeringsporteføljen i tråd med Parisavtalens ambisjoner, og å påvirke selskaper til å nå FNs bærekraftsmål.

Antall unike selskapsdialoger viser til dialoger KLP har hatt med selskaper under året angående sosiale, miljø-, eller styringsmessige temaer, enten direkte dialog eller dialog KLP har ledet som del av ulike investorsamarbeid. KLP kan ha flere dialoger med et selskap i løpet av året knyttet til ulike temaer. KLPs oppfølging varierer i omfang, tema og tidsperspektiv. Dette er en form for eierskapsutøvelse der KLP engasjerer i en dialog med selskaper for å avklare hvordan de håndterer bærekraftsutfordringer samt kommuniserer KLPs forventninger som investor og eier.

Generalforsamlinger. KLP benytter tjenester fra ISS for å stemme på generalforsamlinger i selskaper vi er investert i. Ved generalforsamlinger i norske selskaper (hjemmehørende eller børsnotert i Norge) stemmer KLP manuelt gjennom ISS. Ved generalforsamlinger i utenlandske selskaper benytter KLP proxy-stemmegiving gjennom ISS.

Ekskluderingskriterier:

Adferdsbaserte ekskluderingskriterier: KLP ekskluderer selskaper fra investeringene der det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for menneskerettigheter, rettigheter i krig og konflikt, arbeidstakerrettigheter, miljø- og klimaskadelig virksomhet, korrupsjon, og andre særlige grove brudd på grunnleggende etiske normer og forretningsetiske prinsipper.

Produktbaserte ekskluderingskriterier: KLP er ikke investert i selskaper som driver med kull og oljesand, tobakk, cannabis til rusformål, alkohol, pengespill eller pornografi. I tillegg investerer vi ikke i selskap som utvikler eller produserer våpen eller sentrale komponenter til våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper.

Se KLPs retningslinje for KLP som ansvarlig investor for utfyllende detaljer. Ekskluderingsbeslutninger er basert på grundige vurderinger forankret i denne retningslinjen.

Antall utelukkelse viser til totalt antall selskaper KLP har utelukket fra investeringene på grunn av brudd på utelukkelseskriteriene i Retningslinje for KLP som ansvarlig investor ved utgangen av året.

Andel utelukket av indeks viser hvor stor del av indeksen som KLP ikke investerer i grunnet utelukkelse, målt ved selskapenes markedsverdi.

Antall re-inkluderte selskaper er selskaper hvor utelukkelsen har blitt opphevet i løpet av året.

Note 4. Eksponering i investeringsporteføljen

SBM-1

Tabellen under viser KLPs eksponering mot sektorene spesifisert i SBM-1 paragraf 40 d) per 31.12.2024.

Sektor	GICS	NACE	Markedsverdi
Olje og gass	10101020		
	10102010		
	10102020		
	10102030		
	10102040		28 684 705 246
Kull			Ekskludert
Kjemikalieproduksjon		20.2	205 372 261
Kontroversielle våpen			Ekskludert
Produksjon av tobakk			Ekskludert

Note 5. Organisering og gjennomføring av rapportering

GOV-5

KLPs finansielle rapportering utarbeides av Økonomiseksjonen som er underlagt konserndirektør Økonomi og Finans (CFO). Utarbeidelsen av finansiell rapportering baserer seg på omfattende data i KLPs fagsystemer. Det er etablert kontrolltiltak for å sikre kvaliteten i rapporteringen. Det er etablert en arbeidsdeling hvor verddivurderinger i stor grad foretas av fagmiljøene utenfor Økonomiseksjonen, men av andre organisatoriske enheter enn de som har forvalter- og produktansvar. I forkant av hver rapporteringsperiode gjennomføres det møter mellom Økonomiseksjonen og sentrale fagmiljøer for å identifisere risikoforhold, markedsforhold og annet som kan ha betydning for finansiell rapportering. Det er etablert avstemmings- og kontrollrutiner som sikrer fullstendighet i data og kvalitet i benyttede verdipapirkurser og andre variable benyttet i verdsetting.

Bærekraftsrapportering etter regnskapsloven inngår i årsberetningen og utarbeides i samarbeid mellom avdelingen for økonomi og rapportering, bærekraftseksjonen og virksomhetsområdene i konsernet. Det krever utstrakt innsamling av kvantitativ og kvalitativ data fra både interne og eksterne kilder. Etter vår vurdering er de mest vesentlige risikoene knyttet til bærekraftsinformasjon:

- bruk av utdaterte datakilder,
- feilestimeringer ved manuell uthenting og beregning av data
- utilstrekkelig data for å besvare rapporteringspunktene

KLP har rutiner for risikovurdering og kontrollinstrukser for å redusere risikoen. Dette innebærer blant annet rutiner for datauttrekk og beregninger, sidemannskontroll av data og resultater, og automatiserte og manuelle kontroller av store avvik. I tillegg vurderes datakvaliteten på kvantitative data basert på fullstendighet og datakonsistens, nøyaktighet av estimer og tidsriktig data.

KLPs virksomhet er revisjonspliktig, og eksterntrevisor gjennomfører årlig revisjon av årsregnskapet og attestasjon av bærekraftsrapportering. Det er ikke gitt eksternt verifikasjon av bærekraftsinformasjonen fra andre tredjeparter.

Note 6. **Aktsomhetsvurdering («due diligence»)**

GOV-4

Tabellen under viser en oversikt over hvor i bærekraftsrapporten vi gir informasjon om de ulike elementene i prosessen for aktsomhetsvurderingene.

Sentrale elementer i KLPs aktsomhetsvurdering	Hvor det finnes i bærekraftsrapporten
a) Innarbeiding av aktsomhetsvurdering i styring, strategi og forretningsmodell.	<p>Kap 2.1 Strategi Kap 2.2 Trygg og konkurransedyktig pensjonssparing Kap 2.3 Virksomhetsstyring Kap 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter Kap 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter - Interessenter og interessentdialog Kap 3.4. Styrende dokumenter på bærekraft Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Styrende dokumenter Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystem – Styrende dokumenter Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi– Styrende dokumenter</p>
b) Samarbeid med berørte interessenter i alle viktige trinn i aktsomhetsvurderingen	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke– Styrende dokumenter Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Personvern – Styrende dokumenter Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Styrende dokumenter Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Prosess for oppfølging og involvering av ansatte Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Personvern - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Prosesser for involvering av kunder og rettgjøring Kap 3.7. Forretningsskikk– Styrende dokumenter Ansvarlige investeringer: kap 2.3 – Trygg og konkurransedyktig pensjonssparing Kap 3.3. KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer - Omstillingsplan og mål for begrensning av klimaendringer. Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Klimarisiko Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystem – Styrende dokumenter Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer - Omstillingsplan og ivaretagelse av biologisk mangfold og økosystemer i strategi Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi– Styrende dokumenter</p>
c) Identifisering og vurdering av negative påvirkninger	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til egen arbeidsstyrke Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere - Personvern - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Vesentlige påvirkninger, risikoer og muligheter knyttet til kunder og sluttbrukere Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Personvern – Styrende dokumenter Kap 3.7. Forretningsskikk– Forretningsskikk – Vesentlige påvirkninger og muligheter Kap 7. Noter til bærekraftsrapporten - Note 14 Naturrisiko Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer - Tiltak og resultater Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Tiltak og resultater Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Skadeoppgjør – Tiltak og resultater Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Eiendomsdrift og -utvikling – Tiltak og resultater</p>
d) Iverksetting av tiltak for å håndtere disse negative påvirkningene	<p>Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold - Gjennomførte tiltak Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Gjennomførte tiltak Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Personvern - Tiltak og resultater Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Tiltak og resultater Kap 3.7. Forretningsskikk – Forretningsskikk - Tiltak og resultater»</p>

e) Oppfølging av denne innsatsens effektivitet og kommunikasjon

Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Klimaendringer – Tiltak og resultater
 Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Biologisk mangfold og økosystemer – Tiltak og resultater
 Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Skadeoppgjør – Tiltak og resultater
 Kap 3.5. Klima, miljø og natur – Ressursbruk og sirkulær økonomi – Eiendomsdrift og -utvikling – Tiltak og resultater
 Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Likestilling og mangfold - Gjennomførte tiltak
 Kap 3.6. Sosiale forhold - Egen arbeidsstyrke - Om KLPs ansatte – Helse, miljø og sikkerhet - Gjennomførte tiltak
 Kap 3.6. Sosiale forhold – Kunder og sluttbrukere – Personvern - Tiltak og resultater
 Kap 3.6. Sosiale forhold - Kunder og sluttbrukere – Bærekraftig arbeidsliv - Tiltak og resultater
 Kap 3.7. Forretningskikk – Forretningskikk - Tiltak og resultater

Klima, miljø og natur

Note 7. **Finansierte utslipp**

Finansierte utslipp fra verdipapirinvesteringer

Beregnes ved å hente data om utslipp, inntekter og selskapsverdi fra MSCI og Stamdata. Disse indikatorene beregnes i tråd med anbefalingene fra PCAF og Finans Norges veileder for beregning av finansierte utslipp. Vi benytter følgende metodikk:

$$\sum_{i=1}^n \left(\frac{\text{Markedsverdi av investering}_i}{\text{EVIC (selskapsverdi)}_i} \times \text{Klimagassutslipp (Scope 123)}_i \right), \text{ summert over selskap i portefølje}$$

For investeringer der data ikke er tilgjengelig, estimeres utslipp basert på snittet av utslipp per krone inntekt fra selskaper innen samme sektor i relevante indekser. Denne estimeringsprosessen følger et hierarkisk oppsett, der man starter med å se på det mest spesifikke indeksnivået, som nasjonalt nivå (f.eks., Norge), og gradvis utvider søket til regionalt, kontinentalt, og til slutt globalt nivå, dersom det er færre enn fem selskaper innen den angitte sektoren. Dette hierarkiske prinsippet sikrer at utslippsestimatene baseres på de mest relevante og sammenlignbare dataene.

Rapportering på klimadata innebærer flere utfordringer og begrensninger. En av disse er tidsforsinkelsen, der klimadata fra porteføljeselskapene ligger ett år bak regnskapsdata. I tillegg kan karbontallene variere fra år til år på grunn av endringer i datakvalitet og metodikk. For eksempel inkluderer ikke alle selskaper Scope 3-utslipp i sine rapporter ennå. I tilfeller der vi estimerer utslipp og senere mottar rapporterte data, vil dette naturligvis føre til endringer i tallene. Disse faktorene bidrar til variasjon, og det er derfor viktig å ikke tolke klimaindikatorene som harde indikatorer, men som indikatorer som bør suppleres med kvalitativ informasjon for å gi en mer helhetlig vurdering. I KLP gjennomgår vi manuelt de 20 største selskapene med høyest utslipp for å ha bedre kontroll over utviklingen i indikatorene.

Finansierte utslipp fra eiendomsporteføljen

Utarbeidet fra innkjøpsdata via Ignite sin klimaregnskapsmodul (se nærmere omtale i note 11 Klimaregnskap) samt uttrekk av energi- og avfallsdata for egendrivede bygg fra miljøoppfølgingssystemet

til KLP Eiendom. Utslippene blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter i tråd med standard fra Greenhouse Gas Protocol.

Finansierte utslipp fra boliglånsporteføljen

Basert på Finans Norge sin veileder for beregning av finansierte utslipp samt anbefalingene fra PCAF. Beregningen av finansierte utslipp er gjort basert på Eiendomsverdi sine beregninger av utslipp for boligene som banken har pant i. Denne beregningen av utslipp avhenger av hvilken type data som finnes om de finansierte objektene:

- For objekter der Eiendomsverdi kjenner energimerke eller har estimert energimerke benytter de dette til å estimere forventet energibruk. I tilfeller hvor energimerke er ukjent benytter Eiendomsverdi en simulering av energimerke utført av deres samarbeidspartner Simien. De bruker en kombinasjon av byggeår, beliggenhet, boligtype, areal og oppvarmingsinformasjon, hvor de antar normert bruk av bolig.
- For de objektene hvor vi ikke mottar estimering av klimautslipp fra Eiendomsverdi, ser vi til byggeår. For objekter bygd etter 2010 antar vi at det er bygd etter TEK-10 og har et C-merke. Dersom det er bygd etter 2017 antar vi at bygget er bygd etter TEK-17 og at det har et B-merke. Vi har stort sett data om energimerker for boliger bygd etter 2010, så det er relativt få boliger hvor vi gjør disse antagelsene basert på byggeår.
- For de objektene hvor vi ikke mottar noen estimering av klimautslipp fra Eiendomsverdi, men hvor vi har info om bruksareal, bruker vi estimater fra PCAF for boliger i Sverige. KLP finansierer ikke boliger i Sverige, men siden det ikke er utarbeidet egne estimater for boliger i Norge og vi antar at energiforbruket i svenske boliger er tilnærmet likt som i Norge, bruker vi disse estimatene for å estimere energiforbruket.

Boligens utslipp fordeles basert på bankens utstående eksponering mot boligen og boligens verdi. Vi benytter opprinnelig verdi ved innvilgelse av lånet når vi beregner belåningsgraden, i henhold til veileder for beregning av klimagassutslipp fra Finans Norge.

Finansierte utslipp fra utlån til kommuner

Per i dag har vi ikke en metode for å kartlegge finansierte utslipp for lån til kommunal sektor. I 2024 har vi jobbet med å få en løsning på å kartlegge finansierte utslipp fra sektoren. Vi forventer å få på plass en løsning for 2025.

Utfordringer og begrensninger

Rapportering på klimadata innebærer flere utfordringer og begrensninger. En av disse er tidsforsinkelsen, der klimadata fra porteføljeselskapene ligger ett år bak regnskapsdata. I tillegg kan karbontallene variere fra år til år på grunn av endringer i datakvalitet og metodikk. For eksempel inkluderer ikke alle selskaper Scope 3-utslipp i sine rapporter ennå. I tilfeller der vi estimerer utslipp og senere mottar rapporterte data, vil dette naturligvis føre til endringer i tallene. Disse faktorene bidrar til variasjon, og det er derfor viktig å ikke tolke klimaindikatorene som harde indikatorer, men som indikatorer som bør suppleres med kvalitativ informasjon for å gi en mer helhetlig vurdering. I KLP gjennomgår vi manuelt de 20 største selskapene med høyest utslipp for å ha bedre kontroll over utviklingen i indikatorene.

KLP kjenner for øvrig ikke til noen vesentlige hendelser knyttet til utslipp etter at de innrapporterte tallene ble hentet inn fra verdikjeden. For finansierte utslipp er de rapporterte tallene for 2024 basert på selskapenes utslippstall for 2023.

KLP har CO2-utslipp fra forbrenning av bio-olje innenfor scope 3 i eiendomsporteføljen.

Note 8. Datadekning og kvalitet

Dekningsgrad og datakvalitetsscore for de ulike indikatorene av finansierte utslipp er vist i tabellen over i tråd metodikken fra PCAF. Scoren sier noe om kvaliteten på tallgrunnlaget for beregningene. Den beste scoren er 1, og gis i tilfeller der selskapet selv har rapportert alle nødvendige data. Tilfeller hvor selskapets utslipp er estimert av dataleverandøren får en score på 4, og tilfeller der vi selv estimerer utslipp basert på øvrige selskap i sektoren får en score på 5. De ulike kvalitetsscorene vektes sammen for de ulike utslippsgruppene basert på verdi i porteføljen.

Note		2024	2023	2022	2021	2024	2023	2022	2021
		Dekningsgrad				Datakvalitet			
12	Verdipapirinvesteringer								
	Scope 1	61 %	78 %	72 %	58 %	2,9	2,7	2,9	3,2
	Scope 2	59 %	77 %	71 %	57 %	3,0	2,7	2,9	3,2
	Scope 3	52 %	65 %	59 %	46 %	2,9	2,6	2,9	3,2
12	Statsobligasjoner								
	Scope 1 ekskl. LULUCF	0 %	0 %	94 %	99 %	4,0	4,0	1,1	1,1
	Scope 1 inkl. LULUCF	0 %	0 %	94 %	99 %	4,0	4,0	1,1	1,1
	Scope 2	0 %	0 %	0 %	0 %	4,0	4,0	4,0	4,0
	Scope 3	0 %	0 %	0 %	0 %	4,0	4,0	4,0	4,0
12	Boliglån	96 %	89 %	94 %	95 %	3,6	3,0	3,5	3,6
12	Eiendom	86 %	0 %	0 %	0 %	2,0	2,0	2,0	2,0

For Eiendom er datakvalitetsscoren lik 1, som er den høyeste kvalitet på dataene i henhold til PCAFs standard. Dette skyldes at beregningene baserer seg på faktiske energiforbruksdata hentet fra KLP Eiendoms miljøovervåkingssystem, der dataene kobles til spesifikke utslippsfaktorer.

Det er også beregnet en datakvalitetsscore for boliglån. Disse får en kvalitetsscore på 3 i tilfeller hvor utslipp er estimert basert på type bolig og energikarakter, og 5 der vi baserer oss på data fra PCAFs database for svenske boliger.

Noen av lånene og de tilknyttede panteobjektene har lav datakvalitet eller mangler informasjon. Disse er det per i dag ikke mulig å gjøre noen beregninger på. For rapporteringen per 31.12.2024 er det beregnet utslipp for 96 prosent av boliglånsporteføljen.

Note 9. Vitenskapsbaserte klimamål godkjent av SBTi

Hvorvidt selskapene har satt et vitenskapsbasert klimamål er en indikator på deres vilje til å omstille i tråd med Parisavtalen. Ved å sette og følge et vitenskapsbasert klimamål vil selskaper over tid redusere sine utslipp. Å påvirke selskaper til dette er et viktig verktøy for KLP å oppnå vår egen klimastrategi og bidra til

av vi når de globale klimamålene. Vi rapporterer derfor andel selskaper med klimamål godkjent av Science Based Targets initiative (SBTi), vektet etter finansierte utslipp. For å identifisere selskaper med klimamål bruker vi data fra MSCI og SBTi.

Det er viktig å være klar over at vitenskapsbasert klimamål godkjent av SBTi kun er én indikator på omstillingsvilje, og vil underdrive ambisjonsnivået med hensyn til omstilling i porteføljen. Vi følger også med på selskaper som har satt seg mål som er vitenskapsbasert, uten at de nødvendigvis er «sertifisert» av SBTi.

Note 10. **Klimavennlige investeringer**

KLP har siden 2018 hatt et mål om netto nye klimavennlige investeringer på 6 milliarder kroner i året. Med netto nye investeringer menes kun nye kapitaltilføringer til klimavennlige investeringer. Klimavennlige investeringer består av følgende typer investeringer:

Klima- og naturløsninger:

- Fornybar energi i Norge er aksje- og obligasjonsinvesteringer i norske kraft- og nettselskaper. Kraftselskapene er klassifisert som el-produsenter fra vannkraft, vindkraft eller biobrensel. Tallet inkluderer også utlån til selskaper og prosjekter i Norge innen kraftsektoren.
- Fornybar energi internasjonalt er investeringer i prosjekter innen fornybar energi. Dette er både investeringer i egenkapital og prosjektfiansiering. Investeringene gjøres enten gjennom eksterne fondsforvaltere spesialisert på energi eller andre samarbeidspartnere. Tallene inkluderer også selskaper som har mer enn 95 prosent av sine inntekter fra produksjon av fornybar energi.
- Fornybar energi i utviklingsland er investeringer i nye prosjekter innen fornybar energi. Investeringene gjøres dels som direkteinvesteringer i samarbeid med Norfund, dels som fondsinvesteringer gjennom fondsforvalteren Climate Fund Managers.
- Bærekraftig skog er investeringer i et fond som investerer i FSC-sertifiserte skogeiendommer i Sverige, Finland og Baltikum

Overgangsinvesteringer:

- Miljøbygg er definert som bygg som er forenlige med kriteriene i taksonomien. Beregningene knyttet til investeringseiendom i Taksonomien, kan lese mer om i Kapittel 3.5. Klima, miljø og natur – EU-taksonomien-Eiendom. Det er markedsverdien av miljøbygg i KLPs eiendomsportefølje og totalt antall kvadratmeter som rapporteres. Definisjonen ble endret for rapporteringen 2023, i tråd med ny tolkning av taksonomiforordningen. De historiske tallene er oppdatert i henhold til ny definisjon.
- Grønne lån er utlån til kommuner, fylkeskommuner og bedrifter med offentlig tilknytning. Lånet må ha en klar positiv miljø- og klimaeffekt og tilfredsstillende gitte kriterier, avhengig av hva slags prosjekt det er. Kriteriene er basert på Green Bond Principles, Climate Bond Initiative Taxonomy og Nordic Public Sector Issuers Position Paper on Green Bonds Impact Reporting. Kriteriene revideres løpende ved behov.

- Grønne obligasjoner defineres som obligasjoner klassifisert som grønne basert på uttrekk fra Bloomberg og Stamdata, der vi matcher papirene mot kriteriet om ekstern tredjepartsverifisering. For uttrekk gjennom Stamdata er tredjepartsverifisering hovedsakelig utført av DNV GL eller Cicero, mens Bloomberg i større grad dekker globale utstedere, hvor verifiserende aktør kan variere. Disse obligasjonene inkluderer ikke investeringer som allerede er medregnet i KLPs investeringer i fornybar energi i Norge, som beskrevet ovenfor.
- Infrastruktur inkluderer investeringer i et fond for bærekraftig infrastruktur i Europa.

KLP har i 2024 revidert inndelingen av «klimavennlige investeringer». Revideringen innebærer at KLP fra og med 2025 vil knytte 6-milliarder-regelen til «klima- og naturløsninger». Denne gruppen omfatter det som tidligere har vært omtalt som «nullutslippsinvesteringer», i tillegg til naturløsninger. Overgangsinvesteringer vil fra og med 2025 utvides til også å omfatte selskaper med vitenskapsbaserte klimamål.

Note	MILLIONER KRONER	2024	2023	2022	2021	Per 31.12.2024	Per 31.12.2023	Per 31.12.2022	Per 31.12.2021
		Investert beløp				Virkelig verdi			
	Klima- og naturløsninger	10 981	1 823	5 063	1 484	53 785	39 035	37 579	31 680
14	Fornybar energi	10 981	1 736	5 049	943	50 945	36 438	35 498	29 800
	<i>Som andel av KLPs investeringer</i>					6,0 %	4,7 %	5,0 %	4,2 %
	hvorav fornybar energi i Norge	8 246	- 2 332	828	- 80	28 095	19 543	21 449	20 051
	hvorav fornybar energi internasjonalt	2 271	3 522	3 970	894	19 821	15 325	12 515	8 581
	hvorav fornybar energi i utviklingsland	463	547	251	129	3 028	1 569	1 534	1 168
14	Bærekraftig skog	0	87	14	541	2 840	2 597	2 081	1 880
	Overgangsfinansiering	6 394	5 753	4 482	11 094	57 227	45 134	39 401	33 276
14	Miljøbygg	38	2 485	ny	ny	34 435	27 929	26 002	24 031
	<i>Som andel av porteføljens markedsverdi</i>					35 %	28 %	28 %	27 %
	<i>Som andel av porteføljens totale kvm</i>					34 %	26 %	26 %	27 %
14	Grønne lån	864	984	212	488	4 642	3 737	2 753	2 541
14	Grønne obligasjoner	3 182	1 261	3 992	4 290	13 855	9 703	9 095	5 813
14	Infrastruktur	2 310	1 023	278	902	4 295	3 764	1 551	891
	Klimavennlige investeringer totalt	17 375	7 576	9 545	12 578	111 012	7 576	9 545	12 578
	<i>Som andel av KLPs investeringer</i>					13,0 %	10,8 %	10,9 %	9,2 %

Note 11. Klimaregnskap

E1-6

Utslipp fra KLPs drift (scope 1,2 og scope 3 kategori 1-14)

Klimagassutslipp fra KLPs egen drift beregnes i tonn CO₂-ekvivalenter i tråd med standard fra Greenhouse Gas Protocol. Klimagassutslippene omfatter utslipp fra bruk av dieselmotorer (scope 1), energiforbruk (scope 2), og forretningsreiser, avfall fra KLPs egne kontorlokaler, matsservering i kantinen i KLP-huset og innkjøp (scope 3).

Scope 1

KLPs scope 1-utslipp kommer fra bruk av dieselmotorer. Disse utslippene er beregnet basert på kjørte kilometer gjennom året ved bruk av utslippsfaktoren oppgitt fra bilprodusenten.

Scope 2

Utslipp fra elektrisitetsforbruk (inkludert i scope 2-utslipp) i tabellen er beregnet med lokasjonsbasert utslippsfaktor fra henholdsvis Norge, Sverige og Danmark. KLP rapporterer også scope 2 utslipp basert på markedsbasert metode. I 2024 var KLPs markedsbaserte scope 2-utslipp null (0) som følge av 100 prosent kjøp av opprinnelsesgarantier for fornybar kraft. Garantiene knyttet til strømforbruket i KLPs kontorer i Norge er levert av strømselskapet Entelios, og er knyttet til produksjon av utslippsfri norsk vannkraft. For KLPs kontorer i Sverige er det kjøpt opprinnelsesgarantier for fornybar energi via strømselskapet Boo Energi, og for KLPs kontorer i Danmark er det benyttet garantier fra strømselskapet Energi Danmark for fornybar energi fra danske vindmøller.

KLP har beregnet utslippene via Ignite Procurement. For å sikre sammenlignbarhet over tid er historiske tall beregnet på nytt med samme metodikk.

Scope 3

Utslipp fra innkjøp er estimert basert på innkjøpskostnader gjennom tjenesten Ignite Procurement. Tjenesten estimerer utslipp ved å multiplisere den økonomiske størrelsen på kjøpet med en utslippsfaktor som leveres av Exiobase. Faktoren settes per leverandør basert på økonomisk størrelse, bransjekategori og region. Dette kan gi noe unøyaktighet i estimatene, ved at det ikke tas høyde for den konkrete varen eller tjenesten som er kjøpt. Det vil for eksempel ikke fanges opp dersom KLP velger et produkt med lavere klimaavtrykk enn tilsvarende produkter. Det er mulig å estimere basert på den konkrete varen eller tjeneste, men dette krever mer granulær fakturadata. Dette vil vi jobbe videre med å få på plass. Estimater for leverandører kan også erstattes av utslippstall fra andre kilder, dersom de har høyere grad av nøyaktighet.

Utslipp fra flyreiser estimeres basert på reiste kilometer ved bruk av ulike utslippsfaktorer, samlet inn via reisebyrå. Estimeringen gjøres i Ignite. Det differensieres mellom kort, medium og lang distanse og kabinklasse ved å bruke ulike utslippsfaktorer, og det er hensyntatt at utslippene skjer høyere i atmosfæren i utregningen (RF-faktor). Beregningen tar ikke høyde for antall passasjerer på hver flyvning eller ulike flytyper og differensierer ikke per enkeltstrekning, noe som kan gi feil i estimatet. Metodikken følger likevel markedspraksis, og vi anser at estimatene har god kvalitet.

Utslipp fra avfall er estimert basert på veid avfall ved bruk av ulike utslippsfaktorer, og det differensieres mellom ulike avfallsfraksjoner. Estimeringen gjøres i Ignite. Estimater inkluderer avfall fra KLPs egne kontorlokaler i Oslo, Bergen og Trondheim. For kontorer i Oslo er det kun papiravfall og restavfall som veies og registreres per bruker, mens de andre avfallsfraksjonene er estimert basert på en arealnøkkel. Dette gir noe usikkerhet knyttet til nøyaktigheten i avfallstallene som ligger til grunn for beregningen. KLP jobber videre for å få på plass bedre avfallsdata.

Utslipp fra innkjøp av IT-varer og tjenester er ikke komplett, men dekker deler av dette innkjøpsområdet, herunder pc'er, skjermer og servertjenester. Utslippene er estimert internt av KLP basert på antall enheter KLP har av ulike produkter og informasjon om livssyklusutslipp for produkter innhentet fra våre leverandører. Dette gir god kvalitet på estimatene, men er en manuell prosess hvor det er ressurskrevende å inkludere flere produkter og tjenester i estimatet.

Utslipp fra kantinen er relatert til servering av varmmat i kantinen i KLP-huset. Per i dag er det kun denne kantinen vi har data for. Utslippene er estimert av KLPs kantineleverandør ved bruk av verktøy fra Klimato. De har ulike utslippsfaktorer for ulike matvarer basert på blant annet produksjonsland og fraktmetode, og gjør det mulig å regne ut utslipp per matrett. Denne differensieringen gir god kvalitet på estimatene. For å finne totale utslipp er utslipp per rett multiplisert med antall solgte av hver rett.

Utslipp fra skadeoppgjør er estimert basert på data fra leverandører i verdikjeden, der slike data er tilgjengelig. Klimagassberegningen er ikke verifisert av en tredjepart. Utslippsberegningen omfatter utbedring av fysiske skader på forsikringsobjekter innenfor kategoriene eiendom og motor (kjøretøy). Det aller meste av våre skader som det innebærer et ressurs- og klimagassfotavtrykk å utbedre, finnes i disse to kategoriene. Oppstillingen inkluderer skadesaker som er avsluttet i regnskapsåret, uavhengig av når kostnader påløp eller utslipp av klimagasser fant sted. Klimagassberegningen består av ulike utslippskilder og -faktorer fra en rekke ulike aktører og fagområder, og vil nødvendigvis innebære en del ulikheter i kvalitet, detaljnivå og antakelser for de områdene vi har fått tilgang til data for. Resultatet bør derfor tolkes med forsiktighet, og ses i sammenheng med utslippsberegningens dekningsgrad, som vi estimerer til 22 prosent for 2024. Det vil si at vi har utslippsdata for 22 prosent av fysiske skader innenfor kategoriene eiendom og motor som ble avsluttet i 2024, målt i skadekostnad. 2024 er det første året KLP Skadeforsikring sammenstiller utslippsdata for skadeoppgjørene. Arbeidet med å øke dataomfanget og -kvaliteten fortsetter i 2025.

For estimering av finansierte utslipp, se note 7.

Note 12. **Energimiks og opprinnelsesgarantier**

E1-5

Energiforbruk er gjennomsnittlig 12 måneders klimakorrigert spesifikk energibruk for egendriftede bygg. Med egendriftede bygg menes de eiendommene som KLP eier, har ansvar for drift og vedlikehold, og hvor KLP har muligheten til å iverksette og måle effekten av miljøtiltak. Dette er bygg i Oslo, Trondheim, København og Stockholm. Alle disse byggene har energioppfølgingssystem hvor energi- og vannforbruk registreres og overvåkes. I de aller fleste byggene er leietakers energiforbruk også medtatt, slik at vi har oversikt over totalt energiforbruk på byggene. Rapportert energiforbruk klimakorrigeres for å kunne sammenlikne utviklingen over tid uavhengig av årlige temperaturvariasjoner.

Fordelingen mellom ulike energikilder er basert på informasjon om energibalansen knyttet til strøm og fjernvarme fra blant annet NVE og tilsvarende aktører i Sverige og Danmark. Derfor har vi ikke hatt mulighet til å beregne historiske tall.

Det kan være ulike grunner til at det av og til ikke er mulig å få innhentet korrekte tall, eksempelvis ved feil på målere eller for sent innrapporterte tall fra våre underleverandører. Dette tas høyde for ved at rapporteringen kun inkluderer KLPs egendriftede bygg og som har sammenliknbare driftsforhold 12 måneder tilbake i tid fra rapporteringstidspunktet. Det betyr imidlertid at byggene KLP rapporterer på varierer noe fra år til år, men vurderingen er at dette likevel vil plukke opp de riktige trendene i selskapets eiendomsmasse.

Fornybar energiproduksjon i KLPs eiendomsportefølje er kWh fornybar energi produsert lokalt fra solenergi på KLPs eiendommer. Produksjon av varme og kjøling fra varmepumper medtas ikke.

Egne kontorlokaler inkluderer KLPs kontorlokaler i Oslo, Bergen, Trondheim, Stockholm og København.

I 2024 var KLPs markedsbaserte scope 2 utslipp fra egne kontorlokaler null (0). Dette følger av 100 prosent kjøp av opprinnelsesgarantier for fornybar kraft. Garantiene knyttet til strømforbruket i KLPs kontorer i Norge er levert av KLPs strømselskapet Entelios, og er knyttet til produksjon av utslippsfri norsk vannkraft. For KLPs kontorer i Sverige er det kjøpt opprinnelsesgarantier for fornybar energi via strømselskapet Boo Energi, og for KLPs kontorer i Danmark er det benyttet garantier fra strømselskapet Energi Danmark for fornybar energi fra danske vindmøller.

Note 13. **Intensitetsindikatorer**

KLP har tidligere rapportert på samtlige av de anbefalte TCFD-indikatorene (karbonavtrykk, karbonintensitet og vektet karbonintensitet), men rapporterer nå kun på karbonavtrykk og karbonintensitet. Karbonavtrykket er en intensitetsindikator og beregnes relativt til investert beløp, mens både karbonintensitet og vektet karbonintensitet beregnes relativt til omsetning i porteføljeselskapene. KLP vurderer ikke utslippsintensitet med utgangspunkt i konsernets inntekter som en relevant målevariabel, da dette gir et misvisende bilde av utslippsintensiteten til et finanskonsern som KLP. KLP rapporterer likevel på indikatoren karbonintensitet, da det er et krav.

Note 14. **Naturrisiko**

E4-1, E4-6

Målsettingene og identifiseringen av høyriskosektorene er basert på naturrisikoanalysen vi har utført på investeringsporteføljen. Resultatene fra denne analysen er presentert under.

Summen av naturtap og tilhørende påvirkning på biologisk mangfold utgjør en systemisk markedsrisiko som kan svekke økonomisk vekst og verdiskaping på tvers av sektorer ved å skape ubalanser i tilbud og etterspørsel og forsterke ressursknapphet. Eksponering mot selskaper som bidrar til nedbygging av natur medfører også omdømmerisiko, da økte bærekraftskrav fra kunder og investorer kan svekke KLPs konkurransekraft og investeringsmuligheter. Risikoen er særlig relevant i sektorer hvor KLP har store eierandeler, som infrastrukturprosjekter innen vind- og solkraft. Samtidig bidrar KLPs klima- og naturstrategi til å redusere denne eksponeringen. Overgangen til en mer naturpositiv økonomi gir også rom for økt satsing på klima- og naturløsninger, hvor KLP kan investere i prosjekter som både reduserer negativ påvirkning på natur og skaper økonomisk verdi. En konkret overgangsrisiko er skjerpede miljøreguleringer, som for eksempel arealrestriksjoner i eiendomssektoren. Dette kan begrense utviklingsmuligheter og påvirke verdien av investeringer. Samtidig gir denne utviklingen også nye muligheter. Strengt krav til nybygg kan øke verdien av eksisterende eiendommer med sentral beliggenhet, ettersom ny utbygging blir mer utfordrende.

Selv om naturrisiko er en viktig langsiktig utfordring, viser foreløpige analyser at naturrisikoen i KLPs portefølje er begrenset på kort sikt, blant annet fordi sektorer med vesentlig negativ påvirkning på natur utgjør en relativt liten andel av den samlede aksje- og renteporteføljen. Siden naturrisiko gjerne utspiller seg lokalt og kontekstspesifikt, så vil risikoen diversifiseres i en bred portefølje.

Basert på en vurdering av direkte påvirkning og avhengighet av natur for ulike sektorer, kombinert med KLPs finansielle eksponering mot sektoren, identifiserte KLP fem sektorer i porteføljen som særlig vesentlige (andel av aksje- og obligasjonsportefølje i parentes):

- Skogdrift og papirproduksjon (0,1 prosent). Høy fysisk risiko knyttet til kvaliteten på vann og jord. Avskoging har negativ innvirkning på det biologiske mangfoldet og jordens naturlige evne til å absorbere karbon, noe som påvirker global oppvarming. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 15105010, 15103020 og 15105020.
- Olje- og gassindustrien (3,2 prosent). Risiko for negativ påvirkning på biologisk mangfold gjennom luftforurensning og vannforurensning fra kjemikalieutslipp. Indirekte påvirkning gjennom forbrenning av olje og gass som fører til klimaendringer, med påfølgende risiko for tap av natur og biologisk mangfold. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 10102010 og 10102020.
- Landbruk (0,1 prosent). Høy risiko knyttet både til påvirkning på og avhengighet av naturen, særlig vannressurser, arealbruk og biologisk mangfold, som påvirker pollinering og jordens fruktbarhet. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 30202010.
- Fiskeri og oppdrett (0,5 prosent). Høy risiko knyttet både til påvirkning på og avhengighet av naturen. Sårbar for klimaendringer og forsuring av havet, samt stor påvirkning på naturen rundt seg gjennom utslipp og forurensning fra oppdrettsanlegg, samt overfiske og destruktive fiskemetoder. Indirekte påvirkning gjennom arealbruk knyttet til fiskefor. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 30202030.
- Gruvedrift (1,0 prosent). Høy risiko for påvirkning på biologisk mangfold og økosystemendringer, avhengig av store mengder vannressurser og areal. Særlig risiko knyttet til forurensning fra tungmetaller og andre giftige stoffer som kan ha langvarige effekter på natur. Sektoren omfatter GICS sub-industri: 15104020, 15104010, 15104025 og 15104030.

I tillegg inngår både eiendom- og infrastrukturinvesteringer som KLPs risikosektorer fordi de er arealkrevende virksomheter, med iboende risiko for negativ påvirkning på natur og biologisk mangfold, kombinert med at KLP har høy eksponering mot disse sektorene.

Vi legger til grunn følgende tidsperspektiver i analysen: kort sikt – opptil 5 år, middels sikt – 5-15 år, og lang sikt – over 15 år. Vi bruker eksternt analyseverktøy, WWFs Biodiversity Risk Filter (BRF), for å vurdere avhengigheten og påvirkningen av KLPs investeringsportefølje på naturen. KLP gjennomfører derfor ikke direkte konsultasjoner med potensielt påvirkede lokalsamfunn, men forventer at dette gjennomføres av selskaper i vår investeringsportefølje når det er relevant. Tilbakemeldinger fra interessenter og lokalsamfunn er derfor ikke en del av analysen. Dialog med interessenter er imidlertid en sentral del av KLPs arbeid som ansvarlig investor gjennom selskaper og deltagelse i investorledede initiativer. Hensynet til lokalsamfunn vurderes ved å evaluere hvordan selskapene vi investerer i håndterer påvirkninger på økosystemtjenester som er relevante for berørte lokalsamfunn gjennom deres strategier, inkludert hvordan de søker å unngå negative påvirkninger. Når påvirkningene ikke kan unngås, vurderer vi selskapenes planer

for å minimere disse og implementere tiltak som opprettholder verdien og funksjonaliteten til prioriterte økosystemtjenester. Dersom tiltakene til selskapet ikke anses som tilstrekkelige, og dialog ikke fører til forbedringer, vurderer vi å trekke oss ut av selskapet.

Vurdering av naturrisiko er et umodent fagfelt, og per i dag finnes ikke analyserammeverk som kan gi en presis kvantifiserbar forståelse av naturrisikoen i vår portefølje. Vår nåværende vurdering av naturrisiko er begrenset til analyser basert på generelle sektorkjennetegn i porteføljen, uten spesifikke hensyn til mulige scenarier for utvikling innen marked, teknologi eller politikk. Analysen som er utført fanger ikke opp den systemiske risikoen som kollaps i økosystemer kan utgjøre, og som potensielt vil ramme finansmarkedene på tvers av alle sektorer og regioner. En annen svakhet ved analysen her er vurdering av eksponering gjennom verdikjeder. I fremtiden ønsker KLP å bruke scenarioanalyser for å vurdere naturrisiko på samme måte som klimarisiko. Dette vil inkludere potensielle fremtidige utfordringer som tap av biologisk mangfold og økosystemkollaps, samt deres innvirkning på investeringer gjennom direkte skader, regulatoriske endringer, markedsendringer og endret investeratferd. Analysen bør også fange opp indirekte virkninger gjennom verdikjeden. Vi vil følge nøye med på videreutvikling av metoder for å vurdere og måle naturrisiko i KLPs portefølje.

Note 15. **Naturomstilling**

Vi henter ut svardata på spørsmål C.15.2-C1, C.15.3-C1 og C.15.5-C1 for å vurdere om selskaper henholdsvis har en offentlig forpliktelse, vurderer påvirkning via sin verdikjede eller har gjennomført tiltak. Selskaper som har besvart CDPs undersøkelse, identifiseres og kobles mot vår portefølje ved hjelp av ISIN-koder. Basert på rapportert informasjon beregnes naturrisikoindikatorerne for hver sektor, der andelene i tabellen er basert på antall selskaper i hver sektor. Merk at disse dataene er selvrapporterte av selskapene, og at naturforpliktelsene de har satt seg ikke nødvendigvis er basert på et eksternt godkjent rammeverk. Kategoriseringen til sektorene er utført basert på GICS-koder (se note 14 «Naturrisiko»). Merk at KLPs eiendomsportefølje og direkte investeringer ikke inngår her grunnet manglende dekning i tallgrunlaget.

Vi supplerer også med indikatorer fra vår dataleverandør MSCI for å vurdere hvorvidt selskapene har etablert strategier som støtter opp om aspektet knyttet til forpliktelser, relevant for de ulike risikosektorene og målsettingen. Hvert selskap kan maksimalt få en verdi på 1 per aspekt, uavhengig av antall strategier som oppfyller kriteriene. Det vil si at dersom et selskap har flere strategier innenfor samme målsetting, gis det fortsatt kun én samlet verdi: 0 dersom selskapet ikke har relevant aktivitet, og 1 dersom det har det.

Sosiale forhold

Note 16. **Egen arbeidsstyrke**

Ansattstatistikk

Antall ansatte er faste ansatte i KLP-konsernet i Norge, Sverige og Danmark, og inkluderer ansatte i permisjon og ansatte som jobber deltid.

Deltidsansatte er faste ansatte som jobber mindre enn 100 prosent. Andel som jobber deltid, viser kvinnelige og mannlige faste ansatte med frivillig deltidskontrakt som en andel av totalt antall faste kvinnelige og mannlige ansatte.

Ingen ansatte i KLP jobber deltid ufrivillig, og alle ansettes i heltidsstillinger. Deltid forekommer kun når ansatte selv søker om det i forbindelse med for eksempel fødsel, utdanning eller andre livssituasjoner som tilsier at de ønsker eller har behov å jobbe redusert.

Midlertidige ansatte er ansatte med midlertidig kontrakt som lønnes av KLP.

Turnover er antall faste ansatte som har sluttet i KLP-konsernet i forhold til gjennomsnittlig antall ansatte i året. Personer som har skiftet jobb internt i KLP-konsernet er ikke inkludert.

Likestilling og mangfold

KLP definerer ledere på tre ulike nivåer. Ledernivå 1 er konsernledelsen, inkludert konsernsjefen samt administrerende direktører i datterselskapene. Ledernivå 2 er de lederne som rapporterer direkte til en konserndirektør (medlem av konsernledelsen). Ledernivå 3 er de lederne som rapporterer til ledere på nivå 2.

Tyngre fagstillinger er ikke-ledende stillinger med en årslønn over 1 million kroner.

Øvrige medarbeidere er fast ansatte lønnet på tabell, som ikke er ledere eller i tyngre fagstillinger med årslønn over en million kroner.

Kjønnsfordeling på ulike ledernivåer, i tyngre fagstillinger og blant alle ansatte er basert på faste ansatte. Kjønnsbalansen for tyngre fagstillinger er utregnet som andelen kvinner og andelen menn som ikke er ledere og har en årslønn over 1 millioner av totalt antall ansatte. Tallet som rapporteres viser kjønnsbalansen ved utgangen av året, og ikke gjennom året.

Aldersfordeling blant ansatte er basert på faste ansatte.

Kjønnsfordeling uttak av foreldrepermisjon er beregnet fra totalt uttak av foreldrepermisjon blant faste ansatte, og fordelt per kjønn og gjelder alle ansatte.

Kvinner tjener i forhold til menn er beregnet ut fra kontraktfestet lønn etter 100 prosent stillingsgrad og ikke korrigert for andel deltid.

Konsernsjefens lønn i forhold til medianlønn i konsernet. Konsernsjefens lønn er kontraktsfestet fastlønn, ikke inkludert naturallytelser. Medianlønn er definert som medianlønn i konsernet for faste ansatte i Norge og inkluderer ledernivå 1.

HMS

Sykefravær er egenmeldt og legemeldt sykefravær for faste ansatte. Korttidssykefravær er definert til 1-16 dager, og langtidsfravær er 17 dager eller mer.

Kjønnsfordeling sykefravær er beregnet ut fra totalt sykefravær for faste ansatte.

Personskader er egenrapporterte personalskader og skader rapportert som faktiske og mulige yrkesskader til KLPs skadeforsikringsselskap. Dette inkluderer ikke fritidsskader.

Vi kan ikke offentliggjøre tall relatert til funksjonsnedsettelse grunnet GDPR og personopplysningsregelverket.

Kjønnsfordeling fravær syke barn er beregnet fra totalt uttak av «sykt barn»-dager for faste ansatte og fordelt per kjønn.

Note 17. **Kundeklager**

Klager via KLPs kontaktpunkter

De fleste klager til KLP kommer via våre egne kontaktpunkter, for eksempel kontaktskjema på klp.no, epost, telefon og i samtale med kundebehandler i de ulike dele av virksomheten. Antall klager som rapporteres er det antallet som er rapportert til Finanstilsynet, og anses som reelle klager. For KLP Skadeforsikring, KLP Banken og KLP Kapitalforvaltning rapporteres også antall klager hvor kunden har fått helt eller delvis medhold i sin klage etter at KLP har behandlet saken på nytt.

Tallet på klager knyttet til pensjon inkluderer både klager til KLP og anker til Trygderetten. Dersom en kunde er uenig i utfallet av en klagesak kan kunden anke, og denne anken behandles av en juridisk avdeling. Det kan derfor være tilfeller hvor én klagesak er registrert to ganger dersom den har blitt anket. På grunn av begrensninger i systemet har det ikke vært mulig å hente ut tall på hvor mange klager knyttet til pensjon som fører til at kunden får medhold av KLP.

Saker i Finansklagenemda

Dersom en av våre kunder har sendt en klage til KLP og ikke er tilfreds med svaret eller oppfølgingen kan klagen rettes til Finansklagenemda. Indikatoren viser antall saker som ble behandlet i Finansklagenemda gjennom året og antall saker hvor kunden fikk helt eller delvis medhold hvor KLP Banken, KLP Kapitalforvaltning eller KLP Skadeforsikring var motpart.

Saker i Trygderetten

Indikatoren viser antall saker som ble behandlet i Trygderetten i 2024 og antall saker hvor kunden fikk helt eller delvis medhold. Saksbehandlingstiden i Trygderetten er 8 til 10 måneder, så tallet inkluderer saker som ble sendt til Trygderetten i 2023 og 2024.

Note 18. **Varsler**

KLP har en ekstern varslingskanal hvor både ansatte og eksterne anonymt kan varsle om kritikkverdige forhold. Ansatte kan i tillegg varsle via interne kanaler. Tallet som rapporteres er antall faktiske varslingsaker mottatt via alle kanaler. I 2024 ble det innrapportert totalt 1 varslingsak. Saken ble håndtert etter KLP sitt varslingsreglement. Saken er ferdigbehandlet og lukket.

Regnskap KLP Konsern

Resultatregnskap

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	2024	2023
11	Forsikringsinntekter	2 788	1 780
11	Forsikringskostnader	-4 230	-3 986
12	Inntekter- og kostnader fra gjenforsikring	-178	-71
	Resultat fra forsikringstjenester	-1 620	-2 277
13	Netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	99 618	76 494
15	Virkelig verdi justering investeringseiendommer og leieinntekter	5 011	-2 547
16	Netto inntekter fra tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	-38	504
14	Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetode	2 481	2 117
14	Rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode	-2 187	-1 803
18	Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	-38 287	-27 286
	Netto investeringsinntekter	66 598	47 480
	Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	-63 663	-44 179
	Andre forsikringsrelaterte finanskostnader og -inntekter	-84	-42
17	Netto forsikringsrelaterte finanskostnader	-63 747	-44 221
	Netto forsikringstjenester og finansielt resultat	1 231	982
29	Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	-451	-463
10	Driftskostnader	-808	-773
	Andre inntekter og kostnader	-34	0
	Resultat før skatt	-61	-254
21	Skattekostnader	-1 634	-1 031
	Resultat	-1 695	-1 285
30	Estimatavvik pensjoner egne ansatte	442	-146
21	Skatt på poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	-72	22
	Andre inntekter og kostnader som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	370	-125
15	Verdiregulering egne bygg	49	-308
15	Valutakursdifferanse	1 124	2 139
21	Skatt på poster som senere vil bli omklassifisert til resultatet	-12	77
	Andre inntekter og kostnader som senere vil bli omklassifisert til resultatet	1 161	1 908
	Sum andre inntekter og kostnader	1 531	1 784
	Totalresultat	-163	499

Balanse

KLP Konsern

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
21	Eiendeler ved utsatt skatt	40	48
22	Immaterielle eiendeler	1 551	1 379
23	Varige driftsmidler	2 312	2 277
16	Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	6 820	6 620
15,26	Investeringseiendom	98 889	92 322
24	Gjenforsikringskontrakter eiendeler	510	728
25,26	Aksjer og andeler	477 165	354 757
25,26	Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	419 077	410 807
25	Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	2 334	2 254
25,26	Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi over resultatet	87 092	81 141
25	Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	42 836	42 856
25,26	Finansielle derivater	1 469	15 587
25	Fordringer	3 534	2 433
	Bankinnskudd	3 762	3 509
	SUM EIENDELER	1 147 389	1 016 719
26,29	Fondsobligasjonslån	1 429	1 434
26,29	Ansvarlig lånekapital	3 560	3 327
30	Pensjonsansvar egne ansatte	543	913
31	Forsikringsforpliktelse	839 613	766 181
25	Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	31 529	30 504
25,26	Gjeld til kredittinstitusjoner	1 395	13 041
25	Gjeld til og innskudd fra kunder	15 801	14 060
25,26	Finansielle derivater	11 304	3 249
21	Forpliktelse ved utsatt skatt	1 213	1 187
37	Annen kortsiktig gjeld	5 427	6 034
38	Egenkapital	-3 303	-3 140
18	Andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond	238 879	179 929
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1 147 389	1 016 719

Oslo, 21. mars 2025

Styret i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

TINE SUNDTOFT

Styrets leder

TERJE ROOTWELT

Styrets nestleder

ODD HALDGEIR LARSEN

KJERSTI FYLLINGEN

TORKILD SINDRE VARRAN

ELI ARNSTAD

VIBEKE HELDAL

Valgt av og blant de ansatte

ERLING BENDIKSEN

Valgt av og blant de ansatte

SVERRE THORNES

Konsernsjef

Dette dokumentet er signert elektronisk

Egenkapitaloppstilling

KLP Konsern

MILLIONER KRONER	2024	2023
Egenkapital 31.12.	-3 140	8 396
Prinsippendring 01.01. IFRS 9	0	-12 035
Egenkapital 01.01.	-3 140	-3 639
Resultat	-1 695	-1 284
Andre inntekter og kostnader	1 531	1 784
Sum totalresultat	- 163	499
Egenkapital 31.12.	-3 303	-3 140

Kontantstrømoppstilling

KLP Konsern

MILLIONER KRONER	2024	2023
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalte premier direkte forsikring	40 889	60 044
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser direkte forsikring	-29 109	-27 441
Utbetalte gjenforsikringspremier og innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger	-101	-48
Utbetalinger ved flytting	-2 401	-2 030
Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-2 057	-1 121
Utbetalinger til ansatte, pensjonsinnretninger, arbeidsgiveravgift mv.	-1 471	-1 417
Utbetalinger av renter	-3 523	-2 825
Innbetalinger av renter	16 648	16 553
Innbetalinger av utbytte	3 244	2 168
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-1 024	-1 266
Innbetalinger fra eiendomsvirksomheten	5 266	4 582
Netto inn- og utbetalinger av lån til kunder mv.	-1 935	-1 027
Netto innbetalinger på kundeinnskudd bank	1 740	282
Netto inn- og utbetalinger vedrørende verdipapirer	-28 181	-54 574
Utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer	-4 940	-2 554
Innbetalinger ved låneopptak	7 600	7 200
Utbetalinger ved låneopptak	-7 950	-7 300
Endring av verdipapirgjeld, egenbeholdning	1 278	-2 006
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-6 027	-12 781
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler mv.	-428	-476
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-428	-476
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Netto innskudd fra andelseiere i konsoliderte verdipapirfond	5 442	12 247
Kapitalinnskudd fra poliseholdere i offentlig tjenestepensjon	1 248	1 162
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	6 690	13 409
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	236	152
Effekt valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter	17	36
Beholding av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	3 509	3 321
Beholding av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	3 762	3 509

Noter til regnskapet

KLP Konsern

Note 1. **Generell informasjon**

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsforetak (foretaket) og dets datterforetak (samlet *konsernet*) leverer pensjons-, finans-, bank- og forsikringstjenester til privatpersoner, kommuner og fylkeskommuner, helseforetak og til bedrifter både i offentlig og privat sektor.

Det største produktområdet er kollektiv pensjonsforsikring. Konsernet tilbyr kommunal tjenstepensjon, gruppelivs- og skadeforsikring, banktjenester og fond- og kapitalforvaltning.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er et gjensidig forsikringsforetak registrert og hjemmehørende i Norge. KLP har hovedkontor i Dronning Eufemias gate 10, Oslo.

Årsregnskapet til konsernet ble vedtatt av styret 21. mars 2025, og er tilgjengelig på klp.no.

Konsernet har ansvarlig lån notert på London Stock Exchange og deler av konsernets obligasjoner med fortrinnsrett er notert på Oslo Børs.

Note 2. **Informasjon om vesentlige regnskapsprinsipper**

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet i konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsistent for alle perioder som er presentert dersom ikke annet framgår.

2.1 BASISPRINSIPPER

Konsernregnskapet for KLP er utarbeidet i samsvar med IFRS[®] Accounting Standards godkjent av EU med enkelte tillegg som følger av regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak.

For å utarbeide årsregnskap i samsvar med IFRS Accounting Standards, må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette påvirker konsernets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for konsernet er beskrevet i *note 3 Vesentlige regnskapsestimater og vurderinger*.

2.1.1 Endringer i regnskapsprinsipper og -opplysninger

2) Nye og endrede standarder og fortolkninger som er trådt i kraft i 2024

Det er ingen nye eller endrede IFRS Accounting Standard eller IFRIC-fortolkninger som er trådt i kraft for 2024 årsregnskapet som påvirker konsernets årsregnskap i vesentlig grad.

b) Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse:

En ny regnskapsstandard for presentasjon og opplysninger i regnskap, IFRS 18, er publisert av IASB i april 2024. Denne nye standarden vil erstatte IAS 1 Presentasjon av finansregnskap. Hvis den godkjennes av EU, vil standarden være effektiv for årlige rapporteringsperioder som begynner 1. januar 2027 eller senere. KLP konsernet planlegger ikke tidlig implementering av standarden.

Det foreligger enkelte andre endringer i standarder og fortolkninger som får virkning for årsregnskaps som begynner 1. januar 2025 eller senere og som ikke er tatt i bruk i dette regnskapet. Disse forventes ikke å gi en vesentlig påvirkning på regnskapet.

2.2 FORSIKRINGSKONTRAKTER

2.2.1 Hovedtyper av utstedte forsikringskontrakter og kjøpte gjenforsikringskontrakter

Konsernet utsteder følgende kontrakter som regnskapsføres i tråd med IFRS 17 Forsikringskontrakter:

2.2.1.1 Offentlig tjenestepensjon

Offentlig tjenestepensjon er et produkt definert i tariffavtale som gjelder for offentlig sektor. Tariffavtalen gir de ansatte rett til alderspensjon (livsvarig), uførepensjon og etterlattepensjon fra arbeidsgiver. Pensjonsytelsene oppreguleres årlig i tråd med pris- og lønnsvekst etter nærmere regler.

KLP inngår avtale med arbeidsgiver om å tilby offentlig tjenestepensjon til de ansatte. Offentlig tjenestepensjon er dermed en avtale som inneholder tre parter; KLP (forsikringsgiver), og poliseholder som består av henholdsvis arbeidsgiver (forsikringstaker) og de ansatte (de forsikrede).

Definisjon poliseholder: Poliseholder er den parten i forsikringsavtalen som har krav på erstatning når et forsikringstilfelle inntreffer. Noen av forsikringskontraktene utstedt av konsernet har tre relaterte parter, hvor typisk arbeidsgiver forsikrer sine ansatte. Arbeidsgiver betaler premien, men den ansatte mottar erstatningen dersom et forsikringstilfelle inntreffer. Konsernet har brukt skjønn for å definere hvem som er poliseholder.

Det følger av KLPs vedtekter at kundene på offentlig tjenestepensjon også blir eiere av KLP. KLP er derfor et gjensidig eid forsikringsforetak med fordeling av forsikringsrisiko mellom kontraktene. Poliseholderne, nåværende og framtidige, har rett til netto eiendeler (residualverdi). Residualverdien skal ifølge IFRS 17

måles til virkelig verdi og inngå som en del av forsikringsforpliktelsen. Virksomheten har dermed ingen kontraksregulert tjenstemargin (contractual service margin, CSM).

Ettersom residualverdien av virksomheten tilføres nåværende eller framtidige poliseholdere, finnes det ikke egenkapital med unntak av måledifferanser. Måledifferanser oppstår som følge av at poliseholderens andel av netto eiendeler skal måles til virkelig verdi, mens enkelte eiendels- og gjeldsposter ikke tillates målt til virkelig verdi, eller det er valgt et annet, tillatt måleprinsipp. Resultatet til konsernet består dermed i sin helhet av periodens endring i måledifferanse.

2.2.1.2 Skadeforsikring

Skadeforsikring omfatter total- og ansvarsforsikringer innen person- og tingskade med dekningsperiode på inntil ett år. Produktene som tilbys, er innen områdene yrkesskade, trygghet og ulykke, brann-kombinert, motorvogn, ansvar, reise, barneforsikring, gruppeliv og individuelle personforsikringer.

2.2.1.3 Gjenforsikring

Konsernet har kjøpt gjenforsikringskontrakter innen tingskade som dekker skadekostnader over et gitt beløp.

2.2.2 Aggregeringsnivå

IFRS 17 krever at forsikringskontrakter måles på et aggregert nivå og inndeles i porteføljer. Konsernet har delt kontraktene inn i porteføljer basert på type forsikringsrisiko og felles håndtering. Hver portefølje er delt inn i grupper av forsikringskontrakter som innregnes og måles etter kravene i IFRS 17. Ved førstegangsinregning grupperer konsernet kontrakter basert på når de ble utstedt. En gruppe inneholder alle kontrakter som ble utstedt innen en 12-måneders periode. Det er i EU/EØS innført et unntak fra kravet om at forsikringskontrakter som er utstedt med mer enn 12 måneders mellomrom skal inngå i samme gruppe. Det er knyttet vilkår til unntaket, og det kan kun benyttes på utstedte forsikringskontrakter med direkte deltakende egenskaper og at det skjer en utjevning mellom kontraktene over tid. Konsernet har vurdert at utstedte forsikringskontrakter på offentlig tjenstepensjon tilfredsstillende disse kravene, og har benyttet seg av unntaket. Disse kontraktene er gruppert i samme portefølje selv om de er utstedt med mer enn 12 måneders mellomrom.

Konsernet har ikke identifisert noen tapsbringende forsikringskontrakter og har derfor ingen grupper med tapsgivende kontrakter.

2.2.3 Innregning

Konsernet innregner grupper av utstedte forsikringskontrakter fra den tidligste av følgende datoer:

- Begynnelsen av dekningsperioden for gruppen av kontrakter
- Datoen da den første betalingen fra en poliseholder i konsernet forfaller (i mangel av en kontraktsfestet forfallsdato, anses dette å være når den første betalingen mottas)

2.2.4 Kontraktsgrenser

Ved måling av en forsikringskontrakt skal alle fremtidige kontantstrømmer som forventes å oppstå innenfor rammen (grensen) av forsikringskontrakten inkluderes.

Forsikringskontraktene på offentlig tjenstepensjon starter når konsernet overtar ansvaret for forpliktelsene som følger av kontrakten, det vil si når dekningsperioden starter. Kontraktene løper til de sies opp av kunden eller til det ikke lenger er forsikrede som har krav på ytelser fra kontrakten. Kontraktene kan reprises årlig for ny opptjening, samt lønns- og G-regulering av tidligere opptjente rettigheter. Tidligere opptjening kan ikke reprises. Forsikringskontraktene på offentlig tjenstepensjon har dermed uendelig kontraktsgrense.

Konsernets kontrakter innen skadeforsikring har, med enkelte unntak, en avtalefestet periode på 12 måneder med mulighet for forlengelse. Konsernet har ingen plikt til å fornye kontraktene, og kan reprise all risiko ved en eventuell fornyelse.

Konsernets kjøpte gjenforsikringskontrakter løper i 12 måneder uten plikt til fornyelse.

2.2.5 Måling av utstedte forsikringskontrakter

2.2.5.1 Offentlig tjenstepensjon

Forsikringskontraktene på offentlig tjenstepensjon verdsettes i tråd med den variable honorarmetoden (variable fee approach, VFA). Konsernet måler forsikringskontrakter på offentlig tjenstepensjon ved førstegangsinnregning som nåverdien av summen av de forventede kontantstrømmene innenfor kontraktsgrensen tillagt en risikjustering for ikke-finansielle risiko. I tillegg inngår kontraktens andel av virkelig verdi av netto eiendeler (residualverdi) i konsernet.

2.2.5.1.1 Kontantstrømmer innenfor kontraktsgrensene

Kontantstrømmene er objektive og sannsynlighetsvektede estimater av nåverdien av fremtidige kontantstrømmer, inkludert en risikjustering for ikke-finansiell risiko. Estimaten for fremtidige kontantstrømmer reflekterer forhold som eksisterer på målingstidspunktet, inkludert forutsetninger om fremtiden på denne datoen.

Ved estimering av fremtidige kontantstrømmer inkluderer konsernet alle kontantstrømmer innenfor kontraktsgrensen, inkludert:

- Innbetaling av forsikringspremier og eventuelle ekstra kontantstrømmer som følge av disse premiene

Innbetaling av egenkapitaltilskudd

Utbetaling av pensjon

- Meldte krav som ennå ikke er betalt, skader påløpt, men ennå ikke rapportert, fremtidige krav som forventes å oppstå fra politen og potensielle kontantstrømmer fra inndrivelser på fremtidige krav dekket av eksisterende forsikringskontrakter
- Utbetalinger som varierer basert på avkastningen på netto eiendeler
- Pensjonsbehandlingskostnader
- Poliseadministrasjons- og vedlikeholdskostnader
- Transaksjonsbaserte avgifter
- En allokering av faste og variable faste kostnader som direkte kan henføres til oppfyllelse av forsikringskontrakter.
- Påløpte kostnader for å yte investeringsrelaterte tjenester og investeringsavkastningstjenester til poliseholdere
- Andre kostnader som spesifikt belastes poliseholder i henhold til vilkårene i kontrakten.

For å estimere kontantstrømmene, må det gjøres estimater om fremtidig bestand, bestandssammensetning, aktuarielle forutsetninger fram i tid og forventet kostnadsutvikling.

Kontraktene har uendelig grense, men konsernet har satt en grense om at ny opptjening stopper 80 år fram i tid, og at det deretter kun er run-off på eksisterende kontrakter. Dette fordi estimatusikkerheten da er meget stor, og nåverdien av kontantstrømmene blir marginal.

Estimatene oppdateres ved slutten av hver rapporteringsperiode ved å bruke all ny tilgjengelig informasjon, samt historisk informasjon om trender. Konsernet fastsetter sine nåværende forventninger til sannsynlighetene for fremtidige hendelser som inntreffer på slutten av rapporteringsperioden.

2.2.5.1.2 Diskonteringsrente

Tidsverdien av penger og finansiell risiko måles separat fra forventede fremtidige kontantstrømmer. Endringer i finansiell risiko resultatføres ved hver rapporteringsperiode.

En estimert illikviditetspremie legges til for å reflektere kontraktens likviditet. Denne beregnes ut fra en referanseportefølje av norske stats- og kredittobligasjoner, der kredittpremien trekkes fra. De tilgjengelige rentepunktene justeres for å lage en full rentekurve, med et langsiktig rentenivå basert på historiske realrenter, økonomisk vekst og Norges Banks inflasjonsmål.

Det er usikkerhet knyttet til estimering av illikviditet i forsikringsprodukter, illikviditets- og kredittpremier i referanseporteføljen, samt det langsiktige rentenivået og hvor raskt det nås.

2.2.5.1.3 Risikjustering for ikke-finansiell risiko

Konsernet beregner kompensasjonen (reservasjonsprisen) for å håndtere usikkerhet rundt beløp og tidspunkt for kontantstrømmer fra forsikringskontrakter. Dette gjøres som en justering for ikke-finansiell risiko i de beste estimatene for kontantstrømmer. Reservasjonsprisen reflekterer subjektiv holdning til risiko, varierer med tidshorisont, og gjør at virksomheten kan håndtere slik risiko i balansen.

Ikke-finansiell risiko er forsikringsrisiko, kostnadsrisiko, forretningsrisiko, særlig i den delen av kontrakten som det enda ikke er avtalt premier for, og estimatrisiko. Estimatisikoen er særlig høy for den delen av kontrakten som er knyttet til ny opptjening langt inn i fremtiden. Risikjusteringen beregnes for hver forventet kontantstrøm og aggregeres i en nåverdi. For kontantstrømmer knyttet til marginaleffekten fra ny opptjening mange ti-år inn i fremtiden er risikjusteringen så stor at beløpet ikke påvirker dagens residualverdi.

Et gjensidig foretak har ikke fortjeneste og inngår ikke kontrakter ut fra et motiv om risikjustert fortjeneste; formålet er å levere lave og stabile pensjonskostnader for poliseholderne. Samlet risikjustering for forsikringskontraktene hvor poliseholderne har rett på netto eiendeler, er en prosentandel av forpliktelsene og korresponderer til et konfidensnivå. Siden et gjensidig foretak ikke tar fortjenestemarginer for å bære ikke-finansiell risiko forventes konfidensnivået å representere en residualverdi som er sikkerhetsekvivalent og som reflekterer at forsikringsrisiko dekkes av kollektivet til selvkost. Dette trekker konfidensnivået opp sammenlignet med ikke-gjensidige foretak. Estimatisiko knyttet til lang kontraktsgrense for kontraktene på OfTP trekker konfidensnivået ytterligere opp.

2.2.5.1.4 Kontantstrømmer ved anskaffelse av forsikringskontrakter

Anskaffelseskostnader som påløper for en portefølje eller gruppe av kontrakter skal etter IFRS 17 balanseføres som en eiendel når disse påløper før innregning av gruppen av forsikringskontrakter disse kostnadene er knyttet til. Konsernet har ikke anskaffelseskostnader knyttet til kontraktene på offentlig tjenestepensjon som danner grunnlag for balanseføring av eiendel.

2.2.5.1.5 Etterfølgende måling

Ved å estimere de totale fremtidige kontantstrømmene for oppfyllelse av kontraktsfastsatte rettigheter og forpliktelser, skiller konsernet mellom de som er relatert til allerede påløpte krav og de som gjelder fremtidig service.

Ved slutten av hver rapporteringsperiode vil balanseført verdi av gruppen av forsikringskontrakter reflektere et gjeldende estimat av forpliktelsen for gjenværende dekning (Liability for remaining coverage, LRC) per den datoen og et gjeldende estimat av forpliktelsen for påløpte skader (Liability for incurred claims, LIC).

LRC representerer forpliktelse til å utbetale pensjonsytelser som ennå ikke er inntruffet, og består av kontraktsfastsatte kontantstrømmer knyttet til fremtidig oppfyllelse av kontrakten.

LIC inkluderer konsernets ansvar for å betale gyldige erstatningskrav for forsikringshendelser som allerede har påløpt, andre påløpte forsikringsutgifter som oppstår fra tidligere dekningsgjeld og ansvaret for skader som er oppstått, men som ennå ikke er rapportert. Det inkluderer også konsernets forpliktelse til å betale beløp som konsernet er forpliktet til å betale poliseholder i henhold til kontrakten. Konsernets utstedte forsikringskontrakter på OfTP har ikke LIC fordi pensjonsutbetalingene betales ved forfall.

2.2.5.1.6 Endringer i oppfyllelsekantantstrømmer

Ved slutten av hver rapporteringsperiode oppdaterer konsernet oppfyllelsekantantstrømmene for å reflektere gjeldende estimater av beløp, tidspunkt og usikkerhet for fremtidige kantantstrømmer, samt diskonteringsrenter og andre finansielle variabler.

Konsernet har et valg av regnskapsprinsipp som beregner endringer i oppfyllelsekantantstrømmer ved slutten av en rapporteringsperiode for endringer i ikke-finansielle forutsetninger, endringer i diskonteringsrenter og finansielle forutsetninger. Konsernet beregner først endringene i diskonteringsrenter og finansielle forutsetninger på oppfyllelsekantantstrømmene (som forventet ved begynnelsen av perioden) og beregner deretter endringer på disse kantantstrømmene fra endringen i ikke-finansielle forutsetninger.

Erfaringsjusteringer er forskjellen mellom det forventede kantantstrømestimatet ved begynnelsen av perioden og de faktiske kantantstrømmene for premier, pensjonsutbetalinger og kostnader i perioden.

Erfaringsjusteringer knyttet til nåværende eller tidligere opptjening resultatføres. Påløpte utgifter knyttet til offentlig tjenstepensjon representerer erfaringsjusteringer knyttet til nåværende eller tidligere leveranse av forsikringstjeneste. Disse inkluderes i resultatet om en del av forsikringskostnadene.

Erfaringsjusteringer knyttet til fremtidig tjeneste er inkludert i LRC ved å justere residualverdien.

2.2.5.1.7 Oppdatering av risikojustering

Risikojustering for rapporteringsperioden oppløses, mens det oppdateres med ny beregning av risikojustering for framtidige perioder basert på oppdaterte forutsetninger som foreligger på rapporteringsdatoen.

2.2.5.1.8 Poliseholdernes krav på netto eiendeler

Konsernets kontrakter på OfTP er forsikringskontrakter med betydelige investeringsrelaterte tjenester, hvor poliseholderne har krav på netto eiendeler i konsernet. Konsernets forpliktelse overfor poliseholderne består av plikten til å betale poliseholderne (nåværende eller framtidige) den virkelige verdien av netto eiendeler i tillegg til fremtidig forsikringstjenester som ytes under forsikringsavtalen. Virkelig verdi av netto eiendeler er fastsatt ved bruk av skjønn der det ikke foreligger observerbare priser i et aktivt marked.

Netto eiendeler som tilfaller forsikringskontraktene utover neddiskonterte og risikojusterte oppfyllelsekantantstrømmer på kontrakten er benevnt residualverdi og tilfaller poliseholder. Øvrig netto eiendeler består utelukkende av differanse mellom virkelig verdi av netto eiendeler som er tildelt

poliseholderne og regnskapsført verdi av netto eiendeler. Denne måledifferansen defineres som egenkapital, og endringen i måledifferanse utgjør periodens totalresultat for konsernet.

2.2.5.2 Skadeforsikring

Konsernet anvender premiefordelingsmetoden (Premium Allocation Approach – PAA) for måling av skadeforsikringskontrakter med en dekningstid på hver kontrakt i gruppen på ett år eller mindre.

2.2.5.2.1 Innregning og måling

Ved førstegangsinnregning måler konsernet LRC til beløpet av premiene mottatt i kontanter.

Konsernet har fastslått at det ikke er noen vesentlig finansieringskomponent i de utstedte skadeforsikringskontraktene, og LRC neddiskonteres ikke, men inngår til nominell verdi.

Ettersom alle utstedte forsikringskontrakter som premiefordelingsmetoden anvendes på har en dekning på ett år eller mindre, bruker konsernet adgangen til å kostnadsføre alle kontantstrømmer ved anskaffelse av forsikringskontrakter etter hvert som de påløper.

Det beregnes en risikojustering for ikke-finansiell risiko som inngår i verdsettelsen av skadeforsikringskontraktene. Risikojusteringen er basert på en statistisk modell for forsikringsrisiko. Modellen gir som resultat en konfidensfordeling / et utfallsrom for skadeforsikringsresultatene.

2.2.5.2.2 Etterfølgende måling

Ved bruk av premiefordelingsmetoden måles forsikringsinntektene til beløpet som er allokert fra de forventede premieinntektene eksklusive investeringskomponenter. Tildelingen gjøres på grunnlag av tidens gang, bortsett fra utstedte forsikringskontrakter hvor skadene er sesongmessige og tildelingen er basert på forventet skadeforekomst. Konsernet bruker skjønn ved fastsettelse av tildelingsgrunnlaget.

Premier til konsernet for forsikringsavtaletjenester som allerede er levert i perioden, men som ennå ikke er mottatt ved slutten av rapporteringsperioden, er inkludert i LRC. Den bokførte verdien til LRC ved slutten av hver påfølgende rapporteringsperiode representerer den bokførte verdien ved starten av rapporteringsperioden justert for premiene mottatt i perioden og beløpet innregnet som forsikringsinntekt for forsikringskontraktjenester levert i den perioden.

LIC er et estimat på verdien av inntrufne, ikke meldte skader. LIC neddiskonteres med en diskonteringsrente som er beregnet etter prinsippene beskrevet i kapittel 2.2.5.1.2.

2.2.5.3 Kjøpte gjenforsikringskontrakter

2.2.5.3.1 Innregning og påfølgende måling

Konsernet bruker gjenforsikring for å redusere noen av risikoeksponeringene innen skadeforsikring.

Gjenforsikringskontrakter regnskapsføres separat fra underliggende utstedte forsikringskontrakter og vurderes på individuell kontraktbasis. Ved aggregering av gjenforsikringskontrakter fastsetter konsernet porteføljer på samme måte som det fastsetter porteføljer av underliggende utstedte forsikringskontrakter.

Ved å bestemme tidspunktet for førstegangsinnregning av kjøpte gjenforsikringskontrakt, vurderer konsernet om gjenforsikringskontraktens vilkår gir beskyttelse mot tap på et forholdsmessig grunnlag. Konsernet innregner en gruppe av gjenforsikringskontrakter holdt som gir forholdsmessig dekning:

- Ved starten av dekningsperioden for denne gruppen av gjenforsikringskontrakter
- Ved første gangs innregning av alle underliggende forsikringskontraktene

Konsernet innregner en gruppe ikke-proporsjonale gjenforsikringskontrakter ved starten av dekningsperioden.

Grensen for en kjøpt gjenforsikringskontrakt inkluderer kontantstrømmer som følge av de underliggende kontraktene som dekkes av gjenforsikringskontrakten. Dette inkluderer kontantstrømmer fra forsikringskontrakter som forventes utstedt av konsernet i fremtiden dersom disse kontraktene forventes å bli utstedt innenfor rammen av gjenforsikringskontrakten.

Kontantstrømmer er innenfor grensen til en kjøpt gjenforsikringskontrakt, hvis de oppstår fra de materielle rettighetene og forpliktelsene til forsikringsselskapet som eksisterer i rapporteringsperioden der konsernet er tvunget til å betale beløp til reassurandøren eller har en materiell rett til å motta tjenester fra reassurandøren.

Gjenforsikringskontrakene regnskapsføres med bruk av premiefordelingsmetoden. I henhold til premiefordelingsmetoden tilsvarer den første målingen av eiendelen for gjenværende dekning den betalte gjenforsikringspremien.

Konsernet måler beløpet knyttet til gjenværende tjeneste ved å fordele innbetalt premie over dekningsperioden. For alle gjenforsikringskontrakter som kjøpes, er allokeringen basert på tidens gang bortsett fra gjenforsikringskontrakter der skader er sesongbetont og tildelingen er basert på forventet skadeforekomst.

2.2.6 Fraregning

Konsernet fraregner en forsikringskontrakt når kontrakten er:

- Utgått, det vil si når forpliktelsen spesifisert i forsikringsavtalen utløper eller er oppfylt eller kansellert
- Endret slik at fraregningskriteriene er oppfylt

Når konsernet fraregner en forsikringskontrakt på grunn av endring, fraregner det den opprinnelige forsikringskontrakten og innregner en ny.

2.2.7 Presentasjon

Konsernet har presentert balanseført verdi av porteføljer av forsikringskontrakter som gjeld. Gjenforsikringskontrakter er presentert som eiendel.

Konsernet disaggregerer beløpene som er innregnet i den konsoliderte resultatregnskapet og andre totalinntekter i en deltotal for resultat fra forsikringstjenester som omfatter forsikringsinntekter og forsikringskostnader og, separat fra resultat fra forsikringstjenester, netto forsikringsfinansinntekt- eller kostnaders delsum. Konsernet har frivillig inkludert netto forsikringsfinansinntekter eller -kostnader i en annen delsum: netto forsikrings- og investeringsresultat, som også inkluderer inntekter fra alle eiendeler som dekker konsernets forsikringsforpliktelser. Endring i risikojustering for ikke-finansiell risiko inngår som en del av resultat fra forsikringstjenester.

2.2.8.1 Forsikringsinntekt

Etter hvert som konsernet leverer forsikringstjenester fra en gruppe utstedte forsikringskontrakter, reduseres LRC og innregner forsikringsinntekter, som måles til beløpet som konsernet forventer å ha rett til i bytte for disse tjenestene.

For offentlig tjenestepensjon består forsikringsinntektene av summen av endringene i LRC på grunn av:

- Forventede kostnader knyttet til forsikringstjenester som påløper i perioden målt til beløpene som forventes ved begynnelsen av perioden, unntatt:

- Tilbakebetaling av investeringskomponenter

- Beløp knyttet til risikojustering for ikke-finansiell risiko

- Endringen i risikojusteringen for ikke-finansiell risiko, unntatt:

- Endringer knyttet til fremtidig tjeneste som justerer residualverdi

Beløpene måles på en systematisk måte ut ifra tidens gang.

For skadeforsikringskontrakter som bruker premiefordelingsmetoden, innregner konsernet forsikringsinntekter jevnt over perioden ved å fordele forventede premieinntekter til hver dekningsperiode. Hvis risikoen i dekningsperioden varierer mye, for eksempel på grunn av sesongvariasjoner, fordeles premieinntektene etter det forventede mønsteret for forsikringstjenester.

For å vurdere sesongvariasjon analyseres historisk skadefrekvens på porteføljenivå. Det settes et konfidensintervall for å avgjøre om det er betydelig sesongvariasjon. Hvis skadefrekvensen faller utenfor dette intervallet, indikerer det sesongvariasjon, og premieinntektene fordeles etter et beregnet mønster.

Ved slutten av hver rapporteringsperiode vurderer konsernet om det har vært en endring i fakta og omstendigheter som indikerer et behov for å endre, på en prospektiv basis, fordelingen av premieinntekter på grunn av endringer i forventet skademønster.

2.2.8.2 Forsikringskostnader

Utgifter til forsikringstjenester som oppstår fra en gruppe utstedte forsikringskontrakter omfatter:

- Endringer i LIC knyttet til krav og utgifter påløpt i perioden eksklusive tilbakebetaling av investeringskomponenter
- Endringer i LIC relatert til krav og utgifter påløpt i tidligere perioder (relatert til tidligere tjeneste)
- Andre direkte henførbare forsikringskostnader påløpt i perioden

2.2.8.3 Inntekter eller kostnader fra holdte gjenforsikringskontrakter

Konsernet presenterer separat inntekter eller kostnader fra en gruppe holdte gjenforsikringskontrakter og gjenforsikringsfinansinntekter eller -kostnader i periodens resultat.

Inntekter eller utgifter fra gjenforsikringskontrakter deles inn i følgende to beløp:

- Innkrevd beløp fra reassurandører
- En fordeling av innbetalte premie

Konsernet presenterer kontantstrømmer som er betinget av erstatninger som en del av beløpet som kreves inn fra reassurandører. Gjenforsikringsprovisjoner som ikke er betinget av krav i de underliggende kontraktene presenteres som et fradrag i premiene som skal betales til reassurandøren som deretter resultatføres

2.2.8.4 Forsikringsfinansinntekter og -kostnader

Forsikringsfinansieringsinntekter eller -kostnader presenterer effekten av tidsverdien av penger og endringen i tidsverdien av penger, sammen med effekten av finansiell risiko og endringer i finansiell risiko for en gruppe av forsikringskontrakter og en gruppe av gjenforsikringskontrakter.

2.2.8.4.1 Bruk av presentasjon i andre inntekter og kostnader (OCI) for forsikringsfinansieringsinntekter og -kostnader

Konsernet har et regnskapsprinsippvalg om å presentere alle periodens forsikringsfinansinntekter eller -kostnader i ordinært resultat i den grad det er i tråd med respektive IFRS-standard.

2.2.8.4.2 For direkte deltakende kontrakter hvor poliseholder har rett til netto eiendeler

For kontraktene på offentlig tjenstepensjon, hvor poliseholder har rett til virkelig verdi av netto eiendeler i konsernet, presenteres endringen i netto eiendeler målt til virkelig verdi i forsikringsfinansinntekter eller -kostnader i resultatet.

2.3 FINANSIELLE INSTRUMENTER

2.3.1. Regnskapsføring av finansielle instrumenter etter IFRS 9

2.3.1.1 Innregning og fraregning

Finansielle instrumenter innregnes på det tidspunkt konsernet blir part i instrumentets kontraktmessige betingelser. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt forpliktelsene til de kontraktmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt. Innregning og fraregning av finansielle instrumenter skjer dermed uavhengig av avtalt oppgjørstidspunkt.

Finansielle instrumenter måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi. Henførbare transaksjonskostnader inngår i virkelig verdi for finansielle instrumenter som ikke innregnes til virkelig verdi over resultatet. Kundefordringer, som ikke har et betydelig finansieringselement, fastsettes til transaksjonsprisen.

2.3.1.2 Klassifisering og etterfølgende måling

2.3.1.2.1 Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler skal etter IFRS 9 klassifiseres i følgende kategorier:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- Virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader

Målekategori bestemmes ved førstegangsinnregning.

Derivater og egenkapitalinstrumenter

I henhold til IFRS 9 skal derivater innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Derivater utpekt som sikringsinstrumenter skal imidlertid følge regler for sikringsbokføring som er omtalt i avsnitt 2.3.1.3.

Egenkapitalinstrumenter skal som hovedregel måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, med mindre de ikke er holdt for handelsformål og bestemt utpekt til virkelig verdi med verdiendringer over

andre inntekter og kostnader. I konsernet er alle egenkapitalinstrumenter målt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Gjeldsinstrumenter

Klassifikasjon og måling av gjeldsinstrumenter etter IFRS 9 vurderes ut fra en kombinasjon av virksomhetsmodell for styring av eiendelene og de kontraktsmessige kontantstrømskarakteristikker.

Et gjeldsinstrument måles til amortisert kost hvis begge følgende kriterier er oppfylt og den finansielle eiendelen ikke er utpekt til virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»):

- Den finansielle eiendelen innehas i en virksomhetsmodell hvis formål er å holde finansielle eiendeler for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer («forretningsmodellkriteriet»), og
- Kontraktsvilkårene for den finansielle eiendelen fører på bestemte tidspunkter til kontantstrømmer som utelukkende er betaling av avdrag og renter på utestående hovedstol («kontantstrømkriteriet»)

Valg av målemetode

Hver portefølje er analysert ut ifra hvilken virksomhetsmodell som følges, hva slags kontantstrømmer som foreligger og hva hensikten med investeringene er.

Dersom et finansielt instrument inngår i en portefølje som styres i en forretningsmodell hvor formålet med forretningsmodellen er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer kun bestående av rente og hovedstol, skal den finansielle eiendelen måles til amortisert kost.

Dersom en portefølje av finansielle instrumenter inngår i en forretningsmodell hvor hensikten er å holde de finansielle eiendelene for å inndrive kontraktsfestede kontantstrømmer og å selge, skal eiendelen måles til virkelig verdi med verdiendringer over det utvidede resultatet. Renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presenteres i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over andre inntekter og kostnader skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Finansielle instrumenter inkludert i andre typer forretningsmodeller blir målt til virkelig verdi over ordinært resultat.

Virkelig verdiopsjon

Konsernet kan utpeke et gjeldsinstrument som oppfyller kriteriene for å måles til amortisert kost til virkelig verdi over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer inkonsistens i måling. Dette innebærer at finansielle eiendeler og forpliktelser ved førstegangsinnregning kan utpekes til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet selv om de inngår i en forretningsmodell som tilsier en annen målemetode. Denne øremerkingen er ugjenkallelig etter førstegangsinnregning.

Konsernet har valgt å benytte seg av virkelig verdiopsjonen på en portefølje av gjeldsinstrumenter tilknyttet livsforsikringsvirksomheten selv om de inngår i en forretningsmodell som tilsier måling til amortisert kost med verdiendring over andre inntekter og kostnader. Begrunnelsen for dette er at forsikringsforpliktelser innregnes i tråd med IFRS 17 i konsernregnskapet. Det betyr at forsikringsforpliktelsene neddiskonteres med en markedsbasert rentekurve. Ved å benytte virkelig verdi

opsjonen vil man motvirke et regnskapsmessig misforhold ettersom tilhørende eiendeler også påvirkes av endringer i markedsrente.

Nedskrivningsmodell

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost skal avsette for forventet kredittap (Expected Credit Loss, ECL). Målingen av avsetningen for forventet tap avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Tapsestimatene beregnes basert på 12 måneders og livslang sannsynlighet for mislighold (probability of default – PD), tap ved mislighold (loss given default – LGD) og eksponering ved mislighold (exposure at default – EAD). Tapsavsetningene presenteres i tre trinn:

Trinn 1: Forventet tap over de neste 12 måneder for alle eiendeler som ikke er overført til trinn 2 eller 3.

Trinn 2: Forventet tap over hele levetiden for eiendeler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisikoen siden førstgangsinnregning, men ingen objektive tap.

Trinn 3: Forventet tap for resten av levetiden for eiendeler som har objektive bevis på tap. Ved mislighold vil man gå bort fra automatisk beregning av forventet kredittap og i stedet gjøre en individuell vurdering av forventet kredittap.

Under følger en beskrivelse av hvordan tapsberegninger er gjort for de ulike finansielle instrumentene.

Nedskrivningsmodell for rentebærende verdipapirer til amortisert kost

Denne kategorien av verdipapirer omfatter obligasjoner og sertifikater.

Trinn 1: Et finansielt instrument som ikke er kredittforringet ved førstegangsinnregning blir klassifisert på trinn 1. På trinn 1 blir det forventede kredittapet kalkulert over de neste 12 månedene, eventuelt til forfall hvis det er innen et år.

Trinn 2: Ved en betydelig økning i kredittrisiko siden ervervstidspunkt blir instrumentet flyttet over til trinn 2. Beregning av forventet kredittap blir da kalkulert for gjenværende levetid til instrumentet. En betydelig økning i kredittrisiko er definert som et fall på minimum 3 risikoklasser (f.eks. AAA (1) til A- (4)).

Risikoklasser er inndelt som vist i tabellen under.

Rating	Risikoklasse	Rating	Risikoklasse	Rating	Risikoklasse
AAA	1	BBB+	5	B+	11
AA+	1	BBB	6	B	12
AA	2	NR	6	B-	13
AA-	2	BBB-	7	CCC+/-	14
A+	3	BB+	8	D	15
A	3	BB	9		
A-	4	BB-	10		

Trinn 3: Forventet tap for resten av levetiden for eiendeler som har objektive bevis på tap. Ved mislighold vil man gå bort fra automatisk beregning av forventet kredittap i porteføljesystemet og i stedet gjøre en individuell vurdering av forventet kredittap.

For trinn 1 og 2 anvendes følgende modell for beregning av ECL:

Forventet kredittap = eksponering ved mislighold (EAD) x sannsynlighet for mislighold (PD) x tapsgrad ved mislighold (LGD).

Eksponering ved mislighold (EAD): EAD viser anslag på den totale mengden tap man står overfor ved et mulig mislighold.

For finansielle eiendeler trinn 1 og 2 er effektiv renteberegning basert på brutto balanseført verdi, og for trinn 3 anvendes amortisert kost. Dette er vist i tabellen under

Trinn	Kredittrisiko	ECL-beregning	Effektiv renteberegning
Trinn 1	Uvesentlig økning	12 måneder	Brutto balanseført verdi
Trinn 2	Vesentlig økning	Gjenstående levetid	Brutto balanseført verdi
Trinn 3	Mislighold	Gjenstående levetid	Amortisert kost

Sannsynlighet for mislighold (PD): PD beregnes basert på årlige, historiske observerte misligholdsrater for hver enkelt rating (S&P). Det tas utgangspunkt i 25 års rullerende datagrunnlag. PD blir oppdatert årlig, eller når det observeres vesentlige endringer.

Tapsgrad ved mislighold (LGD): LGD er basert på historisk observert tilbakebetalingsgrad ved mislighold for definerte sektorer. Dette publiseres i årlige rapporter utstedt av Global Credit Data. Data blir oppdatert årlig, og ved vesentlige endringer.

Nedskrivningsmodell for boliglån

Det er utviklet en PD-modell for nye boliglånskunder og en PD-modell for eksisterende boliglånskunder. Den første modellen benytter data som er tilgjengelig på søknadstidspunktet og er gyldig i tre måneder etter innvilgelse. Den andre modellen slår inn etter tre måneder, og benytter seg i tillegg av data som avhenger av kundens oppførsel (f.eks. antall overtrekksdager). Forklaringsvariabler i datagrunnlaget er alder, inntekt, antall purringer siste 12 måneder, antall overtrekksdager siste 12 måneder, belåningsgrad, medlånetaker, mislighold siste 12 måneder og produkttype. PD-modellen baserer seg på logistisk regresjon, og faktorene gjennomgås årlig og oppdateres ved behov. Metoden gir resultater som enkelt kan tolkes og analyseres, samt høy forklaringsgrad gitt at visse forutsetninger er oppfylt. PD-modellen gjør det også mulig å kombinere rene kvantitative analyser med ekspertvurderinger. Det benyttes et rullerende vindu på fem år slik at hovedvekten er på nyere og relevante observasjoner.

Eksponering ved mislighold (EAD) beregnes som en funksjon av sannsynligheten for at kontrakten ikke nedbetales innen gitt tidspunkt. En viktig del av beregningen av forventet tap er å se på hvor stor andel av de misligholdte kundene som blir friske. Tap gitt mislighold (LGD) avhenger av flere faktorer. Friskmeldingsgraden utgjør en vesentlig del av beregningen, altså hvor stor andel av de misligholdte kundene som blir friske. Observert friskmeldingsgrad skal beregnes og valideres på nytt hvert år.

I tillegg til å beregne ECL gjøres det en sannsynlighetsvekting av ulike definerte scenarier hvor ECL blir vurdert opp mot optimistisk, forventet og pessimistisk utvikling. Summen av de vektete scenariene utgjør

det forventede kredittapet. Hvert kvartal vurderes de ulike scenariene og vektingen av disse med bakgrunn i endringer i makro eller andre forhold som vil kunne påvirke tapsnedskrivningene.

Den viktigste driveren for betydelig endring i kredittrisiko for boliglån er endring i sannsynlighet for mislighold (PD) fra førstegangsinnregning og til rapporteringstidspunktet. En relativ endring i 12 måneder PD på mer enn 2,5 anses som en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må endringen i 12 måneder PD være minimum 0,6 prosentpoeng for at endringen skal vurderes som vesentlig. Engasjementer som er misligholdt i mer enn 30 dager vil automatisk bli plassert i trinn 2, og engasjementer med mislighold over 90 dager plasseres i trinn 3. Lånene går tilbake til trinn 2 og trinn 1 når kriteriene for betydelig endring i kredittrisiko og mislighold ikke lenger er oppfylt. Et lån i trinn 3 vil ha en karantene på tre måneder før det kan flyttes tilbake til trinn 2 eller 1.

Nedskrivningsmodell for andre typer utlån

For enkelte typer utlån der det ikke er utviklet egne PD- og LGD-modeller, benyttes det en forenklet tapsgradmetode. I konsernregnskapet gjelder dette seniorlån, kredittkort og lån uten sikkerhet innen personmarkedet samt offentlige utlån.

Seniorlån: Seniorlån er lån som i praksis ikke kan misligholdes. Risikoen er kun knyttet til store boligprisfall, og at lånets utestående ved kundens død eller flytting på sykehjem overstiger boligens verdi på salgstidspunktet. Basert på den svært lave sannsynligheten for tap på disse lånene er det valgt en forenklet tapsgrad der det er satt av 0,001 prosent av saldoen på seniorlån til forventet tap. Det er ingen seniorlån som vil havne i trinn 2 eller trinn 3.

Kredittkort: For kredittkort har man beregnet en tapsgrad basert på gjennomsnittlig estimert PD for kredittkortporteføljen innhentet fra eksternt kredittopplysningsbyrå og gjennomsnittlig LGD for kredittkort for perioden 2006-2018 beregnet av inkassoselskap.

Lån uten sikkerhet: For lån uten sikkerhet så brukes samme PD som for kredittkortporteføljen, mens LGD er beregnet av inkassoselskap for lån uten sikkerhet.

Offentlige utlån: For offentlig utlån er det vurdert at sannsynligheten for at man vil få et tap på disse lånene er lave. Det er derfor valgt å bruke en forenklet tapsgrad med unntaket for lav kredittrisiko, hvor det er satt av 0,001 prosent av saldoen på offentlig utlån til forventet tap.

2.3.1.2 Finansielle forpliktelser

Utstedte obligasjoner med fortrinnsrett og andre gjeldsinstrumenter som finansierer utlån i konsernets bankvirksomhet måles til amortisert kost med unntak for de gjeldsinstrumenter hvor det benyttes sikringsbokføring (se kapittel 2.3.1.3).

Konsernet benytter virkelig verdi opsjon for ansvarlig lån. Ved å øremerke dette lånet til virkelig verdi over resultatet vil man unngå et regnskapsmessig misforhold ettersom motsvarende eiendeler måles til virkelig verdi over resultatet. Endring i kredittrisiko tilhørende denne forpliktelsen vil også måles til virkelig verdi over resultatet da det ellers vil kunne oppstå et misforhold.

2.3.1.3 Sikringsbokføring

Sikringsbokføring er en regnskapsmetode som gjør det mulig å tilpasse regnskapsføringen for finansielle instrumenter og sikringsaktiviteter nærmere den underliggende økonomien til transaksjonene.

Konsernet har per 31.12.2024 to tilfeller av sikringsbokføring. Sikringsforholdene gjelder sikring av innlån og utlån med tilhørende renteswaper. Det henvises videre til note 32 for mer informasjon om sikringsforhold i konsernet.

2.3.1.4 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto, eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

2.3.1.5 Endring

Når de kontraktsregulerte kontantstrømmene fra et finansielt instrument blir reforhandlet eller på annen måte endret, og reforhandlingen eller endringen ikke fører til fraregning av den finansielle eiendelen, beregnes det finansielle instrumentets brutto balanseførte verdi på nytt og det innregnes en endringsgevinst eller et endringstap i resultatet. Det finansielle instrumentets brutto balanseførte verdi beregnes på nytt som nåverdien av de reforhandlede eller endrede kontraktsregulerte kontantstrømmene, diskontert med det finansielle instrumentets opprinnelige effektive rente. Eventuelle påløpte kostnader eller honorarer justerer det endrede finansielle instrumentets balanseførte verdi og amortiseres over den endrede gjenværende levetid.

2.3.2 Presentasjon

a. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet presenteres i balansen enten som "Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi over resultatet", "Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultat" eller "Aksjer og andeler". Renteinntekter og aksjeutbytte inkluderes i linjen "Netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet".

b. Finansielle eiendeler til amortisert kost

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost presenteres i balansen enten som "Rentebærende verdipapirer til amortisert kost", "Utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost", "Fordringer" eller "Bankinnskudd". Renteinntekter inkluderes i linjen «Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetode».

c. Finansiell gjeld målt til amortisert kost

Utstedt finansiell gjeld målt til amortisert kost er presentert i balansen under følgende poster:

«Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett», «Gjeld til kredittinstitusjoner» og Gjeld til og innskudd fra kunder».

Gjeld til og innskudd fra kunder bokføres til virkelig verdi i balansen når innskuddet blir registrert som overført til kundens konto. I etterfølgende perioder regnskapsføres gjeld til- og innskudd fra kunder med flytende rente til amortisert kost etter effektiv rentemetode. Rentekostnadene inngår i linjen "Rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode".

Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett regnskapsføres første gang til virkelig verdi ved opptak justert for oppkjøpskostnader, det vil si pålydende justert for eventuell over-/underkurs ved utstedelse. Ved etterfølgende måling er obligasjonslånene vurdert til amortisert kost etter effektiv rentemetode. Rentekostnadene inngår i linjen "Rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode" i resultatregnskapet. Utstedte obligasjonslån med fast rente regnskapsføres etter reglene om virkelig verdisikring i den grad disse er sikret mot endring i rentenivået.

d. Finansiell gjeld målt til virkelig verdi med verdiendring over resultatet

Finansiell gjeld målt til virkelig verdi med verdiendring over resultat er presentert i balansen på følgende poster: «Ansvarlig lånekapital», «Fondsobligasjonslån», «Gjeld til kredittinstitusjoner» og «Finansielle derivater»

Ansvarlig lånekapital regnskapsføres til virkelig verdi ved opptak justert for oppkjøpskostnader. Ved påfølgende måling regnskapsføres ansvarlig lån til virkelig verdi. Rentekostnadene posteres over resultatet på linjen «Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån ». Ansvarlig lån i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner på balansedagen. Verdiendring som følge av valutaendringen posteres over resultatet, og inngår i linjen "Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån".

Fondsobligasjonslån regnskapsføres til pålydende på utstedelsestidspunktet, og vurderes deretter til virkelig verdi. Verdiendringen føres over resultatet på linjen "Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån".

Gjeld til kredittinstitusjoner balanseføres til virkelig verdi ved anskaffelse. Ved etterfølgende måling benyttes virkelig verdi da dette eliminerer eller reduserer regnskapsmessig inkonsistens. Rentekostnadene inngår i linjen «Rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode».

Finansielle derivater balanseføres til virkelig verdi på det tidspunktet avtalen inngås. Ved etterfølgende måling regnskapsføres derivatene til virkelig verdi og presenteres som en eiendel på linjen «Finansielle derivater» dersom verdien er positiv, og som en forpliktelse på linjen «Finansielle derivater» dersom verdien er negativ. For derivater som ikke inngår i regnskapsmessig sikringsforhold, resultatføres gevinster og tap løpende på linjen for "Netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi over resultatet".

e. Sikringsbokføring

Konsernet har i to tilfeller benyttet seg av regnskapsmessig sikring (sikringsbokføring). De to tilfellene gjelder virkelig verdi sikring av fastrente utlån og innlån som er sikret med renteswaper. Sikringsforholdet er dokumentert og effektiviteten måles løpende.

Endring i virkelig verdi på sikringsinstrumentet er innregnet i resultatregnskapet på linjen "Netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet". Verdiendringer på sikringsobjektet som kan henføres til den sikrede risikoen, er regnskapsført som en korleksjon av sikringsobjektets balanseførte verdi og innregnet i resultatet på linjen for «Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetode» og «Rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode». I de tilfeller hvor et verdipapir har innebygde derivater som ikke er skilt ut, vil derivatets verdi inngå i papirets verdi som helhet.

2.4 INVESTERINGSEIENDOM

Fast eiendom som ikke benyttes av konsernet, er klassifisert som investeringseiendom. Dersom en eiendom delvis benyttes av konsernet, og delvis er utleid til eksterne, klassifiseres den delen som leies ut til eksterne som investeringseiendom dersom den kan seksjoneres ut. Konsernet utfører enkelte tilleggstjenester til leietakere av eiendommene. Dersom disse tjenestene anses som signifikante for driften av eiendommen, klassifiseres eiendommen som eiendom til eget bruk og ikke investeringseiendom.

2.4.1 Innregning og fraregning

Investeringseiendom innregnes i balansen når det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler som oppstår fra eiendommen vil tilflyte konsernet, og når kostnaden til investeringseiendommen kan måles pålitelig. Investeringseiendom innregnes til kost inkludert transaksjonskostnader. Investeringseiendom under oppføring måles til kost fram til den er ferdigstilt.

En investeringseiendom fraregnes ved avhending eller når investeringseiendommen er tatt ut av bruk med endelig virkning, og konsernet ikke forventer ytterligere økonomiske fordeler ved avhending av eiendommen. Tidspunktet for avhending an en investeringseiendom som er solgt, er det tidspunktet da mottakeren oppnår kontroll over investeringseiendommen i samsvar med bestemmelsene om når en forpliktelse er oppfylt i *IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder*.

2.4.2 Påfølgende måling

Investeringseiendom skal enten måles til kost eller virkelig verdi med verdiendring over resultat. Konsernet har valgt å benytte virkelig verdi med verdiendring over resultat. Virkelig verdi måles i samsvar med *IFRS 13 Måling av virkelig verdi*.

Konsernet benytter en verdsettelsesmodell for å beregne virkelig verdi. Verdsettelsesmetoden er basert på neddiskontering av eiendommens forventede netto kontantstrøm med markedets avkastningskrav.

Ved beregning av netto kontantstrøm benyttes, mens det for perioder etter kontraktsutløp fastsettes en antatt markedsleie. Videre hensyntas et inntektsfradrag basert på forventet ledighet, forventede påkostninger og normale driftskostnader.

Forventet kontantstrøm neddiskonteres med et avkastningskrav som fastsettes med grunnlag i den risikofrie renten (10 - års norsk statsobligasjonsrente) justert med et tillegg for estimat på en 20 - års risikofri rente. Estimaten på 20 - årsrenten tilsvarer helningen på swapkurven mellom 10 og 20 år. Den risikofrie renten tillegges så en generell eiendomsrisiko for å finne avkastningskrav for prime eiendommer. Til sist legges det på en risikopremie som fastsettes ut ifra risikovilligheten blant investorene i eiendomsmarkedet hensyntatt eiendomsspesifikke forhold som geografi, eiendomstype, kontrakter, leietakere og teknisk tilstand på eiendommen.

Kvartalsvis verdivurderes et utvalg av eiendomsmassen til konsernet av eksterne, uavhengige og kvalifiserte aktører. Ved vesentlig avvik fra egen vurdering av virkelig verdi analyseres differansene og verdsettelsesmodellens parametere justeres dersom dette viser seg nødvendig.

Endringer i virkelig verdi resultatføres i den perioden gevinsten eller tapet oppstår.

2.4.3 Presentasjon

Investerings eiendom er presentert i balansen på egen linje.

Endring i virkelig verdi og netto leieinntekter er presentert i resultatoppstillingen som «Virkelig verdijustering av investeringseiendommer og leieinntekter». Endring i virkelig verdi på eiendommer som skyldes valutaendringer er presentert under Andre inntekter og kostnader på linjen «Valutaomregning utenlandske eiendommer».

2.5 KONSOLIDERING AV VERDIPAPIRFOND

Verdipapirfond forvaltet av KLP, og hvor KLP er medinvestor er konsolidert fullt ut i konsernregnskapet. Minoritetens andel av verdipapirfondene er regnskapsmessig klassifisert som gjeld. Minoritetens andel av resultatet i verdipapirfondene er resultatført og vises på regnskapslinjen "Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond".

Note 3. **Vesentlige regnskapsestimater og vurderinger**

3.1 KRITISKE VURDERINGER VED ANVENDELSE AV KONSERNETS REGNSKAPSPRINSIPPER

I det følgende beskrives noen av de viktigste vurderingene, bortsett fra de som involverer estimater (behandlet separat nedenfor), som ledelsen har foretatt i prosessen med å anvende konsernets regnskapsprinsipper, og som vil ha den mest vesentlige effekten på beløpene som er innregnet i regnskapet.

3.1.1 Utstedte forsikringskontrakter:

- *Vurdering av signifikant forsikringsrisiko:* Konsernet anvender skjønn for å vurdere om en kontrakt overfører betydelig forsikringsrisiko til utstederen. En kontrakt overfører betydelig forsikringsrisiko bare hvis en forsikret hendelse kan føre til at konsernet betaler ytterligere beløp som er betydelige i et enkelt scenario, og bare hvis det er et scenario som har kommersiell substans der utstederen har en mulighet for tap på et nåværende scenario.
- *Utstedte forsikringskontrakter som gir forsikringstakerne rett til residualinteresse i virksomheten:* KLP er gjensidig eid, hvor kundene på offentlig tjenstepensjon også er eiere av virksomheten. IFRS 17 har definert kriterier for hva som anses som gjensidig forsikringsvirksomhet, hvor forsikringstaker har rett til netto eiendeler av virksomheten. Å avgjøre om en forsikringsavtale gir forsikringstakeren en gjenværende interesse i det gjensidige selskapet, krever vurdering av alle materielle rettigheter og plikter, enten de stammer fra en kontrakt, lov eller forskrift. Et gjensidig selskap aksepterer risiko fra hver forsikringstaker og samler denne risikoen. Forsikringstakerne med en residualinteresse i det gjensidige selskapet bærer den samlede risikoen kollektivt i egenskap av eiere. Forsikringskontraktene påvirker eller påvirkes av kontantstrømmene til forsikringstakere i andre kontrakter ved å kreve at forsikringstaker deler avkastningen på samme spesifiserte pool av underliggende poster med forsikringstakere i andre kontrakter. Dette vil enten være:
 - Hvis forsikringstakeren bærer en reduksjon i sin andel av avkastningen på de underliggende postene på grunn av utbetalinger til forsikringstakere av andre kontrakter som deler i denne gruppen, inkludert betalinger som oppstår på grunn av garantier gitt til forsikringstakerne i disse andre kontraktene, eller
 - Dersom forsikringstakerne av andre kontrakter bærer en reduksjon i sin andel av avkastningen på de underliggende postene på grunn av utbetalinger til forsikringstaker, herunder betalinger som følge av garantier stilt til forsikringstaker.

Konsernet vurderer at forsikringsavtalene på offentlig tjenstepensjon gir forsikringstakerne rett til residualinteresse i konsernet.

- *Vurdering av om det er investeringskomponenter:* Konsernet vurderer kontraktsvilkårene for å avgjøre om det er beløp som alltid skal betales tilbake til forsikringstakeren, uavhengig av hva som skjer med kontrakten. Hvis forsikringstakeren har betalt et beløp som alltid skal tilbakebetales, regnes dette som en investeringskomponent, selv om beløpet kan variere over tid.
- *Separasjon av forsikringskomponenter i en forsikringskontrakt:* Konsernet utsteder forsikringskontrakter som dekker flere typer risiko. IFRS 17 tillater ikke separering av disse komponentene med mindre kontraktens juridiske form ikke gjenspeiler dens faktiske rettigheter og forpliktelser. I slike tilfeller må de ulike forsikringselementene regnskapsføres separat. Dette krever skjønn og er ikke et valg av regnskapsprinsipp. Konsernet vurderer avhengigheten mellom risikoene, om komponentene kan forfalle uavhengig av hverandre, og om de kan prises og selges separat.
- *Fastsettelse av kontraktsgrense:* Målingen av forsikringskontrakter inkluderer alle fremtidige kontantstrømmer innenfor kontraktsgrensen. Konsernet vurderer sine rettigheter og forpliktelser basert på kontrakten, lover, forskrifter og forretningspraksis. Kontantstrømmer er utenfor kontraktsgrensen hvis konsernet kan reprise kontraktene fullt ut for å reflektere risikoene. Konsernet bruker skjønn for å vurdere

om det kan sette en pris som reflekterer alle risikoene, og tar hensyn til juridiske og regulatoriske restriksjoner.

- *Identifikasjon av porteføljer:* Konsernet definerer en portefølje som forsikringskontrakter som er underlagt lignende risikoer og forvaltes sammen. Kontrakter innenfor samme produkt og bransje forventes å være i samme portefølje da de har lignende risikoer og administreres sammen. Vurderingen av hvilke risikoer som er like og hvordan kontrakter grupperes krever utøvelse av skjønn.
- *Aggregeringsnivå:* Konsernet bruker skjønn når det skiller mellom kontrakter som ikke har noen vesentlig mulighet for å bli tapsbringende og andre lønnsomme kontrakter.
- *Vurdering av direkte henførbare kontantstrømmer:* Konsernet bruker skjønn for å vurdere om kontantstrømmene er direkte henførbare til en spesifikk portefølje av forsikringskontrakter. Ved estimering av oppfyllelseskontantstrømmer allokterer konsernet faste og variable overhead-kontantstrømmer som direkte kan henføres til oppfyllelse av forsikringskontrakter.
- *Aggregeringsnivå for å fastsette risikojustering for ikke-finansiell risiko:* IFRS 17 spesifiserer ikke nivået for risikojustering for ikke-finansiell risiko, så konsernet bruker skjønn. Konsernet bestemmer risikojusteringen på enhetsnivå, og fordeler diversifiseringsfordelene til alle grupper av forsikringskontrakter. Risikojusteringen for en enkelt gruppe kan ikke være negativ, og korrelasjoner mellom grupper ignoreres fordi de allerede er inkludert i den overordnede risikojusteringen. Den totale risikojusteringen fordeles til grupper basert på deres andel av konsernets forventede oppfyllelseskontantstrømmer.

3.1.2 Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Det er usikkerhet ved prising av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked. Dette gjelder spesielt verdipapirer basert på ikke-observerbare forutsetninger, som private equity-investeringer og andre finansielle instrumenter som prises med teoretiske modeller. Endringer i forutsetningene kan påvirke verdiene.

- *Fastsettelse av hva som er et aktivt marked:* Konsernet har fastsatt krav til daglig omsetning som kriterium for om et marked anses som aktivt. Fastsettelsen er basert på skjønn.

Det vises til note 25 hvor verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi beskrives ytterligere.

3.2 SENTRALE KILDER TIL ESTIMERINGSUSIKKERHET

Følgende er viktige estimater som ledelsen har brukt i prosessen med å anvende konsernets regnskapsprinsipper og som har den mest vesentlige effekt på beløpene som er innregnet i regnskapet:

3.2.1 Forsikringskontrakt eiendeler og forpliktelser, og gjenforsikringskontrakt eiendeler og forpliktelser

Ved å anvende IFRS 17 på måling av utstedte forsikringskontrakter og holdte gjenforsikringskontrakter, har foretaket gjort estimater på følgende nøkkelområder:

- Framtidige kontantstrømmer
- Diskonteringsrenter
- Risikojustering for ikke-finansiell risiko

Hvert område, inkludert konsernets estimeringsmetoder og forutsetninger brukt og andre kilder til estimeringsusikkerhet er diskutert nedenfor. En sensitivitetsanalyse av eksponering mot forsikringsrisiko og dens innvirkning på residualverdi er inkludert i note 4.

3.2.1.1 Teknikk for estimering av fremtidige kontantstrømmer

Ved å estimere oppfyllelsekantstrømmer inkludert i kontraktsgrensen, bruker konsernet all rimelig og støttebar informasjon som er tilgjengelig uten unødig kostnad og innsats. Dette inkluderer informasjon om tidligere hendelser, nåværende forhold og fremtidige prognoser.

Kontantstrømestimerer inkluderer både markedsvariabler (direkte observert eller avledet fra markedet) og ikke-markedsvariabler (som dødelighet, uførhet, ulykkesrater, gjennomsnittlige skadekostnader og sannsynligheter for alvorlige skader). Konsernet bruker mest mulig observerbare data for markedsvariabler og interne data for gruppespesifikke variabler. For livsforsikringskontrakter bruker konsernet nasjonale statistiske data for å estimere dødelighet når disse er mer oppdaterte enn interne dødelighetsstatistikker.

3.2.1.2 Metode for å estimere diskonteringsrenter

Konsernet bruker en “nedenfra og opp”-tilnærming for å fastsette diskonteringsrenter for ulike produkter. Denne metoden ekskluderer effektene av risiko i eiendelene, men ikke i forsikringskontantstrømmene. Ved å bruke denne tilnærmingen estimerer konsernet avkastningskurven fra tilstrekkelig likvide swaprenter, en langsiktig endelig terminrente og forutsetninger om konvergens. Det legges til en premie for å reflektere graden av illikviditet i forsikringskontraktene, basert på en referanseportefølje av obligasjoner. To hovedkilder til usikkerhet er:

1. Å isolere illikviditetskomponenten i rentespreader fra referanseporteføljen
2. Å bestemme diskonteringsrenter utover det siste likvide punktet på swapkurven

For å utlede avkastningskurveformen fra referanseporteføljen av produkter, bruker konsernet observerbare markedsdata som markedspriser i et aktivt marked. Konsernet utøver skjønn for å vurdere om swaprenter og en illikviditetspremie utledet fra omsatte obligasjoner representerer egenskapene til forsikringskontraktene som måles, med hensyn til tidspunkt, beløp og risiko.

Konsernet brukte følgende rentekurver for å diskontere kontantstrømmer:

År	31.12.2024	31.12.2023
1	4,8 %	4,8 %
2	4,7 %	4,5 %
3	4,6 %	4,0 %
4	4,6 %	3,6 %
5	4,5 %	3,5 %
10	4,4 %	4,0 %
15	4,3 %	3,9 %
25	4,1 %	3,7 %
50	3,8 %	3,5 %
75	3,7 %	3,5 %
100	3,7 %	3,5 %

3.2.1.3 Risikojustering for ikke-finansiell risiko

Risikojusteringen for ikke-finansiell risiko er den kompensasjonen konsernet krever for å bære usikkerheten om beløpet og tidspunktet for kontantstrømmene som oppstår fra forsikringsrisiko og andre ikke-finansielle risikoer som flytterisiko, kostnadsrisiko og forretnings- og estimeringsusikkerhet. Usikkerheten øker desto lenger fram i tid man kommer, og spesielt for perioder hvor deler av risikoen under kontrakten reprises og hvor premiene ennå ikke er fastsatt. Risikojusteringen måler graden av variasjon av forventede fremtidige kontantstrømmer og bruker en konsernspesifikk pris for å bære den risikoen, slik at konsernet er likegyldig til å bære den risikoen eller ikke. Konsernet fastsetter risikojusteringen for ikke-finansiell risiko på enhetsnivå og allokterer den deretter til alle gruppene av forsikringskontrakter. Konsernet estimerer risikoene i oppfyllelsekantantstrømmene allokert til ikke-finansiell risiko og finner den ekstra kapitalmengden som kreves for å gjøre restverdien til en sikkerhetsekvivalent verdi med hensyn til ikke-finansiell risiko. Dette beløpet oversettes til en prosentandel, som brukes på oppfyllelsekantantstrømmer. Prosentandelen ble fastsatt for liv- og skadekontraktene til henholdsvis 8,4 prosent og 4,1 prosent i 2024 (2023: 8,7 prosent og 4,3 prosent). Dette beløpet tilsvarer et konfidensnivå på 98 prosent (2023: 95 prosent) på livkontraktene, 75 prosent (2023:75 prosent) på skadeforsikringskontraktene.

Ikke-finansielle risikofaktorer, også referert til som forsikringsvariabler, er de viktigste kildene til estimeringsusikkerhet, ettersom de påvirker estimater av fremtidige kontantstrømmer og deres tilhørende sannsynligheter, og påvirker mengden anslått kapital som kreves ved fastsatt konfidensnivå, som i tur påvirker det totale beløpet for risikojustering for ikke-finansiell risiko. Se note 4 for ytterligere detaljer om tegningsvariablene.

3.2.2 Investeringseiendommer

Ved å anvende IFRS 13 Måling av virkelig verdi på investeringseiendommer har konsernet gjort estimater på følgende områder:

- Fremtidige kontantstrømmer
- Diskonteringsrenter

Kontantstrømestimer inkluderer både markedsvariabler direkte observert i markedet eller avledet direkte fra markedet og ikke-markedsvariabler. Det innhentes også ekstern verdsettelse for deler av porteføljen kvartalsvis.

Se note 15 for ytterligere beskrivelse av verdsettelse av investeringseiendommer til virkelig verdi.

3.2.3 Finansielle instrumenter til virkelig verdi

Det vil være usikkerhet rundt prisingen av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked. Dette gjelder spesielt verdipapirer som er priset basert på ikke-observerbare forutsetninger. For disse investeringene brukes ulike metoder for å fastsette virkelig verdi, som private equity-investeringer og andre finansielle instrumenter som prises ved hjelp av teoretiske modeller. Endringer i forutsetningene kan påvirke de innregnede verdiene.

Se note 25 for ytterligere beskrivelse av verdsettelse av finansielle instrumenter.

Note 4. **Forsikringsrisiko**

Forsikringsrisiko er risikoen for at tidspunktet og/eller beløpet til utbetaling forsikringstilfelle er forskjellig fra forventet. Forsikringsrisikoen måles og styres på enhetsnivå.

4.1. FORSIKRINGSRISIKO KNYTTET TIL KONTRAKTER PÅ OFFENTLIG TJENESTEPENSJON

Forsikringsrisiko knyttet til forsikringskontrakter utstedt på offentlig tjenstepensjon innebærer risikoen for at uførhet og dødelighet i KLPs medlemsmasse utvikler seg på en annen måte enn det som er lagt til grunn i de beregningsmessige forutsetningene. Den forsikredes alder og kjønn kan påvirke den enkelte forsikredes risiko. Forsikringsrisikoen prises derfor individuelt, men prisen utjevnes på risikofellesskapsnivå. Sammensetningen og størrelsen av porteføljen vil dermed påvirke forsikringsrisikoen.

Forsikringskontraktene løper til poliseholder velger å flytte kontrakten eller den er utløpt.

Forsikringsrisikoen reprises årlig for ny opptjening under kontrakten. Historisk opptjente rettigheter kan ikke reprises. årlig for ny opptjening under kontrakten. Historisk opptjente rettigheter kan ikke reprises.

4.1.1. Risiko for langt liv

Forsikringsrisikoen for langt liv er at de forsikrede lever lengre enn forventet (alderspensjon). Levealderen har det siste tiåret forbedret seg relativt jevnt. Viktige faktorer har vært utviklingen i legevitenenskapen, endringer i kosthold og livsstil.

Konsernet benytter analyser av egne forsikringsdata og Statistisk sentralbyrå (SSB) sine analyser av befolkningsdata til å si noe om utviklingen av levealderen og dens årlige variasjoner. Spesielt forventet fremtidig forbedring i dødeligheten (økende levealder) er basert på SSBs anslag. Analysene anvendes til å fastsette beste estimat for framtidig dødelighet i forbindelse med beregning av forventede framtidige kontantstrømmer. De senere års erfaringsdata kan være påvirket av covid 19-pandemien, og det er derfor ikke opplagt at innsikten fra nær historie kan brukes til å si noe om normaltilstanden fremover.

Siden alderspensjonen er livsvarig, vil økt levealder gi utbetaling over lengre tid. Offentlig tjenstepensjon har innebygd en levealdersjustering som reduserer denne effekten ved at årlig ytelse reduseres når den

forventede levealderen øker og motsatt. Grunnlaget for levealdersjusteringen av pensjonene beregnes av SSB utfra levealdersforbedringen i hele den norske befolkning (uavhengig av kjønn) og kan være ulik levealdersforbedringen i KLPs medlemsmasse.

4.1.2 Risiko for død (etterlattepensjoner)

Forsikringsrisiko for død er risiko knyttet til etterlattepensjoner, og at forutsetningene knyttet til disse avviker fra det vi faktisk erfarer. Denne risikoen er korrelert med forsikringsrisiko knyttet til langt liv, men har langt mindre betydning for KLPs totaløkonomi.

4.1.3 Risiko for uførhet (uførepensjoner)

For uførepensjon er forsikringsrisikoen avhengig av om utviklingen i uførhet blir forskjellig fra det som er lagt til grunn i forutsetningene. Samfunnsmessige faktorer som omstilling av virksomheter, endringer i fysisk og psykisk arbeidsmiljø, endringer i offentlig regelverk og teknologisk utvikling kan påvirke uførhet. Også for uførhet er de siste års erfaringsdata preget av pandemien. Det er derfor heller ikke for uførhet opplagt at disse erfaringsdataene kan brukes til å si noe om normaltstanden framover.

Ved beregning av forventede framtidige kontantstrømmer i konsernregnskapet baseres forutsetningene om uførerisiko på erfaringer i KLPs forsikret bestand.

4.1.4 Styring av forsikringsrisiko knyttet til forsikringskontrakter på offentlig tjenestepensjon

Styret har fastsatt ramme for forsikringsrisiko og retningslinjer for oppfølging.

Direktør for seksjon Aktuar og produkt har det operasjonelle ansvaret for å styre, måle og overvåke forsikringsrisiko på offentlig tjenestepensjon. Seksjonen analyserer risikoutviklingen løpende, og utarbeider jevnlig rapporter og analyser. Seksjonen fastsetter de forventingsrettede kontantstrømmene på forsikringskontraktene blant annet med bakgrunn i disse analysene.

Dersom analysene viser endringer av dødelighet eller uførhet over tid i en eller flere porteføljer av kontrakter, utarbeider Aktuar og produkt forslag om nytt beregningsgrunnlag som behandles av konsernenhetens risikostyringskomité som ledes av administrerende direktør. Administrerende direktør har det overordnede ansvaret for styring og prising av forsikringsrisiko og beslutter endringer i beregningsgrunnlag. Endringene hensyntas i fastsettelsen av framtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringskontraktene. Styret orienteres om endringene.

Konsernet har en uavhengig aktuarfunksjon som kontrollerer at konsernets forsikringsrisiko måles og håndteres på en tilfredsstillende måte.

4.1.5 Sensitivitet

Tabellen nedenfor viser konsekvensen for konsernets residualverdi ved endring i standardforutsetningene anvendt i beste estimat per 31.12.2024/31.12.2023. Sensitivitet knyttet til omkostninger og flytting er også inkludert i oversikten. Residualverdien består av den delen av forsikringsforpliktelsen som ikke inngår beste

estimat eller risikjusteringen. Beløpet utgjør en forpliktelse på 395 820 millioner kroner per 31.12.2024, (355 979 millioner kroner per 31.12.2023).

MILLIONER KRONER	Endring	31.12.2024	31.12.2023
Redusert død	-5 %	-4 674	-4 519
Økt dødelighet	5 %	4 477	4 329
Økt uførhet	5 %	-414	-401
Redusert uførhet	-5 %	418	404
Økt omkostninger	5 %	-1 347	-1 303
Redusert omkostninger	-5 %	1 348	1 303
Økt rentekurve	*)	35 002	33 594
Redusert rentekurve	**)	-40 015	-42 074

Alle endringer av forutsetninger er i %-vis endring av standard forutsetning anvendt per 31.12.2024.

*) Økt rentekurve med 50 basispunkter for likvid del av diskonteringsrentekurven, 1:10 år. Deretter ekstrapolert til et estimat for langsiktig rente basert på sum av langsiktig BNP-realvekst og Norges Banks inflasjonsmål.

***) Redusert med 50 basispunkter for likvid del av diskonteringsrentekurven, 1:10 år. Deretter ekstrapolert til et estimat for langsiktig rente basert på sum av langsiktig BNP-realvekst og Norges Banks inflasjonsmål.

4.2 FORSIKRINGSRISIKO KNYTTET TIL SKADEFORSIKRINGSKONTRAKTER

Forsikringsrisikoen består av sannsynligheten for at et forsikringstilfelle inntreffer og usikkerheten rundt erstatningsutbetalingen. På porteføljenivå påvirkes risikoen også av lovendringer og rettsavgjørelser. En større og mer geografisk spredt portefølje reduserer den relative risikoen.

Avsetningene for inntrufne skader, inkludert skadebehandlingskostnader, er fastsatt til forventningsrett nivå tillagt en risikjustering slik at avsetningen er tilstrekkelig med 75 prosent sannsynlighet og gjenspeiler enhetens risikoappetitt.

Avsetningene er neddiskontert med en rentekurve slik at fremtidige finansinntekter av avsatte midler kommer til fratrukk i avsetningen. Dersom fremtidig finansavkastning avviker fra den benyttede rentekurven, vil det medføre et avviklingsavvik for tidligere skadeårs avsetninger.

Avsetningene har innbakt forventet fremtidig inflasjon for de nærmeste årene. Dersom inflasjonen avviker fra forventningen, vil det medføre et avviklingsavvik for tidligere skadeårs avsetninger og et resultatavvik på det neste årets forsikringsresultat.

Premienivået fastsettes for 12 måneder, og endringer i inflasjon og rente hensyntas årlig. Skadeforsikringer har kort avviklingstid, noe som begrenser inflasjons- og renterisikoen.

4.2.1 Begrensning av forsikringsrisiko

Enheten har retningslinjer for hvilke risikoer som aksepteres i porteføljen. Risikoer fra kunder innenfor enhetens målgrupper aksepteres hvis de passer med de vanlige produktene. Premien justeres etter kundens risiko. Ved grensetilfeller følges spesielle beslutningsrutiner, og ved spesielle risikoer vurderes begrensninger i vilkår og dekning.

Enheten reduserer sin forsikringsrisiko, inkludert konsentrasjonsrisiko, ved gjenforsikring som begrenser foretakets egenregning per skade.

4.2.2 Styring av forsikringsrisiko

Enhetens styre har fastsatt ramme for forsikringsrisiko og utarbeidet retningslinjer for håndtering av forsikringsrisiko. Risikostyringen håndteres i det daglige av enhetens økonomienhet. Det er også etablert en egen risikostyringskomite bestående av enhetens ledergruppe samt tre andre sentrale medarbeidere som faste deltakere. Konsernet har etablert en uavhengig aktuarfunksjon som ivaretar rollen som uavhengig risikostyringsenhet.

4.2.3 Erstatningsanslag skadeforsikring

MILLIONER KRONER/ ÅRGANG	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
- ved årets slutt	835	912	1 050	1 073	1 334	1 314	1 413	1 617	1 810	2 117
- ett år etter	848	908	1 034	1 042	1 349	1 309	1 423	1 623	1 754	
- to år etter	854	927	1 023	1 023	1 340	1 333	1 423	1 588		
- tre år etter	853	923	1 008	1 029	1 326	1 339	1 427			
- fire år etter	843	913	982	1 017	1 314	1 339				
- fem år etter	829	908	975	1 011	1 305					
- seks år etter	825	900	966	1 018						
- syv år etter	818	893	963							
- åtte år etter	795	890								
- ni år etter	794									
Nåværende erstatningsanslag	794	890	963	1 018	1 305	1 339	1 427	1 588	1 754	2 117
Utbetalte erstatninger	780	873	936	978	1 237	1 193	1 193	1 277	1 278	1 026
Gjenstående avsetninger	14	17	27	40	68	146	234	311	476	1 092

Erstatningsanslag etter gjenforsikring eksklusive poolordninger og indirekte skadebehandlingskostnader. Anslagene er ikke diskontert og uten risikojustering.

MILLIONER KRONER/ ÅRGANG	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
- ved årets slutt	780	835	912	1 050	1 073	1 334	1 314	1 413	1 617	1 810
- ett år etter	793	848	908	1 034	1 042	1 349	1 309	1 423	1 623	
- to år etter	778	854	927	1 023	1 023	1 340	1 333	1 423		
- tre år etter	766	853	923	1 008	1 029	1 326	1 339			
- fire år etter	751	843	913	982	1 017	1 314				
- fem år etter	726	829	908	975	1 011					
- seks år etter	722	825	900	966						
- syv år etter	724	818	893							
- åtte år etter	711	795								
- ni år etter	706									
Nåværende erstatningsanslag	706	795	893	966	1 011	1 314	1 339	1 423	1 623	1 810
Utbetalte erstatninger	689	778	871	931	931	1 200	1 148	1 140	1 164	877
Gjenstående avsetninger	16	17	22	35	80	114	191	283	459	933

Erstatningsanslag etter gjenforsikring eksklusive poolordninger og indirekte skadebehandlingskostnader. Anslagene er ikke diskontert og uten risikojustering.

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Erstatningsavsetninger eksklusive poolordninger og indirekte skadebehandlingskostnader:	2 483	2 221
Erstatningsavsetninger for poolordninger:	93	136
Avsetning for indirekte skadebehandlingskostnader:	217	200
Risikojustering	103	89
Fordringer, regresser m.m. ført som erstatningsavsetninger	-188	-52
Neddiskonterings effekt	-292	-260
Totalt Bokført etter gjenforsikring (LIC)	2 417	2 334
Gjenforsikringsandel LIC	513	738
Brutto LIC	2 929	3 072
Premieavsetninger Brutto (LRC)	373	354
Fordringer regresser ført som premieavsetningavsetning (LRC)	-8	-35
Brutto LRC	364	320
Gjenforsikringsandel LRC	-3	-10
Premieavsetninger etter gjenforsikring LRC	367	330
Forsikringstekniske avsetninger Brutto (LRC+LIC)	3 294	3 392
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske avsetninger (LRC+LIC)	510	728
Forsikringstekniske avsetninger etter gjenforsikring (LRC+LIC)	2 784	2 664

4.2.4 Sensitivitet

Tabellen viser endring på enhetens resultat/konsernets residualverdi ved endringer i sentrale forutsetninger og parametere benyttet i beregning av beste estimat.

MILLIONER KRONER	Endring	31.12.2024	31.12.2023
Kostnader	1%	5,9	5,0
Premienivå	1%	30,9	24,1
Skadeutbetalinger	1%	24,0	17,2
Erstatningsavsetning	1%	24,2	17,3
Inflasjon	1%	24,0	55,0
Renteøkning*)	1%	70,0	71,0
Rentenedgang*)	-1%	-74,0	-76,0

*) Endret rentenivået med +/- 100 basispunkter gjennom hele rentekurven.

Alle endringer av forutsetninger er i %-vis endring av standard forutsetning anvendt per 31.12.2024.

Note 5. Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser. Markedsrisikoen avhenger både av størrelsen på eksponeringen og av volatiliteten i markedsprisene. Av risikoen på aktivasiden er aksjeeksponeringen den største finansielle risikofaktoren, men også markedsrisiko knyttet til renteplasseringer og investeringseiendom har et betydelig tapspotensial.

5.1 STYRING AV MARKEDSRISIKO

Styret fastsetter årlige rammer for markedsrisiko gjennom kapitalforvaltningsstrategien. Denne inneholder grenser for markedsrisiko i forvaltningen tilpasset risikobærende evne. Dette følges opp daglig av

administrasjonen slik at aktivaallokeringen tilpasses løpende i tråd med strategien for ønsket utnyttelse av risikokapasiteten. Dette reduserer risikoen for negative resultater fra markedsrisiko, og gir en avkastningsprofil som tilfredsstiller kravet til solvenskapitaldekning samt å bevare nok risikokapasitet til å holde en stabil porteføljerisiko over tid.

Alle aksje- og renteeksponeringer er inkludert i et risikomålingssystem som muliggjør simulering og overvåkning av aksje- og renterisiko på tvers av porteføljer. Aktiv risiko styres gjennom fastsatte rammer i forhold til porteføljens referanseindeks. Derivater kan benyttes i styring av markedsrisiko for kostnads- og tidseffektiv implementering av risikoendring.

Ettersom forsikringsforpliktelsene neddiskonteres med en markedsbasert rentekurve, har konsernet valgt å benytte virkelig verdiopsjon for regnskapsføring av rentepapirer knyttet til plassering av forsikringskapitalen. Dette betyr at renteplasseringene føres til markedsverdi i balansen, med verdiendring over resultat. Dette vil dermed dempe effekten endring i markedsrente har på forsikringsforpliktelsen. Effekten av renteendringer på eiendelssiden vil imidlertid ikke matche renteendringene på forsikringsforpliktelsene fordi forsikringsforpliktelsene på offentlig tjenestepensjon har en lengre løpetid enn det er mulig å plassere i det norske rentemarkedet.

5.2 SENSITIVITET

Effekten av endringer knyttet til parametere som har betydning for eiendomsverdier, herunder endringer i markedsrente, framkommer av note 15.

Effekten av renteendring på forsikringsforpliktelsene framgår av note 4.

Effekten av renteendring på finansielle instrumenter framkommer av note 7.

Effekten av 10 prosent fall i aksjemarkedene vil gi en negativ effekt på residualverdien på 26 824 millioner kroner.

Note 6. **Likviditetsrisiko**

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke har tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld, ikke innkalte restforpliktelser som måtte komme til forfall og løpende drift uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres.

Tabellen nedenfor spesifiserer konsernets finansielle forpliktelser klassifisert etter forfallsstruktur. Beløpene i tabellen er udiskonterte kontraktsmessige kontantsstrømmer.

MILLIONER KRONER	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5 år	5-10 år	Over 10 år	Sum kontantstrømmer	Balanseført verdi 31.12. 2024	Balanseført verdi 31.12.2023
Ansvarlige lån	0	224	617	772	5 078	6 691	3 560	3 327
Fondsobligasjonslån ¹	0	83	331	1 442	0	1 856	1 429	1 434
Gjeld til og innskudd fra kunder (uten bestemt forfall)	15 801	0	0	0	0	15 801	15 801	14 060
Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	0	5 892	27 198	0	0	33 090	31 529	30 504
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 658	311	554	0	0	2 523	1 395	13 041
Annen kortsiktig gjeld	5 427	0	0	0	0	5 427	5 427	5 427
Sum	22 886	6 510	28 700	2 214	5 078	65 388	59 141	67 794
Finansielle derivater								
Finansielle derivater brutto oppgjør								
<i>Innstrømmer</i>	166 614	275 305	13 190	5 104	6 487	466 701		
<i>Utstrømmer</i>	-161 229	-269 912	-11 270	-4 028	-5 000	-451 439		
Finansielle derivater netto oppgjør	5 385	5 393	1 920	1 076	1 487	15 262	9 835	-12 338
Sum finansielle derivater	5 385	5 393	1 920	1 076	1 487	15 262	9 835	-12 338

¹ Noe av den ansvarlige lånekapitalen er evigvarende. Beregnede kontantstrømmer er frem til forventet forfall ved rentereguleringstidspunkt.

Hensyntar man ikke-kontrollerende eierinteresser, reduseres derivater med 2 276 millioner kroner. I tillegg reduseres gjeld til kredittinstitusjoner med forfall innen en måned med 1 658 millioner kroner. Total reell likviditetsrisiko for konsernet er 76 716 millioner kroner.

Tabellen over viser finansielle forpliktelser konsernet har samlet på rentebetalinger og tilbakebetaling av hovedstol, basert på forfall. Bankvirksomheten innehar den største delen av de finansielle forpliktelsene i konsernet.

Risikoen for at konsernet ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift er begrenset ettersom en stor del av konsernets eiendeler er likvide. I tillegg er årlige innbetalinger større enn utbetalinger. Konsernet har betydelige midler investert i pengemarked, obligasjoner og aksjer som kan selges ved likviditetsbehov. Konsernets likviditetsstrategi innebærer at konsernet til enhver tid skal ha tilstrekkelige likvide midler til å møte konsernets forpliktelser ved forfall, uten at det påløper kostnader av betydning knyttet til å frigjøre midler. Styret fastsetter årlig en likviditetsstrategi som inneholder ulike krav, rammer og risikomål for å etterleve den ønskede likviditetsrisikoprofilen. I tillegg omhandles ansvarsforhold og beredskapsplan. Strategien skal sikre at konsernet til enhver tid har tilstrekkelige likvide midler til å møte betalingsforpliktelser ved forfall uten at det påløper kostnader av betydning knyttet til realisering av eiendeler. Konsernet har derfor betydelige investeringer i likvide eiendeler, samt eiendeler som gir avtalefestet likviditet i form av periodiske rentebetalinger og tilbakebetalinger av hovedstol. Likviditetsstrategien operasjonaliseres på administrativt nivå, og likviditeten forvaltes internt etter mandater.

Kapitalforvaltningsvirksomheten har det løpende ansvaret og rapporterer på konsernets likviditet. Det er etablert interne rammer for størrelsen på likviditetsbeholdningen. Konsernets enhet for risikostyring overvåker og rapporterer utviklingen i likviditetsbeholdningen fortløpende.

De største forpliktelsene i konsernet er forsikringsrelaterte og gjelder i all vesentlighet pensjonsforpliktelser. Disse forpliktelsene er fullfunderte og likviditetsstyringen håndteres på tilsvarende vis som øvrige forpliktelser. Nedenfor er en tabell som viser en forventet utbetalingsprofil ut ifra periodens forutsetninger.

FORVENTET UTbetalingsprofil PENSJONSFORPLIKTELSE

MILLIONER KRONER										
År	1 år	2-5 år	6-10 år	11-20 år	21-30 år	31-40 år	41-50 år	51-80 år	Sum 2024	Sum 2023
Beløp	27 836	114 902	172 273	386 341	377 082	300 638	189 355	142 839	1 711 266	1 630 296

Utbetalingsprofilen for forsikringsforpliktelse er basert på udiskonterte verdier og gjelder livsforsikring og skadeforsikring. I regnskapet er forsikringsforpliktelsene diskontert og viser nåverdien på balansetidspunktet.

Note 7. Renterisiko

2024 MILLIONER KRONER									
	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år	Endring i kontantstrøm 2024	Sum	Sum justert for ikke- kontrollerende eierinteresser	
EIENDELER									
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	4	11	-94	-30	-86	47	-149		-89
Rentebærende verdipapirer	-61	-189	-4 549	-7 378	-2 506	316	-14 367		-13 256
Utlån og fordringer	0	0	0	0	0	128	127		128
Utlån	1	26	584	251	38	957	1 857		1 857
Kontanter og innskudd	0	0	0	0	0	38	38		38
Betingede forpliktelse ¹	0	0	0	0	0	43	43		43
Sum eiendeler	-57	-153	-4 060	-7 157	-2 554	1 529	-12 451		-11 279
FORPLIKTELSE									
Innskudd	0	0	0	0	0	-162	-162		-162
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0	0	0	0	0	-324	-324		-324
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	-17	1	-36	-9	0	47	-14		-5
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	0	15	27	52	0	0	94		94
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	-46	-46		-46
Sum forpliktelse	-17	16	-9	43	0	-485	-452		-443
Sum	-74	-137	-4 069	-7 114	-2 554	1 044	-12 903		-11 722

¹ Betingede forpliktelse er i denne sammenheng aksepterte, ikke utbetalte utlån.

2023 MILLIONER KRONER								
	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år	Endring i kontantstrøm 2023	Sum	Sum justert for ikke- kontrollerende eierinteresser
EIENDELER								
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	2	-3	-54	41	-195	-9	-217	-129
Rentebærende verdipapirer	-58	-155	-4 282	-7 680	-2 501	294	-14 456	-13 262
Utlån og fordringer	0	0	0	0	0	123	123	123
Utlån	0	13	306	165	-3	947	1 429	1 429
Kontanter og innskudd	0	0	0	0	0	35	35	35
Betingede forpliktelser ¹	0	0	0	0	0	40	40	40
Sum eiendeler	-55	-145	-4 030	-7 473	-2 698	1 431	-13 045	-11 764
FORPLIKTELSE								
Innskudd	0	0	0	0	0	-145	-145	-145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	0	0	0	0	0	-314	-314	-314
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	2	-1	-12	4	0	-7	-14	-15
Fondsobligasjon og ansvarlige lån	0	0	45	30	58	0	133	133
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	-57	-57	-57
Sum forpliktelser	2	-1	32	35	58	-524	-397	-399
Sum	-53	-145	-3 998	-7 438	-2 640	907	-13 443	-12 163

¹ Betingede forpliktelser er i denne sammenheng aksepterte, ikke utbetalte utlån.

Noten viser resultateffekten ved en økning i markedsrenten på ett prosentpoeng, for virkelig verdi risiko og flytende rente risiko.

Endring i virkelig verdi (virkelig verdi risiko) vises i de fem første kolonnene, sortert etter forfallstidspunkt på papirene, og er beregnet ved endring i virkelig verdi på rentebærende instrumenter hvis renten hadde vært ett prosentpoeng høyere ved periodeslutt. Kolonnen «Endring i kontantstrøm» (flytende rente risiko) viser endringen i kontantstrømmer hvis renten hadde vært en prosent høyere gjennom perioden det rapporteres på. Summen av disse reflekterer den samlede resultateffekten som scenarioet ved ett prosentpoeng høyere rente hadde gitt konsernet i perioden det rapporteres på.

Virkelig verdi risiko gjelder fastrente papirer hvor markedsverdien på papiret svinger i motsatt takt av markedsrenten. Flytende rente risiko gjelder papirer som har flytende rente, hvor markedsverdien holder seg stabil, men hvor endring i markedsrente gir utslag i endrede løpende inntekter.

Rentepapirer, med følgende egenskaper og klassifiseringer, faller inn under noten; verdipapirer til virkelig verdi over resultatet (flytende og faste rentebetingelser og rentebærende verdipapirer målt til amortisert kost (kun de med flytende rentebetingelser).

Konsernets investeringer i renteinstrumenter med fast rente, som regnskapsføres til amortisert kost, gir ingen endring i resultatregnskapet ved endring av markedsrente. Tilsvarende gjelder for utstedt gjeld med fast rente regnskapsført til amortisert kost.

Forsikringskontrakter med avkastningsgaranti endrer ikke regnskapsmessig verdi selv om rentenivået endres. Endring i rentenivå har heller ingen innvirkning på den garanterte avkastningen, men vil ha betydning for den oppnådde avkastning som skal dekke avkastningsgarantien. Det skyldes at forsikringsmidlene delvis investeres i gjeldsinstrumenter hvor kontantstrømmene skal bidra til å dekke

avkastningsgarantien. Note 4 viser effekten på residualverdien som følge av endringer i dikonteringsrentekurven av forpliktelsene.

Note 8. Valutarisiko

2024	Balanseposter ekskl. Valutaderivater		Valutaderivater		Sum Valuta		Omregningskurs	Nettoposisjon	Nettoposisjon justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
	Millioner kroner/ Utenlandsk valuta ¹	Eiendeler	Gjeld	Eiendeler	Gjeld	Eiendeler			
Amerikanske dollar	27 540	-19	9 428	-22 332	36 969	-22 350	11,36	166 022	76 775
Australske dollar	961	0	367	-848	1 328	-848	7,03	3 376	1 455
Brasilianske real	411	0	0	0	411	0	1,84	756	421
Britiske Pund	1 852	0	1 244	-2 483	3 096	-2 483	14,22	8 712	4 340
Canadiske dollar	1 482	0	384	-1 080	1 866	-1 080	7,90	6 202	2 913
Danske kroner	12 326	-24	9 154	-18 430	21 480	-18 454	1,58	4 773	816
Euro	6 558	-47	4 100	-8 698	10 658	-8 745	11,76	22 499	12 218
Hong Kong dollar	4 580	0	1 223	-2 602	5 803	-2 602	1,46	4 680	1 946
Indisk rupi	32 039	0	0	-9 052	32 039	-9 052	0,13	3 049	1 191
Japanske yen	309 844	0	103 936	-241 572	413 780	-241 572	0,07	12 445	5 707
Kinesiske yuan	625	0	0	0	625	0	1,56	972	604
Koreansk won	278 388	0	0	-84 730	278 388	-84 730	0,01	1 494	551
Singapore dollar	204	0	50	-135	254	-135	8,33	990	511
Sveitsiske franc	629	0	169	-428	799	-428	12,53	4 647	1 969
Svenske kroner	29 265	-39	25 025	-47 849	54 290	-47 888	1,03	6 580	1 631
Taiwan new dollar	13 673	0	0	-3 772	13 673	-3 772	0,35	3 430	1 368
Andre valutaer								4 989	2 871
Sum kortsiktige valutaposisjoner								255 616	117 285
Amerikanske dollar	2 623	-55	218	-2 508	2 841	-2 564	11,36	3 148	3 148
Australske dollar	0	0	0	0	0	0	7,03	0	0
Britiske Pund	133	0	0	-138	133	-138	14,22	-67	-67
Danske kroner	506	0	0	0	506	0	1,58	797	797
Euro	1 717	-301	103	-1 012	1 820	-1 313	11,76	5 967	5 967
Japanske yen	14 313	-11 055	0	0	14 313	-11 055	0,07	235	235
Koreansk won	11 061	0	0	-5 000	11 061	-5 000	0,01	47	47
Svenske kroner	3 274	0	0	-2 591	3 275	-2 591	1,03	703	703
Sum langsiktige valutaposisjoner								10 831	10 831
Sum netto valutaposisjoner								266 447	128 115

2023	Balanseposter ekskl. Valutaderivater		Valutaderivater		Sum Valuta		Omregningskurs	Nettoposisjon	Nettoposisjon justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
	Eiendeler	Gjeld	Eiendeler	Gjeld	Eiendeler	Gjeld			
MILLIONER KRONER/ UTENLANDSK VALUTA ¹									
Amerikanske dollar	22 210	-1 245	9 777	-21 449	31 988	-22 694	10,16	94 380	49 347
Australske dollar	875	0	405	-912	1 280	-912	6,93	2 555	1 127
Brasilianske real	511	0	0	0	511	0	2,09	1 069	577
Britiske Pund	1 788	0	1 188	-2 452	2 977	-2 452	12,95	6 793	3 708
Canadiske dollar	1 114	0	442	-1 082	1 556	-1 082	7,70	3 647	1 625
Danske kroner	11 463	0	0	0	11 463	0	0,01	133	77
Euro	9 866	0	0	0	9 866	0	0,00	26	14
Hong Kong dollar	12 534	-59	9 780	-19 688	22 314	-19 746	1,50	3 864	534
Indisk rupi	74	0	0	0	74	0	0,33	24	14
Japanske yen	66	0	0	0	66	0	2,77	182	107
Kinesiske yuan	6 358	-412	4 899	-9 282	11 256	-9 694	11,22	17 528	9 931
Koreansk won	700	0	0	0	700	0	0,18	128	68
Singapore dollar	3 900	0	1 543	-3 087	5 443	-3 087	1,30	3 064	946
Sveitsiske franc	26 468	0	0	0	26 468	0	0,12	3 230	1 770
Svenske kroner	671 310	0	0	0	671 310	0	0,00	443	247
Taiwan new dollar	56	0	0	-5	56	-5	2,82	144	113
Andre valutaer								25 738	10 489
Sum kortsiktige valutaposisjoner								162 949	80 695
Amerikanske dollar	3 268	-62	508	-3 451	3 776	-3 513	10,16	2 675	2 675
Australske dollar	0	0	0	0	0	0	6,93	0	0
Britiske Pund	144	0	1	-156	145	-156	12,95	-147	-147
Danske kroner	460	0	0	0	460	0	1,50	692	692
Euro	2 511	-301	120	-1 483	2 631	-1 784	11,22	9 500	9 500
Japanske yen	14 869	-11 201	0	0	14 869	-11 201	0,07	264	264
Koreansk won	2 771	0	0	-2 777	2 771	-2 777	0,01	0	0
Svenske kroner	3 279	0	0	-3 288	3 279	-3 288	1,01	-9	-9
Sum langsiktige valutaposisjoner								12 975	12 975
Sum netto valutaposisjoner								175 925	93 671

¹ Tabellen viser samlede balanseposter for hver enkelt valuta, fordelt på korte- og langsiktige posisjoner. Nettoposisjon i NOK viser valutarisikoen i henhold til konsernregnskapet. Nettoposisjon i NOK justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond viser den reelle valutarisikoen KLP konsernet har ved utgangen av perioden, da denne kolonnen er direkte knyttet opp til faktisk eierskap og risiko i konsernet. Andre beløp er i lokal valuta. Tabellen viser en sikringsgrad for valuta på 68 prosent og 76 prosent, for henholdsvis 2024 og 2023.

Konsernet valutasikrer hoveddelen av investeringer gjort i utenlandsk valuta. Økonomisk sikring av valutaeksponeringen gjøres gjennom derivater. Som hovedregel er alle renteinvesteringer og eiendomsinvesteringer i fremmed valuta sikret tilbake til norske kroner med en målsetning på 100 prosent sikringsgrad. For aksjer i utviklede markeder og de mest likvide valutaene i fremvoksende markeder har sikringsgraden i 2024 vært mellom 40 og 60 prosent med en målsetning på 50 prosent. Øvrige valutaer, dvs. mindre likvide valutaer i utviklede markeder og valutaer i fremvoksende markeder med unntak av de mest likvide valutaene, er ikke valutasikret. Bakgrunnen for dette er at disse valutaene ikke har et stort nok marked og/eller likviditet til at det er hensiktsmessig å valutasikre. Denne reduksjonen i sikringsgraden på aksjer, samt usikrede utenlandske aksjefond, bidrar til å øke nettoposisjonene i utenlandsk valuta.

Dersom alle valutaposisjoner endrer seg med 1 prosent på samme tidspunkt og i samme retning vil dette påvirke resultatet med 2 664 millioner kroner før skatt. For 2023 ville resultateffekten av 1 prosents endring i valutakursene vært 1 759 millioner kroner før skatt.

Note 9. Kreditrisiko

2024 MILLIONER KRONER									
	Ratingnivå AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Boliglån < 80% ¹	Boliglån > 80% ¹	Øvrige	Totalt	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultat	356 176	4 069	10 917	5 264	0	0	42 653	419 077	369 107
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	2 240	0	26	0	0	0	69	2 334	2 334
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	99 240	0	25 644	2 620	2 424	129 927	129 927
Finansielle derivater	1 469	0	0	0	0	0	0	1 469	1 354
Bankinnskudd	3 685	0	0	76	0	0	0	3 762	3 762
Sum	363 569	4 069	110 182	5 340	25 644	2 620	45 145	556 569	506 484

¹ Disse to kolonnene gir informasjon på andel boliglån med pantsikkerhet innenfor 80 % av verdigrunnlag og boliglån som overgår 80 % pantsikkerhet av verdigrunnlag.

SPESIFISERING AV RATINGNIVÅER MILLIONER KRONER	AAA	AA	A	BBB	Sum Ratingnivåer
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultat	96 504	42 409	135 489	81 774	356 176
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	541	152	1 121	426	2 240
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	0	0	0
Finansielle derivater	0	498	971	0	1 469
Bankinnskudd	0	3 432	253	0	3 685
Sum	97 045	46 491	137 833	82 200	363 569

2023 MILLIONER KRONER									
	Ratingnivå AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Boliglån < 80% ¹	Boliglån > 80% ¹	Øvrige	Totalt	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultat	345 566	4 979	9 807	7 813	0	0	42 642	410 807	363 516
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	2 157	0	18	0	0	0	79	2 254	2 254
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	94 659	0	23 971	3 112	2 254	123 996	123 996
Finansielle derivater	15 587	0	0	0	0	0	0	15 587	12 123
Bankinnskudd	3 434	0	0	75	0	0	0	3 509	3 509
Sum	366 743	4 979	104 485	7 888	23 971	3 112	44 975	556 154	505 398

¹ Disse to kolonnene gir informasjon på andel boliglån med pantsikkerhet innenfor 80 % av verdigrunnlag og boliglån som overgår 80 % pantsikkerhet av verdigrunnlag.

SPESIFISERING AV RATINGNIVÅER MILLIONER KRONER	AAA	AA	A	BBB	Sum Ratingnivåer
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultat	91 272	54 234	123 576	76 484	345 566
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	541	221	1 011	384	2 157
Utlån til og fordringer på kunder	0	0	0	0	0
Finansielle derivater	0	5 904	9 683	0	15 587
Bankinnskudd	0	2 788	646	0	3 434
Sum	91 813	63 148	134 915	76 868	366 743

Med kreditrisiko menes risikoen for at motparten ikke skal klare å møte sine finansielle forpliktelser ovenfor KLP Konsernet. Konsentrasjonsrisiko er et uttrykk for grad av diversifisering.

I denne tabellen er kredittrisikoen målt ved ratingbyråers estimater på hvor høy kredittverdighet de ulike utstederne av rentepapirer har. For eiendeler som ikke er ratet så er de lagt i andre kategorier som beskriver kredittisiko, eksempelvis sektor og garantier.

STYRING AV KREDITT- OG KONSENTRASJONSRIKIKO

Konsernet har nedsatt en kredittkomite som fastsetter grense for kredittisiko mot enkeltdebitorer. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen skal være diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittisiko mot enkeltdebitorer. Kredittkomiteen møtes jevnlig for å overvåke og følge opp endringer i kredittisiko.

Konsernet har god balanse mellom norske og internasjonale obligasjonsutstedere, og har en portefølje av hovedsakelig gode kreditter. Av konsernets samlede kreditteksponering i noten som innehar en investment grade i tabellen nede, er 42 prosent plassert hos utstedere med rating AA- eller bedre. Konsernet har en egen internasjonal statsobligasjonsportefølje og innslaget av statsobligasjoner er også betydelig i den norske obligasjonsporteføljen.

Konsernet har en utlånsportefølje av høy kvalitet, med begrenset kredittisiko og historisk svært lave tap. Konsernet yter hovedsakelig lån med pant i bolig med en belåningsgrad inntil 80 prosent, lån til kommuner og lån med kommunale garantier. Utlån sikret med pant i bolig utgjør 27,4 milliarder kroner. Verdien av pantet utgjør en større verdi enn utlånene siden en stor del av pantet er etablert tilbake i tid, og prisstigningen på boliger de siste årene har vært betydelig.

Konsernet har begrenset konsentrasjonsrisiko. Fordi ingen eksponeringer kommer over terskelverdiene som definert i Solvens II regelverket, får ikke konsernet noe kapitalkrav for konsentrasjonsrisiko under standardmetoden. Innretningen av forvaltning av rente- og aksjeporteføljene vil i utgangspunktet bidra til å begrense konsentrasjonsrisiko gjennom utstrakt bruk av indeksforvaltning. Konsernet fastsetter eksplisitte rammer for kredittgivingen som begrenser konsentrasjon på enkeltnavn og gruppe. Oppfølgingen av sektorkonsentrasjon skjer gjennom månedlig og kvartalsvis rapportering.

Selv om konsernets investeringer er godt diversifisert, er det en klar overvekt av plasseringer i Norge. Dette er en bevisst og en naturlig konsekvens av virksomheten med hovedsakelig offentlig tjenestepensjon

I noteinndelingen er det benyttet rating fra Standard & Poor's, Moodys, Fitch, Scope Ratings og Nordic Credit Rating. Ratingen er konvertert til S&P sin ratingtabell, hvor AAA er tilknyttet papirer med høyest kredittverdighet. Laveste rating av de fem er benyttet og alle fem ratingselskaper er likestilte som grunnlag for investeringer i rentepapirer. Det som er klassifisert som «Øvrige» er i all hovedsak verdipapirer utstedt av kraftselskaper og andre foretaksobligasjoner, dette beløper seg til 45 milliarder kroner per 31.12.2024. KLP Konsernet har strenge retningslinjer for investeringer i rentepapirer, som også gjelder for investeringer som faller inn under kategorien «Øvrige».

Linjene i noten er sammenfallende med balanseoppsettet. Unntaket er "Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi" som er delt opp i tre kategorier i noten.

Konsernregnskapet viser alle enheter hvor KLP konsernet anses å ha kontroll inkludert konsoliderte verdipapirfond. Dette gir inntrykk av en høyere risiko enn hva som er reelt, da KLP ikke bærer risiko for

minoritetandelens andel i verdipapirfonden. Det vises til note 2 for omtale av prinsipper for konsolidering av verdipapirfond. I ytterste kolonne vises det KLP konsernets faktiske eierskap i fond ved årsslutt eksklusive andelseiernes andeler i fondene.

MILLIONER KRONER	2024		2023	
	Konsolidert	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond	Konsolidert	Totalt justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
TI STØRSTE MOTPARTER				
Motpart 1	17 109	10 880	16 855	12 854
Motpart 2	14 638	10 579	15 212	12 035
Motpart 3	13 947	10 505	11 971	10 421
Motpart 4	12 839	10 213	11 015	9 635
Motpart 5	12 024	9 043	10 581	8 534
Motpart 6	11 141	8 173	10 209	6 888
Motpart 7	11 066	6 354	9 802	6 026
Motpart 8	9 617	6 306	8 864	5 607
Motpart 9	8 102	5 874	7 479	5 548
Motpart 10	6 755	5 577	6 026	5 279
Sum	117 238	83 505	108 014	82 826

Tabellen ovenfor viser de ti største motpartene KLP konsernet har eksponering mot. Beløpene oppgitt er balanseført verdi. Majoriteten av de ti største motpartene er enten finansinstitusjoner eller motparter omfattet av en offentlig garanti (statlig eller kommunal garanti).

PREMIEFORDRINGER OG FORDRINGER I FORBINDELSE MED REASSURANSE

MILLIONER KRONER	2024	2023
Premiefordringer	1 627	1 408
Nedskrivninger av premiefordringer	1	0
Sum	1 627	1 408

Konsernets premiefordringer er i hovedsak rettet mot offentlig sektor, og kredittrisikoen vurderes som lav. Hovedbransjen kollektiv pensjon – offentlig er i tillegg tilknyttet overføringsavtalen for offentlig sektor. Denne overføringsavtalen har en sikringsordning som skal bidra til å sikre pensjonsrettigheter opparbeidet hos arbeidsgivere som opphører eller som ikke betaler premie ved forfall etter nærmere regler. KLP kan således søke dekning for ubetalte krav i denne bransjen hos sikringsordningen dersom kravet faller innenfor sikringsordningens bestemmelser.

ENDRING I VIRKELIG VERDI SOM FØLGE AV ENDRING I KREDITTRISIKO

MILLIONER KRONER	100% eierandel i fond	Reell eierandel i fond
Endring i virkelig verdi som følge av endring i kredittrisiko	2 060	1 886

Faktisk endring i virkelig verdi avhenger av både endringer i risikofri rente og kredittpåslag. Dette estimatet er et forsøk på å isolere endringen i virkelig verdi som skyldes at kredittpåslaget på obligasjonene har endret seg i løpet av året. Estimaten regnes ut ved at man ser på endringen i kredittpåslag for hver enkelt obligasjon gjennom året og obligasjonens kontantstrømvektene gjenværende løpetid (durasjon) for obligasjonen på rapporteringstidspunktet. Det er mange grunner til at kredittpåslaget endrer seg, for

eksempel at kredittpåslaget blir lavere når obligasjonen går mot forfall, at en utsteder anses som mer eller mindre risikofull eller at markedet krever en høyere eller lavere risikopremie for kredittobligasjoner generelt. Dersom endringen i virkelig verdi er positiv (negativ) indikerer det at det durasjon- og verdivektede kredittpåslaget er redusert (økt).

Beregningen tar utgangspunkt i beholdning per 31.12.2024, og inneholder obligasjoner som verdsettes til virkelig verdi. Statsfond og statsporteføljer er tatt ut av beregningsgrunnlaget.

MAKSIMAL KREDITTEKSPONERING FOR FINANSIELLE EIENDELER SOM ER OMFATTET AV VIRKELIG VERDI-OPSJONEN

MILLIONER KRONER	2024	2023
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	207 413	204 221
Utlån og fordringer	87 092	81 136
Sum	294 504	285 357

ENDRING I VIRKELIG VERDI SOM FØLGE AV ENDRING I KREDITTRISIKO - FINANSIELLE EIENDELER OMFATTET AV VIRKELIG VERDI-OPSJONEN

MILLIONER KRONER	2024	Akkumulert	2023	Akkumulert
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	1 523	2 149	626	626

Beregningen tar utgangspunkt i beholdning per 31.12.24, og er gjort for obligasjoner som omfattes av virkelig verdi-opsjonen.

Note 10. Segmentinformasjon

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjon offentlig		Skadeforsikring		Bank		Kapitalforvaltning		Øvrige og eliminerings		Sum	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Resultat fra forsikringstjenester	0	0	88	-9	0	0	0	0	-1 708	-2 268	-1 620	-2 277
Premieinntekter for egen regning	60 883	70 326	0	0	0	0	0	0	-60 883	-70 326	0	0
Netto finansinntekter fra investeringer	65 570	42 712	380	313	514	468	29	23	38 393	31 250	104 885	74 766
Erstatninger for egen regning	-30 200	-28 261	0	0	0	0	0	0	30 200	28 261	0	0
Endring i forsikringsmessige avsetninger	-94 146	-84 315	0	0	0	0	0	0	94 146	84 315	0	0
Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	0	0	0	0	0	0	0	0	-63 663	-44 179	-63 663	-44 179
Andre forsikringsrelaterte finanskostnader	0	0	-84	-42	0	0	0	0	0	0	-84	-42
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	0	0	0	0	0	0	0	0	-38 287	-27 286	-38 287	-27 286
Netto forsikringstjenester og finansielt resultat	2 107	462	384	263	514	468	29	23	-1 803	-232	1 231	982
Netto finansinntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	2 143	1 282	0	0	0	0	0	0	-2 143	-1 282	0	0
Netto kostnader ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	-382	-443	0	0	0	0	0	0	-69	-20	-451	-463
Driftskostnader	-1 693	-1 512	0	0	-280	-268	-520	-528	1 686	1 536	-808	-773
Andre inntekter og -kostnader	-6	192	2	10	92	85	593	560	-714	-848	-34	0
Resultat før skatt	2 169	-20	386	273	325	285	103	55	-2 324	-286	-61	-254
Skattekostnader	-356	-82	-61	-37	-10	-19	-24	-12	-1 182	-881	-1 634	-1 031
Resultat etter skatt	1 812	-101	325	235	315	267	79	42	-3 507	-1 167	-1 695	-1 285
Endring i sum andre inntekter og kostnader	329	-111	36	-10	17	-10	31	-14	1 118	1 929	1 531	1 784
Totalresultat	2 142	-213	361	225	332	257	110	29	-2 389	762	-163	499
Utlån	106 343	103 989	0	0	44 033	44 434	0	0	-20 449	-24 426	129 927	123 997
Andre eiendeler	757 603	683 178	6 712	6 559	7 770	4 494	775	682	244 603	197 809	1 017 462	892 722
Sum eiendeler	863 946	787 167	6 712	6 559	51 803	48 928	775	682	224 154	173 373	1 147 389	1 016 719
Forsikringsforpliktelser	803 036	725 781	3 294	3 392	0	0	0	0	33 283	37 009	839 613	766 181
Annen gjeld	13 675	17 541	464	573	48 364	45 754	282	260	248 295	189 549	311 080	253 678
Sum gjeld	816 712	743 322	3 757	3 965	48 364	45 754	282	260	281 578	226 556	1 150 693	1 019 859

MILLIONER KRONER	2024	2023
Driftskostnader		
Personalkostnader		-1 486
Avskrivninger og nedskrivninger		-196
Andre kostnader		-954
Sum driftskostnader	-2 860	-2 636
Driftskostnader er ført på følgende linjer i resultatregnskapet:		
Driftskostnader		-808
Forsikringskostnader		-2 053
Sum driftskostnader	-2 860	-2 636

KLP konsernets virksomhet er inndelt i de fem områdene kollektiv pensjon offentlig, skadeforsikring, bank, kapitalforvaltning og øvrige. All virksomhet er rettet mot kunder i Norge.

KOLLEKTIV PENSJON OFFENTLIG

Kommunal Landspensjonskasse tilbyr kollektiv offentlig tjenestepensjon. Dette segmentet følges opp etter NGAAP som avviker fra IFRS Accounting Standards benyttet i konsernet. I elimineringskolonnen er det derfor lagt inn justeringer for å gjøre totalen avstembar mot konsernregnskapet.

SKADEFORSIKRING

KLP Skadeforsikring AS tilbyr ting- og personskadeprodukter til arbeidsgivere innen offentlig og privat sektor. I tillegg tilbys et bredt spekter av standard forsikringsprodukter til personmarkedet.

BANK

KLPs bankvirksomhet omfatter foretakene KLP Banken AS og dets heleide datterforetak; KLP Kommunekreditt AS og KLP Boligkreditt AS. Bankvirksomheten omfatter tjenester som innskudd og utlån til personmarkedet, kredittkort, samt utlån med offentlig garanti.

KAPITALFORVALTNING

Kapitalforvaltning tilbys fra foretaket KLP Kapitalforvaltning AS. Foretaket tilbyr et bredt utvalg av verdipapirfond både til personkunder og institusjonelle kunder. Verdipapirforvaltningen har en samfunnsansvarlig profil.

ØVRIGE

Øvrige segmenter består av KLP Forsikringservice AS som tilbyr et bredt tjenestespekter til kommunale pensjonskasser.

Note 11. Forsikringsinntekter og -kostnader

Forsikringsinntekter

2024 MILLIONER KRONER	Livsforsikrings- kontrakter	Skadeforsikrings- kontrakter	Total
Kontrakter som måles under VFA			
<i>Beløp relatert til endring i forpliktelser for gjenværende dekning</i>			
Forventet inntrufne skader og andre forsikringservicekostnader	-1 782	0	-1 782
Endring i risikojusering for ikke-finansiell risiko for utløpt risiko i perioden	1 811	0	1 811
Kontrakter målt under PAA	0	2 758	2 758
Totale forsikringsinntekter	29	2 758	2 788

2023 MILLIONER KRONER	Livsforsikrings- kontrakter	Skadeforsikrings- kontrakter	Total
Kontrakter som måles under VFA			
<i>Beløp relatert til endring i forpliktelse for gjenværende dekning</i>			
Forventet inntrufne skader og andre forsikringservicekostnader	1 596	0	1 596
Endring i risikojusering for ikke-finansiell risiko for utløpt risiko i perioden	-2 321	0	-2 321
Kontrakter målt under PAA	0	2 505	2 505
Totale forsikringsinntekter	-725	2 505	1 780

Forsikringskostnader

2024 MILLIONER KRONER	Livsforsikrings- kontrakter	Skadeforsikrings- kontrakter	Total
Inntrådte skader og andre inntrådte servicekostnader	-1 737	-2 492	-4 230
Totale forsikringskostnader	-1 737	-2 492	-4 230

2023 MILLIONER KRONER	Livsforsikrings- kontrakter	Skadeforsikrings- kontrakter	Total
Inntrådte skader og andre inntrådte servicekostnader	-1 543	-2 444	-3 986
Totale forsikringskostnader	-1 543	-2 444	-3 986

Note 12. Inntekter og kostnader fra gjenforsikring

Konsernets gjenforsikringskontrakter er utelukkende knyttet til ikke-deltakende kontrakter målt under PAA.

2024 MILLIONER KRONER	Ikke-deltakende kontrakter
Beløp knyttet til endring for gjenværende dekning	-143
Betalt gjenforsikringspremie	-136
Beløp mottatt fra gjenforsikring	101
Netto kostnader fra gjenforsikringskontrakter	-178

2023 MILLIONER KRONER	Ikke-deltakende kontrakter
Beløp knyttet til endring for gjenværende dekning	-52
Betalt gjenforsikringspremie	-164
Beløp mottatt fra gjenforsikring	145
Netto inntekter fra gjenforsikringskontrakter	-71

Note 13. Netto inntekter fra investering som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet

MILLIONER KRONER	2024	2023
Renteinntekter bankinnskudd	829	684
Renteinntekter derivater	79	45
Renteinntekter fra rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	13 368	11 766
Renteinntekter utlån virkelig verdi	3 840	3 144
Sum renteinntekter finansielle eiendeler til virkelig verdi	18 117	15 639
Verdiendring utlån til virkelig verdi	748	202
Verdiendring aksjer og andeler	69 176	36 603
Verdiendring derivater	-19 455	10 080
Verdiendring rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	4 317	8 251
Sum verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi	54 787	55 136
Realiserte aksjer og andeler	15 312	14 987
Realiserte derivater	-1 860	-22 106
Realiserte rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	-64	947
Realiserte utlån til virkelig verdi	1	0
Sum realiserte finansielle instrumenter til virkelig verdi	13 389	-6 171
Utbytte/renter aksjer og andeler	10 217	8 219
Andre inntekter og kostnader	3 109	3 670
Sum netto avkastning fra finansielle eiendeler	13 326	11 889
Sum netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi over resultatet	99 618	76 494

Note 14. Inntekter og kostnader fra investeringer som måles til amortisert kost

MILLIONER KRONER	2024	2023
Renteinntekter fra rentebærende verdipapirer målt til amortisert kost	79	78
Renteinntekter fra utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	2 401	2 039
Renteinntekter beregnet etter effektiv rentemetode	2 481	2 117
Rentekostnader obligasjonslån	-1 598	-1 375
Rentekostnader gjeld til og innskudd fra kunder	-589	-427
Rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode	-2 187	-1 803
Netto inntekter fra investeringer som måles til amortisert kost	294	314

Note 15. Investeringseiendommer

MILLIONER KRONER	2024	2023
Leieinntekter	4 651	4 229
Driftskostnader	- 366	- 395
Netto finansinntekt	47	34
Endring i virkelig verdi	684	- 6 420
Tap/gevinst ved salg	- 5	4
Netto inntekter fra investeringseiendom	5 011	- 2 547
Valutakursdifferanse (føres i andre inntekter og kostnader som senere vil bli omklassifisert til resultatet)	1 124	2 139
Netto inntekter fra investeringseiendom inkludert valutajustering	6 135	- 407
MILLIONER KRONER	2024	2023
Inngående balanse 01.01	92 322	93 992
Tilgang som følge av kjøp	3 477	1 387
Tilgang som følge av aktiveringer	1 281	1 224
Verdiregulering inkludert valutakursdifferanse	1 809	-4 280
Utgående balanse 31.12	98 889	92 322

MILLIONER KRONER	2024	2023	Avkastningskrav %	31.12.2024 Gjennomsnittlig varighet leiekontrakter (år)	KVM
Eiendomstype					
Kontorbygg					
Norge	46 666	43 530	6,55-9,85	5,80	1 032 093
Sverige	10 431	9 908	6,05-6,15	4,59	96 321
Danmark	11 700	11 021	6,15-7,55	N/A	308 184
Europa	237	246		4,26	1 985
Kjøpesenter					
Norge	6 906	6 330	7,15-8,45	5,97	201 911
Sverige					
Danmark					
Europa					
Hotell					
Norge	5 538	5 343	7,05-9,40	15,14	154 374
Sverige	6 556	6 104	6,30-7,45	14,01	111 794
Danmark	1 702	1 620	7,40-7,85	N/A	40 387
Europa	2 361	2 250	7,25	14,33	18 580
Annet (festetomter, sameier, parkeringshus, boliger)					
Norge	2 815	2 765			364 419
Sverige					
Danmark					
Europa					
Anlegg under utførelse inkl. tomter					
Norge	3 862	3 128			46 832
Sverige	53	11			
Danmark	62	66			
Europa					
Totalt investeringseiendommer	98 889	92 322			

Ved å anvende IFRS 13 Måling av virkelig verdi på investeringseiendommer har konsernet gjort estimater på følgende områder:

- Fremtidige kontantstrømmer
- Diskonteringsrenter

Fremtidige kontantstrømmer

Hovedkomponentene for fremtidige kontantstrømmer består av:

- Gjeldende betingelser, kontraktsutløp og antatt markedsleie
- Ledige arealer med antatt markedsleie
- Parkeringsinntekter, parkeringsareal og antall plasser
- Antatt årlig inflasjon
- Årlig leieregulering i prosent av inflasjon

- Generell ledighet
- Normale årlige driftskostnader
- Normale årlige felleskostnader per. m²
- Oppgraderingskostnader per. m² ved nytuleie
- Eventuelt ytterligere oppgraderingskostnader (år og beløp)
- Antall måneder ledighet ved hvert kontraktsutløp
- Antatt sluttverdi år 20
- Nominelt avkastningskrav

Kontantstrømestimer inkluderer både markedsvariabler direkte observert i markedet eller avledet direkte fra markedet og ikke-markedsvariabler.

Diskonteringsrenter

Diskonteringsrenten som benyttes tilsvarer normalmarkedets avkastningskrav for lignende eiendommer, og beregnes ved bruk av ovenfra- og nedmetoden basert på avkastningen fra de siste kjente transaksjonene i lignende og relevante eiendommer eller andre estimer. Diskonteringsrenten dekomponeres der ulike elementer som gjelder markedsavkastningsestimeringen for ulike typer eiendom, geografiske forhold, kontraktsrisiko, byggerisiko og generell markedsavkastning for investeringseiendommer. De ulike risikoene beregnes på enkelt eiendomsnivå og vurderes i forhold til hverandre.

Konsernet brukte følgende diskonteringsrente i forskjellige land per 31. desember:

Land	2024	2023
Norge	6,85% - 9,85%	6,55% - 9,60%
Sverige	6,15% - 7,85%	6,19% - 7,50%
Danmark	6,05% - 7,45%	6,15% - 8,00%

Sensitivitetsanalyse

Per 31. desember 2024 var konsernets totale balanseførte verdi av investeringseiendom 98 889 millioner kroner (92 322 millioner kroner per 31. desember 2023). Sensitivitetsanalysen nedenfor viser hvordan verdien av en av konsernets sentralt beliggende kontoreiendommer i Oslo endrer seg ved visse endringer i sentrale parametere i konsernets verdsettelsesmodell. Analysen viser endring i verdi (angitt som prosentvis endring) for gitt endring i en parameter under forutsetning av at alle andre parametere holdes uendret. I realiteten vil det være slik at det er innbyrdes sammenheng mellom flere variabler, slik at en endring i en parameter vil medføre endring i en eller flere andre parametere. Oppgitte sensitivitetstall fanger ikke opp slike sammenhenger mot andre variabler, og er kun vist for illustrative formål. Virkningene av endringer i parametere vil variere noe fra eiendom til eiendom.

Parameter	Endring	Verdiendring 31.12.2024	Verdiendring 31.12.2023
Avkastningskrav	+ 100 bps	-11 %	-11 %
	-100 bps	13 %	13 %
Markedsleie	10 %	8 %	8 %
	-10 %	-8 %	-8 %
Exit yield	+100 bps	-8 %	-8 %
	-100 bps	12 %	12 %
Inflasjon	+50 bps	6 %	6 %
	-50 bps	-6 %	-6 %

I analysen ovenfor forstås avkastningskravet som den rente som benyttes ved neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer i modellen. Markedsleie forstås som forventet leie ved reforhandling av eksisterende kontrakter eller ved skifte av leietager. Exit-yield forstås som den yelden som benyttes til å beregne sluttverdi ved verdivurderingsmodellens siste analyseperiode (år 20).

Note 16. Investeringer i tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet

MILLIONER KRONER	Kontor- og forretningsadresse	Organisasjonsnummer	Eierandel %	Konsernets EK ved 1.gangs anskaffelse	Anskaffelseskost	Bokført verdi 31.12.2023	Tilgang/ avgang	Verdi-regulering	Resultatandel	Egenkapitaltransaksjon	Utbytte	Bokført verdi 31.12.2024
Norfinance AS	Fridtjof Nansens plass 4 0160 Oslo	912764729	46,5 %	92	463	719	0	0	212	0	-22	910
Norsk Pensjon AS	Hansteens gate 2 0253 Oslo	890050212	25,0 %	5	2	3	0	0	0	0	0	3
Fylkeshuset AS	Fylkeshuset, 6404 Molde	930591114	48,0 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KLP Norfund Investments IS	Fridtjof Nansens plass 4 0160 Oslo	999548636	49,0 %	0	1140	1442	327	0	201	0	0	1971
KLP Norfund Investments India AS	Fridtjof Nansens plass 4 0160 Oslo	926888455	49,0 %	0	413	407	83	0	-19	0	0	472
Tensio AS	Kjøpmannsgata 7A 7500 Stjørdal	922828172	20,0 %	1653	1303	1093	0	0	78	0	-50	1121
Odal Vind AS	Pausvegen 6 1927 Rånåsfoss	924824905	33,2 %	330	383	468	0	0	12	0	0	480
Runde Holdco AS	Vestre Strømkaien 7 5008 Bergen	923101284	20,6 %	400	184	719	-179	0	-21	0	-515	4
NEAS AS	Industriveien 1 6517 Kristiansund N	960684737	33,3 %	357	343	347	0	0	-4	0	-8	335
SR Energy AB	Rosenlundsg.3 Box 7123 402 33 Göteborg		30,1 %	600	1269	1379	6	28	-10	0	0	1402
Skafståsen Bidco AB	BOX 16285 103 25 Stockholm		23,2 %	86	86	43	0	-8	87	0	0	123
Sum aksjer i tilknyttede foretak og felleskontrollerte virksomheter					5 585	6 620	238	20	537	0	-595	6 820

Alle aksjer har lik stemmeandel. KLP Norfund Investment IS er et felleskontrollert foretak, mens de resterende foretakene er tilknyttede foretak.

Note 17. Netto investeringsinntekter og forsikringsrelaterte finanskostnader

2024 MILLIONER KRONER	Direkte deltakende kontrakter Offentlig tjenestepensjon ¹	Ikke-deltakende kontrakter Skadeforsikring	Eliminering	Total
Investeringsinntekter og -kostnader på underliggende enheter				
Netto renteinntekter og -rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode				
	79	79	-79	79
Netto inntekter fra finansielle instrumenter målt til virkelig verdi				
	55 427	305	-305	55 427
Netto gevinst/tap fra valuta				
	49 378	0	0	49 378
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond				
	-38 287	0	0	-38 287
Totale investeringsinntekter og -kostnader på underliggende eiendeler innregnet i resultatregnskapet	66 598	385	-385	66 598
Totale investeringsinntekter og -kostnader på underliggende eiendeler innregnet i andre inntekter og kostnader				
	1173	0	0	1173
Totale netto investeringsinntekter og -kostnader	67 771	385	-385	67 771
Forsikringsfinansieringsinntekter og -kostnader fra utstedte forsikringskontrakter				
Påløpte renter				
	17 878	0	0	17 878
Effekt av endringer i renter og andre finansielle forutsetninger				
	-16 253	-84	84	-16 253
Endringer i kontantstrømmer for kontrakter målt ved bruk av VFA på grunn av endringer i virkelig verdi av underliggende poster				
	-65 371	0	0	-65 371
Forsikringsfinansieringsinntekter og -kostnader fra utstedte forsikringskontrakter	-63 747	-84	84	-63 747
Totale forsikringsfinansieringsinntekter og kostnader fra utstedte forsikringskontrakter innregnet i andre inntekter og kostnader				
	1173	0	0	1173
Netto forsikringsfinansieringsinntekter og -utgifter	4 024	301	-301	4 024

2023 MILLIONER KRONER	Direkte deltakende kontrakter Offentlig tjenestepensjon ¹	Ikke-deltakende kontrakter Skadeforsikring	Eliminerings	Total
Investeringsinntekter og -kostnader på underliggende enheter				
Netto renteinntekter og -rentekostnader beregnet etter effektiv rentemetode	78	78	-78	78
Netto inntekter fra finansielle instrumenter målt til virkelig verdi	90 254	240	-240	90 254
Netto gevinst/tap fra valuta	-15 566	0	0	-15 566
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	-27 286	0	0	-27 286
Totale investeringsinntekter og -kostnader på underliggende eiendeler innregnet i resultatregnskapet	47 480	319	-319	47 480
Totale investeringsinntekter og -kostnader på underliggende eiendeler innregnet i andre inntekter og kostnader	1 831	0	0	1 831
Totale netto investeringsinntekter og -kostnader	49 312	319	-319	49 312
Forsikringsfinansieringsinntekter og -kostnader fra utstedte forsikringskontrakter				
Påløpte renter	13 643	0	0	13 643
Effekt av endringer i renter og andre finansielle forutsetninger	-11 416	-42	42	-11 416
Endringer i kontantstrømmer for kontrakter målt ved bruk av VFA på grunn av endringer i virkelig verdi av underliggende poster	-46 447	0	0	-46 447
Forsikringsfinansieringsinntekter og -kostnader fra utstedte forsikringskontrakter	-44 221	-42	42	-44 221
Totale forsikringsfinansieringsinntekter og kostnader fra utstedte forsikringskontrakter innregnet i andre inntekter og kostnader	1 831	0	0	1 831
Netto forsikringsfinansieringsinntekter og -utgifter	5 091	277	-277	5 091

¹ Forsikringskundene på offentlig tjenestepensjon har krav på all avkastning fra netto eiendeler, dermed er avkastningen fra skadekontraktene inkludert i offentlig tjenestepensjon. I tillegg til at de er vist særskilt i kolonnen for Skadeforsikring.

Note 18. **Andeler i konsoliderte verdipapirfond**

I tråd med definisjonen av kontroll i IFRS 10 anser konsernet at det foreligger kontroll som medfører konsolideringsplikt for en stor andel av KLPs investeringer i verdipapirfond.

MILLIONER KRONER	2024	2023
Resultatposter		
Netto inntekter fra investeringer som måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet	62 472	46 756
Virkelig verdi justering investeringseiendommer og leieinntekter	176	-214
Driftskostnader	-465	-443
Skattekostnader ¹	-1 073	-925
KLPs andel av resultatet	-22 824	-17 888
Andelseiers verdiendring i konsoliderte verdipapirfond	38 287	27 286
¹ Andelseieres andel av skattekostnad i konsoliderte verdipapirfond	-660	-375

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Balanseposter		
Investeringseiendom	4 273	3 919
Aksjer og andeler	305 149	228 584
Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter til virkelig verdi	77 759	77 360
Finansielle derivater, eiendeler	192	4 884
Fordringer	1 764	799
Gjeld til kredittinstitusjoner	-30	-5 329
Finansielle derivater, gjeld	-3 043	-77
Forpliktelser ved utsatt skatt	-1	-6
Annen kortsiktig gjeld	-2 174	-3 075
KLPs andel av balanseposter	-145 010	-127 130
Andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond	238 879	179 929

Note 19. Honorar til revisor

MILLIONER KRONER	GT	EY	PWC	2024	2023
Ordinær revisjon	0,3	7,1	7,6	15,0	12,5
Attestasjonstjenester	0,0	0,1	1,1	1,2	1,0
Skatterådgivning	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0
Andre tjenester utenfor revisjonen	0,0	0,3	1,7	2,0	0,2
Sum honorar til revisor	0,3	7,7	10,4	18,4	13,7

Konsernet har byttet eksterntrevisor i 2024. Revisjonskostnadene for 2024 omfatter kostnader til både Grant Thornton, EY og PWC. Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift. Revisjonshonorar inngår i linjen "Forsikringskostnader" og "Driftskostnader" i resultatoppstillingen.

Note 20. Ytelser og lån til ledende ansatte m.v.

Styret i konsernet har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et godtgjørelsesutvalg som er et underutvalg av styret. Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Ledende ansatte er definert som ledergruppen i konsernet Kommunal Landspensjonskasse. Dette innebærer konsernsjef, konserndirektører i KLP og administrerende direktører for enkelte datterselskap.

Alle ledende ansatte som ble medlem av konsernledelsen før 1. mai 2013 har pensjonsalder på 65 år, men kan velge å endre denne til 70 år. Ingen i den aktuelle gruppen har valgt å endre pensjonsalderen per 31.12.2024. De som ble medlemmer av konsernledelsen fra og med 1. mai 2013 har pensjonsalder på 70 år.

Alle ansatte i KLP konsernet i Norge er innmeldt i KLPs pensjonsordning for kommuner og bedrifter. De ansatte opptjener pensjonsrettigheter i denne ordningen for lønn opptil 12G.

Ansatte i KLP konsernet med lønn over 12G og ansatte med lavere pensjonsalder enn 67 år, opptjener pensjonsytelser også for lønn over 12G dersom de var ansatt før 2. mai 2013 og hadde lønn over 12G på det tidspunktet. Full alderspensjon i denne tilleggsdekningen utgjør 66 prosent av lønn over 12G, og oppnås etter minst 30 års opptjening i ordningen. Ansatte med spesiell avtale om lavere pensjonsalder enn 67 år sikres alderspensjon tilsvarende 66 prosent av all pensjongivende lønn fram til 67 år. Denne tilleggsordningen ble lukket 2. mai 2013 og gjelder ikke for ansatte som startet etter denne dato. Ordningen gjelder heller ikke for ansatte som var ansatt på dette tidspunkt i KLP, men som først etter denne dato mottar lønn over 12G.

Konsernsjefen har etterlønn tilsvarende en årslønn inkludert tilleggsgoder ved eventuelt opphør av ansettelsesforholdet. Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av vervet. KLP betaler styreansvarsforsikring for sine styremedlemmer.

Ingen av de ledende ansatte har prestasjonslønn eller bonusordning.

KLP konsernet tilbyr lån til ulike formål. Det er egne lånevilkår for ansatte, og ingen ledende ansatte har vilkår som avviker fra dette. Lån til eksterne styremedlemmer/eksterne medlemmer av foretaksforamlingen blir kun gitt til ordinære lånevilkår.

Honorar for styremedlemmer fastsettes av foretaksforsamlingen. Styrets vararepresentanter og observatører, herunder utlån og ytelser til disse, er ikke spesifisert i i denne noten. Det er utbetalt til sammen 620 tusen kroner til observatører og varamedlemmer til KLPs styre i 2024. Dette omfatter utbetalinger til sju personer.

Alle ytelser er oppgitt uten tillegg for arbeidsgiveravgift og finansskatt. For styremedlemmer som er valgt av og blant de ansatte opplyses det kun om ytelser og lån som kan knyttes til vervet som styremedlem.

Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP konsernet som kan søkes opp på [klp.no](https://www.klp.no).

2024	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rente- sats per 31.12.2024	Avdrags- plan ¹
TUSEN KRONER						
Ledende ansatte						
Sverre Thornes, <i>konsernsjef</i>	5 398	196	1 692	19 654	4,25/4,95/5,50	A53/Fleksilån
Cathrine Hellandsvik	2 751	153	802	6 309	4,95/5,50	A50
Aage E. Schaanning	4 306	160	1 322	7 326	4,95/5,50	Fleksilån
Gro Myking	3 171	162	332	6 002	4,95/5,50	Fleksilån
Rune Hørnes	3 233	154	297			
Kirsten Grutle	2 230	175	684	3 681	4,95	Fleksilån
Jarl Nygaard	2 091	159	305	7 668	4,95/5,50	A54/Fleksilån
Ida Louise Skaurum Mo	2 735	154	870			
Hege Hodnesdal	2 525	163	556			
Tore Tenold	3 628	161	1 269	5 205	4,85	Fleksilån
Håvard Gulbrandsen	3 934	174	1 078			
Ellen Langeggen	2 459	79	387	4 516	4,95	Fleksilån
Marianne Sevaldsen	3 960	159	1 326	3 622	4,95	A43
Erik Falk	2 048	21	469	1 293	4,95	A37
Christopher Andrew Nicolson Steen	1 657	31	310	8 701	4,85/5,50	A54
Carl Steinar Lous	1 619	25	305	3 075	4,95	A39/A27
Styret²						
Tine Sundtoft, <i>leder</i> (10 av 10)	441					
Terje Rootwelt, <i>nestleder</i> (10 av 10)	388					
Egil Matsen, <i>til september</i> (7 av 7)	282					
Kjerstin Fyllingen (9 av 10)	284					
Odd Haldgeir Larsen (8 av 10)	253			1 700	5,50	A36
Eli Arnstad, <i>fra juni</i> (4 av 5)	104					
Torkild Varran, <i>fra desember</i> (1 av 1)	0					
Vibeke Heldal, <i>valgt av og blant de ansatte</i> (10 av 10)	326			1 252	4,95	A29
Erling Bendiksen, <i>valgt av og blant de ansatte</i> (10 av 10)	253					
Foretaksforsamling						
Sum foretaksforsamling, inkl. ansatterepresentanter	814			56 783		
Ansatte						
Lån til ansatte i konsernet med subsidiert rente				2 316 052		
Lån til ansatte i konsernet til ordinære vilkår				119 126		

¹ A=Annuitetslån, siste avdrag.

² Tall i parentes representerer antall møter deltatt av totalt antall møter.

2023	Lønn, honorar m.v.	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rente- sats per 31.12.2023	Avdrags- plan ¹
TUSEN KRONER						
Ledende ansatte						
Sverre Thornes, konsernsjef	5 137	189	1 628	14 516	4,25/4,70	A25/Fleksilån
Cathrine Hellandsvik	2 323	150	579	6 720	4,70/5,50	A50
Aage E. Schaanning	4 099	152	1 281	6 182	4,70	Fleksilån
Gro Myking	3 056	154	335	6 658	4,70	A53
Rune Hørnes	3 068	154	300			
Kirsten Grutle	2 100	150	523	481	4,70	Fleksilån
Jarl Nygaard	1 915	154	308	578	4,70	Fleksilån
Ida Louise Skaurum Mo	2 599	154	843			
Hege Hodnesdal, fra 1. august	1 004	64	235	15 940	5,50	A53
Tore Tenold	3 455	154	1 222	4 243	4,60	Fleksilån
Håvard Gulbrandsen	3 739	167	1 058	1 374	4,70	Fleksilån
Gunnar Gjørtz	3 685	153	1 219	0	4,70	Fleksilån
Marianne Sevaldsen	3 185	151	1 313	3 738	4,70	A43
Erik Falk	1 922	19	452	1 363	4,70	A37
Christopher Andrew Nicolson Steen	1 556	58	313	1 512	4,70	A30/A29
Carl Steinar Lous	1 547	24	309	3 244	4,70	A39/A27
Styret²						
Tine Sundtoft, leder (10 av 10)	423					
Egil Matsen (10 av 10)	340					
Terje Rootwelt (5 av 5)	160					
Kjersti Fyllingen (4 av 5)	124					
Odd Haldgeir Larsen (8 av 10)	252			1 824	5,50	A36
Øyvind Brevik (4 av 5)	153					
Ingunn Trosholmen, til oktober (7 av 8)	302			3 737	5,40	A49
Vibeke Heldal, valgt av og blant de ansatte (10 av 10)	313			1 566	4,70	A30
Erling Bendiksen, valgt av og blant de ansatte (10 av 10)	252					
Foretaksforsamling						
Sum foretaksforsamling, inkl. ansatterepresentanter	747			28 871		
Ansatte						
Lån til ansatte i konsernet med subsidiert rente				2 312 238		
Lån til ansatte i konsernet til ordinære vilkår				118 001		

¹ A=Annuitetslån, siste avdrag.

² Tall i parentes representerer antall møter deltatt av totalt antall møter.

TUSEN KRONER	2024	2023
Periodens kostnader knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte	15 093	17 057

Note 21. Skatt

MILLIONER KRONER	2024	2023
Resultat før skatt	-61	-254
Sum andre inntekter og kostnader	1 616	1 685
Totalresultat før skatt	1 555	1 432
FORSKJELLER MELLOM REGNSKAPSMESSIG- OG SKATTEMESSIG RESULTAT		
Permanente forskjeller	3 061	-588
Endring i forskjeller som påvirker forholdet mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	210	614
Skattemessig resultat	4 826	1 458
Årets skattemessig resultat, grunnlag betalbar skatt	4 826	1 458
Fremførbart underskudd fra tidligere år	-17 721	-13 782
Årets endring i fremførbart underskudd	1 395	-3 939
Sum fremførbart underskudd og godtgjørelse per 31.12.	-16 326	-17 721
AVSTEMMING AV GRUNNLAG FOR UTSATT SKATT		
SKATTEØKENDE MIDLERTIDIGE FORSKJELLER:		
Gevinst- og tapskonto	703	879
Bygninger og andre faste eiendommer	10 606	9 612
Risikoutjevningfond	4 154	4 154
Forsikringstekniske avsetninger	311	598
Finansielle instrumenter	2 027	1 864
Resultatforskjeller på andeler i deltakerlignende selskap	288	268
Andre forskjeller	42	17
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	18 132	17 392
SKATTEREDUSERENDE MIDLERTIDIGE FORSKJELLER:		
Langsiktig gjeld	-1 316	-1 162
Utlån til kunder og kredittforetak	-37	-71
Pensjonsforpliktelse	-157	-250
Andre forpliktelser	-82	-95
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-1 593	-1 578
Netto midlertidige forskjeller	16 539	15 814
Forskjeller som ikke inngår i beregningen av utsatt skatt	-4 154	-4 369
Andre forskjeller som ikke inngår i beregningen av utsatt skatt	-7 653	-6 779
Fremførbart underskudd	-16 326	-17 721
Grunnlag for utsatt skatt/-skattefordel	-11 595	-13 054
25% utsatt skatt og eiendeler ved utsatt skatt	-2 899	-3 264
Nedvurdering av eiendeler ved utsatt skatt	4 072	4 403
Netto utsatt skatt	1 174	1 139
BALANSEFØRT EIENDELER VED UTSATT SKATT OG UTSATT SKATT		
- herav balanseført eiendeler ved utsatt skatt	40	48
- herav balanseført forpliktelser ved utsatt skatt som ikke kan utlignes	1 213	1 187
Endring eiendeler ved utsatt skatt	-8	0
Endring av forpliktelser ved utsatt skatt	-26	-49
Formuesskatt	-7	-13
Betalbar skatt	-1 074	-364
Korrigeringer tidligere år	6	4
Kildeskatt	-609	-510
Skattekostnad resultatført	-1 718	-932
Skattekostnad ført direkte mot egenkapitalen	0	1

MILLIONER KRONER	2024	2023
SKATTEKOSTNADEN ER FØRT PÅ FØLGENDE POSTER		
Skattekostnad	-1 634	-1 031
Skatt på poster som senere ikke vil bli omklassifisert til resultatet	-72	22
Skatt på poster senere vil bli omklassifisert til resultatet	-12	77
Egenkapital	0	1
Skattekostnad	-1 718	-932

Reglene om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern ble innført fra og med inntektsåret 2024. KLP anses som et pensjonsfond i henhold til regelverket, og er dermed unntatt fra suppleringskatt. Siden KLP er et gjensidig livsforsikringsforetak, og det ultimate morselskapet i konsernet, er også andre enheter i konsernet unntatt fordi de også anses som pensjonsfond.

Note 22. Immaterielle eiendeler

MILLIONER KRONER	IT-systemer	Andre	2024	IT-systemer	Andre	2023
Bokført verdi 01.01.	1 371	8	1 379	1 039	10	1 049
Anskaffelseskost 01.01.	3 088	22	3 109	2 631	22	2 653
Total tilgang	397	0	397	456	0	456
<i>herav internt opparbeidet</i>	0	0	0	0	0	0
<i>herav kjøpt</i>	397	0	397	456	0	456
Salg av eiendel	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	3 484	22	3 506	3 088	22	3 109
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger tidligere år	-1 717	-14	-1 730	-1 593	-12	-1 604
Årets ordinære avskrivninger	-175	0	-175	-118	-2	-120
Årets nedskrivning ¹⁾	-50	0	-50	-6	0	-6
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.	-1 942	-14	-1 955	-1 717	-14	-1 730
Bokført verdi 31.12.	1 542	8	1 551	1 371	8	1 379
Avskrivningstid	3 til 20 år					

Immaterielle eiendeler i KLP består av IT-systemer

¹⁾ Ved utgangen av 2024 ble det identifisert flere IT-systemer hvor bokført verdi oversteg antatt gjenvinnbart beløp. Antatt gjenvinnbart beløp er beregnet ved å estimere framtidig inntjening med bokført verdi. I hovedsak omfatter dette investeringer som ikke lenger har verdi. Det er flere årsaker til dette. Blant annet knytter det seg til utdatert funksjonalitet grunnet regelendringer og/eller teknologisk utvikling. Dette resulterte i følgende vurdering:

MILLIONER KRONER	2024	2023
Bokført verdi før nedskrivning	50	6
Gjenvinnbart beløp	0	0
Nedskrivning	50	6

Nedskrivningen inngår som en del av driftskostnadene i resultatoppstillingen.

Note 23. Driftsmidler

MILLIONER KRONER	2024				2023			
	Eiendom til eget bruk	Transportmidler	Maskiner/ Inventar	2024	Eiendom til eget bruk	Transportmidler	Maskiner/ Inventar	2023
Bokført verdi 01.01.	2 177	1	100	2 277	2 532	1	99	2 633
Anskaffelseskost 01.01.	1 438	16	418	1 872	1 438	16	397	1 850
Akkumulert avskrivninger tidligere år	-465	-15	-320	-799	-417	-14	-298	-729
Akkumulert verdiregulering tidligere år	1 203	0	0	1 203	1 511	0	-1	1 510
Tilgang	21	0	48	70	0	0	30	30
Eiendeler holdt for salg	0	0	-8	-8	0	0	-9	-9
Verdireguleringer	49	0	0	49	-308	0	0	-308
Avskrivninger	-43	-1	-31	-74	-48	-1	-21	-70
Valutaeffekt	-4	0	1	-2	0	0	1	1
Anskaffelseskost 31.12.	1 460	16	459	1 934	1 438	16	418	1 872
Akkumulert avskrivninger 31.12.	-507	-15	-351	-873	-465	-15	-320	-799
Akkumulert verdiregulering 31.12.	1 248	0	2	1 250	1 203	0	0	1 203
Bokført verdi 31.12.	2 201	0	111	2 312	2 177	1	100	2 277
Økonomisk levetid	50 år	5 år	3 - 5 år					
Avskrivningsplan	Lineært	Saldo/Lineært	Saldo/Lineært					

Note 24. Gjenforsikringskontrakter eiendeler

I tabellen nedenfor vises avstemmingen av inngående og utgående balanse knyttet til eiendeler for gjenværende dekning og eiendeler for inntrufne krav som vi har til gode fra gjenforsikring.

Dekningsperioden for gjenforsikringskontrakter har en dekningsperiode på ett år, og PAA er benyttet i den regnskapsmessige målingen.

2024	2024		2023		Total
MILLIONER KRONER	Gjenværende dekningskomponent	Pålepte krav Estimert på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko		
Inngående balanse gjenforsikring 01.01	-10	699	39		728
Gjenforsikringspremie	-136	0	0		-136
Gjenforsikringsandel av forsikringskostnader	0	-23	-19		-42
Herav årets skader	0	0	0		0
Herav avviklingsavvik for tidligere år	0	-23	-19		-42
Finansresultat fra gjenforsikring	0	19	-1		17
Endringer i resultatet	-136	-4	-21		-161
Betalt gjenforsikringspremie	143	0	0		143
Mottatte erstatninger fra gjenforsikring	0	-201	0		-201
Sum kontantstrømmer	143	-201	0		-57
Utgående balanse gjenforsikring 31.12	-3	494	18		510

2023		Påløpte krav		Total
MILLIONER KRONER	Gjenværende dekningskomponent	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko	
Inngående balanse gjenforsikring 01.01	0	705	30	736
Gjenforsikringspremie	-164	0	0	-164
Gjenforsikringsandel av forsikringskostnader	0	93	0	93
Herav årets skader	0	137	8	145
Herav avviklingsavvik for tidligere år	0	-44	-8	-52
Finansresultat fra gjenforsikring	0	16	9	25
Endringer i totalresultat	-164	109	9	-46
Betalt gjenforsikringspremie	154	0	0	154
Mottatte erstatninger fra gjenforsikring	0	-115	0	-115
Sum kontantstrømmer	154	-115	0	38
Utgående balanse gjenforsikring 31.12	-10	699	39	728

Note 25. Virkelig verdi av finansielle instrumenter

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for på balansedagen. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand. Dersom markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller verdipapiret ikke er notert på børs eller tilsvarende, benytter konsernet verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi. Disse baseres bl.a. på informasjon om nylige gjennomførte transaksjoner på forretningsmessige vilkår, henvisning til omsetning av lignende instrumenter og prising ved hjelp av eksterne rentekurver og rentedifferansekurver. Estimatenes bygger i størst mulig grad på eksterne observerbare markedsdata, og i minst mulig grad på selskapsspesifikk informasjon.

For denne noten kan kategoriseringen av finansielle instrumenter deles opp i tre ulike nivåer; balanseklassifisering, regnskapsklassifisering og type instrument. Det er siste kategori, type instrument, hvor det gis informasjon på hvordan virkelig verdi er utledet.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

Denne kategorien inkluderer:

- Rentebærende verdipapirer og andre gjeldsinstrumenter som måles til amortisert kost
- Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til amortisert kost
- Gjeld til og innskudd kunder (forpliktelse)
- Annen utstedt gjeld (forpliktelse)

Finansielle instrumenter som ikke måles til virkelig verdi måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente metode. Internrenten fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer over forventet løpetid. Kontantstrømmene inkluderer etableringsgebyrer og direkte transaksjonskostnader samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av disse kontantstrømmene

neddiskontert med internrenten. I denne noten opplyses det forøvrig om virkelig verdi på de finansielle instrumentene som måles til amortisert kost.

FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

Denne kategorien inkluderer:

- Aksjer og andeler
- Rentebærende verdipapirer som måles til virkelig verdi
- Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi
- Derivater (eiendeler og forpliktelser)
- Gjeld til kredittinstitusjoner (forpliktelse)
- Ansvarlig lånekapital (forpliktelse)

Nedenfor er det listet hvilke ulike typer finansielle instrumenter som faller inn under de ulike regnskapskategoriene og hvordan virkelig verdi blir beregnet.

RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

a) Utenlandske rentepapirer

Utenlandske rentepapirer prises som hovedregel på bakgrunn av priser innhentet fra indeksleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom flere ulike kilder for å fange opp eventuelle feil. Følgende kilder benyttes:

- Bloomberg Barclays Indices
- Bloomberg

Bloomberg Barclays Indices har førsteprioritet (de dekker henholdsvis utenlandsk stat og utenlandsk kreditt). Deretter benyttes Bloomberg med bakgrunn i Bloombergs priskilde Business Valuator Accredited in Litigation (BVAL). BVAL inneholder verifiserte priser fra Bloomberg.

b) Norske rentepapirer – stat

Til prising av norske statsobligasjoner benyttes Nordic Bond Pricing som primærkilde.

c) Norske rentepapirer – unntatt stat

Norske rentepapirer (denominert i NOK), prises som hovedregel basert på priser fra Nordic Bond Pricing. Papirer som ikke leveres av Nordic Bond Pricing prises teoretisk. Teoretisk pris skal baseres på neddiskontert verdi av papirets fremtidige kontantstrøm. Diskontering gjøres ved å benytte en swapkurve justert for kredittspread og likviditetspread. Kredittspread skal så langt som mulig baseres på en sammenlignbar obligasjon fra samme utsteder. Likviditetspread fastsettes skjønnsmessig.

d) Rentepapirer utstedt av utenlandske foretak, men denominert i kroner

Virkelig verdi beregnes etter samme hovedprinsippene som for norske rentepapirer beskrevet ovenfor.

e) Fordringer på kredittinstitusjoner

Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

f) Utlån til kommuner og foretak med kommunal garanti

Fordringene verdsettes ved hjelp av en verdsettelsesmodell som benytter relevante kredittpåslagsjusteringer innhentet i markedet. For garanterte utlån beregnes virkelig verdi som neddiskontert kontantstrøm basert på samme rentekurve som direktelånene, men kredittmarginen er justert til markedsnivå for aktuell kombinasjon av garantistkategori og garantiform. Garantisten er enten stat, fylkeskommune, kommune eller bank.

g) Lån med sikkerhet i pant

Prinsippene for beregning av virkelig verdi avhenger av hvorvidt utlånene har rentebinding eller ikke.

Virkelig verdi av utlån med rentebinding beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Virkelig verdi av utlån uten rentebinding anses tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med endring i markedsrentene.

AKSJER OG ANDELER

h) Aksjer (noterte)

Likvide aksjer verdsettes som hovedregel på basis av priser levert fra indeksleverandør. Samtidig sammenlignes priser mellom ulike kilder for å fange opp eventuelle feil.

Følgende kilder benyttes for norske aksjer:

- Oslo Børs (primærkilde)
- Morgan Stanley Capital International (MSCI)
- Bloomberg

Følgende kilder benyttes for utenlandske aksjer:

- Morgan Stanley Capital International (MSCI) (primærkilde)
- Bloomberg

i) Aksjer (unoterte)

Konsernet benytter, så langt det lar seg gjøre, bransje anbefalingene til Verdipapirfondenes forening. Dette innebærer at sist omsatt kurs benyttes så lenge denne ansees å være representativ. Dersom prisbildet ansees som utdatert foretas en avledet verdivurdering i forhold til en relevant proxy (eksempelvis en aksjeindeks eller ett eller flere selskaper). Om dette ikke er mulig gjøres det en skjønnsmessig vurdering,

denne kan være basert på fundamentalanalyse, meglervurdering eller risiko-/likviditetsmessige tilpasninger til prisen.

j) Private Equity

Investeringer i Private Equity gjøres gjennom fond. Fondenes virkelige verdi skal baseres på rapporterte markedsverdier, som følger av International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines ('IPEV Guidelines'). Disse retningslinjene fastsettes av European Venture Capital Association (EVCA) og baserer seg på prinsippet om tilnærmet markedsvurdering av foretakene. Virkelig verdi er beregnet ut ifra fondenes rapporterte markedsverdi justert for inn- og utbetalinger i perioden mellom siste rapporterte markedsverdi fra fondet og perioden det rapporteres på for konsernet. Direkteinvesteringer i Private Equity behandles analogt med unoterte aksjer, men verdsettelse kan være daglig, kvartalsvis eller årlig. I de tilfeller det har vært mulig å få informasjon om hva ko-investeringer prises til i fondene, legges dette til grunn i verdsettelsen. Øvrige direkteinvesteringene er verdsatt til kostpris, rapporterte markedsverdier fra foretak eller omsatt pris der dette foreligger.

DERIVATER

k) Futures/FRA/IRF

Alle futureskontrakter til konsernet handles på børs. Bloomberg benyttes som priskilde. Det innhentes også priser fra en annen kilde som kontroll på at prisene fra Bloomberg er korrekte. Reuters fungerer som sekundærkilde.

l) Opsjoner

Bloomberg benyttes som kilde for prising av opsjoner som handles på børs. Reuters er sekundærkilde.

m) Renteswaper

Renteswaper verdsettes i en modell som hensyntar observerbare markedsdata som rentekurver og relevant kredittpåslag.

n) FX-swaper

FX-swaper med forfall på ett år eller mindre prises på kurver som er bygget opp fra FX swap-punkter hentet fra Reuters. For FX-swaper over ett år vurderes markedet relativt lite likvid og det skal benyttes basisjusterte swapkurver.

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER

o) Plasseringer hos kredittinstitusjoner og deposits

Plasseringer hos kredittinstitusjoner og deposits er innskudd i kredittinstitusjoner med kort løpetid. Virkelig verdi beregnes ved å neddiskontere kontraktsfestede kontantstrømmer med markedsrente inklusive en relevant risikomargin på balansedagen. Deposits prises på basert på swapkurver.

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL, ANNEN UTSTEDT GJELD OG INNSKUDD FRA KUNDER

p) Virkelig verdi av ansvarlige lån

Dette er lån som ikke er en del av et aktivt marked. Virkelig verdi fastsettes ut ifra en intern verdsettelsesmodell basert på observerbare data.

q) Virkelig verdi av utstedt fondsobligasjonslån

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut ifra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

r) Utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett

Virkelig verdi i denne kategorien er fastsatt ut ifra interne verdsettelsesmodeller basert på eksterne observerbare data.

s) Innskudd fra kunder

Alle innskudd er uten rentebinding. Virkelig verdi av disse anses som tilnærmet lik bokført verdi da kontraktsbetingelsene løpende endres i takt med markedsrenten.

Tabellen under gir en nærmere spesifisering av innholdet i de ulike klassene av eiendeler og forpliktelser

MILLIONER KRONER	31.12.2024		31.12.2023	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER OG ANDRE GJELDSINSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST				
Norske obligasjoner	1 102	1 052	1 017	935
Utenlandske obligasjoner	1 232	1 166	1 237	1 108
Sum rentebærende verdipapirer	2 334	2 219	2 254	2 043
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Utlån med sikkerhet i pant	3 197	3 197	2 569	2 569
Lån til kommunal sektor eller foretak med kommunal garanti	76 844	76 844	72 705	72 705
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	6 311	6 311	5 245	5 245
Andre utlån	740	740	622	622
Sum utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi	87 092	87 092	81 141	81 141
UTLÅN KOMMUNER, BEDRIFTER OG PERSONKUNDER - REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST				
Utlån og fordringer på kunder	42 836	42 851	42 856	42 850
Sum utlån til og fordringer på kunder til amortisert kost	42 836	42 851	42 856	42 850
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI				
Norske obligasjoner	137 843	137 843	133 716	133 716
Norske sertifikater	12 361	12 361	8 189	8 189
Utenlandske obligasjoner	215 443	215 443	209 125	209 125
Utenlandske sertifikater	0	0	898	898
Plassering hos kredittinstitusjoner	53 431	53 431	58 880	58 880
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	419 077	419 077	410 807	410 807
AKSJER OG ANDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
Aksjer	410 894	410 894	302 882	302 882
Aksjefond	58 232	58 232	44 885	44 885
Eiendomsfond	8 040	8 040	6 990	6 990
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi	477 165	477 165	354 757	354 757
FORDRINGER				
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	1 383	1 383	750	750
Fordringer ved verdipapirhandel	1 797	1 797	1 309	1 309
Forskuddsbetalt husleie tilknyttet eiendomsvirksomheten	348	348	148	148
Andre fordringer	7	7	225	225
Sum lån og fordringer øvrige inkl. fordringer på forsikringstakere	3 534	3 534	2 433	2 433
FINANSIELL GJELD				
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 395	1 395	13 041	13 041
Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	31 529	31 596	30 504	30 526
Gjeld til og innskudd fra kunder	15 801	15 801	14 060	14 060
Fondsobligasjonslån	1 429	1 429	1 434	1 434
Ansvarlige lån	3 560	3 560	3 327	3 327
Sum finansiell gjeld	53 713	53 781	62 366	62 389

MILLIONER KRONER	31.12.2024		31.12.2023	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
FINANSIELLE DERIVATER - REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI				
Valutaterminer	781	7 070	13 525	1 152
Renteswaper	243	4 235	1 383	2 096
Rente- og valutaswaper	445	0	679	0
Sum finansielle derivater	1 469	11 304	15 587	3 249

Note 26. Virkelig verdi hierarki

MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	31.12.2024	31.12.2023
EIENDELER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI					
Tomter	0	0	1 283	1 283	1 283
Bygg	0	0	97 606	97 606	91 040
Investeringseiendom	0	0	98 889	98 889	92 322
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi	0	87 092	0	87 092	81 141
Sertifikater	2 948	9 413	0	12 361	9 086
Obligasjoner	23 439	329 835	0	353 274	342 850
Rentefond	0	9 503	17 279	26 782	25 632
Utlån og fordringer	25 977	684	0	26 661	33 238
Rentebærende verdipapirer til virkelig verdi	52 363	349 435	17 279	419 077	410 807
Aksjer	398 263	6 572	6 059	410 894	302 882
Aksjefond	2 915	0	37	2 952	2 415
Eiendomsfond	0	2 635	5 405	8 040	6 990
Spesialfond	0	2 536	1 809	4 345	0
Private Equity	0	0	50 936	50 936	42 470
Aksjer og andeler	401 178	11 743	64 245	477 165	354 757
Finansielle derivater	0	1 469	0	1 469	15 587
Sum eiendeler regnskapsført til virkelig verdi	453 541	449 738	180 412	1 083 691	954 613
FORPLIKTELSE REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI					
Finansielle derivater gjeld	0	11 304	0	11 304	3 249
Gjeld til andre kredittinstitusjoner og annen gjeld ¹	589	0	1	590	12 137
Ansvarlig lån	0	3 560	0	3 560	3 327
Fondsobligasjonslån	0	1 429	0	1 429	1 434
Sum forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi	589	16 293	1	16 884	20 146

¹ Linjen «Gjeld til kredittinstitusjoner» i balansen inneholder forpliktelser målt til virkelig verdi og amortisert kost. Denne linjen er derfor ikke avstembar mot balansen. Forpliktelsene som måles til amortisert kost utgjør 804 millioner kroner per 31.12.2024.

Endringer i nivå 3, Verdipapirer og investeringseiendom	Verdipapirer	Investeringseiendom	Sum
Inngående balanse 01.01.	67 055	92 322	159 377
Solgt / avgang som følge av reklassifisering	-5 990	177	-5 813
Tilgang som følge av kjøp og aktiveringer	13 298	4 572	17 870
Urealiserte endringer	7 159	1 821	8 980
Øvrige endringer	0	-4	-4
Utgående balanse	81 522	98 889	180 410
Realisert gevinst / tap	2 215	0	2 215

Urealiserte endringer og realisert gevinst/tap reflekteres på linjen «Netto verdiendringer på finansielle instrumenter» i konsernresultatet.

Tabellene «Endringene i nivå 3» viser endringer i nivå 3 klassifiserte papirer i perioden angitt.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børspoterte papirer.

Nivå 2:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3:

Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos konsernet er blant annet unoterte aksjer og Private Equity.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 25. For beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til note 2.

For eiendeler som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort noen sensitivitetsanalyse. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til Note 15. Alt av investeringseiendom inngår forøvrig i nivå 3. En endring i variablene til prisingen er vurdert som lite signifikant for verdipapirene. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 prosent gi en endring på 9 021 millioner kroner per 31.12.2024 på de eiendelene som ligger i nivå 3.

Hva gjelder flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsaklig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det forøvrig utgangspunkt i verdien ved periodeslutt.

I løpet av året 2024 er det flyttet aksjer for 1 042 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2, og 45 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 3. I tillegg er aksjer for 3 009 millioner kroner fra nivå 2 til nivå 1, og 6 millioner kroner flyttet fra nivå 2 til nivå 3. Dette skyldes endring i likviditet.

Note 27. **Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør**

31.12.2024 MILLIONER KRONER	Brutto finansielle eiendeler/ gjeld	Relaterte beløp som ikke er presentert netto				Netto beløp	Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
		Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer			
EIENDELER							
Finansielle derivater	1 469	-1 431	-483	-2 483	37	37	
Repoer	6 896	0	0	0	6 896	6 896	
Sum	8 365	-1 431	-483	-2 483	6 934	6 934	
GJELD							
Finansielle derivater	11 304	-1 431	-1 673	-6 420	3 267	3 288	
Repoer	0	0	0	0	0	0	
Sum	11 304	-1 431	-1 673	-6 420	3 267	3 288	

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Brutto finansielle eiendeler/ gjeld	Relaterte beløp som ikke er presentert netto				Netto beløp	Netto beløp justert for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond
		Finansielle instrumenter	Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer			
EIENDELER							
Finansielle derivater	15 587	-1 376	-10 882	-7 399	214	209	
Repoer	6 172	-1 113	0	0	5 058	5 058	
Sum	21 759	-2 489	-10 882	-7 399	5 272	5 267	
GJELD							
Finansielle derivater	3 249	-1 376	-25	-6	1 866	1 885	
Repoer	1 111	0	0	0	1 111	0	
Sum	4 360	-1 376	-25	-6	2 977	1 885	

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i konsernet; hvilke muligheter konsernet har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Notene viser derivatposisjoner og repo-avtaler i balansen. Repoer inngår i linjen "Gjeld til kredittinstitusjoner" i balansen.

De konsoliderte tallene inkluderer alle enheter KLP konsernet anses å ha kontroll over. I tillegg viser ytterste kolonne hvilket reelt nettobeløp som gjenstår om konsernet motregner avtalene; noe som kun inkluderer konsernselskaper av ordinær art.

Note 28. Pantelån og andre utlån

MILLIONER KRONER	Kommune- forvaltningen	Statlige og kommuneide foretak ¹	Private organisasjoner og foretak	Lønnstakere, trygdede og tilsvarende	31.12.2024	31.12.2023
Nord-Norge	14 964	2 109	503	2 425	20 001	18 399
Midt- Norge	10 857	308	392	1 587	13 145	12 335
Vestlandet	15 198	2 227	463	5 407	23 295	23 922
Østlandet	38 158	1 019	3 723	17 216	60 115	57 506
Sørlandet	5 539	325	6	863	6 734	6 554
Svalbard	139	0	0	0	139	326
Utlandet	0	0	5 680	0	5 680	5 256
Ufordelt				52	60	44
Påløpte renter	693	39	20	6	758	748
Verdijustering grunnet endret målemetode					0	-1 095
Sum	85 549	6 027	10 788	27 556	129 927	123 996

¹ Denne kategorien omfatter, foruten statlige og kommuneide foretak, også kommunal forretningsdrift.

Konsernet har en utlånsportefølje av høy kvalitet, med begrenset kredittrisiko og historisk svært lave tap. Konsernet yter hovedsakelig lån med pant i bolig med en belåningsgrad under 80 prosent, lån til kommuner og lån med offentlige garantier. Utlån sikret med pant i bolig utgjør rundt 27,5 milliarder kroner. Sektordiversifiseringen på utlån i konsernet er meget liten, da en meget høy andel av utlånene er rettet mot offentlig sektor. Konsentrasjonsrisikoen dette antyder er likevel en lite reell risiko å hensynta, da utlånene omfattes av offentlig garanti, som innebærer en særdeles lav motpartsrisiko.

Note 29. Ansvarlige lån og fondsobligasjonslån

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Lånebeløp NOK	Bokført verdi 31.12.2024	Forfall
LÅNEOPPTAK ¹				
Juni 2015	EUR 294	2 530	3 560	2045
Sum ansvarlige lån		2 530	3 560	
April 2004	JPY 15 000	984	1 429	Evigvarende
Sum fondsobligasjonslån		984	1 429	
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjonslån		3 513	4 989	

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Lånebeløp NOK	Bokført verdi 31.12.2023	Forfall
LÅNEOPPTAK ¹				
Juni 2015	EUR 294	2 530	3 327	2045
Sum ansvarlige lån		2 530	3 327	
April 2004	JPY 15 000	984	1 434	Evigvarende
Sum fondsobligasjonslån		984	1 434	
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjonslån		3 513	4 761	

¹ Rentekostnader på ansvarlige lån var 147 millioner kroner (155 millioner kroner) og 80 millioner kroner (75 millioner kroner) for fondsobligasjonslånet i 2024. Tall i parentes er 2023 tall.

² Dette er beløp i lokal valuta som er gitt i millioner.

EUR 294: Renten på lånet er fast 4,25 prosent p.a. Lånet ble utstedt 10. Juni 2015 og er tidsbegrenset med forfall i 2045. Innlånet kan innfris av konsernet etter 10 år, og på hver renteinnbetalingsdato etter dette frem

til forfallstidspunktet. Lånet er valutasikret med EUR-denominerte obligasjoner som vist i tabellen nedenfor. Konsernet har ikke påberopt seg regnskapsmessig sikring for den økonomiske sikringen knyttet til dette innlånet.

JPY 15 000: Renten på lånet er fast USD-rente på 5,07 prosent p.a. Lånet er evigvarende, men konsernet har rett til å innløse lånet 28. april 2034. Dersom konsernet ikke benytter sin rett til innløsning i 2034, får lånet flytende rente. Kredittmarginen øker da med 1 prosentpoeng til 6 mnd. JPY LIBOR-rente + margin på 3,30 prosent p.a. For å sikre rente- og valutarisikoen knyttet til lånet, er det inngått en kombinert rente- og valutawap, der konsernet betaler 3 mnd. NIBOR-rente + margin på 2,65 prosent p.a og mottar USD-rente på 5,07 prosent p.a. Dette innlånet er gjenstand for sikringsbokføring. Sikringsforretningen er vist i note 32.

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Anskaffelses-kost NOK	OIF renter ³	Urealisert valuta	Bokført verdi 31.12.2024	Forfall
Obligasjoner	EUR 292	2 524	18	909	3 452	2025
Sum sikringsforretninger		2 524	18	909	3 452	

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Anskaffelses-kost NOK	OIF renter ³	Urealisert valuta	Bokført verdi 31.12.2023	Forfall
Obligasjoner	EUR 292	2 524	18	747	3 289	2025
Sum sikringsforretninger		2 524	18	747	3 289	

² Dette er beløp i lokal valuta som er gitt i millioner.

³ OIF = opptjente ikke forfalte renter

Note 30. Pensjonsansvar egne ansatte

Hoveddelen av pensjonsansvaret er dekket gjennom KLPs Fellesordning for kommuner og bedrifter ("Fellesordningen"). Konsernet tilbyr også pensjonsordning utover Fellesordningen. Denne forpliktelsen dekkes over driften. Fellesordningen er en ytelsesbasert pensjonsordning som tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Konsernet har AFP-ordning.

MILLIONER KRONER	Fellesordningen	Over drift	Sum 2024	Fellesordningen	Over drift	Sum 2023
PENSJONSKOSTNADER						
Nåverdi av årets opptjening	182	11	193	161	10	171
Administrasjonsomkostning	4	0	4	3	0	3
Arbeidsgiveravgift og finanskatt - pensjonskostnad	34	2	36	33	2	35
Resultatført pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift, finanskatt og adm.	221	13	234	198	12	210
NETTO FINANSKOSTNAD						
Rentekostnad	98	10	108	82	9	90
Renteinntekt	-81	0	-81	-70	0	-70
Forvaltningsomkostning	1	0	1	3	0	3
Netto rentekostnad	19	10	29	16	9	25
Arbeidsgiveravgift og finanskatt - netto rentekostnad	3	2	5	3	2	5
Netto rentekostnad inkl. arbeidsgiveravgift og finanskatt	22	12	34	19	10	29
ESTIMATAVVIK PENSJONER						
Aktuarielt tap (gevinst)	-370	-3	-373	105	18	123
Arbeidsgiveravgift og finanskatt	-69	-1	-69	20	3	23
Aktuarielt tap (gevinst) inkl. arbeidsgiveravgift og finanskatt	-439	-3	-442	125	21	146
Sum pensjonskostnad inkl. rentekostnad og estimatavvik	-196	21	-175	342	44	386

MILLIONER KRONER	Fellesordningen	Over drift	Sum 2024	Fellesordningen	Over drift	Sum 2023
PENSJONSFORPLIKTELSE						
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	2 997	322	3 319	3 008	312	3 320
Pensjonsmidler	2 861	0	2 861	2 550	0	2 550
Netto forpliktelse før arbeidsgiveravgift og finansskatt	135	322	458	458	312	770
Arbeidsgiveravgift og Finansskatt	25	59	85	85	58	143
Brutto påløpt forpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift og finansskatt	3 022	382	3 404	3 093	369	3 463
Netto forpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift og finansskatt 31.12.	161	382	543	543	369	913

MILLIONER KRONER	Fellesordningen	Over drift	Sum 2024	Fellesordningen	Over drift	Sum 2023
AVSTEMMING PENSJONSFORPLIKTELSE						
Balanseført netto forpliktelse/(midler) 01.01.	543	369	913	482	333	815
Resultatført pensjonskostnad	221	13	234	198	12	210
Resultatført finanskostnad	22	12	34	19	10	29
Aktuarielle gevinst og tap inkl. arbeidsgiveravgift og finansskatt	-439	-3	-442	125	21	147
Arbeidsgiveravgift og Finansskatt innbetalt premie/tilskudd	-29	-1	-30	-54	-2	-56
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm.	-157	-7	-164	-227	-6	-233
Balanseført netto forpliktelse/(midler) 31.12.	161	382	543	543	369	913

MILLIONER KRONER	Fellesordningen	Over drift	Sum 2024	Fellesordningen	Over drift	Sum 2023
ENDRING I PENSJONSFORPLIKTELSE						
Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	3 093	369	3 463	2 758	333	3 091
Nåverdi av årets opptjening	182	11	193	161	10	171
Rentekostnad	98	10	108	85	9	93
Aktuarielt tap (gevinst) brutto pensjonsforpliktelse	-308	-3	-311	140	21	161
Arbeidsgiveravgift og Finansskatt	9	2	11	-10	2	-8
Utbetalinger	-52	-7	-60	-40	-7	-47
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	3 022	382	3 404	3 093	369	3 463

MILLIONER KRONER	Fellesordningen	Over drift	Sum 2024	Fellesordningen	Over drift	Sum 2023
ENDRING I PENSJONSMIDLER						
Pensjonsmidler 01.01.	2 550	0	2 550	2 276	0	2 276
Renteinntekt	81	0	81	71	0	71
Aktuarielt (tap) gevinst på pensjonsmidlene	131	0	131	15	0	15
Administrasjonsomkostning	-4	0	-4	-3	0	-3
Finansomkostning	-1	0	-1	-2	0	-2
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm.	157	7	164	234	7	241
Utbetalinger	-52	-7	-60	-40	-7	-47
Pensjonsmidler 31.12.	2 861	0	2 861	2 550	0	2 550

MILLIONER KRONER	Fellesordningen	Over drift	Sum 2024	Fellesordningen	Over drift	Sum 2023
PENSJONSORDNINGENS OVER-/UNDERFINANSIERING						
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	3 022	382	3 404	3 093	369	3 463
Virkelig verdi av pensjonseiendelene	2 861	0	2 861	2 550	0	2 550
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	161	382	543	543	369	913

	31.12.2024	31.12.2023
Økonomiske forutsetninger (felles for alle pensjonsordningene)		
Diskonteringsrente	3,90 %	3,10 %
Lønnsvekst	4,00 %	3,50 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,75 %	3,25 %
Pensjonsregulering	3,00 %	2,80 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %

Til målingen av pensjonskostnaden for 2024 anvendes forutsetninger per 31.12.2023, mens for beregning av pensjonsforpliktelsen 31.12.2024 anvendes forutsetninger og bestand per 31.12.2024. Forutsetningene er basert på markedssituasjonen per 31.12.2024 og er i samsvar med anbefaling fra regnskapsstiftelsen.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER

KLPs FELLESORDNING FOR KOMMUNER OG BEDRIFTER ("FELLESORDNINGEN")

En viktig del av grunnlaget for pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser er hvordan dødelighet og uførhet gjør seg gjeldende blant medlemmene i pensjonsordningen. KLP benytter beste estimat basert på analyser av egen bestand som utgangspunkt for beregningene.

Uttak av AFP (prosent i forhold til gjenværende arbeidstakere):

Kostnadene til AFP avhenger av hvor mange i hvert årskull som tar ut AFP. Ved fylte 62 år er det 42,5 prosent som går av med AFP-pensjon. Det er bare de som er ansatt og i arbeid helt frem til pensjoneringen som har rett til AFP. Dette er tatt hensyn til i beregningen av AFP-forpliktelsen.

For ny livsvarig offentlig AFP-ordning gjenstår det fortsatt å få på plass regelverk for fordeling av finansieringen. Før et nytt avtaleverk er på plass, anses det som vanskelig å måle effekten av planendringen pålitelig. Veiledningen legger til grunn at regnskapsføringen av planendringen kan utsettes frem til avtaleverk knyttet til fordeling av finansiering er fastsatt. Det forventes en betydelig økning av forpliktelse og kostnad.

FRIVILLING AVGANG FOR FELLESORDNING (1 %)						
Alder (i år)	<24	24-29	30-39	40-49	50-55	>55
Turnover	25%	15%	7,5%	5%	3%	0 %

PENSJON OVER DRIFTEN

Uttak av AFP/tidligpensjon er ikke relevant for denne ordningen. Når det gjelder levealder, er beste estimat basert på analyser av egen bestand lagt til grunn på samme måte som i Fellesordningen.

ANTALL	Fellesordningen	Over drift	Sum 2024	Fellesordningen	Over drift	Sum 2023
MEDLEMSSTATUS						
Antall aktive	1 168	40	1 208	1 081	43	1 124
Antall oppsatte (tidligere ansatte med oppsatte rettigheter)	1 030	31	1 061	975	32	1 007
Antall pensjoner	378	53	431	333	55	388

	2024	2023
PENSJONSMIDLENES SAMMENSETNING:		
Eiendom	12,9 %	13,3 %
Utlån	11,0 %	11,3 %
Aksjer	35,1 %	31,6 %
Anleggs- obligasjoner	26,5 %	28,6 %
Omløpsobligasjoner	10,8 %	11,5 %
Likviditet/pengemarked	3,7 %	3,6 %
Sum	100 %	100 %

Pensjonsmidlene er basert på KLPs finansielle midler i kollektivporteføljen. Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene som administreres av KLP ved utgangen av året. Verdijustert avkastning av

eiendelene ble 8,96 prosent i 2024 og 6,39 prosent i 2023.

Forventet innbetaling til ytelsesplaner etter ansettelsens opphør for perioden 1. januar 2025 – 31. desember 2025 er 155 millioner kroner.

SENSITIVITETSANALYSE 2024		
Diskonteringsrenten reduseres med 0,5%		Økning
Brutto pensjonsforpliktelse		9,9 %
Årets opptjening		15,8 %
Lønnsvekst økes med 0,25%		Økning
Brutto pensjonsforpliktelse		0,5 %
Årets opptjening		1,3 %
Dødeligheten styrkes med 10%		Økning
Brutto pensjonsforpliktelse		2,6 %
Årets opptjening		1,9 %

Sensitivitetsanalysen over er basert på at alle andre forutsetninger er uendret. I praksis er det et lite sannsynlig scenario og endringer i noen forutsetninger er korrelerte. Beregningen av brutto pensjonsforpliktelse og årets opptjening i sensitivitetsanalysen er gjort etter samme metode som ved beregning brutto pensjonsforpliktelse i balansen.

Durasjonen i Fellesordningen er beregnet til 19 år.

Note 31. Forsikringsforpliktelser

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Livsforsikringskontrakter	836 319	762 789
Skadeforsikringskontrakter	3 294	3 392
Forsikringsforpliktelser	839 613	766 181

A. Livsforsikringskontrakter

MILLIONER KRONER	2024	2023
Inngående balanse	762 789	686 834
Endringer i resultatregnskapet		
Forsikringsinntekter	-29	725
Forsikringskostnader	1 737	1 543
Resultat fra forsikringstjenester	1 708	2 268
Poliseholders andel av endring i virkelig verdi av underliggende enheter	63 663	44 179
Totale endringer i resultatet	65 371	46 447
<i>Kontantstrømmer</i>		
Premier	38 869	57 921
Erstatninger og andre forsikringsservice kostnader (inkl. investeringskomponenter)	-30 710	-28 494
Totale kontantstrømmer	8 159	29 426
Andre endringer	0	81
Utgående balanse forsikringsforpliktelser livsforsikringskontrakter	836 319	762 789

2024 MILLIONER KRONER	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko	Residualverdi	Sum
Forsikringsforpliktelse livsforsikringskontrakter inngående balanse 01.01	377 742	29 068	355 979	762 789
Endringer relatert til leverte forsikringstjenester				
Endring i risikojustering for ikke finansiell risiko for avløpt risiko	0	1 782	0	1 782
Erfaringsbasert justering ikke relatert til fremtidige forsikringstjenester	-73	0	0	-73
Resultat fra forsikringstjenester	-73	1 782	0	1 708
Endring i risikojustering for ikke finansiell risiko i starten av perioden	0	-924	924	0
Påløpt rente	16 492	1 386	-17 878	0
Resultatførte frigjorte kontantstrømmer	-4 983	0	0	-4 983
Endring i estimater knyttet til framtidig forsikringstjeneste	3 076	258	-3 335	0
Endringer av diskonteringsrentekurven	-28 425	-2 388	30 813	0
Resultat tilført poliseholder	39 330	0	29 316	68 645
Forsikringsrelaterte finanskostnader	25 490	-1 668	39 841	63 663
Premier	38 869	0	0	38 869
Erstatninger og andre forsikringservicekostnader (inkl. investeringskomponenter)	-30 710	0	0	-30 710
Sum kontantstrømmer	8 159	0	0	8 159
Forsikringsforpliktelse livsforsikringskontrakter utgående balanse 31.12	411 318	29 181	395 820	836 319

2023 MILLIONER KRONER	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko	Residualverdi	Sum
Forsikringsforpliktelse livsforsikringskontrakter inngående balanse 01.01	322 226	27 304	337 305	686 834
Endringer relatert til leverte forsikringstjenester				
Endring i risikojustering for ikke finansiell risiko for avløpt risiko	0	2 321	0	2 321
Erfaringsbasert justering ikke relatert til fremtidige forsikringstjenester	-53	0	0	-53
Resultat fra forsikringstjenester	-53	2 321	0	2 268
Endring i risikojustering for ikke finansiell risiko i starten av perioden	0	-2 257	2 257	0
Påløpt rente	12 553	1 089	-13 643	0
Resultatførte frigjorte kontantstrømmer	-15 978	0	0	-15 978
Endring i estimater knyttet til framtidig forsikringstjeneste	-2 558	-222	2 780	0
Endringer av diskonteringsrentekurven	9 599	833	-10 432	0
Resultat tilført poliseholder	22 526	0	37 631	60 158
Forsikringsrelaterte finanskostnader	26 143	-557	18 594	44 179
Premier	57 921	0	0	57 921
Erstatninger og andre forsikringservicekostnader (inkl. investeringskomponenter)	-28 494	0	0	-28 494
Sum kontantstrømmer	29 426	0	0	29 426
Andre endringer	0	0	81	81
Forsikringsforpliktelse livsforsikringskontrakter utgående balanse 31.12	377 742	29 068	355 979	762 789

B. Skadeforsikringskontrakter

2024 NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko		
Forsikringsforpliktelse skadeforsikringskontrakter inngående balanse 01.01	2 944	128	320	3 392
Forsikringsinntekter	0	0	-2 758	-2 758
Erstatninger	2 098	84	0	2 182
Kostnader	535	7	0	541
Andre endringer relatert til leverte forsikringstjenester	0	-45	0	-45
Endringer relatert til tidligere leverte forsikringstjenester	-136	-51	0	-187
Forsikringskostnader	2 497	-5	0	2 492
Resultat fra forsikringstjenester	2 497	-5	-2 758	-266
Forsikringsrelaterte finanskostnader	103	-1	0	101
Mottatte premier	0	0	2 777	2 777
Utbetalte skader og andre kostnader	-2 741	0		-2 741
Sum kontantstrømmer	-2 741	0	2 777	36
Andre endringer	5	0	26	32
Forsikringsforpliktelse skadeforsikringskontrakter utgående balanse 31.12	2 808	121	364	3 294

2023 NOK MILLIONER	Avsetning for inntrufne skader (LIC)		Avsetning for gjenværende dekning (LRC)	Sum
	Estimat på nåverdien av fremtidige kontantstrømmer	Risikojustering for ikke finansiell risiko		
Forsikringsforpliktelse skadeforsikringskontrakter inngående balanse 01.01	2 790	115	276	3 181
Forsikringsinntekter	0	0	-2 505	-2 505
Erstatninger	2 043	83	0	2 126
Kostnader	510	6	0	516
Andre endringer relatert til leverte forsikringstjenester	0	-40	0	-40
Endringer relatert til tidligere leverte forsikringstjenester	-118	-41	0	-158
Forsikringskostnader	2 435	9	0	2 444
Resultat fra forsikringstjenester	2 435	9	-2 505	-62
Forsikringsrelaterte finanskostnader	62	5	0	66
Mottatte premier		0	2 551	2 551
Utbetalte skader og andre kostnader	-2 334	0		-2 334
Sum kontantstrømmer	-1 983	0	2 551	568
Andre endringer	-8	0	-2	-10
Forsikringsforpliktelse skadeforsikringskontrakter utgående balanse 31.12	2 944	128	320	3 392

Sensitivitet på forsikringsforpliktelsene er vist i note 4.

Note 32. Sikringsbokføring

MILLIONER KRONER	2024			2023		
	Bokført verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden	Bokført verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden
SIKRINGSOBJEKTER						
Fastrente utlån	1 922	-82	5	1 585	-87	11
Fastrente innlån	1 679	39	34	1 713	6	16

MILLIONER KRONER	2024			2023		
	Nominell verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden	Nominell verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden
SIKRINGSINSTRUMENTER						
Renteswaper utlån	1 990	-82	4	1 662	-87	11
Renteswaper innlån	1 700	39	34	1 700	6	16

Noten viser de finansielle instrumentene i konsernet som sikringsbokføres, med tilhørende sikringsinstrumenter.

Konsernets bankvirksomhet benytter to tilfeller av virkelig verdi sikring for fastrente utlån og innlån som er sikret med renteswaper. Derivatene som er sikringsinstrumenter benyttes for sikring av renterisiko på fastrente innlån og fastrente utlån. I sin sikringsaktivitet sikrer konsernet seg mot verdiendringer fra bevegelser i markedsrenten.

Konsernet benytter reglene om virkelig verdisikring, slik at sikringsobjektets (eiendel eller gjeld) bokførte verdi korrigeres med verdiutvikling i den sikrede risiko. Verdiendringen regnskapsføres over resultatregnskapet. Sikringsforholdene følger reglene for virkelig verdisikring, noe som innebærer at den er inngått med en ekstern part, formelt dokumentert og vurderes løpende for effektivitet.

Oppsummert har sikringsinstrumentet en negativ korrelasjon mot sikringsobjektet, og bidrar dermed til lavere risiko og mer forutsigbare kontantstrømmer for konsernet.

Se også note 2, avsnitt 2.3.1.3 for nærmere omtale av regnskapsmessig sikringsbokføring.

Note 33. Innlån konsern

MILLIONER KRONER	Pålydende i NOK	Valuta	Rente	Forfall	Bokført verdi 31.12.2024	Bokført verdi 31.12.2023
TIDSBEGRENSET ANSVARLIG LÅN						
Kommunal Landspensjonskasse	2 530	EUR	Fast ¹	2045	3 560	3 327
Sum ansvarlige lån	2 530				3 560	3 327
FONDSOBLIGASJONSLÅN						
Kommunal Landspensjonskasse	984	JPY	Fast ²	2034	1 429	1 434
Sum fondsobligasjonslån	984				1 429	1 434
UTSTEDTE OBLIGASJONSLÅN MED FORTRINNSRETT						
KLP Kommunekreditt AS	0	NOK	Flytende	2024	0	1 562
KLP Kommunekreditt AS	1 886	NOK	Flytende	2025	1 892	5 015
KLP Kommunekreditt AS	5 000	NOK	Flytende	2026	5 053	5 053
KLP Kommunekreditt AS	1 000	NOK	Fast	2027	1 012	1 012
KLP Kommunekreditt AS	6 000	NOK	Flytende	2027	6 050	6 052
KLP Kommunekreditt AS	6 250	NOK	Flytende	2028	6 306	0
KLP Kommunekreditt AS	700	NOK	Fast	2029	706	706
KLP Boligkreditt AS	0	NOK	Flytende	2024	0	2 501
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2025	2 501	1 555
KLP Boligkreditt AS	4 500	NOK	Flytende	2026	4 535	4 536
KLP Boligkreditt AS	2 500	NOK	Flytende	2027	2 516	2 516
KLP Boligkreditt AS	1 000	NOK	Flytende	2028	1 003	0
Annet					-45	-4
Sum utstedte obligasjonslån med fortrinnsrett	31 336				31 529	30 504
GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER						
KLP Banken AS	0	NOK	Flytende	2024	0	453
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2025	301	301
KLP Banken AS	150	NOK	Flytende	2026	151	151
KLP Banken AS	350	NOK	Flytende	2027	353	0
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2023	0	4 218
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Fast	2023	0	1 111
KLP Fond	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2024	30	0
Kommunal Landspensjonskasse	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2023	0	6 727
Kommunal Landspensjonskasse	0	NOK/EUR/USD	Flytende	2024	512	0
Annet					47	80
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	800				1 395	13 041
GJELD TIL OG INNSKUDD KUNDER ³						
KLP Banken AS	15 801	NOK			15 801	14 060
Sum gjeld og innskudd fra kunder	15 801				15 801	14 060
Sum innlån	51 450				53 713	62 366

¹ Lånet har et renteendringstidspunkt i 2025.

² Lånet har et renteendringstidspunkt i 2034.

³ Det er ikke kontraktfestet forfall på innskudd.

Noten viser finansiell gjeld konsernet har ved periodeslutt, hvor mesteparten er finansiering til KLP Bank konsernet.

De angitte foretakene er utstedere av den finansielle gjelden som er beskrevet. Innskudd hører inn under KLP Banken AS.

Note 34. Overførte eiendeler med restriksjoner

Overførte eiendeler som fortsatt balanseføres

Alle overførte eiendeler er innregnet i balansen dersom konsernet fortsatt er eksponert for endringer i eiendelens virkelige verdi. Dette gjelder for gjenkjøpsavtaler og avtaler vedrørende verdipapirutlån.

Gjenkjøpsavtaler er en form for innlån med sikkerhet hvor konsernet selger verdipapirer med en avtale om å kjøpe de tilbake til en forhåndsavtalt pris. Kontanter mottatt blir innregnet som innskudd (gjeld). Overførte verdipapirer i forbindelse med gjenkjøpsavtaler blir ikke fraregnet i balansen.

Avtaler vedrørende verdipapirutlån er transaksjoner hvor konsernet låner ut verdipapirer til en motpart og mottar en provisjon for dette.

Ettersom både gjenkjøpsavtaler og verdipapirutlån resulterer i at verdipapirene blir returnert til konsernet, er risikoen for verdiendringer hos konsernet. Verdipapirene er imidlertid ikke tilgjengelige for konsernet i perioden hvor de er overført.

Verdipapirene som fremdeles er rapportert i balansen, og tilhørende gjeld, er vurdert til virkelig verdi.

Overførte eiendeler som fortsatt balanseføres

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
GJENKJØPSAVTALER		
Sertifikater og obligasjoner	0	1 140
Innskudd fra kredittinstitusjoner	6 896	6 172
VERDIPAPIRUTLÅN		
Aksjer	12 004	12 222
Sum overførte eiendeler som fortsatt balanseføres	18 900	19 534

FORPLIKTELSER TILKNYTTET EIENDELENE

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
GJENKJØPSAVTALER		
Sertifikater og obligasjoner	6 894	6 170
Innskudd fra kredittinstitusjoner	0	1 113
VERDIPAPIRUTLÅN		
Sertifikater og obligasjoner	4 746	4 366
Aksjer	8 337	9 469
Sum forpliktelser	19 977	21 118

Alle eiendelene i tabellen over er gjenstand for videresalg eller sikkerhetsstillelse hos motpart.

Overførte eiendeler som ikke er fraregnet og tilhørende forpliktelser

Konsernet mottar sikkerheter under omvendte gjenkjøpsavtaler og avtaler vedrørende verdipapirinnlån, som i henhold til avtalene er tillatt solgt eller pantsatt. Transaksjonene gjennomføres i henhold til standard avtaler som anvendes av partene i finansmarkedet. Generelt krever avtalene at det stilles tilleggssikkerhet hvis verdiene av verdipapirer faller under et forhåndsbestemt nivå. I avtalene har mottakeren av sikkerheten en ubegrenset rett til å selge eller pantsatte sikkerheten mot å levere tilsvarende sikkerheter på oppgjørsdagen.

MOTTATTE VERDIPAPIRER SOM ER TILLAT SOLGT ELLER PANTSATT

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
VERDIPAPIRINNÅN		
Aksjer	332	835
Hvorav solgt eller pantsatt	332	835
Sum overførte eiendeler som fortsatt balanseføres	332	835

Dersom man justerer for andelseieres interesser i konsoliderte verdipapirfond og kun hensyntar KLP Konsern sin reelle risiko og faktiske eierskap, så reduseres eiendeler som balanseføres med 5 460 millioner kroner og forpliktelsene tilknyttet eiendelene med 6 109 millioner kroner per 31.12.2024.

Note 35. Kapitalavkastning for kollektiv pensjon offentlig virksomhet

PROSENT	2024	2023	2022	2021	2020
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN TOTALT					
Avkastning ¹	9,0	6,4	-1,1	8,4	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	8,7	6,8	-3,9	6,7	5,5
KOLLEKTIVPORTEFØLJENS UNDERPORTEFØLJER					
Balansert portefølje 1					
Avkastning ¹	9,0	6,4	-1,1	8,4	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	8,7	6,8	-3,9	6,7	5,7
Balansert portefølje 2					
Avkastning ¹	I/A	I/A	I/A	8,3	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	I/A	I/A	I/A	6,8	5,6
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN					
Avkastning ¹	10,8	8,3	-2,5	8,9	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	10,8	8,7	-5,5	7,1	4,7
SELSKAPSPORTEFØLJEN					
Avkastning ¹	4,8	3,0	2,8	3,4	3,1

¹ Avkastning er alle realiserte og urealiserte inntekter fra investeringer i henhold til de nåværende regnskapsprinsippene som KLP følger.

² Avkastning som inkluderer mer- og mindreverdier på finansielle instrumenter målt til amortisert kost, beløp som ikke reflekteres i regnskapet.

Balansert portefølje 2 ble avsluttet ved utgangen av 2021 og innlemmet i Balansert portefølje 1 ved inngangen til 2022. Balansert portefølje 1 og 2 hadde tilnærmet lik risikoprofil; skillet mellom de to var i hovedsak kundegruppen.

Note 36. Endring i forpliktelse fra finansieringsaktiviteter

MILLIONER KRONER	31.12.2023	Kontantstrøeffekt finansieringsaktiviteter	Ikke-kontantstrøeffekt ¹	31.12.2024
Ansvarlig lån	3 327	0	233	3 560
Fondsobligasjonslån	1 434	0	-5	1 429
Sum forpliktelse fra finansieringsaktiviteter	4 761	0	228	4 989

¹ Ikke kontantstrøendringer er i hovedsak urealisert valuta

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Kontantstrøeffekt finansieringsaktiviteter	Ikke-kontantstrøeffekt ¹	31.12.2023
Ansvarlig lån	3 147	0	180	3 327
Fondsobligasjonslån	1 428	0	6	1 434
Sum forpliktelse fra finansieringsaktiviteter	4 575	0	186	4 761

Note 37. Annen kortsiktig gjeld

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	2 019	3 357
Påløpt ikke utlignet skatt	1 206	572
Leverandørgjeld	274	301
Skyldig offentlige avgifter	829	691
Øvrig kortsiktig gjeld	1 100	1 112
Sum annen kortsiktig gjeld	5 427	6 034

Note 38. Egenkapital

KLP-konsernet avlegger fra og med 2023 regnskap etter ny regnskapsstandard IFRS 17 Forsikringskontrakter. Den nye standarden hensyntar at KLP er gjensidig eid, og forsikringstakerne på offentlig tjenestepensjon har krav på all verdiskapning i konsernet. Det betyr at konsernet etter IFRS 17 ikke har egenkapital og at resultatet blir null. Konsernet har imidlertid rapportert en egenkapital per 31.12.2024 på minus 3 303 millioner kroner. Denne egenkapitalen oppstår som følge av at forsikringstakerne har krav på virkelig verdi av alle eiendeler og gjeld i virksomheten, mens enkelte eiendels- og gjeldsposter ikke regnskapsført til virkelig verdi. Dermed oppstår det en verdivurderingsforskjell som utgjør egenkapital i et gjensidig forsikringsforetak. Årets endring i verdivurderingsforskjell, minus 163 millioner kroner vil dermed framkomme som resultat.

Oppstillingen i denne noten bør sees i sammenheng med egenkapitaloppstillingen.

MILLIONER KRONER	31.12.2024		
	Bokført verdi	Markedsverdi	Differanse
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	2 334	2 219	116
Utlån og VV-sikring	44 109	44 124	- 15
Aksjer i tilknyttede foretak (egenkapitalmetoden)	6 820	9 157	- 2 337
Utsatt skattefordel (nominel, utnyttbar verdi)	40	40	0
Goodwill	0	1 147	- 1 147
Andre immaterielle eiendeler	1 551	1 551	0
Markedsverdivurderte eiendeler	1 092 535	1 092 535	0
Sum eiendeler	1 147 389	1 150 773	- 3 383
Ansvarlig lån og fondsobligasjonlån	4 989	4 989	0
Andre innlån og innskudd bank	48 135	48 215	- 80
Pensjonsforpliktelse egne ansatte	543	543	0
Utsatt skatteforpliktelse (nominell verdi)	1 213	1 213	0
Markedsverdivurderte forpliktelser	1 095 812	1 095 812	0
Sum gjeld	1 150 693	1 150 773	- 80
Egenkapital konsern	- 3 303	0	- 3 303

MILLIONER KRONER	31.12.2023		
	Bokført verdi	Markedsverdi	Differanse
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost	2 254	2 159	95
Utlån og VV-sikring	44 509	44 503	6
Aksjer i tilknyttede foretak (egenkapitalmetoden)	5 178	7 981	- 2 803
Utsatt skattefordel (nominel, utnyttbar verdi)	48	48	0
Goodwill	0	470	- 470
Andre immaterielle eiendeler	1 379	1 379	0
Markedsverdivurderte eiendeler	963 353	963 353	0
Sum eiendeler	1 016 721	1 019 893	- 3 172
Ansvarlig lån og fondsobligasjonlån	4 761	4 761	0
Andre innlån og innskudd bank	45 469	45 501	- 33
Pensjonsforpliktelse egne ansatte	913	913	0
Utsatt skatteforpliktelse (nominell verdi)	1 055	1 055	0
Markedsverdivurderte forpliktelser	967 664	967 664	0
Sum gjeld	1 019 861	1 019 893	- 33
Egenkapital konsern	- 3 140	0	- 3 140

Note 39. Kapitaldekning

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. I utregningen av tellende ansvarlig kapital er fondsobligasjonslånet begrenset oppad slik at det maksimalt kan utgjøre 20 prosent av tellende ansvarlig kapital i kapitalgruppe 1. Eventuell overskytende eksponering vil inngå i kapitalgruppe 2. Kapitalgruppe 2 består ellers av ansvarlige lån, risikoutjevningssfond, naturskadefond og ikke-innbetalt supplerende kapital. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 prosent av foretakets premiereserve. Kapitalgruppe 3 består av eventuell netto utsatt skattefordel.

I utregningen av tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet skal tellende kapitalposter i kapitalgruppe 1 utgjøre minst 50 prosent av solvenskapitalkravet, tellende kapitalposter i kapitalgruppe 3 skal utgjøre mindre enn 15 prosent av solvenskapitalkravet og summen av tellende kapitalposter i kapitalgruppe 2 og 3 skal ikke overstige 50 prosent av solvenskapitalkravet før kapitalkravsbidrag fra andre finansielle sektorer (KLP Banken og KLP Kapitalforvaltning). I utregningen av tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekravet til konsolidert solvenskapital skal tellende kapitalposter i kapitalgruppe 1 utgjøre minst 80 prosent av minstekravet og tellende kapitalposter i kapitalgruppe 2 skal ikke overstige 20 prosent av minstekravet. Ansvarlig kapital i andre finansielle sektorer (KLP Banken og KLP Kapitalforvaltning), kapitalposter i kapitalgruppe 3 samt supplerende kapital inngår ikke i tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvenskapitaldekning 298 prosent som er godt over foretakets mål om minst 150 prosent. Med det midlertidige fradraget er solvenskapitaldekningen 298 prosent.

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023 ¹
TELLENDE ANSVARLIG KAPITAL		
Eiendeler	853 502	779 311
Forpliktelser	-805 295	-734 864
Eiendeler minus forpliktelser	48 207	44 447
- Risikoutjevningfond og naturskadefond	-4 188	-3 864
+ Fondsobligasjonslån	1 429	1 434
Justering for ansvarlig kapital i andre finanssektorer	-98	-25
Basiskapital - kapitalgruppe 1	45 350	41 992
Sum ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	45 350	41 992
Ansvarlige lån	3 514	3 280
Risikoutjevningfond og naturskadefond	4 188	3 864
Basiskapital - kapitalgruppe 2	7 702	7 144
Etterinnkallingsrett	15 396	14 339
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	15 396	14 339
Sum ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	23 098	21 483
Utsatt skattefordel	0	0
Basiskapital - kapitalgruppe 3	0	0
Sum ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0	0
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet - kapitalgruppe 1	45 350	41 992
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet - kapitalgruppe 2	7 394	7 269
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet - kapitalgruppe 3	0	0
A Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet	52 744	49 261
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekravet - kapitalgruppe 1	41 516	38 420
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekravet - kapitalgruppe 2	838	935
B Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekravet til konsolidert solvenskapital	42 354	39 355
KAPITALKRAV		
Markedsrisiko	176 709	141 163
Motpartsrisiko	3 058	3 549
Livsforsikringsrisiko	140 142	112 930
Skadeforsikringsrisiko	695	666
Helseforsikringsrisiko	471	436
Diversifisering	-68 328	-55 716
Operasjonell risiko	3 576	3 291
Tapsabsorberende evne til forsikringstekniske avsetninger	-239 819	-190 317
Tapsabsorberende evne til utsatt skatt	-1 716	-1 581
Kapitalkrav for andre finanssektorer	2 921	2 878
C Solvenskapitalkrav	17 710	17 299
Minstekapitalkrav, KLP	3 670	4 191
Minstekapitalkrav, KLP Skadeforsikring	522	484
D Minstekrav til konsolidert solvenskapital	4 192	4 675
KAPITALDEKNING		
Solvenskapitaldekning (A/C)	298 %	285 %
Minstekapitaldekning (B/D)	1010 %	842 %

¹ Tallene per 31.12.2023 er endret for å reflektere nytt kapitalkrav for banken, gjeldende fra og med årsberegningen 2023 for konsern

Note 40. **Antall ansatte**

	2024	2023
Number of permanent employees 31.12.	1 167	1 133
Number of temporary employees 31.12.	19	30
Total number of employees 31.12.	1 186	1 163
Number of full time equivalents permanent employees	1 114	1 080
Number of full time equivalents temporary employees	14	12
Total number of full time equivalents	1 128	1 092

Note 41. **Betingede forpliktelser**

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Kausjonsansvar tilhørende KLP	2	2
Kommitert, ikke trukket investering i private equity og eiendomsfond	31 892	27 349
Godkjente, ikke utbetalte lånetilsagn tilhørende KLP Konsern	4 309	4 058
Sum betingede forpliktelser	36 203	31 409

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

Årsrapport 2024

Regnskap KLP

Resultatregnskap

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

NOTE	MILLIONER KRONER	2024	2023
TEKNISK REGNSKAP			
	Forfalte premier, brutto	60 882	70 234
	Overføring av premiereserve og pensjonskapital mv. fra andre forsikringsforetak/pensjonskasser	1	92
9	Sum premieinntekter for egen regning	60 883	70 326
	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	5 426	241
	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	17 264	14 507
	Verdiendringer på investeringer	36 593	32 140
	Realisert gevinst og tap på investeringer	5 983	-4 388
11	Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	65 265	42 500
	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	23	-1
	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	43	39
	Verdiendringer på investeringer	185	172
	Realisert gevinst og tap på investeringer	54	3
11	Sum netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	304	212
13	Andre forsikringsrelaterte inntekter	1 473	1 415
	Utbetalte erstatninger, brutto	-27 777	-26 122
	Overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og bufferfond til andre forsikringsforetak/pensjonskasser	-2 423	-2 139
9	Sum erstatninger	-30 200	-28 261
	Endring i premiereserve mv., brutto	-42 144	-54 870
	Endring i bufferfond	-13 556	-7 949
	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-711	-550
9	Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-56 412	-63 368
	Endring i pensjonskapital mv.	-117	-173
	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	-6	-6
	Endring i andre avsetninger	-75	-136
9	Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsvalgportefølje	-197	-315
	Overskudd på avkastningsresultatet	-36 747	-20 039
	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-790	-594
9	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	-37 537	-20 632
	Forvaltningskostnader	-248	-231
14	Salgskostnader	-162	-160
	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)	-1 284	-1 122
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	-1 693	-1 512
13	Andre forsikringsrelaterte kostnader	-1 471	-1 408
9	Resultat av teknisk regnskap	416	-1 043
IKKE-TEKNISK REGNSKAP			
	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	745	226
	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler	1 090	940
18	Netto driftsinntekt fra eiendom	54	-47
	Verdiendringer på investeringer	-12	508
	Realisert gevinst og tap på investeringer	113	-345
11	Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	1 989	1 282

NOTE	MILLIONER KRONER	2024	2023
	Andre inntekter	73	48
	Forvaltningskostnader	-15	-15
	Andre kostnader	-294	-292
	Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-309	-306
	Resultat av ikke-teknisk regnskap	1 753	1 024
	Resultat før skattekostnad	2 169	-20
19	Skattekostnader	-356	-82
	Resultat før andre inntekter og kostnader	1 812	-101
15	Estimatavvik pensjoner egne ansatte	288	-88
	Andel av andre resultatkomponenter ved anvendelse av egenkapitalmetoden	155	-59
	Justering av forsikringsforpliktelsene	-41	13
19	Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	-72	22
	Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	329	-111
	TOTALRESULTAT	2 142	-213
	DISPONERINGER OG OVERFØRINGER:		
	Overført egenkapitaltilskudd	-1 050	-428
	Overført risikoutjevningsfond	-325	969
	Overført annen opptjent egenkapital	-766	-329
	Sum resultatdisponeringer og overføringer	-2 142	213

Balanse

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
20	Immaterielle eiendeler	1 497	1 326
INVESTERINGER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
18	Investeringseiendommer	1 283	1 283
	Eierbenyttet eiendom	40	18
21	Bygninger og andre faste eiendommer	1 322	1 301
22	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	3 069	3 068
22	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert foretak	6 898	6 200
22	Sum datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert foretak	9 967	9 269
8,23	Rentebærende verdipapirer	21 625	21 256
8,23	Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	21 625	21 256
21,23,24	Aksjer og andeler	4	4
8,21,23	Rentebærende verdipapirer	12 412	11 760
8,21,23	Utlån og fordringer	2 427	1 132
8,21,23	Finansielle derivater	432	527
21,23	Andre finansielle eiendeler	0	1
21,23	Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	15 275	13 423
	Sum investeringer i selskapsporteføljen	48 189	45 249
	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	4 959	1 150
25	Konsernmellomværende	257	194
	Andre fordringer	357	142
	Sum fordringer	5 573	1 486
	Anlegg og utstyr	33	41
8	Kasse, bank	1 430	1 141
26	Bruksretteeiendeler	648	756
	Sum andre eiendeler	2 111	1 938
	Sum eiendeler i selskapsporteføljen	57 370	49 999
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN			
22	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	81 308	73 742
22	Aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert foretak	6 873	6 662
25	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	10 380	11 137
	Sum datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert foretak	98 560	91 540
8,23	Rentebærende verdipapirer	209 932	206 120
8,23	Utlån og fordringer	87 456	81 966
8,23	Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	297 388	288 086
21,23,24	Aksjer og andeler	283 543	219 067
8,21,23	Rentebærende verdipapirer	106 390	104 252
8,21,23	Utlån og fordringer	16 424	20 788
8,21,23	Finansielle derivater	758	9 814
21,23	Andre finansielle eiendeler	377	790
21,23	Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	407 492	354 711
	Sum investeringer i kollektivporteføljen	803 441	734 337

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
	INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN		
22	Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak	327	296
	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	55	58
	Sum datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollert foretak	382	354
8,23	Rentebærende verdipapirer	1 024	989
8,23	Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	1 024	989
21,23,24	Aksjer og andeler	1 379	1 104
8,21,23	Rentebærende verdipapirer	311	257
8,21,23	Utlån og fordringer	36	102
8,21,23	Finansielle derivater	3	24
21,23	Andre finansielle eiendeler	0	0
21,23	Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	1 728	1 488
	Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen	3 135	2 830
	Sum eiendeler i kundeporteføljene	806 576	737 168
	SUM EIENDELER	863 946	787 167

NOTE	MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		
	Annen innskutt egenkapital	25 277	22 978
	Sum innskutt egenkapital	25 277	22 978
	Risikoutjevningfond	3 999	3 674
	Annen opptjent egenkapital	17 959	17 193
	Sum opptjent egenkapital	21 958	20 866
29,30	Annen ansvarlig lånekapital	3 525	3 361
29,30,31	Fondsobligasjonslån	1 429	1 434
23,29,30	Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 954	4 795
	Premiereserve mv.	613 543	571 399
	Bufferfond	122 976	109 281
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	63 370	42 251
9	Sum forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser	799 889	722 931
	Pensjonskapital mv.	2 290	2 173
	Bufferfond	260	185
	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	597	491
9	Sum forsikringsforpliktelser – særskilt investeringsportefølje	3 147	2 850
15	Pensjonsforpliktelser o.l.	328	572
19	Forpliktelser ved periodeskatt	676	107
19	Forpliktelser ved utsatt skatt	459	503
	Sum avsetninger for forpliktelser	1 463	1 182
	Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	53	1 279
21,23	Forpliktelser til kredittinstitusjoner	512	6 727
21,23,32	Finansielle derivater	4 540	1 139
26	Leieforpliktelser	721	822
33	Andre forpliktelser	1 062	1 364
	Sum forpliktelser	6 889	11 330
	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	369	234
	Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	369	234
	SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE	863 946	787 167

Oslo, 21. mars 2025

Styret i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

TINE SUNDTOFT

Styrets leder

TERJE ROOTWELT

Styrets nestleder

ODD HALDGEIR LARSEN

KJERSTI FYLLINGEN

TORKILD SINDRE VARRAN

ELI ARNSTAD

VIBEKE HELDAL

Valgt av og blant de ansatte

ERLING BENDIKSEN

Valgt av og blant de ansatte

SVERRE THORNES

Konsernsjef

Dette dokumentet er signert elektronisk

Egenkapitaloppstilling

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap

2024 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 01.01.2024	22 978	3 674	17 193	43 845
Resultat før andre inntekter og kostnader	1 050	325	437	1 812
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			329	329
Totalresultat	1 050	325	766	2 142
Netto inn- og utbetalt egenkapitaltilskudd	1 248			1 248
Sum transaksjoner med eierne	1 248			1 248
Egenkapital 31.12.2024	25 277	3 999	17 959	47 234

2023 MILLIONER KRONER	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital		Sum egenkapital
		Risiko-utjevningfond	Annen opptjent egenkapital	
Egenkapital 31.12.2022	21 388	4 643	16 768	42 799
Endring ført direkte mot egenkapital ¹			96	96
Egenkapital 01.01.2023	21 388	4 643	16 864	42 896
Resultat før andre inntekter og kostnader	428	-969	440	-101
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			-111	-111
Totalresultat	428	-969	329	-213
Netto inn- og utbetalt egenkapitaltilskudd	1 162			1 162
Sum transaksjoner med eierne	1 162			1 162
Egenkapital 31.12.2023	22 978	3 674	17 193	43 845

¹ Implementeringseffekter som følge av endringer i benyttede IFRS Accounting Standard

Kontantstrømoppstilling

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap

MILLIONER KRONER	2024	2023
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalte premier direkte forsikring	38 265	57 326
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser direkte forsikring	-27 144	-25 502
Netto inn- og utbetaling ved flytting	-2 401	-2 030
Utbetalinger til andre leverandører for varer og tjenester	-689	-714
Utbetalinger til ansatte, pensjonsinretninger, arbeidsgiveravgift mv.	-854	-839
Utbetalinger av renter	-1 272	-1 002
Innbetalinger av renter	13 826	14 816
Innbetalinger av utbytte og konsernbidrag	4 239	3 623
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-123	-413
Innbetalinger til eiendomsvirksomheten	46	48
Netto inn- og utbetalinger av lån til kunder mv.	-1 932	-666
Netto inn- og utbetaling fordring på datterforetak	750	750
Utbetalinger ved kjøp av eiendom	-21	0
Netto inn- og utbetalinger for kjøp/salg av verdipapirer	-23 125	-45 738
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-436	-341
KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler mv.	-390	-468
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-390	-468
KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Innbetalinger av egenkapitalinnskudd	1 324	1 230
Utbetalinger ved tilbakebetaling av egenkapitalinnskudd	-76	-69
Utbetaling leieforpliktelse	-134	-130
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	1 114	1 032
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	288	223
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	1 141	918
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	1 430	1 141

Noter til regnskapet

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

Note 1 **Generell informasjon**

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap (foretaket) leverer pensjons- og forsikringstjenester til kommuner og fylkeskommuner og helseforetak i offentlig sektor. Det største produktområdet er kollektiv pensjonsforsikring. Innen pensjonsforsikring tilbyr foretaket offentlig tjenestepensjon.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) er et gjensidig forsikringsselskap registrert og hjemmehørende i Norge. KLP har hovedkontor i Dronning Eufemiasgate 10, Oslo.

KLP har ansvarlig lån notert på London Stock Exchange. Årsregnskapet til KLP er tilgjengelig på klp.no. KLPs årsregnskap for 2024 ble vedtatt av foretakets styre den 21. mars 2025.

Note 2 **Informasjon om vesentlige regnskapsprinsipper**

Nedenfor følger en beskrivelse av de vesentligste regnskapsprinsippene som er benyttet av KLP ved utarbeidelsen av årsregnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsistent for alle perioder som er presentert dersom ikke annet framgår.

2.1 BASISPRINSIPPER

Årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med regnskapsloven, forskrift om årsregnskap for livsforsikringsforetak (årsregnskapsforskriften) og god regnskapsskikk i Norge. Det er i enkelte bestemmelser for årsregnskapsforskriften henvist til konkrete IFRS® Accounting Standards, mens forsikringsforpliktelsene skal måles i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrift.

For å utarbeide årsregnskap må ledelsen foreta regnskapsmessige estimater og skjønnsmessige vurderinger. Dette påvirker foretakets regnskapsførte verdi av eiendeler og gjeld, inntekter og kostnader. Faktiske tall vil kunne avvike fra benyttede estimater. Områder hvor det er utvist skjønnsmessige vurderinger og estimater av vesentlig betydning for foretaket er beskrevet i note 3 Vesentlige regnskapsmessige estimater og vurderinger.

Alle beløp er presentert i millioner kroner uten desimal med mindre annet er angitt.

2.1.1 Endringer i regnskapsprinsipper- og opplysninger

Nye og endrede standarder og fortolkninger som er trådt i kraft i 2024

Det er ingen endringer i årsregnskapsforskriften eller nye eller endrede IFRS Accounting Standard eller IFRIC-fortolkninger som er trådt i kraft for 2024 årsregnskapet som påvirker foretakets årsregnskap i vesentlig grad.

2.2 FORSIKRINGSKONTRAKTER

KLP tilbyr kun ett forsikringsprodukt. Dette er et kollektivt pensjonsprodukt, offentlig tjenstepensjon, som omfatter alderspensjon, etterlattepensjon, uførepensjon og premiefritak under ervervsuførhet.

Ordningens ytelser fastsettes etter gjeldende regler for offentlig tjenstepensjon som blant annet innbefatter samordning med folketrygdens ytelser for alderspensjonen for å sikre et definert brutto pensjonsnivå.

Regulering av løpende pensjoner og opptjente pensjonsrettigheter finansieres i sin helhet ved en særskilt reguleringspremie. En del offentlige særtrekk er ikke forhåndsfinansiert og finansieres ved engangspremier ved oppstart og eventuelt senere endringer av pensjonen (bruttogaranti).

Premiereserve i pensjonsordningene er fastsatt som netto engangspremie for de opptjente alders-, uføre- og etterlattepensjoner. I tillegg er det avsatt administrasjonsreserve ut fra foretakets faktiske omkostninger til utbetaling av pensjon. I premiereserven inngår også avsetninger for inntrufne, ennå ikke oppgjorte forsikringstilfeller, herunder karensavsetning for uførerisiko.

2.2.1 Separering av komponenter fra forsikringskontrakten

Forsikringskontraktene på offentlig tjenstepensjon inneholder derivat i form av avkastningsgaranti, og investeringskomponenter som skal tilbakebetales til forsikringstakerne. Disse komponentene separeres ikke, men måles sammen med forsikringskontrakten.

2.2.2 Kombinasjon av forsikringskontrakter

Forsikringskontraktene på offentlig tjenstepensjon inneholder flere forsikringsdekninger med ulik forsikringsrisiko:

- Alderspensjon
- Etterlattepensjon
- Uførepensjon

Disse dekningene er inngått med samme forsikringstaker, på samme tidspunkt, og tilbys kun samlet som en pakke. Det er ikke krav til separasjon av de ulike dekningene, og de er vurdert samlet som en forsikringskontrakt.

2.2.3 Innregning

Forsikringskontraktene innregnes på det tidspunkt dekningsperioden trer i kraft.

2.2.4 Måling

Årsregnskapsforskriften for livsforsikringsforetak regulerer at en forsikringskontrakts forsikringskapital skal innregnes som en forsikringsforpliktelse. Forsikringskapital for KLPs forsikringsprodukt offentlig tjenstepensjon består av premiereserve, bufferfond, premiefond og bufferavsetning for pensjonsordning med flerårig avkastningsgaranti. Forsikringsforpliktelsene skal måles i samsvar med forsikringsvirksomhetsloven med tilhørende forskrift.

Forsikringskontraktene fornyes årlig med mindre kunden velger å flytte pensjonsordningen. KLP kan reprise risiko knyttet til framtidige perioder årlig. Forsikringskontrakten er verdsatt ut ifra rettigheter som er opptjent på balansedagen.

2.2.4.1 Premiereserve

Premiereserven utgjør den forsikringstekniske kontantverdien av pensjonsrettigheter som er opptjent på balansedagen. Den består av forventede, framtidige utbetalinger neddiskontert med beregningsrenten som er lagt til grunn ved fastsettelse av historiske premieinnbetalinger.

Forventede, framtidige utbetalinger avhenger av forventet levealder og forventet uføregrad. Forventet levealder er satt lik minstekravet fastsatt i dødelighetstariffen K2013 som fastsatt av Finanstilsynet. I enkelte deler av bestanden har KLP observert en høyere levealder enn minstetariffen K2013, og har derfor styrket avsetningene utover minstetariffen i disse delene av forsikringsbestanden.

Innenfor uførepensjon legger KLP til grunn erfaringer i egen bestand.

Beregningsrenten som de forventede utbetalingene diskonteres med, representerer den delen av pensjonsopptjeningen som må dekkes fra avkastningen. Beregningsrenten ble fastsatt til 2,0 for ny opptjening i 2024, mens gjennomsnittlig beregningsrente (samlet avkastningsgaranti) utgjorde i gjennomsnitt 2,3 prosent i 2024.

Premiereserven inkluderer også administrasjonsreserve etter foretakets beregningsgrunnlag, samt avsetninger for inntrufne, ennå ikke oppgjorte forsikringstilfeller, herunder karensavsetning for uførerisiko. Administrasjonsreserven skal sikre finansiering av framtidige kostnader knyttet til utbetaling av pensjon, og finansieres med eget element i pensjonspremien.

Til fradrag kommer frigjøringer av premiereserven blant annet som følge av utbetalinger.

2.2.4.2 Bufferfond

Bufferfond består av avkastningsoverskudd på forsikringskontraktene som ikke er overført til premiefond. Bufferfondet kan benyttes til å dekke avkastningsunderskudd på forsikringskontraktene, samt overføres til premiefond.

2.2.4.3 Premiefond

Premiefond inneholder forskuddsbetalte premier og overskudd fra avkastnings- og risikoresultat som ikke er disponert til henholdsvis bufferfond eller risikoutjevningfond. Premiefondet kan også tilføres midler fra bufferfond. Premiefond kan benyttes til dekning av fremtidige premier.

2.2.5 Fraregning

Forsikringskontrakten fraregnes når dekningsperioden utløper enten fordi kontrakten flytter ut eller fordi den utløper.

2.2.6 Presentasjon

Premieinntekter presenteres på egen linje i resultatoppstillingen. Midler mottatt i forbindelse med tilflytting av nye kunder er også presentert som en del av premieinntektene.

Pensjonsutbetalinger er presentert som erstatningsutbetalinger i resultatoppstillingen. Midler overført i forbindelse med fraflytting av kunder presenteres som en del av erstatningsutbetalingene.

Endring i premiereserve føres over resultatet, og inngår i balansen som «Premiereserve mv.» under hovedlinjen «Sum forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte forpliktelser»

Endring i bufferfond føres over resultatet på linjen for endring i bufferfond, og presenteres som «Bufferfond» i balansen under hovedlinjen «Sum forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte forpliktelser».

Endring i premiefond vises på egen linje i resultatregnskapet, og presenteres som «Premiefond» i balansen under hovedlinjen «Sum forsikringsforpliktelse – kontraktsfastsatte forpliktelser».

2.3 FINANSIELLE INSTRUMENTER

2.3.1. Regnskapsføring av finansielle instrumenter etter IFRS 9

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene knyttet til finansielle instrumenter.

2.3.1.1 Innregning og fraregning

Finansielle instrumenter innregnes på det tidspunkt foretaket blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Finansielle eiendeler fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer fra

investeringen opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og foretaket i hovedsak har overført risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt forpliktelsene til de kontraktmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt. Innregning og fraregning av finansielle instrumenter skjer dermed uavhengig av avtalt oppgjørstidspunkt.

Finansielle instrumenter måles ved førstegangsinnregning til virkelig verdi. Henførbare transaksjonskostnader inngår i virkelig verdi for finansielle instrumenter som ikke innregnes til virkelig verdi over resultatet. Kundefordringer, som ikke har et betydelig finansieringselement, fastsettes til transaksjonsprisen.

2.3.1.2 Klassifisering og etterfølgende måling

2.3.1.2.1 Finansielle eiendeler

Finansielle eiendeler skal etter IFRS 9 klassifiseres i følgende kategorier:

- Amortisert kost
- Virkelig verdi med verdiendring over resultatet
- Virkelig verdi med verdiendring over andre inntekter og kostnader

Målekategori bestemmes ved førstegangsinnregning.

Derivater og egenkapitalinstrumenter

I henhold til IFRS 9 skal derivater innregnes til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Derivater utpekt som sikringsinstrumenter skal imidlertid følge regler for sikringsbokføring.

Egenkapitalinstrumenter skal som hovedregel måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet, med mindre de ikke er holdt for handelsformål og bestemt utpekt til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat. I årsregnskapet er alle egenkapitalinstrumenter målt til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Gjeldsinstrumenter

Klassifikasjon og måling av gjeldsinstrumenter etter IFRS 9 vurderes ut fra en kombinasjon av virksomhetsmodell for styring av eiendelene og de kontraktmessige kontantstrømskarakteristikker.

Et gjeldsinstrument måles til amortisert kost hvis begge følgende kriterier er oppfylt og den finansielle eiendelen ikke er utpekt til virkelig verdi over resultatet («virkelig verdi opsjonen»):

- Den finansielle eiendelen innehas i en virksomhetsmodell hvis formål er å holde finansielle eiendeler for å motta kontraktsregulerte kontantstrømmer («forretningsmodellkriteriet»), og

- Kontraktvilkårene for den finansielle eiendelen fører på bestemte tidspunkter til kontantstrømmer som utelukkende er betaling av avdrag og renter på utestående hovedstol («kontantstrømkriteriet»).

Valg av målemetode

Hver portefølje er analysert ut ifra hvilken virksomhetsmodell som følges, hva slags kontantstrømmer som foreligger og hva hensikten med investeringene er.

Dersom et finansielt instrument inngår i en portefølje som styres i en forretningsmodell hvor formålet med forretningsmodellen er å motta kontraktsfestede kontantstrømmer kun bestående av rente og hovedstol, skal den finansielle eiendelen måles til amortisert kost. KLPs utlånsportefølje inngår i en slik virksomhetsmodell.

Dersom en portefølje av finansielle instrumenter inngår i en forretningsmodell hvor hensikten er å holde de finansielle eiendelene for å inndrive kontraktsfestede kontantstrømmer og å selge, skal eiendelen måles til virkelig verdi med verdiendringer over det utvidede resultatet. Renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presenteres i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over utvidet resultat skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene. Årsregnskapsforskriften åpner imidlertid for at man kan velge å benytte amortisert kost som alternativ til virkelig verdi med verdiendringer over det utvidede resultatet. KLP har verdipapirer som inngår i denne kategorien. KLP måler disse instrumentene til amortisert kost i tråd med valgadgangen i årsregnskapsforskriften.

Finansielle instrumenter inkludert i andre typer forretningsmodeller blir målt til virkelig verdi over ordinært resultat.

Nedskrivningsmodell for rentebærende verdipapirer til amortisert kost

Denne kategorien av verdipapirer omfatter obligasjoner og sertifikater.

Trinn 1: Et finansielt instrument som ikke er kredittforringet ved førstegangsinnregning blir klassifisert på trinn 1. På trinn 1 blir det forventede kredittapet kalkulert over de neste 12 månedene, eventuelt til forfall hvis det er innen et år.

Trinn 2: Ved en betydelig økning i kredittrisiko siden ervervstidspunkt blir instrumentet flyttet over til trinn 2. Beregning av forventet kredittap blir da kalkulert for gjenværende levetid til instrumentet. En betydelig økning i kredittrisiko er definert som et fall på minimum 3 risikoklasser (f.eks. AAA (1) til A- (4)).

Trinn 3: Forventet tap for resten av levetiden for eiendeler som har objektive bevis på tap. Ved mislighold vil man gå bort fra automatisk beregning av forventet kredittap i porteføljesystemet og i stedet gjøre en individuell vurdering av forventet kredittap.

For trinn 1 og 2 anvendes følgende modell for beregning av ECL:

Forventet kredittap = eksponering ved mislighold (EAD) x sannsynlighet for mislighold (PD) x tapsgrad ved mislighold (LGD).

Eksponering ved mislighold (EAD): EAD viser anslag på den totale mengden tap man står overfor ved et mulig mislighold.

For finansielle eiendeler trinn 1 og 2 er effektiv renteberegning basert på brutto balanseført verdi, og for trinn 3 anvendes amortisert kost.

Sannsynlighet for mislighold (PD): PD beregnes basert på årlige, historiske observerte misligholdsrater for hver enkelt rating (S&P). Det tas utgangspunkt i 25 års rullerende datagrunnlag. PD blir oppdatert årlig, eller når det observeres vesentlige endringer.

Tapsgrad ved mislighold (LGD): LGD er basert på historisk observert tilbakebetalingsgrad ved mislighold for definerte sektorer. Dette publiseres i årlige rapporter utstedt av Global Credit Data. Data blir oppdatert årlig, og ved vesentlige endringer.

Nedskrivningsmodell for boliglån

Det er utviklet en PD-modell for nye boliglånskunder og en PD-modell for eksisterende boliglånskunder. Den første modellen benytter data som er tilgjengelig på søknadstidspunktet og er gyldig i 3 måneder etter innvilgelse. Den andre modellen slår inn etter 3 måneder, og benytter seg i tillegg av data som avhenger av kundens adferdsprofil. Forklaringsvariabler i datagrunnlaget er alder, inntekt, antall purringer siste 12 måneder, antall overtrekksdager siste 12 måneder, belåningsgrad, medlåntaker, mislighold siste 12 måneder og produkttype. PD-modellen baserer seg på logistisk regresjon, og faktorene gjennomgås årlig og oppdateres ved behov. Metoden gir resultater som enkelt kan tolkes og analyseres, samt høy forklaringsgrad gitt at visse forutsetninger er oppfylt. PD-modellen gjør det også mulig å kombinere rene kvantitative analyser med ekspertvurderinger. Det benyttes et rullerende vindu på fem år slik at hovedvekten er på nyere og relevante observasjoner.

Eksponering ved mislighold (EAD) beregnes som en funksjon av sannsynligheten for at kontrakten ikke nedbetales innen gitt tidspunkt. En viktig del av beregningen av forventet tap er å se på hvor stor andel av de misligholdte kundene som blir friske. Tap gitt mislighold (LGD) avhenger av flere faktorer. Friskmeldingsgraden utgjør en vesentlig del av beregningen, altså hvor stor andel av de misligholdte kundene som blir friske. Observert friskmeldingsgrad skal beregnes og valideres på nytt hvert år.

I tillegg til å beregne ECL gjøres det en sannsynlighetsvektning av ulike definerte scenarier hvor ECL blir vurdert opp mot optimistisk, forventet og pessimistisk utvikling. Summen av de vektete scenariene utgjør det forventede kredittapet. Hvert kvartal vurderes de ulike scenariene og vektningen av disse med bakgrunn i endringer i makro eller andre forhold som vil kunne påvirke tapsnedskrivningene.

Den viktigste driveren for betydelig endring i kredittrisiko for boliglån er endring i sannsynlighet for mislighold (PD) fra førstegangsinnregning og til rapporteringstidspunktet. En relativ endring i 12 måneder PD på mer enn 2,5 anses som en vesentlig endring i kredittrisiko. I tillegg må endringen i 12 måneder PD være minimum 0,6 prosentpoeng for at endringen skal vurderes som vesentlig. Engasjementer som er

misligholdt i mer enn 30 dager vil automatisk bli plassert i trinn 2, og engasjementer med mislighold over 90 dager plasseres i trinn 3. Lånene går tilbake til trinn 2 og trinn 1 når kriteriene for betydelig endring i kredittrisiko og mislighold ikke lenger er oppfylt. Et lån i trinn 3 vil ha en karantene på tre måneder før det kan flyttes tilbake til trinn 2 eller 1.

Nedskrivningsmodell for andre typer utlån

For enkelte typer utlån der det ikke er utviklet egne PD- og LGD-modeller, benyttes det en forenklet tapsgradmetode.

Seniorlån: Seniorlån er lån som i praksis ikke kan misligholdes. Risikoen er kun knyttet til store boligprisfall, og at lånets utestående ved kundens død eller flytting på sykehjem overstiger boligens verdi på salgstidspunktet. Basert på den svært lave sannsynligheten for tap på disse lånene er det valgt en forenklet tapsgrad der det er satt av 0,001 prosent av saldoen på seniorlån til forventet tap. Det er ingen seniorlån som vil havne i trinn 2 eller trinn 3.

Offentlige lån: For offentlige utlån med lav sannsynlighet for tap, brukes en forenklet tapsgrad. Unntaket er lån med lav kredittrisiko, hvor 0,001 prosent av saldoen settes av til forventet tap.

Bedriftslån/utlån i utenlandsk valuta: Disse lånene har en høyere risiko enn offentlige utlån. For lånene i denne kategorien som måles til amortisert kost er det valgt en forenklet tapsmodell, men her får hvert enkelt lån en egen PD og LGD. Metoden er den samme som for offentlige utlån.

2.3.1.2 Finansielle forpliktelser

KLPs innlån i form av ansvarlig lån og fondsobligasjonslån er regnskapsført til amortisert kost.

2.3.1.3 Motregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk og en har til hensikt å gjøre opp netto, eller realisere eiendelen og forpliktelsen samtidig.

2.4 INVESTERINGSEIENDOM

Fast eiendom som ikke benyttes av KLP, er klassifisert som investeringseiendom. Dersom en eiendom delvis benyttes av KLP, og delvis er utleid til eksterne, klassifiseres den delen som leies ut til eksterne som investeringseiendom dersom den kan seksjoneres ut. Foretaket utfører enkelte tilleggstjenester til leietakere av eiendommene. Dersom disse tjenestene anses som signifikante for driften av eiendommen, klassifiseres eiendommen som eiendom til eget bruk og ikke investeringseiendom.

2.4.1 Innregning og fraregning

Investeringseiendom innregnes i balansen når det er sannsynlig at framtidige økonomiske fordeler som oppstår fra eiendommen vil tilflyte foretaket, og når kostnaden til investeringseiendommen kan måles pålitelig. Investeringseiendom innregnes til kost inkludert transaksjonskostnader. Kostnader til investeringseiendom under oppføring måles til kost fram til den er ferdigstilt.

En investeringseiendom fraregnes ved avhending eller når investeringseiendommen er tatt ut av bruk med endelig virkning, og foretaket ikke forventer ytterligere økonomiske fordeler ved avhending av eiendommen. Tidspunktet for avhending av en investeringseiendom som er solgt, er det tidspunktet da mottakeren oppnår kontroll over investeringseiendommen i samsvar med bestemmelsene om når en forpliktelse er oppfylt i *IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder*.

2.4.2 Påfølgende måling

Investeringseiendom måles til kost eller virkelig verdi med verdiendring over resultat. Virkelig verdi måles i samsvar med *IFRS 13 Måling av virkelig verdi*.

KLP benytter en verdsettelsesmodell for å beregne markedsverdi. Verdsettelsesmetoden er basert på neddiskontering av eiendommens forventede netto kontantstrøm med markedets avkastningskrav.

Ved beregning av netto kontantstrøm benyttes i utgangspunktet markedsleie til någjeldende betingelser, mens det for perioder etter kontraktsutløp fastsettes en antatt markedsleie. Videre hensyntas et inntektsfradrag basert på forventet ledighet, forventede påkostninger og normale driftskostnader.

Forventet kontantstrøm neddiskonteres med et avkastningskrav som fastsettes med grunnlag i den risikofrie renten (10 - års norsk statsobligasjonsrente) justert med et tillegg for estimat på en 20 - års risikofri rente. Estimater på 20 - årsrenten tilsvarer helningen på swapkurven mellom 10 og 20 år. Den risikofrie renten tillegges så en generell eiendomsrisiko for å finne avkastningskrav for prime eiendommer. Til sist legges det på en risikopremie som fastsettes ut ifra risikovilligheten blant investorene i eiendomsmarkedet hensyntatt eiendomsspesifikke forhold som geografi, eiendomstype, kontrakter, leietakere og teknisk tilstand på eiendommen.

Kvartalsvis takseres et utvalg av eiendomsmassen til foretaket av eksterne, uavhengige og kvalifiserte aktører. Ved vesentlig avvik fra egen vurdering av virkelig verdi analyseres differansene og verdsettelsesmodellens parametere justeres dersom dette viser seg nødvendig.

Endringer i virkelig verdi resultatføres i den perioden gevinsten eller tapet oppstår.

2.4.3 Overføringer

Dersom en investeringseiendom tas i bruk av KLP, reklassifiseres eiendommen til varig driftsmiddel. Virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet utgjør kostpris for den reklassifiserte eiendommen.

Dersom en eiendom KLP har benyttet blir leid ut til eksterne, reklassifiseres eiendommen til investeringseiendom. Enhver differanse mellom bokført verdi og virkelig verdi på reklassifiseringstidspunktet posteres mot egenkapitalen som en revaluering.

2.4.4 Presentasjon

Investeringseiendom er presentert i balansen på egen linje.

Endring i virkelig verdi og netto leieinntekter er presentert i resultatoppstillingen på linjen «Verdiendringer på investeringer».

2.5 AKSJER I DATTERFORETAK

Aksjer i datterforetak er førstegangsinnregnet til anskaffelseskost. Deretter måles disse etter egenkapitalmetoden, hvor resultatandelen som tas inn omregnes til KLPs regnskapsprinsipper.

Datterforetak som består av investeringseiendommer, er skilt ut og presentert som egen linje i balansen som «Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak». Resultatandelen som inntas fra disse datterforetakene er basert på endring i virkelig verdi av investeringseiendommene som inngår i deres balanse. Prinsippene som er benyttet til verdsetting av de underliggende eiendommene er i tråd med verdsettelsesprinsippene beskrevet i kapittel 2.4.

Datterforetaket KLP Skadeforsikring benytter IFRS 17 for måling av forsikringskontrakter. Årsregnskapsforskriften tillater at resultatandelen til KLP Skadeforsikring ikke trenger å omarbeides selv om KLP ikke benytter IFRS 17.

Note 3. **Viktige regnskapestimater og vurderinger**

3.1 KRITISKE VURDERINGER VED ANVENDELSE AV FORETAKETS REGNSKAPSPRINSIPPER

I det følgende beskrives noen av de viktigste vurderingene, bortsett fra de som involverer estimater (behandlet separat nedenfor), som ledelsen har foretatt i prosessen med å anvende foretakets regnskapsprinsipper, og som vil ha den mest vesentlige effekten på beløpene som er innregnet i regnskapet.

3.1.1 Finansielle instrumenter

Fastsettelse av hva som er et aktivt marked: KLP har fastsatt krav til daglig omsetning som kriterium for om et marked anses som aktivt. Fastsettelsen er basert på skjønn.

Det vises for øvrig til note 21 hvor verdsettelse av finansielle instrumenter til virkelig verdi beskrives ytterligere.

3.2 SENTRALE KILDER TIL ESTIMERINGSUSIKKERHET

Følgende er viktige estimater som ledelsen har brukt i prosessen med å anvende foretakets regnskapsprinsipper, og som har den mest vesentlige effekt på beløpene som er innregnet i regnskapet:

3.2.1 Forsikringsforpliktelser

Forsikringsforpliktelsene baserer seg på forventede, framtidige kontantstrømmer som følge av kontrakten.

Kontantstrømestimatene knyttet til uførerisiko er basert på erfaringer i KLP med utgangspunkt i egen bestand.

For de øvrige risikoelementer, herunder opplevelsesrisiko, benyttes forutsetningene fra beregningsgrunnlaget K2013 med de sikkerhetsmarginer som Finanstilsynet har fastsatt. For menn benytter KLP egne levealderforutsetninger som antar en sterkere levealderforbedring enn K2013. Det samme gjelder for sykehusleger.

Uføretilgangen og dødeligheten kontrolleres mot tariffen hvert år for raskt å kunne fange opp eventuelle endringer i risikobildet.

For sensitivitetsanalyse for forsikringskontrakter henvises det til note 4 og punkt 4.1.5.

3.2.2 Investeringseiendom

Ved å anvende IFRS 13 Måling av virkelig verdi på investeringseiendommer har foretaket gjort estimater på følgende områder:

- Fremtidige kontantstrømmer
- Diskonteringsrenter

3.2.2.1 Fremtidige kontantstrømmer

Hovedkomponentene for fremtidige kontantstrømmer består av:

- Gjeldende betingelser, kontraktsutløp og antatt markedsleie
- Ledige arealer med antatt markedsleie
- Parkeringsinntekter, parkeringsareal og antall plasser
- Antatt årlig inflasjon
- Årlig leieregulering i prosent av inflasjon
- Generell ledighet

- Normale årlige driftskostnader
- Normale årlige felleskostnader per. m²
- Oppgraderingskostnader per. m² ved nyutleie
- Eventuelt ytterligere oppgraderingskostnader (år og beløp)
- Antall måneder ledighet ved hvert kontraktsutløp
- Antatt sluttverdi år 20
- Nominelt avkastningskrav

Kontantstrømestimer inkluderer både markedsvariabler direkte observert i markedet eller avledet direkte fra markedet og ikke-markedsvariabler.

3.2.2.2 Diskonteringsrenter

Diskonteringsrenten som benyttes tilsvarer normalmarkedets avkastningskrav for lignende eiendommer, og beregnes ved bruk av ovenfra- og nedmetoden basert på avkastningen fra de siste kjente transaksjonene i lignende og relevante eiendommer eller andre estimer. Diskonteringsrenten dekomponeres der ulike elementer som gjelder markedsavkastningsestimeringen for ulike typer eiendom, geografiske forhold, kontraktsrisiko, byggerisiko og generell markedsavkastning for investeringseiendommer. De ulike risikoene beregnes på enkelt eiendomsnivå og vurderes i forhold til hverandre.

Foretaket brukte følgende diskonteringsrente i forskjellige land per 31. desember:

Land	2024	2023
Norge	6,85% - 9,85%	6,55% - 9,60%
Sverige	6,15% - 7,85%	6,10% - 7,50%
Danmark	6,05% - 7,45%	6,15% - 8,00%

3.2.2.3 Sensitivitetsanalyse

Per 31. desember 2024 var foretakets totale balanseførte verdi av investeringseiendom inkludert investeringseiendom eid via datterforetak, 85 986 millioner kroner (78 388 millioner kroner per 31. desember 2023).

Sensitivitetsanalysen nedenfor viser hvordan verdien av en av foretakets sentralt beliggende kontoreiendommer i Oslo endrer seg ved visse endringer i sentrale parametere i foretakets verdsettelsesmodell. Analysen viser endring i verdi (angitt som prosentvis endring) for gitt endring i en parameter under forutsetning av at alle andre parametere holdes uendret. I realiteten vil det være slik at det er innbyrdes sammenheng mellom flere variabler, slik at en endring i en parameter vil medføre endring i en eller flere andre parametere. Oppgitte sensitivitetstall fanger ikke opp slike sammenhenger mot andre variabler, og er kun vist for illustrative formål. Virkningene av endringer i parametere vil variere noe fra eiendom til eiendom.

Parameter	Endring	Verdiendring 31.12.2024	Verdiendring 31.12.2023
Avkastningskrav	+ 100 bps	-11 %	-11 %
	-100 bps	13 %	13 %
Markedsleie	10 %	8 %	8 %
	-10 %	-8 %	-8 %
Exit yield	+100 bps	-8 %	-8 %
	-100 bps	12 %	12 %
Inflasjon	+50 bps	6 %	6 %
	-50 bps	-6 %	-6 %

I analysen ovenfor forstås avkastningskravet som den rente som benyttes ved neddiskontering av fremtidige kontantstrømmer i modellen. Markedsleie forstås som forventet leie ved reforhandling av eksisterende kontrakter eller ved skifte av leietager. Exit-yield forstås som den yelden som benyttes til å beregne sluttverdi ved verdivurderingsmodellens siste analyseperiode (år 20).

Note 4. Risikostyring

KLP er gjennom sin virksomhet eksponert mot både forsikringsrisiko og finansiell risiko. For foretaket er den overordnede risikostyringen innrettet mot at den finansielle risikoen håndteres på en slik måte at foretaket til enhver tid overholder de forpliktelsene som forsikringskontraktene påfører virksomheten. Styret fastsetter overordnede risikostrategier som operasjonaliseres på administrativt nivå.

Risikostrategi implementeres og følges opp av linjeorganisasjonen, med periodisk avrapportering. Eventuelle brudd på risikolinjer og rammer rapporteres løpende, med beskrivelse av tiltak som er gjort for å bringe forholdet i orden. Enheter utenfor linjeorganisasjonen fører tilsyn med at risikotakingen skjer innenfor de fullmaktene linjen har.

4.1 FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko er risikoen for at uførhet og dødelighet i KLPs medlemsmasse utvikler seg på en annen måte enn det som er lagt til grunn i de beregningsmessige forutsetningene. Forsikringsrisikoen måles og styres på enhetsnivå.

Foretakets forsikringsvirksomhet består av et produkt, offentlig tjenstepensjon, som er innenfor bransjen kollektiv pensjon. Forsikringsrisikoen relaterer seg i hovedsak til langt liv, død og uførhet.

Den forsikredes alder og kjønn kan påvirke den enkelte forsikredes risiko. Forsikringsrisikoen prises derfor individuelt, men prisen utjevnes på risikofellesskapsnivå. Sammensetningen og størrelsen av porteføljen vil dermed påvirke forsikringsrisikoen.

Forsikringsrisikoen reprises årlig for ny opptjening under kontrakten. Historisk opptjente rettigheter kan ikke reprises.

4.1.1 Risiko for langt liv

Forsikringsrisikoen for langt liv er at de forsikrede lever lengre enn forventet (alderspensjon). Levealderen har det siste tiåret forbedret seg relativt jevnt. Viktige faktorer har vært utviklingen i legevitenenskapen, endringer i kosthold og livsstil.

KLP benytter analyser av egne forsikringsdata og Statistisk sentralbyrå (SSB) sine analyser av befolkningsdata til å si noe om utviklingen av levealderen og dens årlige variasjoner. Spesielt forventet fremtidig forbedring i dødeligheten (økende levealder) er basert på SSBs anslag. Analysene anvendes til å fastsette beste estimat for framtidig dødelighet i forbindelse med beregning av forventede framtidige kontantstrømmer. De senere års erfaringsdata kan være påvirket av covid 19-pandemien, og det er derfor ikke opplagt at innsikten fra nær historie kan brukes til å si noe om normaltilstanden fremover.

Siden alderspensjonen er livsvarig, vil økt levealder gi utbetaling over lengre tid. Offentlig tjenestepensjon har innebygd en levealdersjustering som reduserer denne effekten ved at årlig ytelse reduseres når den forventede levealderen øker og motsatt. Grunnlaget for levealdersjusteringen av pensjonene beregnes av SSB ut fra levealdersforbedringen i hele den norske befolkning (uavhengig av kjønn) og kan være ulik levealdersforbedringen i KLPs medlemsmasse.

4.1.2 Risiko for død (etterlattepensjoner)

Forsikringsrisiko for død er risikoen knyttet til etterlattepensjoner, og at forutsetningene knyttet til disse avviker fra det vi faktisk erfarer. Denne risikoen er korrelert med forsikringsrisiko knyttet til langt liv, men har langt mindre betydning for KLPs totaløkonomi.

4.1.3 Risiko for uførhet (uførepensjoner)

For uførepensjon er forsikringsrisikoen avhengig av om utviklingen i uførhet blir forskjellig fra det som er lagt til grunn i forutsetningene. Samfunnsmessige faktorer som omstilling av virksomheter, endringer i fysisk og psykisk arbeidsmiljø, endringer i offentlig regelverk og teknologisk utvikling kan påvirke uførhet. De siste års erfaringsdata for uførhet er preget av covid 19-pandemien. Det er derfor ikke opplagt at disse erfaringsdataene kan brukes til å si noe om normaltilstanden fremover.

Ved beregning av forventede framtidige kontantstrømmer i konsernregnskapet baseres forutsetningene om uførerisiko på erfaringer i KLPs forsikrede bestand.

4.1.4 Styring av forsikringsrisiko

Styret har fastsatt ramme for forsikringsrisiko og retningslinjer for oppfølging.

Direktør for seksjon Aktuar og produkt har det operasjonelle ansvaret for å styre, måle og overvåke forsikringsrisiko på offentlig tjenestepensjon. Seksjonen analyserer risikoutviklingen løpende, og utarbeider jevnlig rapporter og analyser. Seksjonen fastsetter de forventingsrettede kontantstrømmene på forsikringskontraktene blant annet med bakgrunn i disse analysene.

Dersom analysene viser endringer av dødelighet eller uførhet over tid i en eller flere porteføljer av kontrakter, utarbeider Aktuar og produkt forslag om nytt beregningsgrunnlag som behandles av konsernenhetens risikostyringskomité som ledes av administrerende direktør. Administrerende direktør har det overordnede ansvaret for styring og prising av forsikringsrisiko og beslutter endringer i beregningsgrunnlag. Endringene hensyntas i fastsettelsen av framtidige kontantstrømmer knyttet til forsikringskontraktene. Styret orienteres om endringene.

KLP har en uavhengig aktuarfunksjon som kontrollerer at foretakets forsikringsrisiko måles og håndteres på en tilfredsstillende måte.

4.1.5 Sensitivitet

Tabellen nedenfor viser konsekvensen av en umiddelbar endring i uførehypptigheten og dødeligheten.

31.12.2024 MILLIONER KRONER	Endring	Risikoresultat	Premiereserve
Død	-10 %	-389	13 494
Uføre	20 %	-486	889

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Endring	Risikoresultat	Premiereserve
Død	-10 %	-372	13 130
Uføre	20 %	-465	681

4.2 FINANSIELL RISIKO

Offentlig tjenstepensjon er en ytelsesordning som finansieres gjennom premieinnbetalinger og avkastning på innbetalte premier fram til forpliktelsene forfaller til betaling. Premien fastsettes årlig ut ifra hvilken avkastning man forutsetter på midlene. Den forventede avkastningen utgjør en avkastningsgaranti overfor kunden som må oppfylles årlig. KLP pådrar seg finansiell risiko først og fremst gjennom forvaltning av pensjonsmidlene.

KLPs finansielle mål er å oppnå en konkurransedyktig og stabil avkastning på pensjonsmidlene, samtidig som soliditeten i foretaket tilfredsstillende eksterne og interne krav. KLP har en langsiktig investeringsstrategi hvor risikotagningen til enhver tid er tilpasset foretakets risikobærende evne. Forvaltningen skal være kostnadseffektiv, langsiktig og bredt diversifisert.

Avkastningsgarantien forhåndspriser årlig, og reduserer dermed konsekvensene for foretaket dersom oppnådd avkastning på pensjonsmidlene blir lavere enn garantert avkastning. Prisingen foregår på kontraktsnivå, og hensyntar den enkelte kontrakts bufferfond.

Bufferfond består av tidligere avkastningsoverskudd tildelt kontrakten, og kan benyttes til å dekke manglende, årlig avkastning. Nivået på avtalens bufferfond, samt rentegarantipremie danner grunnlag for hvilken markedsrisiko KLP tar i forvaltningen av pensjonsmidlene.

KLPs finansielle risiko består av likviditetsrisiko, markedsrisiko og kredittrisiko.

4.2.1 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for at foretaket ikke har tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld / ikke innkalt restforpliktelser og løpende drift uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres. Likviditetsstrategien inneholder ulike krav og rammer for å etterleve den ønskede likviditetsrisikoprofilen. I tillegg omhandles ansvarsforhold og beredskapsplan. Likviditetsstrategien operasjonaliseres på administrativt nivå, og likviditeten forvaltes internt etter mandater.

Behovet for likvide midler i KLP for å dekke løpende forpliktelser er først og fremst knyttet til utbetaling av pensjoner og dekning av løpende driftskostnader. Det er også behov for likviditet i forbindelse med valuta- og derivathandler. KLPs likviditetsbehov dekkes normalt av kvartalsvise innbetalinger fra kundene. Foretaket har til enhver tid en likviditetsbeholdning som er tilstrekkelig til å dekke løpende kostnader, herunder pensjonsutbetalinger. Ved likviditetsbehov ut over gjeldende likviditetsbeholdning, vil likviditet normalt frigjøres ved salg av likvide finansielle aktiva.

KLP har som mål å ha likvide midler som er større eller lik tre måneders fremtidig forventet likviditetsbehov.

Det vises til note 5 Likviditetsrisiko for ytterligere informasjon om likviditetsrisiko.

4.2.2 Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap som følge av endringer i markedspriser på ulike aktiva som aksjer, obligasjoner, eiendom og andre verdipapirer. Markedsrisikoen avhenger både av hvor stor eksponering en har i de ulike aktiva og av volatiliteten i markedsprisene. Utviklingen i norske og internasjonale verdipapirmarkeder har generelt stor betydning for KLPs resultater.

Risiko for fall i verdien på ulike aktiva er den største finansielle risikoen på kort sikt. Av risikoen på aktivasiiden er aksjeeksponeringen den største finansielle risikofaktoren, men også markedsrisiko knyttet til rente, kreditt (spread) og eiendom har et betydelig tapspotensial.

Ved utgangen av 2024 var 35,1 prosent av KLPs kollektivporteføljes midler plassert i aksjer (målt ved eksponering) og 12,9 prosent plassert i eiendom. Øvrige midler var plassert i rentemarkedet hvor hovedvekten måles til amortisert kost, resterende til virkelig verdi med verdiendring over ordinært resultat.

KLP valutasikrer hoveddelen av eksponeringen i utenlandsk valuta med derivater. Som hovedregel er alle KLPs renteinvesteringer og eiendomsinvesteringer i fremmed valuta sikret tilbake til norske kroner. For aksjeinvesteringer i fremmed valuta har sikringsgraden i 2024 vært mellom 40 og 60 prosent. Det vises til note 7 Valutarisiko for ytterligere informasjon.

Alle aksje- og renteeksponeringer er inkludert i et risikomålingssystem som muliggjør simulering og overvåkning av aksje- og renterisiko på tvers av porteføljer. Aktiv risiko styres gjennom fastsatte rammer i forhold til porteføljens referanseindeks.

For å redusere risikoen for negative resultater fra markedsrisiko benytter KLP handlingsregler i kundeporteføljene for daglig styring av markedsrisikoen. Dette innebærer at en tilpasser risikoen i porteføljen i tråd med risikobærende evne. Handlingsregler gir en avkastningsprofil som passer med det overordnede målet om tilfredsstillende kapitaldekning, samt å bevare risikokapasitet over tid. I tillegg forvaltes en stor del av midlene i renteplasseringer som måles til amortisert kost. Disse investeringene gir en forutsigbar avkastning og har en stabiliserende effekt på totalavkastningen.

Derivater kan benyttes i styring av markedsrisiko for kostnads- og tidseffektiv implementering av risikoendring, samt for valutasikring.

4.2.2.1 Sensitivitet

Det europeiske soliditetsregelverket for forsikringsforetak, Solvens II, har som hovedformål å beskytte og ivareta forsikringskundernes interesser. Regelverket stiller krav til kapital som behøves for en gitt risikoeksponering. I tillegg til forsikringsrisiko, flytterisiko og operasjonell risiko, er markedsrisiko en viktig faktor i beregningen.

Detaljer rundt KLPs solvenskapitalkrav, ansvarlige kapital og solvenskapitaldekning er oppgitt i note 36.

Det er utført flere sensitivitetsanalyser knyttet til konsekvenser for solvenskapitaldekningen ved endring i markedsrisiko. Det er beregnet at solvenskapitaldekningen øker med 2 prosentpoeng dersom renten stiger med 50 basispunkter, og at solvenskapitaldekningen faller med 2 prosentpoeng dersom renten faller med 50 basispunkter. Et fall i aksjemarkedet på 25 prosent reduserer solvenskapitaldekningen med noe under 4 prosentpoeng. Effekten på solvenskapitaldekningen begrenses her av størrelsen på bufferfondet. Det vises også til note 6 Renterisiko for informasjon om effekten av renteendringer på regnskapet.

4.2.3 Kreditt- og konsentrasjonsrisiko

Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer. For å overvåke kredittrisiko i utlånene og investeringene er det nedsatt en egen kredittkomité som møtes på jevnlig basis. Grensene for kredittrisiko mot den enkelte debitor fastsettes av komiteen. Endringer i debitors kredittvurdering overvåkes og følges opp.

KLP har god balanse mellom norske og internasjonale obligasjoner, og har en portefølje av utelukkende gode kreditter. Av samlet krediteksponering med investment grade er 42 prosent ratet AA- eller bedre.

KLP har en utlånsportefølje av høy kvalitet, med begrenset kredittrisiko og historisk svært lave tap. KLP yter hovedsakelig lån med pant i bolig med en belåningsgrad under 80 prosent, lån til kommuner og lån med kommunale garantier. Utlån sikret med pant i bolig utgjør rundt 3 milliarder kroner. Verdien av pantene utgjør en større verdi enn utlånene siden en stor del av pantene er etablert tilbake i tid, og prisstigningen på boliger de siste årene har vært betydelig.

KLP har begrenset konsentrasjonsrisiko, noe som reflekteres i at KLP ikke har noen konsentrasjonseksponeringer som overstiger terskelverdiene definert i standardmetoden i Solvens II. Innretningen av KLPs forvaltning av rente- og aksjeporteføljene vil i utgangspunktet bidra til å begrense

konsentrasjonsrisikoen gjennom utstrakt bruk av indeksforvaltning. KLP fastsetter eksplisitte rammer for kredittgivingen som begrenser konsentrasjon på enkelt navn og gruppe. Oppfølgingen av sektorkonsentrasjon skjer gjennom månedlig og kvartalsvis rapportering.

Selv om KLPs investeringer er godt diversifisert, er det en klar overvekt av plasseringer i Norge. Dette er en bevisst og en naturlig konsekvens av KLPs virksomhet med hovedsakelig offentlig tjenestepensjon.

Det vises til note 8 Kredittrisiko for ytterligere informasjon.

Note 5. Likviditetsrisiko

Risikoen for at KLP ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift er svært liten ettersom en stor del av foretakets eiendeler er likvide. KLP har betydelige midler investert i pengemarked, obligasjoner og aksjer som kan selges ved likviditetsbehov. KLPs likviditetsstrategi innebærer at foretaket til enhver tid skal ha tilstrekkelige likvide midler til å møte sine forpliktelser ved forfall, uten at det påløper kostnader av betydning knyttet til å frigjøre midler.

Aktivasammensetningen i KLP sine porteføljer skal være tilstrekkelig likvid til å kunne dekke annet likviditetsbehov som kan oppstå. KLP Kapitalforvaltning har det løpende ansvaret og rapporterer på foretakets likviditet. Det er etablert interne rammer for størrelsen på likviditetsbeholdningen. KLP sin enhet for risikostyring overvåker og rapporterer utviklingen i likviditetsbeholdningen fortløpende. Styret i KLP fastsetter årlig en kapitalforvaltnings- og likviditetsstrategi for KLP. Likviditetsstrategien inneholder blant annet rammer, ansvarsforhold, risikomål og beredskapsplan for likviditetsstyringen. Tabellen nedenfor spesifiserer foretakets finansielle forpliktelser klassifisert etter forfallsstruktur. Beløpene i tabellen er udiskonterte kontraktsmessige kontantstrømmer.

MILLIONER KRONER	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5 år	5-10 år	Over 10 år	Sum kontantstrømmer	Balanseført verdi 31.12.2024	Balanseført verdi 31.12.2023
Ansvarlige lån	0	224	617	772	5 078	6 691	3 525	3 361
Fondsobligasjonslån ¹	0	83	331	1 442	0	1 856	1 429	1 434
Andre forpliktelser	1 783	0	0	0	0	1 783	1 783	2 185
Forpliktelser til kredittinstitusjoner	5	0	0	0	0	5	512	6 727
Sum	1 788	307	948	2 214	5 078	10 335	7 249	13 707
Finansielle derivater								
Finansielle derivater brutto oppgjør								
<i>Innstrømmer</i>	118 012	237 159	11 245	5 056	6 487	377 959		
<i>Utstrømmer</i>	-114 753	-232 676	-9 362	-3 905	-5 000	-365 696		
Finansielle derivater netto oppgjør	3 259	4 483	1 883	1 151	1 487	12 263	5 733	11 503
Sum finansielle derivater	3 259	4 483	1 883	1 151	1 487	12 263	5 733	11 503
Sum	5 047	4 790	2 831	3 365	6 565	22 598	12 983	25 210

¹ Kontantstrømmene er beregnet frem til forventet forfall ved rentereguleringstidspunkt i de tilfellene hvor lånet er evigvarende.

FORVENTET UTbetalingsprofil PENSJONSFORPLIKTELSE

MILLIONER KRONER	1 år	2-5 år	6-10 år	11-20 år	21-30 år	31-40 år	41-50 år	51-80 år	Sum 2024	Sum 2023
Beløp	26 893	113 885	171 999	386 211	377 058	300 638	189 355	142 839	1 708 878	1 628 196

Utbetalingsprofilen viser antatte utbetalingstidspunkter for de fremtidige pensjonsforpliktelsene overfor kundene til KLP og er basert på udiskonterte verdier. Forsikringsforpliktelsene i regnskapet er diskontert og viser nåverdien på balansetidspunktet.

Note 6. Renterisiko

2024 MILLIONER KRONER	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år	Endring i kontantstrøm	Sum
EIENDELER							
Aksjefondsandeler ¹	0	0	0	0	0	8	8
Alternative investeringer	-5	0	0	0	0	24	19
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	0	11	-31	-110	-6	32	-103
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-33	-40	-738	-581	-587	175	-1 803
Rentefondsandeler	-1 199	0	0	0	0	17	-1 182
Utlån og fordringer	0	0	0	0	0	119	118
Kontanter og innskudd	0	0	0	0	0	10	10
Utlån	0	0	0	0	0	551	551
Betingede forpliktelser ²	0	0	0	0	0	17	17
Sum eiendeler	-1 237	-29	-769	-690	-593	953	-2 365
FORPLIKTELSE							
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	-18	1	-24	-12	0	63	10
Fondsobligasjon, ansvarlige lån	0	0	0	0	0	0	0
Utlån og fordringer - call money	0	0	0	0	0	-33	-33
Sum forpliktelser	-18	1	-24	-12	0	30	-24
Sum	-1 255	-28	-793	-703	-593	983	-2 388

¹ Aksjefondsandeler dekker den delen av fondet som ikke er aksjer, men som består av eiendeler omfattet av renterisiko; overskuddslikviditet i form av bankkontoer og derivater brukt til sikringsformål.

² Betingede forpliktelser i denne sammenheng gjelder aksepterte, ikke utbetalte utlån.

2023 MILLIONER KRONER	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år	Endring i kontantstrøm	Sum
EIENDELER							
Aksjefondsandeler ¹	0	0	0	0	0	9	8
Alternative investeringer	-6	0	0	0	0	34	28
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	-1	-2	9	-39	-115	-10	-157
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-31	-29	-508	-826	-501	135	-1 760
Rentefondsandeler	-1 271	0	0	0	0	17	-1 253
Utlån og fordringer	0	0	0	0	0	130	130
Kontanter og innskudd	0	0	0	0	0	9	9
Utlån	0	0	0	0	0	538	538
Betingede forpliktelser ²	0	0	0	0	0	15	15
Sum eiendeler	-1 308	-32	-499	-864	-616	875	-2 444
FORPLIKTELSE							
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	1	-1	0	1	0	-3	-1
Fondsobligasjon, ansvarlige lån	0	0	0	0	0	0	0
Utlån og fordringer - call money	0	0	0	0	0	-40	-40
Sum forpliktelser	1	-1	0	1	0	-43	-41
Sum	-1 307	-32	-499	-863	-616	832	-2 485

¹ Aksjefondsandeler dekker den delen av fondet som ikke er aksjer, men som består av eiendeler omfattet av renterisiko; overskuddslikviditet i form av bankkontoer og derivater brukt til sikringsformål.

² Betingede forpliktelser i denne sammenheng gjelder aksepterte, ikke utbetalte utlån.

Noten viser resultateffekten ved økning av markedsrenten på ett prosentpoeng, for virkelig verdi risiko og flytende rente risiko.

Endring i virkelig verdi (virkelig verdi risiko) vises i de fem første kolonnene og er beregnet ved endring i virkelig verdi på rentebærende instrumenter hvis renten hadde vært ett prosentpoeng høyere ved periodeslutt. Kolonnen "Endring i kontantstrøm" (flytende rente risiko) viser endringen i kontantstrømmer hvis renten hadde vært en prosent høyere gjennom året det rapporteres på. Summen av disse reflekterer den samlede resultateffekten som scenarioet ved ett prosentpoeng høyere rente hadde gitt konsernet i perioden det rapporteres på.

Virkelig verdi risiko gjelder fastrente papirer hvor markedsverdien på papiret svinger i motsatt takt av markedsrenten. Flytende rente risiko gjelder papirer som har flytende rente, hvor markedsverdien holder seg stabil, men hvor endring i markedsrente gir utslag i endrede løpende inntekter.

Følgende rentepapirer faller inn under noten; papirer til virkelig verdi over resultatet (flytende og faste rentebetingelser), investeringer som holdes til forfall (kun de med flytende rentebetingelser) og lån og fordringer (kun de med flytende rentebetingelser).

KLP sine investeringer i renteinstrumenter med fast rente, som regnskapsføres til amortisert kost, gir ingen endring i resultatregnskapet ved endring av markedsrente. Tilsvarende gjelder for utstedt gjeld med fast rente regnskapsført til amortisert kost.

Forsikringskontrakter med avkastningsgaranti endrer ikke regnskapsmessig verdi selv om rentenivået endres. Endring i rentenivå har heller ingen innvirkning på den garanterte avkastningen, men vil ha betydning for den oppnådde avkastning som skal dekke avkastningsgarantien. Det skyldes at forsikringsmidlene delvis investeres i rentebærende verdipapirer hvor kontantstrømmene skal bidra til å dekke avkastningsgarantien.

Note 7. Valutarisiko

2024 MILLIONER KRONER/ UTENLANDSK VALUTA ¹	Balanseposter ekskl. valutaderivater		Valutaderivater		Omregnings- kurs Valuta/NOK	Sum		Netto- posisjon NOK
	Eiendeler	Gjeld	Eiendeler	Gjeld		Eiendeler	Gjeld	
Amerikanske dollar	15 322	-19	9 094	-17 639	11,36	24 416	-17 658	76 757
Australske dollar	564	0	358	-715	7,03	922	-715	1 455
Brasilianske real	229	0	0	0	1,84	229	0	421
Britiske Pund	1 359	0	1 234	-2 288	14,22	2 593	-2 288	4 339
Canadiske dollar	824	0	371	-826	7,90	1 195	-826	2 910
Danske kroner	9 575	-23	9 115	-18 150	1,58	18 690	-18 173	815
Euro	4 922	-46	4 077	-7 914	11,76	9 000	-7 961	12 216
Hong Kong dollar	2 561	0	1 220	-2 450	1,46	3 780	-2 450	1 946
Indisk rupi	18 028	0	0	-9 052	0,13	18 028	-9 052	1 191
Japanske yen	178 741	0	100 505	-200 293	0,07	279 246	-200 293	5 706
Kinesiske yuan	388	0	0	0	1,56	388	0	604
Koreansk won	156 104	0	0	-84 730	0,01	156 104	-84 730	551
Sveitsiske franc	319	0	161	-323	12,53	480	-323	1 967
Svenske kroner	24 086	-39	25 005	-47 465	1,03	49 091	-47 504	1 631
Taiwan new dollar	7 721	0	0	-3 772	0,35	7 721	-3 772	1 368
Andre valutaer								3 381
Sum kortsiktige valutaposisjoner								117 257
Amerikanske dollar	2 623	-55	218	-2 508	11,36	2 841	-2 564	3 148
Australske dollar	0	0	0	0	7,03	0	0	0
Britiske Pund	133	0	0	-138	14,22	133	-138	-67
Canadiske dollar	0	0	0	0	7,90	0	0	0
Danske kroner	506	0	0	0	1,58	506	0	797
Euro	1 717	-301	103	-1 012	11,76	1 820	-1 313	5 967
Japanske yen	14 313	-11 055	0	0	0,07	14 313	-11 055	235
Koreansk won	11 061	0	0	-5 000	0,01	11 061	-5 000	47
Sveitsiske franc	0	0	0	0	12,53	0	0	0
Svenske kroner	3 274	0	0	-2 591	1,03	3 275	-2 591	703
Sum langsiktige valutaposisjoner								10 831
Sum netto valutaposisjoner								128 088

¹ Tabellen viser samlede balanseposter for hver enkelt valuta, fordelt på kort- og langsiktige posisjoner. Nettoposisjonen viser den reelle valutarisikoen KLP har ved utgangen av perioden i NOK. Andre beløp er i lokal valuta. Tabellen viser en sikringsgrad for valuta på 2024 og 2023 på henholdsvis 79 prosent og 84 prosent. Kortsiktige nettoposisjoner under 500 millioner kroner er slått sammen under "Andre valutaer".

2023 MILLIONER KRONER/ UTENLANDSK VALUTA ¹	Balanseposter eksl. valutaderivater		Valutaderivater		Omregnings- kurs	Sum		Netto- posisjon NOK
	Eiendeler	Gjeld	Eiendeler	Gjeld		Valuta/NOK	Eiendeler	
Amerikanske dollar	13 109	-684	9 701	-17 259	10,16	22 810	-17 943	49 425
Australske dollar	534	0	402	-773	6,93	936	-773	1 130
Brasilianske real	276	0	0	0	2,09	276	0	577
Britiske Pund	1 351	0	1 186	-2 251	12,95	2 537	-2 251	3 713
Canadiske dollar	617	0	439	-844	7,70	1 056	-844	1 628
Danske kroner	10 053	-55	9 767	-19 409	1,50	19 819	-19 465	534
Euro	4 832	-302	4 891	-8 535	11,22	9 723	-8 837	9 941
Hong Kong dollar	2 108	0	1 526	-2 906	1,30	3 634	-2 906	946
Indisk rupi	14 499	0	0	0	0,12	14 499	0	1 770
Japanske yen	143 597	-325	89 892	-180 297	0,07	233 489	-180 622	3 808
Kinesiske yuan	467	0	0	0	1,43	467	0	669
Koreansk won	175 752	0	0	-94 300	0,01	175 752	-94 300	642
Sveitsiske franc	288	0	176	-339	12,07	464	-339	1 510
Svenske kroner	23 308	-20	27 255	-49 519	1,01	50 563	-49 539	1 032
Taiwan new dollar	5 472	0	0	-3 127	0,33	5 472	-3 127	776
Andre valutaer								2 716
Sum kortsiktige valutaposisjoner								80 818
Amerikanske dollar	3 268	-62	508	-3 451	10,16	3 776	-3 513	2 675
Britiske Pund	144	0	1	-156	12,95	145	-156	-147
Danske kroner	460	0	0	0	1,50	460	0	692
Euro	2 511	-301	120	-1 483	11,22	2 631	-1 784	9 500
Japanske yen	14 869	-11 201	0	0	0,07	14 869	-11 201	264
Koreansk won	2 771	0	0	-2 777	0,01	2 771	-2 777	0
Svenske kroner	3 279	0	0	-3 288	1,01	3 279	-3 288	-9
Sum langsiktige valutaposisjoner								12 975
Sum netto valutaposisjoner								93 793

¹ Tabellen viser samlede balanseposter for hver enkelt valuta, fordelt på kort- og langsiktige posisjoner. Nettoposisjonen viser den reelle valutarisikoen KLP har ved utgangen av perioden i NOK. Andre beløp er i lokal valuta. Tabellen viser en sikringsgrad for valuta på 2024 og 2023 på henholdsvis 79 prosent og 84 prosent. Kortsiktige nettoposisjoner under 500 millioner kroner er slått sammen under "Andre valutaer".

KLP valutasikrer hoveddelen av investeringer gjort i utenlandsk valuta. Økonomisk sikring av valutaeksponeringen gjøres gjennom derivater. Som hovedregel er alle renteinvesteringer og eiendomsinvesteringer i fremmed valuta sikret tilbake til norske kroner med en målsetning på 100 prosent sikringsgrad. For aksjer i utviklede markeder og de mest likvide valutaene i fremvoksende markeder har sikringsgraden i 2024 vært mellom 40 og 60 prosent med en målsetning på 50 prosent. Øvrige valutaer, dvs. mindre likvide valutaer i utviklede markeder og valutaer i fremvoksende markeder med unntak av de mest likvide valutaene, er ikke valutasikret. Bakgrunnen for dette er at disse valutaene ikke har et stort nok marked og/eller likviditet til at det er hensiktsmessig å valutasikre. Denne reduksjonen i sikringsgraden på aksjer, samt usikrede utenlandske aksjefond, bidrar til å øke nettoposisjonene i utenlandsk valuta.

Dersom alle valutaposisjoner endrer seg med 1 prosent på samme tidspunkt og i samme retning vil dette påvirke resultatet med 1 281 millioner kroner før skatt. For 2023 blir tilsvarende resultateffekt 938 millioner kroner før skatt.

Note 8. Kredittrisiko

2024 MILLIONER KRONER	Ratingnivåer AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Boliglån < 80% ¹	Boliglån >80% ¹	Øvrige	Totalt
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	6 900	0	0	0	0	0	285	7 185
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	14 068	0	98	0	0	0	273	14 439
Obligasjoner Hold to collect and sell	194 894	208	775	1 699	0	0	13 380	210 956
Rentebærende verdipapirer som måles til amortisert kost	215 862	208	874	1 699	0	0	13 938	232 581
Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	0	0	81 046	0	3 931	101	2 378	87 456
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	53 193	3 253	3 756	2 372	0	0	1 314	63 887
Rentefond	0	0	1 927	0	0	0	53 299	55 226
Rentebærende verdipapirer som måles til virkelig verdi	53 193	3 253	5 683	2 372	0	0	54 613	119 114
Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	18 887	0	0	0	0	0	0	18 887
Finansielle derivater som måles til virkelig verdi	1 193	0	0	0	0	0	0	1 193
Kasse,bank	1 430	0	0	0	0	0	0	1 430
Sum	290 565	3 461	87 603	4 071	3 931	101	70 929	460 660

¹ Disse to kolonnene gir informasjon på andel boliglån med pantsikkerhet innenfor 80 prosent av verdigrunnlag og boliglån som overgår 80 prosent pantsikkerhet av verdigrunnlag.

SPESIFISERING AV RATINGNIVÅER	AAA	AA	A	BBB	Sum Ratingnivåer
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	4 816	711	1 077	296	6 900
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	3 766	1 656	4 480	4 166	14 068
Obligasjoner Hold to collect and sell	50 784	22 273	71 926	49 911	194 894
Rentebærende verdipapirer som måles til amortisert kost	59 366	24 640	77 483	54 373	215 862
Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	0	0	0	0	0
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	23 140	7 002	15 984	7 066	53 193
Rentefond	0	0	0	0	0
Rentebærende verdipapirer som måles til virkelig verdi	23 140	7 002	15 984	7 066	53 193
Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	0	5 111	13 692	84	18 887
Finansielle derivater som måles til virkelig verdi	0	276	917	0	1 193
Kasse,bank	0	1 430	0	0	1 430
Sum	82 507	38 458	108 076	61 524	290 565

2023 MILLIONER KRONER	Ratingnivåer AAA til BBB	Lavere rating	Offentlig garanti	Bank og finans	Boliglån < 80% ¹	Boliglån >80% ¹	Øvrige	Totalt
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	7 170	0	0	0	0	0	285	7 455
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	12 874	303	175	0	0	0	448	13 801
Obligasjoner Hold to collect and sell	187 800	652	839	2 783	0	0	15 035	207 109
Rentebærende verdipapirer som måles til amortisert kost	207 844	955	1 015	2 783	0	0	15 768	228 365
Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	0	0	76 618	0	3 223	86	2 039	81 966
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	50 807	3 613	3 055	2 718	0	0	620	60 813
Rentefond	0	0	1 874	0	0	0	53 581	55 456
Rentebærende verdipapirer som måles til virkelig verdi	50 807	3 613	4 929	2 718	0	0	54 201	116 269
Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	21 828	0	0	194	0	0	0	22 023
Finansielle derivater som måles til virkelig verdi	10 365	0	0	0	0	0	0	10 365
Kasse,bank	1 141	0	0	0	0	0	0	1 141
Sum	291 986	4 568	82 562	5 696	3 223	86	72 007	460 128

¹ Disse to kolonnene gir informasjon på andel boliglån med pantsikkerhet innenfor 80 prosent av verdigrunnlag og boliglån som overgår 80 prosent pantsikkerhet av verdigrunnlag.

SPESIFISERING AV RATINGNIVÅER	AAA	AA	A	BBB	Sum Ratingnivåer
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall målt til amortisert kost	5 172	678	1 040	280	7 170
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	3 736	1 926	3 590	3 623	12 874
Obligasjoner Hold to collect and sell	51 034	25 631	66 052	45 083	187 800
Rentebærende verdipapirer som måles til amortisert kost	59 942	28 234	70 682	48 986	207 844
Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	0	0	0	0	0
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - verdipapirer med fast avkastning	18 322	10 026	13 865	8 595	50 807
Rentefond	0	0	0	0	0
Rentebærende verdipapirer som måles til virkelig verdi	18 322	10 026	13 865	8 595	50 807
Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	0	10 233	11 531	64	21 828
Finansielle derivater som måles til virkelig verdi	0	3 524	6 841	0	10 365
Kasse,bank	0	1 141	0	0	1 141
Sum	78 263	53 158	102 918	57 646	291 986

Med kredittrisiko menes risikoen for at motparten ikke skal klare å møte sine forpliktelser til KLP. I denne tabellen er kredittrisikoen målt ved ratingbyråers estimater på hvor høy kredittverdighet de ulike utstederne av rentepapirer har. For eiendeler som ikke er ratet så er de lagt i andre kategorier som beskriver kredittrisiko, eksempelvis sektor og garantier.

Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer. For å overvåke kredittrisiko i utlånene og investeringene er det nedsatt en egen kredittkomite som møtes på jevnlig basis. Grensene for kredittrisiko mot den enkelte debitor fastsettes av komiteen.

KLP har god balanse mellom norske obligasjoner og internasjonale obligasjoner, og har en portefølje av utelukkende gode kreditter. KLP har en høy konsentrasjon av gjeldsinstrumenter rettet mot norsk offentlig sektor.

I noteinndelingen er det benyttet rating fra Standard & Poor's, Moodys, Fitch, Scope Ratings og Nordic Credit Rating. Ratingen er konvertert til S&P sin ratingtabell, hvor AAA er tilknyttet papirer med høyest kredittverdighet. Laveste rating av de fem er benyttet og alle fem ratingselskaper er likestilte som grunnlag for investeringer i rentepapirer. Det som er klassifisert som "Øvrige" er i all hovedsak verdipapirer utstedt av kraftselskaper og andre foretaksobligasjoner; dette beløper seg til 71 milliarder kroner per 31.12.2024. KLP Konsernet har strenge retningslinjer for investeringer i rentepapirer, som også gjelder for investeringer som faller inn under kategorien "Øvrige".

Linjene i noten er sammenfallende med balanseoppsettet. Unntakene er gjeldsinstrumenter til virkelig verdi som er delt opp i tre kategorier i noten og utlån som er vist samlet i noten, men som befinner seg på to linjer i balansen (virkelig verdi og amortisert kost).

MILLIONER KRONER	2024	2023
TI STØRSTE MOTPARTER		
Motpart 1	10 664	10 292
Motpart 2	9 197	8 910
Motpart 3	8 659	8 430
Motpart 4	8 034	8 144
Motpart 5	7 905	7 963
Motpart 6	5 747	7 641
Motpart 7	5 557	6 026
Motpart 8	5 551	5 584
Motpart 9	5 480	5 550
Motpart 10	5 250	5 224
Totalt	72 044	73 764

Tabellen ovenfor viser de ti største motpartene KLP har eksponering mot. Beløpene oppgitt er balanseført verdi. Majoriteten av de ti største motpartene er enten finansinstitusjoner eller motparter omfattet av en offentlig garanti (statlig eller kommunal garanti).

MILLIONER KRONER	2024	2023
PREMIEFORDRINGER OG FORDRINGER I FORBINDELSE MED REASSURANSE		
Premiefordringer	4 959	1 150
Nedskrivninger av premiefordringer	1	0
Sum	4 960	1 151

KLPs premiefordringer er i hovedsak rettet mot offentlig sektor og kredittrisikoen vurderes som lav. Hovedbransjen kollektiv pensjon – offentlig er i tillegg tilknyttet Overføringsavtalen for offentlig sektor. Denne overføringsavtalen har en sikringsordning som skal bidra til å sikre pensjonsrettigheter opparbeidet hos arbeidsgivere som opphører eller som ikke betaler premie ved forfall etter nærmere regler. KLP kan således søke dekning for ubetalte krav i denne bransjen hos sikringsordningen dersom kravet faller innenfor sikringsordningens bestemmelser.

MILLIONER KRONER	2024	2023
ENDRING I VIRKELIG VERDI SOM FØLGE AV ENDRING I KREDITTRISIKO		
Endring i virkelig verdi som følge av endring i kredittrisiko	128	158

Faktisk endring i virkelig verdi avhenger av både endringer i risikofri rente og kredittpåslag. Dette estimatet er et forsøk på å isolere endringen i virkelig verdi som skyldes at kredittpåslaget på obligasjonene har endret seg i løpet av året. Estimaten regnes ut ved at man ser på endringen i kredittpåslag for hver enkelt obligasjon gjennom året og obligasjonens kontantstrømvektene gjenværende løpetid (durasjon) for obligasjonen på rapporteringstidspunktet. Det er mange grunner til at kredittpåslaget endrer seg, for eksempel at kredittpåslaget blir lavere når obligasjonen går mot forfall, at en utsteder anses som mer eller mindre risikofull eller at markedet krever en høyere eller lavere risikopremie for kredittobligasjoner generelt. Dersom endringen i virkelig verdi er positiv (negativ) indikerer det at det durasjon- og verdivektede kredittpåslaget er redusert (økt).

Beregningen tar utgangspunkt i beholdning pr. 31.12.24, og er gjort for obligasjoner som verdsettes til virkelig verdi. Statsporteføljer er tatt ut av beregningsgrunnlaget.

Note 9. Forsikringstekniske forhold

FORSIKRINGSFORPLIKTELSER PER HOVEDBRANSJE

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner med lignende pensjonsplaner	31.12.2024	31.12.2023	Endring 2024	Endring 2023
Premiereserve	615 834	615 834	573 573	42 261	55 043
Bufferfond	123 236	123 236	109 466	13 770	7 242
Premiefond	63 967	63 967	42 742	21 225	9 171
Sum forsikringsforpliktelser	803 036	803 036	725 781	77 256	71 456

FORSIKRINGSFORPLIKTELSER PER DELBRANSJE | KOLLEKTIV PENSJONSFORSIKRING FOR KOMMUNER, HERUNDER INSTITUSJONER MED LIGNENDE PENSJONSPLANER

MILLIONER KRONER	Tjenestepensjonsordninger uten investeringsvalg	Tjenestepensjonsordninger med investeringsvalg	31.12.2024	31.12.2023	Endring 2024	Endring 2023
Premiereserve	613 543	2 290	615 834	573 573	42 261	55 043
Bufferfond	122 976	260	123 236	109 466	13 770	7 242
Premiefond	63 370	597	63 967	42 742	21 225	9 171
Sum forsikringsforpliktelser	799 889	3 147	803 036	725 781	77 256	71 456

ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I PERIODEN TIL DEKNING AV FORETAKETS FORPLIKTELSER UNDER KONTRAKTER MED KONTRAKTFASTSATTE FORPLIKTELSER

MILLIONER KRONER	Premiereserve	Bufferfond	Premiefond	Sum 2024	Sum 2023
Forsikringsforpliktelser 01.01.	571 399	109 281	42 251	722 931	651 711
Netto resultatførte avsetninger	42 144	13 556	711	56 412	63 368
Midler tilordnet premiefond /overskudd på avkastningsresultat	0	0	36 575	36 575	20 020
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	0	0	788	788	592
Sum resultatførte endringer	42 144	13 556	38 074	93 775	83 980
Overføringer mellom fond/disponert til premiebetaling	0	138	-16 848	-16 710	-12 697
Inn- /utbetalt ved flytting m.v.	0	0	-107	-107	-64
Sum ikke resultatførte endringer	0	138	-16 955	-16 817	-12 761
Sum endringer i forsikringsforpliktelser	42 144	13 695	21 119	76 958	71 220
Forsikringsforpliktelser 31.12.	613 543	122 976	63 370	799 889	722 931

ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I PERIODEN TIL DEKNING AV FORETAKETS FORPLIKTELSER KNYTTET TIL VERDIEN AV SÆRSKILT INVESTERINGSVALGSPORTEFØLJE

MILLIONER KRONER	Premiereserve	Bufferfond	Premiefond	Sum 2024	Sum 2023
Forsikringsforpliktelser 01.01.	2 173	185	491	2 850	2 613
Netto resultatførte avsetninger	117	75	6	197	303
Midler tilordnet premiefond /overskudd på avkastningsresultat	0	0	172	172	30
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	0	0	2	2	2
Sum resultatførte endringer	117	75	179	371	335
Overføringer mellom fond/disponert til premiebetaling	0	0	-73	-73	-99
Sum ikke resultatførte endringer	0	0	-73	-73	-99
Sum endringer i forsikringsforpliktelser	117	75	106	298	237
Forsikringsforpliktelser 31.12.	2 290	260	597	3 147	2 850

RESULTAT I LIVSFORSIKRING

TEKNISK REGNSKAP PER HOVEDBRANSJE

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner med lignende pensjonsplaner	
	2024	2023
Premieinntekter	60 883	70 326
Netto inntekter kollektivporteføljen	65 265	42 500
Netto inntekter investeringsvalgporteføljen	304	212
Andre forsikringsrelaterte inntekter	1 473	1 415
Erstatninger i livsforsikring	-30 200	-28 261
Endring forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte	-56 412	-63 368
Endring forsikringsforpliktelser - investeringsvalg	-197	-315
Midler tilordnet forsikringskontrakter	-37 537	-20 632
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-1 693	-1 512
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-1 471	-1 408
Resultat av teknisk regnskap	416	-1 043

TEKNISK REGNSKAP PER DELBRANSJE I KOLLEKTIV PENSJONSFORSIKRING FOR KOMMUNER, HERUNDER INSTITUSJONER MED LIGNENDE PENSJONSPLANER

MILLIONER KRONER	Tjenestepensjonsordninger uten investeringsvalg		Tjenestepensjonsordninger med investeringsvalg		Sum	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Premieinntekter	60 675	70 085	208	241	60 883	70 326
Netto inntekter kollektivporteføljen	65 265	42 500	0	0	65 265	42 500
Netto inntekter investeringsvalgporteføljen	0	0	304	212	304	212
Andre forsikringsrelaterte inntekter	1 470	1 412	3	3	1 473	1 415
Erstatninger i livsforsikring	-30 064	-28 148	-136	-113	-30 200	-28 261
Endring forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte	-56 412	-63 368	0	0	-56 412	-63 368
Endring forsikringsforpliktelser - investeringsvalg	0	0	-197	-315	-197	-315
Midler tilordnet forsikringskontrakter	-37 363	-20 612	-174	-20	-37 537	-20 632
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-1 687	-1 507	-6	-5	-1 693	-1 512
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-1 468	-1 405	-3	-3	-1 471	-1 408
Resultat av teknisk regnskap	416	-1 043	0	0	416	-1 043

RESULTATANALYSE PER HOVEDBRANSJE

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner med lignende pensjonsplaner	
	2024	2023
Avkastningsresultat inkl. overføring fra egenkapital	51 090	29 463
Risikoresultat	790	648
Administrasjonsresultat	77	144
Vederlag for rentegaranti	14	291
Sum resultatelementer før tildeling kunder	51 971	30 545
Avkastningsresultat til/fra bufferfond	-14 018	-8 416
Avkastningsresultat og risikoresultat tilført premiefond og bufferavsetning	-37 537	-20 644
Disponering egenkapital og risikoutjevningfond til premiereserve	0	-1 770
Disponering avkastning- og risikoresultat til premiereserve	0	-758
Resultat av teknisk regnskap	416	-1 043

RESULTATANALYSE PER DELBRANSJE I KOLLEKTIV PENSJONSFORSIKRING FOR KOMMUNER, HERUNDER INSTITUSJONER MED LIGNENDE PENSJONSPLANER

MILLIONER KRONER	Tjenstepensjonsordninger uten investeringsvalg		Tjenstepensjonsordninger med investeringsvalg		Sum	
	2024	2023	2024	2023	2024	2023
Avkastningsresultat inkl. overføring til/fra egenkapital	50 844	29 308	246	154	51 090	29 463
Risikoresultat	788	646	2	2	790	648
Administrasjonsresultat	77	143	0	0	77	144
Vederlag for rentegaranti	14	290	0	1	14	291
Sum resultatetelemer for tildeling kunder	51 722	30 388	249	157	51 971	30 545
Avkastningsresultat til/fra bufferfond	-13 943	-8 292	-75	-124	-14 018	-8 416
Avkastningsresultat og risikoresultat tilført premiefond og bufferavsetning	-37 363	-20 611	-174	-33	-37 537	-20 644
Disponering egenkapital og risikoutjevningfond til premiereserve	0	-1 770	0	0	0	-1 770
Disponering avkastning- og risikoresultat til premiereserve	0	-758	0	0	0	-758
Resultat av teknisk regnskap	416	-1 043	0	0	416	-1 043

ERSTATNINGER PER HOVEDBRANSJE

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner med lignende pensjonsplaner	
	2024	2023
Utbetalte erstatninger i henhold til forsikringsavtalene	-27 777	-26 122
Sum	-27 777	-26 122

FLYTTING OG NYTEGNING

FLYTTING PER HOVEDBRANSJE

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner med lignende pensjonsplaner	
	2024	2023
TILFLYTTETDE MIDLER		
Premiereserve ¹	1	92
Mottatte midler ført over resultatet	1	92
Premiefond	0	1
Bufferfond	0	5
Sum mottatte midler	1	98
Antall kontrakter	0	2
FRAFLYTTETDE MIDLER		
Premiereserve	2 036	1 796
Bufferfond	387	344
Avgitte midler ført over resultatet	2 423	2 139
Premiefond	107	65
Sum avgitte midler	2 530	2 205
Antall kontrakter	27	29

¹Tilflyttede midler i 2024 er korreksjoner på tilflyttede midler i 2023.

NYTEGNING PER HOVEDBRANSJE

MILLIONER KRONER	Kollektiv pensjonsforsikring for kommuner, herunder institusjoner med lignende pensjonsplaner	
	2024	2023
Nytegning	34	34
Antall kontrakter	45	60

Note 10. Kapitalavkastning

PROSENT	2024	2023	2022	2021	2020
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN TOTALT					
Avkastning ¹	9,0	6,4	-1,1	8,4	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	8,7	6,8	-3,9	6,7	5,5
KOLLEKTIVPORTEFØLJENS UNDERPORTEFØLJER					
Balansert portefølje 1					
Avkastning ¹	9,0	6,4	-1,1	8,4	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	8,7	6,8	-3,9	6,7	5,7
Balansert portefølje 2					
Avkastning ¹	I/A	I/A	I/A	8,3	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	I/A	I/A	I/A	6,8	5,6
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN					
Avkastning ¹	10,8	8,3	-2,5	8,9	4,2
Avkastning (inkl. mer- og mindreverdier) ²	10,8	8,7	-5,5	7,1	4,7
SELSKAPSPORTEFØLJEN					
Avkastning ¹	4,8	3,0	2,8	3,4	3,1

¹ Avkastning er alle realiserte og urealiserte inntekter fra investeringer i henhold til de nåværende regnskapsprinsippene som KLP følger.

² Avkastning som inkluderer mer- og mindreverdier på finansielle instrumenter målt til amortisert kost, beløp som ikke reflekteres i regnskapet.

Balansert portefølje 2 ble avsluttet ved utgangen av 2021 og innlemmet i Balansert portefølje 1 ved inngangen til 2022. Balansert portefølje 1 og 2 hadde tilnærmet lik risikoprofil; skillet mellom de to var i hovedsak kundegruppen.

Note 11. Netto inntekter fra finansielle instrumenter

2024 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	Investeringsvalg- porteføljen	Sum
Opp/nedskrivning aksjer og andeler	-12	2 285	9	2 283
Resultat datterforetak	756	3 210	13	3 979
Resultat tilknyttede og felleskontrollerte foretak	0	-69	0	-69
Sum inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	745	5 426	23	6 193
Renter bank	57	438	3	498
Renter finansielle derivater	6	1 046	0	1 053
Renter obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	472	2 440	6	2 917
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til virkelig verdi	535	3 925	8	4 468
Renter obligasjoner amortisert kost	558	14	0	572
Renter utlån	0	11 346	34	11 380
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til amortisert kost	558	11 360	34	11 952
Utbytte/renter aksjer og andeler	0	3 067	0	3 067
Andre inntekter og kostnader	-3	-1 088	0	-1 091
Sum netto renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	1 090	17 264	43	18 396
Verdiregulering eiendom	0	0	0	0
Leieinntekter eiendom	54	0	0	54
Sum netto inntekter fra investeringseiendom	54	0	0	54
Verdiendring aksjer og andeler	85	47 328	203	47 616
Verdiendring obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	14	492	0	505
Verdiendring finansielle derivater	-119	-11 479	-19	-11 618
Verdiendring utlån og fordringer	-4	3	0	0
Sum verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi	-24	36 344	184	36 504
Verdiendring obligasjoner	167	-271	0	-105
Verdiendring utlån	0	521	0	521
Sum verdiendring finansielle instrumenter til amortisert kost	167	249	0	416
Verdiendring ansvarlig lånekapital	-154	0	0	-154
Sum verdiendringer på investeringer	-12	36 593	185	36 766
Verdiendring aksjer og andeler	0	6 277	63	6 340
Verdiendring obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-19	363	-2	343
Verdiendring finansielle derivater	-19	-1 712	-8	-1 739
Realisert utlån og fordringer	-6	-142	1	-146
Sum realiserte finansielle instrumenter til virkelig verdi	-44	4 787	54	4 798
Realisert obligasjoner til amortisert kost ¹	156	1 165	0	1 321
Realisert utlån til amortisert kost	0	30	0	30
Sum realiserte finansielle instrumenter til amortisert kost	156	1 195	0	1 351
Andre finansielle kostnader og inntekter	0	1	0	1
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	113	5 983	54	6 150
Sum netto inntekter fra investeringer	1 989	65 265	304	67 559

¹ Realiserte verdier på obligasjoner til amortisert kost kommer av realiserte mer- eller mindreverdier på valuta.

2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen	Kollektiv- porteføljen	Investeringsvalg- porteføljen	Sum
Opp/nedskrivning aksjer og andeler	-405	-3 147	-13	-3 565
Resultat datterforetak	630	2 973	12	3 616
Resultat tilknyttede og felleskontrollerte foretak	0	416	0	416
Sum inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	226	241	-1	466
Renter bank	44	415	4	462
Renter finansielle derivater	9	710	0	719
Renter obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	386	2 128	4	2 518
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til virkelig verdi	439	3 252	7	3 699
Renter obligasjoner amortisert kost	511	14	0	525
Renter utlån	0	10 068	32	10 100
Sum renteinntekter finansielle instrumenter til amortisert kost	511	10 082	32	10 625
Utbytte/renter aksjer og andeler	0	1 995	0	1 995
Andre inntekter og kostnader	-11	-823	0	-834
Sum netto renteinntekter og utbytte mv. på finansielle eiendeler	940	14 507	39	15 485
Verdiregulering eiendom	-88	0	0	-88
Leieinntekter eiendom	42	0	0	42
Sum netto inntekter fra investeringseiendom	-47	0	0	-47
Verdiendring aksjer og andeler	108	25 556	158	25 822
Verdiendring obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	71	1 588	0	1 659
Verdiendring finansielle derivater	133	6 681	13	6 827
Verdiendring utlån og fordringer	-11	81	0	70
Sum verdiendring finansielle instrumenter til virkelig verdi	301	33 906	171	34 378
Verdiendring obligasjoner	420	-1 864	1	-1 444
Verdiendring utlån	0	97	0	97
Sum verdiendring finansielle instrumenter til amortisert kost	420	-1 767	1	-1 346
Verdiendring ansvarlig lånekapital	-213	0	0	-213
Sum verdiendringer på investeringer	508	32 140	172	32 819
Realisert aksjer og andeler	0	8 054	57	8 111
Realisert obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-7	3 463	-7	3 449
Realisert finansielle derivater	-335	-15 577	-55	-15 966
Realisert utlån og fordringer	-3	-350	7	-345
Sum realiserte finansielle instrumenter til virkelig verdi	-345	-4 409	3	-4 751
Realisert obligasjoner til amortisert kost ¹	0	0	0	0
Realisert utlån til amortisert kost	0	0	0	0
Sum realiserte finansielle instrumenter til amortisert kost	0	0	0	0
Andre finansielle kostnader og inntekter	0	21	0	21
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	-345	-4 388	3	-4 730
Sum netto inntekter fra investeringer	1 282	42 500	212	43 994

¹ Realiserte verdier på obligasjoner til amortisert kost kommer av realiserte mer- eller mindreverdi på valuta.

Note 12. Tap på rentebærende verdipapir og utlån til amortisert kost

Noten viser tapsavsetninger på rentebærende verdipapir som måles til amortisert kost samt utlån og fordringer som måles til amortisert kost. Det er i 2024 ikke foretatt noen endringer på modellene som brukes for å beregne forventet tap. I perioden 01.01.2024 - 31.12.2024 har de totale tapsavsetningene økt med 3,7 millioner kroner.

TAP RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER TIL AMORTISERT KOST

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	2024	2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	24 474	3 264	0	27 738	33 832
Overføring til trinn 1 i perioden	252	-252	0	0	0
Overføring til trinn 2 i perioden	-448	448	0	0	0
Overføring til trinn 3 i perioden	0	0	0	0	0
Netto endring	2 279	-677	0	1 602	-3 803
Nye tap	520	0	0	520	4 497
Fraregnet tap	-664	-382	0	-1 046	-6 788
Avsetning 31.12.	26 414	2 400	0	28 814	27 738
Endring 01.01-31.12.	1 940	-864	0	1 077	-6 094

TAP UTLÅN OG FORDRINGER TIL AMORTISERT KOST - ALLE SEGMENT

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	2024	2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	4 325	10 009	175 732	190 065	5 289
Overført til trinn 1 i perioden	1	-1	0	0	0
Overført til trinn 2 i perioden	-2	3	0	0	0
Overført til trinn 3 i perioden	0	-185 346	185 346	0	0
Netto endring	-511	175 439	-171 953	2 974	184 303
Nye tap	178	0	0	178	653
Fraregnet tap	-177	0	-386	-563	-180
Avsetning 31.12.	3 814	103	188 738	192 655	190 065
Endring 01.01-31.12.	-511	-9 906	13 007	2 590	184 776

BOKFØRT VERDI RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER TIL AMORTISERT KOST

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	2024	2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	220 181 807	6 751 897	1 458 606	228 392 310	215 135 762
Overført til trinn 1 i perioden	1 008 942	-1 008 942	0	0	0
Overført til trinn 2 i perioden	-812 657	812 657	0	0	0
Overført til trinn 3 i perioden	0	0	0	0	0
Netto endring	10 384 877	-460 175	-1 458 606	8 466 097	11 240 660
Nye obligasjoner	2 502 635	0	0	2 502 635	16 777 244
Fraregnede obligasjoner	-6 001 022	-750 382	0	-6 751 404	-14 761 356
Rentebærende verdipapirer til amortisert kost 31.12.	227 264 583	5 345 055	0	232 609 638	228 392 310
Bokført tapsavsetning	-26 414	-2 400	0	-28 814	-27 738
Bokført verdi rentebærende verdipapirer til amortisert kost 31.12.	227 238 169	5 342 655	0	232 580 824	228 364 572

BOKFØRT VERDI UTLÅN OG FORDRINGER TIL AMORTISERT KOST - ALLE SEGMENT

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	2024	2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	81 067 106	466 828	622 592	82 156 525	78 253 630
Overført til trinn 1 i perioden	33 005	-33 005	0	0	0
Overført til trinn 2 i perioden	-45 609	47 635	-2 026	0	0
Overført til trinn 3 i perioden	0	-1 011 958	1 011 958	0	0
Netto endring	-3 071 961	616 898	-513 035	-2 968 098	-2 201 927
Nye utlån	13 364 999	0	0	13 364 999	12 133 524
Fraregnet lån	-4 898 280	-4 936	-1 118	-4 904 333	-6 028 701
Utlån og fordring til amortisert kost 31.12.	86 449 259	81 462	1 118 371	87 649 093	82 156 525
Bokført tapsavsetning	-3 814	-103	-188 738	-192 655	-190 065
Bokført verdi utlån og fordring til amortisert kost 31.12.	86 445 446	81 359	929 633	87 456 438	81 966 460

BOKFØRT VERDI UTLÅN OG FORDRINGER - ALLE SEGMENT UTENOM BALANSE

TUSEN KRONER	12-mnd forventet tap	Levetids- forventet tap - ikke misligholdt	Levetids- forventet tap - misligholdt	2024	2023
	trinn 1	trinn 2	trinn 3	Totalt trinn 1-3	Totalt trinn 1-3
Inngående balanse 01.01.	61 813	2 783	0	64 596	71 818
Overført til trinn 1 i perioden	683	-683	0	0	0
Overført til trinn 2 i perioden	0	0	0	0	0
Overført til trinn 3 i perioden	0	0	0	0	0
Netto endring	-1 393	0	0	-1 393	-4 347
Nye utlån	0	0	0	0	0
Fraregnet lån	-21 851	0	0	-21 851	-2 875
Bokført verdi utlån og fordring - utenom balansen 31.12.	39 251	2 100	0	41 351	64 596

Note 13. **Andre forsikringsrelaterte inntekter og kostnader**

MILLIONER KRONER	2024	2023
ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNTEKTER		
Tilskudd servicepensjon/AFP	1 466	1 405
Diverse renteinntekter	7	10
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	1 473	1 415
ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER		
Utbetalinger servicepensjon/AFP	1 466	1 405
Diverse rentekostnader	5	2
Sum andre forsikringsrelaterte kostnader	1 471	1 408

Note 14. **Salgskostnader**

MILLIONER KRONER	2024	2023
Personalkostnader	89	90
Øvrige kostnader	73	70
Sum salgskostnader	162	160

Note 15. Pensjonsansvar egne ansatte

Hoveddelen av pensjonsansvaret er dekket gjennom KLP's Fellesordning for kommuner og bedrifter ("Fellesordningen"). Foretaket tilbyr også pensjonsordning utover Fellesordningen. Denne forpliktelsen dekkes over driften. Fellesordningen er en ytelsesbasert pensjonsordning som tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenestepensjon (OTP). Foretaket har AFP-ordning.

MILLIONER KRONER	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2024	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2023
PENSJONSKOSTNADER						
Nåverdi av årets opptjening	106	5	111	94	5	99
Administrasjonsomkostning	2	0	2	2	0	2
Planendring	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift og finanskatt - Pensjonskostnad	21	1	22	18	1	19
Resultatført pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift og adm.	129	6	135	114	6	120
NETTO FINANSKOSTNAD						
Rentekostnad	61	6	67	53	5	58
Renteinntekt	-50	0	-50	-44	0	-44
Forvaltningsomkostning	1	0	1	2	0	2
Netto rentekostnad	12	6	18	10	5	16
Arbeidsgiveravgift og finanskatt - netto finanskatt	2	1	3	2	1	3
Netto rentekostnad inkl. arbeidsgiveravgift	14	7	21	12	6	19
ESTIMATAVVIK PENSJONER						
Aktuarielt tap (gevinst)	-234	-7	-242	61	13	74
Arbeidsgiveravgift og Finanskatt	-45	-1	-46	12	2	14
Aktuarielt tap (gevinst) inkl. arbeidsgiveravgift og finanskatt	-279	-9	-288	73	15	88
Sum pensjonskostnad inkl. rentekostnad og estimatavvik	-136	4	-132	200	27	226

MILLIONER KRONER	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2024	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2023
PENSJONSFORPLIKTELSE						
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	1 847	189	2 036	1 878	190	2 068
Pensjonsmidler	1 760	0	1 760	1 588	0	1 588
Netto forpliktelse før arbeidsgiveravgift og finanskatt	87	189	275	290	190	480
Arbeidsgiveravgift og Finanskatt	17	36	53	55	36	92
Brutto påløpt forpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift og finanskatt	1 864	225	2 088	1 934	226	2 159
Netto forpliktelse inkl. arbeidsgiveravgift og finanskatt 31.12.	103	225	328	346	226	572

MILLIONER KRONER	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2024	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2023
AVSTEMMING PENSJONSFORPLIKTELSE						
Balanseført netto forpliktelse/(midler) 31.12. i fjor	346	226	572	319	204	524
Resultatført pensjonskostnad	129	6	135	114	6	120
Resultatført finanskostnad	14	7	21	12	6	19
Aktuarielle gevinst og tap inkl. arbeidsgiveravgift og finanskatt	-279	-9	-288	73	15	88
Arbeidsgiveravgift og Finanskatt innbetalt premie/tilskudd	-17	-1	-18	-28	-1	-29
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm.	-89	-5	-94	-145	-5	-150
Balanseført netto forpliktelse/(midler) 31.12.	103	225	328	346	226	572

MILLIONER KRONER	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2024	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2023
ENDRING I PENSJONSFORPLIKTELSE						
Brutto pensjonsforpliktelse 01.01.	1 934	226	2 159	1 742	205	1 947
Nåverdi av årets opptjening	106	5	111	94	5	99
Rentekostnad	61	6	67	53	5	58
Aktuarielt tap (gevinst) brutto pensjonsforpliktelse	-204	-9	-213	81	15	96
Arbeidsgiveravgift og Finansskatt	6	1	7	-7	1	-6
Utbetalinger	-38	-5	-43	-29	-5	-34
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	1 864	224	2 088	1 934	226	2 159

MILLIONER KRONER	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2024	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2023
ENDRING I PENSJONSMIDLER						
Pensjonsmidler 01.01.	1 588	0	1 588	1 423	0	1 423
Renteinntekt	50	0	50	44	0	44
Aktuarielt (tap) gevinst på pensjonsmidlene	75	0	75	8	0	8
Administrasjonsomkostning	-2	0	-2	-2	0	-2
Finansomkostning	-1	0	-1	-2	0	-2
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm.	89	5	94	145	5	150
Utbetalinger	-38	-5	-43	-29	-5	-34
Pensjonsmidler 31.12.	1 760	0	1 760	1 588	0	1 588

MILLIONER KRONER	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2024	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2023
PENSJONSORDNINGENS OVER-/UNDERFINANSIERING						
Nåverdien av den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen	1 864	224	2 088	1 934	226	2 159
Virkelig verdi av pensjonseiendelene	1 760	0	1 760	1 588	0	1 588
Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	103	224	328	346	226	572

	31.12.2024	31.12.2023
ØKONOMISKE FORUTSETNINGER (FELLES FOR ALLE PENSJONSORDNINGENE)		
Diskonteringsrente	3,90 %	3,10 %
Lønnsvekst	4,00 %	3,50 %
Folketrygdens grunnbeløp (G)	3,75 %	3,25 %
Pensjonsregulering	3,00 %	2,80 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Finansskatt	5,00 %	5,00 %

Til målingen av pensjonskostnaden for 2024 anvendes forutsetninger per 31.12.2023, mens for beregning av pensjonsforpliktelsen 31.12.2024 anvendes forutsetninger og bestand per 31.12.2024. Forutsetningene er basert på markedssituasjonen per 31.12.2024 og er i samsvar med anbefaling fra regnskapsstiftelsen.

AKTUARIELLE FORUTSETNINGER

KLP's FELLESORDNING FOR KOMMUNER OG BEDRIFTER ("FELLESORDNINGEN")

En viktig del av grunnlaget for pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser er hvordan dødelighet og uførhet gjør seg gjeldende blant medlemmene i pensjonsordningen.

KLP benytter beste estimat basert på analyser av egen bestand som utgangspunkt for beregningene.

Uttak av AFP (prosent i forhold til gjenværende arbeidstakere):

Kostnadene til AFP avhenger av hvor mange i hvert årskull som tar ut AFP. Ved fylte 62 år er det 42,5 prosent som går av med AFP-pensjon.

Det er bare de som er ansatt og i arbeid helt frem til pensjoneringen som har rett til AFP. Dette er tatt hensyn til i beregningen av AFP-forpliktelsen.

For ny livsvarig offentlig AFP-ordning gjenstår det fortsatt å få på plass regelverk for fordeling av finansieringen. Før et nytt avtaleverk er på plass, anses det som vanskelig å måle effekten av planendringen pålitelig. Veiledningen legger til grunn at regnskapsføringen av planendringen kan utsettes frem til avtaleverk knyttet til fordeling av finansiering er fastsatt. Det forventes en betydelig økning av forpliktelse og kostnad.

FRIVILLING AVGANG FOR FELLESORDNING(1%)						
Alder (i år)	<24	24-29	30-39	40-49	50-55	>55
Turnover	25 %	15 %	7,5 %	5 %	3 %	0 %

PENSJON OVER DRIFTEN

Uttak av AFP/tidligpensjon er ikke relevant for denne ordningen. Når det gjelder levealder, er beste estimat basert på analyser av egen bestand lagt til grunn på samme måte som i Fellesordningen.

ANTALL	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2024	Felles-ordningen	Over drift	Sum 2023
MEDLEMSSTATUS						
Antall aktive	693	19	712	649	20	669
Antall oppsatte (tidligere ansatte med oppsatte rettigheter)	545	13	558	533	12	545
Antall pensjoner	261	44	305	249	46	295

	2024	2023
PENSJONSMIDLENES SAMMENSETNING:		
Eiendom	12,9 %	13,3 %
Utlån	11,0 %	11,3 %
Aksjer	35,1 %	31,6 %
Anleggs-obligasjoner	26,5 %	28,6 %
Omløpsobligasjoner	10,8 %	11,5 %
Likviditet/pengekarned	3,7 %	3,6 %
Sum	100,0 %	100,0 %

Pensjonsmidlene er basert på KLPs finansielle midler i kollektivporteføljen. Tabellen viser prosentvis plassering av pensjonsmidlene som administreres av KLP ved utgangen av året. Verdijustert avkastning av eiendelene ble 8,96 prosent i 2024 og 6,39 prosent i 2023.

Forventet innbetaling til ytelsesplaner etter ansettelsens opphør for perioden 1. januar 2025 – 31. desember 2025 er 85 millioner kroner.

SENSITIVITETSANALYSE 2024	
Diskonteringsrenten reduseres med 0,5 %	Økning
Brutto pensjonsforpliktelse	9,9 %
Årets opptjening	15,8 %
Lønnsvekst økes med 0,25 %	Økning
Brutto pensjonsforpliktelse	0,5 %
Årets opptjening	1,3 %
Dødeligheten styrkes med 10 %	Økning
Brutto pensjonsforpliktelse	2,6 %
Årets opptjening	1,9 %

Sensitivitetsanalysen over er basert på at alle andre forutsetninger er uendret. I praksis er det et lite sannsynlig scenario og endringer i noen forutsetninger er korrelerte. Beregningen av brutto pensjonsforpliktelse og årets opptjening i sensitivitetsanalysen er gjort etter samme metode som ved beregning brutto pensjonsforpliktelse i balansen.

Durasjonen i fellesordningen er beregnet til 19 år.

Note 16. **Ytelser og lån til ledende ansatte m.v.**

Styret i konsernet har fastsatt prinsipper og retningslinjer for godtgjørelse som gjelder for hele konsernet, samt etablert et godtgjørelsesutvalg som er et underutvalg av styret. Utvalget innstiller på og fører kontroll med at godtgjørelsesordningene i konsernet er i tråd med styrets prinsipper og retningslinjer.

Ledende ansatte er definert som ledergruppen i konsernet Kommunal Landspensjonskasse. Dette innebærer konsernsjef, konserndirektører i KLP og administrerende direktører for enkelte datterselskap.

Alle ledende ansatte som ble medlem av konsernledelsen før 1. mai 2013 har pensjonsalder på 65 år, men kan velge å endre denne til 70 år. Ingen i den aktuelle gruppen har valgt å endre pensjonsalderen per 31.12.2024. De som ble medlemmer av konsernledelsen fra og med 1. mai 2013 har pensjonsalder på 70 år.

Alle ansatte i KLP konsernet i Norge er innmeldt i KLPs pensjonsordning for kommuner og bedrifter. De ansatte opptjener pensjonsrettigheter i denne ordningen for lønn opptil 12G.

Ansatte i KLP konsernet med lønn over 12 G og ansatte med lavere pensjonsalder enn 67 år, opptjener pensjonsytelser også for lønn over 12G dersom de var ansatt før 2. mai 2013 og hadde lønn over 12G på det tidspunktet. Full alderspensjon i denne tilleggsdekningen utgjør 66% av lønn over 12G, og oppnås etter minst 30 års opptjening i ordningen. Ansatte med spesiell avtale om lavere pensjonsalder enn 67 år sikres alderspensjon tilsvarende 66% av all pensjonsgivende lønn fram til 67 år. Denne tilleggsordningen ble lukket 2. mai 2013 og gjelder ikke for ansatte som startet etter denne dato. Ordningen gjelder heller ikke for ansatte som var ansatt på dette tidspunkt i KLP, men som først etter denne dato mottar lønn over 12G.

Konsernsjefen har etterlønn tilsvarende en årslønn inkludert tilleggsgoder ved eventuelt opphør av ansettelsesforholdet. Det foreligger ingen forpliktelser til å gi styreleder særskilt vederlag eller andre fordeler ved opphør eller endring av vervet. KLP betaler styreansvarsforsikring for sine styremedlemmer.

Ingen av de ledende ansatte har prestasjonslønn eller bonusordning.

KLP konsernet tilbyr lån til ulike formål. Det er egne lånevilkår for ansatte, og ingen ledende ansatte har vilkår som avviker fra dette. Lån til eksterne styremedlemmer/eksterne medlemmer av foretaksforamlingen blir kun gitt til ordinære lånevilkår.

Honorar for styremedlemmer fastsettes av foretaksforsamlingen. Styrets vararepresentanter og observatører, herunder utlån og ytelser til disse, er ikke spesifisert i i denne noten. Det er utbetalt til sammen 620 tusen kroner til observatører og varamedlemmer til KLPs styre i 2024. Dette omfatter utbetalinger til sju personer.

Alle ytelser er oppgitt uten tillegg for arbeidsgiveravgift og finansskatt. For styremedlemmer som er valgt av og blant de ansatte opplyses det kun om ytelser og lån som kan knyttes til vervet som styremedlem.

Det vises forøvrig til beskrivelse av hovedprinsippene til fastsettelse av godtgjørelse i KLP konsernet som kan søkes opp på klp.no.

2024 TUSEN KRONER	Utbetalt fra foretaket						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern		
	Lønn, honorarer m.v	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2024	Avdrags- plan ¹	Lån	Rentesats per 31.12.2024	Avdrags- plan ¹
Ledende ansatte									
Sverre Thornes, <i>konsernsjef</i>	5 398	196	1 692	10 000	4,25	A53	9 654	4,95/5,50	Fleksilån
Cathrine Hellandsvik	2 751	153	802				6 309	4,95/5,50	A50
Aage E. Schaanning	4 306	162	1 322				7 326	4,95/5,50	Fleksilån
Gro Myking	3 171	162	332				6 002	4,95/5,50	Fleksilån
Rune Hørnes	3 233	154	297						
Kirsten Grutle	2 230	175	684				3 681	4,95	Fleksilån
Jarl Nygaard	2 091	159	305				7 668	4,95/5,50	A54/Fleksilån
Ida Louise Skaurum Mo	2 735	154	870						
Hege Hodnesdal	2 525	163	556						
Styret²⁾									
Tine Sundtoft, <i>leder</i> (10 av 10)	441								
Terje Rootwelt, <i>nestleder</i> (10 av 10)	388								
Egil Matsen, <i>til september</i> (7 av 7)	282								
Kjerstin Fyllingen (9 av 10)	284								
Odd Haldgeir Larsen (8 av 10)	253						1 700	5,50	A36
Eli Arnstad, <i>fra juni</i> (4 av 5)	104								
Torkild Varran, <i>fra desember</i> (1 av1)	0								
Vibeke Heldal, <i>valgt av og blant de ansatte</i> (10 av 10)	326						1 252	4,95	A29
Erling Bendiksen, <i>valgt av og blant de ansatte</i> (10 av 10)	253								
Foretaksforsamling									
Sum foretaksforsamling, inkl. ansatterepresentanter	797						56 783		
Ansatte									
Lån til ansatte i foretaket med subsidiert rente				71 975			2 244 077		
Lån til ansatte i foretaket til ordinære vilkår				563			191 102		

¹ A=Annuitetslån, siste avdrag.

² Tall i parentes representerer antall møter deltatt av totalt antall møter.

2023 TUSEN KRONER	Utbetalt fra foretaket						Utbetalt fra annet foretak i samme konsern		
	Lønn, honorarer m.v	Andre ytelser	Årets pensjons- opptjening	Lån	Rentesats per 31.12.2023	Avdrags- plan	Lån	Rentesats per 31.12.2023	Avdrags- plan ¹
Ledende ansatte									
Sverre Thornes, konsernsjef	5 137	189	1 628	10 000	4,25	A25	4 516	4,70	Fleksilån
Cathrine Hellandsvik	2 323	150	579				6 720	4,70/5,50	A50
Aage E. Schaanning	4 099	152	1 281				6 182	4,70	Fleksilån
Gro Myking	3 056	154	335				6 658	4,70	A53
Rune Hørnes	3 068	154	300						
Kirsten Grutle	2 100	150	523				481	4,70	Fleksilån
Jarl Nygaard	1 915	154	308				578	4,70	Fleksilån
Ida Louise Skaurum Mo	2 599	154	843						
Hege Hodnesdal, fra 1. august	1 004	64	235				15 940	5,50	A53
Styret²									
Tine Sundtoft, leder (10 av 10)	423								
Egil Matsen (10 av 10)	340								
Terje Rootwelt (5 av 5)	160								
Kjersti Fyllingen (4 av 5)	124								
Odd Haldgeir Larsen (8 av 10)	252						1 824	5,50	A36
Øyvind Brevik (4 av 5)	153								
Ingunn Trosholmen, til oktober (7 av 8)	302						3 737	5,40	A49
Vibeke Heldal, valgt av og blant de ansatte (10 av 10)	313						1 566	4,70	A30
Erling Bendiksen, valgt av og blant de ansatte (10 av 10)	252								
Foretaksforsamling									
Sum foretaksforsamling, inkl. ansatterepresentanter	747			1 028			27 843		
Ansatte									
Lån til ansatte i foretaket med subsidiert rente				86 190			2 226 048		
Lån til ansatte i foretaket til ordinære vilkår				4 368			113 633		

¹ A=Annuitetslån, siste avdrag.

² Tall i parentes representerer antall møter deltatt av totalt antall møter.

TUSEN KRONER	2024	2023
Periodens kostnader knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte	9 387	11 952

Note 17. Honorar til revisor

MILLIONER KRONER	EY	PwC	2024	2023
Ordinær revisjon	2,9	4,2	7,0	3,4
Attestasjonstjenester	0,0	0,8	0,8	0,4
Skatterådgivning	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre tjenester utenfor revisjonen	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum honorar til revisor	2,9	5,0	7,9	3,8

Foretaket har byttet eksterntrevisorer i 2024. Revisjonskostnadene for 2024 omfatter kostnader til både EY og PwC. Beløpene ovenfor er inklusive merverdiavgift. Revisjonshonorar inngår i linjen "Forsikringsrelaterte driftskostnader" i resultatoppstillingen.

Note 18. Investerings eiendom

MILLIONER KRONER	2024	2023
Leieinntekter	59	44
Driftskostnader	-6	-3
Verdiregulering	0	-88
Netto inntekter fra investerings eiendom	54	-47

MILLIONER KRONER	2024	2023
Inngående balanse 01.01	1 283	1 371
Verdiregulering	0	-88
Utgående balanse 31.12	1 283	1 283

Investerings eiendommer består av 44 festetomter beliggende i Oslo.

Note 19. Skatt

MILLIONER KRONER	2024	2023
Regnskapsmessig resultat før skatt	2 169	-20
Poster i utvidet resultat før skatt	401	-133
Beregning av årets skattegrunnlag		
Permanente forskjeller	-1 016	-917
Endring i forskjeller som påvirker forholdet mellom regnskapsmessig og skattemessig inntekt	331	521
Årets skattegrunnlag fra resultatregnskapet	1 885	-549
Mottatt konsernbidrag med skattemessig effekt	791	648
Årets skattegrunnlag	2 675	98
Beregnet betalbar skatt, 25 %	-669	-25
Oversikt over midlertidige forskjeller		
Gevinst- og tapskonto	703	879
Risikoutjevningfond	4 154	4 154
Verdipapirer	2 009	1 853
Eiendom	442	442
Langsiktig gjeld	-1 316	-1 162
Midlertidige forskjeller	5 992	6 166
Forskjell som ikke inngår i grunnlag for utsatt skatt	-4 154	-4 154
Netto midlertidige forskjeller	1 837	2 012
25 % utsatt skatt	-459	-503
Balanseført forpliktelser ved utsatt skatt	-459	-503
Balanseført forpliktelser ved periodeskatt	-676	-107
Skatt på mottatt konsernbidrag førte direkte i balansen	-198	-162
Resultatført endring av utsatt skatt	44	-187
Oppsummering av årets skattekostnad		
Resultatført endring av utsatt skatt	44	-187
Resultatført formuesskatt	-7	-13
Resultatført betalbar skatt	-471	137
Korrigeringer tidligere år	6	4
Sum skattekostnad resultatført	-428	-60
Skatt ført direkte mot egenkapitalen	0	1

MILLIONER KRONER	2024	2023
Sum skattekostnad	-428	-59
Skattekostnader er ført mot følgende poster		
Skattekostnader	-356	-82
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	-72	22
Egenkapital	0	1
Sum skattekostnad	-428	-59
Avstemming av årets skattekostnad mot årets resultat før skatt		
Resultat før skatt	2 570	-153
Forventet skattekostnad etter nominell sats (25 %)	-642	38
Skatteeffekten av:		
Permanente forskjeller	215	45
Korrigeringer tidligere år	6	4
Endring tidligere år	0	-133
Formuesskatt	-7	-13
Sum skattekostnad resultatført	-428	-60
Effektiv skattesats	17 %	0 %
Formuesskatt		
Skattepliktig verdi eiendeler	689 732	670 137
Skattepliktig verdi forpliktelser	-687 402	-664 757
Netto formue	2 330	5 380
Grunnlag formuesskatt	2 330	5 380
Formuesskatt (0,25 %)	7	13

Reglene om suppleringskatt på underbeskattet inntekt i konsern ble innført fra og med inntektsåret 2024. KLP anses som et pensjonsfond i henhold til regelverket, og er dermed unntatt fra suppleringskatt. Siden KLP er et gjensidig livsforsikringsforetak, og det ultimate morselskapet i konsernet, er også andre enheter i konsernet unntatt fordi de også anses som pensjonsfond.

Note 20. Immaterielle eiendeler

MILLIONER KRONER	2024	2023
Bokført verdi 01.01.	1 326	978
Anskaffelseskost 01.01.	2 803	2 348
Total tilgang	387	455
herav internt opparbeidet	0	0
herav kjøpt	387	455
Avgang	0	0
Anskaffelseskost 31.12.	3 190	2 803
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger tidligere år	-1 478	-1 371
Årets ordinære avskrivninger	-165	-107
Årets nedskrivning ¹	-50	0
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.	-1 693	-1 478
Bokført verdi 31.12.	1 497	1 326
Avskrivningstid	3 til 20 år	3 til 20 år

¹ Ved utgangen av 2024 ble det identifisert funksjonalitet knyttet til IT-system hvor bokført verdi oversteg antatt gjenvinnbart beløp. Antatt gjenvinnbart beløp er beregnet ved å estimere framtidig inntjening med bokført verdi. I hovedsak omfatter dette investeringer som ikke lenger har verdi. Det er flere årsaker til dette. Blant annet knytter det seg til utdatert funksjonalitet grunnet regelendringer og/eller teknologisk utvikling. Dette resulterte i følgende vurdering:

MILLIONER KRONER	2024	2023
Bokført verdi før nedskrivning	50	0
Gjenvinnbart beløp	0	0
Nedskrivning	50	0

Nedskrivningen inngår som en del av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader i resultatoppstillingen.

KLPs immaterielle eiendeler består utelukkende av IT-systemer, primært investeringer i selvbetjenings- og automatiseringsløsninger for pensjonssøknader og -uttak. Blant annet er det utviklet en ledende pensjonskalkulator som gir medlemmene presise beregninger av forventet pensjon.

Prinsipper for balanseføring

IT-utvikling balanseføres når den tilfører varig verdi utover løpende vedlikehold, typisk ved ny eller forbedret funksjonalitet. Aktiverte kostnader avskrives over tid, mens vedlikeholds- og forvaltningskostnader kostnadsføres direkte.

Note 21. Virkelig verdi hierarki

MILLIONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	31.12.2024	31.12.2023
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI					
SELSKAPSPORTEFØLJEN					
Sertifikater	0	786	0	786	440
Obligasjoner	0	8 646	0	8 646	7 975
Rentefond	2 980	0	0	2 980	3 344
Rentebærende verdipapirer	2 980	9 432	0	12 412	11 760
Utlån og fordringer	2 197	230	0	2 427	1 132
Aksjer	0	0	4	4	4
Aksjer og andeler	0	0	4	4	4
Finansielle derivater	0	432	0	432	527
Andre finansielle eiendeler	0	0	0	0	1
Sum selskapsporteføljen	5 177	10 094	4	15 275	13 423

MILLONER KRONER	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	31.12.2024	31.12.2023
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN					
Sertifikater	2 710	1 959	0	4 669	3 196
Obligasjoner	19 532	30 255	0	49 787	49 202
Rentefond	23 554	11 102	17 279	51 935	51 854
Rentebærende verdipapirer	45 797	43 315	17 279	106 390	104 252
Utlån og fordringer	15 467	957	0	16 424	20 788
Aksjer	97 681	2 124	5 879	105 683	74 248
Andeler	109 417	6 800	10 706	126 924	102 349
Private Equity	0	0	50 936	50 936	42 470
Aksjer og andeler	207 098	8 924	67 521	283 543	219 067
Finansielle derivater	0	758	0	758	9 814
Andre finansielle eiendeler	0	377	0	377	790
Sum kollektivporteføljen	268 363	54 330	84 799	407 492	354 711
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN					
Rentefond	302	9	0	311	257
Rentebærende verdipapirer	302	9	0	311	257
Utlån og fordringer	36	0	0	36	102
Aksjer	0	0	0	0	0
Andeler	1 322	15	42	1 379	1 104
Aksjer og andeler	1 322	15	42	1 379	1 104
Finansielle derivater	0	3	0	3	24
Sum investeringsvalgporteføljen	1 659	27	42	1 728	1 488
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	275 199	64 451	84 845	424 496	369 622
SELSKAPSPORTEFØLJEN					
Bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 322	1 322	1 301
Sum bygninger og andre faste eiendommer	0	0	1 322	1 322	1 301
FORPLIKTELSE SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI					
SELSKAPSPORTEFØLJEN					
Finansielle derivater	0	25	0	25	0
Gjeld til kredittinstitusjoner	510	0	0	510	578
Sum selskapsporteføljen	510	25	0	536	578
KOLLEKTIVPORTEFØLJEN					
Finansielle derivater	0	4 497	0	4 497	1 137
Gjeld til kredittinstitusjoner	2	0	0	2	6 126
Sum kollektivporteføljen	2	4 497	0	4 499	7 263
INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN					
Finansielle derivater	0	17	0	17	1
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	23
Sum investeringsvalgporteføljen	0	17	0	17	25
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	512	4 540	0	5 052	7 866

2024 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektivporteføljen				Investeringsvalg- porteføljen
	Aksjer	Bygninger og andre faste eiendommer	Aksjer	Andeler	Private equity	Rentefond	Andeler
Inngående balanse 01.01.	4	1 301	3 403	9 732	42 470	14 521	43
Solgt	0	0	-38	-388	-3 960	-1 735	-2
Kjøpt	0	21	2 638	768	7 007	3 097	0
Urealiserte endringer	0	0	-124	594	5 419	1 395	2
Utgående balanse 31.12.	4	1 322	5 879	10 706	50 936	17 279	42
Realisert gevinst / tap	0	0	-2	16	2 031	167	0

Beløpene i nivåfordelingen finner man igjen i balansen, under de ulike porteføljenes fordeling av «finansielle eiendeler til virkelig verdi» og «bygninger og andre faste eiendommer». Urealiserte endringer reflekteres på linjen «Verdiendringer på investeringer» i resultatet i de ulike porteføljene.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1:

Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer.

Nivå 2:

Instrumenter i dette nivået anses ikke å ha et aktivt marked. Virkelig verdi hentes fra observerbare markedsdata; dette inkluderer hovedsaklig priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler på instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3:

Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdata eller omsettes på markeder som anses som inaktivt. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger, hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos KLP er unoterte aksjer og private equity investeringer.

Verdsettelse rundt poster i de ulike nivåene er beskrevet i note 25 i konsernet. For beskrivelse av prising på investeringseiendom henvises det til note 2 i konsernet.

I note 23 opplyses det om virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost. Den nivåbaserte fordelingen for disse postene vil være som følger: eiendeler klassifisert som hold til forfall vil inngå i nivå 1, utlån, og lån og fordringer vil inngå i nivå 2. Forpliktelser, målt til amortisert kost, vil være fordelt på følgende vis; ansvarlige lån fordelt i nivå 1 og i nivå 2, fondsobligasjonslånet vil vært fordelt i nivå 2, gjeld til kredittinstitusjoner vil vært fordelt i nivå 1. For informasjon vedrørende prising av disse rentepapirene henvises det til note 25 i konsernet.

På verdipapirene som inngår i nivå 3 er det ikke blitt gjort en sensitivitetsanalyse, en endring i variablene til prisingen er rent informasjonsmessig vurdert til å gi lite merverdi utover det som allerede er oppgitt i noten. For sensitivitetsanalyse for investeringseiendom henvises det til note 15 i konsernet. På generelt grunnlag vil en endring i prisingen på 5 prosent gi en endring i verdien på 4 308 millioner kroner per 31.12.2024 på eiendelene i nivå 3.

For flytting av papirer mellom nivåene er det lagt grenser på antall handelsdager og omsetningsmengde på aksjer for å skille nivå 1 og nivå 2. De generelle prinsippene rundt nivåfordeling går hovedsaklig på om eiendelen eller forpliktelsen er notert eller ikke, og om noteringen kan angis å være i et aktivt marked. For aksjer er det et ytterligere skille på handelsdager og omsetningsmengde som skiller ut noterte papirer som ikke inngår i aktivt marked. Ved flytting mellom nivåene tas det utgangspunkt i verdiene ved slutten av rapporteringsperioden.

I løpet av 2024 ble det flyttet aksjer for 115 millioner kroner fra nivå 1 til nivå 2 og 989 millioner flyttet fra nivå 2 til nivå 1. Flyttingene skyldes endring i likviditet. Det er ingen flyttinger utover dette i KLP.

Note 22. Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak

MILLIONER KRONER	Org. nr.	Eierandel %	Foretakets egenkapital ved 1. gangs anskaffelse	Anskaffelseskost	Bokført verdi 31.12.23	Tilgang/avgang	Verdi-regulering	Resultatandel	Egenkapitaltransaksjon ¹	Utbytte	Bokført verdi 31.12.24
AKSJER I SELSKAPSPORTEFØLJEN EIENDOMSDATTERFORETAK											
KLP Huset AS											
Dronning Eufemiasgate 10	889828382	100 %	0	0	2 216	0	7	91	-80	0	2 234
0191 Oslo											
KLP Zander Kaaes gt. 7 AS											
Professor Brochs gate 12	999659527	100 %	0	790	852	0	-19	43	-40	0	836
7030 Trondheim											
Sum aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak i selskapsporteføljen			0	790	3 068	0	-12	133	-120	0	3 069
AKSJER I SELSKAPSPORTEFØLJEN DATTERFORETAK (EKSKL. EIENDOM)											
KLP Skadeforsikring AS											
Dronning Eufemiasgate 10	970896856	100 %	59	79	2 594	0	0	325	36	0	2 955
0191 Oslo											
KLP Kapitalforvaltning AS											
Dronning Eufemiasgate 10	968437666	100 %	7	14	422	0	0	79	-8	0	493
0191 Oslo											
KLP Forsikringservice AS											
Dronning Eufemiasgate 10	967696676	100 %	0	0	8	0	0	0	1	0	9
0191 Oslo											
KLP Banken AS											
Beddingen 8	993749532	100 %	15	15	3 174	0	0	332	-67	0	3 439
7042 Trondheim											
Sum aksjer og andeler i datterforetak (ekskl. eiendom) i selskapsporteføljen			80	108	6 198	0	0	736	-39	0	6 895
TILKNYTTETE FORETAK I SELSKAPSPORTEFØLJEN											

MILLIONER KRONER	Org. nr.	Eierandel %	Foretakets egenkapital ved 1. gangs anskaffelse	Anskaffelseskost	Bokført verdi 31.12.23	Tilgang/avgang	Verdi-regulering	Resultatandel	Egenkapital transaksjon¹	Utbytte	Bokført verdi 31.12.24
Norsk Pensjon AS											
Hansteens gate 2	890050212	25 %	5	2	3	0	0	0	0	0	3
0253 Oslo											
Fylkeshuset AS											
Fylkeshuset	930591114	48 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6404 Molde											
Sum aksjer og andeler i tilknyttede foretak i selskapsporteføljen			5	3	3	0	0	0	0	0	3
Sum aksjer og andeler i øvrige datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak i selskapsporteføljen			85	110	6 200	0	0	736	-39	0	6 898
Sum datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak			85	901	9 269	0	-12	869	-159	0	9 967
EIENDOMSDATTERFORETAK											
AKSJER I KOLLEKTIV- OG INVESTERINGSVALGPORTEFØLJENE											
KLP Eiendom AS											
Dronning Eufemiasgate 10	988394750	100 %	0	0	74 037	3 350	1 633	-600	3 214	0	81 635
0191 Oslo											
Sum aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak i kollektiv- og investeringsvalgporteføljene			0	0	74 037	3 350	1 633	-600	3 214	0	81 635
DATTERFORETAK I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN											
Copenhagen Infrastructure Partners III GP APS											
Nørregade 21		100 %	0	13	19	1	0	2	0	0	22
1165 København K. Denmark											
Copenhagen Infrastructure Partners II GP APS											
Nørregade 21		100 %	9	16	6	2	0	-2	0	0	6
1165 København K. Denmark											
Copenhagen Infrastructure Partners IV GP											
Nørregade 21		100 %	0	7	19	8	0	0	0	0	27
1165 København K. Denmark											
Sum aksjer og andeler i datterforetak i kollektivporteføljen			9	36	44	12	0	-1	0	0	55
FELLESKONTROLLERTE FORETAK I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN											
KLP Norfund Investments IS											
Fridtjof Nansens plass 4	999548636	49 %	0	1 140	1 442	327	0	201	0	0	1 971
0160 OSLO											
Sum aksjer og andeler i felleskontrollert foretak i kollektivporteføljen			0	1 140	1 442	327	0	201	0	0	1 971

MILLIONER KRONER	Org. nr.	Eierandel %	Foretakets egenkapital ved 1. gangs anskaffelse	Anskaffelseskost	Bokført verdi 31.12.23	Tilgang/avgang	Verdi-regulering	Resultatandel	Egenkapitaltransaksjon ¹	Utbytte	Bokført verdi 31.12.24
TILKNYTTETE FORETAK I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN											
Norfinance AS											
Fridtjof Nansens plass 4	912764729	46,5 %	92	463	719	0	0	212	0	-22	910
0160 OSLO											
Tensio AS											
Kjøpmannsgata 7A	922828172	20,0 %	1 653	1 303	1 093	0	0	78	0	-50	1 121
7500 STJØRDAL											
NEAS Energi Telekom AS											
Fosnagata 12	960684737	33,3 %	357	343	347	0	0	-4	0	-8	335
6509 Kristiansund N											
Runde Holdco AS											
Vestre Strømkaaien 7	923101284	20,6 %	400	184	719	-179	0	-21	0	-515	4
5008 Bergen											
Odal Vind AS											
Industrivegen 59	924824905	33,2 %	330	383	468	0	0	12	0	0	480
2120 Sagstua											
KLP Norfund Investments India AS											
Fridtjof Nansens plass 4	926888455	49,0 %	0	413	407	83	0	-19	0	0	472
0160 Oslo											
SR Energy AB											
		30,1 %	600	1 269	1 379	6	28	-10	0	0	1 402
Hvitfeldtsgatan 15 411 20 Göteborg Sweden											
Skaftåsen Bidco AB											
		23,2 %	86	86	43	0	-8	87	0	0	123
BOX 16285 103 25 Stockholm Sweden											
Sum aksjer og andeler i tilknyttede foretak i kollektivporteføljen			3 517	4 442	5 175	-90	20	336	0	-595	4 846
Sum aksjer og andeler i øvrige datterforetak,tilknyttede foretak og felleskontrollert foretak i kollektivporteføljen			3 526	5 618	6 662	249	20	536	0	-595	6 873

¹ Kolonnen egenkapitaltransaksjon inkluderer konsernbidrag

Note 23. Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser

For informasjon vedrørende prising av finansielle eiendeler og forpliktelser henvises det til note 25 Virkelig verdi av finansielle eiendeler og forpliktelser i konsernregnskapet.

31.12.2024 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER								
Norske obligasjoner	5 759	6 175	70 443	66 437	387	366	76 589	72 978
Utenlandske obligasjoner	15 866	14 642	139 489	132 998	637	605	155 992	148 245
Sum rentebærende verdipapirer	21 625	20 818	209 932	199 435	1 024	971	232 581	221 223
UTLÅN OG FORDRINGER								
Utlån med sikkerhet i pant	0	0	3 439	3 344	0	0	3 439	3 344
Utlån med offentlig garanti	0	0	77 914	76 835	0	0	77 914	76 835
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	6 104	6 163	0	0	6 104	6 163
Sum utlån og fordringer	0	0	87 456	86 341	0	0	87 456	86 341
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	21 625	20 818	297 388	285 776	1 024	971	320 037	307 565
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI								
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	4	4	16 838	16 838	0	0	16 842	16 842
Utenlandske aksjer	0	0	88 845	88 845	0	0	88 845	88 845
Sum aksjer	4	4	105 683	105 683	0	0	105 687	105 687
Eiendomsfond	0	0	11 496	11 496	42	42	11 538	11 538
Norske aksjefond	0	0	108 630	108 630	1 322	1 322	109 952	109 952
Utenlandske aksjefond	0	0	56 104	56 104	0	0	56 104	56 104
Sum aksjefondsandeler	0	0	176 230	176 230	1 364	1 364	177 594	177 594
Norske alternative investeringer	0	0	1 630	1 630	15	15	1 644	1 644
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	1 630	1 630	15	15	1 644	1 644
Sum aksjer og andeler	4	4	283 543	283 543	1 379	1 379	284 926	284 926
RENTEBÆRENE VERDIPAPIRER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	8 005	8 005	29 906	29 906	0	0	37 911	37 911
Utenlandske obligasjoner	641	641	19 881	19 881	0	0	20 522	20 522
Norske rentefond	2 980	2 980	25 153	25 153	311	311	28 445	28 445
Utenlandske rentefond	0	0	26 782	26 782	0	0	26 782	26 782
Norske sertifikater	786	786	4 669	4 669	0	0	5 455	5 455
Utenlandske sertifikater	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum rentebærende verdipapirer	12 412	12 412	106 390	106 390	311	311	119 114	119 114
Norske utlån og fordringer	756	756	11 391	11 391	24	24	12 172	12 172
Utenlandske utlån og fordringer	1 670	1 670	5 033	5 033	12	12	6 715	6 715
Sum utlån og fordringer	2 427	2 427	16 424	16 424	36	36	18 887	18 887
DERIVATER								
Renteswapper	432	432	108	108	0	0	541	541
Aksjeopsjon	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutaterminer	0	0	650	650	3	3	652	652
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	432	432	758	758	3	3	1 193	1 193
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	0	0	377	377	0	0	377	377
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	15 275	15 275	407 492	407 492	1 728	1 728	424 496	424 496

31.12.2024 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FORPLIKTELSE								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	481	481	0	0	481	481
Valutaterminer	25	25	4 016	4 016	17	17	4 059	4 059
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	25	25	4 497	4 497	17	17	4 540	4 540
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 525	3 560	0	0	0	0	3 525	3 560
Fondsobligasjonslån	1 429	1 429	0	0	0	0	1 429	1 429
Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 954	4 989	0	0	0	0	4 954	4 989
FORPLIKTELSE TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Norske call money ¹	0	0	0	0	0	0	0	0
Utenlandske call money ¹	510	510	2	2	0	0	512	512
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	510	510	2	2	0	0	512	512

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST								
RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER								
Norske obligasjoner	5 810	5 559	66 375	64 318	337	321	72 521	70 198
Utenlandske obligasjoner	15 447	14 829	139 745	133 814	652	620	155 844	149 263
Sum rentebærende verdipapirer	21 256	20 388	206 120	198 132	989	941	228 365	219 461
UTLÅN OG FORDRINGER								
Utlån med sikkerhet i pant	0	0	2 788	2 694	0	0	2 788	2 694
Utlån med offentlig garanti	0	0	74 119	72 754	0	0	74 119	72 754
Utlån utland med sikkerhet i pant og offentlig garanti	0	0	5 059	5 108	0	0	5 059	5 108
Sum utlån og fordringer	0	0	81 966	80 556	0	0	81 966	80 556
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	21 256	20 388	288 086	278 688	989	941	310 331	300 017
FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI								
EGENKAPITALINSTRUMENTER								
Norske aksjer	4	4	12 271	12 271	0	0	12 275	12 275
Utenlandske aksjer	0	0	61 977	61 977	0	0	61 977	61 977
Sum aksjer	4	4	74 248	74 248	0	0	74 252	74 252
Eiendomsfond	0	0	10 156	10 156	43	43	10 198	10 198
Norske aksjefond	0	0	89 369	89 369	1 048	1 048	90 417	90 417
Utenlandske aksjefond	0	0	42 797	42 797	0	0	42 797	42 797
Sum aksjefondsandeler	0	0	142 322	142 322	1 090	1 090	143 412	143 412
Norske alternative investeringer	0	0	2 497	2 497	14	14	2 511	2 511
Utenlandske alternative investeringer	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum alternative investeringer	0	0	2 497	2 497	14	14	2 511	2 511
Sum aksjer og andeler	4	4	219 067	219 067	1 104	1 104	220 175	220 175

31.12.2023 MILLIONER KRONER	Selskaps- porteføljen		Kollektiv- porteføljen		Investeringsvalg- porteføljen		Sum	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI								
Norske obligasjoner	7 118	7 118	29 814	29 814	0	0	36 932	36 932
Utenlandske obligasjoner	857	857	19 388	19 388	0	0	20 245	20 245
Norske rentefond	3 344	3 344	26 222	26 222	257	257	29 824	29 824
Utenlandske rentefond	0	0	25 632	25 632	0	0	25 632	25 632
Norske sertifikater	440	440	2 298	2 298	0	0	2 738	2 738
Utenlandske sertifikater	0	0	898	898	0	0	898	898
Sum rentebærende verdipapirer	11 760	11 760	104 252	104 252	257	257	116 269	116 269
Norske utlån og fordringer	414	414	14 977	14 977	25	25	15 417	15 417
Utenlandske utlån og fordringer	718	718	5 811	5 811	77	77	6 606	6 606
Sum utlån og fordringer	1 132	1 132	20 788	20 788	102	102	22 023	22 023
DERIVATER								
Renteswapper	437	437	963	963	0	0	1 400	1 400
Aksjeopsjon	0	0	0	0	0	0	0	0
Valutaterminer	89	89	8 851	8 851	24	24	8 964	8 964
Sum finansielle derivater klassifisert som eiendeler	527	527	9 814	9 814	24	24	10 365	10 365
ANDRE FINANSIELLE EIENDELER								
Andre finansielle eiendeler	1	1	790	790	0	0	791	791
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	13 423	13 423	354 711	354 711	1 488	1 488	369 622	369 622
FORPLIKTELSE								
DERIVATER								
Renteswapper	0	0	57	57	0	0	57	57
Valutaterminer	0	0	1 081	1 081	1	1	1 082	1 082
Sum finansielle derivater klassifisert som gjeld	0	0	1 137	1 137	1	1	1 139	1 139
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL								
Ansvarlig lånekapital	3 361	3 327	0	0	0	0	3 361	3 327
Fondsobligasjonslån	1 434	1 434	0	0	0	0	1 434	1 434
Sum ansvarlig lånekapital mv.	4 795	4 761	0	0	0	0	4 795	4 761
FORPLIKTELSE TIL KREDITTINSTITUSJONER								
Repoer	0	0	0	0	0	0	0	0
Norske call money ¹	0	0	1 277	1 277	0	0	1 277	1 277
Utenlandske call money ¹	578	578	4 849	4 849	23	23	5 450	5 450
Sum forpliktelser til kredittinstitusjoner	578	578	6 126	6 126	23	23	6 727	6 727

¹ Call money er sikkerhetsstillelse for blant annet betalt/mottatt margin i forbindelse med derivater.

Note 24. Aksjer og andeler

Aksjer i norske selskaper er oppgitt med tilhørende organisasjonsnummer. Markedsverdi er oppgitt i hele millioner kroner. Aksjer og andeler med markedsverdi lavere enn 1,5 millioner kroner er presentert samlet i kategori "øvrige".

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
AKSJER			
AKSJER I NORSKE SELSKAPER			
FINANS			
AASEN SPAREBANK	937903502	56 846	7
AURSKOG SPAREBANK	937885644	133 763	31
B2 IMPACT ASA	992249986	1 025 043	10
DNB BANK ASA	984851006	4 035 879	916
FLEKKEFJORD SPAREBANK	937894627	52 033	6
GJENSIDIGE FORSIKRING ASA	995568217	975 155	196
GRONG SPAREBANK	937903146	117 441	18
HOLAND OG SETSKOG SPAREBANK	937885822	26 014	4
JAREN SPAREBANK	937895976	109 974	36
MELHUS SPAREBANK	937901291	69 780	11
NIDAROS SPAREBANK	937902719	43 558	4
ROGALAND SPAREBANK	915691161	359 311	45
ROMERIKE SPAREBANK	937885911	118 475	15
ROMSDAL SPAREBANK	937900775	87 800	11
SKUE SPAREBANK	837889812	93 596	26
SOGN SPAREBANK	837897912	8 679	2
SPAREBANK 1 HELGELAND	937904029	441 971	64
SPAREBANK 1 NORDMOERE	937899408	159 416	23
SPAREBANK 1 NORD-NORGE	952706365	3 407 151	421
SPAREBANK 1 OESTLANDET	920426530	2 044 072	321
SPAREBANK 1 OSTFOLD AKERSHUS	837884942	187 091	71
SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELA	937889275	254 481	84
SPAREBANK 1 SMN	937901003	4 742 748	813
SPAREBANK 1 SOR-NORGE ASA	937895321	890 414	131
SPAREBANK 68 GRADER NORD	937905378	58 430	10
SPAREBANKEN MORE-CAP CERT	937899319	1 692 107	164
SPAREBANKEN OST	937888937	667 442	48
SPAREBANKEN SOR	937894538	1 127 403	223
SPAREBANKEN VEST	832554332	3 484 167	494
STOREBRAND ASA	916300484	2 143 997	260
SUNNDAL SPAREBANK	937899963	54 286	7
TROENDELAG SPA	937902174	37 434	4
TYSNES SPAREBANK	937897375	58 922	7
SUM FINANS			4 482
ANDRE AKSJER			
AF GRUPPEN ASA	938702675	261 200	39
AKER ASA-A SHARES	886581432	107 321	59
AKER BP ASA	989795848	1 555 315	345
AKER SOLUTIONS ASA	913748174	1 302 942	41
ARENDALS FOSSEKOMPANI ASA	910261525	67 383	10
ATEA ASA	920237126	378 661	53
BONHEUR ASA	830357432	102 361	26
BORREGAARD ASA	998753562	433 203	79
BOUVET ASA	974442167	424 689	32
BW LPG LTD		404 324	51
CLODBERRY CLEAN ENERGY ASA	919967072	833 608	10
CRAYON GROUP HOLDING AS	997602234	412 651	51
DNO ASA	921526121	3 989 089	42
DOF GROUP ASA	930053112	800 165	68
EFFRA HOLDCO AS	932058677	5 970	1 807
ELKEM ASA	911382008	1 385 042	24
ELMEA AS	986347801	10 290	187

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
ELMERA GROUP ASA	920153577	522 886	20
ENTRA ASA	999296432	219 167	25
EQUINOR ASA	923609016	4 865 533	1 290
EUOPRIS ASA	997639588	803 677	58
FRONTLINE PLC		465 827	73
HOEGH AUTOLINERS ASA	985459614	547 731	62
ISTAD AS	880250302	13 000	165
KID ASA	988384135	185 856	25
KITRON ASA	976605713	909 574	31
KONGSBERG AUTOMOTIVE ASA	942593821	4 579 844	9
KONGSBERG GRUPPEN ASA	943753709	451 323	578
LEROY SEAFOOD GROUP ASA	975350940	1 290 450	63
MOWI ASA	964118191	2 154 464	420
MPC CONTAINER SHIPS AS	918494316	1 815 334	38
NEL ASA	979938799	8 044 772	22
NMI GP IV AS	922100209	67 742	7
NMI GP IV AS	922100209	1 331 815	13
NORDIC CREDIT RATING AS	911721287	29 970	4
NORDIC MICROFINANCE INITIATIVE AS (TIDL. NMI AS)	917763399	6 124 367	12
NORDIC SEMICONDUCTOR ASA	966011726	830 161	83
NORSK HYDRO ASA	914778271	6 658 142	416
NORWEGIAN AIR SHUTTLE AS	965920358	3 690 188	41
NORWEGIAN MICROFINANCE INITIATIVE AS (SPIN OFF)	917763399	2 500 000	9
NYKODE THERAPEUTICS ASA	990646066	1 021 741	3
ORKLA ASA	910747711	3 705 838	364
PHOTOCURE ASA	967598593	110 954	7
RINGERIKS-KRAFT AS	976957628	150	226
SALMAR ASA	960514718	359 455	194
SCATEC ASA	990918546	573 691	46
SCHIBSTED ASA-B SHS	933739384	458 236	153
SCHIBSTED ASA-CL A	933739384	346 917	122
SKOGINVEST AS		3 825 000	38
STOLT-NIELSEN LTD	199936806	112 679	33
SUBSEA 7 SA		1 084 491	195
TELENOR ASA	982463718	3 046 341	387
TGS ASA	976695372	939 416	106
TOMRA SYSTEMS ASA	927124238	1 068 713	156
TOPCO AS (OSLOFJORD VARME)	920349455	180	599
TRONDERENERGI AS	980417824	1 652 744	1 118
TRONDERENERGI VEKST HOLDING AS	980417824	390 951	874
TUSSA KRAFT AS	916929641	591	823
VÅR ENERGI ASA	919160675	4 182 076	147
VEIDEKKE ASA	917103801	454 716	65
WALLENUS WILHELMSEN ASA	995216604	509 139	48
WILH WILHELMSEN HOLDING-A	995277905	65 462	27
YARA INTERNATIONAL ASA	986228608	805 852	242
Øvrige			0
SUM ANDRE AKSJER			12 360
SUM AKSJER I NORSKE SELSKAPER			16 842
ANDEL BØRSNOTERT			65,0 %

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
AKSJER I UTENLANDSKE SELSKAPER			
FINANS			
ABN AMRO BANK NV-CVA		73 628	13
ADMIRAL GROUP PLC		29 354	11
ADYEN NV		2 234	38
AEGON LTD		167 785	11
AFLAC INC		60 144	71
AGEAS		14 188	8
AIA GROUP LTD		1 250 660	103
AIB GROUP PLC		485 821	30
ALLIANZ SE-REG		43 507	151
ALLSTATE CORP		28 109	62
ALLY FINANCIAL INC		29 600	12
AMERICAN EXPRESS CO		68 974	232
AMERICAN FINANCIAL GROUP INC		8 400	13
AMERICAN INTERNATIONAL GROUP		76 247	63
AMERIPRISE FINANCIAL INC		11 170	68
AMUNDI SA		6 394	5
ANNALY CAPITAL MANAGEMENT IN		43 325	9
ANZ GROUP HOLDINGS LTD		334 071	67
AON PLC-CLASS A		21 773	89
APOLLO GLOBAL MANAGEMENT INC		42 604	80
ARCH CAPITAL GROUP LTD		41 500	44
ARES MANAGEMENT CORP - A		18 900	38
ARTHUR J GALLAGHER & CO		27 400	88
ASR NEDERLAND NV		13 755	7
ASSURANT INC		4 400	11
ASX LTD		17 223	8
AVIVA PLC		253 289	17
AXA SA		201 735	81
BALOISE HOLDING AG - REG		6 498	13
BANCO BILBAO VIZCAYA ARGENTA		669 545	74
BANCO BPM SPA		171 278	16
BANCO DE SABADELL SA		647 031	14
BANCO SANTANDER SA		1 863 534	97
BANK OF AMERICA CORP		781 010	390
BANK OF IRELAND GROUP PLC		115 339	12
BANK OF MONTREAL		81 523	90
BANK OF NEW YORK MELLON CORP		79 981	70
BANK OF NOVA SCOTIA		144 353	88
BANQUE CANTONALE VAUDOIS-REG		4 684	5
BARCLAYS PLC		1 709 439	65
BERKSHIRE HATHAWAY INC-CL B		147 951	762
BLACKROCK INC		16 508	192
BLACKSTONE INC		79 400	155
BLOCK INC		62 300	60
BNP PARIBAS		114 704	80
BOC HONG KONG HOLDINGS LTD		375 700	14
BPER BANCA SPA		116 043	8
BROOKFIELD ASSET MGMT-A		41 785	26
BROOKFIELD CORP		153 943	100
BROWN & BROWN INC		26 700	31
CAIXABANK SA		429 045	26
CAN IMPERIAL BK OF COMMERCE		113 600	81
CAPITAL ONE FINANCIAL CORP		35 388	72
CARLYLE GROUP INC/THE		24 700	14

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
CBOE GLOBAL MARKETS INC		12 900	29
CHIBA BANK LTD/THE		45 000	4
CHUBB LTD		45 116	142
CINCINNATI FINANCIAL CORP		18 300	30
CITIGROUP INC		212 726	170
CITIZENS FINANCIAL GROUP		45 400	23
CME GROUP INC		40 020	106
COINBASE GLOBAL INC -CLASS A		20 600	58
COMMERZBANK AG		127 132	23
COMMONWEALTH BANK OF AUSTRAL		185 911	200
CONCORDIA FINANCIAL GROUP LT		156 100	10
COREBRIDGE FINANCIAL INC		22 600	8
CORPAY INC		8 720	34
CREDIT AGRICOLE SA		102 843	16
CVC CAPITAL PARTNERS PLC		24 235	6
DAI-ICHI LIFE HOLDINGS INC		94 300	29
DAIWA SECURITIES GROUP INC		171 700	13
DANSKE BANK A/S		77 238	25
DBS GROUP HOLDINGS LTD		221 332	81
DEUTSCHE BANK AG-REGISTERED		218 864	43
DEUTSCHE BOERSE AG		20 460	54
DISCOVER FINANCIAL SERVICES		53 344	105
EDENRED		87 041	33
EQT AB		44 076	14
EQUITABLE HOLDINGS INC		37 100	20
ERIE INDEMNITY COMPANY-CL A		3 100	15
ERSTE GROUP BANK AG		42 054	29
EURAZEO SE		2 723	2
EURONEXT NV		9 686	12
EVEREST GROUP LTD		5 100	21
EXOR NV		12 969	14
FACTSET RESEARCH SYSTEMS INC		4 400	24
FAIRFAX FINANCIAL HLDGS LTD		2 332	37
FIDELITY NATIONAL FINANCIAL		32 500	21
FIDELITY NATIONAL INFO SERV		68 681	63
FIFTH THIRD BANCORP		80 705	39
FINECOBANK SPA		63 171	12
FIRST CITIZENS BCSHS -CL A		1 000	24
FISERV INC		67 877	158
FRANKLIN RESOURCES INC		38 304	9
FUTU HOLDINGS LTD-ADR		14 400	13
GENERALI		105 371	34
GLOBAL PAYMENTS INC		31 946	41
GOLDMAN SACHS GROUP INC		35 274	229
GREAT-WEST LIFECO INC		38 148	14
GROUPE BRUXELLES LAMBERT NV		13 141	10
HANG SENG BANK LTD		70 800	10
HANNOVER RUECK SE		6 062	17
HARGREAVES LANSDOWN PLC		20 856	3
HARTFORD FINANCIAL SVCS GRP		47 811	59
HELVETIA HOLDING AG-REG		3 740	7
HONG KONG EXCHANGES & CLEAR		137 381	59
HSBC HOLDINGS PLC		2 081 333	232
HUNTINGTON BANCSHARES INC		172 900	32
IA FINANCIAL CORP INC		8 879	9
IGM FINANCIAL INC		7 300	3

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
INDUSTRIVARDEN AB-A SHS		10 762	4
INDUSTRIVARDEN AB-C SHS		10 187	4
INFRATIL LTD		98 876	8
ING GROEP NV		388 908	69
INSURANCE AUSTRALIA GROUP		310 123	18
INTACT FINANCIAL CORP		19 300	40
INTERCONTINENTAL EXCHANGE IN		63 595	108
INTESA SANPAOLO		1 747 316	79
INVESTOR AB-B SHS		201 483	60
JACK HENRY & ASSOCIATES INC		7 300	15
JAPAN EXCHANGE GROUP INC		91 400	12
JAPAN POST BANK CO LTD		143 400	15
JAPAN POST HOLDINGS CO LTD		237 100	26
JAPAN POST INSURANCE CO LTD		19 000	4
JPMORGAN CHASE & CO		319 115	869
JULIUS BAER GROUP LTD		18 674	14
KBC GROUP NV		27 047	24
KEYCORP		115 500	22
KKR & CO INC		68 800	116
LEGAL & GENERAL GROUP PLC		629 065	21
LLOYDS BANKING GROUP PLC		7 166 456	56
LOEWS CORP		23 400	23
LONDON STOCK EXCHANGE GROUP		56 222	90
LPL FINANCIAL HOLDINGS INC		9 000	33
LUNDBERGS AB-B SHS		7 970	4
M & T BANK CORP		17 316	37
MACQUARIE GROUP LTD		38 597	60
MANULIFE FINANCIAL CORP		196 300	68
MARKEL GROUP INC		1 520	30
MARKETAXESS HOLDINGS INC		6 200	16
MARSH & MCLENNAN COS		54 654	132
MASTERCARD INC - A		92 707	554
MEDIBANK PRIVATE LTD		377 888	10
MEDIOBANCA SPA		72 332	12
METLIFE INC		73 098	68
M&G PLC		189 065	5
MITSUBISHI HC CAPITAL INC		78 300	6
MITSUBISHI UFJ FINANCIAL GRO		1 233 498	164
MIZUHO FINANCIAL GROUP INC		267 941	75
MOODY'S CORP		18 276	98
MORGAN STANLEY		136 287	195
MS&AD INSURANCE GROUP HOLDIN		133 560	33
MSCI INC		9 000	61
MUENCHENER RUECKVER AG-REG		15 355	88
NASDAQ INC		49 700	44
NATIONAL AUSTRALIA BANK LTD		344 791	90
NATIONAL BANK OF CANADA		37 992	39
NATWEST GROUP PLC		782 900	45
NEXI SPA		42 859	3
NN GROUP NV		29 012	14
NOMURA HOLDINGS INC		317 800	21
NORDEA BANK ABP		345 449	43
NORTHERN TRUST CORP		24 050	28
ONEX CORPORATION		5 400	5
ORIX CORP		129 500	32
OVERSEA-CHINESE BANKING CORP		416 766	58

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
PARTNERS GROUP HOLDING AG		2 416	37
PAYPAL HOLDINGS INC		116 320	113
PHOENIX GROUP HOLDINGS PLC		86 575	6
PNC FINANCIAL SERVICES GROUP		44 228	97
POSTE ITALIANE SPA		69 228	11
POWER CORP OF CANADA		64 883	23
PRINCIPAL FINANCIAL GROUP		27 600	24
PROGRESSIVE CORP		65 052	177
PRUDENTIAL FINANCIAL INC		39 302	53
PRUDENTIAL PLC		283 393	26
QBE INSURANCE GROUP LTD		435 305	58
RAYMOND JAMES FINANCIAL INC		22 560	40
REGIONS FINANCIAL CORP		90 941	24
RESONA HOLDINGS INC		269 942	22
ROBINHOOD MARKETS INC - A		141 999	60
ROYAL BANK OF CANADA		156 519	214
SAMPO OYJ-A SHS		50 972	24
SBI HOLDINGS INC		39 270	11
SCHRODERS PLC		53 664	2
SCHWAB (CHARLES) CORP		177 568	149
SEI INVESTMENTS COMPANY		9 500	9
SHIZUOKA FINANCIAL GROUP INC		34 000	3
SINGAPORE EXCHANGE LTD		128 600	14
SKANDINAVISKA ENSKILDA BAN-A		186 509	29
SOCIETE GENERALE SA		83 104	26
SOFINA		1 044	3
SOMPO HOLDINGS INC		95 400	28
S&P GLOBAL INC		35 621	201
STANDARD CHARTERED PLC		249 464	35
STATE STREET CORP		36 943	41
SUMITOMO MITSUI FINANCIAL GR		417 813	114
SUMITOMO MITSUI TRUST GROUP		69 952	19
SUN LIFE FINANCIAL INC		66 390	45
SUNCORP GROUP LTD		159 524	21
SVENSKA HANDELSBANKEN-A SHS		170 643	20
SWEDBANK AB - A SHARES		89 231	20
SWISS LIFE HOLDING AG-REG		3 520	31
SWISS RE AG		34 612	57
SYNCHRONY FINANCIAL		46 210	34
T ROWE PRICE GROUP INC		23 323	30
TALANX AG		8 489	8
T&D HOLDINGS INC		65 800	14
TMX GROUP LTD		42 500	15
TOAST INC-CLASS A		43 600	18
TOKIO MARINE HOLDINGS INC		208 737	86
TORONTO-DOMINION BANK		196 444	119
TRADEWEB MARKETS INC-CLASS A		13 900	21
TRAVELERS COS INC/THE		26 510	73
TRUIST FINANCIAL CORP		148 202	73
TRYG A/S		33 548	8
UBS GROUP AG-REG		366 538	127
UNICREDIT SPA		171 711	77
UNIPOL ASSICURAZIONI SPA		44 217	6
UNITED OVERSEAS BANK LTD		149 323	45
US BANCORP		184 032	100
VISA INC-CLASS A SHARES		186 190	668

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
WELLS FARGO & CO		384 262	307
WESTPAC BANKING CORP		386 155	88
WILLIS TOWERS WATSON PLC		11 468	41
WISE PLC - A		69 302	11
WR BERKLEY CORP		29 662	20
ZURICH INSURANCE GROUP AG		16 257	110
3I GROUP PLC		105 779	54
Øvrige			0
SUM FINANS			14 414
ANDRE AKSJER			
ABB LTD-REG		178 403	110
ABBOTT LABORATORIES		192 700	248
ABBVIE INC		196 636	397
ACCENTURE PLC-CL A		69 829	279
ACCIONA SA		4 426	6
ACCOR SA		18 630	10
ACS ACTIVIDADES CONS Y SERV		28 255	16
ADDETECH AB-B SHARES		23 802	7
ADECCO GROUP AG-REG		53 481	15
ADIDAS AG		18 205	50
ADOBE INC		49 091	248
ADP		10 532	14
ADVANCED MICRO DEVICES		179 498	246
ADVANTEST CORP		87 100	58
AECOM		43 500	53
AENA SME SA		19 020	44
AEON CO LTD		80 000	21
AERCAP HOLDINGS NV		53 100	58
AGC INC		17 360	6
AGILENT TECHNOLOGIES INC		33 621	51
AGNICO EAGLE MINES LTD		87 676	78
AIR CANADA		22 700	4
AIR LIQUIDE SA		64 113	118
AIR PRODUCTS & CHEMICALS INC		24 700	81
AIRBNB INC-CLASS A		49 100	73
AISIN CORP		37 800	5
AJINOMOTO CO INC		48 000	22
AKAMAI TECHNOLOGIES INC		15 200	17
AKZO NOBEL N.V.		16 688	11
ALBEMARLE CORP		12 000	12
ALBERTSONS COS INC - CLASS A		45 800	10
ALCON INC		56 228	54
ALEXANDRIA REAL ESTATE EQUIT		17 850	20
ALFA LAVAL AB		33 259	16
ALIGN TECHNOLOGY INC		7 800	18
ALIMENTATION COUCHE-TARD INC		87 334	55
ALLEGION PLC		15 600	23
ALNYLAM PHARMACEUTICALS INC		13 200	35
ALPHABET INC-CL A		657 000	1 413
ALPHABET INC-CL C		563 180	1 218
ALTAGAS LTD		81 257	21
AMADEUS IT GROUP SA		92 323	73
AMAZON.COM INC		1 056 080	2 631
AMCOR PLC		174 800	19
AMERICAN HOMES 4 RENT- A		39 200	17
AMERICAN TOWER CORP		51 908	108

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
AMERICAN WATER WORKS CO INC		36 500	52
AMETEK INC		25 950	53
AMGEN INC		59 523	176
AMPHENOL CORP-CL A		133 588	105
AMPLIFON SPA		7 430	2
ANA HOLDINGS INC		43 900	9
ANALOG DEVICES INC		55 040	133
ANGLO AMERICAN PLC		210 930	71
ANSYS INC		10 500	40
ANTOFAGASTA PLC		49 836	11
AP MOLLER-MAERSK A/S-A		307	6
AP MOLLER-MAERSK A/S-B		484	9
APA CORP		96 200	25
APA GROUP		137 071	7
APPLE INC		1 700 012	4 834
APPLIED MATERIALS INC		92 240	170
APPLOVIN CORP-CLASS A		22 700	83
APTIV PLC		28 109	19
ARC RESOURCES LTD		181 200	37
ARCELORMITTAL		49 531	13
ARCHER-DANIELS-MIDLAND CO		149 621	86
ARGENX SE		6 144	43
ARISTA NETWORKS INC		118 800	149
ARKEMA		4 616	4
ASAHI KASEI CORP		118 500	9
ASHTREAD GROUP PLC		50 630	36
ASICS CORP		68 400	15
ASM INTERNATIONAL NV		5 254	35
ASML HOLDING NV		44 385	354
ASPEN TECHNOLOGY INC		5 800	16
ASSA ABLOY AB-B		112 592	38
ASSOCIATED BRITISH FOODS PLC		57 930	17
ASTELLAS PHARMA INC		202 620	22
ASTRAZENECA PLC		172 182	256
ATLAS COPCO AB-A SHS		298 516	52
ATLAS COPCO AB-B SHS		179 806	28
ATLASSIAN CORP-CL A		17 800	49
ATMOS ENERGY CORP		49 100	78
AT&T INC		1 031 211	267
AUCKLAND INTL AIRPORT LTD		109 874	6
AUTO TRADER GROUP PLC		98 243	11
AUTODESK INC		24 100	81
AUTOMATIC DATA PROCESSING		45 634	152
AUTOSTORE HOLDINGS LTD		5 775 998	64
AUTOZONE INC		1 955	71
AVALONBAY COMMUNITIES INC		15 235	38
AVANTOR INC		80 300	19
AVERY DENNISON CORP		9 611	20
AVOLTA AG		25 272	12
AXON ENTERPRISE INC		12 100	82
AZRIELI GROUP LTD		2 982	3
BACHEM HOLDING AG		2 130	2
BAKER HUGHES CO		122 781	57
BAKKAFROST P/F		242 636	152
BALL CORP		35 990	23
BANDAI NAMCO HOLDINGS INC		81 600	22

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
BARRATT REDROW PLC		84 588	5
BARRY CALLEBAUT AG-REG		643	10
BAXTER INTERNATIONAL INC		54 717	18
BAYER AG-REG		115 317	26
BAYERISCHE MOTOREN WERKE AG		34 099	32
BAYERISCHE MOTOREN WERKE-PRF		5 429	5
BCE INC		8 280	2
BE SEMICONDUCTOR INDUSTRIES		7 088	11
BECHTLE AG		8 775	3
BECTON DICKINSON AND CO		31 081	80
BEIERSDORF AG		19 052	28
BEIJER REF AB		50 060	8
BENTLEY SYSTEMS INC-CLASS B		19 600	10
BERKELEY GROUP HOLDINGS/THE		9 528	5
BEST BUY CO INC		23 384	23
BHP GROUP LTD		563 341	157
BIOGEN INC		15 494	27
BIOMARIN PHARMACEUTICAL INC		23 400	17
BIOMERIEUX		4 652	6
BIO-RAD LABORATORIES-A		3 000	11
BIO-TECHNE CORP		14 400	12
BKW AG		2 144	4
BLUESCOPE STEEL LTD		38 799	5
BOLIDEN AB		33 028	11
BOLLORE SE		197 126	14
BOOKING HOLDINGS INC		3 711	209
BOOZ ALLEN HAMILTON HOLDINGS		43 200	63
BOSTON SCIENTIFIC CORP		163 227	166
BOUYGUES SA		27 808	9
BP PLC		1 891 378	106
BRAMBLES LTD		440 816	60
BRENNTAG SE		13 293	9
BRIDGESTONE CORP		64 600	25
BRISTOL-MYERS SQUIBB CO		229 178	147
BROADCOM INC		493 810	1 300
BROADRIDGE FINANCIAL SOLUTIO		12 700	33
BROTHER INDUSTRIES LTD		17 800	3
BT GROUP PLC		820 121	17
BUILDERS FIRSTSOURCE INC		12 200	20
BUNGE GLOBAL SA		49 800	44
BUNZL PLC		43 498	20
BUREAU VERITAS SA		33 512	11
BURLINGTON STORES INC		7 700	25
BXP INC		14 483	12
CADELER A/S		1 098 039	70
CADENCE DESIGN SYS INC		30 400	104
CAE INC		84 524	24
CAMDEN PROPERTY TRUST		13 400	18
CAN APARTMENT PROP REAL ESTA		11 050	4
CANADIAN NATL RAILWAY CO		62 416	72
CANADIAN PACIFIC KANSAS CITY		198 700	163
CANADIAN TIRE CORP-CLASS A		14 500	17
CANADIAN UTILITIES LTD-A		52 817	14
CANON INC		107 950	40
CAPCOM CO LTD		43 200	11
CAPGEMINI SE		16 402	30

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
CAPITALAND ASCENDAS REIT		481 842	10
CAPITALAND INTEGRATED COMMER		566 087	9
CAPITALAND INVESTMENT LTD/SI		325 300	7
CAR GROUP LTD		29 587	7
CARDINAL HEALTH INC		27 133	36
CARL ZEISS MEDITEC AG - BR		2 900	2
CARLISLE COS INC		4 900	21
CARMAX INC		19 100	18
CARNIVAL PLC-ADR		139 600	36
CARREFOUR SA		148 872	24
CARRIER GLOBAL CORP		91 874	71
CARVANA CO		12 700	29
CBRE GROUP INC - A		34 000	51
CCL INDUSTRIES INC - CL B		12 100	7
CDW CORP/DE		14 500	29
CELLNEX TELECOM SA		61 522	22
CENCORA INC		18 784	48
CENTENE CORP		55 920	38
CENTRAL JAPAN RAILWAY CO		178 700	38
CENTRICA PLC		604 480	11
CGI INC		23 300	29
C.H. ROBINSON WORLDWIDE INC		10 800	13
CHARLES RIVER LABORATORIES		6 200	13
CHARTER COMMUNICATIONS INC-A		10 012	39
CHECK POINT SOFTWARE TECH		24 000	51
CHENIERE ENERGY INC		29 600	72
CHEVRON CORP		178 500	294
CHIPOTLE MEXICAN GRILL INC		153 300	105
CHOCOLADEFABRIKEN LINDT-PC		89	11
CHOCOLADEFABRIKEN LINDT-REG		13	16
CHUGAI PHARMACEUTICAL CO LTD		73 700	37
CHURCH & DWIGHT CO INC		28 300	34
CIE FINANCIERE RICHEMO-A REG		78 476	136
CINTAS CORP		50 788	105
CISCO SYSTEMS INC		450 011	302
CK ASSET HOLDINGS LTD		183 417	9
CK HUTCHISON HOLDINGS LTD		509 417	31
CLARIANT AG-REG		16 212	2
CLOROX COMPANY		12 318	23
CLOUDFLARE INC - CLASS A		37 900	46
CMS ENERGY CORP		34 000	26
CNH INDUSTRIAL NV		90 117	12
COCA-COLA CO/THE		548 466	388
COCA-COLA EUROPACIFIC PARTNE		51 800	45
COCA-COLA HBC AG-DI		24 723	10
COCHLEAR LTD		8 262	17
COGNIZANT TECH SOLUTIONS-A		52 854	46
COLES GROUP LTD		176 032	23
COLGATE-PALMOLIVE CO		99 459	103
COLOPLAST-B		14 943	19
COMCAST CORP-CLASS A		443 416	189
COMPAGNIE DE SAINT GOBAIN		50 933	51
COMPASS GROUP PLC		312 918	118
COMPUTERSHARE LTD		124 892	30
CONAGRA BRANDS INC		67 239	21
CONOCOPHILLIPS		171 627	193

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
CONSOLIDATED EDISON INC		114 710	116
CONSTELLATION ENERGY		55 121	140
CONSTELLATION SOFTWARE INC		2 200	77
CONTINENTAL AG		11 437	9
COOPER COS INC/THE		19 600	20
COPART INC		96 200	63
CORNING INC		101 148	55
CORTEVA INC		74 753	48
COSTAR GROUP INC		48 400	39
COSTCO WHOLESALE CORP		49 306	513
COVESTRO AG-TEND		24 078	16
COVIVIO		7 328	4
CRH PLC		78 573	83
CRODA INTERNATIONAL PLC		11 374	5
CROWDSTRIKE HOLDINGS INC - A		27 400	106
CROWN CASTLE INC		48 413	50
CROWN HOLDINGS INC		16 100	15
CSL LTD		54 166	107
CSX CORP		224 578	82
CTS EVENTIM AG & CO KGAA		9 729	9
CUMMINS INC		35 480	140
CVS HEALTH CORP		142 477	73
CYBERARK SOFTWARE LTD/ISRAEL		5 800	22
DAI NIPPON PRINTING CO LTD		98 400	16
DAIFUKU CO LTD		28 200	7
DAIICHI SANKYO CO LTD		205 925	65
DAIKIN INDUSTRIES LTD		29 800	40
DAIMLER TRUCK HOLDING AG		59 978	26
DAITO TRUST CONSTRUCT CO LTD		4 800	6
DAIWA HOUSE INDUSTRY CO LTD		70 700	25
DANAHER CORP		76 223	199
DANONE		98 619	75
DARDEN RESTAURANTS INC		13 000	28
DASSAULT SYSTEMES SE		67 895	27
DATADOG INC - CLASS A		29 500	48
DAVITA INC		6 200	11
DAYFORCE INC		26 300	22
DECKERS OUTDOOR CORP		19 200	44
DEERE & CO		46 834	225
DELIVEROO PLC		378 154	8
DELIVERY HERO SE		20 747	7
DELL TECHNOLOGIES -C		35 200	46
DELTA AIR LINES INC		30 670	21
DEMANT A/S		8 840	4
DENSO CORP		207 900	33
DENTSU GROUP INC		18 100	5
DESCARTES SYSTEMS GRP/THE		6 400	8
DEUTSCHE LUFTHANSA-REG		226 115	16
DEUTSCHE TELEKOM AG-REG		400 705	136
DEVON ENERGY CORP		72 900	27
DEXCOM INC		49 400	44
DHL GROUP		112 155	45
DIAMONDBACK ENERGY INC		21 700	40
DIASORIN SPA		1 527	2
DICK'S SPORTING GOODS INC		6 600	17
DIETEREN GROUP		2 776	5

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
DIGITAL REALTY TRUST INC		34 700	70
DISCO CORP		10 600	33
DOCUSIGN INC		21 900	22
DOLLAR GENERAL CORP		28 662	25
DOLLAR TREE INC		23 451	20
DOLLARAMA INC		31 100	34
DOMINO'S PIZZA INC		5 870	28
DOORDASH INC - A		33 300	63
DOVER CORP		22 677	48
DOW INC		87 453	40
DR HORTON INC		32 100	51
DR ING HC F PORSCHE AG		12 708	9
DSM-FIRMENICH AG		19 742	23
DSV A/S		22 934	55
DUPONT DE NEMOURS INC		48 653	42
DYNATRACE INC		39 800	25
EAST JAPAN RAILWAY CO		89 706	18
EATON CORP PLC		44 416	167
EBAY INC		59 274	42
ECOLAB INC		28 623	76
EDISON INTERNATIONAL		72 989	66
EDP RENOVAVEIS SA		25 993	3
EDWARDS LIFESCIENCES CORP		68 600	58
EIFFAGE		13 077	13
EISAI CO LTD		24 000	8
ELECTRONIC ARTS INC		28 160	47
ELEMENT FLEET MANAGEMENT COR		95 000	22
ELEVANCE HEALTH INC		25 896	108
ELI LILLY & CO		90 523	794
ELIA GROUP SA/NV		5 680	5
ELISA OYJ		14 986	7
EMCOR GROUP INC		13 400	69
EMERSON ELECTRIC CO		95 639	135
EMPIRE CO LTD 'A'		12 900	4
ENDEAVOUR GROUP LTD/AUSTRALI		164 082	5
ENDEAVOUR MINING PLC		55 628	11
ENDESA SA		71 839	18
ENEL SPA		1 526 665	124
ENEOS HOLDINGS INC		384 855	23
ENGIE		266 163	48
ENI SPA		285 770	44
ENPHASE ENERGY INC		15 000	12
ENTEGRIS INC		15 300	17
EOG RESOURCES INC		64 500	90
E.ON SE		418 325	55
EPAM SYSTEMS INC		6 900	18
EPIROC AB-A		67 452	13
EPIROC AB-B		33 875	6
EQUIFAX INC		13 200	38
EQUINIX INC		10 652	114
EQUITY LIFESTYLE PROPERTIES		16 900	13
EQUITY RESIDENTIAL		39 201	32
ERICSSON LM-B SHS		343 663	32
ESSENTIAL UTILITIES INC		78 100	32
ESSEX PROPERTY TRUST INC		8 000	26
ESSILORLUXOTTICA		32 765	90

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
ESSITY AKTIEBOLAG-B		67 614	21
ESTEE LAUDER COMPANIES-CL A		26 328	22
EUROFINS SCIENTIFIC		11 287	7
EVERSOURCE ENERGY		116 322	76
EVONIK INDUSTRIES AG		40 599	8
EXACT SCIENCES CORP		19 400	12
EXELON CORP		206 363	88
EXPEDIA GROUP INC		12 450	26
EXPEDITORS INTL WASH INC		16 000	20
EXPERIAN PLC		106 988	52
EXTRA SPACE STORAGE INC		23 200	39
EXXON MOBIL CORP		544 630	665
FAIR ISAAC CORP		2 800	63
FANUC CORP		121 700	37
FAST RETAILING CO LTD		21 600	84
FASTENAL CO		61 600	50
FASTIGHETS AB BALDER-B SHRS		70 734	6
FEDEX CORP		25 783	82
FERGUSON ENTERPRISES INC		24 601	48
FERRARI NV		14 002	67
FERROVIAL SE		58 616	28
FIRST QUANTUM MINERALS LTD		94 278	14
FIRST SOLAR INC		10 700	21
FIRSTSERVICE CORP		4 300	8
FISHER & PAYKEL HEALTHCARE C		82 135	20
FLEX LNG LTD		85 464	22
FORD MOTOR CO		439 208	49
FORTESCUE LTD		179 447	23
FORTINET INC		75 300	81
FORTIVE CORP		52 198	44
FORTUM OYJ		63 184	10
FORTUNE BRANDS INNOVATIONS I		14 400	11
FOX CORP - CLASS A		27 900	15
FOX CORP - CLASS B		14 600	8
FRANCO-NEVADA CORP		29 164	38
FRESENIUS MEDICAL CARE AG		17 536	9
FRESENIUS SE & CO KGAA		53 345	21
FUJI ELECTRIC CO LTD		18 200	11
FUJIFILM HOLDINGS CORP		120 000	29
FUJIKURA LTD		27 500	13
FUJITSU LIMITED		185 800	38
F5 INC		7 000	20
GALDERMA GROUP AG		10 760	14
GALP ENERGIA SGPS SA		162 387	30
GARMIN LTD		18 100	42
GARTNER INC		8 500	47
GE HEALTHCARE TECHNOLOGY		51 009	45
GE VERNOVA INC		30 057	112
GEA GROUP AG		16 457	9
GEBERIT AG-REG		3 463	22
GECINA SA		3 382	4
GEN DIGITAL INC		73 000	23
GENERAL MILLS INC		128 030	93
GENERAL MOTORS CO		124 789	75
GENMAB A/S		7 032	17
GENUINE PARTS CO		15 375	20

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
GETINGE AB-B SHS		19 507	4
GETLINK SE		113 450	21
GFL ENVIRONMENTAL INC-SUB VT		20 400	10
GILDAN ACTIVEWEAR INC		15 100	8
GILEAD SCIENCES INC		138 550	145
GIVAUDAN-REG		997	50
GLOBAL-E ONLINE LTD		9 400	6
GODADDY INC - CLASS A		16 600	37
GOLDEN OCEAN GROUP LTD		376 357	37
GOODMAN GROUP		186 949	47
GPT GROUP		212 960	6
GRAB HOLDINGS LTD - CL A		233 400	12
GRACO INC		19 500	19
GRIFOLS SA		36 167	4
GSK PLC		464 114	89
HAFNIA LTD		1 349 087	82
HALEON PLC		878 796	47
HALLIBURTON CO		123 200	38
HALMA PLC		41 161	16
HANKYU HANSHIN HOLDINGS INC		25 100	7
HCA HEALTHCARE INC		22 500	77
HEALTHPEAK PROPERTIES INC		66 900	15
HENDERSON LAND DEVELOPMENT		109 700	4
HENKEL AG & CO KGAA		13 625	12
HENKEL AG & CO KGAA VOR-PREF		21 242	21
HENNES & MAURITZ AB-B SHS		77 877	12
HENRY SCHEIN INC		17 300	14
HERMES INTERNATIONAL		4 770	130
HERSHEY CO/THE		42 200	81
HESS CORP		100 200	151
HEWLETT PACKARD ENTERPRISE		134 965	33
HEXAGON AB-B SHS		239 848	26
HF SINCLAIR CORP		29 600	12
HIKARI TSUSHIN INC		3 700	9
HIKMA PHARMACEUTICALS PLC		8 869	3
HILTON WORLDWIDE HOLDINGS IN		27 633	78
HITACHI CONSTRUCTION MACHINE		9 200	2
HITACHI LTD		632 200	180
HKT TRUST AND HKT LTD-SS		537 880	8
HOLCIM LTD		56 487	62
HOLMEN AB-B SHARES		9 349	4
HOLOGIC INC		28 700	23
HOME DEPOT INC		110 028	486
HONDA MOTOR CO LTD		565 900	63
HONG KONG & CHINA GAS		2 140 956	19
HONGKONG LAND HOLDINGS LTD		85 800	4
HORMEL FOODS CORP		32 200	11
HOSHIZAKI CORP		10 200	5
HOST HOTELS & RESORTS INC		67 596	13
HOWMET AEROSPACE INC		116 850	145
HOYA CORP		39 900	57
HP INC		102 265	38
HUBBELL INC		6 200	29
HUBSPOT INC		6 300	50
HULIC CO LTD		72 200	7
HUMANA INC		13 900	40

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
HUNT (JB) TRANSPRT SVCS INC		9 400	18
HYATT HOTELS CORP - CL A		4 900	9
HYDRO ONE LTD		75 700	26
IBERDROLA SA		1 207 108	189
IDEX CORP		9 100	22
IDEXX LABORATORIES INC		9 600	45
ILLINOIS TOOL WORKS		33 650	97
ILLUMINA INC		18 800	29
IMCD NV		7 136	12
INCYTE CORP		17 800	14
INDUSTRIA DE DISENO TEXTIL		123 983	72
INDUTRADE AB		38 432	11
INFINEON TECHNOLOGIES AG		145 060	54
INFORMA PLC		414 348	47
INFRASTRUTTURE WIRELESS ITAL		16 896	2
INGERSOLL-RAND INC		42 568	44
INPEX CORP		102 100	15
INPOST SA		18 335	4
INSULET CORP		7 900	23
INTEL CORP		472 755	108
INTERCONTINENTAL HOTELS GROU		37 478	53
INTERNATIONAL PAPER CO		38 853	24
INTERPUBLIC GROUP OF COS INC		44 500	14
INTERTEK GROUP PLC		21 244	14
INTL BUSINESS MACHINES CORP		101 836	254
INTL FLAVORS & FRAGRANCES		28 422	27
INTUIT INC		31 118	222
INTUITIVE SURGICAL INC		39 400	234
INVESTMENT AB LATOUR-B SHS		11 251	3
INVITATION HOMES INC		74 000	27
IPSEN		2 500	3
IQVIA HOLDINGS INC		21 132	47
IRON MOUNTAIN INC		33 408	40
ISUZU MOTORS LTD		71 200	11
ITOCHU CORP		149 300	84
IVANHOE MINES LTD-CL A		206 400	28
JABIL INC		13 500	22
JAMES HARDIE INDUSTRIES-CDI		53 387	19
JAPAN AIRLINES CO LTD		57 600	10
JAPAN REAL ESTATE INVESTMENT		960	7
JD SPORTS FASHION PLC		331 445	5
JDE PEET'S NV		30 803	6
JERONIMO MARTINS		19 302	4
JM SMUCKER CO/THE		11 900	15
JOHNSON & JOHNSON		267 648	440
JOHNSON CONTROLS INTERNATION		74 015	66
JUNIPER NETWORKS INC		39 700	17
KAJIMA CORP		137 600	29
KAO CORP		67 800	31
KAWASAKI KISEN KAISHA LTD		115 300	19
KDDI CORP		167 800	61
KELLANOVA		35 900	33
KENVUE INC		234 200	57
KEPPEL LTD		170 960	10
KERING		12 705	36
KERRY GROUP PLC-A		17 609	19

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
KESKO OYJ-B SHS		33 355	7
KEURIG DR PEPPER INC		141 300	52
KEYENCE CORP		21 900	102
KEYSIGHT TECHNOLOGIES IN		18 300	33
KIKKOMAN CORP		86 000	11
KIMBERLY-CLARK CORP		42 323	63
KIMCO REALTY CORP		216 200	58
KINDER MORGAN INC		265 441	83
KINGFISHER PLC		228 258	8
KINGSPAN GROUP PLC		18 614	15
KINROSS GOLD CORP		153 600	16
KLA CORP		15 000	107
KLEPIERRE		39 167	13
KNIGHT-SWIFT TRANSPORTATION		13 300	8
KNORR-BREMSE AG		6 238	5
KOBE BUSSAN CO LTD		16 600	4
KOKUSAI ELECTRIC CORP		27 600	4
KOMATSU LTD		297 400	93
KONE OYJ-B		38 746	21
KONINKLIJKE AHOLD DELHAIZE N		111 628	41
KONINKLIJKE KPN NV		406 124	17
KONINKLIJKE PHILIPS NV		83 427	24
KRAFT HEINZ CO/THE		102 996	36
KROGER CO		78 576	55
KUBOTA CORP		270 900	36
KUEHNE + NAGEL INTL AG-REG		5 164	13
KYOCERA CORP		148 800	17
KYOWA KIRIN CO LTD		20 400	3
LABCORP HOLDINGS INC		10 100	26
LAM RESEARCH CORP		145 500	119
LAMB WESTON HOLDINGS INC		35 300	27
LAND SECURITIES GROUP PLC		106 145	9
LASERTEC CORP		9 000	10
LEG IMMOBILIEN SE		10 593	10
LEGRAND SA		29 022	32
LENNAR CORP-A		26 900	42
LENNOX INTERNATIONAL INC		3 300	23
LIBERTY MEDIA CORP-LIB-NEW-C		22 900	24
LIFCO AB-B SHS		33 075	11
LINDE PLC		53 591	255
LINK REIT		254 458	12
LIVE NATION ENTERTAINMENT IN		18 700	27
LKQ CORP		31 400	13
LOBLAW COMPANIES LTD		18 937	28
LOGITECH INTERNATIONAL-REG		19 716	19
LONZA GROUP AG-REG		8 307	56
L'OREAL		34 509	138
LOTUS BAKERIES		34	4
LOWE'S COS INC		63 599	178
LULULEMON ATHLETICA INC		11 900	52
LUNDIN MINING CORP		221 400	22
LY CORP		221 800	7
LYONDELLBASELL INDU-CL A		34 332	29
MAGNA INTERNATIONAL INC		30 388	14
MAKITA CORP		20 700	7
MANHATTAN ASSOCIATES INC		6 400	20

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
MARKS & SPENCER GROUP PLC		231 350	12
MARRIOTT INTERNATIONAL -CL A		27 110	86
MARTIN MARIETTA MATERIALS		6 900	40
MARUBENI CORP		383 700	66
MARVELL TECHNOLOGY INC		98 200	123
MASCO CORP		27 001	22
MATCH GROUP INC		25 781	10
MATSUKIYOCOCOKARA & CO		27 000	4
MCCORMICK & CO-NON VTG SHRS		30 542	26
MCDONALD'S CORP		81 149	267
MCDONALD'S HOLDINGS CO JAPAN		4 500	2
MCKESSON CORP		14 882	96
MEDTRONIC PLC		147 504	134
MEIJI HOLDINGS CO LTD		27 600	6
MELROSE INDUSTRIES PLC		450 976	35
MERCADOLIBRE INC		5 100	98
MERCEDES-BENZ GROUP AG		89 128	56
MERCK & CO. INC.		281 290	318
MERCK KGAA		14 182	23
MERCURY NZ LTD		115 115	4
MERIDIAN ENERGY LTD		279 682	11
META PLATFORMS INC-CLASS A		244 550	1 626
METRO INC/CN		32 907	23
METSO CORP		209 821	22
METTLER-TOLEDO INTERNATIONAL		2 453	34
MICHELIN (CGDE)		77 361	29
MICROCHIP TECHNOLOGY INC		60 700	40
MICRON TECHNOLOGY INC		123 000	118
MICROSOFT CORP		788 919	3 775
MICROSTRATEGY INC-CL A		19 600	64
MID-AMERICA APARTMENT COMM		13 000	23
MINEBEA MITSUMI INC		51 300	10
MINERAL RESOURCES LTD		56 759	14
MIRVAC GROUP		296 314	4
MITSUBISHI ELECTRIC CORP		220 200	43
MITSUBISHI ESTATE CO LTD		112 879	18
mitsui chemicals inc		19 120	5
MITSUI FUDOSAN CO LTD		310 200	28
MITSUI OSK LINES LTD		61 300	24
MODERNA INC		34 800	16
MOLINA HEALTHCARE INC		6 900	23
MONCLER SPA		32 370	19
MONDAY.COM LTD		3 300	9
MONDELEZ INTERNATIONAL INC-A		171 149	116
MONDI PLC		47 611	8
MONGDB INC		7 600	20
MONOLITHIC POWER SYSTEMS INC		5 400	36
MONOTARO CO LTD		20 800	4
MONSTER BEVERAGE CORP		89 174	53
MOsaic Co/The		97 500	27
MTR CORP		642 547	25
MTU AERO ENGINES AG		18 359	69
MURATA MANUFACTURING CO LTD		184 500	34
M3 INC		58 200	6
NATIONAL GRID PLC		886 703	120
NEC CORP		29 840	30

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
NEMETSCHEK SE		3 775	4
NESTE OYJ		49 953	7
NESTLE SA-REG		319 802	300
NETAPP INC		23 739	31
NETFLIX INC		47 896	485
NEUROCRINE BIOSCIENCES INC		12 000	19
NEWMONT CORP		181 143	77
NEWS CORP - CLASS A		53 145	17
NEXON CO LTD		34 900	6
NEXT PLC		11 933	16
NEXTERA ENERGY INC		241 300	196
NIBE INDUSTRIER AB-B SHS		129 476	6
NICE LTD		5 223	10
NIDEC CORP		101 200	21
NIKE INC -CL B		134 872	116
NINTENDO CO LTD		115 400	77
NIPPON BUILDING FUND INC		550	5
NIPPON PAINT HOLDINGS CO LTD		131 970	10
NIPPON STEEL CORP		92 172	21
NIPPON TELEGRAPH & TELEPHONE		3 188 600	36
NIPPON YUSEN KK		143 300	55
NISSAN MOTOR CO LTD		207 300	7
NISSIN FOODS HOLDINGS CO LTD		17 700	5
NITORI HOLDINGS CO LTD		10 900	15
NITTO DENKO CORP		81 000	16
NOKIA OYJ		622 015	31
NOMURA RESEARCH INSTITUTE LT		43 921	15
NORDSON CORP		6 000	14
NORFOLK SOUTHERN CORP		25 146	67
NORTHERN STAR RESOURCES LTD		179 907	19
NOVARTIS AG-REG		222 499	247
NOVO NORDISK A/S-B		358 899	351
NOVONESIS (NOVOZYMES) B		39 747	26
NTT DATA GROUP CORP		58 700	13
NUCOR CORP		28 264	37
NUTANIX INC - A		28 100	20
NUTRIEN LTD		48 700	25
NVIDIA CORP		2 743 060	4 180
NVR INC		360	33
NXP SEMICONDUCTORS NV		28 712	68
OBAYASHI CORP		94 500	14
OBIC CO LTD		43 000	15
OKTA INC		25 900	23
OLD DOMINION FREIGHT LINE		22 500	45
OLYMPUS CORP		117 900	20
OMNICOM GROUP		19 316	19
OMRON CORP		16 700	6
OMV AG		10 350	5
ON SEMICONDUCTOR		45 400	33
ONEOK INC		75 900	87
ONO PHARMACEUTICAL CO LTD		36 300	4
OPEN TEXT CORP		25 000	8
ORACLE CORP		188 398	357
ORACLE CORP JAPAN		2 300	3
ORANGE		213 793	24
O'REILLY AUTOMOTIVE INC		6 306	85

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
ORICA LTD		72 143	8
ORIENTAL LAND CO LTD		126 900	31
ORION OYJ-CLASS B		7 047	4
ORSTED A/S		24 908	13
OSAKA GAS CO LTD		78 900	20
OTIS WORLDWIDE CORP		67 337	71
OTSUKA CORP		15 600	4
OTSUKA HOLDINGS CO LTD		48 900	30
OVINTIV INC		36 200	17
OWENS CORNING		11 000	21
P G & E CORP		558 300	128
PACCAR INC		104 179	123
PACKAGING CORP OF AMERICA		10 800	28
PALANTIR TECHNOLOGIES INC-A		230 000	198
PALO ALTO NETWORKS INC		71 800	148
PAN AMERICAN SILVER CORP		51 800	12
PAN PACIFIC INTERNATIONAL HO		64 400	20
PANASONIC HOLDINGS CORP		288 100	34
PANDORA A/S		11 276	23
PARKER HANNIFIN CORP		14 289	103
PAYCHEX INC		37 257	59
PAYCOM SOFTWARE INC		5 700	13
PEARSON PLC		84 505	15
PEMBINA PIPELINE CORP		135 409	57
PENTAIR PLC		22 033	25
PEPSICO INC		172 641	298
PERSIMMON PLC		43 525	7
PFIZER INC		627 205	189
PINTEREST INC- CLASS A		98 100	32
POOL CORP		3 600	14
PORSCHE AUTOMOBIL HLDG-PRF		21 138	9
PPG INDUSTRIES INC		24 552	33
PRO MEDICUS LTD		8 673	15
PROCTER & GAMBLE CO/THE		296 935	565
PROLOGIS INC		102 783	123
PROSUS NV		195 680	88
PRYSMIAN SPA		28 426	21
PTC INC		13 400	28
PUBLIC SERVICE ENTERPRISE GP		94 115	90
PUBLIC STORAGE		17 800	60
PUBLICIS GROUPE		26 129	31
PULTEGROUP INC		24 466	30
PUMA SE		10 019	5
PURE STORAGE INC - CLASS A		31 700	22
QANTAS AIRWAYS LTD		211 019	13
QIAGEN N.V.		28 042	14
QORVO INC		9 600	8
QUALCOMM INC		124 000	216
QUANTA SERVICES INC		40 900	147
QUEBECOR INC -CL B		13 100	3
QUEST DIAGNOSTICS INC		13 248	23
RAKUTEN GROUP INC		144 000	9
RAMSAY HEALTH CARE LTD		14 326	3
RANDSTAD NV		30 557	15
RATIONAL AG		798	8
RB GLOBAL INC		22 800	23

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
REA GROUP LTD		7 559	12
REALTY INCOME CORP		95 608	58
RECKITT BENCKISER GROUP PLC		80 992	56
RECORDATI INDUSTRIA CHIMICA		10 198	6
RECRUIT HOLDINGS CO LTD		157 100	127
REDEIA CORP SA		83 924	16
REECE LTD		22 186	3
REGENCY CENTERS CORP		21 500	18
REGENERON PHARMACEUTICALS		12 017	97
RELIANCE INC		5 900	18
RELX PLC		235 838	122
RENAULT SA		24 145	13
RENESAS ELECTRONICS CORP		200 300	30
RENTOKIL INITIAL PLC		231 670	13
REPSOL SA		230 612	32
REPUBLIC SERVICES INC		28 495	65
RESMED INC		18 100	47
RESTAURANT BRANDS INTERN		30 948	23
REVVITY INC		15 100	19
REXEL SA		48 653	14
RHEINMETALL AG		15 361	111
RICOH CO LTD		44 900	6
RIO TINTO PLC		242 431	163
RIVIAN AUTOMOTIVE INC-A		76 700	12
ROBLOX CORP -CLASS A		49 100	32
ROCHE HOLDING AG-BR		3 944	13
ROCHE HOLDING AG-GENUSSCHEIN		78 033	250
ROCKWELL AUTOMATION INC		12 100	39
ROCKWOOL A/S-B SHS		1 000	4
ROGERS COMMUNICATIONS INC-B		63 918	22
ROKU INC		25 200	21
ROLLINS INC		34 900	18
ROPER TECHNOLOGIES INC		11 900	70
ROSS STORES INC		38 727	67
ROYAL CARIBBEAN CRUISES LTD		27 208	71
ROYALTY PHARMA PLC- CL A		45 300	13
RPM INTERNATIONAL INC		14 500	20
SAAB AB-B		100 585	24
SAGAX AB-B		23 337	5
SAGE GROUP PLC/THE		124 072	22
SAINSBURY (J) PLC		174 012	7
SALESFORCE INC		106 915	406
SAMSARA INC-CL A		17 700	9
SANDOZ GROUP AG		40 775	19
SANDVIK AB		114 630	23
SANOFI		126 431	139
SANTOS LTD		361 099	17
SAP SE		115 980	322
SAPUTO INC		20 511	4
SARTORIUS AG-VORZUG		2 600	7
SARTORIUS STEDIM BIOTECH		2 370	5
SBA COMMUNICATIONS CORP		12 154	28
SCENTRE GROUP		567 679	14
SCHINDLER HOLDING AG-REG		2 771	9
SCHINDLER HOLDING-PART CERT		5 513	17
SCHLUMBERGER LTD		185 346	81

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
SCHNEIDER ELECTRIC SE		60 461	171
SCOUT24 SE		6 304	6
SCREEN HOLDINGS CO LTD		8 400	6
SCSK CORP		10 800	3
SEA LTD-ADR		42 800	52
SEAGATE TECHNOLOGY HOLDINGS		22 419	22
SEB SA		3 657	4
SECOM CO LTD		53 800	21
SECURITAS AB-B SHS		186 970	26
SEEK LTD		23 372	4
SEGRO PLC		149 698	15
SEIKO EPSON CORP		48 100	10
SEKISUI CHEMICAL CO LTD		29 700	6
SEKISUI HOUSE LTD		56 700	15
SEMBICORP INDUSTRIES LTD		158 400	7
SEMPRA		153 716	153
SERVICENOW INC		22 746	274
SEVEN & I HOLDINGS CO LTD		242 520	44
SEVERN TRENT PLC		25 263	9
SG HOLDINGS CO LTD		24 700	3
SGH LTD		25 811	8
SGS SA-REG		17 921	20
SHELL PLC		900 815	317
SHERWIN-WILLIAMS CO/THE		26 900	104
SHIMADZU CORP		29 100	9
SHIMANO INC		9 500	15
SHIN-ETSU CHEMICAL CO LTD		200 100	77
SHIONOGI & CO LTD		102 900	16
SHISEIDO CO LTD		56 600	11
SHOPIFY INC - CLASS A		134 200	162
SIEMENS AG-REG		84 446	187
SIEMENS ENERGY AG		71 981	42
SIEMENS HEALTHINEERS AG		32 311	19
SIG GROUP AG		41 106	9
SIKA AG-REG		16 947	46
SIMON PROPERTY GROUP INC		40 796	80
SINGAPORE AIRLINES LTD		427 900	23
SINGAPORE TECH ENGINEERING		200 900	8
SINGAPORE TELECOMMUNICATIONS		684 880	18
SINO LAND CO		255 936	3
SITC INTERNATIONAL HOLDINGS		119 000	4
SKANSKA AB-B SHS		30 101	7
SKF AB-B SHARES		31 433	7
SKYWORKS SOLUTIONS INC		17 128	17
SMC CORP		6 000	27
SMITH & NEPHEW PLC		83 337	12
SMITH (A.O.) CORP		14 500	11
SMITHS GROUP PLC		104 649	26
SMURFIT WESTROCK PLC		60 045	37
SNAM SPA		204 196	10
SNAP INC - A		189 800	23
SNAP-ON INC		13 800	53
SNOWFLAKE INC-CLASS A		33 000	58
SODEXO SA		10 330	10
SOFTBANK CORP		3 356 000	48
SOFTBANK GROUP CORP		121 300	81

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
SOLVENTUM CORP		20 288	15
SONIC HEALTHCARE LTD		63 020	12
SONOVA HOLDING AG-REG		6 247	23
SONY GROUP CORP		694 000	169
SOUTH BOW CORP		25 762	7
SOUTHWEST AIRLINES CO		47 300	18
SOUTH32 LTD		469 086	11
SPIRAX GROUP PLC		6 549	6
SPOTIFY TECHNOLOGY SA		17 100	87
SS&C TECHNOLOGIES HOLDINGS		22 700	20
SSE PLC		124 853	28
STANLEY BLACK & DECKER INC		17 854	16
STANTEC INC		11 400	10
STARBUCKS CORP		127 201	132
STEEL DYNAMICS INC		17 700	23
STELLANTIS NV		339 032	50
STERIS PLC		10 300	24
STMICROELECTRONICS NV		73 764	21
STOCKLAND		339 455	11
STORA ENSO OYJ-R SHS		47 320	5
STRAUMANN HOLDING AG-REG		12 186	17
STRYKER CORP		37 999	155
SUBARU CORP		59 000	12
SUMITOMO CORP		131 500	33
SUMITOMO ELECTRIC INDUSTRIES		102 600	21
SUMITOMO METAL MINING CO LTD		20 450	5
SUMITOMO REALTY & DEVELOPMEN		33 100	12
SUN COMMUNITIES INC		12 400	17
SUN HUNG KAI PROPERTIES		209 164	23
SUNTORY BEVERAGE & FOOD LTD		17 200	6
SUPER MICRO COMPUTER INC		59 000	20
SUZUKI MOTOR CORP		190 000	25
SVENSKA CELLULOZA AB SCA-B		68 979	10
SWATCH GROUP AG/THE-REG		23 781	10
SWEDISH ORPHAN BIOVITRUM AB		22 091	7
SWIRE PACIFIC LTD - CL A		40 600	4
SWISS PRIME SITE-REG		10 731	13
SWISSCOM AG-REG		2 974	19
SYENSQO SA		6 758	6
SYMRISE AG		16 268	20
SYNOPSIS INC		17 100	94
SYSCO CORP		140 567	122
SYSMEX CORP		56 100	12
TAISEI CORP		56 800	27
TAKEDA PHARMACEUTICAL CO LTD		175 784	53
TAKE-TWO INTERACTIVE SOFTWRE		18 400	38
TARGA RESOURCES CORP		27 800	56
TARGET CORP		52 411	80
TAYLOR WIMPEY PLC		398 748	7
TC ENERGY CORP		128 813	68
TDK CORP		226 500	34
TE CONNECTIVITY PLC		34 850	57
TECHTRONIC INDUSTRIES CO LTD		145 500	22
TECK RESOURCES LTD-CLS B		155 000	71
TELECOM ITALIA SPA		824 953	2
TELEDYNE TECHNOLOGIES INC		7 600	40

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
TELEFLEX INC		4 400	9
TELEFONICA SA		595 833	27
TELEPERFORMANCE		5 151	5
TELE2 AB-B SHS		58 368	7
TELIA CO AB		221 882	7
TELSTRA GROUP LTD		518 988	15
TELUS CORP		40 148	6
TEMENOS AG - REG		4 500	4
TENARIS SA		67 420	14
TERADYNE INC		17 900	26
TERNA-RETE ELETTRICA NAZIONA		266 939	24
TERUMO CORP		153 200	34
TESCO PLC		1 087 402	57
TESLA INC		322 100	1 477
TEVA PHARMACEUTICAL-SP ADR		108 964	27
TEXAS INSTRUMENTS INC		101 105	215
TFI INTERNATIONAL INC		10 300	16
THE CAMPBELL'S COMPANY		21 548	10
THE CIGNA GROUP		49 908	157
THERMO FISHER SCIENTIFIC INC		42 450	251
THOMSON REUTERS CORP		17 718	32
TIS INC		26 300	7
TJX COMPANIES INC		125 922	173
T-MOBILE US INC		59 354	149
TOHO CO LTD		8 100	4
TOKYO ELECTRON LTD		52 400	92
TOKYO GAS CO LTD		57 420	18
TOKYU CORP		36 600	4
TOPPAN HOLDINGS INC		87 450	27
TORAY INDUSTRIES INC		207 300	15
TORO CO		17 400	16
TOROMONT INDUSTRIES LTD		12 200	11
TOTALENERGIES SE		272 162	171
TOTO LTD		10 800	3
TOURMALINE OIL CORP		36 500	19
TOYOTA INDUSTRIES CORP		15 900	15
TOYOTA MOTOR CORP		1 175 955	267
TOYOTA TSUSHO CORP		87 900	18
TRACTOR SUPPLY COMPANY		63 500	38
TRADE DESK INC/THE -CLASS A		53 700	72
TRANE TECHNOLOGIES PLC		25 449	107
TRANSDIGM GROUP INC		11 600	167
TRANSUNION		23 400	25
TRANSURBAN GROUP		331 581	31
TRELLEBORG AB-B SHS		53 787	21
TREND MICRO INC		13 600	8
TRIMBLE INC		30 100	24
TWILIO INC - A		22 500	28
TYLER TECHNOLOGIES INC		5 000	33
TYSON FOODS INC-CL A		95 900	63
UBER TECHNOLOGIES INC		208 100	143
UCB SA		14 465	33
UDR INC		39 400	19
U-HAUL HOLDING CO-NON VOTING		8 100	6
ULTA BEAUTY INC		6 200	31
UNIBAIL-RODAMCO-WESTFIELD		14 711	13

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
UNICHARM CORP		155 400	15
UNILEVER PLC		353 349	229
UNION PACIFIC CORP		67 755	175
UNITED PARCEL SERVICE-CL B		81 336	116
UNITED RENTALS INC		8 100	65
UNITED THERAPEUTICS CORP		6 000	24
UNITED UTILITIES GROUP PLC		68 686	10
UNITEDHEALTH GROUP INC		103 693	596
UNIVERSAL HEALTH SERVICES-B		5 783	12
UNIVERSAL MUSIC GROUP NV		93 375	27
UPM-KYMMENE OYJ		56 479	18
VALERO ENERGY CORP		52 835	74
VAT GROUP AG		2 888	12
VEEVA SYSTEMS INC-CLASS A		19 400	46
VENTAS INC		47 511	32
VEOLIA ENVIRONNEMENT		81 727	26
VERALTO CORP		45 907	53
VERBUND AG		12 886	11
VERISIGN INC		9 100	21
VERISK ANALYTICS INC		18 600	58
VERIZON COMMUNICATIONS INC		466 998	212
VERTEX PHARMACEUTICALS INC		28 672	131
VERTIV HOLDINGS CO-A		38 700	50
VESTAS WIND SYSTEMS A/S		135 667	21
VIATRIS INC		150 877	21
VICINITY CENTRES		444 759	7
VINCI SA		71 796	84
VODAFONE GROUP PLC		5 192 721	50
VOLKSWAGEN AG-PREF		26 297	28
VOLVO AB-A SHS		15 492	4
VOLVO AB-B SHS		177 264	49
VONOVIA SE		84 973	29
VULCAN MATERIALS CO		14 285	42
WABTEC CORP		28 414	61
WALGREENS BOOTS ALLIANCE INC		208 232	22
WALMART INC		492 200	505
WALT DISNEY CO/THE		202 154	256
WAREHOUSES DE PAUW SCA		13 215	3
WARNER BROS DISCOVERY INC		238 550	29
WARTSILA OYJ ABP		50 555	10
WASTE CONNECTIONS INC		31 200	61
WASTE MANAGEMENT INC		48 558	111
WATERS CORP		6 953	29
WATSCO INC		4 200	23
WELLTOWER INC		70 415	101
WESFARMERS LTD		128 992	64
WEST FRASER TIMBER CO LTD		8 400	8
WEST JAPAN RAILWAY CO		145 300	29
WEST PHARMACEUTICAL SERVICES		8 600	32
WESTERN DIGITAL CORP		36 794	25
WESTLAKE CORP		4 200	5
WESTON (GEORGE) LTD		9 899	17
WEYERHAEUSER CO		75 564	24
WH GROUP LTD		2 521 283	22
WHARF HOLDINGS LTD		398 000	13
WHARF REAL ESTATE INVESTMENT		229 000	7

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
WHEATON PRECIOUS METALS CORP		68 952	44
WHITBREAD PLC		30 242	13
WILLIAMS COS INC		152 943	94
WILLIAMS-SONOMA INC		16 700	35
WILMAR INTERNATIONAL LTD		160 600	4
WISETECH GLOBAL LTD		18 800	16
WIX.COM LTD		7 300	18
WOLTERS KLUWER		26 663	50
WOODSIDE ENERGY GROUP LTD		213 673	37
WOOLWORTHS GROUP LTD		165 404	35
WORKDAY INC-CLASS A		24 189	71
WP CAREY INC		21 000	13
WPP PLC		139 058	16
WSP GLOBAL INC		19 734	39
WW GRAINGER INC		7 300	87
XERO LTD		18 938	22
XYLEM INC		36 110	48
YAKULT HONSHA CO LTD		30 200	7
YAMAHA MOTOR CO LTD		91 600	9
YANGZIJIANG SHIPBUILDING		686 300	17
YASKAWA ELECTRIC CORP		22 200	7
YOKOGAWA ELECTRIC CORP		34 600	8
YUM! BRANDS INC		32 782	50
ZALANDO SE		21 158	8
ZEALAND PHARMA A/S		5 921	7
ZEBRA TECHNOLOGIES CORP-CL A		5 400	24
ZENSHO HOLDINGS CO LTD		7 400	5
ZILLOW GROUP INC - C		14 300	12
ZIMMER BIOMET HOLDINGS INC		23 059	28
ZOETIS INC		50 878	94
ZOOM COMMUNICATIONS INC		28 300	26
ZOZO INC		15 400	5
ZSCALER INC		10 500	22
3M CO		89 253	131
Øvrige			2
SUM ANDRE AKSJER UTLAND			74 431
SUM AKSJER I UTENLANDSKE SELSKAPER			88 845
ANDEL BØRSNOTERT			100 %
SUM AKSJER			105 687
ANDELER			
ABLER FUND IV (tidl. NORW. MICROF. INIT. F. IV KS)		120 793 848	90
ABLER NORDIC FUND V		976 500 000	12
ABRIS CEE MID-MARKET FUND III L.P.		30 000 000	445
ACCEL GROWTH FUND VI		20 000 000	170
ACCEL INDIA VII		5 000 000	30
Accel Leaders III		35 000 000	350
ACCEL LEADERS IV		40 000 000	251
ACCEL LONDON VII		5 000 000	34
ACCEL LONDON VIII		5 000 000	7
ACCEL US EARLY XVI		6 000 000	2
ACCEL US XV		5 000 000	34
ADELIS EQUITY III		45 000 000	110
ADVENT GLOBAL TECHNOLOGY I		25 000 000	323
ADVENT GLOBAL TECHNOLOGY II		30 000 000	274

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
ALLIANCE VENTURE DELTA		22 267 771	15
ALLIANCE VENTURE DELTA SIDE CAR		89 071 084	73
ALTOR FUND IV		7 000 000	62
ALTOR FUND V (NO.2) AB		25 000 000	238
AQR APEX UCITS FUND		2 481 200	2 536
ASTORG MIDCAP I		25 000 000	153
ASTORG V		50 000 000	4
ASTORG VI		42 500 000	199
ASTORG VII		16 950 000	232
AUCTUS IV		21 125 000	157
AVEDON CAPITAL IV		45 000 000	263
AXA RESIDENTIAL EUROPE		100 000 000	1 155
BATTERY XIV		20 000 000	79
CATELLA ELITHIS ENERGY POSITIVE FUND		25 000 000	133
CATELLA EUR RESIDENTIAL FUND III SCS SICAV-SIF		100 000 000	946
CBRE Pan-European Core Fund (PEC)		67 994 887	980
CHEQUERS CAPITAL XVII		10 000 000	86
CIP ATKL BRASILIANA K/		1 173 373	9
CIP IV US AIV Non-QFPF K/S		72 901 352	361
CIP V US AIV Non-QFPF EUR SCSp		8 324 257	98
COFOUNDER SÅKORN MIDT		30 000 000	9
CONSILIUM PRIVATE EQUITY FUND III		20 000 000	141
COPENHAGEN INFRASTR. PARTNERS III AIV NON-QFPF K/S		821 250 537	869
COPENHAGEN INFRASTRUCTURE II US AIV NON-QFPF K/S		597 688 249	463
Copenhagen Infrastructure New Markets fund I K/S		98 826 627	556
COPENHAGEN INFRASTRUCTURE PARTNERS II K/S (non-US)		891 662 651	290
COPENHAGEN INFRASTRUCTURE V FEEDER SCA SICAV-RAIF		141 675 743	343
COPENHAGEN INFRASTRUCTURE PARTNERS III A K/S		391 504 147	769
COPENHAGEN INFRASTRUCTURE PARTNERS III K/S		1 261 980 805	566
COPENHAGEN INFRASTRUCTURE PARTNERS IV K/S		72 901 352	547
COÖPERATIEF CONSTR EQ F. U.A.(Climate investor 2)		25 000 000	24
COÖPERATIEF CONSTRUCTION EQ F(CLIMATE INVESTOR 1)		50 000 000	561
Coöperatieve H2 Equity Partners Fund V U.A.		15 000 000	256
Coöperatieve H2 Equity Partners VI		25 000 000	114
CREANDUM SELECT FUND I		14 000 000	164
CREANDUM SELECT II		14 000 000	74
CREANDUM SPV TR		5 000 000	58
CREANDUM V		11 000 000	301
CREANDUM VI		13 000 000	122
CREANDUM VII		15 000 000	22
DEUTSCHE PRIVATE EQUITY IV		50 000 000	431
ECE PROGRESSIVE INCOME GROWTH FUND (EPIG)		100 000 000	1 107
EGERIA PRIVATE EQUITY FUND IV		30 000 000	73
EGERIA PRIVATE EQUITY FUND V SCSP		20 000 000	107
ENDLESS FUND IV A LP		7 500 000	43
ENERGY VENTURES IV LP		30 000 000	81
FORBION CAPITAL FUND II		15 000 000	2
FORBION CAPITAL FUND III		20 000 000	205
FORBION CAPITAL FUND IV		10 000 000	131
FORBION CAPITAL FUND V		10 000 000	62
FOUNDERS FUND - STRIPE		5 000 000	57
FOUNDERS FUND GROWTH II		20 000 000	165
FOUNDERS FUND VIII		2 000 000	14
FRANCE SPECIAL SITUATIONS FUND II		30 000 000	186
FSN CAPITAL IV		213 952 374	12
GENSTAR CAPITAL PARTNERS IX		30 000 000	455

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
GENSTAR CAPITAL PARTNERS X		42 000 000	496
GENSTAR CAPITAL PARTNERS XI		40 000 000	41
GERMAN EQUITY PARTNERS IV		15 000 000	28
HADEAN CAPITAL I		5 000 000	40
HG GENESIS X		15 000 000	43
HG MERCURY IV		10 000 000	21
HG SATURN III		20 000 000	141
HgCapital Genesis IX		20 000 000	267
HGCAPITAL MERCURY III		5 000 000	40
HGCAPITAL SATURN II		35 000 000	445
HITECVISION IV LP		13 000 000	2
HITECVISION NEW ENERGY FUND		50 000 000	615
HITECVISION VI LP		62 050 818	279
HITECVISION VII LP		66 140 907	335
HV STORM CO-INVEST		31 990 295	422
IDEKAPITAL 2 AS		120 000 000	69
INDEX VENTURE VII PARALLEL ENTREPRENEUR		120 000	4
INDEX VENTURES GROWTH II		20 000 000	145
INDEX VENTURES GROWTH III		21 000 000	730
INDEX VENTURES GROWTH IV		29 000 000	683
INDEX VENTURES GROWTH V		30 000 000	407
INDEX VENTURES GROWTH VI		39 000 000	252
INDEX VENTURES IX		18 000 000	451
INDEX VENTURES ORIGIN I		5 000 000	71
INDEX VENTURES ORIGIN II		6 500 000	33
INDEX VENTURES VI		10 000 000	423
INDEX VENTURES VII		13 000 000	602
INDEX VENTURES VIII		16 000 000	687
INDEX VENTURES X		20 000 000	414
INDEX VENTURES XI		19 000 000	169
INDEX VENTURES XII		17 150 000	30
INFRASTRUCTURE ALLIANCE EUROPE 1 SCSP		257 653 595	2 971
INFRASTRUCTURE ALLIANCE EUROPE 2 SCSP		225 000 000	2 997
INNKAP 4 PARTNERS L.P.		5 000 000	9
INSIGHT PARTNERS XI		30 000 000	490
INSIGHT PARTNERS XII		30 000 000	288
INSIGHT PARTNERS XIII		25 000 000	6
KLEINER PERKINS SELECT II		20 000 000	216
KLEINER PERKINS SELECT III		15 000 000	12
KLEINER PERKINS XX		10 000 000	88
KLP Aksje Fremvoksende Markeder Mer Samfsansv TA		8 979	10
KLP Aksje Fremvoksende Markeder Mer Samfsansv TA		490 660	539
KLP AksjeAsia Indeks TA		882 949	1 044
KLP AksjeEuropa Indeks TA		1 699 156	1 948
KLP AksjeFremvoksende Markeder Flerfaktor S		12 134	18
KLP AksjeFremvoksende Markeder Flerfaktor S		1 718 842	2 489
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks S-1000		72 670	86
KLP AksjeFremvoksende Markeder Indeks S-1000		8 707 253	10 283
KLP AksjeGlobal Flerfaktor S		91 886	141
KLP AksjeGlobal Flerfaktor S		14 449 610	22 188
KLP AksjeGlobal Indeks S-3000		546 770	749
KLP AksjeGlobal Indeks S-3000		15 494 043	21 221
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar TA		11 676	16
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar TA		954 370	1 278
KLP AksjeGlobal Mer Samfunnsansvar Valutasikret S		18 442	24
KLP AksjeGlobal Small Cap Flerfaktor S		11 769	17

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
KLP AksjeGlobal Small Cap Flerfaktor S		1 748 262	2 586
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks TA		78 586	98
KLP AksjeGlobal Small Cap Indeks TA		11 468 978	14 340
KLP AksjeNorden Indeks TA		17 405	20
KLP AksjeNorden Indeks TA		258 647	290
KLP AksjeNorden Mer Samfunnsansvar TA		798 784	861
KLP AksjeNorge Aktiv S-1000		54 648	59
KLP AksjeNorge Aktiv S-1000		7 978 464	8 617
KLP AksjeNorge Indeks S-3000		91 865	109
KLP AksjeNorge Indeks S-3000		7 574 744	8 970
KLP AksjeTeknologi Indeks TA		200 000	215
KLP AksjeUSA Indeks S-USD		96 059	7 403
KLP AksjeUSA Indeks TA		1 320 526	1 927
KLP AksjeVerden Indeks TA		12 643	17
KLP Framtid Mer Samfunnsansvar S		38 794	55
KLP Lang Horisont Mer Samfunnsansvar S		163 005	207
LaSalle Encore Plus		194 260 094	1 655
LITORINA FUND V		300 000 000	192
LIVINGBRIDGE 6 LP		25 000 000	395
LIVINGBRIDGE ENTERPRISE 2 LP		13 000 000	47
LIVINGBRIDGE ENTERPRISE 3 LP		15 000 000	228
LIVINGBRIDGE VII (Parallel)		40 000 000	368
LYNSTONE SPECIAL SITUATIONS FUND (LUX) SCSP		100 000 000	1 133
LYNSTONE SPECIAL SITUATIONS FUND (LUX) SCSP II		125 000 000	676
M&G EUROPEAN PROPERTY FUND SICAV-FIS		100 000 000	989
MB EQUITY FUND V		35 000 000	230
MEDICXI GROWTH I LP		12 000 000	82
MEDICXI III		14 000 000	119
MIURA FUND III		30 000 000	276
MOMENTUM II AS		50 000 000	36
MONTEFIORE CO-INVESTMENT V		20 000 000	255
MONTEFIORE INVESTMENT V		25 000 000	296
NAUTA TECH INVEST 3		1 980 000	4
NEXTPOWER III LP		100 000 000	1 219
NEXTPOWER V		150 000 000	528
NMI FRONTIER FUND KS		8 975 000	28
NMI GLOBAL FUND KS		3 853 750	8
NORSELAB I		50 000 000	51
NORTHZONE CONVICTION I		15 000 000	239
NORTHZONE IX		12 000 000	178
NORTHZONE VII		12 000 000	79
NORTHZONE VIII		12 000 000	395
NORTHZONE X		5 000 000	19
NORVESTOR V		17 000 000	4
NORVESTOR VI		156 000 000	28
NORVESTOR VII		116 000 000	121
NORWEGIAN MICROFINANCE INITIATIVE FUND III KS		70 611 785	52
PARAGON FUND II		20 000 000	63
PARETO EIENDOMSFELLESSKAP AS		7 179	10
PARETO EIENDOMSFELLESSKAP II AS		1 915 610	25
Pareto Eiendomsfelleskap II IS		35 102 698	42
Pareto Eiendomsfelleskap II IS		2 032 741 210	2 424
PARETO EIENDOMSFELLESSKAP PEF IS		1 014 066 277	997
PARETO SOLAR FUND		200 000 000	30
PARTNERS GROUP SECONDARY 2008		40 000 000	2
PERUSA PARTNERS FUND 2		18 000 000	26

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
PLATINUM EQUITY SMALL CAP FUND		5 000 000	59
PLATINUM FUND V		50 000 000	749
PLATINUM VI		40 000 000	243
PRIVEQ INVESTMENTS V		282 000 000	97
PROA CAPITAL BUYOUT FUND IV		20 000 000	22
PROA CAPITAL IBERIAN FUND II		33 000 000	194
PROA CAPITAL IBERIAN FUND III		20 000 000	321
PROLOGIS EUROPEAN LOGISTIC FUNDS		100 000 000	1 075
PROVENTURE SEED III		60 000 000	31
QUADRIGA CAPITAL PRIVATE EQUITY FUND IV		24 790 500	4
QUINBROOK INFRASTRCT 3-NET ZERO POWER FUND LP SCSP		200 000 000	1 880
Quinbrook NZPF Co-Invest		225 000 000	1 759
Saga IV EUR-B KS		20 000 000	5
Saga V EUR-B KS		8 770 936	9
Saga V New EUR-B KS		6 229 064	17
SARSIA SEED FOND II AS		70 611 765	51
SARSIA SEED III		55 127 413	9
SCALE LEAP CAPITAL		45 000 000	13
SILVESTICA GREEN FOREST AB		150 000 000	2 472
SILVESTICA GREEN FOREST II		27 500 000	369
SINTEF IV B		21 000 000	15
SINTEF VENTURE V		75 000 000	47
SINTEF VI		50 000 000	8
SK CAPITAL CATALYST II		15 000 000	52
SK CAPITAL VI		20 000 000	143
SK CATALYST I		10 000 000	129
SKAGERAK MATURO V		34 931 818	31
SNO FUND II		82 478 011	33
SNO TRUE NORTH		20 237 719	82
SOFINNOVA CAPITAL VII		10 000 000	29
SOFINNOVA CAPITAL VIII		12 000 000	137
SONDO FUND I		20 000 000	13
SPECIAL SITUATIONS VENTURE PARTNERS III		14 500 000	2
Spesialfondet KLP Alfa Global Energi S		6 453	15
Spesialfondet KLP Alfa Global Energi S		714 971	1 630
SSGA EMERGING MARKETS SRI ENHANCED EQUITY FUND		16 984 401	2 915
STARTUPLAB V		30 000 000	6
Strategic Investors Fund XI Cayman, L.P.		20 000 000	107
SUMMA EQUITY III		20 000 000	111
SUMMA EQUITY FUND II		170 000 000	68
SVB Capital Partners IV		17 500 000	277
SVB CAPITAL PARTNERS VI		11 000 000	24
SVB SIF IX		10 000 000	170
SVB Sprout Endurance Partner		30 000 000	402
SVB SPROUT ENDURANCE PARTNERS II		10 000 000	37
SVB Strategic Investor Fund X		25 000 000	298
SVB Strategic Investors Fund VIII		10 000 000	241
Synova Capital Fund IV LP		15 000 000	326
SYNOVA V		15 000 000	59
TDR CAPITAL III B		30 000 000	388
TENZING BELAY I		10 000 000	71
TENZING PRIVATE EQUITY FUND I LP		15 000 000	286
Tenzing Private Equity Fund II		31 300 000	480
TENZING PRIVATE EQUITY FUND III		30 000 000	86
THOMABRAVO DISCOVERY III		15 000 000	220
THOMABRAVO DISCOVERY IV		15 000 000	142

MILLIONER KRONER	Organisasjonsnummer	Antall	Markedsverdi
THOMABRAVO GROWTH I		15 000 000	95
THOMABRAVO XIII		30 000 000	424
THOMABRAVO XIV		50 000 000	621
THOMABRAVO XV		40 000 000	435
VENDIS CAPITAL III		30 000 000	364
VENDIS IV		20 000 000	57
VEP SPECIAL SITUATIONS FUND 2		9 000 000	18
VEP SPECIAL SITUATIONS FUND 3		12 000 000	170
VERDANE CAPITAL VI KS		50 000 000	6
WATERLAND PRIVATE EQUITY FUND VII		50 000 000	654
WATERLAND PRIVATE EQUITY FUND VIII		65 000 000	721
WIND FUND I AS		160 000 000	672
WYNNCHURCH CAPITAL PARTNERS V		30 000 000	385
XENON Private Equity VI		11 500 000	25
Øvrige			6
SUM ANDELER			179 238
SUM AKSJER OG ANDELER			284 926

Note 25. Transaksjoner med nærstående parter

Alle transaksjoner mot nærstående parter er gjort til markedsmessige vilkår. Unntaket er administrative tjenester som benyttes på tvers i konsernet. Kostnader for administrative tjenester fordeles til selvkost etter faktisk forbruk. Enhetene som omtales som nærstående parter er alle 100 prosent eide datterforetak.

MILLIONER KRONER	2024	2023
RESULTATPOSTER		
Kjøp forvaltningstjenester fra KLP Kapitalforvaltning AS	-126	-115
Kjøp forvaltningstjenester fra KLP Banken AS	-63	-61
Leie av kontorlokaler fra KLP Huset AS	36	33
Salg av pensjonsforsikring/gruppeliv til datterforetak	-175	386
Netto refusjon administrative tjenester	449	420
Sum	121	663

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
BALANSEPOSTER ¹		
Netto mellomværende til:		
KLP Skadeforsikring AS	90	83
KLP Forsikringsservice AS	1	1
KLP Kapitalforvaltning AS	89	37
KLP Eiendom AS	13	16
KLP Bank konsern	64	57
Sum konsernmellomværende	257	194
KLP Huset AS, klassifisert i regnskapet som "Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak" (selskapsporteføljen)	146	149
KLP Eiendom AS, klassifisert i regnskapet som "Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak" (kollektivporteføljen)	14 445	11 243
KLP Eiendom AS, klassifisert i regnskapet som "Aksjer og andeler i eiendomsdatterforetak" (investeringsvalgporteføljen)	64	50
KLP Eiendom AS, klassifisert i regnskapet som "Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak" (kollektivporteføljen)	10 380	11 137
Sum konserninterne fordringer	25 291	22 774

¹ Netto mellomværende inkluderer konsernbidragposter på de ulike foretakene.

Note 26. Leieavtaler

MILLIONER KRONER	2024	2023
BRUKSRETTEIENDELER	EIENDOM	
Inngående balanse 01.01.	756	865
Avskrivninger	-108	-108
Fraregning	0	-2
Utgående balanse 31.12.	648	756

MILLIONER KRONER	2024	2023
LEIEFORPLIKTELSE	EIENDOM	
Inngående balanse 01.01.	822	920
Avdrag	-101	-96
Fraregning	0	-2
Utgående balanse 31.12.	721	822

MILLIONER KRONER	2024	2023
	EIENDOM	
Rentekostnader leieforpliktelse	19	21
Rentekostnader leieforpliktelse	19	21

Note 27. Pantelån og andre utlån

MILLIONER KRONER	Kommune- forvaltningen	Statlige og kommuneide foretak ¹	Private organisasjoner og foretak	Lønnstakere, trygdede og tilsvarende	Sum 31.12.2024	Sum 31.12.2023
Nord-Norge	10 724	1 237	456	318	12 734	11 485
Midt- Norge	8 709	226	378	229	9 542	8 570
Vestlandet	12 814	1 973	447	822	16 056	16 054
Østlandet	30 732	801	3 612	1 927	37 073	34 944
Sørlandet	4 832	314	6	138	5 291	5 017
Svalbard	75	0	0	0	75	207
Utlandet	0	0	6 104	0	6 104	5 059
Ufordelt	0	-2	0	0	-2	120
Påløpte renter	529	31	18	6	583	510
Sum	68 415	4 579	11 021	3 441	87 456	81 966

¹ Denne kategorien omfatter, foruten statlige og kommuneide foretak, også kommunal forretningsdrift.

Denne tabellen fordeler utlånene til KLP på fylke og sektor. Sektor er basert på sektorkodene fra Statistisk Sentralbyrå.

KLP har en utlånsportefølje av høy kvalitet, med begrenset kredittrisiko og historisk svært lave tap. KLP yter hovedsakelig lån med pant i bolig med en belåningsgrad under 80 prosent, lån til kommuner og lån med offentlige garantier. Utlån sikret med pant i bolig utgjør rundt 3,4 milliarder kroner.

Sektordiversifiseringen på utlån i KLP er meget liten, da en meget høy andel av utlån er rettet mot offentlig sektor. Konsentrasjonsrisikoen dette antyder er likevel lite reell da utlånene omfattes av offentlig garanti, som innebærer en særdeles lav motpartsrisiko. KLP har i tillegg et konserninternt lån på rundt 10 milliarder kroner som ligger på linjen fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak.

Note 28. Overførte eiendeler med restriksjoner

OVERFØRTE EIENDELER SOM IKKE ER FRAREGNET OG TILHØRENDE FORPLIKTELSER

Alle overførte eiendeler er innregnet i balansen dersom KLP fortsatt er eksponert for endringer i eiendelens virkelige verdi. Dette gjelder for gjenkjøpsavtaler og avtaler vedrørende verdipapirutlån. Gjenkjøpsavtaler er en form for innlån med sikkerhet hvor KLP selger verdipapirer med en avtale om å kjøpe de tilbake til en forhåndsavtalt pris. Kontanter mottatt blir innregnet som innskudd (gjeld). Overførte verdipapirer i forbindelse med gjenkjøpsavtaler blir ikke fraregnet i balansen.

Avtaler vedrørende verdipapirutlån er transaksjoner hvor KLP låner ut verdipapirer til en motpart og mottar en provisjon for dette. Ettersom både gjenkjøpsavtaler og verdipapirutlån resulterer i at verdipapirene blir returnert til KLP, er risikoen for verdiendringer hos KLP. Verdipapirene er imidlertid ikke tilgjengelige for KLP i perioden hvor de er overført. Verdipapirene som fremdeles er rapportert i balansen, og tilhørende gjeld, er vurdert til virkelig verdi.

OVERFØRTE EIENDELER SOM FORTSATT BALANSEFØRES

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
GJENKJØPSAVTALER		
Innskudd til kredittinstitusjoner	6 896	6 172
VERDIPAPIRUTLÅN		
Aksjer	2 642	2 421
Sum overførte eiendeler som fortsatt balanseføres	9 538	8 593

FORPLIKTELSER TILKNYTTET EIENDELENE

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
GJENKJØPSAVTALER		
Sertifikater og obligasjoner	6 894	6 170
VERDIPAPIRUTLÅN		
Sertifikater og obligasjoner	1 933	2 003
Aksjer	862	551
Sum forpliktelser	9 689	8 724

Alle eiendelene i tabellen over er gjenstand for videresalg eller sikkerhetsstillelse hos motpart.

OVERFØRTE EIENDELER SOM IKKE ER FRAREGNET OG TILHØRENDE FORPLIKTELSER

KLP mottar sikkerheter under omvendte gjenkjøpsavtaler og avtaler vedrørende verdipapirinnlån, som i henhold til avtalene er tillatt solgt eller pantsatt. Transaksjonene gjennomføres i henhold til standard avtaler som anvendes av partene i finansmarkedet. Generelt krever avtalene at det stilles tilleggssikkerhet hvis verdiene av verdipapirer faller under et forhåndsbestemt nivå. I avtalene har mottakeren av sikkerheten en ubegrenset rett til å selge eller pantsette sikkerheten mot å levere tilsvarende sikkerheter på oppgjørsdagen.

Note 29. Ansvarlige lån og fondsobligasjonslån

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Lånebeløp NOK	Bokført verdi 31.12.2024	Forfall
LÅNEOPPTAK ¹				
Juni 2015	EUR 294	2 530	3 525	2045
Sum ansvarlige lån		2 530	3 525	
April 2004	JPY 15 000	984	1 429	Evigvarende
Sum fondsobligasjonslån		984	1 429	
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjonslån		3 513	4 954	

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Lånebeløp NOK	Bokført verdi 31.12.2023	Forfall
LÅNEOPPTAK ¹				
Juni 2015	EUR 294	2 530	3 361	2045
Sum ansvarlige lån		2 530	3 361	
April 2004	JPY 15 000	984	1 434	Evigvarende
Sum fondsobligasjonslån		984	1 434	
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjonslån		3 513	4 795	

¹ Rentekostnader på ansvarlige lån var 147 millioner kroner (155 millioner kroner) og 80 millioner kroner (75 millioner kroner) for fondsobligasjonslånet i 2024. Tall i parentes er 2023 tall.

² Dette er beløp i lokal valuta som er gitt i millioner.

EUR 294: Renten på lånet er fast 4,25 prosent p.a. Lånet ble utstedt 10. Juni 2015 og er tidsbegrenset med forfall i 2045. Innlånet kan innfris av konsernet etter 10 år, og på hver renteinnbetalingsdato etter dette frem til forfallstidspunktet. Lånet er valutasikret med EUR-denominerte obligasjoner som vist i tabellen nedenfor. Konsernet har ikke påberopt seg regnskapsmessig sikring for den økonomiske sikringen knyttet til dette innlånet.

JPY 15 000: Renten på lånet er fast USD-rente på 5,07 prosent p.a. Lånet er evigvarende, men konsernet har rett til å innløse lånet 28. april 2034. Dersom konsernet ikke benytter sin rett til innløsning i 2034, får lånet flytende rente. Kredittmarginen øker da med 1 prosentpoeng til 6 mnd. JPY LIBOR-rente + margin på 3,30 prosent p.a. For å sikre rente- og valutarisikoen knyttet til lånet, er det inngått en kombinert rente- og valutaswap, der konsernet betaler 3 mnd. NIBOR-rente + margin på 2,65 prosent p.a og mottar USD-rente på 5,07 prosent p.a. Dette innlånet er gjenstand for sikringsbokføring. Sikringsforretningen er vist i note 31 i KLP.

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Anskaffelses-kost NOK	OIF renter ³	Urealisert valuta	Bokført verdi 31.12.2024	Forfall
Obligasjoner	EUR 292	2 524	18	909	3 452	2025
Sum sikringsforretninger		2 524	18	909	3 452	

MILLIONER KRONER	Lånebeløp valuta ²	Anskaffelses-kost NOK	OIF renter ³	Urealisert valuta	Bokført verdi 31.12.2023	Forfall
Obligasjoner	EUR 292	2 524	18	747	3 289	2025
Sum sikringsforretninger		2 524	18	747	3 289	

² Dette er beløp i lokal valuta som er gitt i millioner.

³ OIF = opptjente ikke forfalte renter

Note 30. Endring i forpliktelser fra finansieringsaktiviteter

MILLIONER KRONER	31.12.2023	Kontantstrøeffekt finansieringsaktiviteter	Ikke-kontantstrøeffekt ¹	31.12.2024
Annen ansvarlig lånekapital	3 361	0	164	3 525
Fondsobligasjonslån	1 434	0	-5	1 429
Sum forpliktelser fra finansieringsaktiviteter	4 795	0	160	4 954

¹ Ikke kontantstrøm endringer er i hovedsak urealisert valuta.

MILLIONER KRONER	31.12.2022	Kontantstrøeffekt finansieringsaktiviteter	Ikke-kontantstrøeffekt ¹	31.12.2023
Annen ansvarlig lånekapital	3 147	0	214	3 361
Fondsobligasjonslån	1 428	0	6	1 434
Sum forpliktelser fra finansieringsaktiviteter	4 575	0	219	4 795

¹ Ikke kontantstrøm endringer er i hovedsak urealisert valuta.

Note 31. Sikringsbokføring

MILLIONER KRONER	2024			2023		
	Bokført verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden	Bokført verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden
SIKRINGSOBJEKT						
Fondsobligasjonslån	-1 429	-446	5	-1 434	-450	6

MILLIONER KRONER	2024			2023		
	Nominell verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden	Nominell verdi	Akkumulert endring i virkelig verdi	Endring virkelig verdi i perioden
SIKRINGSINSTRUMENT						
Kombinert rente- og valutaswap	984	445	-5	984	449	-16

KLP har sikret fondsobligasjonslånet mot rente- og valutarisiko ved å bruke en kombinert rente- og valutaswap. I praksis innebærer sikringen at KLP bytter valutabetingelser (15 mrd. JPY til 0,984 mrd. NOK) og rentebetingelser (fast rente på 5,07 prosent til NIBOR + 2,65 prosent). Hensikten er å redusere risikoen knyttet til valuta- og renteendringer.

Foretaket benytter reglene om virkelig verdisikring, slik at sikringsobjektets (eiendel eller gjeld) bokførte verdi korrigeres med verdiutvikling i den sikrede risiko. Verdiendringen regnskapsføres over resultatregnskapet. Sikringsforholdet følger reglene for virkelig verdisikring, noe som innebærer at den er inngått med en ekstern part, formelt dokumentert og vurderes løpende for effektivitet.

KLP benytter seg av sikring i stort omfang, men de fleste tilfeller er ordinær økonomisk sikring. Den ovenstående posten er den eneste hvor sikringsbokføring blir benyttet. Hensikten til økonomisk sikring er den samme, nemlig å redusere eller eliminere resultateffekten den sikrede delen av sikringsforholdet representerer.

Se også note 2 i konsernet for nærmere omtale av regnskapsmessig sikringsbokføring.

Note 32. Presentasjon av eiendeler og gjeld som er gjenstand for netto oppgjør

2024 MILLIONER KRONER	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Finansielle instrumenter	Relaterte beløp som ikke er presentert netto		Netto beløp
			Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	
EIENDELER					
Finansielle derivater	1 193	-760	-512	0	0
Sum	1 193	-760	-512	0	0
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER					
Sum eiendeler kollektivporteføljen	758	-758	-2	0	0
Sum eiendeler selskapsporteføljen	432	0	-510	0	0
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	3	-2	0	0	0
Sum	1 193	-760	-512	0	0
GJELD					
Finansielle derivater	4 540	-760	-86	-4 673	46
Sum	4 540	-760	-86	-4 673	46
PORTEFØLJEFORDELTE GJELD					
Sum gjeld kollektivporteføljen	4 497	-758	-82	-4 673	10
Sum gjeld selskapsporteføljen	25	0	0	0	25
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	17	-2	-4	0	11
Sum	4 540	-760	-86	-4 673	46

2023 MILLIONER KRONER	Brutto finansielle eiendeler/gjeld	Finansielle instrumenter	Relaterte beløp som ikke er presentert netto		Netto beløp
			Sikkerhet i kontanter	Sikkerhet i verdipapirer	
EIENDELER					
Finansielle derivater	10 365	-1 077	-6 716	-2 755	149
Sum	10 365	-1 077	-6 716	-2 755	149
PORTEFØLJEFORDELTE EIENDELER					
Sum eiendeler kollektivporteføljen	9 814	-1 076	-6 114	-2 755	100
Sum eiendeler selskapsporteføljen	527	0	-578	0	32
Sum eiendeler investeringsvalgporteføljen	24	-1	-23	0	17
Sum	10 365	-1 077	-6 716	-2 755	149
GJELD					
Finansielle derivater	1 139	-1 077	-62	-5	0
Sum	1 139	-1 077	-62	-5	0
PORTEFØLJEFORDELTE GJELD					
Sum gjeld kollektivporteføljen	1 137	-1 076	-62	-5	0
Sum gjeld selskapsporteføljen	0	0	0	0	0
Sum gjeld investeringsvalgporteføljen	1	-1	0	0	0
Sum	1 139	-1 077	-62	-5	0

Formålet med noten er å vise den potensielle effekten av nettingavtaler i KLP; hvilke muligheter KLP har for å motregne bilaterale avtaler mot andre motparter dersom disse skulle gå konkurs, og beløpet som gjenstår om alle slike nettingavtaler materialiseres. Notene viser derivatposisjoner i balansen, samt en ytterligere tabell med tilsvarende informasjon sortert på de ulike porteføljene i selskapet.

Note 33. Andre forpliktelser

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Leverandørgjeld	33	23
Skyldig mva og skattetrekk	638	610
Annen gjeld	2	2
Uoppgjort verdipapirhandel	388	729
Sum andre forpliktelser	1 062	1 364

Note 34. Betingede forpliktelser

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
Kausjonsansvar	2	2
Kommitert, ikke trukket investering i private equity og eiendomsfond	31 892	27 349
Godkjente, ikke utbetalte lånetilsagn	1 659	1 543
Sum betingede forpliktelser	33 553	28 895

Note 35. Antall ansatte

	2024	2023
Antall fast ansatte 31.12.	671	644
Antall midlertidig ansatte 31.12.	11	18
Totalt antall ansatte 31.12.	682	662
Antall årsverk fast ansatte	659	632
Antall årsverk midlertidig ansatte	5	5
Totalt antall årsverk	664	637

Note 36. Kapitaldekning

I Solvens II-balansen inngår eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For KLPs forsikringsforpliktelser finnes det ikke observerbare markedsverdier. Disse beregnes derfor ved et beste estimat basert på aktuarielle forutsetninger. I tillegg kommer en risikomargin som skal reflektere en tredjeparts kapitalkostnader ved å overta disse forpliktelsene.

Kapitalgruppe 1 fremkommer av Solvens II-balansen, samt fondsobligasjonslånet. I utregningen av tellende ansvarlig kapital er fondsobligasjonslånet begrenset oppad slik at det maksimalt kan utgjøre 20 prosent av tellende ansvarlig kapital i kapitalgruppe 1. Eventuell overskytende eksponering vil inngå i kapitalgruppe 2. Kapitalgruppe 2 består ellers av ansvarlige lån, risikoutjevningfond og ikke-innbetalt supplerende kapital. Finanstilsynet har godkjent at KLPs vedtektsfestede etterinnkallingsrett kan regnes med som supplerende kapital med et beløp tilsvarende 2,5 prosent av foretakets premiereserve. Kapitalgruppe 3 består av eventuell netto utsatt skattefordel.

I utregningen av tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet skal tellende kapitalposter i kapitalgruppe 1 utgjøre minst 50 prosent av solvenskapitalkravet, tellende kapitalposter i kapitalgruppe 3 skal utgjøre mindre enn 15 prosent av solvenskapitalkravet og summen av tellende kapitalposter i kapitalgruppe 2 og 3 skal ikke overstige 50 prosent av solvenskapitalkravet. I utregningen av tellende

ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet skal tellende kapitalposter i kapitalgruppe 1 utgjøre minst 80 prosent av minstekapitalkravet og tellende kapitalposter i kapitalgruppe 2 skal ikke overstige 20 prosent av minstekapitalkravet. Kapitalposter i kapitalgruppe 3 samt supplerende kapital inngår ikke i tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet.

Uten bruk av midlertidig fradrag i forsikringstekniske avsetninger er foretakets solvensgrad 361 prosent som er godt over foretakets mål om minst 150 prosent. Med det midlertidige fradraget er solvensgraden 361 prosent.

MILLIONER KRONER	31.12.2024	31.12.2023
TELLENDE ANSVARLIG KAPITAL		
Eiendeler	849 976	775 527
Forpliktelser	-801 785	-730 932
Eiendeler minus forpliktelser	48 192	44 595
- Risikoutjevningssfond	-3 999	-3 674
+ Fondsobligasjonslån	1 429	1 434
Basiskapital - kapitalgruppe 1	45 622	42 355
Sum ansvarlig kapital - kapitalgruppe 1	45 622	42 355
Ansvarlige lån	3 514	3 280
Risikoutjevningssfond	3 999	3 674
Basiskapital - kapitalgruppe 2	7 513	6 954
Etterinnkallingsrett	15 396	14 339
Supplerende kapital - kapitalgruppe 2	15 396	14 339
Sum ansvarlig kapital - kapitalgruppe 2	22 909	21 293
Utsatt skattefordel	0	0
Basiskapital - kapitalgruppe 3	0	0
Sum ansvarlig kapital - kapitalgruppe 3	0	0
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet - kapitalgruppe 1	45 622	42 355
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet - kapitalgruppe 2	7 340	7 162
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet - kapitalgruppe 3	0	0
A Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet	52 962	49 517
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet - kapitalgruppe 1	45 622	42 355
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet - kapitalgruppe 2	734	838
B Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet	46 356	43 193
KAPITALKRAV		
Markedsrisiko	177 387	141 784
Motpartsrisiko	2 836	3 331
Forsikringsrisiko	140 142	112 930
Diversifisering	-67 395	-54 828
Operasjonell risiko	3 499	3 212
Tapsabsorberende evne til forsikringstekniske avsetninger	-240 339	-190 778
Tapsabsorberende evne til utsatt skatt	-1 451	-1 327
C Solvenskapitalkrav	14 680	14 323
Nominelt minstekapitalkrav	48	47
Det lineære minstekapitalkravet	2 184	4 191
Nedre grense (25 % av solvenskapitalkravet)	3 670	3 581
Øvre grense (45 % av solvenskapitalkravet)	6 606	6 446
D Minstekapitalkrav	3 670	4 191
KAPITALDEKNING		
Solvenskapitaldekning (A/C)	361 %	346 %
Minstekapitaldekning (B/D)	1263 %	1031 %

Appendiks

Appendiks 1 Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse etter Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (NUES)

KLPs årsberetning redegjør for sentrale deler av selskapets eierstyring og selskapsledelse. Dette vedlegget er et komplement som gir en samlet redegjørelse for alle NUES' anbefalinger.

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Ingen avvik fra anbefalingen.

KLP følger på de fleste områder anbefalingene for eierstyring og selskapsledelse slik de er beskrevet i prinsippene nedfelt av NUES. Avvik fra NUES er primært en følge av at enkelte bestemmelser ikke er tilpasset KLPs gjensidige selskapsform.

2. Virksomhet

Ingen avvik fra anbefalingen.

Viser til årsberetningen for en nærmere redegjørelse.

3. Selskapskapital og utbytte

Avvik fra anbefalingen.

Styret i KLP vurderer jevnlig selskapets kapitalbehov i lys av selskapets mål, strategi og risikoprofil. Styret vedtar årlig overskuddsdisponering i lys av at selskapet skal ha tilfredsstillende soliditet.

KLP har som hovedmålsetting å bidra til en trygg forvaltning av medlemmenes pensjonsmidler til lavest mulig kostnader. KLP er et gjensidig foretak eid av kundene, og det er ikke formålstjenlig å bygge overskudd gjennom innbetalinger fra kundene som deretter utbetales som utbytte. Utbyttepolitikk blir dermed lite relevant. Av selskapsvedtektene fremgår det at medlemmene plikter å betale egenkapitalinnskudd i den utstrekning det er nødvendig for å gi KLP tilfredsstillende soliditet. KLPs finansielle soliditet, kapitalforhold og soliditetsutvikling omtales nærmere i årsberetnings kapittel 4.

Bestemmelsen i aksjeloven om styrefullmakt er ikke aktuell for KLP. I KLP er det styret som fastsetter og innkaller satsen for egenkapitaltilskudd som er "nødvendig for å gi KLP tilfredsstillende soliditet". For Pensjonsordningen for sykepleiere er det styret i pensjonsordningen som fastsetter egenkapitaltilskudd og arbeids- og sosialdepartementet som godkjenner.

4. Likebehandling av aksjeeiere

Avvik fra anbefalingen.

Enkelte elementer i anbefalingen er ikke direkte overførbart til KLP som gjensidig selskap, men vi følger den prinsipielle intensjonen i anbefalingen. Avviket tilskrives spesielt det forhold at selskapet ikke har omsettelig egenkapitalinstrumenter.

5. Aksjer og omsettelighet

Avvik fra anbefalingen.

Dette punktet er ikke relevant da KLP ikke har omsettelige egenkapitalinstrumenter.

6. Generalforsamling

Avvik fra anbefalingen.

KLP har valgt en løsning der generalforsamlingen består av valgte utsendinger og varautsendinger. Foretaket er delt inn i valgkretser. Fylkeskommunen sammen med kommunene i det aktuelle fylket, utgjør hver sin valgkrets, bortsett fra Oslo kommune som inngår i Akershus valgkrets. De fire regionale helseforetakene sammen med sine datterselskaper utgjør også hver sin valgkrets. Foretakets øvrige medlemmer (bedriftsmedlemmer) utgjør en valgkrets. Antall utsendinger som velges fra de enkelte kretser er relatert til det premievolum som innbetales fra den aktuelle krets. Anbefalingen i NUES om å legge til rette for stemmegivning ved fullmektig er således ikke relevant for KLP.

Innkalling og saksdokumenter til generalforsamlingen, inkludert valgkomiteens innstillinger på de valg som skal finne sted, sendes de valgte utsendingene senest 14 dager før møtet skal holdes. Fristen er lengre enn minstekravet etter aksjeloven, som er én uke.

Styrets leder, konsernsjefen, foretaksforsamlingens leder, valgkomiteen og revisor har rett og plikt til å delta på ordinær generalforsamling.

KLPs generalforsamling åpnes og ledes av foretaksforsamlingens leder.

7. Valgkomité

Avvik fra anbefalingen.

Ordningen med valgkomité følger av selskapsvedtektene. Det er foretaksforsamlingen som velger medlemmer av valgkomiteen, herunder komiteens leder, fastsetter instruks for valgkomiteen, samt fastsetter honorar til komiteens medlemmer. Dette avviker fra NUES der man anbefaler at generalforsamlingen velger en valgkomité.

Valgkomiteen er sammensatt i samsvar med anbefalingen. Alle medlemmene er uavhengig av styret og ledende ansatte. De ulike eiergrupperingene er representert i komitéen. Hensynet til å oppnå en rimelig kjønnsbalanse skal vektlegges ved alle valg til selskapets organer.

Det informeres om valgkomiteen, hvem som er medlemmer og komiteens oppgaver på selskapets nettside.

Valgkomiteen foreslår kandidater til de medlemmer av foretaksforsamlingen som velges av generalforsamlingen, samt foretaksforsamlingens leder og nestleder. I tillegg foreslås de styremedlemmer som velges av de generalforsamlingsvalgte medlemmene i foretaksforsamlingen, samt kandidater til valgkomiteen. Valgkomitéen skal videre avgi innstilling om godtgjørelse til medlemmene i foretaksforsamlingen, styremedlemmer og valgkomiteen. I denne prosessen har valgkomiteen aktiv dialog med selskapets forskjellige eiergrupperinger.

Medlemmene av valgkomiteen velges for en periode på to år. Gjenvalg kan skje to ganger.

Valgkomiteen gir skriftlige begrunnelser for sine innstillinger. I tillegg redegjør valgkomiteens leder muntlig for begrunnelsene i de organer der det foretas valg.

8. Styre, sammensetning og uavhengighet

Ingen avvik fra anbefalingen.

Se nærmere redegjørelse om styret og styrets sammensetning i årsberetningens kapittel 1 og note 1.

Anbefalingen om bred representasjon fra selskapsmedlemmene i foretaksforsamlingen er ivaretatt gjennom vedtektene. I vedtektene fremgår det at medlemmene i foretaksforsamlingen som velges av generalforsamlingen skal settes sammen slik at foretaksforsamlingen samlet avspeiler selskapets interessegrupper, kundestruktur og samfunnsfunksjon.

Fem styremedlemmer og to varamedlemmer velges av de medlemmene i foretaksforsamlingen som er valgt av generalforsamlingen. Styret sammensettes slik at det samlede styret kan ivareta medlemmenes og selskapets interesser, herunder selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. KLP mener at vedtektene i tilstrekkelig grad ivaretar anbefalingens bestemmelser om uavhengighet i forhold til ledende ansatte, vesentlige forretningsforbindelser og selskapsmedlemmer med tilsvarende innflytelse som hovedaksjeeiere. Det vises til nærmere omtale under punkt 9 nedenfor.

Styrets leder og nestleder velges av foretaksforsamlingen.

Styremedlemmenes funksjonstid er to år. Det er ikke regulert nærmere hvor lenge et styremedlem kan ha vervet, men valgkomiteen har de senere år gått inn for at styremedlemmer normalt ikke bør sitte lenger enn åtte år.

Styret vurderes som uavhengig. De eksterne styremedlemmene er uavhengige av ledende ansatte. Ingen styremedlemmer har noen relasjon til selskapsmedlemmer i KLP som representerer mer enn 10 prosent av

stemmene på generalforsamlingen. Alle styremedlemmer er uavhengige av vesentlige forretningsforbindelser.

9. Styrets arbeid

Ingen avvik fra anbefalingen.

Se nærmere redegjørelse om styrets arbeid i årsberetningen.

Styret har fastsatt instruks for styret og konsernsjef. Styrets og konsernsjefens instruks er senest revidert i desember 2024.

Styret har tre underutvalg: Godtgjørelsesutvalg og revisjons- og risikoutvalg. Styret velger årlig minst tre medlemmer og eventuelt et varamedlem til underutvalgene blant styrets medlemmer, og oppnevner utvalgenes leder.

Styret evaluerer sitt eget arbeid og funksjon én gang per år. I denne forbindelse skal styret evaluere sitt arbeid og kompetanse knyttet til selskapets risikostyring og internkontroll. Resultatet av evalueringen presenteres for valgkomiteen, som benytter denne i sitt arbeid.

Styret skal årlig evaluere arbeidsutvalgenes arbeid som en del av styrets egenevaluering. I tillegg foretar underutvalgene årlig en egenevaluering.

Styreinstruksen presiserer hvordan styret og den daglige ledelsen skal behandle avtaler med tilknyttede parter, herunder at det skal innhentes en uavhengig verdivurdering ved vesentlige avtaler. Avtaler med tilknyttede parter skal i utgangspunktet behandles i styret, med unntak av avtaler som inngås som ledd i som ledd i KLPs vanlige virksomhet og som er grunnet på vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Styret vil i årsberetningen redegjøre for slike avtaler som ikke er omfattet av unntaket som nevnt. Målet er å sikre at selskapet er kjent med mulige interessekonflikter og har en grundig behandling av slike avtaler, med sikte på å hindre at verdier overføres fra selskapet til tilknyttede parter.

10. Risikostyring og internkontroll

Ingen avvik fra anbefalingen.

KLP har et veletablert system for risikostyring og internkontroll tilpasset omfanget og arten av den virksomheten som drives i foretaket. Se nærmere redegjørelse i årsberetningens kapittel 2.

11. Godtgjørelse til styret

Ingen avvik fra anbefalingen.

Godtgjørelse til styret reflekterer styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.

12. Lønn og annen godtgjørelse til ledende personer

Ingen avvik fra anbefalingen.

KLP er ikke omfattet av regler for godtgjørelse til ledende ansatte i børsnoterte selskaper. KLP har heller ikke børsnoterte egenkapitalinstrumenter og tildeler ikke opsjonsprogrammer eller bonus til sine ansatte.

Som finansforetak vedtar KLPs styre retningslinjer for godtgjørelse til samtlige ansatte i foretaket, herunder særskilte regler for lønn til ledende ansatte. Foretakets retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte blir lagt frem for generalforsamlingen.

Se nærmere redegjørelse i konsernregnskapet.

13. Informasjon og kommunikasjon

Ingen avvik fra anbefalingen.

Styret har fastsatt retningslinjer for foretakets rapportering av finansiell- og annen informasjon, samt foretakets kontakt med medlemseiere utenfor generalforsamlingen.

All rapportering er basert på åpenhet og under hensyn til krav om likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet og reglene om god børsskikk. Dokumentasjonen som offentliggjøres er tilgjengelig på selskapets nettsider.

KLP har kontakt med selskapsmedlemmene utenfor generalforsamlingen, blant annet i forbindelse med valgmøter, eiermøter, ressursgruppemøter mv.

14. Selskapsovertakelse

Avvik fra anbefalingen.

Her avviker vi fordi dette ikke er relevant for KLP som et gjensidig selskap.

15. Revisor

Ingen avvik fra anbefalingen.

Revisor velges av generalforsamlingen, og foretar finansiell revisjon. KLP har valgt Ernst & Young (EY) som revisor.

Revisor avgir revisjonsberetning i forbindelse med årsregnskapet, samt en attestasjon av bærekraftsrapporteringen.

Revisor deltar i deltar i revisjonsutvalget, og i styremøtet der årsregnskapet behandles. Revisjonsutvalget vurderer årlig revisors uavhengighet.

KLPs styre har fastsatt retningslinjer for kjøp av tilleggstjenester med videre fra revisor. Retningslinjene bidrar til å sikre at revisors uavhengighet blir ivaretatt.

Revisor deltar på møtet i foretaksforsamlingen og generalforsamling hvor årsregnskapet behandles, og ellers ved behov.

Styret har i 2024 hatt ett møte med revisor uten at administrasjonen har deltatt. Styrets revisjonsutvalg har avholdt tre møter med revisor uten at administrasjonen har deltatt.

Revisors godtgjørelse blir fastsatt av generalforsamlingen.

Appendiks 2 PAI-rapportering for KLP-konsernet

Under Offentliggjøringsforordningen (SFDR) skal finansforetak rapportere på PAI-indikatorer (Principle Adverse Impact Indicators) for investeringsporteføljen. I KLP-konsernet er det kun KLP Kapitalforvaltning som er omfattet av forordningen, men vi har valgt å rapportere de obligatoriske PAI-indikatorene for KLP på frivillig basis.

Beregningen er gjort for KLPs totale forvaltningskapital minus investeringer i statsobligasjoner og eiendommer. På grunn av manglende datadekning er det i stor grad aksjer og obligasjoner som er inkludert i beregningene. Vi bruker data fra MSCI og Nordic Trustee for beregningene. Formlene for å beregne PAI-indikatorene er hentet fra annekset til SFDR-lovteksten. Metoden for beregning av klimagassutslipp, karbonintensitet og karbonavtrykk er den samme som for KLPs finansierte utslipp.

Du kan lese mer om hvordan KLP jobber med bærekraftsrisiko i investeringene i KLP Kapitalforvaltnings [PAI-rapport fra 2023](#), som er utarbeidet for deres forvaltning.

Indikator	2024		2023		2022	
	Dekningsgrad	Resultat	Dekningsgrad	Resultat	Dekningsgrad	Resultat
Klimagassutslipp Scope 1 (tonn CO2e)	100 %	1 393 971	100 %	2 019 000		
Klimagassutslipp Scope 2 (tonn CO2e)	100 %	440 456	100 %	604 000		
Klimagassutslipp Scope 3 (tonn CO2e)	100 %	14 713 526	100 %	22 312 000		
Klimagassutslipp Scope 123 (tonn CO2e)	100 %	16 547 952	100 %	24 935 000		
Karbonavtrykk Scope 123 (tonn CO2e per M€ investert)	100 %	423	100 %	35		
Karbonintensitet Scope 123 (tonn CO2e per M€ inntekter i selskapene)	100 %	738	100 %	n/a		
Eksponering mot selskaper med virksomhet i fossilbrenselsektoren		8,6 %	100 %	10,5 %	62 %	11,5 %
Andel av ikke-fornybar forbruk og produksjon av energi		61 %	100 %	68 %	49 %	74 %
Energiforbruksintensitet per sektor med høy klimapåvirkning (GWh per M€ inntekter i foretak det er investert i)						
Jordbruk, skogbruk og fiske	100 %	0,2	100 %	0,1	75 %	0,6
Bergverksdrift og utvinning	100 %	1,3	100 %	2,1	72 %	1,5
Industri	100 %	1,9	100 %	2,2	88 %	1,1
Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	100 %	0,0	100 %	2,4	83 %	1,7
Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	100 %	0,6	100 %	0,5	84 %	1,1
Bygge- og anleggsvirksomhet	100 %	0,3	100 %	0,2	57 %	0,6
Varehandel, reparasjon av motorvogner	100 %	0,1	100 %	1,8	75 %	1,5
Transport og lagring	100 %	1,3	100 %	17,6	72 %	1,2
Omsetning og drift av fast eiendom	100 %	0,5	100 %	1,0	59 %	0,4
Andel av investeringer i foretak med negativ påvirkning på områder som er følsomme for biologisk mangfold	100 %	8 %	100 %	1,9 %	65 %	1,3 %
Utslipp til vann (tonn per M€ investert)	100 %	0,3	100 %	0,1	2 %	9,9
Farlig avfall og radioaktivt avfall (tonn per M€ investert)	100 %	1,2	100 %	20,5	2 %	3,5
Manglende overholdelse av FNs Global Compact-prinsipper og OECD retningslinjer for flernasjonale selskap	100 %	0 %	100 %	0,3 %	66 %	0,4 %
Mangel på prosesser og mekanismer for å overvåke etterlevelse med FNs Global Compact-prinsipper og OECD retningslinjer for flernasjonale selskap	100 %	2 %	100 %	0,2 %	64 %	0,3 %
Ujustert lønnsforskjell mellom kjønnene (ratio)	100 %	13 %	100 %	14,6 %	19 %	14,2 %
Kjønnsbalanse i styret (ratio)	100 %	38 %	100 %	52 %	64 %	52 %
Eksponering mot kontroversielle våpen	100 %	0 %	100 %	0 %	65 %	0 %

Appendiks 3 Land-for-land-rapportering på skatt

MILLIONER KRONER	2024	2023	2022	2021
Norge				
Antall ansatte	1 153	1 099	1 066	1 022
Nye investeringer i eiendom	4 323	1 635	784	- 24
Inntekter	66 598	47 480	31 682	125 577
Resultat før skatt	- 61	- 253	1 652	1 027
Faktisk betalbar inntektsskatt for regnskapsåret	1 074	364	314	1 106
Sverige				
Antall ansatte	11	12	7	9
Nye investeringer i eiendom	54	129	228	2 746
Inntekter	737	653	510	339
Resultat før skatt	965	-1 140	1 921	1 008
Faktisk betalbar inntektsskatt for regnskapsåret	20	4	- 2	24
Danmark				
Antall ansatte	22	22	20	17
Nye investeringer i eiendom	178	129	120	1 287
Inntekter	662	604	484	458
Resultat før skatt	-134	-636	- 646	762
Faktisk betalbar inntektsskatt for regnskapsåret	38	36	18	27
Øvrige Europa				
Antall ansatte	0	0	0	0
Nye investeringer i eiendom	18	24	8	13
Inntekter	133	114	34	43
Resultat før skatt	-91	166	- 53	80
Faktisk betalbar inntektsskatt for regnskapsåret	0	1	1	0

Uavhengig revisors beretning

Shape the future
with confidence

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Stortorvet 7, 0155 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til generalforsamlingen i KLP (Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap)

UAVHENGIG BÆREKRAFTSREVISORS ATTESTASJONSUTTALELSE MED MODERAT SIKKERHET

Konklusjon med moderat sikkerhet

Vi har utført et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet for den konsoliderte bærekraftsrapporten til KLP («konsemet») inkludert i avsnittet Bærekraft i årsberetningen («Bærekraftsrapporten») i kapittel 3 og kapittel 7, samt referanser til kapittel 1 og kapittel 2 i henhold til tabellen i kapittel 3.1 Opplysningskrav i bærekraftsrapporten, per 31. desember 2024 og for året avsluttet per denne datoen.

Basert på handlingene vi har utført og bevis vi har innhentet, har vi ikke blitt oppmerksom på forhold som gir oss grunn til å tro at Bærekraftsrapporten ikke i det alt vesentlige er utarbeidet i samsvar med § 2-3 i regnskapsloven, inkludert:

- samsvar med de europeiske standardene for bærekraftsrapportering (ESRS), herunder at prosessen som konsemet har gjennomført for å identifisere at den rapporterte informasjonen («prosessen») er i samsvar med beskrivelsen av KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter i kapittel 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter i Bærekraftsrapporten, og
- at opplysningene i underavsnittet EU-taksonomi på i kapittel 3.5 Klima, miljø og natur i Bærekraftsrapporten er i samsvar med kravene i artikkel 8 i EU-forordning 2020/852 («taksonomiforordningen»).

Grunnlaget for konklusjonen

Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med den internasjonale standarden for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 (revidert) – *Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon ISAE 3000 (revidert)* fra International Auditing and Assurance Standards Board.

Innhentede bevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon. Våre oppgaver og plikter i henhold til denne standarden er beskrevet nedenfor under *Bærekraftrevisors oppgaver og plikter*.

Vår uavhengighet og kvalitetsstyring

Vi har overholdt kravene til uavhengighet og øvrige etiske forpliktelser i relevante lover og forskrifter i Norge og i International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), som er basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, profesjonell kompetanse og aktsomhet, konfidensialitet og profesjonell adferd.

Revisjonsforetaket anvender den internasjonale standarden for kvalitetsstyring (ISQM 1) som krever at revisjonsforetaket utformer, implementerer og drifter et system for kvalitetsstyring, inkludert retningslinjer og prosedyrer vedrørende etterlevelse av etiske krav, profesjonsstandarder og gjeldende lovmessige og regulatoriske krav.

Andre forhold

Sammenligningstallene som inngår i Bærekraftsrapporten har ikke vært gjenstand for en attestasjon av eksterne revisor. Dette forholdet har ingen betydning for vår konklusjon.

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

Ansvar for bærekraftsrapporten

Styret og konsernsjef (ledelsen) er ansvarlige for å utforme og implementere en prosess for å identifisere informasjonen som er rapportert i bærekraftsrapporten i samsvar med ESRS, og for å opplyse om denne prosessen i kapittel 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter i Bærekraftsrapporten. Dette ansvaret inkluderer:

- å forstå konteksten der konsernets aktiviteter og forretningsmessige forbindelser finner sted, og å opparbeide en forståelse av dets berørte interessenter,
- å identifisere de faktiske og potensielle påvirkningene (både negative og positive) knyttet til bærekraftsforhold, så vel som risikoer og muligheter som påvirker, eller som med rimelighet kan forventes å påvirke, konsernets finansielle stilling, finansielle resultater, kontantstrømmer, tilgang til finansiering eller kapitalkostnad på kort, mellomlang eller lang sikt,
- å vurdere vesentligheten av de identifiserte påvirkningene, risikoene og mulighetene knyttet til bærekraftsforhold ved å velge og anvende hensiktsmessige terskler, og
- å ta forutsetninger som er rimelige etter omstendighetene.

Ledelsen er også ansvarlig for å utarbeide bærekraftsrapporten, i samsvar med regnskapsloven § 2-3, inkludert:

- samsvar med ESRS, og
- å utarbeide opplysningene i underavsnittet EU-taksonomi i kapittel 3.5 Klima, miljø og natur i Bærekraftsrapporten, i samsvar med taksonomiforordningen,
- å utforme, gjennomføre og opprettholde slik intern kontroll som ledelsen finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av en bærekraftsrapport som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og
- å velge og anvende hensiktsmessige metoder for bærekraftsrapportering, og ta forutsetninger og utarbeide estimater som er rimelige etter omstendighetene.

Iboende begrensninger ved utarbeidelse av bærekraftsrapporten

Ved rapportering av fremtidsrettet informasjon i samsvar med ESRS, kreves det at ledelsen utarbeider den fremtidsrettede informasjonen på grunnlag av angitte forutsetninger om hendelser som kan oppstå i fremtiden og mulige fremtidige tiltak fra konsernet. Faktiske utfall vil sannsynligvis avvike ettersom fremtidige hendelser ofte ikke inntreffer som forventet.

Bærekraftsrevisors oppgaver og plikter

Vårt ansvar er å planlegge og utføre attestasjonsoppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for at bærekraftsrapporten ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en uttalelse med moderat sikkerhet som inneholder vår konklusjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil og er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke beslutningene som treffes av brukere på grunnlag av bærekraftsrapporten som helhet.

Som del av et oppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med ISAE 3000 (revidert) utøver vi profesjonelt skjønn og opprettholder profesjonell skepsis under hele oppdraget.

Våre oppgaver og plikter med hensyn til prosessen for bærekraftsrapporten inkluderer:

- å oppnå forståelse av prosessen, men ikke for å avgi en konklusjon om effektiviteten av prosessen, inkludert utfallet av prosessen,
- å vurdere om den identifiserte informasjonen adresserer de relevante opplysningskravene i ESRS, og

Uavhengig bærekraftsrevisors attestasjonsuttalelse med moderat sikkerhet - KLP

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

- å utforme og utføre handlinger for å evaluere om prosessen er i samsvar med konsernets beskrivelse av prosessen, som opplyst om i kapittel 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter i Bærekraftsrapporten

Våre andre oppgaver og plikter med hensyn til bærekraftsrapporten inkluderer:

- å identifisere hvor vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter eller utilsiktede feil sannsynligvis kan forekomme, og
- å utforme og utføre handlinger rettet mot opplysninger i bærekraftsrapporten der det er sannsynlig at vesentlig feilinformasjon kan forekomme. Risikoen for ikke å avdekke vesentlig feilinformasjon som skyldes misligheter er høyere enn risikoen for ikke å avdekke vesentlig feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, ettersom misligheter kan innebære fordelt samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

Sammendrag av utført arbeid

Et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis om bærekraftsrapporten. Handlingene ved et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet varierer i type og tidspunkt fra handlingene ved et attestasjonsoppdrag med betryggende sikkerhet, og de er også av et mindre omfang enn handlingene ved et attestasjonsoppdrag med betryggende sikkerhet. Følgelig er graden av sikkerhet som er oppnådd ved et attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet, betydelig lavere enn sikkerheten som ville ha vært oppnådd ved et attestasjonsoppdrag med betryggende sikkerhet.

Typen, tidspunktet for og omfanget av valgte handlinger er gjenstand for profesjonelt skjønn, inkludert identifiseringen av opplysninger der det er sannsynlig at vesentlig feilinformasjon kan forekomme i bærekraftsrapporten, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil.

Ved gjennomføring av vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet har vi,

- opparbeidet oss en forståelse av prosessen ved
 - å foreta forespørsler for å forstå kildene til informasjonen som er brukt av ledelsen (f.eks. involvering av interessenter, forretningsplaner og strategidokumenter),
 - å gjennomgå konsernets interne dokumentasjon av prosessen, og
- vurdert om bevis, innhentet gjennom våre handlinger rettet mot prosessen implementert av konsernet, er i samsvar med beskrivelsen av prosessen i kapittel 3.3 KLPs vesentlige påvirkning, risiko og muligheter i Bærekraftsrapporten.

Ved gjennomføring av vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet har vi, med hensyn til den konsoliderte bærekraftsrapporten,

- opparbeidet oss en forståelse av konsernets rapporteringsprosesser som er relevante for utarbeidelsen av bærekraftsrapporten, ved
 - å opparbeide en forståelse av konsernets kontrollmiljø, prosesser, kontrollaktiviteter og informasjonssystemer som er relevante for utarbeidelsen av den konsoliderte bærekraftsrapporten, men ikke med formål om å gi en konklusjon om effektiviteten av konsernets interne kontroll, og
 - å opparbeide oss en forståelse av konsernets risikovurderingsprosess,
- vurdert om informasjonen identifisert gjennom prosessen er inkludert i bærekraftsrapporten,
- vurdert om strukturen og presentasjonen i bærekraftsrapporten er i samsvar med ESRS,
- rettet forespørsler til relevante personer og utført analytiske handlinger på utvalgte opplysninger i bærekraftsrapporten,
- utført substanshandlinger på utvalgte opplysninger i bærekraftsrapporten,

Uavhengig bærekraftsrevisors attestasjonsuttalelse med moderat sikkerhet - KLP

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

4

- sammenlignet opplysninger i bærekraftsrapporten mot tilsvarende opplysninger i regnskapet og andre deler av årsberetningen, når det er aktuelt,
- vurdert metodene, forutsetningene og dataene for utarbeidelse av estimater og fremtidsrettet informasjon,
- opparbeidet oss en forståelse av konsernets prosess for å identifisere økonomiske aktiviteter som er omfattet av og forenlige med taksonomiforordningen, og de tilhørende opplysningene i bærekraftsrapporten,
- vurdert om informasjon om økonomiske aktiviteter som er omfattet av og forenlige med taksonomiforordningen, er inkludert i bærekraftsrapporten,
- rettet forespørsler til relevante personer, utførte analytiske handlinger og substanshandlinger på utvalgte opplysninger etter taksonomien inkludert i bærekraftsrapporten.

Oslo, 21. mars 2025
ERNST & YOUNG AS

Attestasjonsuttalelsen er signert elektronisk

Finn Espen Sellæg
statsautorisert revisor - bærekraftsrevisor

Uavhengig bærekraftsrevisors attestasjonsuttalelse med moderat sikkerhet - KLP

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Stortorvet 7, 0155 Oslo
Postboks 1156 Sentrum, 0107 Oslo

Foretaksregisteret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

www.ey.no
Medlemmer av Den norske Revisorforening

Til generalforsamlingen i KLP (Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap)

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for KLP som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, egenkapitaloppstilling og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap, oppstilling over totalresultat, egenkapitaloppstilling og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder vesentlige opplysninger om regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU.

Vår konklusjon er konsistent med vår tilleggsrapport til revisjonsutvalget.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og *International Code of Ethics for Professional Accountants* (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Vi er ikke kjent med at vi har levert tjenester som er i strid med forbudet i revisjonsforordningen (EU) No 537/2014 artikkel 5 nr. 1.

Vi ble valgt revisor for KLP på generalforsamlingen den 15. mai 2024 for regnskapsåret 2024.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2024. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet, og vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Shape the future
with confidence

Forsikringsforpliktelser knyttet til livsforsikringskontrakter i konsernregnskapet

Grunnlag for det sentrale forholdet

Forsikringsforpliktelser utgjør NOK 839 613 millioner pr 31.12.2024 og måles i tråd med prinsippene i IFRS 17 i konsernregnskapet.

NOK 836 319 millioner av forpliktelsen gjelder livsforsikringskontrakter. Forsikringsforpliktelsene knyttet til livsforsikring omfatter nåverdien av estimat på fremtidige kontantstrømmer, en risikjustering for ikke-finansiell risiko og en residualverdi.

Målingen av forsikringsforpliktelsene innebærer kompliserte modeller, forutsetninger og grunnlagsdata. Beregningen omfatter estimater på fremtidige kontantstrømmer for forsikringskontraktene, inkludert innbetaling av premie, utbetaling av pensjon og oppgjørskostnader. En sentral forutsetning er diskonteringsrente for fremtidige kontantstrømmer.

Vesentlig beløp, kompliserte beregninger, grad av skjønn og stor følsomhet for små endringer i beregningsmodell eller forutsetninger, medførte at vi vurderte at dette var et sentralt forhold ved revisjonen.

Våre revisjonshandlinger

Vi opparbeidet oss en forståelse av selskapets prosesser og metoder for å beregne forsikringsforpliktelser for de ulike forsikringsproduktene innenfor livsforsikring, herunder fastsettelse av forutsetningene og datagrunnlaget for beregningene. Vi vurderte om relevante kontroller var etablert.

Vi sammenlignet modeller og forutsetninger benyttet av selskapet mot bransjestandarder og regulatoriske krav. Basert på selskapets data foretok vi egne beregninger av forsikringsforpliktelsene for et utvalg av forsikringskontraktene, og sammenlignet dette med selskapets egne beregninger.

Note 3.2.1 beskriver estimatusikkerheten for beregningen av forsikringsforpliktelser. Balanseførte beløp er spesifisert i note 31.

Finansielle eiendeler til virkelig verdi

Grunnlag for det sentrale forholdet

KLP har vesentlige investeringer i finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi. Aksjer og andeler målt til virkelig verdi utgjør NOK 477 165 millioner, rentebærende verdipapirer til virkelig verdi over resultatet utgjør NOK 419 077 millioner og utlån og fordringer på kunder til virkelig verdi over resultatet utgjør NOK 87 092 millioner pr 31.12.2024

Noterte finansielle instrumenter målt til virkelig verdi verdsettes til markedspris dersom de omsettes i det som vurderes å være et aktivt marked. Disse instrumentene klassifiseres som nivå 1-eiendeler i verdsettelseshierarkiet. Noterte instrumenter verdsatt ved bruk av modeller som benytter direkte eller indirekte observerbare markedsdata, klassifiseres som nivå 2.

Våre revisjonshandlinger

Vi opparbeidet oss en forståelse for selskapets prosess knyttet til verdsettelse av finansielle eiendeler til virkelig verdi og vurderte om relevante kontroller var etablert og testet utvalgte kontroller.

Vi vurderte verdsettelsesmetodikken og sammenlignet den med bransjepraksis og retningslinjer for verdsettelse.

For noterte instrumenter har vi innhentet bekreftelse på eierskap fra depotbanker og sammenliknet regnskapsført verdi på balansedagen mot eksterne observerbar markedspris.

For et utvalg unoterte investeringer har vi avstemt verdsettelsen mot rapporter mottatt fra eksterne forvaltere, vurdert forutsetninger

Uavhengig revisors beretning – KLP (Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap) 2024

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

Finansielle instrumenter hvor det i vesentlig grad brukes ikke-observerbare data i verddivurderingene er klassifisert som nivå-3 eiendeler i verdsettelsehierarkiet. Disse verdifastsettelsene påvirkes i større grad av skjønsmessige vurderinger og har derfor høyere iboende risiko for feil. Renteinstrumenter i denne kategorien utgjør NOK 17.279 millioner, mens aksjer og andeler i denne kategorien utgjør NOK 64 245 millioner per 31.12.2024.

Vesentlige beløp og måling til virkelig verdi med delvis bruk av skjønn gjør at vi har ansett finansielle eiendeler til virkelig verdi å være et sentralt forhold ved revisjonen.

anvendt av ledelsen, kontrollert beregninger, samt fulgt verdiutviklingen av investeringene over tid.

Nærmere informasjon om estimatusikkerhet er omtalt i note 3.2.3 og finansielle eiendeler til virkelig verdi er omtalt i note 25.

Investeringseiendom

Grunnlag for det sentrale forholdet

KLP har vesentlige investeringer i investeringseiendom, som i hovedsak består av bygg innenfor hotell, kontor og handel. Investeringseiendom utgjør NOK 98 889 millioner per 31.12.2024 og måles til virkelig verdi i regnskapet.

Verdsettelsen av investeringseiendom gjøres kvartalsvis ved hjelp av en intern verddivurderingsmodell. Sentrale forutsetninger i modellen som avkastningskrav og fremtidige kontantstrømmer er usikre og innebærer bruk av ledelsens skjønn.

Kvartalsvis henter ledelsen inn eksterne verddivurderinger fra uavhengige verdsettere for et utvalg eiendommer som brukes til å vurdere rimeligheten av egne estimater.

Transaksjoner i markedet er et viktig referansepunkt for de interne og eksterne verdsettelsene. Omfanget av observerbare transaksjoner påvirker usikkerheten i forutsetningene anvendt av ledelsen til å estimere virkelig verdi.

Siden ulike forutsetninger kan gi vesentlige endringer i virkelig verdi var verdsettelse av investeringseiendom et sentralt forhold i revisjonen.

Våre revisjonshandlinger

Vi opparbeidet oss en forståelse for selskapets prosess knyttet til verdsettelse av investeringseiendom og vurderte om relevante kontroller var etablert.

Vi vurderte den anvendte verdsettelsesmetodikken og sammenlignet den med markedspraksis. Vi sammenlignet anvendte nøkkelforutsetninger, slik som avkastningskrav, markedsleie, kostnader og KPI justeringer med observerbare markedsdata.

For et utvalg av eiendommer i KLP-konsernet kontrollerte vi om de eiendomsspesifikke data til verdsettelsesmodellen, slik som leiebetingelser, durasjon, utviklingskostnader og ledighet er samsvarende med underliggende informasjon i forvaltningssystemet.

Vi sammenlignet de interne verdsettelsene mot de eksterne verddivurderingene for utvalgte eiendommer og innhentet forklaringer på avvik.

Se note 3.2.2 for vesentlig estimatusikkerhet og note 15 for en nærmere beskrivelse av investeringseiendom.

Shape the future
with confidence

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter annen informasjon i årsrapporten utover årsregnskapet og revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for øvrig informasjon. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Vår uttalelse om årsberetningen gjelder tilsvarende for redegjørelse om foretaksstyring.

Vår uttalelse om at årsberetningen inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav, dekker ikke bærekraftsrapporten, hvor det avgis en separat attestasjonsuttalelse.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge for selskapsregnskapet, og i samsvar med IFRS Accounting Standards som godkjent av EU for konsernregnskapet. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet, konsernet eller virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgis en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste uttalelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

Uavhengig revisors beretning – KLP (Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap) 2024

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Shape the future
with confidence

- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke kan fortsette driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om konsernregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi har ansvaret for vår konklusjon om konsernregnskapet.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunktet for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Vi avgir en uttalelse til revisjonsutvalget om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og kommuniserer med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de forholdene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse forholdene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av forholdet, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at forholdet ikke skal omtales i revisjonsberetningen siden de negative konsekvensene ved å gjøre dette med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at forholdet blir omtalt.

Oslo, 21. mars 2025
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Finn Espen Sellæg
statsautorisert revisor

Uavhengig revisors beretning – KLP (Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap) 2024

A member firm of Ernst & Young Global Limited

Kontaktinformasjon

KLP

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap
Pb. 400 Sentrum, 0103 Oslo
Organisasjonsnr.: 938 708 606

Besøksadresse

Dronning Eufemias gate 10, Oslo

klp.no

Tlf: 55 54 85 00

klp.no/kontakt